INFORME 6/2025

DEPARTAMENT DE DRETS SOCIALS

PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU, EXERCICI 2022

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA

INFORME 6/2025

DEPARTAMENT DE DRETS SOCIALS

PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU, EXERCICI 2022

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA

Edició: juny de 2025

Document electrònic etiquetat per a persones amb discapacitat visual

Pàgines en blanc inserides per facilitar la impressió a doble cara

Autor i editor:

Sindicatura de Comptes de Catalunya
Via Laietana, 60
08003 Barcelona
Tel. +34 93 270 11 61
sindicatura@sindicatura.cat
www.sindicatura.cat

Publicació subjecta a dipòsit legal d'acord amb el que preveu el Reial decret 635/2015, del 10 de juliol

ÍNDEX

ABREVIACIONS 7

ACLARIMENT SOBRE ARRODONIMENTS 7

RESUM EXECUTIU 9

1. INTRODUCCIÓ 13
   - 1.1. ANTECEDENTS 13
   - 1.2. MARC NORMATIU 19
   - 1.3. ENTITAT FISCALITZADA 21

2. ABAST I METODOLOGIA 26
   - 2.1. OBJECTE I ABAST 26
   - 2.2. METODOLOGIA 27

3. CONCLUSIONS 27

4. RECOMANACIONS 37

5. RESULTATS DE LA FISCALITZACIÓ 41
   - 5.1. EL CONJUNT DE PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU DONA RESPOSTA A NECESSITATS PRÈVIAMENT IDENTIFICADES? 41
     - 5.1.1. El Govern ha planificat el conjunt de prestacions a partir de necessitats prèviament identificades? 41
     - 5.1.2. La definició de la població elegible es correspon amb les necessitats socials existents? 48
     - 5.1.3. És suficient la quantia de les prestacions econòmiques? 55
     - 5.1.4. El volum total dels recursos pressupostats dona resposta a les necessitats? 60
     - 5.1.5. El conjunt de prestacions econòmiques garantides són coherents entre si i amb altres mesures, polítiques o plans? 63
   - 5.2. LA GESTIÓ, EL SEGUIMENT I EL CONTROL DE LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU RESPONEN ALS PRINCIPIS D'EFICIÈNCIA, EFICÀCIA I ECONOMIA? 68
     - 5.2.1. El procediment de concessió de les prestacions econòmiques respecta els terminis que preveu la normativa? 68
     - 5.2.2. Quins circuits s'han implementat per al seguiment i control de les prestacions atorgades i com se n'avalua l'eficàcia? 71

5.2.3. Quins fets expliquen l'existència de pagaments indeguts i quins mecanismes s'han implementat per tal de garantir la transparència, el rescabalament i un marc adequat de supervisió? 82

5.3. QUINS HAN ESTAT ELS RESULTATS OBTINGUTS EN RELACIÓ AMB LA GESTIÓ DE LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU? 91

5.3.1. S'ha garantit l'accés a les prestacions per part de les persones que hi tenen dret? 91

6. ANNEXOS 95

6.1. TEORIA DEL CANVI 95

6.2. OBJECTIUS, SUBOBJECTIUS I CRITERIS D'AUDITORIA 96

6.3. NORMATIVA DETALLADA DE LES PRESTACIONS, DESCRIPCIÓ, OBJECTE I POBLACIÓ DESTINATÀRIA DE CADA PRESTACIÓ 100

6.4. REQUISITS DE LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU 109

6.5. COMPARACIÓ ENTRE EL PANELL DE LLARS I L'ENQUESTA DE CONDICIONS DE VIDA 120

6.6. GLOSSARI DE TERMES 120

7. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS 122

7.1. AL·LEGACIONS REBUDES 122

7.2. TRACTAMENT DE LES AL·LEGACIONS 373

APROVACIÓ DE L'INFORME 374

ABREVIACIONS

DDS	Departament de Drets Socials
DGAIA	Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència

ACLARIMENT SOBRE ARRODONIMENTS

Els imports monetaris que es presenten als quadres d'aquest informe s'han arrodonit de manera individualitzada, fet que pot produir diferències entre la suma de les xifres parcials i els totals dels quadres.

RESUM EXECUTIU

En el marc jurídic català, les *prestacions socials de caràcter econòmic* són instruments del sistema públic de serveis socials que es canalitzen mitjançant aportacions dineràries, amb la finalitat d'atendre determinades situacions de necessitat de persones que no disposen de recursos econòmics suficients i no estan en condicions d'aconseguir-los o de rebre'ls d'altres fonts. Aquestes prestacions s'inclouen a la Cartera de serveis socials vigent aprovada per decret del Govern de la Generalitat de Catalunya.

L'element definitori bàsic per poder tenir dret o accés a aquestes prestacions és la *situació de necessitat*, entesa com la situació derivada de qualsevol contingència que es produeix a la vida d'una persona i que li impedeix fer front a les despeses essencials per al manteniment propi o per al manteniment de les persones que integren la unitat familiar o la unitat de convivència a la qual pertany: les despeses pròpies de la manutenció, de l'ús de la llar, les que faciliten la comunicació i el transport bàsics, i totes les despeses imprescindibles per viure dignament.

Les prestacions socials de caràcter econòmic es poden atorgar amb caràcter de dret subjectiu, de dret de concurrència o d'urgència social. La importància que revesteixen les primeres, objecte d'aquest informe, radica en el fet que es financen principalment amb càrrec als pressupostos del Departament de Drets Socials (DDS) de la Generalitat, mitjançant crèdits ampliables, i que les persones beneficiàries adquireixen aquesta condició pel fet de reunir els requisits fixats per la llei que crea i regula la prestació. La seva assignació, doncs, està necessàriament sotmesa a l'aplicació correcta dels criteris fixats per la llei.

El propòsit d'aquesta auditoria operativa amb enfocament avaluador ha estat articulat mitjançant la definició de 3 objectius principals, que comprenen tots els aspectes avaluats en relació amb l'atorgament de prestacions econòmiques de dret subjectiu: la resposta a les necessitats identificades; la gestió, el seguiment i el control, i els resultats obtinguts. La Sindicatura ha mantingut reunions amb la direcció i els responsables de l'entitat fiscalitzada durant la fase de planificació, i també posteriorment, per comentar i contrastar els resultats de les conclusions i recomanacions preliminars.

Les conclusions més rellevants per a cadascuna de les dimensions de l'auditoria es resumeixen tot seguit:

- Eficàcia
    - La definició de la població elegible en el marc de l'avaluació de necessitats de la intervenció pública analitzada presenta mancances importants que limiten l'accés a les prestacions.

  - La quantia destinada a les prestacions econòmiques és insuficient per protegir davant la pobresa i presenta certes limitacions a l'hora de corregir tendències creixents en costos o diferències territorials.

  - Els temps dilatats en la gestió de les prestacions, la manca de mecanismes de seguiment i control i la inexistència d'un marc de supervisió que garanteixi que es protegeix l'interès general en tots els casos limiten l'efectivitat de la intervenció.

- Economia

  - La manca de seguiment i control eficaços en la gestió de les prestacions ha ocasionat la detecció de casos que podrien incórrer en incompatibilitats i un volum elevat de pagaments indeguts, per una part dels quals ha prescrit la possibilitat de tramitar el seu reintegrament.

- Eficiència

  - El tractament dels casos assenyalats com a pagaments indeguts representa una càrrega administrativa important i dificulta la gestió ordinària de la prestació, a la vegada que comporta costos també per a les persones beneficiàries.

- Pertinència

  - El conjunt de les prestacions econòmiques de dret subjectiu no compta amb un marc robust que es fonamenti en la detecció de necessitats, a partir del qual es reculli informació útil per fonamentar la presa de decisions sobre aspectes com les condicions d'elegibilitat, les quanties de les prestacions o l'establiment d'objectius pel que fa al nombre de beneficiaris.

- Coherència interna

  - El mapa de prestacions és excessivament complex, algunes prestacions podrien fusionar-se sense que això afecti la seva intensitat protectora o la cobertura sobre la població en situació de pobresa.

  - Els recursos pressupostaris destinats a la concessió de prestacions socials de caràcter econòmic són marcadament insuficients per combatre la problemàtica. El volum de recursos necessaris per donar resposta a la pobresa severa s'estima en prop del doble del volum assignat.

- Coherència externa

  - No s'observa una coherència adequada amb les intervencions al territori per part d'entitats locals, que concedeixen prestacions adreçades a donar resposta a situacions d'emergència.

  - La introducció a Catalunya de l'ingrés mínim vital, una prestació de competència estatal, no ha suposat una reducció del nombre de titulars de la renda garantida de ciutadania, ja que són prestacions compatibles i els llindars que determinen l'accés i la quantia de la renda garantida de ciutadania són superiors. Un major accés a l'ingrés mínim vital per part dels beneficiaris de la renda garantida de ciutadania representaria un estalvi per al DDS mitjançant la reducció de les quanties de la renda garantida de ciutadania.

- Equitat
  - S'observa una manca d'equitat territorial en l'accés a les prestacions per part de les persones en situació de pobresa, en termes de municipis.

- Governança i transparència
  - No s'ha fomentat una cultura de regularitat i transparència de les activitats finançades amb els fons públics, ni un marc que garanteixi els principis ètics i de bon govern d'imparcialitat, integritat i objectivitat en la gestió dels recursos, fet que tampoc contribueix a la protecció dels interessos de les persones beneficiàries, la millora contínua ni la transparència i la difusió dels resultats vinculats a l'activitat.

Les conclusions d'aquesta fiscalització han posat en relleu debilitats importants que afecten negativament l'eficàcia, l'eficiència i l'economia de la gestió del conjunt de prestacions econòmiques de dret subjectiu. Essencialment, aquestes debilitats comprometen els àmbits de la planificació estratègica, l'establiment dels objectius i indicadors vinculats a la intervenció pública; l'accés a les dades; la cobertura poblacional; la coherència entre prestacions gestionades pel DDS, així com entre aquestes i les gestionades per altres administracions al territori; els temps de resolució de les sol·licituds; les accions de seguiment i control; l'accés efectiu a la prestació, i la seva variació territorial.

Així mateix, durant la fiscalització la Sindicatura ha observat que hi havia risc de conflicte d'interès en la gestió i supervisió d'algunes prestacions externalitzada a un conjunt d'entitats col·laboradores sense ànim de lucre, per a l'activitat de les quals no s'ha garantit un marc de regularitat i transparència, fet que pot comprometre la consecució de l'interès general en la implementació de la intervenció pública.

A l'informe s'assenyalen fets que podrien ser perseguibles administrativament i judicialment. Aquesta afirmació es fa respecte a la possible existència d'indicis de responsabilitats; l'apreciació final únicament poden fer-la la jurisdicció i els òrgans competents per determinar-la.

La Sindicatura ha proposat recomanacions encaminades a millorar la gestió i esmenar les deficiències o els riscos que s'han posat de manifest en la fiscalització. Aquestes millores

estan adreçades als àmbits de la planificació estratègica, l'avaluabilitat, la coherència interna i els criteris d'elegibilitat, els recursos econòmics assignats, la gestió i el control i els resultats de la intervenció pública. S'assenyalen particularment les necessitats de buscar un millor encaix entre els objectius i la planificació de la política pública, que estan poc definits; d'adaptar el text normatiu i el mapa de prestacions, excessivament complexos; de promoure mecanismes proactius d'identificació de la població objectiu; de resoldre les mancances i limitacions que presenten els sistemes d'informació i, per tant, l'entorn de control, i d'implementar procediments de revisió i control efectius i eficients.

1. INTRODUCCIÓ

La Sindicatura de Comptes, com a òrgan fiscalitzador del sector públic de Catalunya, d'acord amb la normativa vigent i en compliment del seu Programa anual d'activitats, ha emès aquest informe de fiscalització de les prestacions econòmiques de dret subjectiu gestionades pel DDS, corresponent a l'exercici 2022.

1.1. ANTECEDENTS

D'acord amb l'article 2 de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, les *prestacions socials de caràcter econòmic* són aportacions dineràries fetes per l'Administració de la Generalitat i els ens locals amb la finalitat d'atendre determinades situacions de necessitat en què es troben les persones que no disposen de recursos econòmics suficients per afrontar-les, i no estan en condicions d'aconseguir-los o de rebre'ls d'altres fonts. No formen part de les prestacions del sistema de la Seguretat Social, tot i que se'n poden beneficiar les persones incloses en l'acció protectora d'aquest sistema.

L'element definitori bàsic per poder tenir dret o accés a aquestes prestacions de caràcter econòmic és la *situació de necessitat*, entesa com la situació derivada de qualsevol contingència que es produeix a la vida d'una persona i que li impedeix fer front a les despeses essencials per al manteniment propi o per al manteniment de les persones que integren la unitat familiar o la unitat de convivència a la qual pertany: les despeses pròpies de la manutenció, de l'ús de la llar, les que faciliten la comunicació i el transport bàsics, i totes les despeses imprescindibles per viure dignament.

Aquesta situació es pot referir a una persona individual, a una unitat familiar o a una unitat de convivència. Els factors determinants per fer-ne la valoració són els ingressos econòmics, amb relació a l'indicador de renda de suficiència, que es fixa periòdicament mitjançant les lleis de pressupostos de la Generalitat de Catalunya. L'any 2022, l'indicador de renda de suficiència a Catalunya es va fixar en 7.967,73 € anuals.

Juntament amb les prestacions de servei i les prestacions tecnològiques, les prestacions de caràcter econòmic són instruments del sistema públic de serveis socials que es canalitzen mitjançant actuacions, intervencions tècniques, programes, projectes, mitjans i ajudes econòmiques i tecnològiques que s'ofereixen a les persones per tal d'assegurar l'accés de la població a les prestacions garantides del sistema de serveis socials, en el marc de la Cartera de serveis socials vigent aprovada per decret del Govern. D'acord amb la Llei 12/2007, de l'11 d'octubre, de serveis socials, el sistema públic de serveis socials en què s'instrumenten aquestes prestacions està integrat per recursos, equipaments, projectes, programes i prestacions de titularitat pública i privada, amb la finalitat d'assegurar el dret de les persones a

viure dignament durant totes les etapes de la vida mitjançant la cobertura de llurs necessitats personals bàsiques i de les necessitats socials. Inclou, per tant, serveis socials de titularitat pública, i els de titularitat privada acreditats i concertats per l'Administració, i entre tots configuren el conjunt d'entitats proveïdores i prestacions de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública.

Són beneficiàries de les prestacions socials de caràcter econòmic les persones residents legalment a Catalunya que estan en situació de necessitat, a les quals s'atorga la prestació amb la finalitat de pal·liar aquesta situació (article 4). En el cas de prestacions per l'acolliment de menors d'edat tutelats per la Generalitat o menors d'edat en situació de risc i les prestacions econòmiques d'urgència social, en poden ser beneficiàries, també, les persones que viuen o que es troben a Catalunya.

Les prestacions socials de caràcter econòmic es poden atorgar amb caràcter de dret subjectiu, amb caràcter de dret de concurrència o amb caràcter d'urgència social (article 5).

En el primer cas, la prestació té caràcter de dret subjectiu quan el beneficiari o beneficiària reuneix els requisits fixats per la llei que crea i regula la prestació. En el segon, la prestació té caràcter de dret de concurrència per al beneficiari o beneficiària quan la concessió està limitada per les disponibilitats pressupostàries i està sotmesa a concurrència pública i a priorització de les situacions de més necessitat. En el tercer, les prestacions econòmiques d'urgència social tenen la finalitat d'atendre situacions de necessitats puntuals, urgents i bàsiques, de subsistència. Segons aquestes especificitats, les primeres es creen per llei, les segones per acord del Govern i les terceres les estableixen els ens locals, d'acord amb les competències que els corresponen en matèria d'atenció social primària.

En compliment de l'article 3 de la Llei 13/2006, esmentada anteriorment, les dues primeres modalitats de prestacions es financen íntegrament amb càrrec als pressupostos de la Generalitat, mentre que les prestacions d'urgència social es financen amb càrrec als pressupostos dels ens locals (figura 1).

Figura 1. Prestacions socials de caràcter econòmic

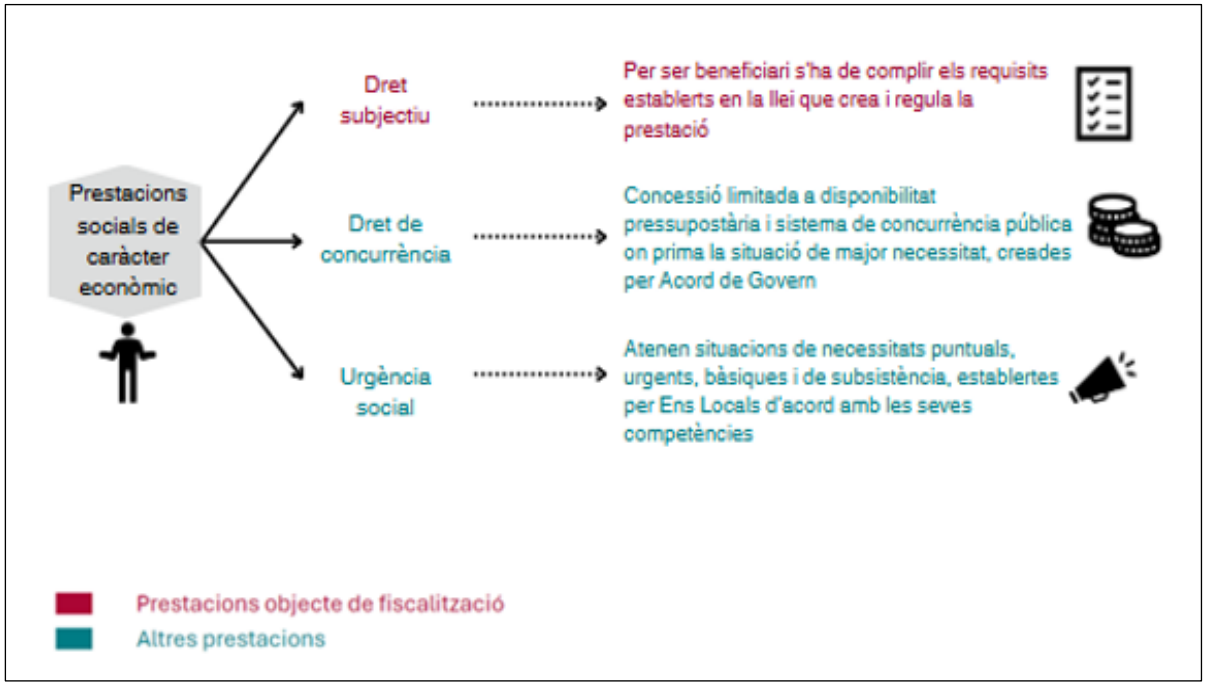

Font: Elaboració pròpia.

L'any 2022 la Cartera de serveis socials recollia un conjunt de 24 prestacions gestionades pel DDS, ordenades en 2 grans blocs: d'una banda, les atorgades amb caràcter de dret subjectiu, i de l'altra, les atorgades amb dret de concurrència. Al text complet de la Cartera de serveis socials es pot consultar la definició de cadascuna, la població a qui va dirigida, l'establiment o equip professional que l'ha de gestionar, els perfils i les ràtios de professionals, els estàndards de qualitat i els criteris d'accés (quadre 1).

Quadre 1. Cartera de serveis socials. Exercici 2022

Codi	Prestacions econòmiques
2.1	Prestacions econòmiques de dret subjectiu
	Prestació per a persones joves extutelades.
	Pensió no contributiva per jubilació.
	Pensió no contributiva per invalidesa.
	Prestació complementària per a pensionistes de la modalitat no contributiva, per invalidesa o jubilació.
	Ajuts assistencials de protecció als cònjuges supervivents.
	Prestació per al manteniment de les despeses de la llar per a determinats col·lectius.
	Prestació per a l'acolliment d'una persona menor d'edat tutelada per la Generalitat.
	Prestació econòmica de caràcter universal per infant a càrrec.
	Prestació econòmica de caràcter universal per part, adopció o acolliment múltiple.

Codi	Prestacions econòmiques
	Prestació econòmica vinculada al servei per a persones en situació de dependència. Prestacions econòmiques d'assistència personal per a persones amb dependència. Prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport als cuidadors i cuidadores no professionals. Renda mínima d'inserció (RMI). Prestació per atendre les necessitats bàsiques. Prestacions derivades del Reial decret legislatiu 1/2013, del 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social (LISMI). Pensions assistencials del Fons d'Assistència Social (FAS).
2.2	Prestacions econòmiques de dret de concurrència
	Ajudes econòmiques de caràcter social per a les persones treballadores, beneficiàries i pensionistes del règim especial de la Seguretat Social dels treballadors del mar. Ajut per part, adopció o acolliment múltiple, sotmès al nivell d'ingressos de la unitat familiar. Ajut per adopció internacional. Prestació per a l'acolliment residencial per a gent gran. Prestació per a centre de dia per a gent gran. Prestació per a habitatges tutelats per a gent gran. Prestació per a estades temporals per a gent gran amb discapacitat. Prestació per a l'accés als serveis d'habitatges per a persones amb problemàtica social derivada de malaltia mental.

Font: Cartera de serveis socials, DDS.

Nota: La pensió no contributiva per jubilació i la pensió no contributiva per invalidesa són finançades íntegrament per l'Estat.

L'objecte de l'informe comprèn les prestacions econòmiques corresponents al primer bloc, aquelles que s'atorguen amb caràcter de dret subjectiu, altrament dites *prestacions garantides*. Són exigibles com a dret subjectiu i, per tant, les persones que es troben en situació de necessitat, d'acord amb el que estableixi la Cartera de serveis socials, tenen dret a rebre-les, i l'Administració, l'obligació de prestar-les, independentment de la disponibilitat pressupostària (vegeu els annexos 6.3 i 6.4).

S'abonen a la persona beneficiària d'una manera preferent i directa i amb una periodicitat mensual, resten sotmeses al règim fiscal aplicable a les aportacions dineràries i se'n pot demanar la protecció del dret mitjançant el sistema judicial. L'article 9 de la Llei 13/2006 preveu la pèrdua del dret a percebre-les sota aquests 2 supòsits:

- Causes d'extinció automàtica: mort, pèrdua permanent dels requisits de necessitat, desaparició de la situació de necessitat, engany en l'acreditació dels requisits o deixar de

residir a Catalunya amb la suspensió prèvia de la prestació durant 3 mesos, o qualsevol altra causa que determini la norma.

- Causes de suspensió automàtica: deixar de residir o de viure o trobar-se a Catalunya, deixar d'atendre els requeriments de l'ens gestor, i qualsevol altra causa que determini la norma de creació.

L'any 2022 la despesa imputada al pressupost del DDS per prestacions econòmiques de dret subjectiu va ser de 978,29 M€, amb un grau d'execució pressupostària del 99,14% del volum total de les despeses previstes. Els crèdits d'aquestes partides pressupostàries tenen caràcter ampliable i, d'acord amb allò que disposa l'article 35 del text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, es pot augmentar el seu import previ compliment dels requisits que es determinin per reglament en funció de la recaptació efectiva dels drets afectats o del reconeixement d'obligacions específiques de l'exercici respectiu fet conformement a disposicions amb rang de llei –per l'exercici 2022 d'acord a la Llei 1/2021, del 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2022-. (quadre 2).

Quadre 2. Execució pressupostària de les despeses vinculades a prestacions econòmiques. Exercici 2022

Aplicació pressupostària	Concepte	Pressupost definitiu 2022	Obligacions reconegudes 2022	Percentatge d'execució
4800001	A famílies	6.575.622	6.569.000	99,90
4800002	Prestació econòmica vinculada al servei (LAPAD)	133.309.446	125.856.270	94,41
4800003	Prestació econòmica per cuidador no professional (LAPAD)	267.527.653	267.527.653	100,00
4800004	Prestació econòmica d'assistència personal (LAPAD)	734.584	734.584	100,00
4800010	Prestacions per l'acolliment de menors tutelats per la Generalitat	23.331.196	22.447.873	96,21
4800011	Prestacions per a persones joves extutelades	15.168.146	15.168.146	100,00
4800013	Ajuts assistencials per a la protecció dels cònjuges supervivents	212.702	3.200.637	*
4800014	Pensions assistencials per vellesa i malaltia	12.000	10.790	89,92
4800015	Prestacions per al manteniment de les despeses de la llar per a determinats col·lectius	2.164.465	4.950.549	228,72
4800016	Prestacions complementàries per a pensionistes de modalitat no contributiva, invalidesa o jubilació	100.206.080	101.144.504	100,94

Aplicació pressupostària	Concepte	Pressupost definitiu 2022	Obligacions reconegudes 2022	Percentatge d'execució
4800017	Prestacions per atendre necessitats bàsiques	5.257.972	5.412.241	102,93
4800028	Renda garantida de ciutadania	430.640.256	423.621.376	98,37
4800029	Prestacions econòmiques complementàries d'ajuts, pensions i prestacions estatals	1.617.626	1.642.032	101,51
Total		986.757.747	978.285.654	99,14

Font: Informació facilitada pel DDS.
Clau: LAPAD: Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.
Nota: La prestació de renda garantida de ciutadania consta a la Cartera de serveis socials vigent com a renda mínima d'inserció. L'aplicació pressupostària 4800010 inclou la part que es gestiona des de l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció corresponent a la prestació per acolliment de menor tutelat per la Generalitat de Catalunya en família aliena.
* Taxa superior a 1.000%.

La teoria del canvi

A l'annex 6.1 d'aquest informe hi ha un esquema del funcionament bàsic de la intervenció pública analitzada, la concessió de prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu. Aquest model, conegut en el camp de l'avaluació de polítiques públiques com a *teoria del canvi*, permet establir els fonaments lògics de la política en qüestió i la cadena causal d'esdeveniments conduent a obtenir-ne els impactes esperats, i les hipòtesis que la sustenten.

En el cas objecte d'aquest informe, les prestacions econòmiques de dret subjectiu responen a un conjunt de necessitats interconnectades: garantir la supervivència bàsica; facilitar la inclusió social, laboral i educativa, i millorar la salut i el benestar emocional de la població en situació de vulnerabilitat, de manera que, a partir dels recursos i les activitats disponibles del DDS, s'assoleixin millores que puguin pal·liar la situació de vulnerabilitat i ajudar a sortir-ne. Aquestes millores, en darrer terme, tindran un impacte positiu en tots els aspectes socials, laborals, educatius i econòmics dels afectats.

El model lògic que descriu el funcionament esperat de la intervenció pública analitzada, i com es pretén solucionar o alleugerir la problemàtica existent, posa en relació els elements principals objecte d'aquesta auditoria: els recursos emprats i el seu cost (economia), la relació entre els recursos i els resultats obtinguts (eficiència) i l'assoliment dels resultats esperats (eficàcia).

El model també incorpora l'enfocament avaluador, en el sentit que s'hi inclouen alguns objectius propis de l'avaluació de la intervenció pública analitzada, com l'adequació dels objectius per tal de resoldre les necessitats (pertinència); la congruència de les prestacions amb els objectius perseguits (coherència interna); la coordinació amb les intervencions d'altres organismes desplegades al territori (coherència externa); la interrelació dels òrgans directors de la política amb la resta dels agents implicats (governança), i l'accés i la distribució de recursos al territori en condicions d'igualtat (equitat).

Estructura de l'informe

A continuació es descriuen el marc normatiu i l'entitat objecte de fiscalització.

La resta de l'informe s'estructura de la forma següent: a l'apartat 2 es descriuen els aspectes metodològics del treball d'auditoria; l'apartat 3 conté les conclusions per a cadascun dels objectius de la fiscalització, i l'apartat 4, les recomanacions sobre millores en la gestió adreçades al DDS i a altres entitats implicades en l'administració d'aquestes prestacions, així com als òrgans de control i supervisió de la Generalitat de Catalunya. Finalment, l'apartat 5 exposa amb detall els resultats de l'auditoria.

1.2. MARC NORMATIU

En relació amb les prestacions socials de caràcter econòmic que atorga el DDS, són rellevants les normes jurídiques aplicables a Catalunya que es detallen a continuació, ordenades cronològicament.

- Estatut d'autonomia de Catalunya del 2006. En el marc de la Declaració universal dels drets humans, la Carta social europea i la Constitució espanyola, l'Estatut d'autonomia de Catalunya estableix, al títol I, els principis rectors que han d'orientar les polítiques públiques, i encarrega als poders públics promoure les mesures necessàries per garantir-ne l'eficàcia plena. Entre aquests principis, cal destacar els referents a la cohesió i el benestar socials, en aplicació dels quals els poders públics, entre altres mesures, han de promoure polítiques públiques que fomentin la cohesió social i que garanteixin un sistema de serveis socials, de titularitat pública i concertada, adequat als indicadors econòmics i socials de Catalunya; han de promoure polítiques preventives i comunitàries, i han de garantir la qualitat del servei i la gratuïtat dels serveis socials que les lleis determinin com a bàsics.

  L'article 166 atribueix a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de serveis socials, que inclou, entre d'altres, la regulació i l'ordenació de l'activitat de serveis socials, i la regulació i l'ordenació de les entitats, els serveis i els establiments

públics i privats que presten serveis socials a Catalunya. La jurisprudència constitucional ha definit aquest concepte com un mecanisme protector de situacions de necessitat específiques, sentides per grups de la població, que opera per mitjà de tècniques diferents de les pròpies de la Seguretat Social i que es finança al marge de qualsevol obligació contributiva i prescindeix de la col·laboració econòmica prèvia dels seus destinataris.

- Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. És la norma que estableix el règim jurídic propi de les prestacions socials de caràcter econòmic. Aquesta llei determina els drets subjectius per a situacions predeterminades i les regles bàsiques per exercir drets de concurrència per a les prestacions en les quals es fixen límits pressupostaris. Alhora, crea prestacions de caràcter econòmic per protegir els més desfavorits i fixa els criteris per establir les prestacions econòmiques creades en funció del finançament disponible en cada moment.

- Llei 12/2007, de l'11 d'octubre, de serveis socials. Aquesta llei regula i reordena el sistema català de serveis socials heretat del marc legal anterior,[1] configurant el dret a l'accés als serveis socials com un dret subjectiu de caràcter universal, que esdevé un principi bàsic del sistema, orientat a la cohesió social, la igualtat d'oportunitats i el progrés social de les persones, i introduint la Cartera de serveis socials com a instrument per assegurar l'accés a les prestacions garantides. A més, organitza els serveis socials des d'una definició competencial basada en la descentralització i en la subsidiarietat, amb més participació i amb més coordinació i cooperació dins el sector. El sistema català de serveis socials es configura així com un dels pilars de l'estat del benestar a Catalunya.

- La Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. La disposició final segona d'aquesta llei modifica la Llei 13/2006 pel que fa a la prestació per l'acolliment de menors d'edat tutelats per la Generalitat, concretament l'article 22, desplegat posteriorment en l'Acord GOV/32/2012, del 3 d'abril, en què es fixen els imports complementaris a la prestació per aquesta mena d'acolliment.

- Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania.[2] Aquesta norma deroga la Llei 10/1997, del 3 de juliol, de la renda mínima d'inserció, i regula la renda garantida de ciutadania que estableix l'article 24.3 de l'Estatut d'autonomia, amb la finalitat d'assegurar els mínims d'una vida digna a les persones i unitats familiars que es trobin en situació de pobresa, per tal de promoure llur autonomia i participació activa en la societat.

1. Decret legislatiu 17/1994, del 16 de novembre, pel qual s'aprova la refosa de les lleis 12/1983, del 14 de juliol, 26/1985, del 27 de desembre, i 4/1994, del 20 d'abril, en matèria d'assistència i serveis socials.

2. Modificada pel Decret llei 28/2020, del 21 de juliol, pel qual es modifica la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania i s'adopten mesures urgents per harmonitzar prestacions socials amb l'Ingrés mínim vital.

1.3. ENTITAT FISCALITZADA

D'acord amb el Decret 184/2022, del 10 d'octubre, de denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments en què s'organitza el Govern i l'Administració de la Generalitat de Catalunya, correspon al DDS l'exercici de les atribucions pròpies de l'Administració de la Generalitat en els àmbits següents:

- les polítiques de serveis, prestacions i protecció socials, inclosa la renda garantida de ciutadania;
- la política de joventut;
- la política de la gent gran;
- les famílies, la infància i l'adolescència;
- l'acolliment i les adopcions;
- les persones amb discapacitat i dependències;
- els equipaments assistencials de la xarxa de serveis socials;
- les polítiques d'inclusió social de les persones amb discapacitat i les polítiques de dependència;
- l'acció comunitària;
- la coordinació i gestió de la xarxa d'equipaments cívics i socials, i
- el tercer sector, la sensibilització cívica i social i el suport a les entitats i el voluntariat, així com qualsevol altra que li atribueixin les lleis i altres disposicions.

L'atribució de competències en matèria de les polítiques de serveis, prestacions i protecció socials, la política de la gent gran, la política de les persones amb discapacitat i dependències i dels equipaments assistencials de la xarxa de serveis socials, s'entén sens perjudici de les competències que, en aquestes matèries, es puguin atribuir al Departament de Salut i/o al Departament d'Igualtat i Feminisme.

L'any 2022 el DDS presentava un pressupost definitiu de 3.460,91 M€, amb un increment poc significatiu respecte de l'any anterior, de 17,46 M€. Les despeses reconegudes durant l'any, 3.095,72 M€, es van destinar a l'impuls de polítiques desplegades mitjançant un conjunt de programes pressupostaris entre els quals en destaquen 3, que concentren prop del 94% de les obligacions reconegudes amb càrrec al pressupost corrent: les polítiques de promoció de l'autonomia personal, la inclusió social i la lluita contra la pobresa, i l'atenció a la infància i l'adolescència (gràfic 1).

Gràfic 1. Percentatge de despesa reconeguda per programes. Exercici 2022

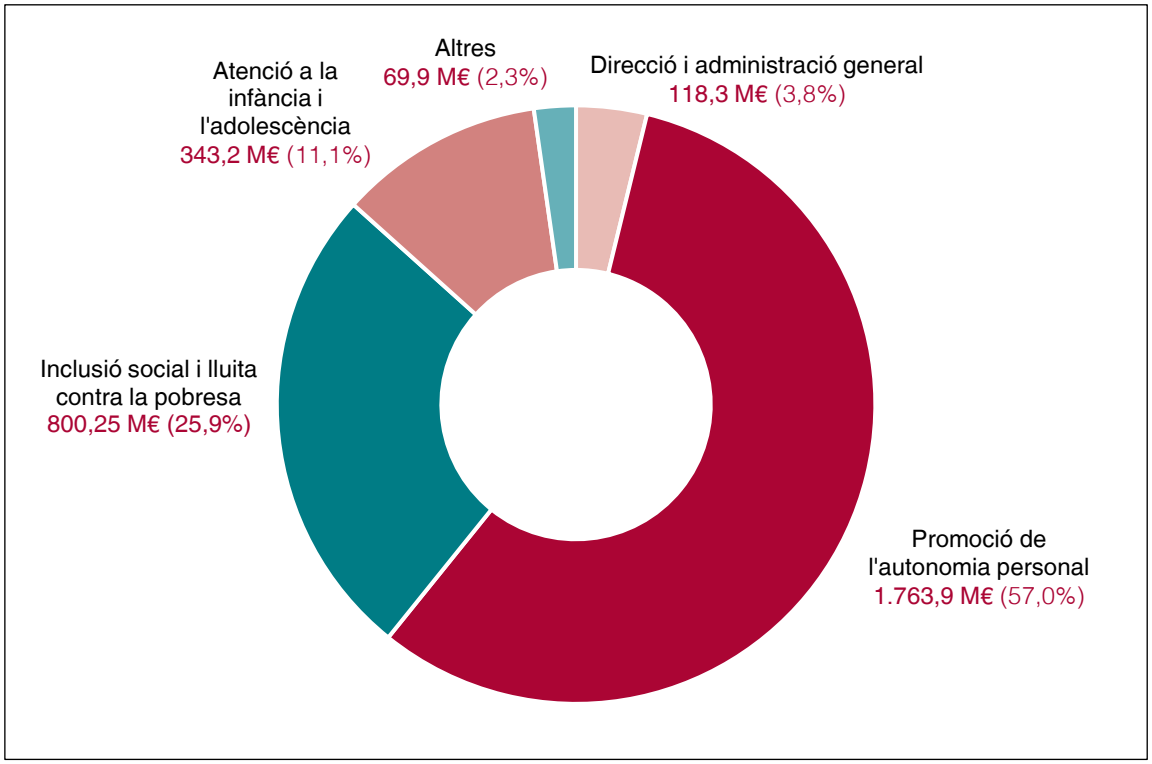

Font: Memòria anual del DDS.
Nota: L'epígraf Altres inclou programes pressupostaris destinats al suport de les famílies, polítiques de joventut, acció cívica i voluntariat i altres programes socials.

Les unitats orgàniques gestores de les prestacions socials de caràcter econòmic, entre altres funcions, són la Direcció General de Prestacions Socials, la Direcció General de l'Autonomia Personal i la Discapacitat, i la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA), amb un volum conjunt de despesa de 1.691,33 M€ l'any 2022, el 54,65% de la despesa total del DDS (quadre 3).

Aquesta última direcció, la DGAIA, inclou l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats, que ofereix als joves d'entre 16 i 21 anys que atén o que ha atès la DGAIA suport tècnic i educatiu en els àmbits d'habitatge i d'inserció laboral, suport psicològic i suport econòmic i jurídic, amb l'objectiu que assoleixin una plena inserció social i laboral en una situació d'autonomia i emancipació. També té l'encàrrec de facilitar l'accés al seu expedient administratiu a les persones extutelades en el cas de joves adoptats i que no es trobin a la base de dades del Sistema d'Informació d'Infància i Adolescència (SINI@), quan ho sol·licitin, així com gestionar el Servei de Recerca d'Orígens Biològics.

Quadre 3. Pressupost per unitats del DDS. Exercicis 2021 i 2022

Unitats	Pressupost inicial 2021	Pressupost inicial 2022	Variació (%)	Pressupost definitiu 2021	Pressupost definitiu 2022	Variació (%)	Obligacions reconegudes 2021	Obligacions reconegudes 2022	Variació (%)
Gabinet del Conseller i Secretaria General	388	566	45,95	394	625	58,64	354	344	(2,88)
Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència	290	345	19,24	313	338	7,87	305	328	7,26
Direcció General de Joventut	20	25	24,39	25	28	9,42	24	26	9,78
Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària	38	41	5,96	38	40	5,00	37	40	8,79
Direcció General de l'Autonomia Personal i la Discapacitat	923	145	(84,34)	1.044	150	(85,68)	992	146	(85,28)
Direcció General de Serveis Socials	138	188	36,71	159	170	7,17	157	172	9,22
Direcció General de Prestacions Socials	956	1.027	7,42	1.248	1.249	0,08	1.232	1.218	(1,13)
Direcció General de Provisió de Serveis	-	862	-	-	859	-	-	818	-
Secretaria d'Afers Socials i Famílies	5	5	-	4	3	(8,29)	3	3	(4,91)
Secretaria d'Habitatge i Inclusió Social (Àrea d'Accessibilitat)	247	2	(99,22)	219	1	(99,65)	219	1	(99,4)
Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut	-	21	-	-	-	-	-	0	-
Total DDS	3.005	3.227	7,39	3.443	3.461	0,51	3.324	3.096	(6,85)

Imports expressats en milions d'euros
Font: Memòries anuals del DDS.
Nota: Inclou els pressupostos de les entitats i òrgans adscrits al DDS:

- Consorci de Serveis Socials de Barcelona i Consorci del Barri de la Mina.
- Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció.
- Agència Catalana de la Joventut i Consell Nacional de la Joventut de Catalunya.

El volum total de personal adscrit al DDS l'any 2022 va ser de 4.370 treballadors, més del 77% dels quals eren dones. El 52,13% d'aquest personal mantenia una vinculació funcionarial (2.278); el 47,41%, una vinculació laboral (2.072), i el 0,46% restant era personal eventual i alts càrrecs (20). Les direccions vinculades a la gestió de les prestacions econòmiques, entre altres competències, acumulaven un volum de 2.290 treballadors, el 52,40% del personal adscrit al DDS l'any 2022 (quadre 4).

Quadre 4. Distribució del personal del DDS per unitats orgàniques. Exercici 2022

Unitat orgànica	Dones	%	Homes	%	Total	%
Departament	-	-	1	100,0	1	0,0
Gabinet del Conseller	19	70,4	8	29,6	27	0,6
Secretaria General	59	65,6	31	34,4	90	2,1
Secretaria d'Afers Socials i Famílies	12	66,7	6	33,3	18	0,4
Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut	10	58,8	7	41,2	17	0,4
Direcció de Serveis	186	72,9	69	27,1	255	5,8
Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària	459	73,2	168	26,8	627	14,3
Direcció General de Serveis Socials	31	72,1	12	27,9	43	1,0
Direcció General de Prestacions Socials	118	71,5	47	28,5	165	3,8
Direcció General de l'Autonomia Personal i la Discapacitat	40	76,9	12	23,1	52	1,2
Direcció General de Provisió de Serveis	1.278	85,1	224	14,9	1.502	34,4
Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència	391	68,5	180	31,5	571	13,1
Direcció General de Joventut	41	62,1	25	37,9	66	1,5
Serveis Territorials a Barcelona	226	80,1	56	19,9	282	6,5
Serveis Territorials a Girona	71	79,8	18	20,2	89	2,0
Serveis Territorials a Lleida	82	79,6	21	20,4	103	2,4
Serveis Territorials a Tarragona	100	83,3	20	16,7	120	2,7
Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre	35	89,7	4	10,3	39	0,9
Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció (ICAA)	68	81,9	15	18,1	83	1,9
Programa de mesures extraordinàries per a la gestió de la covid-19 en l'àmbit de la prevenció de riscos laborals	2	50,0	2	50,0	4	0,1
Programa de reforç de personal a les residències de gestió directa de gent gran i de persones amb discapacitat, per fer front a la crisi sanitària de la covid-19	128	71,5	51	28,5	179	4,1
Programa per implantar mesures de gestió dels fons Next Generation EU	28	75,7	9	24,3	37	0,8
Total	3.384	77,4	986	22,6	4.370	100,0

Font: Memòria anual del DDS a 31 de desembre
Nota: En color, les direccions vinculades a la gestió de prestacions econòmiques.

Aquestes unitats s'ordenaven d'acord amb l'organigrama següent vigent l'any 2022 (figura 2).

Figura 2. Organigrama del DDS vinculat a la gestió de les prestacions econòmiques. Exercici 2022

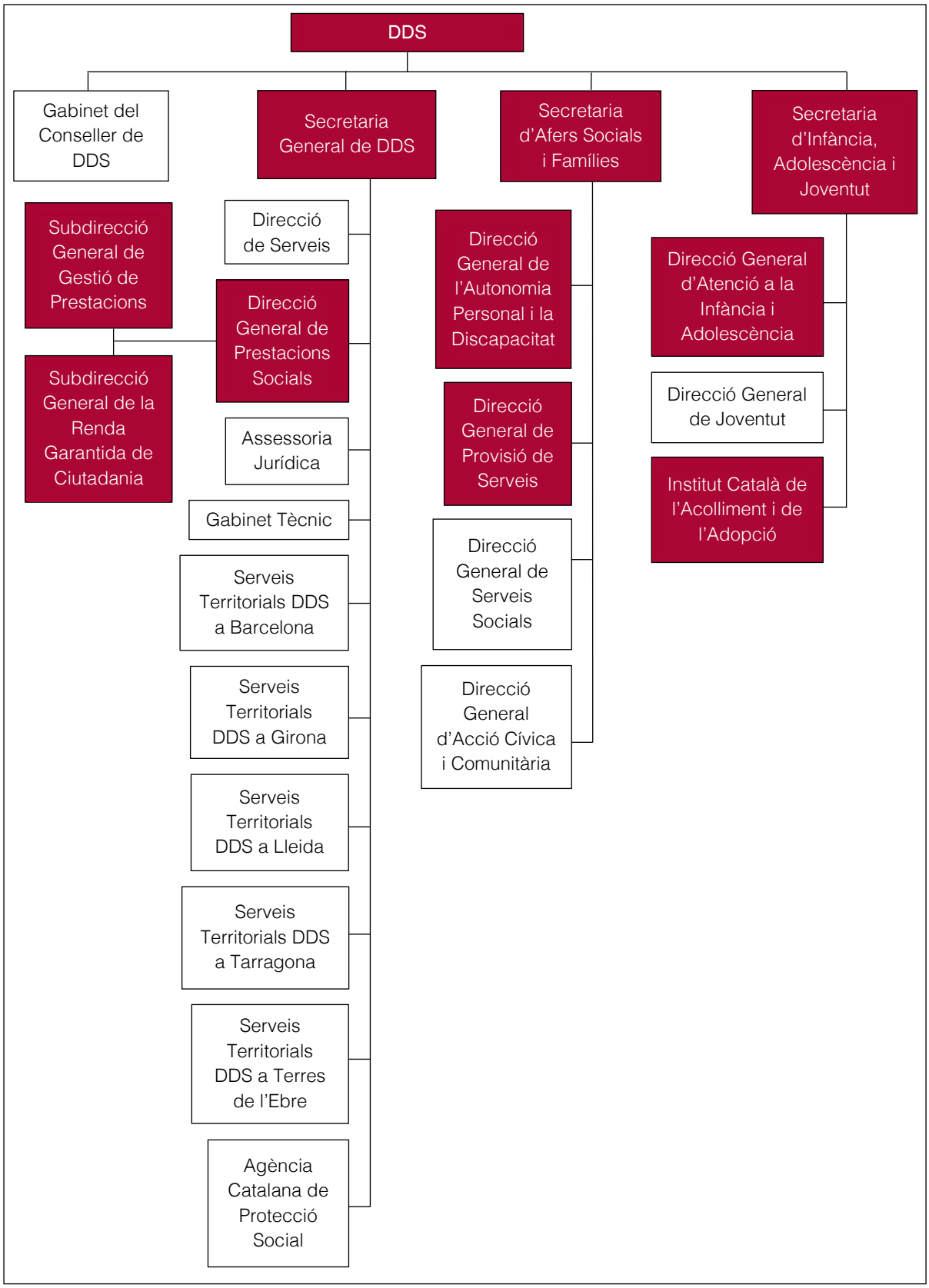

Font: DDS.

Nota: Els òrgans ombrejats són els vinculats a les prestacions econòmiques fiscalitzades.

2. ABAST I METODOLOGIA

2.1. OBJECTE I ABAST

L'objectiu d'aquest informe de fiscalització operativa és auditar l'eficàcia, l'eficiència i l'economia de la gestió per part del DDS de les prestacions socials de caràcter econòmic i dret subjectiu. S'ha incorporat l'enfocament avaluador en la planificació i l'execució dels treballs, en el sentit que s'hi inclouen alguns objectius propis de l'avaluació dels programes i polítiques públiques, com l'avaluació de les necessitats, la pertinència dels objectius definits, la coherència interna i externa de la política, i les eines de governança.

Per tal d'acomplir l'objecte del treball s'han definit 3 objectius principals, expressats en forma de preguntes, que comprenen tots els aspectes que s'han avaluat i que estan orientats a respondre a l'objectiu global de l'auditoria:

1. El conjunt de prestacions econòmiques de dret subjectiu dona resposta a necessitats prèviament identificades?
2. La gestió, el seguiment i el control de les prestacions econòmiques de dret subjectiu responen als principis d'eficiència, eficàcia i economia?
3. Quins han estat els resultats obtinguts en relació amb la gestió de les prestacions econòmiques de dret subjectiu?

Cadascun d'aquests objectius s'ha desglossat en diversos subobjectius, formulats en forma de pregunta i, per a cadascun d'aquests subobjectius, s'han establert diversos criteris d'auditoria (vegeu l'annex 6.2). Aquests criteris proporcionen una base per a l'evidència i són els punts de referència o estàndards a l'hora de concloure si un programa compleix o supera les expectatives, i arribar així a conclusions sobre els objectius de l'auditoria. Els resultats d'auditoria que donen resposta a aquestes preguntes són a l'apartat 5 de l'informe.

Pel que fa a les prestacions vinculades a la Llei L39/2006, del 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, la fiscalització no ha abordat alguns dels subobjectius d'auditoria, atesa la dificultat de dimensionar la seva població objectiu i analitzar els processos de gestió de les prestacions sobre la base de les dades disponibles.

Encara que l'àmbit temporal d'aquest informe ha estat l'exercici 2022, quan s'ha considerat necessari per completar el treball, s'ha ampliat a períodes anteriors o posteriors.

2.2. METODOLOGIA

El treball de fiscalització s'ha dut a terme d'acord amb els principis fonamentals de fiscalització de les institucions públiques de control extern i les normes tècniques d'auditoria que es desprenen de la ISSAI 100, sobre els principis fonamentals de fiscalització del sector públic; de la ISSAI 300, sobre els principis fonamentals de la fiscalització operativa, i de les GPF-OCEX 3000, 3910 i 3920, sobre l'auditoria operativa.

Per realitzar el treball, la Sindicatura ha dut a terme una anàlisi prèvia de l'entorn relacionat amb la matèria. Amb aquesta finalitat, ha consultat i revisat la documentació que ha considerat rellevant, com la legislació aplicable, els contractes públics vigents, informació econòmica i pressupostària, estadístiques oficials i estudis de recerca d'organitzacions i professionals especialitzats.

La qualitat i l'accés a les dades de les prestacions econòmiques i la informació facilitada a la Sindicatura han estat limitats pel fet que el conjunt de les prestacions econòmiques a les persones objecte d'aquesta fiscalització es gestionen mitjançant 8 aplicacions informàtiques diferents, en mans d'un total de 4 proveïdors, de manera que a l'hora d'extreure dades primàries el DDS ha de fer peticions expresses al proveïdor corresponent (vegeu l'apartat 5.1.1). Això ha dificultat el treball de fiscalització, atès que no es van poder obtenir les dades inicialment sol·licitades, sinó que la Sindicatura va haver de reduir-les i adaptar-les.

Així mateix, ha calgut fer comprovacions addicionals durant el treball de fiscalització per validar la qualitat i la integritat d'algunes de les dades.

Després de la finalització del treball, el mes de març del 2025, la Sindicatura ha mantingut reunions amb la direcció i els responsables de l'entitat fiscalitzada per tal de comentar i contrastar els resultats de les conclusions i recomanacions preliminars.

3. CONCLUSIONS

A continuació es presenta el detall de les conclusions per al conjunt de les preguntes d'avaluació de les prestacions econòmiques atorgades pel DDS referides a l'any 2022. Els resultats d'auditoria que motiven i expliquen aquestes conclusions són a l'apartat 5 de l'informe.

En termes generals, les conclusions a les 3 preguntes principals que s'han definit han posat en relleu debilitats importants que afecten negativament l'eficàcia, l'eficiència i l'economia de la gestió del conjunt de prestacions econòmiques. Essencialment, aquestes debilitats comprometen els àmbits de la planificació estratègica i l'establiment dels objectius i indicadors vinculats a la intervenció pública; l'accés a les dades; la cobertura poblacional; la

coherència entre prestacions gestionades pel DDS, així com entre aquestes i les gestionades per altres administracions al territori; els temps de resolució de les sol·licituds; les accions de seguiment i control; l'accés efectiu a la prestació, i la seva disparitat territorial.

Així mateix, durant la fiscalització la Sindicatura ha constatat problemes estructurals de governança i de bon govern en la gestió d'aquestes prestacions, i també la manca d'un marc de transparència sobre les dades de la seva execució, amb un elevat volum de pagaments indeguts ordenats pel DDS en la data d'elaboració de l'informe. S'ha observat també una situació de risc de conflicte d'interès en la gestió i supervisió d'algunes prestacions, que es troba externalitzada en un conjunt d'entitats col·laboradores sense ànim de lucre, atès que no s'ha garantit un marc de regularitat i transparència quant a la seva activitat, la qual cosa compromet la consecució de l'interès general en la implementació de la intervenció pública.

El conjunt de prestacions econòmiques de dret subjectiu dona resposta a necessitats prèviament identificades?

La política pública vinculada a les prestacions socials de caràcter econòmic presenta elements de debilitat quant a la pertinència i la coherència interna i externa. En aquest sentit, no hi ha una pertinència adequada dels objectius, atès que no es basen en una detecció prèvia de necessitats dimensionades per a totes les prestacions; algunes de les característiques de les prestacions no són coherents amb els objectius perseguits, com ara els criteris d'elegibilitat i els llindars, i pel que fa a la coherència externa, no hi ha una coordinació idònia amb altres intervencions al territori.

No s'ha avaluat el conjunt de les prestacions econòmiques i no s'ha promogut un marc de transparència i, per tant, no es disposa de dades o eines per a una la presa de decisions i espais de treball i governança raonadament informats. Aquest escenari, doncs, no contribueix a assolir millores en l'eficàcia, l'eficiència i l'economia de la intervenció pública.

Aquesta conclusió es deriva de l'anàlisi dels subobjectius d'auditoria següents:

El Govern ha planificat el conjunt de prestacions econòmiques a partir de necessitats prèviament identificades?

El conjunt de les prestacions econòmiques de dret subjectiu no compta amb un marc robust que es fonamenti en la detecció de necessitats, la presa de decisions informada, la capacitat de millora contínua ni la transparència, tal com es descriu a continuació (vegeu l'apartat 5.1.1):

1. La formulació dels objectius anuals relatius a la gestió de les prestacions econòmiques presenta limitacions importants, pel fet que hi manca concreció, una definició clara, el disseny d'indicadors comuns o una necessària contextualització vinculada a la diagnosi de necessitats, les fites a assolir o els valors de referència. Tampoc se'n fa un seguiment

acurat per avaluar-ne el grau d'assoliment, o bé la seva definició no permet extreure'n conclusions rellevants, analitzar la resposta a les necessitats, retre comptes o contribuir a assignar més eficientment els recursos destinats a les prestacions econòmiques.

2. La Cartera de serveis socials, instrument mitjançant el qual es determina el conjunt de prestacions de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública i s'hi garanteix l'accés al conjunt de la població potencialment elegible, no ha estat actualitzada i no reflecteix les modificacions que s'han produït amb el pas del temps, fet que pot dificultar l'accés als serveis, la coordinació amb altres institucions, l'ajust en la distribució de recursos o el retiment de comptes.

3. El DDS no té accés directe ni disponibilitat immediata de la totalitat de les dades vinculades a les prestacions econòmiques que gestiona, objecte de l'informe, ni disposa dels mitjans estructurals i personals suficients per explotar les dades necessàries per abordar una planificació adequada. Les prestacions econòmiques fiscalitzades es gestionen mitjançant 8 aplicacions informàtiques que han estat externalitzades a un grup de 4 proveïdors.

4. Les mesures i les activitats vinculades als eixos de treball inclosos al Pla estratègic de serveis socials 2021-2024 han estat implementades parcialment i no es disposa de dades sobre l'estat de la seva execució. Això contravé els requisits preceptius d'avaluació i transparència que preveu la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

La definició de la població elegible es correspon amb les necessitats socials existents?

La definició de la població elegible en el marc de l'avaluació de necessitats de la intervenció pública analitzada presenta mancances importants que limiten l'accés a les prestacions i, per tant, la seva eficàcia (vegeu l'apartat 5.1.2):

5. El DDS no disposa d'una estimació de la població elegible per a cadascuna de les prestacions, entesa com el conjunt de persones que compleixen les condicions d'elegibilitat d'aquests recursos. No obstant això, en el cas de la renda garantida de ciutadania i les prestacions de la Llei 14/2017 (complements de pensions estatals i complements de pensions no contributives), disposa d'una avaluació segons la qual aquestes prestacions presenten una cobertura força limitada de la població en situació de pobresa severa.

6. L'aplicació dels requisits d'accés a les diferents prestacions comporta que diversos perfils poblacionals en quedin exclosos, tot i trobar-se en situació de risc de pobresa i, fins i tot, de pobresa severa. Això és així especialment en el cas de llars en què es perceben rendes del treball però ingressos baixos, i en el cas de llars amb infants.

7. L'habitatge és un factor clau per entendre la pobresa. Les taxes de pobresa són molt més elevades entre les persones que viuen en règim de lloguer, en comparació amb les que viuen en un habitatge en propietat, i les llars pobres solen dedicar un percentatge significativament més alt dels seus ingressos al pagament de l'habitatge. Els llindars per determinar l'elegibilitat i quantia d'algunes prestacions, com ara la renda garantida de ciutadania, són sensibles a la composició de la llar, però no al tipus de tinença o al cost de l'habitatge que implica aquesta llar.

8. L'alta fragmentació entre prestacions, l'establiment de criteris d'accés heterogenis, les incompatibilitats amb les rendes del treball i les excepcions puntuals respecte d'aquest requisit, així com la varietat de llindars de renda per determinar l'accés a la prestació i la quantia d'aquesta, en dificulten la comprensió i l'anàlisi, a més de fomentar barreres d'accés per als usuaris.

És suficient la quantia de les prestacions econòmiques?

La quantia destinada a les prestacions econòmiques és insuficient per protegir davant la pobresa i presenta certes limitacions (vegeu l'apartat 5.1.3):

9. El DDS no disposa d'un estudi dels costos que suporten les llars que justifiqui les quanties d'actualització de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya, ni de la resta de llindars establerts per a les prestacions.

10. Per a la majoria de prestacions el llindar d'ingressos de referència està vinculat a un indicador, l'indicador de renda de suficiència, que no s'ha actualitzat en el període 2013-2022, fet que ha comportat la reducció de la seva capacitat protectora.

11. Bona part de les llars beneficiàries poden continuar sota el llindar de pobresa, malgrat estar cobrant la prestació. En el cas de la prestació de renda garantida de ciutadania, la insuficiència de la seva capacitat protectora és especialment accentuada per a les llars grans amb infants a càrrec.

12. L'efectivitat de la prestació queda limitada davant dels costos creixents per accedir a un habitatge, i també a l'hora d'atendre les diferències territorials en el cost de la vida.

El volum total dels recursos pressupostats dona resposta a les necessitats?

Els recursos pressupostaris destinats a la concessió de prestacions socials de caràcter econòmic són marcadament insuficients per combatre la problemàtica existent (vegeu l'apartat 5.1.4):

13. La Sindicatura ha estimat que l'any 2022 la bretxa de pobresa –entesa com l'indicador que mesura la distància a la qual es troben les llars pobres respecte del llindar de pobresa severa (7.893,74 € per unitat de consum)– ha presentat un valor absolut, estimat a la baixa, de 1.183,29 M€. Tenint en compte que el 2022 el volum de despeses per prestacions econòmiques satisfetes pel DDS ha estat de 978,29 M€, es calcula que el volum de recursos que hauria estat necessari per situar aquestes llars just en el llindar de pobresa severa s'estima en més del doble (121%) del que s'ha assignat.

El conjunt de prestacions econòmiques garantides són coherents entre si i amb altres mesures, polítiques o plans?

La intervenció pública analitzada presenta debilitats quant a coherència interna, atès que algunes prestacions comparteixen els mateixos objectius i es podrien simplificar, i quant a coherència externa, amb intervencions d'altres organismes desplegades al territori (vegeu l'apartat 5.1.5):

14. El mapa de prestacions és excessivament complex, algunes prestacions podrien fusionar-se sense que això n'afectés la intensitat protectora o la cobertura sobre la població en situació de pobresa. Aquest era un dels objectius del Pla estratègic de serveis socials 2021-2024, però no ha estat abordat.

15. En l'àmbit local, a diferència de l'àmbit autonòmic, les prestacions socials de caràcter econòmic venen motivades per raó d'urgència social, tot i que en molts casos han esdevingut ajudes de tipus estructural. La normativa local aprovada en aquest àmbit és abundant i dona resposta a situacions d'emergència, no coordinades amb les prestacions que es gestionen en l'àmbit autonòmic.

16. En el cas de Catalunya, la introducció de l'ingrés mínim vital, prestació de competència estatal, no ha suposat una reducció del nombre de titulars de la renda garantida de ciutadania, atès que són compatibles i els llindars que determinen l'accés a la renda garantida de ciutadania i la seva quantia són superiors. El nombre de beneficiaris que accedeix a l'ingrés mínim vital es manté força reduït, així com el nombre de beneficiaris de la renda garantida de ciutadania que perceben també l'ingrés mínim vital. S'observa que Catalunya és la segona comunitat amb un percentatge més elevat de persones elegibles que no accedeixen a la prestació de l'ingrés mínim vital (67%), només superada per les Illes Balears (68%).

La gestió, el seguiment i el control de les prestacions econòmiques de dret subjectiu responen als principis d'eficiència, eficàcia i economia?

Determinats aspectes vinculats amb els temps dilatats en la gestió de les prestacions, la insuficiència dels mecanismes de seguiment i control i la inexistència d'un marc de supervisió que garanteixi que es protegeix l'interès general en tots els casos, limiten seriosament l'eficàcia de la intervenció pública a l'hora de complir amb els objectius de la política i obtenir els resultats previstos.

La insuficiència del control i del seguiment de la gestió de les prestacions ha derivat en un volum elevat de pagaments indeguts, alguns de prescrits, que comprometen l'eficiència i l'economia de la gestió.

Aquesta conclusió es deriva de l'anàlisi dels subobjectius d'auditoria següents:

El procediment de concessió de les prestacions econòmiques respecta els terminis que preveu la normativa?

En termes generals, la tramitació de les prestacions econòmiques no és àgil i això limita el seu grau de cobertura i, en alguns casos, promou desincentius no desitjats (vegeu l'apartat 5.2.1):

17. La majoria de prestacions econòmiques que gestiona el DDS presenten un termini de resolució mitjà de les sol·licituds superior a 3 mesos; en alguns casos, superior a 4 i a 6 mesos. En són un cas accentuat les pensions no contributives –tant per invalidesa (7 mesos) com per jubilació (5 mesos)– i els seus complements (8 mesos).

18. La dilatació dels terminis de resolució de les sol·licituds de prestació pot alimentar el fenomen de la persona que no accedeix a la prestació tot i tenir-hi dret (*non take-up*), a més de generar certs desincentius no desitjats als beneficiaris, que no saben si poden accedir novament a la prestació en cas de quedar-ne temporalment exclosos, per exemple, amb motiu de la seva inserció laboral.

Quins circuits s'han implementat per al seguiment i control de les prestacions atorgades i com se n'avalua l'eficàcia?

Els mecanismes de control no s'han mostrat eficaços a l'hora de prevenir, detectar i corregir errors en la gestió de les prestacions que afecten el dret a percebre-les i no s'han implementat mesures per avaluar aquests mecanismes. En aquest sentit, la Sindicatura ha estimat un volum important de possibles pagaments indeguts motivats pel fet que el DDS no ha comprovat si concorren els requisits previstos a la normativa per a l'atorgament de les prestacions i la liquidació de les obligacions i els pagaments corresponents (vegeu l'apartat 5.2.2):

19. Hi ha una dispersió considerable dels sistemes d'informació utilitzats per gestionar les prestacions econòmiques, a més de fragmentacions en aplicacions diferents per gestionar una mateixa prestació en alguns casos. Els sistemes d'informació vinculats a les prestacions fiscalitzades no compten amb auditories de compliment de l'Esquema Nacional de Seguretat, d'acord amb el que exigeix el Reial decret 311/2022, del 3 de maig, pel qual es regula l'Esquema Nacional de Seguretat.

    Aquest escenari, que no ha anat acompanyat d'una sistematització suficient per part del DDS dels processos i responsables clau en les tasques de comprovació i seguiment de les prestacions, compromet seriosament l'entorn de control intern i el risc d'efectivitat de les tasques de control. A l'informe la Sindicatura posa de manifest les limitacions que han impossibilitat obtenir algunes de les dades requerides durant el treball, i, per altra banda, ha obligat a realitzar comprovacions complementàries per tal de garantir la qualitat de les dades objecte de la fiscalització.

20. En el període 2019-2022 la Sindicatura ha detectat dues casuístiques que comporten que les persones beneficiàries incorrin en les incompatibilitats que estableix la normativa reguladora de les prestacions econòmiques i, per tant, limiten el dret a percebre-les o a percebre'n l'import íntegre.

    En primer lloc, s'ha observat que hi ha beneficiaris de diverses prestacions socials de caràcter econòmic que són incompatibles entre elles.

    En segon lloc, s'ha observat que hi ha beneficiaris de prestacions de renda garantida de ciutadania i de prestacions per a persones joves extutelades que podrien incórrer en incompatibilitats previstes a la normativa, perquè s'ha constatat que perceben simultàniament rendes del treball.

    En el cas de la prestació de renda garantida de ciutadania, la Sindicatura constata que, si bé hi ha un volum reduït de persones titulars de la prestació amb un contracte a jornada completa durant més de 2 mesos seguits, una proporció elevada d'aquests casos continuen cobrant la prestació malgrat ser normativament incompatible.

    En el cas de la prestació per a persones joves extutelades, la Sindicatura ha estimat el volum dels presumptes pagaments indeguts ordenats i liquidats pel DDS amb motiu d'aquesta incompatibilitat en almenys 4,70 M€ en el període comprès entre el setembre del 2019 i el desembre del 2022, l'11,8% dels pagaments que es van ordenar en aquest període. D'aquest import, 804.384 € tindrien una antiguitat superior a 4 anys.

    En els casos descrits, i concretament pel que fa a la prestació per a persones joves extutelades, s'observa que la situació d'incompatibilitat és sostinguda en el temps, amb una tendència creixent en el període 2019-2022, sense que es produeixin mesures correctores per part del DDS.

21. Les persones beneficiàries de les prestacions que estan en aquesta situació d'incompatibilitat no corregida per part del DDS perceben una renda mensual que supera els llindars de suficiència.

Quins fets expliquen l'existència de pagaments indeguts i quins mecanismes s'han implementat per tal de garantir la transparència, el rescabalament i un marc adequat de supervisió?

No s'ha fomentat una cultura de regularitat i transparència de les activitats finançades amb els fons públics, ni un marc que garanteixi els principis ètics i de bon govern d'imparcialitat, integritat i objectivitat en la gestió dels recursos, fet que tampoc contribueix a la protecció dels interessos dels beneficiaris de les prestacions econòmiques de dret subjectiu. En aquest marc, la Sindicatura ha observat un volum rellevant de possibles pagaments indeguts per al conjunt de les prestacions en el període 2016-2024, una part dels quals han prescrit atesa la seva antiguitat i la manca d'accions de seguiment i reclamació per part del DDS (vegeu l'apartat 5.2.3):

22. La valoració i el seguiment dels beneficiaris de les prestacions econòmiques per a persones joves extutelades, així com altres recursos i serveis relacionats, són en mans d'un conglomerat d'entitats d'iniciativa social, principalment fundacions, associacions i cooperatives privades sense ànim de lucre inscrites a Catalunya, sota la supervisió de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats (DGAIA). Aquestes entitats tenen per objecte activitats i serveis socials que ofereixen, directament o mitjançant entitats vinculades, recursos de suport personal, formatiu i laboral als beneficiaris de les prestacions fiscalitzades.

    Tanmateix, cal fer notar que l'accés simultani de les persones beneficiàries als recursos econòmics, socials i laborals pot comportar certes incompatibilitats o requeriments, en cas de superar els llindars d'ingressos establerts. En aquest sentit, la Sindicatura ha constatat que el DDS no reclama la regularització de copagaments no exigits en períodes anteriors quan coneix que el beneficiari està obligat a contribuir econòmicament al finançament de la prestació del servei d'habitatge.

    La unió temporal d'empreses (UTE) formada per la Fundació Mercè Fontanilles de Manejament de Serveis i d'Iniciatives Socials i la Fundació Resilis és responsable, entre altres activitats, del Servei de Valoració i Seguiment de les Persones Joves Extutelades de la DGAIA que poden ser beneficiàries de prestacions econòmiques derivades de la Llei 13/2006. El DDS va adjudicar aquest servei a la UTE el mes de juliol del 2022 en l'àmbit del territori de Catalunya, per un període que finalitzava el 31 de desembre, prorrogable fins a 4 anys més, i un valor estimat de contracte de 5,58 M€. Per la seva banda, la Sindicatura ha constatat una situació sostinguda d'incompatibilitats que afecten el dret dels beneficiaris a percebre aquestes prestacions.

    Aquestes entitats d'iniciativa social reben finançament dels departaments de Drets Socials i d'Empresa i Treball de la Generalitat, a més d'entitats locals, pels diversos recursos

de suport personal, social i laboral que ofereixen. Davant dels fets observats, en aquells casos en què les entitats són responsables del seguiment i la valoració de les condicions que donen dret a percebre els diferents recursos públics, la Sindicatura observa una situació de risc de conflicte d'interès, que podria comprometre la consecució de l'interès general que persegueixen.

23. En aquest escenari de situació de risc de conflicte d'interès la imparcialitat de les decisions de les entitats d'iniciativa social que col·laboren amb el DDS podria quedar afectada. Tanmateix, el DDS no ha implementat instruments o mesures prou rigorosos per fomentar la responsabilització i els controls interns d'aquestes entitats, ni tampoc sistemes sòlids d'informació, seguiment i avaluació continuada de l'activitat que fan, a fi de garantir un ús i destinació correctes dels recursos concedits. Tampoc s'ha detectat una supervisió efectiva per part de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats en aquest àmbit.

24. Les actuacions de control de l'activitat i el funcionament de les entitats d'iniciativa social que col·laboren amb el DDS en la gestió dels recursos i ajuts socials són competències atribuïdes al DDS (amb caràcter general), al Departament de Justícia i Qualitat Democràtica (en el cas de les fundacions i les associacions declarades d'utilitat pública) i al Departament d'Empresa i Treball (en el cas de les cooperatives). Tanmateix, la Sindicatura ha comprovat que, en general, no s'han dut a terme actuacions de supervisió sobre l'activitat que realitzen, o sobre el destí i la utilització dels fons públics autonòmics, i també europeus, que han rebut. En el cas concret de les fundacions, no s'han fet comprovacions específiques que l'actuació d'aquestes entitats se sotmeti als criteris preceptius d'imparcialitat i no-discriminació en la determinació de persones beneficiàries que preveu la Llei 21/2014, del 29 de desembre, del protectorat de les fundacions i de verificació de l'activitat de les associacions declarades d'utilitat pública.

    La Sindicatura ha analitzat les actes d'inspecció del Servei d'Inspecció i Registre del DDS en aquestes entitats col·laboradores durant el període 2022-2024, on es deixa constància, en alguns casos, d'incompliments quant a la titulació i la dedicació dels professionals adscrits al servei, o de la impossibilitat d'accedir als plans de treball individuals de seguiment dels joves acollits en pisos i vinculats a programes d'inserció laboral. En termes generals, les tasques inspectores documentades se centren en aspectes materials i funcionals, però no aprofundeixen en la comprovació dels requisits normatius o les condicions necessàries vinculades al dret dels beneficiaris a percebre les prestacions econòmiques.

25. D'acord amb la informació facilitada pel DDS, el volum dels imports pagats indegudament als beneficiaris del conjunt de les prestacions econòmiques garantides en el període comprès entre l'any 2016 i el 2024, és d'almenys 167,56 M€, dels quals 155,97 M€ estan en tràmit de reclamació. Atesa l'antiguitat d'algunes d'aquestes liquidacions, una part ja han prescrit, almenys 7,17 M€, corresponents al període esmentat.

És rellevant assenyalar que l'import d'aquestes estimacions no és exhaustiu, atès que no inclou possibles pagaments indeguts per fets i períodes que no han estat revisats, ni pagaments indeguts detectats però que podrien prescriure. En el cas de la prestació de renda garantida de ciutadania hi ha, d'una banda, un total de 32.647 expedients amb possibles pagaments indeguts pendents d'analitzar i, de l'altra, un grup de 324 expedients amb possibles prescripcions per pagaments vinculats a aquesta prestació per un import d'1,75 M€, pendents de dictar la resolució administrativa corresponent. Aquests pagaments indeguts tindrien una antiguitat superior als 4 anys, atès que es van produir entre els anys 2017 i 2020, i no consten actuacions interruptores.

Així mateix, les liquidacions anteriors a setembre del 2019 no han estat objecte de la revisió impulsada pel pla de xoc del DDS, mentre que les liquidacions posteriors a juliol del 2024 estan en fase de revisió per qualificar-les com a exigibles o no exigibles. D'altra banda, en el cas de les prestacions derivades de la dependència hi ha deutes vinculats a titulars difunts, sense hereus identificats, que podrien acabar prescrivint.

El Decret llei 11/2024, del 17 de desembre, de necessitats financeres del sector públic en pròrroga pressupostària, d'increment de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya i de mesures en l'àmbit de les prestacions socials, ha establert la condició de crèdits no exigibles per la Hisenda pública de la Generalitat de Catalunya per a les quantitats no satisfetes derivades de la prestació econòmica de renda garantida de ciutadania, sota determinats supòsits.

La Sindicatura considera que els fets descrits constitueixen presumptament una infracció de l'article 84, lletres *b* i *d*, del text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, atès que des de la Direcció General de Prestacions Socials del DDS s'han efectuat pagaments indeguts de prestacions respecte de les quals no s'ha comprovat que concorren els requisits per a la liquidació de les obligacions i els pagaments. Així mateix, constitueixen presumptament una infracció de l'article 84, lletra *a* ("incórrer en abastament"), de la mateixa normativa, atès que s'han deixat de liquidar els drets a cobrar derivats d'aquests pagaments indeguts, que han prescrit, i s'ha ocasionat un menyscapte efectiu a la Hisenda de la Generalitat.

Tots els fets descrits en aquest apartat podrien donar lloc a fets perseguibles administrativament i judicialment. Aquesta afirmació es fa respecte a la possible existència d'indicis de responsabilitats; l'apreciació final únicament poden fer-la la jurisdicció i els òrgans competents per determinar-la.

26. Els fets descrits evidencien que no s'ha promogut un marc de transparència, regularitat i bon govern en garantia dels finançadors públics i, en últim terme, de l'interès general. Per aquest motiu, la Sindicatura considera que els pagaments indeguts detectats no responen només a errors administratius, sinó a problemes estructurals de transparència i governança.

Quins han estat els resultats obtinguts en relació amb la gestió de les prestacions econòmiques de dret subjectiu?

Els resultats que ha valorat la Sindicatura posen en relleu que l'eficàcia de la intervenció pública és limitada i s'observa una manca d'equitat territorial en l'accés a les prestacions.

Aquesta conclusió es deriva de l'anàlisi del subobjectiu d'auditoria següent:

S'ha garantit l'accés a les prestacions per part de les persones que hi tenen dret?

En la intervenció pública analitzada no s'ha garantit l'accés de tothom qui té dret a les prestacions econòmiques de dret subjectiu (vegeu l'apartat 5.4.1):

27. La Sindicatura estima que, aproximadament, només la meitat de les persones que tenen dret a aquestes prestacions hi acaben accedint. Entre les causes que expliquen el no accés (*non take-up*) per part de persones elegibles, pot haver-hi el desconeixement i les dificultats de tramitació.

    També s'observa una disparitat important, en termes de municipis, en l'accés a les prestacions del DDS per part de les persones en situació de pobresa.

4. RECOMANACIONS

A continuació s'inclouen les recomanacions que es consideren pertinents a partir del resultat del treball de fiscalització realitzat, adreçades al DDS i a l'Administració de la Generalitat. Les recomanacions proposades, orientades a diferents àmbits, van encaminades a millorar la gestió, esmenar les deficiències i reduir els riscos que s'han posat de manifest en la fiscalització.

S'assenyalen particularment les necessitats de buscar un encaix millor entre els objectius i la planificació de la política pública, que estan poc definits; d'adaptar el text normatiu i el mapa de prestacions, excessivament complexos; de promoure mecanismes proactius d'identificació de la població objectiu; de resoldre les mancances i limitacions que presenten els sistemes d'informació i, per tant, l'entorn de control, i d'implementar procediments de revisió i control efectius i eficients.

Planificació estratègica i avaluabilitat

1. El DDS hauria d'establir el conjunt dels objectius associats a les prestacions socials de caràcter econòmic amb fites i indicadors que facilitin retre comptes, orientar la presa de decisions i gestionar les prestacions. Alhora, l'avaluabilitat de la intervenció i la disponibilitat d'eines de seguiment són elements imprescindibles en el disseny de la política.

   El càlcul dels d'indicadors ha de respondre a una metodologia homologada, amb una fórmula de càlcul referenciada, acompanyada de les indicacions necessàries per assegurar el seu ús correcte i la comparabilitat entre prestacions i períodes. En aquest sentit, disposar d'objectius de referència, lligats a un indicador (ja sigui l'indicador AROPE, la taxa de pobresa severa, la taxa de pobresa ancorada a un any determinat o el que es consideri oportú), permet simular periòdicament diferents escenaris i el seu impacte potencial en la població objectiu.

2. Caldria publicar periòdicament els resultats sobre l'anàlisi de l'evolució de les prestacions econòmiques en conjunt, incloent-hi els indicadors que s'hagin considerat oportuns d'acord amb els objectius de la política, per contribuir a la millora de la transparència i el retiment de comptes i, com a conseqüència, del bon govern.

3. Adequar els sistemes d'informació, quant a l'accés a les dades i la seva traçabilitat, és una millora imprescindible.

Coherència de la intervenció, criteris d'elegibilitat i quantia de les prestacions

4. Un aspecte que convé considerar és la modificació dels criteris d'elegibilitat per permetre compaginar les prestacions amb el treball remunerat, o bé introduir bonificacions que incentivin l'ocupació, però que no incentivin indirectament activitats dins l'economia submergida.

5. Establir que altres ajudes, com les d'accés a l'habitatge o les prestacions municipals d'urgència, no computin com a ingressos a l'hora de determinar l'elegibilitat de les persones beneficiàries i la quantia de les prestacions, o bé cercar la fórmula d'incorporar els costos d'accés a l'habitatge en la determinació del llindar d'accés i de la quantitat de les prestacions.

6. És necessari poder flexibilitzar les condicions d'elegibilitat, especialment en casos de vulnerabilitat extrema.

7. Caldria que el càlcul de llindars d'accés i determinació de les quanties de les prestacions es basés en una diagnosi prèvia dels costos que suporten les llars i les seves necessitats.

8. És recomanable augmentar la intensitat protectora de les llars beneficiàries amb infants, i explorar com incorporar els costos d'habitatge i les diferències entre zones geogràfiques.

Coherència entre prestacions

9. Convindria que el nombre de prestacions fos més reduït i que tingués certa flexibilitat (amb complements i diferents llindars) a l'hora de donar una resposta adequada a cada situació. Per exemple, caldria eliminar la separació entre els complements de pensions estatals i la renda garantida de ciutadania, i fer així compatible la renda garantida de ciutadania amb ingressos de pensions.

10. És necessari estudiar la compatibilitat de les prestacions sota la competència del DDS amb els ajuts a l'habitatge i els ajuts d'àmbit local. Així mateix, seria convenient promoure una harmonització de les prestacions amb l'ingrés mínim vital d'àmbit estatal, per millorar la cobertura d'aquesta darrera prestació a Catalunya, que actualment és molt baixa. Cal pensar i crear les estructures de coordinació idònies per al bon funcionament de la intervenció.

11. Caldria impulsar la coordinació i cooperació interadministratives amb els ens locals, mitjançant els contractes programa, atès que presenten un ampli marge de millora. Tot i tenir només competències en un tipus de prestació d'urgència social, aquestes prestacions de caràcter local acaben suplint imperfeccions del conjunt de prestacions socials garantides gestionades pel DDS, que teòricament haurien d'estar cobertes.

12. El DDS hauria de valorar l'oportunitat de promoure una finestreta única, que actuï com a punt d'entrada únic, i que pugui agrupar el procediment i tramitació de diverses prestacions a la vegada, incloent-hi prestacions municipals, autonòmiques i estatals.

Recursos econòmics

13. El DDS hauria de disposar d'un càlcul de la bretxa de pobresa segmentat per perfils, problemàtiques i territoris, de manera que pogués comparar escenaris de decisió pública mitjançant uns indicadors ben definits, així com preveure l'impacte de modificar criteris d'elegibilitat i quanties, en les bretxes i els recursos pressupostats.

Gestió, seguiment i control de les prestacions

14. És essencial que el DDS revisi els procediments administratius i implementi mesures robustes de prevenció i detecció en la tramitació de les prestacions, per tal d'evitar problemes estructurals en la gestió dels pagaments. Són fites fonamentals la utilització de tecnologies que permetin la verificació automatitzada de les dades sobre les condicions socioeconòmiques dels beneficiaris, la integració de bases de dades, l'enfortiment de la supervisió interna i el disseny d'una cultura de control intern i de responsabilitat en la gestió dels fons públics.

    Cal formular també un pla de recuperació dels imports pagats indegudament que atengui les situacions de vulnerabilitat de les persones beneficiàries.

L'establiment d'auditories o altres mecanismes de seguiment periòdic permet avaluar l'eficàcia de les mesures adoptades i garantir la millora i la transparència en la gestió financera de les prestacions. Aquestes eines s'haurien de basar en protocols clars de revisió, l'automatització dels processos, la verificació en temps real de les incompatibilitats i la presentació dels resultats obtinguts de manera transparent.

En últim terme, cal trobar l'equilibri entre el control administratiu, l'eficiència en la gestió i la protecció de les persones en situació de vulnerabilitat.

15. Cal que l'Administració de la Generalitat, des dels diversos àmbits amb competències atribuïdes, reforci els mecanismes proactius de control i inspecció del teixit d'entitats que persegueixen finalitats d'interès general, per garantir la destinació correcta i l'ús adequat dels fons públics que perceben. La implementació dels circuits de supervisió d'aquestes entitats que serveixen els interessos generals ha de trobar l'equilibri entre el rigor i l'agilitat, potenciar l'intercanvi d'informació entre administracions, i permetre la traçabilitat dels fons concedits i la comunicació en temps real de les despeses i les activitats finançades, en compliment dels principis d'eficàcia, legalitat i objectivitat i amb ple sotmetiment a la llei.

16. L'aplicació del règim excepcional dels crèdits de la Hisenda pública de la Generalitat de Catalunya derivats de la gestió de la prestació de la renda garantida de ciutadania i previstos al Decret llei 11/2024, del 17 de desembre, de necessitats financeres del sector públic en pròrroga pressupostària, d'increment de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya i de mesures en l'àmbit de les prestacions socials, determina que tindran la consideració de crèdits no exigibles les quantitats no satisfetes pels beneficiaris d'aquesta prestació i que en correspondrà la seva aplicació als casos i supòsits previstos taxativament a la norma. Pel que fa a la cancel·lació comptable dels drets reconeguts, els criteris de registre comptable es recullen a la cinquena part de l'Ordre VEH/137/2017, del 29 de juny, per la qual s'aprova el Pla general de comptabilitat pública de la Generalitat de Catalunya.

Per tant, el tractament de cada expedient requerirà determinar en cada cas si el deute derivat de l'obligació a reintegrar és exigible per l'Administració, si té el caràcter de no exigible d'acord amb les previsions del Decret Llei 11/2024 i, en el seu cas, si ha prescrit el dret a la seva liquidació per haver transcorregut més de 4 anys des de la data en què l'Administració podia exercitar-los, amb indicació de les causes que concorren en cada cas. L'extinció del deute amb la Hisenda pública ha de garantir el compliment de la normativa comptable i pressupostària, en especial, el previst en els articles 11 a 15 del text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, i que els comptes públics reflecteixin de forma adequada la imatge fidel.[3]

3. Paràgraf introduït arran de l'al·legació 8.3 presentada pel Departament de Drets Socials.

Resultats

17. És rellevant comptar amb indicadors territorialitzats que permetin conèixer les variacions i explicar-ne les causes, per tal d'ajustar l'estratègia de les diferents prestacions aprofitant els espais de treball i governança ja existents. En aquest sentit, per exemple, resultaria pertinent incorporar els ajuntaments en accions proactives de detecció de persones potencialment elegibles per rebre les prestacions del DDS.

18. Cal que els equips interns de gestió incorporin eines efectives de seguiment i control continu de les prestacions, per tal d'implementar les millores o els ajustaments necessaris. L'avaluació puntual o periòdica dels aspectes de les prestacions que es consideri oportú analitzar permet generar coneixement perquè la presa de decisions sigui informada.

5. RESULTATS DE LA FISCALITZACIÓ

5.1. EL CONJUNT DE PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU DONA RESPOSTA A NECESSITATS PRÈVIAMENT IDENTIFICADES?

5.1.1. El Govern ha planificat el conjunt de prestacions a partir de necessitats prèviament identificades?

En aquest apartat s'analitza la planificació del conjunt de prestacions econòmiques de dret subjectiu, fiscalitzant-ne la pertinència, és a dir, si el conjunt de prestacions és adequat per respondre a les necessitats socials prèviament identificades. Es revisen elements com el dimensionament i caracterització de les necessitats, l'establiment de directrius estratègiques, la definició d'objectius clars, l'existència d'indicadors i fites per mesurar els resultats de les prestacions, la disponibilitat de dades per fer-ne el seguiment i l'actualització de la Cartera de serveis socials.

El DDS va aprovar el segon Pla estratègic de serveis socials, corresponent al període 2021-2024, mitjançant la Resolució 1110/XII del Parlament de Catalunya i l'Acord del govern GOV/177/2020, del 29 de desembre. Aquest pla es va presentar com un full de ruta per tal d'abordar les necessitats socials de tota la població i enfortir el sistema català de serveis socials, amb la finalitat última d'assolir l'objectiu de construir un país socialment just i equitatiu i generador de drets i oportunitats per a tothom i que no deixés ningú enrere. Les actuacions incloses en el pla s'estructuren en 5 palanques de transformació que, al seu torn, s'organitzen en eixos de treball:

- Palanca 1. Les persones i els professionals: motors del Sistema (eixos 1 i 2).
- Palanca 2. La vertebració i la reorganització: millor qualitat i integració (eixos 3 i 4).
- Palanca 3. L'acció comunitària i la prevenció: un sistema més proactiu (eixos 5, 6, 7 i 8).
- Palanca 4. La governança i el coneixement: decisions basades en l'evidència (eixos 9, 10, 11 i 12).
- Palanca 5. La intersectorialitat: intervenció holística (eix 13).

Les prestacions econòmiques de dret subjectiu objecte de la fiscalització d'aquest informe s'inclouen fonamentalment dins els eixos 2, 9 i 10: l'eix 2 se centra en la incorporació de noves metodologies d'intervenció social per desvincular-les de les prestacions econòmiques; l'eix 9 fixa com a línia prioritària d'actuació abordar la reforma de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, per poder racionalitzar les prestacions i per donar seguretat als ens locals pel que fa als ajuts d'urgència social, harmonitzarne les tipologies i afavorir l'equitat territorial, i finalment, l'eix 10 està enfocat a la informació i tecnologia orientada a les persones.

D'acord amb la informació facilitada a la Sindicatura, cadascuna de les actuacions previstes en el pla va ser assignada a una unitat concreta dels diversos departaments de la Generalitat, distribució que posteriorment es va reajustar en virtut del Decret 21/2021, del 25 de maig, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, i, posteriorment, amb la introducció de nous canvis organitzatius al govern.

La Llei 14/2017 estableix que l'òrgan de seguiment de la renda garantida de ciutadania ha de fer tasques de seguiment d'aquesta prestació, entre les quals s'inclou avaluar la taxa de cobertura de la prestació sobre el conjunt de la població i la seva suficiència econòmica, i revisar, a la vista del Mapa de prestacions socials de Catalunya, el conjunt de prestacions econòmiques i de serveis existents per portar a terme la racionalització i simplificació necessàries de les prestacions existents, i, si escau, fer els informes que consideri pertinents. A la disposició addicional sisena s'estableix que l'Administració de la Generalitat ha d'elaborar anualment un informe general d'avaluació de l'aplicació d'aquesta llei. Aquest informe ha de permetre avaluar la taxa de cobertura de la prestació i la seva suficiència econòmica.

L'any 2022, el pressupost de la Generalitat de Catalunya, aprovat mitjançant la Llei 1/2021, del 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2022, va incloure els objectius estratègics i operatius dels programes del DDS vinculats a les prestacions econòmiques, desplegats en unes línies d'actuació molt generals orientades a famílies, infants, dependència i joves tutelats i extutelats. Aquell any, el volum de beneficiaris de les prestacions econòmiques de dret subjectiu va ser de 383.587, amb un creixement del 3,6% respecte de l'any 2021 (quadre 5).

Quadre 5. Nombre de beneficiaris per prestació econòmica garantida. Anys 2021 i 2022

Concepte	Nombre de beneficiaris 2021	Nombre de beneficiaris 2022	Variació 2021-2022	Variació (%)
Prestacions econòmiques de dret subjectiu	**370.332**	**383.587**	**13.255**	**3,58**
Prestació per a persones joves extutelades	2.008	2.130	122	6,08
Pensió no contributiva per jubilació	32.783	36.207	3.424	10,44
Pensió no contributiva per invalidesa	26.219	25.945	(274)	(1,05)
Prestació complementària per a pensionistes de la modalitat no contributiva, per invalidesa o jubilació	47.845	49.157	1.312	2,74
Ajuts assistencials de protecció als cònjuges supervivents	8.173	7.178	(995)	(12,17)
Prestació per al manteniment de les despeses de la llar per a determinats col·lectius	11.128	9.903	(1.225)	(11,01)
Prestació per a l'acolliment d'una persona menor d'edat tutelada per la Generalitat	3.684	3.662	(22)	(0,60)
Prestació econòmica de caràcter universal per infant a càrrec	1.892	1.556	(336)	(17,76)
Prestació econòmica de caràcter universal per part, adopció o acolliment múltiple	4.090	9.163	5.073	124,03
Prestació econòmica vinculada al servei per a persones en situació de dependència	17.344	21.334	3.990	23,01
Prestacions econòmiques d'assistència personal per a persones amb dependència	83	85	2	2,41
Prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport als cuidadors i cuidadores no professionals	89.681	97.323	7.642	8,52
Renda mínima d'inserció (actualment renda garantida de ciutadania)	123.847	118.438	(5.409)	(4,37)
Prestació per atendre les necessitats bàsiques	1.116	1.107	(9)	(0,81)
Prestacions derivades del Reial decret legislatiu 1/2013	433	394	(39)	(9,01)
Pensions assistencials del Fons d'Assistència Social (FAS)	6	5	(1)	(16,67)

Font: Informació facilitada pel DDS.

Amb relació a aquest marc de planificació estratègica, amb el marc pressupostari existent l'any 2022 i la resta d'instruments disponibles de planificació i gestió de la política pública, la Sindicatura ha constatat aquests aspectes:

- En la data de tancament de l'informe, el Pla estratègic està en la fase de recollida d'informació sobre l'estat d'execució de les mesures, moltes ja engegades, per part de les diferents unitats directives.

  En relació amb l'eix 2, s'han començat a implementar algunes mesures, tot i que no totes les previstes. Pel que fa a l'eix 9, relatiu a la racionalització de les prestacions, es va

finalitzar l'avantprojecte de llei reguladora de les prestacions econòmiques de caràcter social, però en la data d'aquest treball la Sindicatura no té constància de la seva tramitació parlamentària. En darrer lloc i respecte a l'eix 10, s'ha iniciat la consolidació de les dades d'algunes de les prestacions econòmiques de la Direcció General de Prestacions Socials a l'eSocial, mitjançant el registre dels nous expedients en aquest sistema d'informació, mentre que els expedients antics es mantenen en els sistemes d'informació ja existents, o, en alguns caos, només es traslladen a l'eSocial les noves actuacions.

- Els objectius estratègics previstos per a l'any 2022 en els programes pressupostaris del DDS van ser 3: 1) mantenir el nivell d'atenció i resposta a les persones amb dret a rebre alguna prestació; 2) mantenir la resposta a les persones beneficiàries de les prestacions econòmiques; 3) mantenir la cobertura en el cas de prestacions relacionades amb infància i alhora donar resposta a tots els infants i adolescents en situació de risc greu i amb ingressos inferiors als establerts normativament mitjançant les prestacions econòmiques.

  La formulació d'aquests objectius presenta limitacions formals importants, com la manca de concreció –pel fet de no disposar d'una definició clara i un indicador amb una fórmula de càlcul– o la manca de contextualització –pel fet de no estar vinculats a una diagnosi de necessitats que determini quantes persones haurien de rebre cada prestació, ni tenir una fita ni un valor de referència. Amb aquesta formulació, el compliment d'aquests objectius o bé no es pot conèixer directament amb les dades i l'anàlisi que realitza el DDS, o bé és poc informatiu per extreure'n conclusions rellevants, avaluar els resultats, retre comptes o contribuir a assignar més eficientment els recursos destinats a les prestacions econòmiques.

  D'altra banda, aquests fets no compleixen els requisits preceptius en matèria d'avaluació i transparència vinculats a la planificació i la programació, previstos a l'article 12 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

- El DDS no disposa d'una diagnosi o avaluació de necessitats prèvia per al conjunt de les prestacions, que permeti orientar els objectius a partir de la identificació, la caracterització i el dimensionament de les necessitats a les quals s'hauria de donar resposta en el marc de la intervenció pública.

  En aquest sentit, l'Observatori Català de la Pobresa, la Vulnerabilitat i la Inclusió Social, creat l'any 2014 mitjançant un conveni de col·laboració entre el DDS i la Càtedra d'Inclusió Social de la Universitat Rovira i Virgili, renovable anualment, va preveure la publicació anual d'un mínim de 2 estudis: primer, una diagnosi social de Catalunya, elaborada anualment a partir de les dades de l'Enquesta de condicions de vida i de diferents registres administratius, i segon, un estudi monogràfic sobre un tema d'interès per al DDS –per

exemple, els darrers anys han abordat la pobresa infantil i la cronificació de la pobresa. A més d'aquests 2 estudis, en el marc d'aquesta col·laboració s'ha elaborat també un índex sintètic de necessitats socials que, segons el DDS, ja s'ha començat a fer servir per ponderar les necessitats de finançament d'algunes polítiques als diferents territoris. Tanmateix, la Sindicatura no té constància que s'hagin fet públiques les conclusions dels 2 estudis ni tampoc els ha facilitat el DDS.

El DDS sí que ha comptat amb l'avaluació d'un subconjunt important de prestacions: l'any 2021 es va presentar l'informe Avaluació del disseny i implementació de la renda garantida de ciutadania de Catalunya, en el marc del Pla d'avaluacions 2021-2022 del Departament de Drets Socials, elaborat per Ivàlua.[4] L'any 2023 es va publicar un segon informe d'actualització, per al període de gener del 2020 a abril del 2022.[5] A més de la renda garantida de ciutadania, aquests 2 informes inclouen també els complements de pensions que preveu la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania.

- El DDS no té accés directe a les dades vinculades a les prestacions econòmiques que gestiona ni disponibilitat immediata d'aquestes dades, no en fa una anàlisi acurada sobre aspectes com els perfils o la durada de la prestació, ni tampoc disposa dels mitjans adequadament planificats per a aquesta finalitat. El conjunt de les prestacions econòmiques es gestionen mitjançant 8 aplicacions informàtiques externalitzades a un total de 4 proveïdors. Algunes prestacions estan fragmentades en 2 aplicacions, segons la data de l'expedient (prestacions de necessitats bàsiques, despeses de la llar i pensions no contributives) o segons el perfil de la persona titular (renda garantida de ciutadania i complements de pensions estatals, separats entre els perfils anomenats laboralment "activables"[6] i la resta) (quadre 6).

Quadre 6. Aplicacions informàtiques de gestió de les prestacions econòmiques

Aplicació informàtica	Prestació
tSocial	• Pensió no contributiva per jubilació (antics EPI). • Prestació sotmesa al nivell d'ingressos de la unitat familiar per a famílies en què ha tingut lloc un naixement, una adopció, una tutela o un acolliment. • Necessitats bàsiques (antics GPC). • Despeses de la llar (antics GPC).
Curam	• Renda garantida de ciutadania i complement de pensions estatals del col·lectiu d'activables.

4. Ivàlua (2021). *Avaluació de disseny i implementació de la Renda Garantida de Ciutadania de Catalunya*.

5. Ivàlua (2023). *Avaluació de la Renda Garantida de Ciutadania. Disseny i Implementació. Actualització pel període de gener de 2020 a abril de 2022*.

6. El terme *activable*, en el context de la renda garantida de ciutadania, es refereix a totes les persones beneficiàries de la prestació que es podrien incorporar al mercat de treball.

Aplicació informàtica	Prestació
Sistema de Gestió d'Expedients de Prestacions (EPI)	• Pensió no contributiva per invalidesa. • Prestació d'atenció social a les persones amb discapacitat (PUA) periòdic. • Pensions assistencials del Fons d'Assistència Social (FAS). • Prestacions derivades del Reial decret legislatiu 1/2013.
Sistema de Gestió de Prestacions Complementàries (GPC)	• Renda garantida de ciutadania per a majors de 65 anys.[7] • Prestació complementària per a pensionistes de la modalitat no contributiva, per invalidesa o jubilació. • Complement de pensions estatals no activables.
Sistema d'Informació d'Infància i Adolescència (Sini@)	• Prestació per a persones joves extutelades. • Prestació per acolliment en família extensa de menors d'edat tutelats o sota guarda protectora de la Generalitat. • Prestació per acolliment en família aliena de menors d'edat tutelats per la Generalitat. • Prestació per a menors d'edat en situació de risc.
Sistema de Gestió del Fons de Garantia de Pensions i Prestacions (FGP)	• Fons de Garantia de Pensions i Prestacions.
Web de Residències – Assignació de Recursos Públics (ARP)	• Prestació vinculada al servei per a persones en situació de dependència. • Prestació econòmica d'assistència personal per a persones amb dependència, acompanyament a activitats laborals, educatives o de suport personal i integració laboral educativa. • Prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport als cuidadors i cuidadores no professionals. • Prestació per a l'acolliment residencial per a gent gran. • Prestació per a centre de dia per a gent gran. • Prestació per a habitatges tutelats per a gent gran. • Programes de suport a les famílies per a gent gran. • Programes de suport econòmic per a gent gran. • Programa "Viure en família" per a gent gran. • Programa "Viure en família" per a persones amb discapacitat.
SI VID	• Ajuts assistencials de protecció als cònjuges supervivents.

Font: Elaboració pròpia, sobre la base de la informació facilitada pel DDS.

Aquesta multitud d'aplicacions informàtiques dificulta l'extracció de les dades, atès que, en la majoria dels casos, les aplicacions disposen de funcionalitats predeterminades per tramitar les prestacions econòmiques o exportar dades limitades. D'aquesta manera, per

7. En la gestió de la renda garantida de ciutadania el DDS separa els casos de més de 65 anys, considerats "no activables" laboralment. Aquests casos són gestionats des de la Subdirecció General de Gestió de Prestacions, enlloc de la Subdirecció General de renda garantida de ciutadania.

extreure dades diferents de les que hi consten configurades, el DDS ha de fer una petició expressa al proveïdor corresponent, amb temps d'espera considerables. Això va impedir a la Sindicatura obtenir les dades inicialment sol·licitades, que havien de permetre fer una anàlisi de l'accés a les prestacions i la permanència d'aquestes segons els diferents perfils sociodemogràfics.

El DDS va facilitar a la Sindicatura 2 informes d'avaluació de l'Àrea TIC sobre la petició d'extracció d'informació de les prestacions econòmiques, on s'indicava que el temps necessari per disposar d'una informació per donar resposta als requeriments s'estimava en 1 any, ateses les tasques necessàries de licitació del suport tècnic requerit, d'execució de feines tècniques, i d'interpretació i de validació i ordenació de les dades.

Pels fets descrits, la Sindicatura considera que el DDS no pot garantir el compliment dels requisits mínims d'accés directe i disponibilitat de dades a què estan obligades les administracions públiques, fixats al Reial decret 311/2022, del 3 de maig, pel qual es regula l'Esquema Nacional de Seguretat. Aquest reial decret estableix els principis bàsics i els requisits mínims necessaris per a una protecció adequada de la informació tractada i dels serveis prestats per les entitats del seu àmbit d'aplicació (tot el sector públic, en els termes en què el defineix l'article 2 de la Llei 40/2015, de l'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic).

Amb l'objectiu de millorar aquest aspecte, segons la informació facilitada pel DDS i segons el Pla de transformació digital del novembre del 2022, la plataforma eSocial esdevindrà un nucli d'optimització de la informació. La plataforma agruparà un conjunt de 12 sistemes d'informació que transformaran de manera transversal tots els àmbits del DDS i el connectaran amb els diferents agents d'intervenció social. És un projecte que, segons el Departament, ja ha començat a donar fruits, automatitzant tràmits i reduint terminis, i que implicarà revisar processos interns juntament amb el funcionament mateix del DDS.

- La Cartera de serveis socials vigent l'any 2022 (vegeu el quadre 1) va ser aprovada mitjançant el Decret 142/2010, de l'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de serveis socials 2010-2011, i posteriorment prorrogada amb el Decret 365/2022, de 20 de desembre, pel qual s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2022, mentre no entrin en vigor els del 2023 i el Decret 222/2023, del 19 de desembre, pel qual s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2023, mentre no entrin en vigor els del 2024. Tanmateix, la informació que hi consta no ha estat actualitzada, de manera que, en el cas de les prestacions econòmiques de dret subjectiu, inclou prestacions econòmiques extingides, o bé altres de vigents però que han patit modificacions, agrupacions o canvis de nom que no hi apareixen reflectits.

- Pel que fa a la població objectiu, la definició de les prestacions econòmiques de dret subjectiu preveu que tota persona resident a Catalunya i que es trobi en una situació de vulnerabilitat econòmica, amb independència de la seva situació administrativa, ha de poder beneficiar-se de la prestació corresponent. El dret subjectiu també garanteix la facultat de fer o exigir un dret que reconeix la norma a favor d'un subjecte.

5.1.2. La definició de la població elegible es correspon amb les necessitats socials existents?

Les prestacions econòmiques i les polítiques de garantia de rendes tenen un paper important a l'hora de reduir la pobresa (Noguera, 2019).[8] Cada prestació vol respondre a una situació i necessitat social diferent, les prestacions econòmiques objecte de fiscalització responen a la descripció, objecte i població destinatària que es descriuen als annexos 6.3 i 6.4.

Delimitar la població objectiu de la política pública és cabdal a l'hora de determinar la capacitat del conjunt de prestacions econòmiques garantides del DDS per donar resposta a la pobresa atenent els principis d'eficàcia, eficiència i economia.

Per això la Sindicatura ha optat per emprar l'Enquesta de condicions de vida (ECV), àmpliament acceptada en estudis sobre pobresa i prestacions socials. Aquesta font de dades permet estimar la proporció i perfil sociodemogràfic de les persones que es troben sota diferents definicions de pobresa. Les prestacions amb una població objectiu determinada per altres situacions, com la de dependència, només s'han pogut abordar parcialment en aquest apartat degut a limitacions en les dades disponibles.

Així mateix, la Sindicatura pretenia comparar el perfil dels beneficiaris de les diferents prestacions amb el de la seva població objectiu, per tal d'entendre millor quines persones en podien quedar excloses. Tanmateix, aquesta anàlisi no s'ha pogut dur a terme degut a les limitacions de la disponibilitat de dades per part del DDS.

D'acord amb les definicions àmpliament acceptades,[9] el càlcul de la pobresa relativa es fonamenta en el percentatge de la població que està per sota d'un determinat percentatge dels ingressos medians de la distribució d'ingressos de tota la població. Els càlculs realitzats per la Sindicatura, a partir de l'Enquesta de condicions de vida del 2022, situen la mediana dels ingressos anuals l'any 2022 en 19.734,36 € per unitat de consum;[10] l'anomenat *llindar*

8. Noguera, J. A. (2019). *Les rendes mínimes autonòmiques a Espanya: balanç i reptes de futur*. Observatori Social, Fundació "la Caixa".

9. Generalitat de Catalunya (2015). *Pla d'acció per a la lluita contra la pobresa i per a la inclusió social a Catalunya 2015-2016*.

10. El nombre d'unitats de consum de cada llar es calcula utilitzant l'anomenada escala de l'OCDE modificada, que assigna un pes d'1 al primer adult, de 0,5 a la resta d'adults i de 0,3 als menors de 14 anys.

de risc de pobresa (60% de la mediana) és d'11.840,61 €, i el de *pobresa severa* (40% de la mediana), de 7.893,74 € (gràfic 2).

Gràfic 2. Distribució dels ingressos per unitat de consum a Catalunya. Any 2022

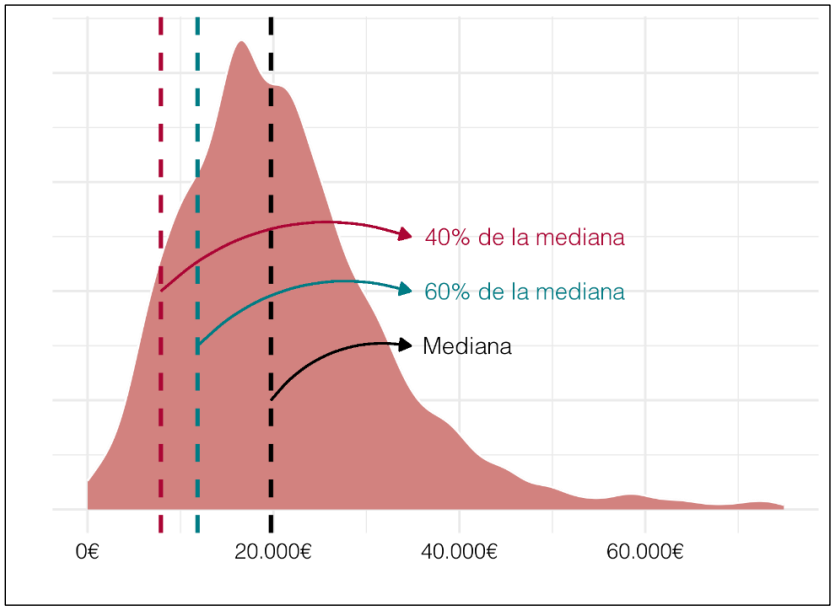

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida 2022.

L'evolució del percentatge de la població que està per sota dels llindars de pobresa i de pobresa severa en el període 2013-2022 es mostra al gràfic 3.

Gràfic 3. Percentatge de població en situació de pobresa i pobresa servera a Catalunya. Període 2013-2022

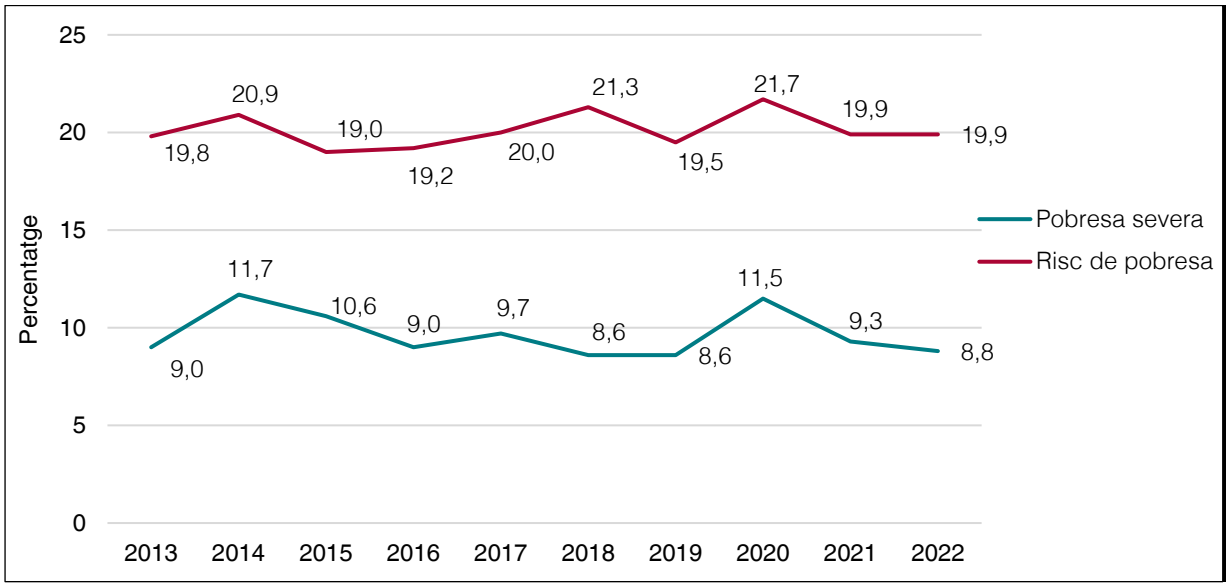

Font: Idescat, a partir de l'Enquesta de condicions de vida 2022.

Tal com es mostra al gràfic anterior, l'evolució de les taxes de pobresa presenten certa estabilitat. Aquest fet es deu en part al caràcter relatiu dels indicadors, atès que informen del percentatge de la població que es troba en una posició relativa respecte del conjunt de la societat. Aquests indicadors són, però, poc informatius sobre les dificultats a les quals s'enfronten les persones a l'hora de cobrir les seves necessitats bàsiques. És per això que cal considerar, com una aproximació complementària, mesures de pobresa absoluta, entre les quals la Sindicatura emfatitza la *privació material severa*. Es tracta d'aquella situació en què una persona o llar no es pot permetre com a mínim 4 articles d'una llista de 9 elements bàsics (vegeu l'annex 6.5).

Les taxes de pobresa per sexe posen de manifest valors lleugerament superiors en el cas de les dones. Tot i així, cal tenir en compte que aquests indicadors es calculen per a les llars, de manera que no capturen les desigualtats que s'hi puguin donar, per exemple, en l'obtenció de rendes a través del mercat de treball (ocupació, tipus de jornada, salaris), en l'accés a prestacions socials o en la distribució dels treballs de cures (quadre 7).

Quadre 7. Taxes de pobresa. Exercici 2022

Concepte	Persones (%)	Llars (%)	Persones (nombre)
Risc de pobresa	19,9 (20,5 dones, 19,2 homes)	19,8	1.503.012
Pobresa severa	8,8 (dones 8,8 i homes 8,9)	7,8	669.084
Privació material severa	9,0 (dones 9,3 i homes 8,8)	8,6	683.322

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida 2022.

La Sindicatura ha fet una estimació de les taxes de pobresa per als diferents grups sociodemogràfics i també de la proporció que representa cadascun d'aquests grups sobre la població total de Catalunya, a partir de l'Enquesta de condicions de vida 2022. Les variables demogràfiques s'han seleccionat per tal de recollir els principals criteris d'elegibilitat de les prestacions així com aquells factors que, d'acord amb la literatura especialitzada, són rellevants per explicar la pobresa i la desigualtat (quadre 8).

Quadre 8. Persones en situació de pobresa a Catalunya, estimades segons les diferents definicions i característiques de la persona. Exercici 2022

Categoria		Població (%)	Risc de pobresa (%)	Pobresa severa (%)	Privació mat. Severa (%)
Tipus de llar	Altres llars amb nens dependents	10,1	24,9	13,2	16,3
	Altres llars sense nens dependents	14,0	8,1	3,6	4,7
	2 adults i 2 o més nens	24,7	25,8	13,7	9,3
	2 adults i 1 nen dependent	12,4	13,8	4,7	9,4
	2 adults sense nens	23,5	14,2	5,0	6,3
	Monoparental	4,1	39,3	21,7	16,6

	Unipersonal	10,8	27,1	8,6	10,1
	Amb nens dependents econòmicament	51,3	23,8	12,0	11,3
	Sense nens dependents econòmicament	48,3	15,3	5,4	6,7
País de naixement	Estat espanyol	82,6	15,5	6,5	5,9
	Resta del món	15,0	43,4	21,7	26,1
	Resta de la Unió Europea	2,4	22,0	9,8	10,9
Nacionalitat (a)	Estat espanyol	88,0	14,9	5,6	6,5
	Resta del món	8,8	51,6	28,1	29,0
	Resta de la Unió Europea	3,2	20,3	10,6	8,4
Edat	0-15	15,6	27,8	14,6	11,6
	16-29	14,1	20,6	10,3	12,1
	30-44	21,5	21,1	9,4	12,3
	45-64	29,4	15,8	7,5	7,5
	Més de 65	19,1	17,5	4,2	3,3
Habitatge per tipus de tinença	En cessió gratuïta	4,3	28,3	14,9	8,0
	Lloguer o relloguer a preu de mercat	22,1	35,9	17,3	19,9
	Lloguer o relloguer a preu inferior al de mercat	3,9	43,8	29,1	31,1
	Propietat amb hipoteca	30,5	10,9	4,4	6,5
	Propietat sense hipoteca	39,2	14,5	4,8	2,8
Estudis acabats (a)	Educació secundària	46,0	20,7	8,9	10,2
	Educació superior	36,5	10,1	3,9	5,6
	Primària o inferior	15,5	29,2	12,5	10,0
Situació laboral (b)	Altres	31,0	29,2	14,7	11,3
	Aturat/-ada	6,3	42,2	26,2	23,3
	Jubilat/-ada	17,0	13,4	2,9	2,8
	Treballant	45,4	12,7	4,5	7,9
Discapacitat (c)	Sense discapacitat	95,4	19,4	8,8	8,8
	Amb discapacitat	4,6	29,7	9,5	14,3

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida 2022.
Notes:
(a) Només adults.
(b) En el moment de respondre l'enquesta.
(c) Persones que reporten que pateixen un problema de salut crònic i que, a més, manifesten que en els darrers 6 mesos la seva activitat quotidiana ha estat greument limitada a causa d'un mal estat de salut.

A banda de conèixer quins perfils socioeconòmics pateixen unes taxes de pobresa més elevades, cal valorar si les condicions d'elegibilitat que estableix la normativa donen accés a les prestacions a aquests perfils i situacions. Els resultats d'aquest exercici indiquen que els requisits fixats per la normativa de cada prestació (vegeu els requisits a l'annex 6.4) són complexos, des del punt de vista que resulta complicat comprendre'ls, complir-los i comprovar-los, i no garanteixen que tota persona en situació de pobresa accedeixi a una prestació.

A continuació es presenten les conclusions principals derivades d'aquesta anàlisi:

- Les llars amb infants tenen unes taxes de pobresa més elevades segons les 3 definicions exposades, especialment les llars monoparentals (aquesta qüestió està desenvolupada a l'apartat següent, el 5.1.3).

  L'informe del Síndic de Greuges sobre els drets de l'infant (2024)[11] adverteix que "el model català de prestacions i ajuts econòmics té algunes mancances en la dotació de recursos financers i també en la focalització d'aquests recursos en la població infantil", apuntant a la baixa cobertura de la prestació principal, la renda garantida de ciutadania, durant el 2022: només el 25,3% dels infants en situació de pobresa severa són beneficiaris de la renda garantida de ciutadania, i si es pren com a referència els infants en situació de risc de pobresa, en són beneficiaris el 10,7%. Cal tenir en compte que la pobresa infantil pren una rellevància especial pels efectes que té en la trajectòria vital de les persones.

  L'informe de l'Alt Comissionat contra la Pobresa Infantil del Govern espanyol relatiu al cost de la pobresa infantil a Espanya[12] també apunta que els infants que neixen o viuen en situació de pobresa no només veuen limitat el seu desenvolupament en un moment determinat, sinó que arrosseguen efectes negatius al llarg de la seva vida adulta, i les conseqüències es transmeten fins i tot a les generacions següents.[13]

- El fet d'ocupar un lloc de treball és un factor protector, però no representa una garantia enfront de la pobresa. Més del 10% de les persones que treballen viuen en llars en risc de pobresa, i un 4,5%, en llars en situació de pobresa severa. Alhora, la privació material severa entre les persones que treballen (7,9%) és propera a la mitjana del país (8,8%).

  En aquest sentit, els darrers anys nombrosos estudis i informes apunten l'emergència del fenomen del treballador pobre. Un dels principals factors d'exclusió de la renda garantida de ciutadania, així com d'altres prestacions (per exemple, la prestació per a persones joves extutelades), és la participació, puntual o estable, en el mercat de treball. Pel que fa a la renda garantida de ciutadania, la prestació és compatible únicament amb el treball a temps parcial, i només en alguns casos (famílies monoparentals o nombroses, i els aturats de llarga durada majors de 55 anys). D'aquesta manera, s'exclouen

11. Síndic de Greuges de Catalunya (2024). *Informe sobre els drets de l'infant, febrer 2024.*

12. Cantó, O. (2023). *El coste de la pobreza infantil en España.* Alto Comisionado contra la Pobreza Infantil. https://www.comisionadopobrezainfantil.gob.es/sites/default/files/2023-09/AF%20Pobreza%20Infantil%20Resumen%20Ejecutivo%20v5_low.pdf

13. Blanden, J., *et al.* (2010). *The economic cost of growing up poor: estimating the GDP loss associated with child poverty*.

de la prestació les persones que tenen uns ingressos derivats del treball inferiors als llindars d'elegibilitat. També en queden excloses les persones desocupades en cas que hagin abandonat voluntàriament l'activitat laboral durant l'any previ a la sol·licitud, excepte casos molt concrets.

A aquesta qüestió cal afegir-hi el caràcter diferencial de les prestacions: la quantia es determina a partir de la diferència entre els ingressos de la llar i el llindar d'elegibilitat. Tot plegat pot generar les denominades "trampes de pobresa" (Noguera, 2017)[14]: si qualsevol ingrés addicional equival a perdre la prestació o a rebre'n una quantia més reduïda, això pot desincentivar l'augment dels ingressos mitjançant la inserció o estabilització al mercat laboral, i incentivar alhora activitats temporals, precàries o d'economia submergida compatibles amb els criteris d'elegibilitat.

- L'habitatge és un factor clau per entendre la pobresa. Atenent les dades analitzades, més d'una tercera part de les persones que viuen en règim de lloguer a preu de mercat estan sota el llindar de risc de pobresa. En canvi, aquest percentatge és del 10,9% en el cas dels qui viuen en un habitatge en propietat amb hipoteca.

  D'acord amb les conclusions a les quals arriba l'estudi *Claus del debat actual del sistema de garantia d'ingressos a Catalunya: finestreta única, complements i quanties*,[15] publicat el desembre del 2023, les llars que es troben per sota de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya que les fa elegibles per a les principals prestacions garantides –perquè estan per sota de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya– solen dedicar un percentatge significativament més alt dels seus ingressos al pagament de l'habitatge, fet que redueix l'eficàcia del conjunt de prestacions garantides.

  Cal tenir en compte que els llindars per determinar l'elegibilitat i quantia d'algunes prestacions són sensibles a la composició de la llar, però no al tipus de tinença o al cost de l'habitatge suportat per aquesta llar, a la vegada que les ajudes econòmiques per a l'habitatge computen com a ingressos a l'hora d'avaluar l'elegibilitat. Un altre factor a considerar és la variació territorial dels costos de vida, i en particular de l'habitatge, que tampoc queda reconeguda, atès que els llindars d'ingressos que determinen l'elegibilitat són els mateixos a tot el territori català.

14. Noguera, J. A. (2017). "Modelos de políticas de garantía de rentas contra la pobreza". Dins de: Kölling, A. M., i Marí-Klose, P. (eds.). *Los retos del Estado del bienestar ante las nuevas desigualdades*. Saragossa, Fundación Manuel Giménez Abad.

15. Álvarez, M., Aumaitre, A., Costas, E. (2023). *Claus del debat actual del sistema de garantia d'ingressos a Catalunya: finestreta única, complements i quanties*. Taula d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya. Debats Catalunya Social, núm. 67 (desembre del 2023).

- Les persones amb discapacitat estan en desavantatge, especialment si es prenen de referència les taxes de risc de pobresa i de privació material severa. Cal prendre aquestes estimacions amb cautela, atès que la determinació de quines persones tenen una discapacitat s'ha inferit a partir de les variables disponibles a l'Enquesta de condicions de vida del 2022.[16]

- Les taxes de pobresa són considerablement més elevades en persones que han nascut fora de l'Estat espanyol i de la Unió Europea, fet que encara s'agreuja més per a aquelles persones que no han obtingut la nacionalitat espanyola (quadre 8).

  Pels fets exposats, la Sindicatura considera que per determinar la població elegible a partir dels diferents llindars de pobresa s'ha de posar un interès especial en els factors que s'associen a la pobresa o l'agreugen, com són el fet de tenir fills o infants a càrrec, la composició de cada llar, els costos d'accés a un habitatge o la situació laboral.

- Com s'ha remarcat a l'apartat 5.1.1, el DDS no disposa d'una avaluació del disseny del conjunt de les prestacions, però sí per al cas de la renda garantida de ciutadania i de les prestacions de la Llei 14/2017, tal com explica l'informe *Avaluació de la Renda Garantida de Ciutadania. Disseny i Implementació. Actualització pel període de gener de 2020 a abril de 2022*.[17] D'acord amb les estimacions d'aquest informe, el conjunt de la renda garantida de ciutadania i les prestacions de la Llei 14/2017 ofereixen una cobertura de prop del 40% de les llars en situació de pobresa severa (40,40% el 2020 i 43,60% el 2021), una estimació que ha estat reproduïda per la Sindicatura amb resultats semblants. Una altra qüestió és quin percentatge de les persones que hi tenen dret acaben accedint a les prestacions; aquesta qüestió s'analitza a l'apartat 5.4.1. Segons l'informe esmentat, el principal factor que exclou llars en situació de pobresa és la incompatibilitat entre la prestació i les rendes del treball, com ja s'ha posat de manifest.

El *Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya* 136/15, del 27 de gener del 2025, va publicar una proposició de llei de renda garantida de ciutadania, pendent de debat parlamentari.

16. S'ha seguit el mètode emprat per Francesc Valls Fonayet a l'estudi "Pobreza y discapacidad en España" (2012), qui el pren d'un estudi anterior (Braña i Antón, 2011). Els autors van fer servir l'Enquesta de condicions de vida i identifiquen les persones amb discapacitat com aquelles que reporten patir un problema de salut crònic i que, a més, manifesten que en els darrers 6 mesos la seva activitat quotidiana ha estat greument limitada a causa d'un mal estat de salut.

17. Ivàlua (2023). *Avaluació de la Renda Garantida de Ciutadania. Disseny i Implementació. Actualització pel període de gener de 2020 a abril de 2022*.

5.1.3. És suficient la quantia de les prestacions econòmiques?

En aquest apartat s'analitza la quantia de les prestacions econòmiques de dret subjectiu. La major part de les prestacions econòmiques són de caràcter diferencial, és a dir, la determinació de la seva quantia s'obté de la diferència entre un llindar d'ingressos a assolir per la persona o unitat de convivència, i els ingressos dels quals disposa abans de la prestació (vegeu l'annex 6.4). Per a la majoria de prestacions aquest llindar està vinculat a l'indicador de renda de suficiència, com és el cas de la renda garantida de ciutadania, els complements de pensions no contributives, els complements de pensions estatals, la prestació de manteniment de despeses de la llar, la prestació de necessitats bàsiques, la prestació per a persones joves extutelades i les d'acolliment d'infants.

L'indicador de renda de suficiència estableix "el nivell d'ingressos sota el qual es considera que no es pot viure amb dignitat" i és un índex que es fixa periòdicament mitjançant les lleis de pressupostos de la Generalitat de Catalunya. Per a l'exercici 2022, aquest llindar se situava en 7.967,73 € anuals, molt proper al llindar de pobresa severa (7.893,74 €). Els anys 2023 i 2024 aquest índex es va actualitzar en un 8% i un 5,4%, respectivament, després d'un llarg període en què no s'havia actualitzat (2010-2022).

L'evolució de l'indicador de renda de suficiència no presenta la mateixa tendència que han tingut els llindars de pobresa severa i pobresa relativa en el període 2013-2023 (gràfic 4).

Gràfic 4. Tendència de l'indicador de renda de suficiència respecte dels llindars de pobresa per unitat de consum. Període 2013-2022

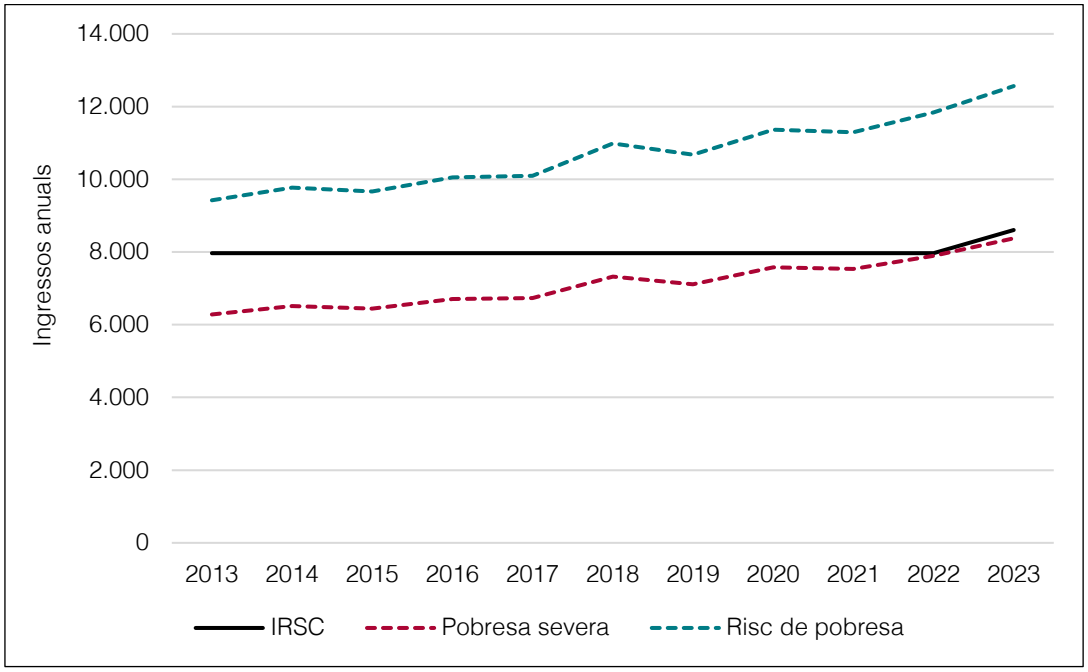

Font: Elaboració pròpia a partir l'Enquesta de condicions de vida 2022.

A partir de l'exercici 2022, l'indicador de renda de suficiència era pràcticament la mateixa quantia que el llindar de pobresa severa, ara bé, la no actualització d'aquest indicador entre el 2010 i el 2022 va reduir la capacitat protectora de les prestacions que el prenien com a referència. Això va contribuir al fet que les persones en situació de risc de pobresa tinguessin més dificultats per cobrir les seves necessitats bàsiques a mesura que passaven els anys (quadre 9).

Quadre 9. Evolució de l'indicador de renda de suficiència respecte dels llindars de pobresa per unitat de consum. Període 2013-2023

Any	Indicador de renda de suficiència	Pobresa severa		Risc de pobresa	
		Llindar	Diferència	Llindar	Diferència
2013	7.967,73	6.281,76	1.685,97	9.422,64	(1.454,91)
2014	7.967,73	6.511,56	1.456,17	9.767,34	(1.799,61)
2015	7.967,73	6.444,84	1.522,89	9.667,26	(1.699,53)
2016	7.967,73	6.702,92	1.264,81	10.054,38	(2.086,65)
2017	7.967,73	6.731,00	1.236,73	10.096,50	(2.128,77)
2018	7.967,73	7.320,96	646,77	10.981,44	(3.013,71)
2019	7.967,73	7.116,08	851,65	10.674,12	(2.706,39)
2020	7.967,73	7.577,08	390,65	11.365,62	(3.397,89)
2021	7.967,73	7.531,32	436,41	11.296,98	(3.329,25)
2022	**7.967,73**	**7.893,76**	**73,97**	**11.840,64**	**(3.872,91)**
2023	8.605,15	8.376,12	229,03	12.564,18	(3.959,03)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat i la documentació del DDS.
Nota: Els imports fan referència a ingressos en euros anuals.

Aquestes són les observacions que es desprenen de l'anàlisi realitzada:

- La manca d'actualització de l'indicador de renda de suficiència durant tant de temps va comportar que la seva capacitat protectora es reduís considerablement. Mentre que l'any 2013 l'indicador de renda de suficiència se situava en 1.686,00 € anuals per sobre del llindar de pobresa severa, l'any 2022 tan sols ho feia en 74,00 € anuals. Així mateix, la distància respecte del llindar de pobresa relativa ha anat augmentant considerablement, i ha passat de 1.454,91 € anuals l'any 2013 a 3.872,91 € anuals l'any 2022.

- Les taxes de pobresa severa i de risc de pobresa són mesures relatives (40% i 60% dels ingressos medians, respectivament) que depenen dels ingressos del conjunt de la societat catalana i, per tant, informen d'una posició relativa, però per si soles poc diuen sobre les dificultats, moltes o poques, de viure en aquesta posició.

  La Sindicatura considera que comparar aquests llindars amb una mesura del cost de béns i serveis de referència per cobrir les necessitats bàsiques donaria més informació

a l'hora de determinar els llindars de referència. En seria un exemple l'informe sobre l'evolució del cost de vida que l'Àrea Metropolitana de Barcelona encarrega anualment i que, per a l'exercici fiscalitzat, es va publicar el febrer del 2023 sota el títol *El salari de referència Metropolità de Barcelona 2022*.[18] Aquest treball establia un pressupost de referència que permetria incloure totes les necessitats bàsiques, el qual se situava en 1.447,49 € mensuals (ponderant les diverses composicions de cada llar), 1.596,68 € mensuals (19.160,16 € anuals) en el cas d'una persona que viu sola. Aquestes estimacions se situen considerablement per sobre del llindar de pobresa severa i de l'indicador de renda de suficiència (gràfic 5).

Gràfic 5. Indicador de renda de suficiència respecte al pressupost anual de referència per tipus de llar. Any 2022

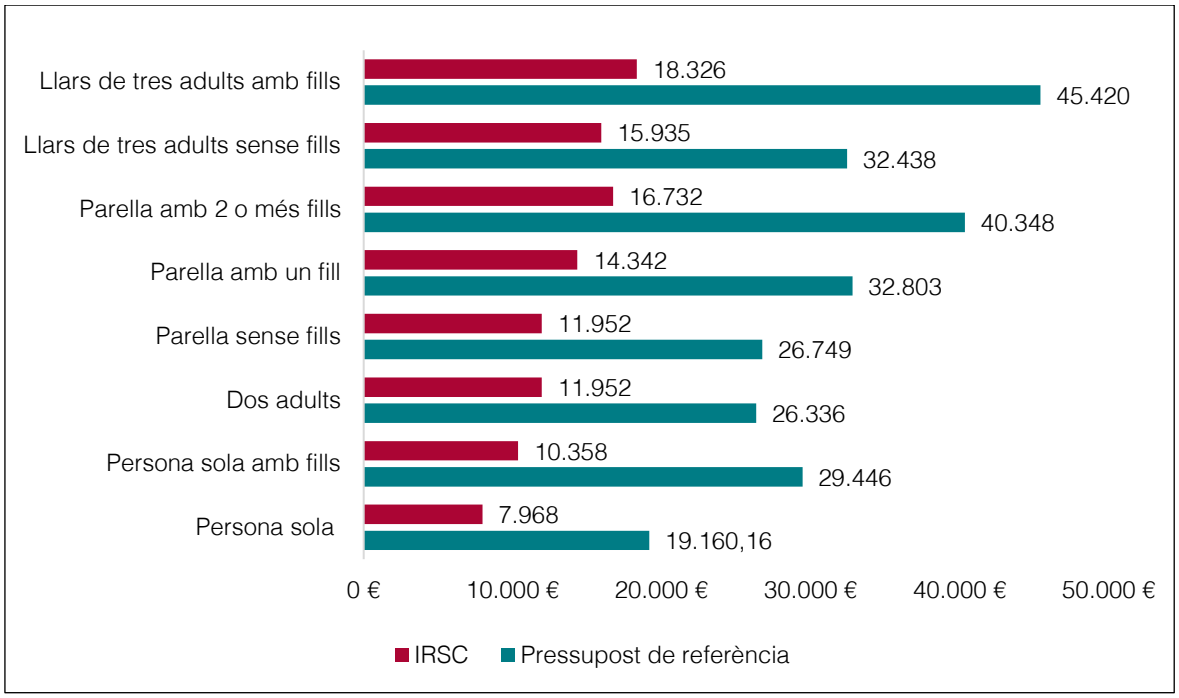

Font: *El salari de referència Metropolità de Barcelona 2022*.
Nota: S'ha convertit el salari mensual en pressupost anual segons la composició de la llar.

Segons els càlculs de l'estudi *El salari de referència Metropolità de Barcelona 2022* i d'acord amb les dades de les estadístiques metropolitanes sobre condicions de vida (EMCV) de l'Institut Metròpoli[19] per als anys 2021 i 2022, al voltant del 43% de les llars de l'àrea metro-

18. Sánchez, M., Puigbó, M., Rué, E. (2023). *El salari de referència Metropolità de Barcelona 2022*. Àrea Metropolitana de Barcelona.

19. L'Institut Metròpoli és un consorci públic situat al campus de Bellaterra de la Universitat Autònoma de Barcelona i adscrit a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que desenvolupa activitats de recerca urbana, formació i transferència de coneixement, principalment a l'àrea i la regió metropolitana de Barcelona.

politana de Barcelona es trobaven per sota del pressupost de necessitats bàsiques (Sánchez *et al.*, 2023).[20] Aquest percentatge era especialment alt per a les llars monoparentals (73%) i les persones que vivien soles (57%) (quadre 10).

Quadre 10. Percentatge de llars per sota del pressupost de necessitats bàsiques a l'àrea metropolitana de Barcelona. Any 2022

Tipus de llar	Barcelona	Resta àrea metropolitana	Total àrea metropolitana
Persona sola	57	50	54
Persona sola amb fills	73	65	69
2 adults (no parella)	49	51	49
Parella sense fills	37	17	29
Parella amb un fill o filla	35	43	40
Parella amb 2 o més fills	43	51	47
Llars de 3 adults sense fills	27	33	30
Llars de 3 adults amb fills	50	48	49
Total	45	41	43

Font: *El salari de referència Metropolità de Barcelona 2022*.

Amb aquest exemple la Sindicatura vol destacar que, lluny de garantir les necessitats bàsiques, l'indicador de renda de suficiència representa una proporció reduïda del pressupost necessari per fer front a les necessitats bàsiques.

Pel que fa a la renda garantida de ciutadania i les prestacions derivades de la Llei 14/2017, cal apuntar que, si bé l'indicador de renda de suficiència no va augmentar, l'entrada en vigor de la Llei 14/2017 va suposar un augment del llindar d'elegibilitat i de l'import a percebre per a les persones perceptores de l'antiga renda mínima d'inserció (RMI).[21]

- Tot i que l'any 2022 l'indicador de renda de suficiència estava lleugerament per sobre del llindar de la pobresa severa (74 € anuals, vegeu el quadre 8), les ponderacions que s'aplicaven per ajustar els ingressos a la mida de la llar diferien de les que es feien servir per calcular els llindars de pobresa severa, basats en l'escala internacional de l'OCDE (vegeu l'annex 6.5), tal com mostra el quadre següent. Per aquest motiu, si l'objectiu de

20. Sánchez, M., Puigbó, M., Rué, E. (2023). *El salari de referència Metropolità de Barcelona 2022*. Àrea Metropolitana de Barcelona.

21. En el cas d'una persona que vivia sola, la quantitat va passar de 426 € mensuals amb l'antiga renda mínima d'inserció a 564 € amb la renda garantida de ciutadania (que corresponia al 85% de l'indicador de renda de suficiència). Les quanties s'incrementaren en els 2 anys següents fins a situar-se en els llindars actuals (1 indicador de renda de suficiència per 1 persona; 1,5 per 2; 1,65 per 3; 1,8 per 4 i 1,82 per 5 o més).

la prestació econòmica era evitar la situació de necessitat, prenent com a referència la pobresa severa, la quantia era suficient per a llars petites però insuficient per a llars de més de 3 membres, és a dir, a aquestes llars el fet de cobrar la prestació no els permetia superar el llindar de pobresa severa. Més encara, als menors els perjudicava especialment, ja que la majoria vivien en llars de 3 membres o més (quadre 11).

Quadre 11. Quanties de la renda garantida de ciutadania per tipus de llar en oposició al llindar de pobresa severa (intensitat protectora). Any 2022

Tipus de llar	Ponderació: unitats d'indicador de renda de suficiència	Llindar renda garantida de ciutadania (amb PCAI*)	Ponderació: unitats de consum	Llindar pobresa severa (< 40%)	Diferència
1 persona sola	1,00	663,98	1,00	657,81	6,16
1 persona adulta i 1 menor	1,50	995,97	1,30	855,16	140,81
2 persones adultes	1,50	995,97	1,50	986,72	9,25
2 persones adultes i 1 menor	1,65	1.095,56	1,80	1.184.06	(88,50)
2 persones adultes i 2 menors	1,80	1.195,16	2,10	1.381,41	(186,25)
3 persones adultes	1,65	1.095,56	2,00	1.315,63	(220,06)
3 persones adultes i 1 menor	1,80	1.195,16	2,30	1.512,97	(317,81)
3 persones adultes i 2 menors	1,82	1.208,44	2,60	1.710,31	(501,88)

Font: Elaboració pròpia.
Nota: *Prestació complementària d'activació i inserció

En aquest mateix sentit, d'acord amb el darrer informe d'avaluació de la renda garantida de ciutadania (Ivàlua, 2023),[22] tan sols el 66,6% de les llars beneficiàries del conjunt de prestacions esmentades superen la situació de pobresa severa gràcies a la prestació de la renda garantida de ciutadania (abril del 2022).

22. Ivàlua (2023). *Avaluació de la Renda Garantida de Ciutadania. Disseny i Implementació. Actualització pel període de gener de 2020 a abril de 2022*.

- Els llindars establerts no recullen les diferències en el cost de vida entre diferents zones geogràfiques. Sense tenir en compte aquestes diferències, es pot donar la situació que llars ubicades en zones amb costos de vida més elevats i amb ingressos superiors als llindars d'elegibilitat –sense dret, per tant, a cap prestació– visquin en una situació de més precarietat econòmica que d'altres amb ingressos menors i amb dret a la prestació.

5.1.4. El volum total dels recursos pressupostats dona resposta a les necessitats?

L'any 2022 el volum de les despeses per prestacions econòmiques garantides imputades al pressupost total del DDS va ser de 978,29 M€, el 31,60% del total de les despeses reconegudes amb càrrec al pressupost del DDS per a l'exercici 2022, amb un increment del 6,12% sobre l'any anterior.

Respecte al total d'obligacions reconegudes del capítol 4, transferències corrents del DDS, les corresponents a prestacions econòmiques garantides van representar un 53,61% del total d'obligacions reconegudes per aquest concepte durant l'exercici 2022.

Del total d'obligacions reconegudes de les prestacions econòmiques garantides per a l'exercici fiscalitzat, són significatives les prestacions vinculades a la renda garantida de ciutadania i a les prestacions derivades de la Llei 39/2006, del 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, que van suposar el 43,30% i el 40,29%, respectivament (quadre 12).

Quadre 12. Liquidació del pressupost de les prestacions econòmiques garantides. Exercicis 2021-2022

Aplicació pressupostària	Concepte	Pressupost definitiu 2021	Pressupost definitiu 2022	Variació 2021-2022	Variació 2021-2022 (%)	Obligacions reconegudes 2021	Obligacions reconegudes 2022	Variació 2021-2022	Variació 2021-2022 (%)
4800001	A famílies	3.497.805	6.575.622	3.077.816	46,81	3.467.455	6.569.000	3.101.545	47,21
4800002	Prestació econòmica vinculada al servei (LAPAD)	97.960.756	133.309.446	35.348.690	36,08	100.493.133	125.856.270	25.363.136	25,24
4800003	Prestació econòmica per cuidador/a no professional (LAPAD)	226.244.518	267.527.653	41.283.135	18,25	238.056.333	267.527.653	29.471.319	12,38
4800004	Prestació econòmica d'assistència personal (LAPAD)	590.000	734.584	144.584	24,51	673.499	734.584	61.085	9,07
4800010	Prestacions per l'acolliment de menors tutelats per la Generalitat	23.505.729	23.331.196	(174.533)	(0,74)	23.450.629	22.447.873	(1.002.756)	(4,28)
4800011	Prestacions per a persones joves extutelades	13.497.576	15.168.146	1.670.571	12,38	13.497.576	15.168.146	1.670.571	12,38
4800013	Ajuts assistencials a la protecció dels cònjuges supervivents	3.650.686	212.702	(3.437.984)	(94,17)	3.650.686	3.200.637	(450.049)	(12,33)
4800014	Pensions assistencials per vellesa i malaltia	15.000	12.000	(3.000)	(20,00)	13.787	10.790	(2.997)	(21,74)
4800015	Prestacions per al manteniment de les despeses de la llar per a determinats col·lectius	5.577.251	2.164.465	(3.412.786)	(61,19)	5.565.190	4.950.549	(614.640)	(11,04)
4800016	Prestacions complementàries per a pensionistes de modalitat no contributiva, invalidesa o jubilació	96.807.407	100.206.080	3.398.673	3,51	96.629.095	101.144.504	4.515.409,09	4,67
4800017	Prestacions per atendre necessitats bàsiques	4.673.000	5.257.972	584.972	12,52	4.909.228	5.412.241	503.013	10,25
4800028	Renda garantida de ciutadania	429.636.789	430.640.256	1.003.466	0,23	430.130.390	423.621.376	(6.509.015)	(1,51)
4800029	Prestacions econòmiques complementàries d'ajuts, pensions i prestacions estatals	1.200.000	1.617.626	417.626	34,80	1.351.960	1.642.032	290.073	21,46
Total		906.856.517	986.757.747	79.901.230	8,81	921.888.962	978.285.654	56.396.693	6,12
Total capítol 4 DDS		1.984.980.324	1.979.266.244	(5.714.079)	(0,29)	1.935.061.993	1.824.749.559	(110.312.435)	(5,70)
Percentatge de prestacions respecte del total cap. 4		45,69	49,85			47,64	53,61		

Font: Memòries anuals del DDS i informació facilitada pel DDS, exercicis 2021 i 2022.
Clau: LAPAD: Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.
Nota: L'aplicació pressupostària 4800010 inclou la part que es gestiona des de l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció corresponent a la prestació per acolliment de menor tutelat per la Generalitat de Catalunya en família aliena.

Per analitzar la suficiència dels recursos destinats a prestacions econòmiques la Sindicatura ha considerat com a indicador la bretxa de pobresa, que indica la distància a la qual es troben les llars pobres del llindar de pobresa. L'indicador de la bretxa de pobresa de l'Eurostat[23] expressa aquesta distància percentualment sobre el llindar de pobresa per a la llar mediana en situació de pobresa: l'any 2022 era del 29,4% per a les llars en risc de pobresa, i del 23,3% per a les llars en pobresa severa.

La bretxa total, en termes absoluts, representa la quantitat en què cal augmentar els ingressos de les llars pobres per tal que arribin a igualar el llindar de pobresa severa. Al gràfic següent es mostra la distribució dels ingressos[24] per unitat de consum[25] de les llars catalanes d'acord amb l'Enquesta de condicions de vida 2022, on la línia vertical correspon al llindar de pobresa severa (7.893,74 €) i l'àrea a la seva esquerra representa la bretxa de pobresa severa (gràfic 6).

Gràfic 6. Gràfic de distribució dels ingressos anuals per unitat de consum de les llars. Any 2022

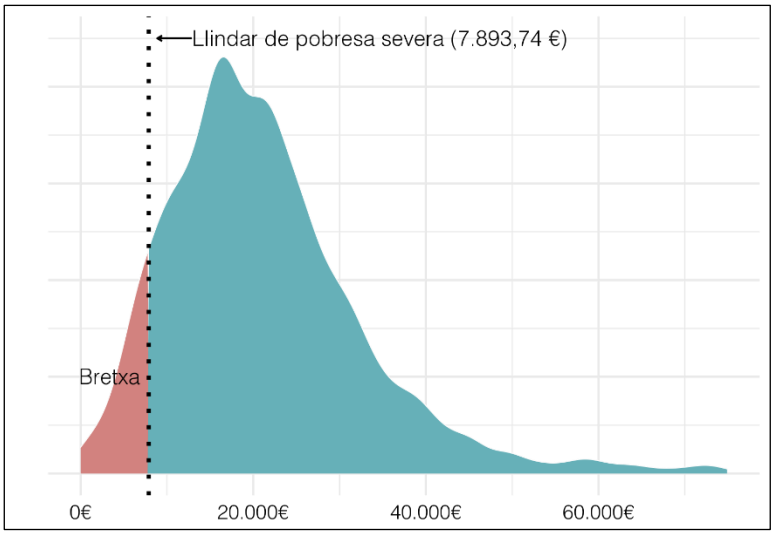

Font: Elaboració a partir de l'Enquesta de condicions de vida 2022.

23. L'Oficina Europea d'Estadística (Eurostat) és el servei d'estudis estadístics de la Comissió Europea, que produeix dades sobre l'economia i la societat de la Unió Europea i promou l'harmonització dels mètodes estadístics dels estats membres.

24. Com que es consideren els ingressos anuals per unitat de consum, aquests ja inclouen les prestacions econòmiques rebudes.

25. El nombre d'unitats de consum de cada llar es calcula utilitzant l'anomenada escala de l'OCDE modificada, que assigna un pes d'1 al primer adult, de 0,5 a la resta d'adults i de 0,3 als menors de 14 anys.

D'acord amb l'estimació realitzada per la Sindicatura sobre la base de l'Enquesta de condicions de vida 2022, la bretxa total de pobresa severa és de 1.183,29 M€, equivalent a l'àrea de color grana del gràfic anterior. Tot i que aquesta xifra sigui una estimació i, per tant, s'ha de tractar com a tal, permet aproximar la magnitud dels recursos que serien necessaris per mitigar la pobresa severa. Cal fer notar que probablement és una estimació a la baixa, ja que una altra font de dades amb més precisió estadística, el Panell de Llars de l'Institut d'Estudis Fiscals, presenta estimacions lleugerament superiors pel que fa al percentatge de persones que es troben sota diferents llindars de pobresa.

Així doncs, el volum d'ingressos estimat que seria necessari per a les llars que estan per sota del llindar de pobresa severa, 1.183,29 M€, és de més del doble (121%) de la xifra de les obligacions reconegudes l'any 2022 per al conjunt de prestacions econòmiques satisfetes pel DDS.

5.1.5. El conjunt de prestacions econòmiques garantides són coherents entre si i amb altres mesures, polítiques o plans?

Pel que fa a la coherència entre les prestacions econòmiques garantides del DDS, simplificar i compactar les prestacions era un dels objectius recollits al Pla estratègic de serveis socials 2021-2024.

D'acord amb la documentació facilitada pel DDS, la promulgació de la llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania, no va incloure com a possibles beneficiàries de la renda garantida de ciutadania les persones amb ingressos provinents de pensions o prestacions, sinó que les va desplaçar cap a la Llei 13/2006, creant un complement amb requisits idèntics dels de la renda garantida de ciutadania. Alhora, va separar la població elegible en 2 grups, "activables" i "no activables", en funció de si el beneficiari es podria incorporar, o no, al mercat de treball.

Amb aquesta divisió, lluny de simplificar les prestacions existents, es van generar diverses prestacions, que a més es gestionaven des de 2 subdireccions generals diferents. A més, es va incloure el complement de pensió no contributiva en el mateix conjunt, i es va establir que aquest complement se situaria fins al llindar de la renda garantida de ciutadania, per a una única persona. Tanmateix, això a la pràctica no ha estat així, atès que el llindar que condiciona l'import d'aquest complement se situa en el 35% de la pensió no contributiva.

Alhora, hi ha 2 prestacions establertes a la Llei 13/2006 que tenen una població destinatària que actualment forma part de la renda garantida de ciutadania, per la qual cosa "entre si" podrien haver estat declarades com a prestacions a extingir. Són la prestació per a necessitats bàsiques, dirigida a persones que rebien una prestació de l'assegurança obligatòria de

vellesa i invalidesa (SOVI per a la sigla en castellà) o que no complien els requisits d'anys de residència per sol·licitar una pensió no contributiva, i la prestació per a despeses de la llar, destinada a complementar els ingressos de persones vídues. Altres prestacions, com el Fons d'Assistència Social i les prestacions derivades de la Llei d'integració social dels minusvàlids, també es van extingir amb la creació de la pensió no contributiva, igual que l'ajuda per a cònjuge supervivent, que va ser substituïda per la prestació per a despeses de la llar.

Pel que fa a la coherència externa, el treball ha analitzat la confluència o contradicció amb altres programes i polítiques en l'àmbit local i l'estatal. Aquesta anàlisi es detalla a continuació.

D'acord amb el que estableixen la Llei 12/2007, de l'11 d'octubre, de serveis socials, i la legislació sobre organització territorial i règim local, l'Administració de la Generalitat, els municipis i els altres ens locals de Catalunya són les administracions competents en matèria de serveis socials. Els municipis i els altres ens locals poden exercir competències pròpies de l'Administració de la Generalitat per via de delegació, d'encàrrec de gestió o de fórmules de gestió conjunta, sens perjudici de les competències que les lleis els atribueixen.

L'instrument previst per a la coordinació i cooperació interadministratives amb els ens locals supramunicipals, les comarques i els municipis és el contracte programa. Aquests contractes programa els regulen els articles 41.5 i 62.2 de la Llei 12/2007 i representen una eina fonamental de finançament, foment i planificació per als ens esmentats anteriorment que presten serveis socials. L'any 2022 era vigent el contracte programa per al període 2022-2025.

El procés per confeccionar el contracte programa s'inicia amb una negociació amb les entitats municipalistes (l'Associació Catalana de Municipis i Comarques i la Federació de Municipis de Catalunya), procés que conclou amb la signatura d'un acord marc que recull les línies a abordar amb el nou contracte programa. Un cop signat l'acord marc, s'elaboren i se signen els convenis personalitzats per a cada una de les 109 àrees bàsiques de serveis socials de Catalunya, amb els municipis de més de 20.000 habitants i cadascuna de les comarques. Amb el Consell Comarcal de la Garrotxa, el Consell Comarcal del Ripollès i l'Ajuntament d'Olot, se signa un conveni específic per a les polítiques de joventut.

Són també òrgans de participació i cooperació de polítiques socials els consells territorials de serveis socials bàsics, en què col·laboren diferents unitats del DDS i els representants de les àrees bàsiques de serveis socials de cada territori. Són espais de treball on s'aborda, entre d'altres, la millora i desenvolupament de models específics de serveis socials, així com altres qüestions que afecten la gestió dels serveis socials bàsics.

En l'àmbit de l'Estat, l'ingrés mínim vital és una prestació de dret subjectiu no dependent de la disponibilitat pressupostària i, com en el cas de la renda garantida de ciutadania, es concedeix per unitat de convivència amb caràcter diferencial (és a dir, complementa les rendes de la llar fins a un llindar establert en funció de la seva composició). A diferència de la renda garantida de ciutadania, no imposa condicions estrictes sobre el comportament dels beneficiaris i és compatible amb ingressos provinents del treball i amb les rendes mínimes autonòmiques, com ara la mateixa renda garantida de ciutadania. L'actualització de les quanties està indexada a la quantia de les pensions no contributives, que ho estan a l'IPC.

Cal destacar que, des de desembre del 2021, l'ingrés mínim vital inclou un complement per menors a càrrec (anomenat CAPI) i el llindar per percebre aquest complement és 3 vegades superior al de la prestació "base", per la qual cosa hi ha moltes llars que són elegibles per a aquest complement, però que no ho són per a la prestació base de l'ingrés mínim vital. Des de gener del 2022 també inclou un incentiu a l'ocupació, destinat a beneficiaris que hagin millorat els ingressos laborals respecte dels que tenien quan se'ls va reconèixer la prestació. Aquest complement funciona mitjançant l'exclusió d'una part dels ingressos laborals del còmput de la prestació i busca assegurar que la renda disponible sempre creixi si ho fa el salari.

Les observacions que es desprenen en relació amb la coherència entre prestacions del DDS i d'altres administracions són les següents:

- Tot i que els ens locals només tenen competència per establir prestacions d'urgència social, n'existeix un nombre considerable. L'estudi titulat *Mapatge de les prestacions econòmiques de caràcter social a la província de Barcelona*,[26] publicat l'any 2023 per la Diputació de Barcelona, identifica 856 textos normatius a 192 municipis i 4 institucions supramunicipals, i apunta que el 61,7% dels municipis de la província aproven alguna normativa relativa a prestacions econòmiques de caràcter d'urgència social.

- Les entrevistes realitzades per la Sindicatura amb professionals del sector han posat en relleu que el nombre de prestacions d'urgència social dels ens locals dels darrers anys ha augmentat considerablement i, en lloc de tractar-se d'ajudes puntuals, han esdevingut en molts casos ajudes de caràcter estructural.

26. Cristancho, C., Chaqués-Bonafont, L., Domingo, M., Olivares, M., Ruiz, M. (2023). *Mapatge de les prestacions econòmiques de caràcter social a la província de Barcelona*. Diputació de Barcelona. Consultable a: https://llibreria.diba.cat/cat/llibre/mapatge-de-les-prestacions-economiques-de-caracter-social-a-la-provincia-de-barcelona_68587.

D'altra banda, les prestacions municipals sovint són incompatibles amb la renda garantida de ciutadania –ja que volen donar resposta a una situació d'emergència, contràriament a les prestacions atorgades per la Generalitat i l'Estat, que no tenen aquesta finalitat–, solen fonamentar-se en una discrecionalitat més elevada i depenen de la disponibilitat pressupostària de les entitats locals que les concedeixen.

- D'acord amb les darreres estimacions publicades, la majoria de llars elegibles per rebre la renda garantida de ciutadania en l'àmbit de Catalunya també ho són per rebre l'ingrés mínim vital en l'àmbit de l'Estat. Concretament, segons l'informe d'Ivàlua publicat l'any 2023,[27] el 2021 un 60,5% de llars elegibles per rebre la renda garantida de ciutadania ho eren també per rebre l'ingrés mínim vital. Tot i així, l'informe posa de manifest que entre el gener del 2020 i l'abril del 2022, només en el 17,4% dels expedients actius en el conjunt del període s'havien cobrat les 2 prestacions.

  Atès el caràcter diferencial de la prestació, un beneficiari que percep l'ingrés mínim vital veu reduïda la quantitat a percebre per la prestació de renda garantida de ciutadania. Tanmateix, la primera prestació permet expandir la cobertura a llars que no són elegibles en el cas de les prestacions autonòmiques que concedeix el DDS, com les que perceben rendes del treball i llars amb infants que estan per sobre del llindar d'elegibilitat. A més, per a la Generalitat de Catalunya el desplegament complet de l'ingrés mínim vital per part de l'Estat representaria un estalvi considerable del seu pressupost.

- El traspàs de la gestió de l'ingrés mínim vital a la Generalitat de Catalunya, anunciat l'estiu del 2024, es presenta com una oportunitat de simplificar tràmits, avançar cap a una finestreta única i millorar la cobertura efectiva del conjunt de prestacions. Tanmateix, com han apuntat diverses veus (Aguilar, 2024),[28] hi ha algunes diferències entre prestacions que dificulten l'encaix i la gestió conjunta de l'ingrés mínim vital i el sistema de prestacions del DDS. Una d'elles és el període d'avaluació dels ingressos, que per a la renda garantida de ciutadania són els 2 mesos anteriors i per a l'ingrés mínim vital és tot l'any anterior.

  Pel que fa al nombre de beneficiaris, la Sindicatura no ha pogut obtenir dades del DDS en relació amb els beneficiaris de l'ingrés mínim vital. Tanmateix, l'Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal (AIReF) ha fet públic un conjunt de dades agregades sobre els beneficiaris de l'ingrés mínim vital i les rendes mínimes autonòmiques (AIReF, 2024).[29] Aquest estudi ha posat de manifest que, en el cas de Catalunya, la introducció de l'ingrés mínim vital no ha suposat una reducció del nombre de titulars de la renda garantida de ciutadania, però, al mateix temps, el nombre de beneficiaris que accedeix a l'ingrés mínim

27. Ivàlua (2023). *Avaluació de la Renda Garantida de Ciutadania. Disseny i Implementació. Actualització pel període de gener de 2020 a abril de 2022*.

28. Aguilar, M. (2024*). Els reptes de gestionar dues rendes mínimes*. Consultable a: https://www.jornal.cat/analisi/38171/reptes-gestionar-dues-rendes-minimes-manuel-aguilar.

29. AIReF (2024). *3.ª opinión sobre el Ingreso Mínimo Vital*.

vital es manté força reduït, així com el nombre de beneficiaris de la renda garantida de ciutadania que perceben també l'ingrés mínim vital (gràfic 7).

Gràfic 7. Titulars (llars) de la renda garantida de ciutadania i de l'ingrés mínim vital a Catalunya. Període 2019-2023

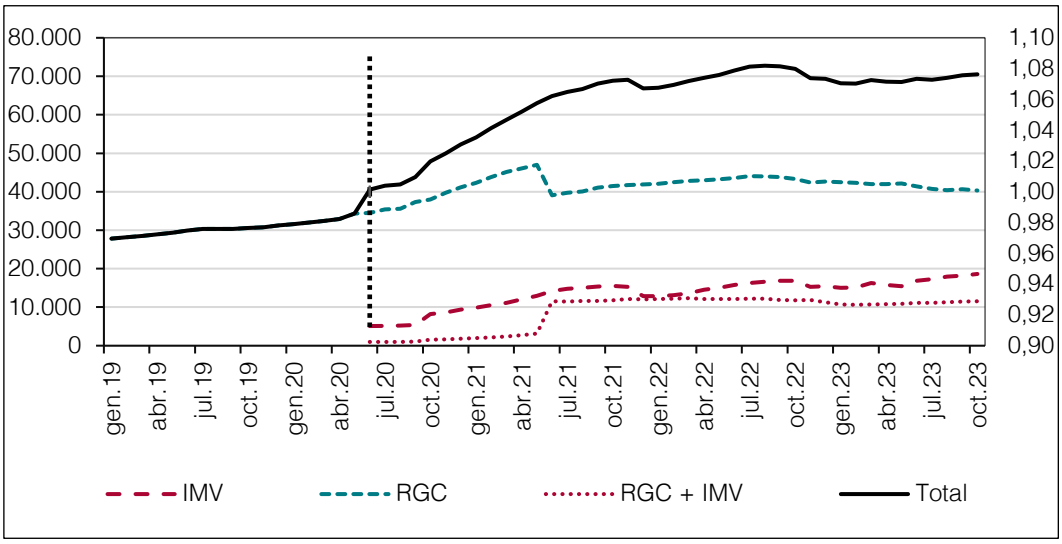

Font: Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal (AIReF).

El percentatge de persones que no accedeixen a la prestació tot i tenir-hi dret (d'ara endavant, la taxa de *non take-up*) estimat per l'AIReF mostra el mateix patró: Catalunya és la segona comunitat amb una taxa de *non take-up* més elevada (67%), només superada per les Illes Balears (68%) (gràfic 8).

Gràfic 8. Taxa de non take-up per comunitats autònomes. Exercici 2023

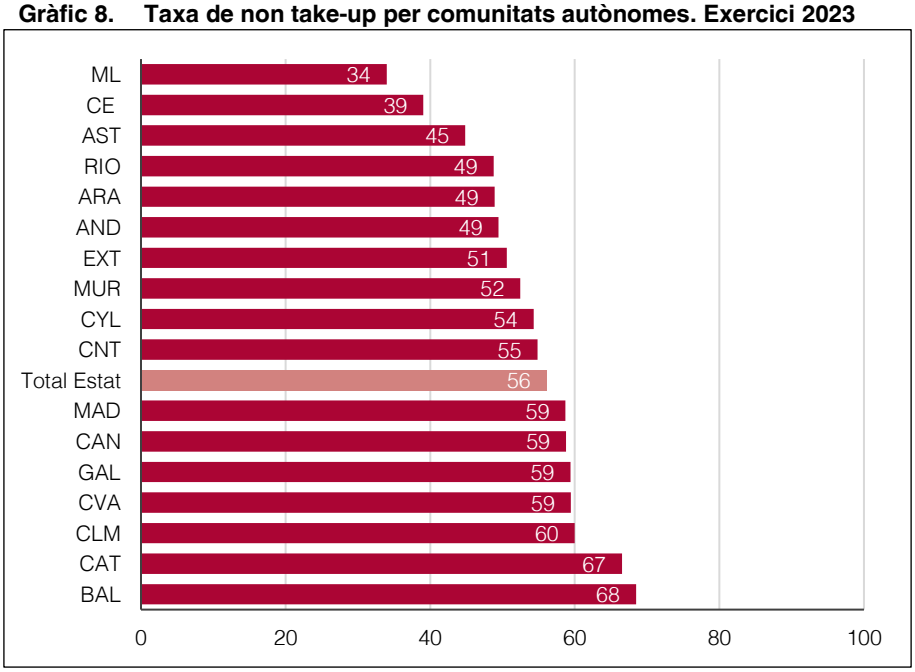

Font: Autoritat Independent de Responsabilitat Fiscal (AIReF).

5.2. LA GESTIÓ, EL SEGUIMENT I EL CONTROL DE LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU RESPONEN ALS PRINCIPIS D'EFICIÈNCIA, EFICÀCIA I ECONOMIA?

5.2.1. El procediment de concessió de les prestacions econòmiques respecta els terminis que preveu la normativa?

Com s'assenyala en apartats precedents, hi ha una dispersió considerable dels sistemes d'informació utilitzats per gestionar les prestacions econòmiques (vegeu el quadre 2). El DDS gestiona les prestacions econòmiques mitjançant 8 aplicacions informàtiques diferents que presenten un escenari heterogeni d'aplicacions i bases de dades que donen suport a la gestió de les prestacions.

En aquest sentit, tot i que algunes aplicacions permeten interoperabilitats per fer consultes i validar el compliment dels requisits de les persones beneficiàries (padró, cadastre, hisenda, etc.), els procediments de concessió són majoritàriament manuals i individualitzats per expedient i/o sol·licitud, i requereixen comprovacions que es fan accedint a bases de dades externes, mitjançant eines com la Plataforma d'Integració i Col·laboració Administrativa (PICA). En són exemples les ajudes d'habitatge (que computen en algunes prestacions com a renda i, per tant, cal fer càlculs addicionals per concretar el nivell total de renda que determinarà la percepció, o no, de la prestació), o bé el procediment de gestió de les prestacions integrades a l'aplicació GPC-AS400 (en la tramitació del qual s'ha de consultar si el beneficiari té altres propietats a banda de l'habitatge considerat com a residència habitual i, en cas de tenir-les, fer ajustos no automàtics al càlcul de la renda).

Des del punt de vista orgànic, la gestió de la major part de les prestacions correspon a la Direcció General de Prestacions Socials, però a la pràctica s'atribueix a diferents subdireccions i això dificulta la interacció entre els diferents gestors (vegeu figura 2).

L'anàlisi dels procediments de gestió i concessió de les prestacions ha posat de manifest les observacions següents:

- La Sindicatura no ha pogut identificar documentació que expliciti de forma prou clara i sistemàtica els processos clau de la concessió de les prestacions i de la distribució de les tasques i responsabilitats que garanteixin un seguiment i control efectius de les prestacions en el període fiscalitzat.[30]

- La comprovació dels requisits i el control dels ingressos dels beneficiaris pot generar tràmits dilatats en el temps, la qual cosa pot alimentar el fenomen de la persona que no accedeix a la prestació tot i tenir-hi dret (*non take-up*). A més, pot crear un efecte contrari

30. Text modificat arran de l'al·legació 3.1 del Departament de Drets Socials.

a la inserció laboral, com podria passar per exemple amb la renda garantida de ciutadania, ja que els beneficiaris podrien percebre dificultats per tornar a accedir a la prestació un cop finalitzat un període laboral. Aquest fet genera incertesa, entre altres coses, perquè el beneficiari pot dubtar si recuperarà la prestació en cas que aquesta s'hagi interromput durant el període de la seva inserció laboral.

- La Sindicatura ha obtingut les sol·licituds registrades per als exercicis 2021 i 2022. La taula següent mostra el nombre de sol·licituds rebudes el 2022 per a cada prestació, el percentatge de resolució en la data d'extracció de les dades[31] i el temps de resolució, i indica el percentatge de sol·licituds que es van resoldre en un temps superior a 3, 4 i 6 mesos. Aquests temps de resposta s'han determinat a partir de la normativa de cadascuna de les prestacions econòmiques garantides, on s'estipula, en cada cas, un temps màxim de resolució de la prestació (quadre 13).

Quadre 13. Sol·licituds rebudes, resoltes i temps de resolució. Exercici 2022

Prestació	Sol·licituds			Temps (dies)		> 3 mesos	> 4 mesos	> 6 mesos
	Rebudes	Resoltes	Percentatge	Mitjana	Mediana			
Renda garantida de ciutadania - activables	24.983	24.979	100,0%	100,8	96	57,7%	29,7%	2,5%
Complement pensió no contributiva	9.186	7.240	78,8%	241,2	196	84,4%	72,7%	54,2%
Pensió no contributiva - Invalidesa	6.452	6.234	96,6%	215,1	212	87,9%	81,2%	64,9%
Pensió no contributiva - Jubilació	5.619	4.164	74,1%	160,3	103	55,0%	45,5%	35,8%
Menors en situació de risc	714	705	98,7%	98,7	87	48,8%	38,7%	9,1%
Complement pensió estatal	711	675	94,9%	53,3	28	15,4%	9,9%	5,3%
Acolliment família extensa	649	648	99,8%	77,2	70	35,3%	19,4%	4,0%
Persones joves extutelades activables	1.427	499	35,0%	323,5	319	99,8%	99,6%	98,0%
Renda garantida de ciutadania - no activables	415	405	97,6%	72,9	30	24,4%	19,8%	13,6%

31. El Departament de Drets Socials va fer l'extracció en una data diferent per a cada prestació, el rang de dades va del setembre del 2023 fins al gener del 2024. La Sindicatura va sol·licitar els temps de resolució al DDS, el qual va reportar temps de resolució inferiors als calculats per la Sindicatura. La Sindicatura va considerar no vàlids els temps proveïts pel DDS, atès que el DDS havia calculat el temps de resolució a 31 de desembre de 2022 incloent-hi expedients no resolts o resolts després de la data esmentada i imputant-los aquesta mateixa data com a data de resolució.

Prestació	Sol·licituds			Temps (dies)		> 3 mesos	> 4 mesos	> 6 mesos
	Rebudes	Resoltes	Percentatge	Mitjana	Mediana			
Necessitats bàsiques	374	300	80,2%	247,4	234	72,7%	67,3%	56,7%
Acolliment família aliena	212	212	100,0%	16,7	12	1,9%	1,4%	0,9%
Fons de Garantia de Pensions i Prestacions	124	109	87,9%	189,7	232	72,5%	66,1%	58,7%
Reial decret legislatiu 1/2013	67	64	95,5%	145,8	126,5	70,3%	51,6%	31,3%
Despeses de la llar	51	49	96,1%	90,8	64	30,6%	24,5%	8,2%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades proporcionades pel DDS.
Nota:
No s'hi han inclòs dades de les prestacions vinculades a la Llei de la dependència perquè els procediments de sol·licitud, valoració del grau i elaboració del programa individual d'atenció (PIA) no depenen exclusivament de la unitat responsable de la prestació econòmica.
En el cas de la prestació per a persones joves extutelades, la sol·licitud es pot produir abans que el jove sigui major d'edat i tingui dret a la prestació, fet que podria explicar els elevats temps de resolució.

Els resultats que mostra el quadre posen en relleu que gairebé totes les prestacions presenten un percentatge alt de resolucions en temps superiors als 3 mesos, i en alguns casos, als 4 i als 6 mesos. En aquest sentit, cal assenyalar els elevats temps de resolució de les pensions no contributives, tant per invalidesa (7 mesos), com per jubilació (5 mesos); dels seus complements, amb un temps mitjà de resolució de 8 mesos, i de la prestació de necessitats bàsiques, amb un temps mitjà de 8 mesos per resoldre. Tan sols les prestacions d'acolliment presenten temps molt reduïts i ajustats a la normativa.

La prestació per a persones joves extutelades presenta uns temps de resolució molt elevats, amb una mitjana de 10,8 mesos; tanmateix, cal matisar que, d'acord amb les fonts consultades de la DGAIA, la sol·licitud es pot produir abans que el beneficiari tingui la majoria d'edat i tingui dret a la prestació. El primer mes de cobrament de la prestació les persones beneficiàries reben el pagament dels mesos transcorreguts entre l'inici del dret de cobrament i la resolució de la prestació; aquesta és una mesura més rellevant que no pas el temps de resolució. Prenent aquest indicador com a referència, la Sindicatura estima que els beneficiaris que han començat a cobrar la prestació entre el febrer del 2019 i el desembre del 2022 han rebut el primer mes de mitjana 5,42 pagaments junts (5 de mediana), fet que evidencia un temps de resolució elevat.

Es fa palès, doncs, que la resposta a les necessitats que motiven la sol·licitud de la prestació no és àgil ni immediata. En aquest sentit, la Sindicatura vol fer notar la contradicció que es pot generar entre una manca d'ingressos conjuntural del beneficiari de la prestació econòmica garantida i els dilatats temps de resolució de la seva concessió. En el cas de la renda garantida de ciutadania, per exemple, l'elegibilitat i el càlcul de la quantia pertinent es determinen prenent en consideració els ingressos corresponents als 2 mesos anteriors a la sol·licitud, però el temps de resolució d'aquestes sol·licituds és superior als 3 mesos.

5.2.2. Quins circuits s'han implementat per al seguiment i control de les prestacions atorgades i com se n'avalua l'eficàcia?

Un cop concedida una prestació econòmica garantida, el seu cobrament es podria veure interromput per una suspensió o una extinció. La suspensió implica una interrupció en la percepció de la prestació, que es pot aplicar cautelarment si es detecta una situació en què cal comprovar nova informació, o bé requerir algun aclariment al titular. En aquests casos, el DDS pot reprendre el pagament de la prestació un cop resoltes satisfactòriament les comprovacions necessàries. En canvi, l'extinció, un cop esdevé ferma per resolució, implica la finalització definitiva de la percepció de la prestació.

Les diverses prestacions econòmiques garantides preveuen múltiples situacions i/o escenaris que en poden generar la suspensió o l'extinció, com les incompatibilitats amb altres prestacions, la percepció de rendes del treball o qualsevol modificació en els requisits del beneficiari (vegeu els annexos 6.3 i 6.4).

En aquest sentit, el responsable és el titular de la prestació, el qual té l'obligació de comunicar al DDS qualsevol canvi en la seva situació que afecti el seu dret o condició d'accés, fixats en la normativa de cada prestació. D'altra banda, i en exercici de les seves funcions, el DDS també és responsable de fer un seguiment dels expedients en curs i revisar-los, per a la qual cosa s'ha dotat de diversos mecanismes de control i seguiment de les prestacions, que s'ordenen en 3 grans estrats:

a) *Prestacions econòmiques garantides* gestionades per la Subdirecció General de Gestió de Prestacions.

   - Pensió no contributiva per jubilació.
   - Pensió no contributiva per invalidesa.
   - Prestació complementària de la pensió contributiva per jubilació o invalidesa.
   - Prestació per atendre les necessitats bàsiques.
   - Prestació per al manteniment de les despeses de la llar per a determinats col·lectius.
   - Complement de pensions estatals i renda garantida de ciutadania (Llei 14/2017, del 20 de juliol), no activables.
   - Prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport als cuidadors i cuidadores no professionals.
   - Prestació econòmica vinculada al servei per a persones en situació de dependència.
   - Prestació econòmica d'assistència personal per a persones amb dependència, acompanyament a activitats laborals, educatives o de suport personal i integració laboral o educativa.

   Per al seguiment d'aquestes prestacions el DDS va comunicar a la Sindicatura 2 nivells de control. En primer lloc, les revisions d'ofici anuals per part de la Subdirecció General

de Gestió de Prestacions, que comprova que el dret a la prestació és vigent mitjançant, fonamentalment, la revisió dels ingressos del beneficiari. L'any 2013 es va implementar un sistema d'alertes per detectar expedients susceptibles d'iniciar un procediment de revisió d'ofici amb l'objectiu d'evitar pagaments indeguts i possible frau en el cobrament d'ajuts, del qual en queden excloses les prestacions econòmiques de dependència. En segon lloc, els creuaments massius mensuals, que es realitzen per a totes les prestacions, sense excepcions, detectar fets que podrien interrompre o extingir el dret a la percepció, com defuncions, incompatibilitats amb altres prestacions o el compliment efectiu de determinats requisits, com el de residència.

b) *Renda garantida de ciutadania*, gestionada per la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania.

   En aquest cas hi ha 3 nivells de control: les revisions biennals, en què es comprova que es mantenen els requisits que donaven accés a la prestació mitjançant extraccions massives des de l'aplicació CURAM, pel que fa als expedients pendents de resolució de pròrroga;[32] les revisions d'expedients iniciats a instància de part, motivades per la comunicació per part del ciutadà dels canvis en la situació patrimonial, familiar, d'ingressos o del lloc de residència, i finalment les revisions d'ofici, que no tenen cap periodicitat fixada.

c) *Prestacions econòmiques garantides* gestionades per la DGAIA i l'Institut Català de l'Acolliment i de l'Adopció.

   - Prestació per a persones joves extutelades.
   - Prestació per acolliment en família extensa de menors d'edat tutelats o sota guarda protectora de la Generalitat.
   - Prestació per acolliment en família aliena de menors d'edat tutelats per la Generalitat.
   - Prestació per a menors d'edat en situació de risc.

   Aquestes prestacions se sotmeten a 2 nivells teòrics de control: d'una banda, les revisions d'expedients iniciats a instància de part (o tutor legal, en cas de menors), mitjançant la comunicació per part del ciutadà de modificacions en la seva situació patrimonial, familiar, d'ingressos o de lloc de residència; i de l'altra, les revisions d'ofici, que es duen a terme de forma manual sobre cada expedient, mitjançant un informe del tècnic referent que en fa el seguiment.

32. L'article 12.2 de la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania, estableix "una revisió biennal, com a mínim, del compliment dels requisits per part dels beneficiaris de la prestació, sens perjudici de la supervisió permanent i de les revisions que es considerin oportunes".

El DDS ha manifestat que el volum de reclamacions mensuals és molt elevat en el conjunt de les prestacions econòmiques garantides, però la gestió de la reclamació i el seguiment dels deutes és individual. Això genera una càrrega administrativa excessiva i fa que no es pugui garantir la reclamació o el seguiment eficaç dels pagaments indeguts, ni complir les revisions preceptives establertes per la norma (com les biennals).

De l'anàlisi de la Sindicatura sobre l'operativitat efectiva dels circuits de control i seguiment de les prestacions econòmiques del DDS se'n deriven les observacions següents:

Sistemes d'informació

Els sistemes d'informació relacionats amb les aplicacions de gestió presenten limitacions a l'hora d'identificar, extreure i tractar la informació, fet que obliga a portar un registre auxiliar mitjançant fulls de càlcul complementaris, amb el riscos que això comporta.

Incompliments per incompatibilitats

Tot i l'obligació dels beneficiaris de les prestacions de comunicar qualsevol canvi en la seva situació personal, els mecanismes de control dissenyats no s'han mostrat eficaços a l'hora de prevenir, detectar i corregir errors en la gestió de les prestacions que afecten el dret a percebre-les.

Aquesta consideració es desprèn de l'anàlisi realitzada per la Sindicatura a partir de la informació disponible per verificar els 2 motius principals que podrien originar situacions d'incompatibilitat amb la percepció de prestacions socials de caràcter econòmic: la incompatibilitat entre diferents prestacions i la incompatibilitat amb les rendes del treball.

a) Incompatibilitat entre diferents prestacions

La comprovació de la Sindicatura d'existència de beneficiaris de prestacions socials de caràcter econòmic incompatibles amb altres prestacions s'ha centrat en el període comprès entre el 2019 i el 2022. Els fitxers que va facilitar el DDS en resposta a aquesta sol·licitud no estaven preparats per fer-ne una explotació conjunta, atès que no compartien un format comú, camps comuns o una estructura adequada, dificultat que va ser resolta mitjançant la documentació addicional aportada per la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

L'anàlisi d'aquestes dades ha permès identificar pagaments indeguts corresponents a prestacions que són incompatibles entre si, o que superen els llindars d'ingressos establerts en la normativa. Alguns d'aquests pagaments s'han produït de manera repetida i sostinguda en el temps, fet que ha posat de manifest la inexistència de controls eficaços. Les casuístiques d'incompatibilitat per a les quals s'ha identificat l'existència de cobraments indeguts per part

dels beneficiaris, per a un mateix titular i un mateix mes,[33] són diverses. Cal assenyalar que els càlculs s'han fet prenent la data de pagament efectiu de cada prestació, i no la data de meritació (quadre 14).[34]

Quadre 14. Cobraments indeguts per incompatibilitat. Període 2019-2022

Prestació 1	Prestació 2	Titulars (a)	Mesos repetits (b)	Total prestació 1(c)	Total prestació 2 (c)
Complement de pensió no contributiva	Renda garantida de ciutadania	95	338	125.110	364.965
Complement de pensió estatal	Renda garantida de ciutadania	8	76	13.256	24.226
Cònjuge supervivent	Despeses de la llar	2	70	1.272	1.065
Complement de pensió no contributiva	Despeses de la llar	6	61	10.962	3.150
Complement pensió estatal	Necessitats bàsiques	2	43	5.402	2.957
Renda garantida de ciutadania	Renda garantida de ciutadania per a majors de 65 anys	2	40	30.589	19.682

Font: Elaboració pròpia segons la informació facilitada.

Notes:

(a) Titulars: Nombre de titulars que han cobrat les dues prestacions en 1 mateix mes.

(b) Mesos repetits: Mesos en els quals coincideix el pagament d'ambdues prestacions per al mateix beneficiari (deduint-ne el primer mes).

(c) Totals: Suma dels pagaments indeguts per l'existència d'incompatibilitat entre ambdues prestacions.

b) Incompatibilitat amb la percepció de rendes del treball

Algunes de les prestacions garantides principals són incompatibles amb les rendes del treball, totalment o parcialment, en funció dels llindars establerts a la normativa corresponent.

A partir de les dades facilitades pel Departament de Drets Socials[35], la Sindicatura ha fet una consulta a la Tresoreria General de la Seguretat Social per tal d'obtenir dades en relació amb la vida laboral i les bases de cotització dels beneficiaris de les prestacions garantides i comprovar el compliment d'aquests extrems. S'han analitzat 2 grups de beneficiaris de presta-

33. S'han fet servir les dades obtingudes de pagaments entre el gener del 2020 i el desembre del 2022, excepte en el cas de la renda garantida de ciutadania per a majors de 65 anys, en què el primer pagament analitzat és del març del 2020.

34. Text modificat arran de l'al·legació 7.1 presentada pel Departament de Drets Socials.

35. Text modificat arran de l'al·legació 7 presentada pel Departament de Drets Socials.

cions socials de caràcter econòmic: els perceptors de la renda garantida de ciutadania (atesa la seva rellevància especial quant a volum de titulars i beneficiaris en el conjunt de les prestacions d'aquesta naturalesa liquidades pel DDS) i els perceptors de prestacions per a persones joves extutelades (atès el dilatat temps de resolució de les concessions).

Perceptors de la renda garantida de ciutadania

La renda garantida de ciutadania és la prestació amb un volum més gran de titulars i beneficiaris (quadre 5). El dret a la percepció d'aquesta prestació està subjecte a condicions d'incompatibilitat amb les rendes del treball establertes per la normativa que la regula.

En aquest sentit, el treball a temps parcial és compatible amb la prestació per a determinades llars: monoparentals, famílies nombroses i famílies amb una persona de més de 55 anys aturada de llarga durada. Per a la resta de llars, el treball a temps parcial és compatible només durant 6 mesos sempre que no superin el llindar d'ingressos d'elegibilitat. Pel que fa al treball a jornada completa, és incompatible si supera els 60 dies de manera continuada, moment a partir del qual el titular pot seguir cobrant el complement d'inserció de 150 € mensuals durant un període no superior als 6 mesos.

Atès que la Sindicatura no ha pogut obtenir informació sobre la composició de la llar dels beneficiaris, ni sobre altres característiques dels titulars i els beneficiaris de la prestació, la comprovació realitzada s'ha limitat a identificar els casos en què el titular de la prestació ha mantingut en el temps un contracte a jornada completa.[36]

Així, s'ha observat que entre el març del 2020 i el desembre del 2022 van cobrar la prestació com a titulars un total de 75.455 persones. D'aquestes, 10.285 també tenien un contracte laboral a jornada completa el mateix mes, i en 1.958 casos aquesta simultaneïtat es va donar durant més de 4 mesos consecutius.[37]

Per al període comprès entre el març del 2020 i el desembre del 2022, el gràfic següent indica, d'una banda, el nombre de titulars que han tingut contractes a jornada completa amb posterioritat al primer pagament de la prestació (àrea vermella), i, de l'altra, el nombre de titulars que els han tingut en els mateixos mesos en què han cobrat prestació (àrea verda). La diferència entre ambdues àrees correspondria a titulars que han deixat de percebre la prestació (gràfic 9).

36. S'han considerat com un sol període de contracte totes les altes a jornada completa amb períodes encavalcats o encadenats. Per exemple, si un contracte acaba el dia 15 i el següent s'inicia el dia 16 del mateix mes i any, s'ha considerat com un mateix període. No s'han tingut en compte els pagaments equivalents o inferiors a 150 €, entenent que poden correspondre a un complement d'inserció.

37. El període de 4 mesos considerat, més ampli que l'establert en la normativa (60 dies), tindria en compte l'efecte de les situacions que es descriu en l'al·legació 7.2 presentada pel Departament de Drets Socials.

Gràfic 9. Beneficiaris de la renda garantida de ciutadania amb contractes a jornada completa. Període 2020-2022

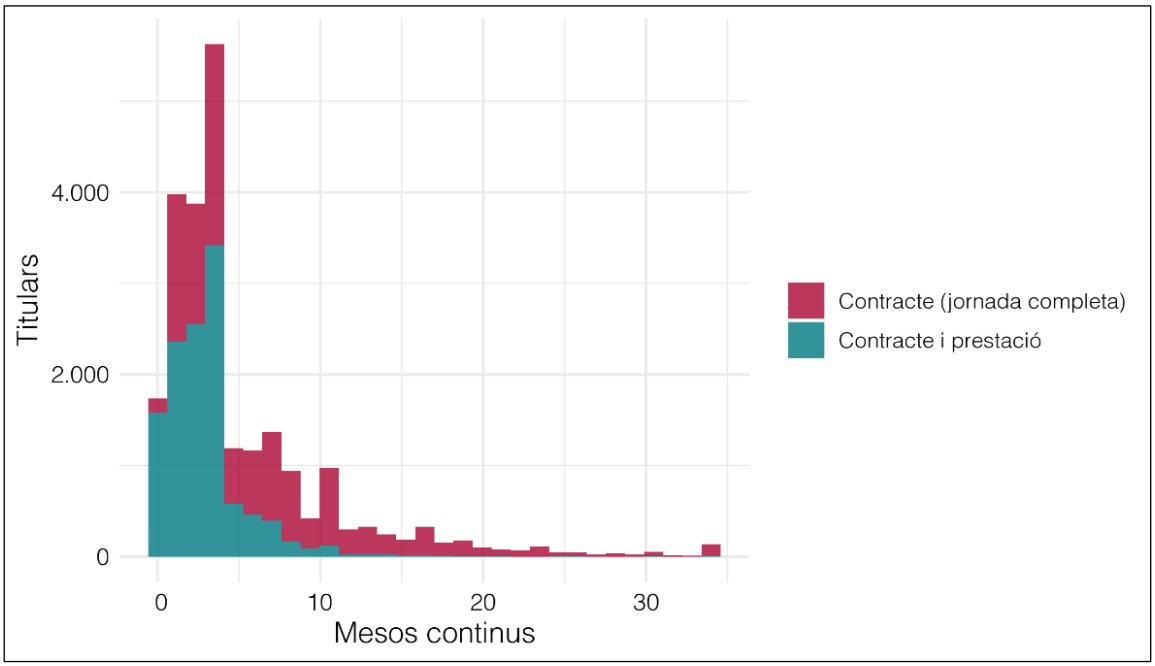

Font: Elaboració pròpia.

Si es focalitza l'anàlisi només en l'any 2022, s'observa que el mes de gener hi havia 1.241 persones amb un contracte a jornada completa que van cobrar també la prestació de renda garantida de ciutadania. El mes de març, 674 persones continuaven en aquesta situació laboral, de les quals 405 seguien cobrant la prestació (el 60,09%). Els casos en què el beneficiari percebia la prestació i comptava, a més, amb un contracte laboral es van mantenir almenys fins al desembre del 2022, quan 74 persones (d'entre els 1.241 titulars inicials) mantenien encara una relació laboral a jornada completa, i 57 d'elles, també la prestació (el 77,03%) (quadre 15).

Quadre 15. Evolució dels beneficiaris de la renda garantida de ciutadania i situació laboral. Exercici 2022

Concepte	Gener	Març	Maig	Juliol	Desembre
Mantenen continuadament contracte a temps complet	1.241	674	455	210	74
Mantenen la prestació	1.241	405	181	122	57
Percentatge	100	60,09	39,78	58,10	77,03

Font: Elaboració pròpia.

Aquesta anàlisi s'ha limitat a l'any 2022 i als titulars de la renda garantida de ciutadania; exclou, doncs, situacions anàlogues que es puguin donar per a beneficiaris no titulars, o originades en anys anteriors. Tampoc s'han analitzat possibles incompatibilitats amb contractes a jornada parcial, atesa la impossibilitat de disposar d'informació addicional. Per aquest motiu, es tracta d'una estimació de mínims.

D'altra banda, el fet que una proporció important dels titulars que tenien una relació laboral amb jornada completa mantinguessin també la percepció de la prestació per renda garantida de ciutadania, sense que el DDS motivés accions correctives adequades, originava un volum creixent de pagaments indeguts ordenats pel Departament.

La Sindicatura ha identificat també un volum de 538 beneficiaris de la renda garantida de ciutadania l'any 2022 amb altes laborals tramitades en centres de treball ubicats fora de Catalunya, per la qual cosa es presumeix de difícil compliment el requisit de residència habitual del beneficiari de la prestació al territori de Catalunya, circumstància que comporta necessàriament l'extinció del dret a percebre la prestació. Per a 129 d'ells, el cobrament de la prestació i l'alta laboral coincideix durant almenys 3 mesos, i per a 21, durant més de 6 mesos (Destacant, entre d'altres províncies, Madrid i Almeria amb 9 i 4 casos respectivament), fet que denota, de nou, la manca d'actuacions correctives i de control per part del DDS. Convindria sotmetre aquests casos a una anàlisi particular.

Així doncs, en tots aquests casos analitzats el DDS hauria originat pagaments indeguts.

Perceptors de la prestació per a persones joves extutelades

La normativa que regula la prestació social de caràcter econòmic per a persones joves extutelades[38] estableix un llindar d'ingressos per accedir a la prestació íntegra. Aquest llindar, entès com la suma de la prestació i les rendes del treball percebudes pel beneficiari, equival a 1,5 vegades l'indicador de renda de suficiència (equivalent a 996 € l'any 2022). En cas de superar-lo, la quantia de la prestació es redueix en la proporció necessària, però en cap cas pot ser inferior al 25% de l'indicador de renda de suficiència.

El procediment de concessió d'aquesta prestació presenta un temps mitjà de resolució molt elevat (323,5 dies l'any 2022), fet que dificulta el control del compliment de les condicions inicials manifestades pel beneficiari en el moment de la sol·licitud. Aquests beneficiaris també tenen dret a una prestació de servei d'habitatge temporal, sota determinats requisits vinculats a la seva capacitat econòmica, que en alguns casos pot implicar que se'ls requereixin copagaments.

Per tal de comprovar la concurrència d'aquestes incompatibilitats, la Sindicatura ha consultat a la Tresoreria General de la Seguretat Social els informes de situació laboral i de bases de cotització dels beneficiaris d'aquesta prestació per al període comprès entre el setembre del 2019 i el desembre del 2022. L'anàlisi efectuada ha posat en relleu que, entre aquests

38. Directriu general d'actuació 7/2020, del 28 de desembre, de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

anys, 3.759 beneficiaris van percebre la prestació econòmica per a persones joves extutelades. D'aquests, 1.034 van percebre una base de cotització superior al llindar d'elegibilitat (996 €), almenys en 1 mes (un 28,9% dels casos).[39]

Ajustant la base d'aquests ingressos a un 90% i un 85% per tal d'incorporar l'efecte de les deduccions fiscals i socials, el nombre de perceptors que superaven aquest llindar es redueix a 934 i 748 persones, respectivament. Totes aquestes situacions serien, doncs, incompliments potencials dels requisits d'incompatibilitat establerts per la normativa que no donarien dret a percebre la prestació íntegra, o que n'extingirien el dret, i, de nou, evidencien que el DDS no ha implementat accions correctives (quadre 16).

Quadre 16. Nombre de titulars que superen el llindar d'elegibilitat. Període 2019-2022

Mesos	Nombre de beneficiaris que superen el llindar					
	Base 100%	Titulars (%)	Base 90%	Titulars (%)	Base 85%	Titulars (%)
1	282	7,50	277	7,37	232	6,17
2	179	4,76	165	4,39	143	3,80
3	139	3,70	135	3,59	112	2,98
4	121	3,22	102	2,71	76	2,02
5 o més	313	8,33	255	6,78	185	4,92
10 o més	80	2,13	60	1,60	38	1,01
TOTAL > 1 mes	752	20,01	657	17,48	516	13,73
TOTAL casos	1.034	27,51	934	24,85	748	19,90

Font: Elaboració pròpia.

En conseqüència, el volum de les situacions d'incompatibilitat i, per tant, de possibles pagaments indeguts ordenats creix amb el pas del temps: el setembre del 2019 els beneficiaris que incomplien els requisits per a la percepció íntegra de la prestació establerts a la normativa representaven el 4,64% dels beneficiaris mensuals, mentre que el desembre del 2022 n'eren el 15,37%, amb un pic de casos el juliol del 2022 (17,43%). A aquests casos, cal afegir-hi aquells en què la suma dels ingressos procedents de rendes del treball i la prestació social de caràcter econòmic supera el llindar d'ingressos. Agrupant les dues situacions descrites, el setembre del 2019 el volum total de situacions d'incompatibilitat no corregides afecta 156 beneficiaris de la prestació (el 18,10% mensual), mentre que el desembre del 2022 ja n'eren més del doble, 360 beneficiaris (25,87% mensual) (gràfic 10).

39. Per fer aquesta anàlisi s'ha considerat el mes que s'abona la prestació.

Gràfic 10. Evolució dels beneficiaris que superen els llindars d'ingressos que donen dret a percebre la prestació econòmica íntegra. Període 2020-2022

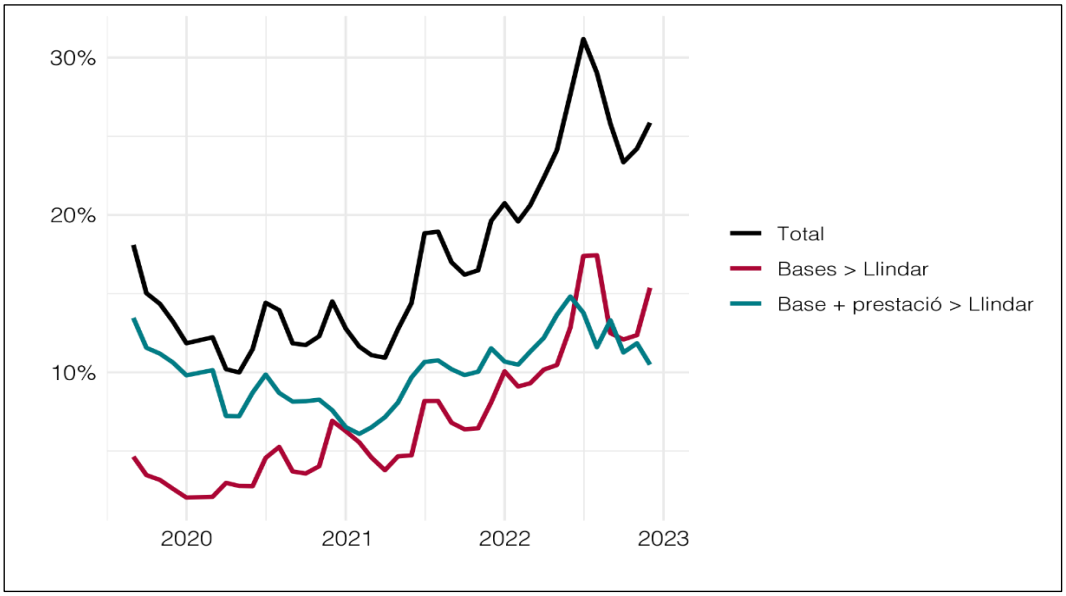

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del DDS i de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Tenint en compte aquests fets, la Sindicatura ha fet una estimació[40] dels presumptes pagaments indeguts acumulats entre el setembre del 2019 i el desembre del 2022 per a la prestació econòmica per a persones joves extutelades. L'import d'aquesta estimació és de 4,70 M€, l'11,80% del total dels pagaments que es van fer en el període. D'aquest import, la suma de pagaments que tindrien una antiguitat superior a 4 anys és de 804.384 € (quadre 17).

Quadre 17. Nombre de titulars que superen el llindar d'elegibilitat. Període 2019-2022

Any	Pagaments	Pagaments indeguts	%
2019	2.508.922	207.178	8,26
2020	8.638.513	597.206	6,91
2021	13.498.240	1.222.770	9,06
2022	15.168.147	2.669.773	17,60
Total	39.813.821	4.696.928	

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del DDS i de la Tresoreria General de la Seguretat Social.
Nota: Per a l'any 2019, s'han analitzat els pagaments de setembre a desembre.

40. S'ha considerat com a pagament indegut l'import resultant d'aquests 2 supòsits: 1) l'import total de la prestació, en aquelles situacions en què el 90% de la base de cotització excedeix per si mateixa el llindar (1,5 vegades l'indicador de renda de suficiència, 996 €), i 2) l'import parcial de la prestació que, sumada a la base de cotització laboral, excedeix el llindar, en aquells casos en què la suma de les 2 variables supera el llindar normatiu (respectant el criteri normatiu que la prestació resultant no pot ser inferior al 25% de l'indicador de renda de suficiència: 166 €).

Finalment, l'anàlisi realitzada també ha permès identificar 113 beneficiaris donats d'alta laboralment en un codi de compte de cotització que indica que l'activitat laboral s'exerceix fora de Catalunya. Si es consideren només els casos en què l'alta laboral es manté durant més de 60 dies, això afectaria 31 perceptors (amb codis de cotització, entre d'altres, a Madrid, Terol o Múrcia). Aquesta circumstància podria indicar l'incompliment del requisit necessari de residència habitual del beneficiari de la prestació al territori a Catalunya i, per tant, caldria sotmetre'ls a una anàlisi particular.

Per a tots els casos analitzats, s'haurien originat, doncs, possibles pagaments indeguts ordenats pel DDS.

Seguiment de les condicions i requisits d'accés a la prestació econòmica per a persones joves extutelades

El mes de juliol del 2022 el DDS va adjudicar a la UTE formada per la Fundació Mercè Fontanilles i la Fundació Resilis el servei de valoració i seguiment de les persones joves extutelades de la DGAIA, dependents de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats, que poden ser beneficiàries de prestacions econòmiques derivades de la Llei 13/2006. Aquesta adjudicació cobreix l'àmbit de tot el territori de Catalunya per un període que abraça fins al 31 de desembre, prorrogable fins a 4 anys més, i el valor estimat del contracte és de 5,58 M€. En el marc d'aquest servei contractat, les fundacions que formen la UTE són responsables del seguiment dels plans individuals de treball[41] d'aquestes persones joves, i tenen programes d'inserció laboral i serveis d'habitatge temporal per a persones joves.

La Sindicatura ha seleccionat una mostra de 38 expedients[42] corresponents a beneficiaris de la prestació per a persones joves extutelades que han superat el llindar d'elegibilitat de forma continuada en el temps, per tal d'observar i comprovar el seguiment preceptiu de les condicions d'accés a la prestació. D'acord amb els plecs de condicions de la licitació dels serveis de suport, el seguiment de les persones beneficiàries es documenta en plans individuals de treball[43] inclosos en aquests expedients (vegeu l'annex 6.4).

41. El Servei de Valoració i Seguiment de les Persones Joves Extutelades té l'objectiu de controlar que es compleixen els compromisos assumits per les persones joves extutelades en relació amb els recursos de suport personal, formatius i laborals oferts amb la finalitat que assoleixin l'exercici de la plena ciutadania en condicions d'igualtat, amb responsabilitat i amb el màxim grau d'integració en la societat. El compromís que la persona jove extutelada adquireixi en relació amb les mesures de suport ofertes es materialitzarà en el Pla de treball individualitzat. Aquest pla s'ha d'estructurar, com a mínim, en els àmbits d'habitatge, formació i treball, gestió econòmica, i salut, així com en els àmbits jurídic, familiar i comunitari, i ha de fixar els objectius, les activitats previstes, el període d'execució i els criteris i els indicadors d'avaluació.

42. Superen el llindar d'elegibilitat en el tercer escenari, de mínims, aquells que tenen bases de cotització per rendes del treball ajustades a la baixa en un 85%, durant més de 10 mesos (vegeu el quadre 16).

43. Tot i que en el marc d'aquest contracte el seguiment és responsabilitat de l'entitat contractada, si el beneficiari de la prestació gaudeix també de la prestació del servei d'habitatge social és l'entitat gestora d'aquest habitatge qui fa el seguiment del pla i informa de qualsevol canvi que afecti els requisits de la prestació, per tal que l'òrgan gestor modifiqui, suspengui o extingeixi la prestació.

El resultat d'aquesta revisió, feta l'octubre del 2024, ha posat de manifest diversos escenaris en la gestió dels serveis de suport i seguiment que han incomplert els requisits dels plecs de condicions tècniques que regien la contractació del servei.

A partir de la revisió dels plans individuals de treball disponibles al sistema d'informació s'observa que hi ha casos en què s'hi esmenten experiències dels beneficiaris en el mercat de treball de manera poc precisa i sense cap referència als ingressos percebuts o al llindar normatiu. En altres casos s'esmenta que tenen un contracte de treball, sense que en cap cas s'hagi instat a revisar el compliment dels requisits que donen dret a rebre la prestació o s'hagi proposat extingir la prestació. Alguns plans no esmenten que el beneficiari estigui treballant, tot i que la informació facilitada per la Tresoreria General de la Seguretat Social prova que en aquell període comptava amb bases de cotització per rendes del treball i superava el llindar d'elegibilitat.

Dels 38 beneficiaris fiscalitzats, 7 continuaven percebent la prestació el mes d'octubre del 2024, mentre que els 31 expedients restants havien estat extingits en dates posteriors als fets identificats per la Sindicatura, al·legant altres motius o fets ocorreguts amb posterioritat (quadre 18).

Quadre 18. Situació dels expedients vinculats a prestacions econòmiques per a persones joves extutelades

Situació l'octubre del 2024	Beneficiaris
Continua amb expedient vigent	7
Expedient extingit a causa de:	31
Assoliment del pla individual de treball	5
Compliment de l'edat màxima de la prestació	10
No correspon tramitar pròrroga	6
Superació del límit ingressos	5
Finalització de la pròrroga	3
Incompliment del pla individual de treball	2
Total	38

Font: Elaboració pròpia a partir de la revisió de l'aplicació Sini@.

En aquest context analitzat, la Sindicatura ha identificat també el cas concret de l'empresa Eina Activa Empresa d'Inserció, SL, vinculada a la Fundació Resilis, que tenia contractats 7 beneficiaris de la prestació econòmica, 6 dels quals havien superat el llindar d'elegibilitat amb les rendes del treball (bases de cotització ajustada al 90%); en cap cas s'observa que s'hagués proposat d'extingir la prestació. Cal puntualitzar que aquestes relacions laborals es van donar en el període comprès entre el maig del 2019 i el desembre del 2021, abans que es constituís la UTE formada per la Fundació Mercè Fontanilles i la Fundació Resilis, que no es va formalitzar fins a l'any 2022, amb l'objectiu d'executar la prestació del servei de valoració i seguiment adjudicat pel DDS.

5.2.3. Quins fets expliquen l'existència de pagaments indeguts i quins mecanismes s'han implementat per tal de garantir la transparència, el rescabalament i un marc adequat de supervisió?

Com s'ha observat en l'anàlisi de l'apartat 5.2.2, la manca de controls efectius i d'avaluació de la seva eficàcia per part del DDS ha comportat la possible existència d'un volum creixent de pagaments indeguts ordenats pel DDS des de l'any 2019.

La Sindicatura ha analitzat altres riscos inherents a la gestió de les prestacions econòmiques que atorga el DDS que podrien explicar els incompliments observats. Una de les prestacions econòmiques que presenta riscos que s'estimen rellevants és la que s'atorga a les persones joves extutelades, vinculada al seguiment dels beneficiaris mitjançant un pla de treball individual preceptiu. Aquests joves també poden accedir a prestacions socials d'habitatge que ofereix la DGAIA. En aquests casos el seguiment dels joves el fan professionals de les entitats que gestionen els habitatges, mentre que, si el jove no rep la prestació social d'habitatge, aquesta tasca la realitza el Servei de Valoració i Seguiment de les Persones Joves Extutelades, adjudicat a la UTE Fundació Mercè Fontanilles - Fundació Resilis[44] (vegeu l'apartat 5.2.2). En tots els casos, l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats, dependent de la DGAIA, assumeix la supervisió dels recursos (figura 3).

Figura 3. Prestació econòmica per a persones joves extutelades: seguiment del pla individual de treball

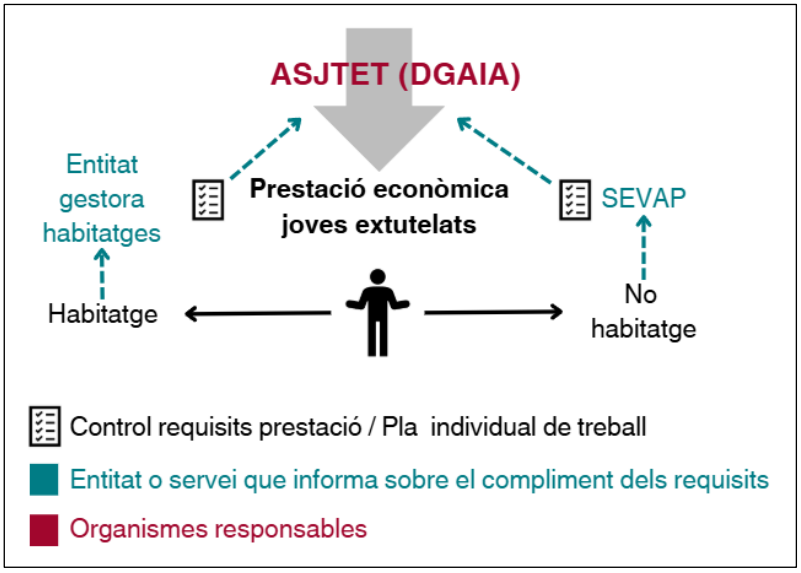

Font: Elaboració pròpia.

44. La UTE Fundació Mercè Fontanilles - Fundació Resilis, amb domicili a Barcelona, es regeix per la Llei 18/1982, del 26 de maig, sobre règim fiscal d'agrupacions i unions temporals d'empreses i de les societats de desenvolupament industrial regional. L'any 2022 aquesta UTE gestionava: 1) el Programa SEVAP (servei de valoració i seguiment de les persones joves extutelades de la DGAIA que poden ser beneficiàries de prestacions econòmiques derivades de la Llei 13/2006; UTE SEVAP); 2) el Programa d'inserció laboral (PIL) per a joves de 16 a 21 anys, que s'encarrega del servei de residència o pisos per a joves vinculats a programes d'inserció laboral (UTE PIL), i 3) els itineraris personalitzats d'inserció social (IPIS) per a joves de 16 a 18 anys.

Els recursos d'habitatge social inclouen 3 tipus d'habitatges:

- Pisos assistits per a joves de 16 a 18 anys.
- Servei de pisos assistits per a joves majors de 18 anys extutelats.
- Servei de residència o pisos per a joves vinculats a programes d'inserció laboral. En aquest cas, el cobrament de la prestació econòmica per a persones joves extutelades és incompatible amb el servei de residència per a joves vinculats a programes d'inserció laboral.

A continuació es detallen les observacions que es desprenen de la fiscalització:

Prestació econòmica per a persones joves extutelades

- En el marc del contracte formalitzat pel DDS amb la UTE l'any 2022, les fundacions que formen la UTE són responsables del seguiment dels plans individuals de treball d'aquestes persones joves, i tenen programes d'inserció laboral i serveis d'habitatge temporal per a persones joves.

  Durant la fiscalització s'ha observat que aquestes 2 fundacions, a més d'altres entitats d'iniciativa social que col·laboren amb l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats en la gestió de prestacions socials –entre les quals s'inclouen fundacions, associacions i cooperatives sense ànim de lucre inscrites a Catalunya–, tenen per objecte activitats i serveis socials que ofereixen recursos de suport personal, formatiu i laboral a les persones beneficiàries de les prestacions socials de caràcter econòmic, pels quals reben finançament del DDS i d'altres departaments de l'Administració de la Generalitat i d'entitats locals. En aquest sentit, cal assenyalar que la normativa preveu diferents escenaris pel que fa a la relació entre la prestació de joves extutelats, les rendes del treball i el servei d'habitatge que proveeix l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats. Davant d'aquests escenaris, la Sindicatura considera que hi ha una situació de risc de conflicte d'interès en la presa de decisions per part dels responsables d'aquestes entitats col·laboradores.

  Així doncs, la inserció laboral i la percepció de rendes del treball comporta la reducció o extinció de la prestació. Per altra banda, el fet de percebre rendes del treball i/o rebre prestació econòmica requereix la contribució financera del beneficiari mitjançant un copagament del servei d'habitatge a l'entitat que el gestiona. L'import del copagament l'abona el jove a l'entitat col·laboradora i es dedueix en la factura que aquesta entitat emet a la DGAIA pel recurs d'habitatge prestat (figura 4).

Figura 4. Programes de suport finançats amb fons públics i incompatibilitats

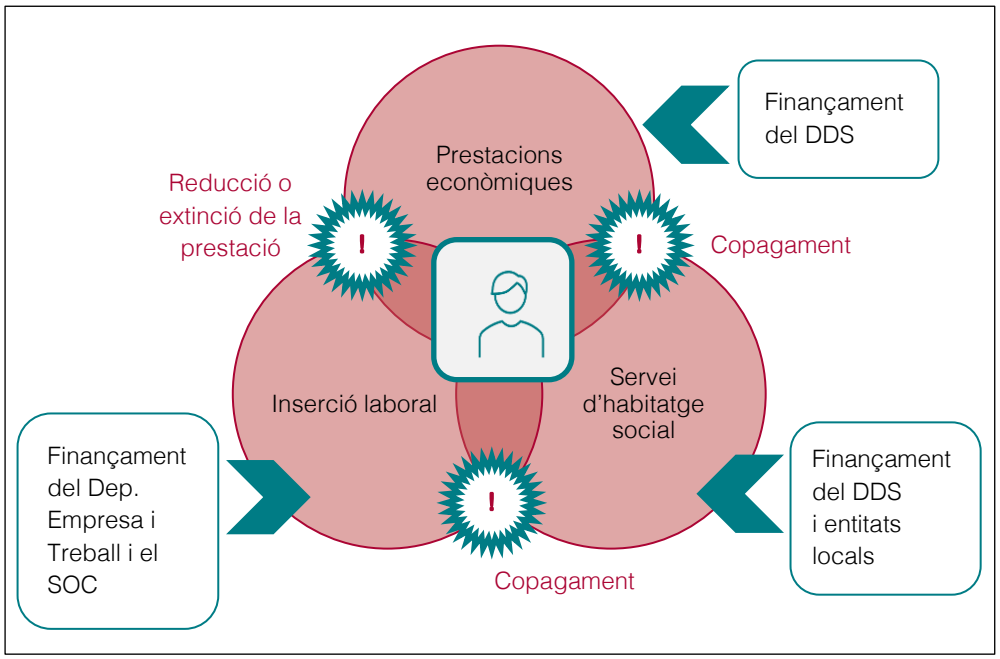

Font: Elaboració pròpia.
Nota: S'indiquen amb una exclamació les àrees de confluència en què la normativa que regula les prestacions socials de caràcter econòmic ha establert llindars d'incompatibilitat.

D'acord amb la normativa vigent, el copagament de l'habitatge per part del beneficiari és preceptiu en funció del nivell dels seus ingressos, provinguin de rendes del treball o de la pròpia prestació econòmica, d'acord amb aquests barems:

- Joves amb ingressos superiors a 1,5 vegades l'indicador de renda de suficiència: 260 €.
- Joves amb ingressos fins a 1,5 vegades l'indicador de renda de suficiència: 170 €.
- Joves amb ingressos equivalents a l'indicador de renda de suficiència (prestació): 57 €.
- Joves amb ingressos entre el 70% i el 100% de l'indicador de renda de suficiència: 30 €.

L'anàlisi de la Sindicatura ha estimat que entre els anys 2021 i 2022 un total de 1.178 joves gaudien de la prestació del servei social d'habitatge, 688 dels quals (el 25,41%) van gaudir també de prestació econòmica en algun moment d'aquest període (figura 5).

Figura 5. Prestació econòmica i servei d'habitatge per a persones joves extutelades, 2021 i 2022

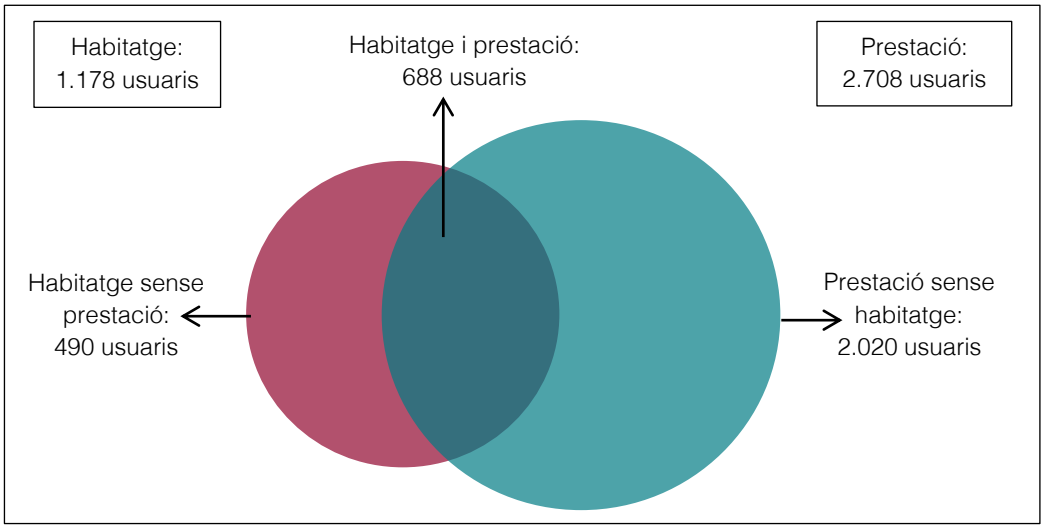

Font: Elaboració pròpia.

Nota: Els usuaris que en un mateix mes han rebut la prestació i el servei d'habitatge de manera simultània se'ls ha comptat només en el grup "Habitatge i prestació", malgrat que en altres mesos hagin pogut rebre només la prestació o només el servei d'habitatge.

D'acord amb les fonts de la mateixa Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats consultades per la Sindicatura, quan es detecta que un usuari té ingressos que superen el llindar s'activa el requeriment de copagament, però no es revisa el període anterior a la detecció ni es fan modificacions per compensar o rescabalar els copagaments no exigits en períodes anteriors.

- Les situacions d'incompatibilitat constatades i l'incompliment continuat de les condicions necessàries per mantenir el dret a percebre la prestació posen de manifest que el DDS no ha implementat o avaluat amb rigor els instruments adequats, ni ha dut a terme la supervisió necessària, per fomentar la responsabilització i els controls interns de les entitats que col·laboren en la gestió dels recursos socials, i en últim terme, garantir el correcte ús i destinació dels fons públics concedits. Tampoc no ha exigit una transparència efectiva i regularitat de les activitats que duen a terme les entitats que ofereixen aquests programes de suport, en garantia dels seus finançadors (públics i també privats). Aquesta situació tampoc contribueix a protegir els interessos de les persones beneficiàries de les prestacions econòmiques garantides.

- El règim jurídic d'aquestes entitats col·laboradores, sota la supervisió de l'Administració de la Generalitat, és principalment d'entitats sense ànim de lucre, i, en concret, fundacions, associacions i cooperatives.

  Pel que fa a les primeres, el Protectorat és l'òrgan de l'Administració que té encomanada les funcions de vetllar per l'exercici correcte del dret de fundació i d'assegurar que el seu funcionament s'ajusta a la legalitat vigent i que exerceix les seves funcions per mitjà dels òrgans competents en matèria de fundacions.

Quant a les segones, l'òrgan de supervisió de les associacions declarades d'utilitat pública és l'encarregat de vetllar pel compliment dels requisits i les condicions que en van motivar la declaració.

Ambdós òrgans de supervisió depenen de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia i Qualitat Democràtica.

La Sindicatura ha consultat a aquesta direcció quines actuacions ha dut a terme en l'àmbit de les funcions de supervisió que preveu la Llei 21/2014, del 29 de desembre, del protectorat de les fundacions i de verificació de l'activitat de les associacions declarades d'utilitat pública, a més de les que preveuen els decrets de reestructuració del Departament de Justícia i Qualitat Democràtica, abans Departament de Justícia, Drets i Memòria, vigents l'any 2022. També ha fiscalitzat el contingut de 10 dels expedients custodiats pel Protectorat en relació amb entitats d'iniciativa social que intervenen en la gestió dels recursos públics analitzats.

A partir d'aquesta anàlisi, es conclou que durant el període comprès entre l'any 2022 i la data de l'elaboració d'aquest informe no s'han fet actuacions en matèria de supervisió i tutela de les fundacions i associacions declarades d'utilitat pública, ni en l'àmbit de les potestats inspectora i sancionadora (excepte en un cas). Tampoc s'han dut a terme comprovacions de l'adequació de l'actuació d'aquestes entitats als criteris d'imparcialitat i no-discriminació en la determinació de beneficiaris, exigides a les fundacions que realitzen majoritàriament la seva activitat a Catalunya.

Pel que fa a les cooperatives, la Sindicatura ha consultat a la Subdirecció General d'Economia Social i Cooperatives quines actuacions de control, inspecció i sancionadores s'han dut a terme sobre les cooperatives inscrites al Registre General de Cooperatives de Catalunya, des de l'any 2022 i fins a la data actual. El Decret 35/2022, de l'1 de març, de reestructuració del Departament d'Empresa i Treball (derogat el mes de març del 2024 pel nou Decret 56/2024, del 12 de març), inclou, entre les funcions atribuïdes a la Direcció General d'Economia Social i Solidària, el tercer sector i les cooperatives, la d'ordenar i controlar l'activitat de l'economia social i solidària, cooperativa i del tercer sector sotmesa a regulació específica. Tanmateix, aquesta subdirecció ha manifestat que no té constància de cap actuació inspectora i/o sancionadora durant el període esmentat, previstes a la Llei 12/2015, del 9 de juliol, de cooperatives.

Finalment, la Sindicatura ha consultat al Servei d'Inspecció i Registre del DDS les actuacions inspectores realitzades, amb competències per supervisar la destinació i utilització dels fons públics concedits a la iniciativa pública i privada (aquestes competències les atribueix la Llei 16/1996, del 27 de novembre, reguladora de les actuacions inspectores i de control en matèria de serveis socials, entre altra normativa reguladora). S'ha analitzat una mostra d'inspeccions fetes els anys 2022, 2023 i 2024, tot i que fonamentalment responen a comprovacions relatives al compliment de la normativa específica que regeix els serveis en règim col·laborador o concertat, o els serveis acreditats per rebre usuaris amb

dret a prestació econòmica vinculada. Pel que fa a les actuacions en centres col·laboradors de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats, s'han fet escasses comprovacions de caràcter material i funcional, en què s'observen conclusions de l'inspector per incompliments en la titulació i dedicació dels professionals responsables del servei, o la impossibilitat d'accedir als plans de treball individuals de seguiment dels joves acollits en pisos i vinculats a programes d'inserció laboral.

- El mes de novembre del 2022 el Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030 va publicar les bases i va convocar les subvencions per als ajuts a la modernització de les entitats del tercer sector, finançades a càrrec del Fons Europeu de Recuperació, Transformació i Resiliència. Posteriorment, el mes de juliol del mateix any el DDS va obrir la convocatòria de subvencions provinents de fons europeus en l'àmbit de l'atenció social, per import de 153 M€.

  La concreció de la línia estratègica 5.1 inclosa en la convocatòria, destinada a la "modernització i transformació ecològica i digital de les infraestructures residencials per a infants i adolescents tutelats i extutelats", va suposar la concessió de subvencions dirigides a entitats d'atenció a la infància i l'adolescència acreditades i interessades a dur a terme obres i adquirir equipament i maquinari per a la modernització i transformació ecològica i digital dels centres residencials que atenen infants i adolescents tutelats i extutelats, amb l'objectiu de ser sostenibles, accessibles i adaptats a les noves tecnologies. Per aquest motiu, la supervisió i tutela dels fons públics assignats encara era més necessària.

Conjunt de les prestacions econòmiques de dret subjectiu

- D'acord amb la informació facilitada pel DDS, el volum dels imports indegudament pagats als beneficiaris del conjunt de les prestacions econòmiques garantides, des del 2016 fins al setembre del 2024, és d'almenys 167,56 M€.[45] D'aquests pagaments indeguts, el DDS ha informat que un total de 155,97 M€ han estat reclamats als beneficiaris de les diferents prestacions (quadre 19).

  A finals del 2024 va entrar en vigor el Decret llei 11/2024, del 17 de desembre, de necessitats financeres del sector públic en pròrroga pressupostària, d'increment de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya i de mesures en l'àmbit de les prestacions socials. Aquest decret va establir que eren crèdits no exigibles per la Hisenda pública de la Generalitat de Catalunya les quantitats no satisfetes derivades de l'obligació prevista a l'apartat sisè de l'article 14 de la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de

45. La Sindicatura va sol·licitar a la DGAIA informació sobre els pagaments indeguts, reclamats, cobrats i prescrits i el seu estat en el moment del treball de fiscalització, el setembre del 2024. La llista confeccionada per la DGAIA cobreix els anys 2021 i 2022, i inclou 111 expedients i un import de pagament indegut pendent de reclamació de 243.037 €, en el cas de la prestació per a joves extutelats. D'aquests expedients, 41 difereixen dels casos detectats per la Sindicatura (vegeu l'apartat 5.3.2, Perceptors de la prestació per a joves extutelats).

ciutadania, i a l'apartat tercer de l'article 9 de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, en concepte de la prestació de la renda garantida de ciutadania o del complement econòmic a la prestació de l'ingrés mínim vital que, en cada exercici, no superin el 50% de la quantia mensual de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya aplicable en la data d'efectes econòmics de la modificació de la quantia o de l'extinció de la prestació.

- Atesa l'antiguitat dels imports dels pagaments indeguts i no reclamats, alguns ja han prescrit.[46] De la informació facilitada pel DDS per al període 2016-2024, dins el conjunt de les prestacions econòmiques liquidades s'ha constatat una estimació d'almenys 7,17 M€ per pagaments indeguts i no reclamats prescrits (quadre 19).

Quadre 19. Volum de pagaments indeguts, reclamats i prescrits. Període 2016-2024

Prestació	Expedients pagaments indeguts	Pagaments indeguts	Pagaments indeguts reclamats	Import prescrit totalment o parcialment
Pensió no contributiva	15.281	43.783.204	43.783.204	14.026
Complement pensió no contributiva	8.867	13.976.170	13.880.520	283.770
Prestació per les necessitats bàsiques	408	1.195.479	1.195.459	73.921
Complement pensions estatals	311	727.929	727.929	6.741
Prestació per despeses de la llar	1.455	390.830	389.020	21.185
Renda garantida de ciutadania	4.551	36.154.016	31.647.949	2.760.717
Prestacions de dependència	196.556	70.601.796	63.608.545	4.011.119
Renda garantida de ciutadania per a majors de 65 anys	93	347.345	347.345	0
Cònjuge supervivent	252	13.078	13.078	0
Prestació econòmica per a persones joves extutelades*	112	250.599	250.599	0
Prestació econòmica per a menors d'edat en situació de risc*	50	86.905	86.905	0
Prestació econòmica per acolliment en família extensa o per guarda provisional en família aliena d'un menor d'edat tutelat sota la guarda protectora de la Generalitat Catalunya*	54	37.365	37.365	0
Total	227.990	167.564.716	155.967.919	7.171.479

Font: Informació facilitada pel DDS.
Nota: * D'aquestes prestacions només s'informa fins a l'exercici 2022.

46. La prescripció es produeix pel fet d'haver transcorregut el termini màxim de 4 anys legalment establert per a la seva determinació i exigibilitat, sense actuacions interruptores, d'acord amb l'article 15 del Decret legislatiu 3/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, en relació amb l'article 17 del Decret 123/2007, del 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic.

És rellevant assenyalar que l'estimació per als imports prescrits, referida a l'1 de juliol del 2024, no és exhaustiva.

En primer lloc, no inclou els pagaments indeguts detectats corresponents a titulars difunts. Quan es va acabar d'elaborar aquest informe, l'import total del deute acumulat per aquests titulars era de 0,80 M€, principalment vinculat a prestacions econòmiques de dependència.

Pel que fa a la prestació de la renda garantida de ciutadania,[47] la quantificació de l'import de prescripció també és revisable a l'alça, atès que l'import prescrit estimat només inclou la revisió de 4.551 expedients, però no inclou possibles imports prescrits corresponents a 32.647 expedients més que restaven pendents d'analitzar. D'acord amb el que ha manifestat el DDS, per a aquests expedients no s'ha fet cap actuació de reclamació, atès que l'entrada en vigor del Decret llei 11/2024, del 17 de desembre, ha motivat l'inici d'una anàlisi per tal de determinar els casos susceptibles d'acollir-se a la no exigibilitat.

Així mateix, està pendent de determinar si concorre el presumpte fet causant per a un total de 324 expedients més, corresponents a prestacions de renda garantia de ciutadania, per un import total d'1,75 M€, per als quals no s'ha dictat la resolució administrativa corresponent en la data d'aquest informe de fiscalització. Malgrat això, la Sindicatura estima que la gran majoria d'aquests expedients són possibles prescripcions, perquè tindrien una antiguitat superior als 4 anys, amb origen entre els anys 2017 i 2020, i no consten actuacions interruptores (quadre 20).

Quadre 20. Renda garantida de ciutadania. Pagaments indeguts prescrits pendents de resolució ferma. Període 2017-2020

Any del fet causant	Expedients pagaments indeguts	Pagaments indeguts	Pagaments indeguts reclamats	Import prescrit totalment o parcialment
2017	129	2.778.463	1.734.317	1.044.147
2018	51	1.099.638	767.257	332.380
2019	116	2.058.275	1.719.582	338.693
2020	28	318.987	288.857	30.130
Total	324	6.255.364	4.510.014	1.745.350

Font: DDS.

47. Els mesos de juny i agost del 2023 el DDS va publicar l'oferta de 49 places destinades a gestionar la renda garantida de ciutadania. Incloïen tasques com revisar expedients, fer propostes de resolució o tramitar reclamacions de cobraments indeguts, entre d'altres. L'any 2022 la Direcció General de Prestacions Socials comptava amb 165 llocs amb aquestes funcions, incloent-hi la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania i la Subdirecció General de Prestacions Socials.

Durant el treball de fiscalització, el DDS ha comunicat a la Sindicatura que el mes de setembre del 2023 va iniciar la implementació d'un pla de xoc amb l'objectiu de revisar de manera individualitzada els expedients de la renda garantida de ciutadania susceptibles d'incloure pagaments indeguts, partint de fets causants posteriors al mes de setembre del 2019, per tal d'evitar-ne la possible prescripció. En el marc d'aquest pla de xoc, el DDS ha implementat diverses interoperabilitats i creuaments.

Per tant, l'import prescrit derivat de les actuacions de revisió del pla de xoc no és exhaustiu pel fet que no inclou liquidacions de prestacions de renda garantida de ciutadania anteriors a l'any 2019. D'altra banda, les darreres declaracions de prescripció són les dictades mitjançant les resolucions del director general de prestacions socials del 15 de març, el 22 de maig i l'1 de juliol del 2024, data a partir de la qual l'import prescrit no ha estat actualitzat (figura 6).

Figura 6. Actuacions del DDS en el marc del pla de xoc per a la detecció de pagaments indeguts

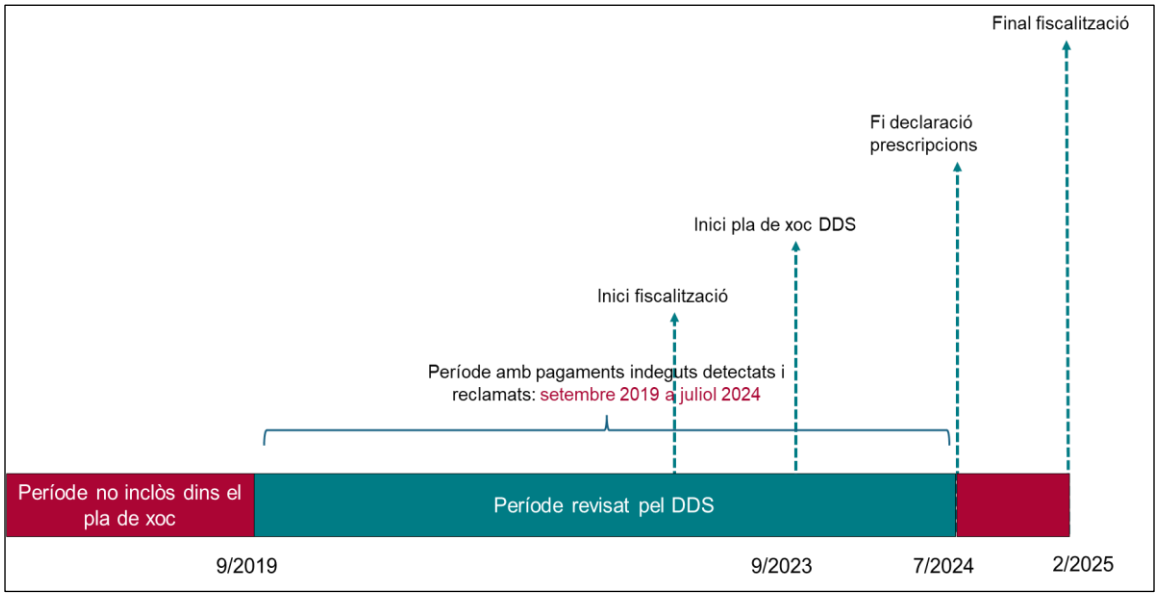

Font: Elaboració pròpia.

- La Sindicatura considera que els fets descrits constitueixen presumptament una infracció de l'article 84, lletres *b* i *d*, del text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, atès que des de la Direcció General de Prestacions Socials del DDS s'han produït pagaments indeguts per als quals no s'ha comprovat que concorren els requisits per a la liquidació de les obligacions i els pagaments.

  Així mateix, els fets descrits constitueixen presumptament una infracció de l'article 84, lletra *a*, de la mateixa normativa ("incórrer en abastament"), atès que s'han deixat de liquidar els drets a cobrar derivats d'aquests pagaments indeguts, que han prescrit. En aquest sentit, la infracció de la normativa de finances públiques de la Generalitat de Catalunya ha comportat que, des de l'any 2016, hi hagi expedients de prestacions socials de caràcter econòmic amb pagaments indeguts, posteriorment no reclamats i prescrits, que han produït un menyscabament efectiu a la Hisenda de la Generalitat.

Tots els fets descrits en aquest apartat podrien donar lloc a fets perseguibles administrativament i judicialment. Aquesta afirmació es fa respecte a la possible existència d'indicis de responsabilitats; l'apreciació final únicament poden fer-la la jurisdicció i els òrgans competents per determinar-la.

A la Sindicatura li consta que el Tribunal de Comptes, mitjançant una interlocutòria del 25 de febrer del 2022, va decretar l'arxiu d'unes diligències preliminars obertes en relació amb 2 resolucions del secretari general del Departament d'Economia i Hisenda (per delegació), per les quals finalitzen i s'arxiven dues actuacions instruïdes per crèdits de la Generalitat prescrits en relació amb deutes provinents de quantitats percebudes indegudament per beneficiaris de prestacions.

En relació amb la resolució esmentada del Tribunal de Comptes, cal posar de manifest que l'abast d'aquest informe de fiscalització és més ampli que el que ha estat objecte dels procediments portats a terme pel Departament d'Economia i Hisenda.

5.3. QUINS HAN ESTAT ELS RESULTATS OBTINGUTS EN RELACIÓ AMB LA GESTIÓ DE LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU?

5.3.1. S'ha garantit l'accés a les prestacions per part de les persones que hi tenen dret?

A l'apartat 5.1.2 s'ha tractat la qüestió dels criteris d'accés a les prestacions i s'ha constatat que, segons els estudis disponibles, la cobertura de les prestacions principals per a la població considerada objectiu és limitada (propera al 40%). Per prestacions principals s'entenen la renda garantida de ciutadania, la renda garantida de ciutadania per a majors de 65 anys, el complement de pensió estatal i el complement de pensió no contributiva, i la població considerada objectiu és aquella que es troba en situació de pobresa severa.

En aquest apartat s'analitza la qüestió de l'accés efectiu a la prestació per part de les persones elegibles que hi tenen dret; són els casos que la literatura i els informes especialitzats anomenen *take-up*. Per contra, els casos que no accedeixen a la prestació tot i tenir-hi dret són els *non take-up*. L'estudi del fenomen del *non-take-up* (Costas i Ferrer, 2022)[48] n'apunta múltiples causes, com ara el desconeixement de l'existència de la prestació, la complexitat del tràmit o les traves burocràtiques per accedir-hi.

48. Costas, E., Ferrer, C. (2022). *L'impacte dels tràmits administratius en l'accés a les prestacions socials. Una perspectiva conductual*. Taula del Tercer Sector Social de Catalunya.

De les diverses qüestions i estimacions analitzades se'n desprenen les conclusions següents:

- La Sindicatura ha estimat la cobertura efectiva, o *take-up*, de les principals prestacions (renda garantida de ciutadania, renda garantida de ciutadania per a majors de 65 anys, complement de pensió estatal i complement de pensió no contributiva) a partir de les dades del Panell de Llars[49] de l'Institut d'Estudis Fiscals. Per fer aquest càlcul s'han tingut en compte el màxim nombre de condicions d'elegibilitat.[50] Els resultats mostren que el 4,44% de la població de Catalunya reuniria les condicions per ser elegibles a la prestació,[51] un percentatge que no es veuria modificat de manera rellevant en cas d'ignorar el criteri de patrimoni, però sí en cas de prescindir de la incompatibilitat entre prestació i rendes del treball. Cal prendre aquest resultat amb cautela, ja que requereix certes assumpcions i ignorar alguns criteris d'elegibilitat que no queden ben recollits en les dades (quadre 21).

Quadre 21. Percentatge de persones i llars elegibles. Exercici 2022

	Total (%)	Sense el criteri de:	
		Treball (%)	Patrimoni (%)
Llars	5,51	8,19	5,71
Persones	4,44	7,45	4,57

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Panell de Llars del 2022.

49. Aquest conjunt de dades combina dades sociodemogràfiques de les llars amb dades de l'Agència Estatal de l'Administració Tributària (AEAT), incloent-hi la renda, el patrimoni i els impostos. Es tracta d'un mostreig estratificat per comunitats autònomes (excepte Navarra i el País Basc), tipus de llar i trams de renda (la seva combinació té com a resultat 1.530 estrats). El darrer any disponible en el moment d'obtenció de les dades és el 2022, i en el cas de Catalunya inclou 400.640 persones i 138.642 llars, de les quals s'indica el municipi i la secció censal.

50. Per estimar la població elegible s'ha tingut en compte el requisit d'insuficiència de renda, el requisit d'edat (llars on hi ha una persona de més de 23 anys) i la incompatibilitat amb rendes del treball i activitat econòmica. Pel que fa a les rendes del treball, s'han considerat compatibles amb la prestació quan l'única persona de la llar amb ingressos salarials té més de 55 anys, ja que aquesta situació és compatible en cas que el membre de la llar que treballa tingui més de 55 anys i obtingui un contracte a temps parcial després d'un període d'inactivitat laboral de més de 24 mesos. Atès que no és possible distingir en quins casos ens trobem davant d'aquesta situació, s'ha optat per aquesta solució. Tampoc s'ha tingut en compte la compatibilitat del treball a temps parcial de famílies nombroses ni de famílies monoparentals, ni tampoc el patrimoni del qual la llar no n'obté un rendiment, ja que no és possible distingir el valor patrimonial de la residència habitual (que no es té en compte en l'elegibilitat) d'altres propietats que constin al cadastre. Tampoc s'ha pogut tenir en compte el temps de residència a Catalunya que requereix la percepció de la renda garantida de ciutadania.

51. Si es compara amb estimacions fetes a partir de l'Enquesta de condicions de vida, cal tenir en compte que amb les dades del Panell de Llars s'obtenen resultats lleugerament superiors quan es tracta de dimensionar la població amb rendes baixes (vegeu l'annex 6.6).

Si es posen aquestes dades en relació amb l'accés a la prestació, s'estima que aproximadament el 50% de les persones que hi tenien dret han accedit a la prestació (quadre 22).

Quadre 22. Persones elegibles i accés a la prestació. Exercici 2022

	Elegibles (estimació Panell de Llars)	Accés: han cobrat la prestació	*Take-up* (%)
Llars	167.480	104.150	62,19
Persones	346.869	172.550	49,75

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Panell de Llars del 2022 i les dades del DDS.

Nota: Per calcular el nombre total de beneficiaris de la renda garantida de ciutadania s'ha multiplicat el nombre de titulars per la mida mitjana de les llars beneficiàries, que s'ha estimat en 2,31 membres.

El treball realitzat no ha permès identificar cap anàlisi per part del DDS en relació amb els patrons territorials d'accés i cobertura de les seves prestacions. Pel que fa a aquesta qüestió, la Sindicatura ha fet una estimació a partir del nombre de titulars i beneficiaris[52] que han rebut un pagament d'alguna de les prestacions esmentades (renda garantida de ciutadania, renda garantida de ciutadania per a majors de 65 anys, complement de pensió estatal i complement de pensió no contributiva) a 31 de desembre del 2022, i la proporció que aquests representen respecte de les persones del municipi que estan per sota de diferents llindars d'ingressos per unitat de consum que proporciona l'Institut Nacional d'Estadística (INE) a través del projecte Atles de distribució de la renda de les llars (vegeu l'annex 6.5). Aquesta és una aproximació a l'abast i eficàcia de les prestacions a l'hora de donar resposta a la manca d'ingressos.

Els resultats mostren que, entre els municipis de més de 50.000 habitants, la proporció que representen els beneficiaris respecte de la població que viu per sota dels 7.500 € anuals varia entre el 20% i el 50%[53] (gràfic 11).

52. En el cas de la renda garantida de ciutadania, s'ha estimat el nombre de beneficiaris multiplicant el nombre de titulars a cada municipi pel nombre mitjà de membres a les llars del municipi d'acord amb les dades de l'INE. Si, en comptes d'optar per aquest mètode, emprem la mida mitjana del conjunt de les llars beneficiàries de la renda garantida de ciutadania, sense tenir en compte les variacions municipals, els resultats no queden significativament modificats.

53. L'annex 6.6 mostra la taula amb els resultats pels municipis de Catalunya que tenen més de 20.000 habitants.

Gràfic 11. Proporció de beneficiaris respecte de la població que viu per sota els diferents llindars. Any 2022

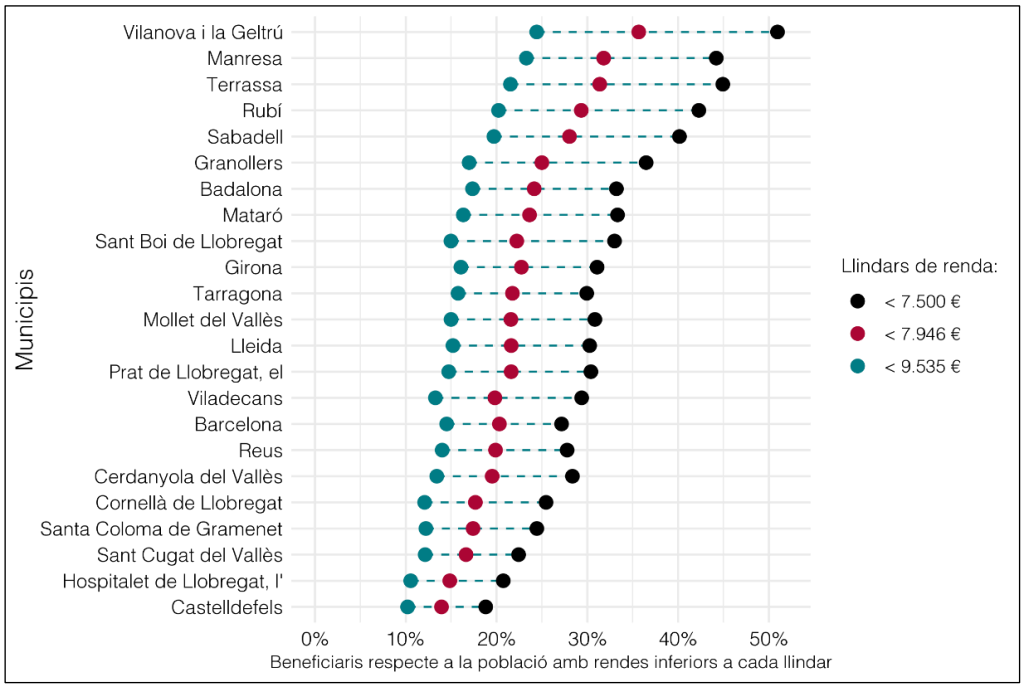

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del 2022 de l'Atles de distribució de la renda de les llars (INE) i dades de prestacions proveïdes per intervenció i pel DDS.

Cal apuntar que la probabilitat que una llar sol·liciti una prestació augmenta quan ho fa també la distància respecte del llindar d'ingressos que dona dret a percebre-la[54] (AIReF, 2022), motiu pel qual pot resultar interessant establir estratègies diferents entre territoris segons la bretxa existent respecte del llindar d'accés.

Així mateix, en relació amb l'accés a la prestació, cal una transformació que simplifiqui la tramitació de les prestacions socials i que permeti engegar accions proactives d'identificació dels beneficiaris potencials, amb el suport dels municipis, per arribar a tota la població elegible d'una manera eficient.

La durada de la percepció de la prestació és un altre aspecte d'interès. Pel que fa a la renda garantida de ciutadania, la Sindicatura ha pogut accedir a totes les sol·licituds des del gener del 2019: de les sol·licituds presentades el gener del 2019 que van ser aprovades (738 expedients), el 63,7% dels titulars (468) continuaven rebent la prestació el desembre del 2022.

54. AIReF (2022). *1.ª opinión sobre el Ingreso Mínimo Vital*. Opinión 1/22.

6. ANNEXOS

6.1. TEORIA DEL CANVI

Figura 7. Teoria del canvi per a les prestacions econòmiques de dret subjectiu atorgades pel DDS

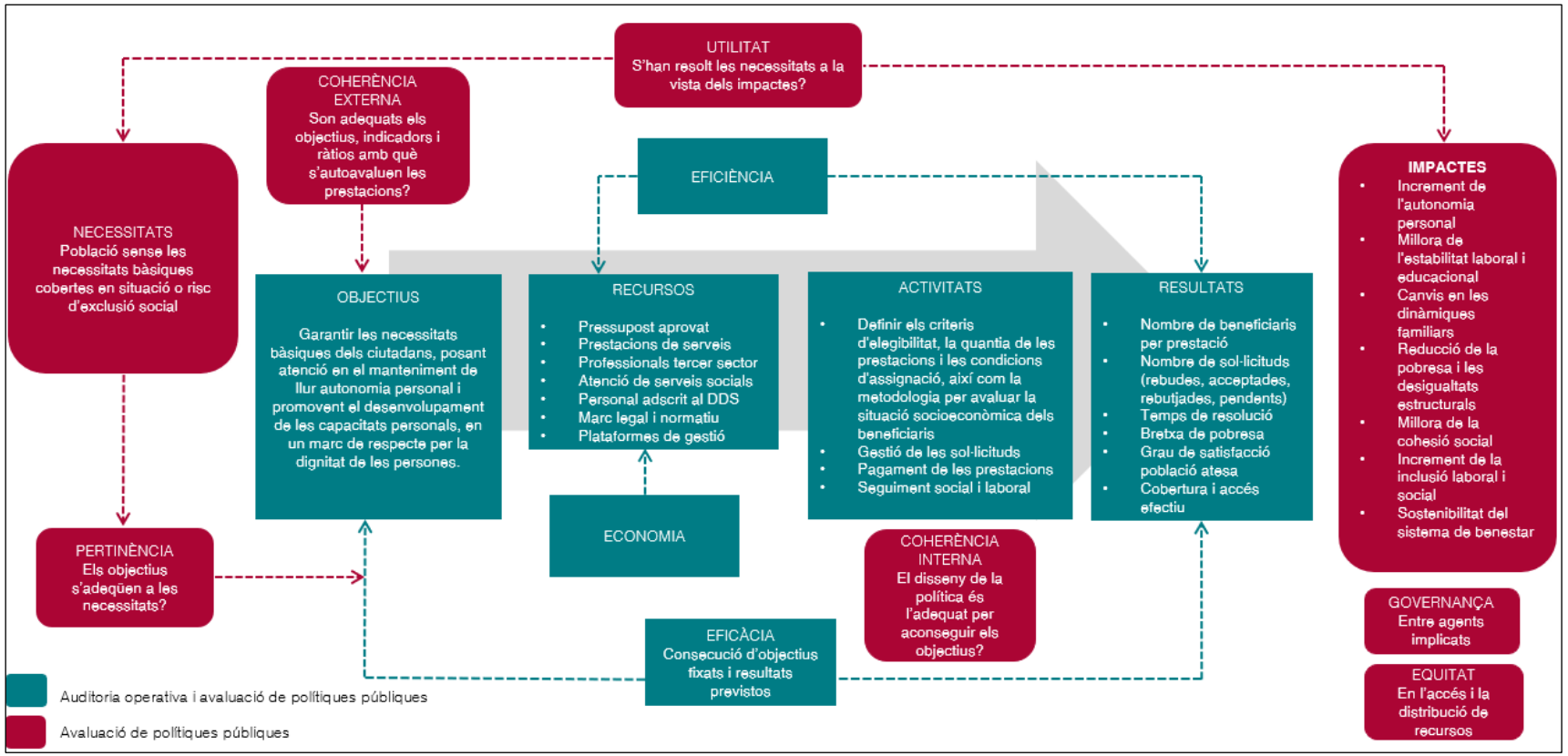

Font: Elaboració pròpia.

6.2. OBJECTIUS, SUBOBJECTIUS I CRITERIS D'AUDITORIA

Quadre 23. Matriu de planificació

Objectius	Subobjectius	Criteris d'auditoria
1. El conjunt de prestacions econòmiques de dret subjectiu dona resposta a necessitats prèviament identificades?	1.1. El Govern ha planificat el conjunt de prestacions a partir de necessitats prèviament identificades?	- Pla estratègic de serveis socials 2021-2024. - Llei 1/2021, del 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2022. - Llei 2/2021, del 29 de desembre, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic. - Decret 142/2010, de l'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2010-2011. - Decret 222/2023, del 19 de desembre, pel qual s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2023, mentre no entrin en vigor els del 2024. - Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. - Llei 12/2007, de l'11 d'octubre, de serveis socials. - Memòries anuals del DDS. - GPF-OCEX 5311: Ciberseguretat, seguretat de la informació i auditoria externa.
	1.2. La definició de la població elegible es correspon amb les necessitats socials existents?	- Enquesta de condicions de vida 2022. - Normativa detallada de les prestacions, descripció, objecte i població destinatària de cada prestació (annex 6.3). - Requisits de les prestacions econòmiques de dret subjectiu (annex 6.4). - Revisió d'estudis, articles i definicions sobre pobresa i vulnerabilitat social. - Documentació del DDS sobre avaluació.

Objectius	Subobjectius	Criteris d'auditoria
	1.3. És suficient la quantia de les prestacions econòmiques?	- Normativa detallada de les prestacions, descripció, objecte i població destinatària de cada prestació (annex 6.3). - Requisits de les prestacions econòmiques de dret subjectiu (annex 6.4). - Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. - Lleis de pressupostos de la Generalitat de Catalunya respecte a la fixació de l'indicador de renda de suficiència. - Revisió d'estudis, articles i informes d'avaluació.
	1.4. Els recursos pressupostats donen resposta a les necessitats?	- Llei 1/2021, del 29 de desembre, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2022. - Llei 2/2021, del 29 de desembre, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic. - Decret 222/2023, del 19 de desembre, pel qual s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2023, mentre no entrin en vigor els del 2024. - Memòries anuals del DDS. - Enquesta de condicions de vida 2022. - Dades del Panell de Llars del 2022.
	1.5. El conjunt de prestacions econòmiques garantides són coherents entre si i amb altres mesures, polítiques o plans?	- Pla estratègic de serveis socials 2021-2024. - Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. - Llei 12/2007, de l'11 d'octubre, de serveis socials. - Normativa detallada de les prestacions, descripció, objecte i població destinatària de cada prestació (annex 6.3).
2. La gestió, el seguiment i el control de les prestacions econòmiques de dret	2.1. El procediment de concessió de les prestacions econòmiques respecta els terminis que preveu la normativa?	- Temps de resolució del DDS.

Objectius	Subobjectius	Criteris d'auditoria
subjectiu responen als principis d'eficiència, eficàcia i economia?	2.2. Quins circuits s'han implementat per al seguiment i control de les prestacions atorgades i com se n'avalua l'eficàcia?	- Llei 19/2013, del 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern. - Mecanismes de control i seguiment de les prestacions facilitats pel DDS. - Pagaments realitzats per cada prestació 2019-2022 del DDS i de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya. - Dades obtingudes de la Tresoreria General de la Seguretat Social. - Annex 3 de la Guia GPF-OCEX 1315: Identificació i valoració dels riscos d'incorrecció material mitjançant el coneixement de l'entitat i del seu entorn - Normativa detallada de les prestacions, descripció, objecte i població destinatària de cada prestació (annex 6.3). - Requisits de les prestacions econòmiques de dret subjectiu (annex 6.4).
	2.3. Quins fets es deriven de l'existència de pagaments indeguts i quins mecanismes s'han implementat per tal de garantir la transparència, el rescabalament i el marc de supervisió?	- Pagaments realitzats per cada prestació 2019-2022 del DDS i de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya. - Dades copagaments extutelats per part de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats. - Dades obtingudes dels sistemes d'informació i aplicacions de gestió vinculats a les prestacions econòmiques de dret subjectiu. - Dades facilitades per la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques del Departament de Justícia i Qualitat Democràtica. - Llei 21/2014, del 29 de desembre, del protectorat de les fundacions i de verificació de l'activitat de les associacions declarades d'utilitat pública. - Informació facilitada per la Subdirecció General d'Economia Social i Cooperatives: actuacions de control, inspecció i sancionadores.

Objectius	Subobjectius	Criteris d'auditoria
		- Informació facilitada pel Servei d'Inspecció i Registre del DDS. - Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern. - Decret llei 11/2024, del 17 de desembre, de necessitats financeres del sector públic en pròrroga pressupostària, d'increment de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya i de mesures en l'àmbit de les prestacions socials. - Decret legislatiu 3/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya. - ORDRE VEH/137/2017, del 29 de juny, per la qual s'aprova Pla general de comptabilitat pública de la Generalitat de Catalunya. - Llei 7/1988, del 5 d'abril, de funcionament del Tribunal de Comptes.
3. Quins han estat els resultats obtinguts en relació amb la gestió de les prestacions econòmiques de dret subjectiu?	3.1. S'ha garantit l'accés a les prestacions per part de les persones que hi tenen dret?	- Pagaments realitzats per cada prestació 2019-2022 del DDS i de la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya. - Panell de Llars de l'Institut d'Estudis Fiscals, dades del 2022. - Atles de distribució de la renda de les llars (INE) del 2022. - Revisió d'estudis, articles i informes. - Normativa vinculada a les prestacions, descripció, objecte i població destinatària de cada prestació (annex 6.3). - Requisits de les prestacions econòmiques de dret subjectiu (annex 6.4).

Font: Elaboració pròpia

6.3. NORMATIVA DETALLADA DE LES PRESTACIONS, DESCRIPCIÓ, OBJECTE I POBLACIÓ DESTINATÀRIA DE CADA PRESTACIÓ

El quadre següent mostra la normativa d'aplicació per a cada una de les prestacions econòmiques objecte de la fiscalització:

Quadre 24. Normativa detallada per prestació

Prestació	Normativa d'aplicació
Prestació per a persones joves extutelades	• Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Decret 123/2007, del 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.
Pensió no contributiva per jubilació Pensió no contributiva per invalidesa	• Reial decret 357/1991, del 15 de març, pel qual es desplega, en matèria de pensions no contributives, la Llei 26/1990, del 20 de desembre, per la qual s'estableixen en la Seguretat Social prestacions no contributives, sobre rendes o ingressos computables i la seva imputació. • Decret 123/2007, del 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Reial decret legislatiu 8/2015, del 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social.
Prestació complementària per a pensionistes de la modalitat no contributiva, per invalidesa o jubilació	• Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Decret 123/2007, del 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Correcció d'errades a la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania. • Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania.

Prestació	Normativa d'aplicació
Ajuts assistencials de protecció als cònjuges supervivents	• Disposició addicional segona de l'Ordre BEF/169/2006, del 5 d'abril, per la qual s'obre convocatòria per a la concessió d'ajuts assistencials per a la protecció dels cònjuges supervivents per a l'exercici 2006. • Ordre BEF/551/2006, del 23 de novembre, per la qual es prorroguen les prestacions i ajuts del Departament de Benestar i Família reconeguts en convocatòries anteriors i d'ampliació de termini de determinades convocatòries. • Disposició transitòria quarta del Decret 123/2007, del 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic.
Prestació per al manteniment de les despeses de la llar per a determinats col·lectius	• Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Decret 123/2007, del 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Decret llei 7/2018, del 20 de novembre, pel qual s'estableixen mesures transitòries per continuar percebent la prestació per al manteniment de les despeses de la llar per a determinats col·lectius que regula l'article 20 de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic.
Prestació per a l'acolliment d'una persona menor d'edat tutelada per la Generalitat en família extensa o en família aliena	• Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Decret 123/2007, del 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. • Decret 63/2022, del 5 d'abril, dels drets i deures dels infants i els adolescents en el sistema de protecció, i del procediment i les mesures de protecció a la infància i l'adolescència. • Decret llei 5/2022, del 17 de maig, de mesures urgents per contribuir a pal·liar els efectes del conflicte bèl·lic d'Ucraïna a Catalunya i d'actualització de determinades mesures adoptades durant la pandèmia de la COVID-19.
Prestació econòmica de caràcter universal per infant a càrrec	• Llei 18/2003, del 4 de juliol, de suport a les famílies. • La disposició addicional tretzena de la Llei 6/2011, del 27 de juliol, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2011, va deixar sense efecte els articles 9.1.*a* i 10 de la Llei 18/2003. Aquests 2 articles els va modificar, posteriorment, la Llei 5/2020, del 29 d'abril, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic i de creació de l'impost sobre les instal·lacions que incideixen en el medi ambient.

Prestació	Normativa d'aplicació
Prestació econòmica de caràcter universal per part, adopció o acolliment múltiple	• Llei 18/2003, del 4 de juliol, de suport a les famílies. • Amb la Llei 5/2020, del 29 d'abril, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic i de creació de l'impost sobre les instal·lacions que incideixen en el medi ambient, es va derogar la prestació econòmica de caràcter universal per part, adopció o acolliment múltiple que estableixen els articles 9.1.*b* i 11 de la Llei 18/2003.
Prestació econòmica vinculada al servei per a persones en situació de dependència	• Ordre ASC/433/2007, del 23 de novembre, per la qual s'estableixen els criteris per determinar l'import de les prestacions econòmiques del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència (SAAD), en l'àmbit territorial de Catalunya. • Reial decret 1051/2013, del 27 de desembre, pel qual es regulen les prestacions del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència. • Ordre BSF/339/2014, del 19 de novembre, de modificació de l'Ordre ASC/433/2007, del 23 de novembre, per la qual s'estableixen els criteris per determinar l'import de les prestacions econòmiques del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència (SAAD) en l'àmbit territorial de Catalunya.
Prestacions econòmiques d'assistència personal per a persones amb dependència	• Ordre ASC/433/2007, del 23 de novembre, per la qual s'estableixen els criteris per determinar l'import de les prestacions econòmiques del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència (SAAD) en l'àmbit territorial de Catalunya. • Ordre ASC/471/2010, del 28 de setembre, per la qual es regulen les prestacions i els i les professionals de l'assistència personal a Catalunya. • Reial decret 1051/2013, del 27 de desembre, pel qual es regulen les prestacions del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència, establertes a la Llei 39/2006, del 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència. • Ordre BSF/339/2014, del 19 de novembre, de modificació de l'Ordre ASC/433/2007, del 23 de novembre, per la qual s'estableixen els criteris per determinar l'import de les prestacions econòmiques del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència (SAAD) en l'àmbit territorial de Catalunya.
Prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport als cuidadors i cuidadores no professionals	• Ordre ASC/433/2007, del 23 de novembre, per la qual s'estableixen els criteris per determinar l'import de les prestacions econòmiques del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència (SAAD) en l'àmbit territorial de Catalunya. • Reial decret 1051/2013, del 27 de desembre, pel qual es regulen les prestacions del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència. • Ordre BSF/339/2014, del 19 de novembre, de modificació de l'Ordre ASC/433/2007, del 23 de novembre, per la qual s'estableixen els criteris per determinar l'import de les prestacions econòmiques del Sistema per a l'Autonomia i l'Atenció a la Dependència (SAAD) en l'àmbit territorial de Catalunya.

Prestació	Normativa d'aplicació
Renda mínima d'inserció (RMI)	• Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania. • Correcció d'errades a la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania, publicada el 8 d'agost del 2017. • Correcció d'errades a la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania, publicada el 8 de setembre del 2017. • Llei 3/2018, del 23 d'octubre, de modificació de la Llei 14/2017, de la renda garantida de ciutadania. • Decret 78/2019, del 2 d'abril, de creació i regulació de la Comissió de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania. • Llei 1/2020, del 17 de febrer, de modificació de la Llei 14/2017, de la renda garantida de ciutadania. • Decret 55/2020, del 28 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania, i es modifica el Decret 123/2007, del 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic.
Prestació per atendre les necessitats bàsiques	• Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. • Decret 123/2007, del 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic.
Prestacions derivades del Reial decret legislatiu 1/2013(LISMI)	• Reial decret legislatiu 1/2013, del 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social. • Reial decret 383/1984, de l'1 de febrer, pel qual s'estableix i regula el sistema especial de prestacions socials i econòmiques que preveu la Llei 13/1982, del 7 d'abril, d'integració social dels minusvàlids. • Llei 26/1990, del 20 de desembre, per la qual s'estableixen en la Seguretat Social prestacions no contributives.
Pensions assistencials del Fons d'Assistència Social (FAS)	• Reial decret 2620/1981, del 24 de juliol, pel qual es regula la concessió d'ajudes del Fons Nacional d'Assistència Social a ancians i a malalts o invàlids incapacitats per treballar.

Font: Informació facilitada pel DDS.

El quadre següent mostra la descripció, objecte i població destinatària de cadascuna de les prestacions fiscalitzades:

Quadre 25. Prestacions econòmiques de dret subjectiu: descripció, objecte i població destinatària

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Descripció de la prestació	Objecte	Població destinatària
Prestació per a persones joves extutelades	Prestació de dret subjectiu, de caràcter temporal, que té per finalitat atendre les necessitats de les persones joves que han estat tutelades per l'organisme públic competent en matèria de protecció de menors de la Generalitat de Catalunya, des que compleixen 18 anys i fins que en compleixen 21, si no disposen d'ingressos econòmics per fer front a les despeses essencials, sempre que visquin de manera autònoma i fora del nucli familiar.	Atendre determinades situacions de necessitat dels joves de 18 a 21 anys extutelats per l'organisme públic competent en matèria de protecció de menors de la Generalitat de Catalunya i que viuen de forma autònoma fora del nucli familiar biològic.	Joves de 18 a 21 anys que viuen de manera autònoma i que han estat 3 anys tutelats per l'Administració de la Generalitat.
Pensió no contributiva per jubilació	Prestació econòmica individualitzada, de caràcter periòdic, reconeguda a la gent gran, per raó de la seva edat, que no han cotitzat mai a la Seguretat Social o bé han cotitzat un temps insuficient per tenir dret a una pensió contributiva i que es troben en estat de necessitat.	Atendre les mancances derivades de la situació de necessitat de la població destinatària.	Persones de 65 anys o més.
Pensió no contributiva per invalidesa	Prestació econòmica individualitzada, de caràcter periòdic, reconeguda a persones que pateixen un determinat grau de discapacitat, que no han cotitzat mai a la Seguretat Social o bé han cotitzat un temps insuficient per tenir dret a una pensió contributiva i que es troben en estat de necessitat.	Atendre les mancances derivades de la situació de necessitat de la població destinatària.	Persones de 18 a 65 anys amb un grau de discapacitat igual o superior al 65%.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Descripció de la prestació	Objecte	Població destinatària
Prestació complementària per a pensionistes de la modalitat no contributiva, per invalidesa o jubilació	Prestació de dret subjectiu destinada a complementar la pensió de la modalitat no contributiva del sistema de la Seguretat Social per a les persones que no es poden incorporar al món laboral.	Atendre les mancances derivades de la situació de necessitat de la població destinatària.	Per a la prestació per invalidesa, persones de 18 a 65 anys amb un grau de discapacitat igual o superior al 65%; per a la prestació per jubilació, persones de 65 anys o més.
Ajuts assistencials de protecció als cònjuges supervivents	Prestació econòmica d'assistència social, complementària de la pensió de viduïtat.	Atendre les mancances derivades de la situació de necessitat de la població destinatària.	Població general.
Prestació per al manteniment de les despeses de la llar per a determinats col·lectius	Prestació econòmica d'assistència social dirigida a les persones que no poden atendre amb llurs ingressos les despeses pròpies del manteniment de la llar habitual, pel fet que el/la cònjuge o el/la familiar fins al segon grau de consanguinitat o afinitat amb qui compartien aquestes despeses ha mort.	Atendre les mancances derivades de la situació de necessitat de la població destinatària.	Població general.
Prestació per a l'acolliment d'una persona menor d'edat tutelada per la Generalitat en família extensa o en família aliena	Prestació temporal de dret subjectiu amb la finalitat d'atendre les despeses de manteniment d'una persona menor d'edat tutelada per la Generalitat en acolliment en família extensa o en família aliena.	Atendre les despeses de manteniment dels menors d'edat tutelats per l'Administració que estan en acolliment en família extensa o aliena, en acolliment preadoptiu de menors amb discapacitat o en acolliment familiar en unitat convivencial d'acció educativa.	Famílies amb menors d'edat tutelats per la Generalitat de Catalunya que estan en una de les situacions següents: a) acolliment familiar simple en família extensa o aliena b) acolliment familiar permanent en família extensa o aliena c) acolliment familiar en unitat convivencial d'acció educativa d) acolliment preadoptiu de menors amb discapacitat

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Descripció de la prestació	Objecte	Població destinatària
Prestació econòmica de caràcter universal per infant a càrrec	Prestació de dret subjectiu encaminada a donar suport econòmic per a la tasca de criança de les famílies amb infants de 0 a 3 anys, o de 0 a 6 anys en els casos de famílies nombroses i/o monoparentals.	Impulsar polítiques de protecció econòmica de les famílies.	Famílies amb infants a càrrec de 0 a 3 anys, i fins a 6 anys si la família és nombrosa i/o monoparental.
Prestació econòmica de caràcter universal per part, adopció o acolliment múltiple	Prestació de dret subjectiu encaminada a donar suport econòmic a les famílies en el moment de l'arribada de més d'un infant.	Impulsar polítiques de protecció econòmica de les famílies.	Famílies amb part, adopció o acolliment múltiple durant l'any en curs.
Prestació econòmica vinculada al servei per a persones en situació de dependència	La prestació econòmica té caràcter periòdic i es reconeix només quan no sigui possible accedir a un servei públic o concertat. A més, s'estableix en funció del grau, el nivell de dependència i la capacitat econòmica de la persona beneficiària. Aquesta prestació està vinculada a l'adquisició del servei al qual es té el dret reconegut.	Donar suport a la despesa derivada de l'ús d'un servei de centre de dia, servei d'ajuda a domicili o centre residencial en aquelles situacions en què no hi ha disponibilitat del mateix servei a la xarxa pública de serveis socials.	Població general en situació de dependència.
Prestacions econòmiques d'assistència personal per a persones amb dependència: 1) Prestació econòmica d'assistència personal de suport en l'acompanyament a activitats laborals, ocupacionals i/o formatives	Prestació econòmica amb la qual es contribueix al cost de la contractació, per part de la persona amb dependència, de l'assistent personal, ja sigui amb contractació directa o mitjançant una entitat acreditada. Es presta en règim d'horari de dedicació parcial per un període de fins a un màxim de 80 hores mensuals.	Suport en l'acompanyament de la persona en situació de dependència en els desplaçaments a les activitats de caràcter laboral, ocupacional i/o formatiu realitzades de forma habitual i regular i fora de la seva llar habitual.	Població general amb gran dependència (grau III).

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Descripció de la prestació	Objecte	Població destinatària
2) Prestació econòmica d'assistència personal de suport a la vida autònoma i d'integració social i comunitària	Prestació econòmica amb la qual es contribueix al cost de la contractació, per part de la persona amb dependència, de l'assistent personal, ja sigui amb contractació directa o mitjançant una entitat acreditada. Es presta en règim horari de dedicació completa superior a 80 hores mensuals.	Suport en el desenvolupament d'activitats de la vida diària i en les activitats que la persona realitza de forma habitual i regular de caràcter laboral, ocupacional, formatiu, de relació social, cultural, de participació associativa i, en general, que afavoreixin el desenvolupament de la vida autònoma i independent.	Persones de 16 a 64 anys amb gran dependència (grau III).
Prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport als cuidadors i cuidadores no professionals	Prestació garantida per a les persones en situació de dependència, en aplicació de la disposició addicional cinquena de la Llei 12/2007, de l'11 d'octubre, de serveis socials. Subjecta a crèdits pressupostaris disponibles per a la resta.	Prestació econòmica adreçada a l'atenció a la persona beneficiària quan aquesta és atesa pel seu entorn familiar.	Població general en situació de dependència.
Renda mínima d'inserció (actualment, renda garantida de ciutadania)	És un dret subjectiu de caràcter universal de les persones amb greus dificultats econòmiques i socials que reuneixen els requisits per ser-ne beneficiàries. La prestació econòmica es complementa amb accions de suport a la integració social, de formació d'adults i de suport a la inserció laboral.	Donar un suport adequat a totes les persones destinatàries per atendre i afavorir la seva inserció o reinserció social i laboral.	La renda garantida de ciutadania la poden rebre les persones que no disposen de recursos o que tenen recursos insuficients per cobrir les necessitats bàsiques, sempre que compleixin uns requisits. Poden ser persones sense feina i sense recursos, pensionistes, perceptors de prestacions i altres subsidis, famílies monoparentals, etc.
Prestació per atendre les necessitats bàsiques	Prestació de dret subjectiu per atendre les despeses derivades del manteniment de les necessitats bàsiques de les persones en les quals concorren les circumstàncies establertes i, per tant, en són beneficiàries.	Atendre les mancances derivades de la situació de necessitat de la població destinatària.	Persones de 65 anys o més.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Descripció de la prestació	Objecte	Població destinatària
Prestacions derivades del Reial decret legislatiu 1/2013		Atendre les mancances derivades de la situació de necessitat de la població destinatària.	Població general en situació de dependència.
1) Subsidi de mobilitat i compensació per despeses de transport (SMDT)	Prestació econòmica de caràcter periòdic destinada a atendre les despeses originades per desplaçaments.		
2) Assistència sanitària i prestacions farmacèutiques (ASPF)	Prestació de serveis destinats a conservar i restablir la salut de les persones beneficiàries.		
3) Subsidi de garantia d'ingressos mínims (SGIM)	Prestació econòmica de caràcter periòdic destinada a persones que en la seva vigència van acreditar un grau de discapacitat igual o superior al 65% i la impossibilitat d'obtenir una ocupació adequada.		
4) Subsidi per assistència de tercera persona (SATP)	Prestació econòmica de caràcter periòdic destinada a persones que en la seva vigència van acreditar una disminució igual o superior al 75%, i la necessitat de l'assistència d'una altra persona.		
Pensions assistencials del Fons d'Assistència Social (FAS)	Prestació econòmica individualitzada i de caràcter periòdic amb càrrec a l'assistència social. Hi ha dues modalitats: 1) FAS vellesa: per a persones grans 2) FAS malaltia: per a persones malaltes o amb alguna discapacitat. Ambdues modalitats han estat suprimides pel Reial decret llei 5/1992, però les persones que ja n'eren beneficiàries les continuaran percebent mentre no canviï la seva situació. Per tant, no s'admeten noves sol·licituds.	Atendre les mancances derivades de la situació de necessitat de la població destinatària.	Població general en situació de dependència i gent gran.

Font: Informació facilitada pel DDS.

6.4. REQUISITS DE LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU

Quadre 26. Requisits de les prestacions.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Requisits
Prestació per a persones joves extutelades	Residir legalment a Catalunya i viure-hi de manera real, efectiva i ininterrompuda. Tenir uns ingressos inferiors, en còmput anual, a 1,5 vegades l'indicador de renda de suficiència de Catalunya. No tenir béns mobles o immobles en propietat o usdefruit, llevat de l'habitatge habitual. Haver complert 18 anys i no haver-ne complert 21. Haver estat tutelat fins a la majoria d'edat. Viure fora del nucli familiar biològic. Signar un pla individual de treball d'inserció sociolaboral establert per l'òrgan competent, que inclogui els àmbits d'habitatge, formació, inserció laboral i seguiment socioeducatiu, amb uns objectius, activitats, període d'execució i criteris d'avaluació periòdica i final.
Pensió no contributiva per jubilació	Requisits generals Tenir 65 anys o més en el moment de presentar la sol·licitud. Residir legalment en territori espanyol i haver-hi residit un mínim de 10 anys entre els 16 anys i la data de sol·licitud de la pensió. D'aquests 10 anys, 2 han de ser consecutius i immediatament anteriors a la data de sol·licitud de la pensió. No superar el nivell de recursos establert. Requisits econòmics La persona sol·licitant no pot disposar d'ingressos iguals o superiors a l'import anual (7.250,60 €) de la pensió no contributiva. Tampoc poden superar el límit de recursos establert les persones amb les quals convisqui la persona sol·licitant que hi tinguin un lligam de matrimoni (cònjuge) o consanguinitat fins al segon grau (pares, fills, germans, avis i nets). Es considera ingrés, tant de la persona sol·licitant com dels familiars amb els quals conviu, qualsevol ingrés de rendes del treball, de capital, de béns immobles, de prestacions o pensions, etc.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Requisits
Pensió no contributiva per invalidesa	Requisits generals Ser major de 18 anys i menor de 65 anys en la data de la presentació de la sol·licitud. Residir legalment en territori espanyol i haver-hi residit durant un mínim de 5 anys, dels quals 2 han de ser consecutius i immediatament anteriors a la data de la sol·licitud de la pensió. Tenir una discapacitat o una malaltia crònica en un grau igual o superior al 65%. No superar el nivell de recursos establert. Requisits econòmics La persona sol·licitant no pot disposar d'ingressos iguals o superiors a l'import anual de la pensió no contributiva (7.250,60 € per a l'any 2024). Tampoc poden superar el límit de recursos establert les persones amb les quals convisqui la persona sol·licitant que hi tinguin un lligam per matrimoni (cònjuge) o consanguinitat fins al segon grau (pares, fills, germans, avis i nets). Es considera ingrés, tant de la persona sol·licitant com dels familiars amb els quals conviu, qualsevol ingrés de rendes de treball, de capital, de béns immobles, de prestacions o pensions, etc.
Prestació complementària per a pensionistes de la modalitat no contributiva, per invalidesa o jubilació	Rebre la pensió no contributiva. Residir legalment a Catalunya. No realitzar activitat laboral. No rebre una prestació de serveis d'acolliment residencial, sanitari, o de naturalesa anàloga i no estar ingressat en un centre penitenciari en règim ordinari o tancat. Les persones que visquin en habitatges tutelats no es consideren usuàries d'una prestació de serveis d'acolliment residencial, per tant, poden sol·licitar aquesta prestació i ser-ne beneficiàries. Acreditar unes rendes anuals que no excedeixin els 1.819,23 € per a l'any 2024.
Ajuts assistencials de protecció als cònjuges supervivents	Només disponible per a persones ja beneficiàries.
Prestació per al manteniment de les despeses de la llar per a determinats col·lectius	Residir legalment a Catalunya. Fer front únicament amb els seus ingressos al manteniment de les despeses de la llar (llum, aigua, gas...). Haver compartit amb el cònjuge o familiar que ha mort les despeses de la llar. Haver tingut dependència econòmica de la persona difunta. No estar ingressat en un centre d'acolliment residencial, sanitari, o de naturalesa anàloga. Les persones que visquin en habitatges tutelats sí que poden ser beneficiàries d'aquesta prestació. No estar ingressat en un centre penitenciari en règim ordinari o tancat. Tenir uns ingressos, per tots els conceptes, iguals o inferiors a l'import que es fixi anualment. Els requisits necessaris per percebre aquesta prestació es comproven mitjançant la informació disponible a les diferents administracions públiques a través dels serveis i consultes d'interoperabilitat existents.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Requisits
Prestació per a l'acolliment d'una persona menor d'edat tutelada per la Generalitat en família extensa o en família aliena	Requisits generals La persona menor d'edat ha d'estar tutelada per la Generalitat de Catalunya i estar en acolliment en família extensa en el moment de presentar la sol·licitud de la prestació. Per rebre la prestació per guarda provisional en família aliena, el menor ha d'estar tutelat per la Generalitat de Catalunya i trobar-se en guarda provisional en família aliena. Per rebre la prestació per guarda protectora de la Generalitat de Catalunya, el menor ha de trobar-se sota la guarda protectora de la Generalitat de Catalunya. Per rebre la prestació, no es tenen en compte els ingressos de la família acollidora o guardadora. Altres informacions En els supòsits de persones menors d'edat tutelades per la Generalitat en què ja s'ha acordat una mesura d'acolliment en família extensa, la família extensa susceptible d'acollir un infant o adolescent desemparat és la família en què hi ha una relació de parentiu per consanguinitat o afinitat entre l'infant o adolescent i la persona acollidora, o un dels membres de la família acollidora o de les persones que han conviscut amb l'infant o adolescent en els darrers 2 anys.
Prestació econòmica de caràcter universal per infant a càrrec	Requisits generals En tot cas, les famílies que sol·liciten l'ajut econòmic han de complir els requisits següents: La persona sol·licitant progenitora o assimilada ha de residir legalment a Catalunya i hi ha d'haver residit durant 5 anys, 2 dels quals han de ser immediatament anteriors a la data de presentació de la sol·licitud, llevat de les persones retornades que compleixin els requisits que estableix l'article 6 de la Llei 25/2002, del 25 de novembre, de mesures de suport al retorn dels catalans emigrats i llurs descendents, i de segona modificació de la Llei 18/1996, a les quals no s'exigeix el període mínim de residència. La persona sol·licitant ha de viure de manera efectiva i ininterrompuda a Catalunya. Aquesta situació no es considera interrompuda per absències inferiors a 90 dies durant l'any natural de gaudiment de l'ajut, comptats des de la data dels efectes econòmics d'aquest. La persona sol·licitant de l'ajut ha d'exercir la guarda i custòdia. El pare i/o la mare de l'infant nascut o adoptat que sol·liciti/n l'ajut n'ha/n d'exercir la guarda i custòdia. La persona a càrrec no ha de superar els 12 anys d'edat per als supòsits d'adopció, tutela o acolliment. En cas de tuteles i acolliments, el sol·licitant ha de ser una persona física. Cal que hi hagi convivència dels membres de la unitat familiar en el moment de presentar la sol·licitud. No es pot superar el límit d'ingressos que estableix la base 2 de l'Ordre que regula aquest ajut. En els casos de famílies nombroses o monoparentals, el títol de família nombrosa i el títol de família monoparental han d'estar vigents en el moment de presentar la sol·licitud.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Requisits
Prestació econòmica de caràcter universal per part, adopció o acolliment múltiple	<u>Les famílies que sol·licitin la prestació econòmica han de complir els requisits següents:</u> Les persones progenitores o assimilades sol·licitants han de ser residents legals a Catalunya. Una d'elles, a més, ha d'haver-hi residit durant 5 anys, 2 dels quals han de ser immediatament anteriors a la data de presentació de la sol·licitud. Aquest requisit no és necessari per a les persones retornades que compleixin les condicions que estableix l'article 6 de la Llei 25/2002, del 25 de novembre, de mesures de suport al retorn dels catalans emigrats i llurs descendents, i de segona modificació de la Llei 18/1996. La residència a Catalunya cal que sigui efectiva i ininterrompuda. En aquest sentit, no es considera interrompuda per absències inferiors a 90 dies durant els 2 anys immediatament anteriors a la presentació de la sol·licitud. Per persones assimilades als progenitors s'ha d'entendre les persones adoptants dels infants que donin dret a la prestació, així com les que tinguin atribuïda la tutela o l'acolliment dels menors. Hi ha d'haver convivència dels membres de la unitat familiar en el moment de presentar la sol·licitud. S'entén que la unitat familiar està formada pels progenitors, o qualsevol d'ells en cas de família monoparental, i els infants, sempre que hi convisquin. També es consideren membres de la unitat familiar el cònjuge o la cònjuge de la persona progenitora dels infants (o la persona que convisqui amb un vincle afectiu anàleg al de cònjuge), i els infants no comuns sempre que hi convisquin. Queden exempts d'aquest requisit els supòsits de ruptura de la convivència produïts per situacions de violència masclista prou acreditada amb els mitjans de prova que preveu la normativa vigent. No s'ha de superar un límit d'ingressos, establert a la darrera convocatòria. La persona o persones que sol·liciten la prestació han d'exercir la guarda i custòdia de tots els infants que consten a la sol·licitud. En el supòsit de guarda compartida, qualsevol de les dues persones progenitores pot presentar la sol·licitud, sempre que hi hagi convivència amb l'infant. En qualsevol cas, cada infant dona dret a una única prestació, que es resol per ordre de presentació. En cas de tutela i acolliment, les persones sol·licitants han de ser persones físiques. La documentació identificativa de les persones sol·licitants ha de ser vigent en el moment de presentar la sol·licitud.
Prestació econòmica vinculada al servei per a persones en situació de dependència	Cal que l'òrgan de valoració corresponent acrediti la situació de dependència per mitjà d'una resolució, d'acord amb el Reial decret 504/2007, del 20 d'abril, pel qual s'aprova el barem de valoració de la situació de dependència que estableix la Llei 39/2006, del 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Requisits
	b) la residència en un municipi de Catalunya i el requisit de residència establert en l'article 5 de la Llei 39/2006, de 14 de desembre. Per a les persones estrangeres, els requisits establerts en la normativa vigent d'estrangeria i d'acollida i integració de les persones immigrades. Cal complir la resta de requisits d'accés establerts en l'ordenament jurídic vigent.
Prestacions econòmiques d'assistència personal per a persones amb dependència	1) Prestació econòmica d'assistència personal de suport en l'acompanyament a activitats laborals, ocupacionals i/o formatives (PEAP). La persona sol·licitant ha de complir els requisits següents: Estar reconeguda mitjançant la resolució corresponent com a persona en situació de dependència, d'acord amb el que preveu l'article 5 de la Llei 39/2006, del 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i l'atenció a les persones en situació de dependència. Estar en situació de dependència de grau III. Per als menors de 3 anys cal atenir-se al que disposa la disposició addicional tretzena. Residir en un municipi de Catalunya i haver-ho fet durant cinc anys, dels quals dos han de ser immediatament anteriors a la data de presentació de la sol·licitud. Per als menors de cinc anys el període de residència s'exigeix a qui exerceixi la seva guarda i custòdia. Tenir la capacitat necessària per ordenar i supervisar les activitats de l'assistència personal, per si mateixa o, si escau, mitjançant el o la representant legal. Participar, de manera habitual i regular, en activitats laborals, ocupacionals i/o formatives. En el cas de les persones estrangeres, cal complir els requisits establerts a la normativa vigent d'estrangeria i d'acollida i integració de les persones immigrades. La resta de requisits d'accés establerts en l'ordenament jurídic vigent. 2) Prestació econòmica d'assistència personal de suport a la vida autònoma i d'integració social i comunitària. La persona sol·licitant ha de complir els requisits següents: Estar reconeguda mitjançant la resolució corresponent com a persona en situació de dependència, d'acord amb el que preveu l'article 5 de la Llei 39/2006, de 14 de desembre. Estar en situació de dependència en algun dels graus establerts. Per als menors de 3 anys cal atenir-se al que disposa la disposició addicional tretzena. Tenir entre 16 i 64 anys. Tenir la capacitat necessària per ordenar i supervisar les activitats de l'assistència personal, per si mateixa o, si escau, mitjançant el o la representant legal. Residir en un municipi de Catalunya i haver-ho fet durant cinc anys, dels quals dos han de ser immediatament anteriors a la data de presentació de la sol·licitud. Per als menors de cinc anys el període de residència s'exigeix a qui exerceixi la seva guarda i custòdia.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Requisits
	Aportar un pla d'activitats, elaborat de manera autodeterminada, on es defineixin les activitats més importants, a desenvolupar en un termini no inferior a 1 any. Per a les persones estrangeres, els requisits establerts en la normativa vigent d'estrangeria i d'acollida i integració de les persones immigrades. La resta de requisits d'accés establerts en l'ordenament jurídic vigent.
Prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport als cuidadors i cuidadores no professionals	<u>Requisits de la persona dependent</u> Tenir la resolució de dependència que reconegui un grau I, II o III. No haver subscrit prèviament cap programa individual d'atenció (PIA). Haver rebut el missatge d'avís per correu electrònic en què s'informa que la persona compleix els requisits i que té l'opció de tramitar aquesta sol·licitud (si la persona no ha rebut cap missatge d'avís i compleix els 2 requisits anteriors, ha de contactar amb el seu treballador o treballadora social de referència). <u>Requisits de la persona cuidadora</u> 1) En relació amb el parentiu, poden ser cuidadors no professionals: El cònjuge o parella de fet. Parents per consanguinitat, afinitat o adopció, fins al quart grau de parentiu. Persones de l'entorn relacional que, a proposta de la persona en situació de dependència, estiguin en condicions de prestar-li els suports i cures necessaris per al desenvolupament de la vida diària. 2) En relació amb la capacitat de la persona cuidadora: La persona cuidadora ha de ser la idònia per dur a terme adequadament els suports o les cures. En aquest sentit, si la persona cuidadora disposa de la capacitació necessària per exercir com a vetlladora no professional, es pot acceptar, a criteri del professional de treball social, que la persona cuidadora sigui, alhora, persona dependent valorada amb grau I. En cap cas podran exercir com a cuidadores no professionals persones dependents valorades amb graus II o III. 3) En relació amb la necessitat de convivència: Si la persona té reconeguda la situació de dependència de grau II o III, cal la convivència amb la persona cuidadora no professional, atesa la necessitat d'atenció permanent i suport indispensable i continu que es requereix. Si la persona té reconeguda la situació de dependència de grau I, podrà exceptuar-se el requisit de convivència esmentat, sempre que s'asseguri l'atenció immediata per part de la persona cuidadora no professional.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Requisits
	4) Altres requisits: La persona en situació de dependència ha d'estar sent atesa mitjançant cures en l'entorn en el moment d'elaboració o de revisió del programa individual d'atenció. La persona cuidadora ha d'assumir formalment els compromisos necessaris per prestar els suports i cures a la persona en situació de dependència. La persona cuidadora ha de fer les accions formatives que se li proposin, sempre que siguin compatibles amb la cura de la persona en situació de dependència. La persona cuidadora ha de facilitar, amb el consentiment previ de la persona beneficiària, l'accés dels serveis socials de les administracions públiques competents a l'habitatge de la persona en situació de dependència, perquè puguin comprovar el compliment dels requisits o la variació de les circumstàncies.
Renda mínima d'inserció (RMI)	La unitat familiar no pot superar els ingressos de la taula següent durant els 2 mesos anteriors a la sol·licitud: Membres unitat familiar* / Ingressos màxims 1 / 1.511,64 € 2 / 2.267,46 € 3 / 2.494,20 € 4 / 2.720,94 € > 5 / 2.751,18 € * La unitat familiar està formada per una o més persones que entre elles mantenen un vincle conjugal o de parella estable, o vincles familiars per consanguinitat o afinitat fins al segon grau, o per adopció o acolliment. La relació de parentiu es compta a partir del titular. A més, cal complir els requisits següents: Acreditar haver sol·licitat qualsevol prestació, ajut o pensió a què es pugui tenir dret (ingrés mínim vital, subsidis, prestacions d'atur, pensions d'aliments, etc.). Ser major de 23 anys (i també major de 18 anys si la persona beneficiària està en alguna de les situacions següents: té menors o persones amb discapacitat a càrrec, és òrfena dels 2 progenitors, ha estat víctima de violència masclista en l'àmbit de la llar, o qualsevol altra situació o circumstància que s'estableixi per reglament). Estar empadronat i residir legalment a Catalunya en el moment de la presentació de la sol·licitud. Excepcions: dones amb permís de residència per reagrupament familiar que el perden per divorci o separació i catalans retornats. Acreditar residència continuada i efectiva durant els 24 mesos anteriors a la data de presentació de la sol·licitud.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Requisits
	Excepcions: Dones víctimes de violència masclista que vinguin d'altres comunitats autònomes; aquestes dones no han d'acreditar temps de residència. Persones refugiades i demandants de protecció internacional: han d'acreditar 12 mesos de residència. No estar internat en un centre penitenciari. No rebre una prestació de servei residencial permanent (social, sanitari o sociosanitari). Excepció: seguir un acord de treball vinculat a un procés d'emancipació i apoderament, amb previsió de sortida del servei residencial abans de 12 mesos. No tenir béns mobles o immobles. Excepció: l'habitatge habitual i els béns que faciliten el transport bàsic. Haver interposat una reclamació judicial amb relació a una pensió d'aliments a la qual es té dret però que no es percep. No treballar. Excepció: persones sol·licitants de famílies monoparentals i nombroses, famílies en què la persona que treballa sigui major de 55 anys, i aturats de llarga durada amb treball a temps parcial. No haver renunciat a una feina els últims 12 mesos (si durant aquests 12 mesos s'ha tingut més d'una feina, la renúncia només fa referència a la darrera). No haver percebut en els darrers 5 anys una prestació indeguda que ha generat un deute que el titular ha de retornar a l'Administració. Excepció: acreditar que s'ha acceptat el deute.
Prestació per atendre les necessitats bàsiques	Ser major de 65 anys, o bé tenir entre 18 i 65 anys i un grau de discapacitat igual o superior al 65%. No rebre prestacions o pensions a càrrec de qualsevol dels règims integrats en el sistema de la Seguretat Social. No percebre, la unitat familiar o de convivència, uns ingressos econòmics per tots els conceptes que superin el límit d'ingressos econòmics establert per a cada any. La unitat familiar està formada per la persona sol·licitant, el seu cònjuge o la parella de fet i els familiars fins al segon grau de consanguinitat o afinitat que convisquin (o estiguin empadronats) al mateix domicili. No exercir cap activitat laboral. No estar ingressat en un centre d'acolliment residencial, sanitari, o de naturalesa anàloga. Les persones que visquin en habitatges tutelats sí que poden ser beneficiàries d'aquesta prestació. No estar ingressat en un centre penitenciari en règim ordinari o tancat. Haver residit legalment a Catalunya durant 5 anys, dels quals els 2 darrers han de ser immediatament anteriors a la data de la sol·licitud, excepte en els casos que s'acrediti la condició de català retornat: en aquests casos no s'exigeix el període mínim de residència. Cal mantenir aquesta residència durant tot el període de gaudiment de la prestació. Les absències inferiors a 45 dies consecutius o 90 dies durant 1 any natural i les absències per malaltia no suposen l'incompliment d'aquest requisit.

Prestacions econòmiques de dret subjectiu	Requisits
Prestacions derivades del Reial decret legislatiu 1/2013 (LISMI)	Ser major de 3 anys. Tenir la nacionalitat espanyola i ser resident a l'Estat espanyol, o ser una persona estrangera amb residència legal en territori espanyol. Tenir una discapacitat valorada en un percentatge igual o superior al 33% i superar el barem de mobilitat. No estar impossibilitat per efectuar desplaçaments fora del domicili habitual, per raó de l'estat de salut o altres causes. No tenir uns ingressos superiors al 70% en còmput anual de l'indicador públic de rendes d'efectes múltiples (IPREM) vigent per a cada any. Si la persona sol·licitant té persones a càrrec seu, el límit del 70% de l'IPREM s'incrementa en un 10% per cada persona a càrrec, sense que en cap cas es pugui superar l'IPREM. Quan la persona sol·licitant depengui de la seva família, el límit de recursos s'incrementa en un 10% de l'IPREM per cada membre de la família, a excepció de la persona beneficiària. En cap cas aquesta unitat familiar pot superar l'IPREM. No ser titular de la Seguretat Social en situació d'alta. No tenir dret a beneficiar-se d'altres ajudes anàlogues de quantia igual o superior.
Pensions assistencials del Fons d'Assistència Social (FAS)	Només disponible per a persones ja beneficiàries.

Font: DDS.

A continuació es mostren els llindars (import anual) de cada prestació econòmica garantida vigent per a l'any 2022:

Quadre 27. Llindar d'ingressos per a cada prestació. Any 2022

Prestació	Llindar (import anual)	Quantia (import anual)
Prestació per a persones joves extutelades	1,5 vegades l'indicador de renda de suficiència.	Equivalent a l'indicador de renda de suficiència.
Prestació per acolliment en família extensa de menors d'edat tutelats o sota guarda protectora de la Generalitat	No aplicable.	• 376 € per als infants menors d'edat de 0 a 9 anys. • 412 € pers als infants/adolescents menors d'edat de 10 a 14 anys. • 443 € per als adolescents de 15 anys o més i fins que en compleixin 18.
Prestació per acolliment en família aliena de menors d'edat tutelats per la Generalitat	No aplicable.	
Prestació per a menors d'edat en situació de risc	Equivalent a l'indicador de renda de suficiència + 30% per cada membre de la unitat familiar a partir del segon. Els membres afectats per una discapacitat del 33% o superior computen com a 2.	

Prestació	Llindar (import anual)	Quantia (import anual)
Pensió no contributiva per jubilació	Ingressos iguals o superiors a l'import anual de la prestació no contributiva (6.784,54 €). La unitat de convivència: - Sense ascendents o descendents de primer grau: = 6.784,54 + (70% de 6.784,54) × (membres – 1) - Amb ascendents o descendents de primer grau: = [6.784,54 + (70% de 6.784,54) × (membres – 1)] × 2,5	Diferència respecte del llindar (6.784,54 €).
Pensió no contributiva per invalidesa		
Prestació complementària per a prestació no contributiva, per invalidesa o jubilació	< 2.202,95 €.	Equivalent a l'indicador de renda de suficiència.
Ajuts assistencials de protecció als cònjuges supervivents	7.600,00 €.	456 € (38 € mensuals). Derogada per l'entrada en vigor de la prestació per al manteniment de les despeses de la llar.
Prestació per al manteniment de les despeses de la llar per a determinats col·lectius	106% de l'indicador de renda de suficiència + l'import màxim de la prestació (= 540 € anuals).	Entre 72 i 540 € anuals (depenent dels ingressos).
Prestació econòmica vinculada al servei per a persones en situació de dependència	25,751,75 € (indicador de renda de suficiència vigent). Amb la prestació vinculada a centre de dia i amb la prestació vinculada al servei d'ajuda a domicili no hi ha límit, hi ha coeficients reductors en funció del tram de renda.	
Prestació econòmica d'assistència personal per a persones amb dependència, acompanyament a activitats laborals, educatives o de suport personal i integració laboral o educativa	No aplicable.	
Prestació econòmica per a cures en l'entorn familiar i suport als cuidadors i cuidadores no professionals	No aplicable	
Prestació per atendre les necessitats bàsiques	Equival a l'indicador de renda de suficiència + (0,3 de l'indicador de renda de suficiència) × (membres − 1).	Diferència respecte del llindar (per una persona).
Prestacions derivades del Reial decret legislatiu 1/2013	Indicador públic de rendes d'efectes múltiples (IPREM; 8.400 €). 1 persona: 0,7; 2: 0,8; 3: 0,9; 4 o més: 1.	
Pensions assistencials del Fons d'Assistència Social (FAS)	Import de la prestació: 2.277,80 € anuals.	

Prestació	Llindar (import anual)	Quantia (import anual)
Renda garantida de ciutadania	Equivalent a l'Indicador de renda de suficiència. 1 persona: 100%; 2: 150%; 3: 165%; 4:180%; 5 o més: 182%.	Equival a l'indicador de renda de suficiència. Diferència respecte del llindar d'indicador de renda de suficiència ajustat.
Prestació econòmica sotmesa al nivell d'ingressos de la unitat familiar per a famílies en què ha tingut lloc un naixement, una adopció, una tutela o un acolliment	16.000 € pel coeficient que pertoqui en funció del nombre de persones. Fins a 3 membres: 1 Fins a 4 membres: 1,30 Fins a 5 membres: 1,60 Fins a 6 membres: 1,90 Fins a 7 membres: 2,20 Fins a 8 membres: 2,50 Fins a 9 membres: 2,80 Fins a 10 membres: 3,10.	La quantia de la prestació és de 650 € per naixement, adopció, tutela o acolliment. Per a les famílies que tinguin reconegut el títol de família nombrosa o monoparental l'import és de 750 €.

Font: Informació facilitada pel DDS.

6.5. COMPARACIÓ ENTRE EL PANELL DE LLARS I L'ENQUESTA DE CONDICIONS DE VIDA

En aquest annex es comparen les estimacions fetes amb el Panell de Llars (PLL), font emprada en l'apartat 5.3.1, amb les de l'Enquesta de condicions de vida (ECV), font emprada en altres apartats de l'informe. El 2022 la taxa de pobresa severa estimada amb dades del PLL ha estat del 10,85%, en lloc del 8,8% que resulta de l'ECV (quadre 28).

Quadre 28. Indicadors resultants del Panell de Llars i l'Enquesta de condicions de vida. Any 2022

Indicador	Panell de Llars	Enquesta de condicions de vida
Renda mediana per unitat de consum	20.820,00 €	19.734,36 €
Llindar de risc de pobresa	12.492,00 €	11.840,61 €
Llindar de pobresa severa	8.328,00 €	7.893,74 €
Persones en risc de pobresa	21,86%	19,9%
Persones en pobresa severa	10,85%	8,8%

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de condicions de vida 2022 i el Panell de Llars 2022.

6.6. GLOSSARI DE TERMES

Per donar resposta als objectius definits en aquest informe i analitzar les prestacions econòmiques de dret subjectiu gestionades pel DDS durant l'exercici fiscalitzat, la Sindicatura ha emprat els següents indicadors i fonts de dades:

- Atles de distribució de la renda de les llars (ADRH, per a la sigla en castellà): Informació que publica anualment l'Institut Nacional d'Estadística (INE) sobre el nivell i la distribució de la renda de la població, agregada segons variables demogràfiques i territorials.

- Bretxa de pobresa (absoluta): Diferència entre el llindar de pobresa i els ingressos de les persones que estan per sota d'aquest llindar. Es calcula com la suma de bretxes individuals de les unitats pobres. L'indicador s'interpreta com la quantitat d'euros necessaris perquè les unitats deixin de ser pobres.

- Bretxa de pobresa EUROSTAT (%): Distància de les llars pobres respecte del llindar de pobresa expressada com a percentatge del llindar de pobresa. Es calcula dividint pel llindar de pobresa la diferència entre la renda mediana de les unitats pobres i el llindar de pobresa. Es tracta, doncs, d'una mesura de la intensitat de pobresa.

- Cobertura: Proporció de persones de la població objectiu d'una prestació (p. ex., persones en situació de pobresa) que són elegibles per rebre-la d'acord amb la normativa.

- Enquesta de condicions de vida: Enquesta de periodicitat anual harmonitzada en l'àmbit europeu que realitzen conjuntament l'Idescat i l'INE. Entre altres mesures, recull la composició de les llars, la distribució dels seus ingressos, les privacions materials, les condicions dels habitatges i la desigualtat.

- *Non take-up*: No percepció de la prestació per part de persones elegibles per percebre-la. Diferència entre els drets reconeguts legalment establerts per la normativa vigent i els drets realment exercits.

- Panell de Llars: Mostra de dades del conjunt de llars de l'Estat espanyol que posen a disposició pública l'INE, l'Agència Estatal d'Administració Tributària (AEAT) i l'Institut d'Estudis Fiscals (IEF). Recull dades de la renda, el patrimoni i els impostos.

- Població objectiu: Persones o llars que pateixen el problema que motiva la política pública (p. ex., situació de pobresa).

- Població elegible: Persones o llars que compleixen les condicions d'elegibilitat del recurs o servei.

- Pobresa severa: Situació en què estan les persones o llars amb ingressos per sota del 40% de la mediana de Catalunya.

- Privació material severa:[55] Situació en què una persona o llar no es pot permetre almenys 4 d'entre 9 articles d'una llista proporcionada per l'Enquesta de condicions de vida.

- Risc de pobresa: Situació en què estan les persones o llars amb ingressos per sota del 60% de la mediana de Catalunya.

55. La privació material severa és la proporció de població que viu en llars que no es poden permetre 4 dels 9 articles següents:
1) Anar de vacances almenys 1 setmana a l'any.
2) Un àpat de carn, pollastre o peix almenys cada 2 dies.
3) Mantenir l'habitatge amb una temperatura adequada.
4) Afrontar despeses imprevistes (de 650 €).
5) Pagar puntualment les despeses relacionades amb l'habitatge principal (hipoteca o lloguer, rebuts de gas, comunitat...) o compres a terminis en els darrers 12 mesos (és a dir, retards en els pagaments).
6) Disposar d'un automòbil.
7) Disposar de telèfon.
8) Tenir un televisor.
9) Disposar d'una rentadora.

- **Unitat de consum equivalent**: Conversió del nombre de membres residents a la llar en unitats de consum. El nombre d'unitats de consum de cada llar es calcula utilitzant l'escala de l'OCDE modificada. La conversió es fa assignant un pes d'1 al primer adult, de 0,5 a la resta d'adults i de 0,3 als menors de 14 anys.

7. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS

D'acord amb la normativa vigent, el projecte d'informe de fiscalització va ser tramès al Departament de Drets Socials i Inclusió el 10 d'abril del 2025, per complir el tràmit d'al·legacions.

El Departament de Drets Socials i Inclusió va demanar una pròrroga per presentar les al·legacions, i el termini es va ampliar fins al 6 de maig del 2025.

7.1. AL·LEGACIONS REBUDES

L'escrit d'al·legacions presentat pel Departament de Drets Socials a la Sindicatura de Comptes, signat electrònicament el 6 de maig del 2025 per la consellera, es reprodueix a continuació.

Els annexos a què fan referència les al·legacions queden dipositats en els arxius de la Sindicatura.

Generalitat de Catalunya

Assumpte 11/2023-C Departament de Dret Socials: prestacions econòmiques de dret subjectiu, exercici 2022 (Part 1)

A LA SINDICATURA DE COMPTES

SRA. MÒNICA MARTINEZ BRAVO, Honorable Consellera del Departament de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya, compareix davant la Sindicatura de Comptes i, com millor procedeixi en Dret, atentament

EXPOSA

I. Que, en data 10 d'abril de 2025, es va notificar el projecte d'informe de fiscalització núm. 11/2023-C, corresponent a Departament de Drets Socials: prestacions econòmiques de dret subjectiu, exercici 2022, per emetre al·legacions a la consellera Hble. Sra. Mònica Martínez Bravo, i s'atorgà un termini de deu dies hàbils a comptar des de l'endemà de la recepció de la notificació per a formular al·legacions.

II. Que, en data 23 d'abril de 2025, es sol·licità una ampliació del termini per a formular al·legacions al projecte d'informe de fiscalització núm. 11/2023-C.

III. Que, mitjançant el present escrit es formulen, en el degut temps i forma, les següents

AL·LEGACIONS

PRÈVIA. CONSIDERACIONS PRELIMINARS

1. DELIMITACIÓ DE L'ABAST DEL PROJECTE D'INFORME DE FISCALITZACIÓ NÚM. 11/2023-C

Amb caràcter previ a les al·legacions a formular, es precís delimitar quin és l'abast del projecte d'informe de fiscalització núm. 11/20232-C als efectes de concretar quin ha estat l'àmbit d'actuació de l'Òrgan de fiscalització.

Segons consta a l'apartat 2.1 del projecte d'informe de fiscalització:

> *"L'objectiu d'aquest informe de fiscalització operativa és auditar l'eficàcia, l'eficiència i l'economia de la gestió per part del DDS de les prestacions socials de caràcter econòmic i dret subjectiu".*

Per tal d'acomplir l'objecte del treball, en el projecte d'informe es defineixen tres objectius principals, expressats en forma de preguntes, que comprenen tots els aspectes que s'han avaluat i que estan orientats a respondre a l'objectiu global de l'auditoria:

> *"1. El conjunt de prestacions econòmiques de dret subjectiu dona resposta a necessitats prèviament identificades?*
> *2. La gestió, el seguiment i el control de les prestacions econòmiques de dret subjectiu responen als principis d'eficiència, eficàcia i economia?*
> *3. Quins han estat els resultats obtinguts en relació amb la gestió de les prestacions econòmiques de dret subjectiu?"*

Pel que fa a l'àmbit temporal de la fiscalització, aquesta es circumscriu a l'exercici 2022, si bé en el mateix apartat del projecte d'informe s'indica que:

> *"Encara que l'àmbit temporal d'aquest informe ha estat l'exercici 2022, quan s'ha considerat necessari per completar el treball, s'ha ampliat a períodes anteriors o posteriors".*

Certament, de l'anàlisi realitzat del projecte d'informe de fiscalització es constata que, tot i que l'abast del mateix es circumscriu a l'exercici 2022, en relació a alguns aspectes, com per exemple, els pagaments indeguts, l'informe es pronuncia en períodes compresos entre el 2016 i el 2024 de forma genèrica i, tal i com s'indicarà al llarg del present escrit, prescindint que en alguns àmbits com la Renda Garantida de Ciutadania, la mateixa Sindicatura de Comptes ja havia realitzat informes de fiscalització en períodes anteriors.

En aquest mateix sentit, es considera important posar de manifest que el projecte d'informe de fiscalització introdueix diverses recomanacions i reflexions, alhora que conté afirmacions àmplies, en ocasions difuses o vagues, sense incorporar la suficient motivació, fet que ha impedit a les Direccions Generals implicades poder analitzar amb detall els casos a què es refereix aquesta Sindicatura de Comptes en cada apartat del projecte d'informe, el que no només genera inseguretat jurídica i indefensió als equips de treball, sinó que impedeix formular el present escrit amb la precisió requerida sobre aspectes tan rellevants com les afirmacions que s'incorporen en relació a la presumpta infracció de l'ordenament jurídic, entre d'altres aspectes, la gestió dels expedients de pagaments indeguts.

2. EN RELACIÓ ALS PROBLEMES DE GOVERNANÇA I DE BON GOVERN DE LES PRESTACIONS

Com a resultat preliminar dels tres objectius de fiscalització plantejats, a l'apartat 3 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C es conclou que:

> *"En termes generals, les conclusions a les 3 preguntes principals que s'han definit han posat en relleu debilitats importants que afecten negativament l'eficàcia, l'eficiència i l'economia de la gestió del conjunt de prestacions econòmiques. Essencialment, aquestes debilitats comprometen els àmbits de la planificació estratègica i l'establiment dels objectius i indicadors vinculats a la intervenció pública; l'accés a les dades; la cobertura poblacional; la coherència entre prestacions gestionades pel DDS, així com entre aquestes i les gestionades per altres administracions al territori; els temps de resolució de les sol·licituds; les accions de seguiment i control; l'accés efectiu a la prestació, i la seva disparitat territorial.*
>
> *Així mateix, durant la fiscalització la Sindicatura ha constatat problemes estructurals de governança i de bon govern en la gestió d'aquestes prestacions, i també la manca d'un marc de transparència sobre les dades de la seva execució, amb un elevat volum de pagaments indeguts ordenats pel DDS en la data d'elaboració de l'informe. S'ha observat també una situació de risc de conflicte d'interès en la gestió i supervisió d'algunes prestacions, que es troba externalitzada en un conjunt d'entitats col·laboradores sense ànim de lucre, atès que no s'ha garantit un marc de regularitat i transparència quant a la seva activitat, la qual cosa compromet la consecució de l'interès general en la implementació de la intervenció pública".*

En relació a aquest extrem es considera indispensable posar de manifest que, malgrat les mancances identificades per aquesta Sindicatura de Comptes en el projecte d'informe de fiscalització —fruit de circumstàncies adverses a les que es farà referència al llarg de les presents al·legacions, com la pandèmia de la Covid-19, les crisis econòmiques, els processos de reestructuració i les limitacions de personal— l'equip del Departament de Drets Socials i Inclusió ha mantingut com a principi bàsic la priorització de l'atenció a les situacions de necessitat i vulnerabilitat de la ciutadania, considerant-les un bé públic que cal protegir. Malgrat aquestes dificultats, no s'hi ha detectat cap indici de manca de diligència o de voluntat de servei públic per part dels professionals, que han continuat prestant servei amb el màxim compromís durant tot el període fiscalitzat.

És evident que la manca de recursos ha provocat algunes incidències i retards, tal com es recull en aquest informe. No obstant això, en les següents al·legacions es posa de manifest l'esforç sostingut per revertir aquestes deficiències: tant a través d'una dotació addicional de personal com de la implantació de procediments específics que reforcen la integritat i el bon govern en la gestió de les prestacions.

La millora del sistema de prestacions mitjançant el disseny de mesures que promoguin l'equitat social és una prioritat del Govern de la Generalitat de Catalunya. Així ho recull el Pla de Govern de la XV Legislatura quan defineix el següent objectiu:

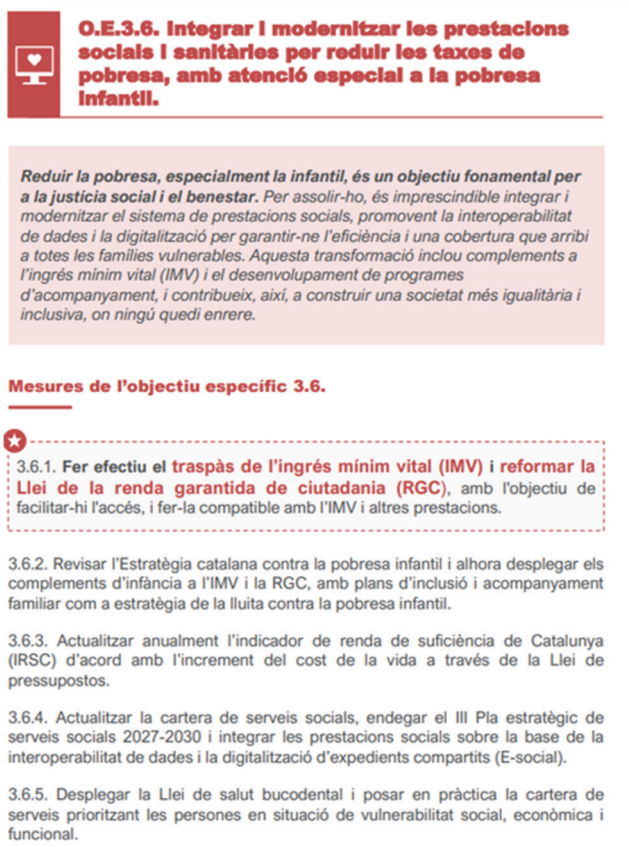

O.E.3.6. Integrar i modernitzar les prestacions socials i sanitàries per reduir les taxes de pobresa, amb atenció especial a la pobresa infantil.

Reduir la pobresa, especialment la infantil, és un objectiu fonamental per a la justícia social i el benestar. *Per assolir-ho, és imprescindible integrar i modernitzar el sistema de prestacions socials, promovent la interoperabilitat de dades i la digitalització per garantir-ne l'eficiència i una cobertura que arribi a totes les famílies vulnerables. Aquesta transformació inclou complements a l'ingrés mínim vital (IMV) i el desenvolupament de programes d'acompanyament, i contribueix, així, a construir una societat més igualitària i inclusiva, on ningú quedi enrere.*

Mesures de l'objectiu específic 3.6.

3.6.1. **Fer efectiu el traspàs de l'ingrés mínim vital (IMV) i reformar la Llei de la renda garantida de ciutadania (RGC)**, amb l'objectiu de facilitar-hi l'accés, i fer-la compatible amb l'IMV i altres prestacions.

3.6.2. Revisar l'Estratègia catalana contra la pobresa infantil i alhora desplegar els complements d'infància a l'IMV i la RGC, amb plans d'inclusió i acompanyament familiar com a estratègia de la lluita contra la pobresa infantil.

3.6.3. Actualitzar anualment l'indicador de renda de suficiència de Catalunya (IRSC) d'acord amb l'increment del cost de la vida a través de la Llei de pressupostos.

3.6.4. Actualitzar la cartera de serveis socials, endegar el III Pla estratègic de serveis socials 2027-2030 i integrar les prestacions socials sobre la base de la interoperabilitat de dades i la digitalització d'expedients compartits (E-social).

3.6.5. Desplegar la Llei de salut bucodental i posar en pràctica la cartera de serveis prioritzant les persones en situació de vulnerabilitat social, econòmica i funcional.

Complementàriament, el Pla d'Acció del Departament de Drets Socials i Inclusió, en desenvolupament del Pla de Govern de la XV Legislatura, determina els següents objectius departamentals:

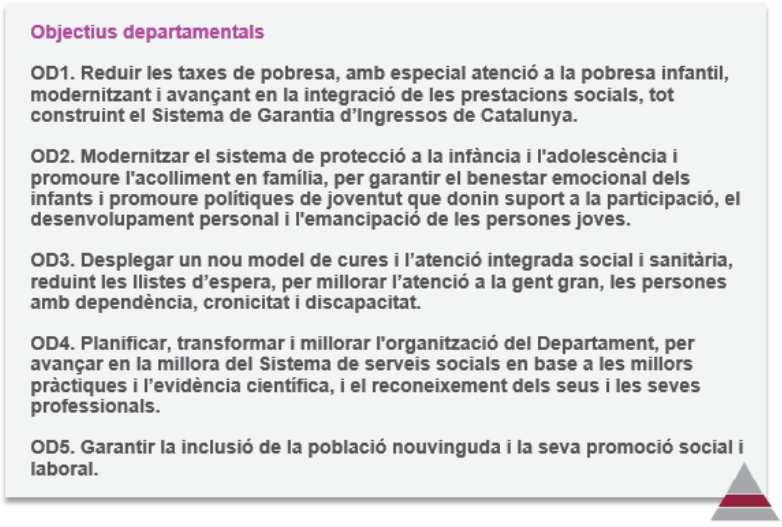

Objectius departamentals

OD1. Reduir les taxes de pobresa, amb especial atenció a la pobresa infantil, modernitzant i avançant en la integració de les prestacions socials, tot construint el Sistema de Garantia d'Ingressos de Catalunya.

OD2. Modernitzar el sistema de protecció a la infància i l'adolescència i promoure l'acolliment en família, per garantir el benestar emocional dels infants i promoure polítiques de joventut que donin suport a la participació, el desenvolupament personal i l'emancipació de les persones joves.

OD3. Desplegar un nou model de cures i l'atenció integrada social i sanitària, reduint les llistes d'espera, per millorar l'atenció a la gent gran, les persones amb dependència, cronicitat i discapacitat.

OD4. Planificar, transformar i millorar l'organització del Departament, per avançar en la millora del Sistema de serveis socials en base a les millors pràctiques i l'evidència científica, i el reconeixement dels seus i les seves professionals.

OD5. Garantir la inclusió de la població nouvinguda i la seva promoció social i laboral.

D'entre els objectius indicats, cal destacar-ne, als efectes que ens ocupen per la seva relació amb allò exposat al projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C, els següents:

OD1

Reduir les taxes de pobresa, amb especial atenció a la pobresa infantil, modernitzant i avançant en la integració de les prestacions socials, tot construint el Sistema de Garantia d'Ingressos de Catalunya

Reduir les desigualtats i la taxa de pobresa, especialment la infantil, és essencial per garantir la justícia social i el benestar col·lectiu. Per aconseguir-ho, cal modernitzar les diferents prestacions socials, amb una aposta per la digitalització i la interoperabilitat de dades per assegurar-ne l'eficiència, simplificar i agilitzar els tràmits i arribar al 40% de les famílies catalanes amb rendes mitjanes i baixes. En especial, cal impulsar la reforma de la renda garantida de ciutadania (RGC), fer efectiu el traspàs de l'ingrés mínim vital (IMV) i promoure programes d'acompanyament i itineraris d'inclusió, incloent-hi el desplegament dels complements d'infància a l'IMV i l'RGC. A més, cal determinar les bases d'un Sistema de Garantia d'Ingressos de Catalunya, que permeti integrar progressivament les prestacions cap a prestacions centrals. Això permetrà ampliar la protecció de rendes a les rendes mitjanes i baixes i també a col·lectius amb necessitats específiques, com ara la infància o la discapacitat.

A més, per impulsar aquest procés de reordenació i transformació del sistema de protecció social i avançar en la millora dels serveis públics a Catalunya, és imprescindible un nou model de governança amb l'àmbit local, ja que tenen un paper essencial en la prestació de serveis socials a Catalunya. També és imprescindible que la Cartera de serveis sigui més àgil, flexible i innovadora, amb l'objectiu de simplificar els tràmits tant per a les persones usuàries com per a l'Administració local. A més, cal garantir un finançament adequat per abordar qüestions com el sensellarisme o les polítiques d'inclusió del poble gitano, entre d'altres.

Aquest objectiu departamental està vinculat als objectius 1.6, 1.7, 3.5, 3.6 i 5.3 del Pla de Govern.

OD2

Modernitzar el sistema de protecció a la infància i l'adolescència i promoure l'acolliment en família, per garantir el benestar emocional dels infants i promoure polítiques de joventut que donin suport a la participació, el desenvolupament personal i l'emancipació de les persones joves

Garantir el benestar emocional en la infància, l'adolescència i la joventut és essencial per assolir trajectòries vitals d'èxit. En aquest context, la modernització del Sistema d'Atenció i Protecció dels Infants i Adolescents en Risc o en Desemparament és fonamental perquè puguin conviure i créixer, en el major nombre de casos possible, amb la família d'origen o en una família d'acollida. L'actualització del sistema també persegueix aprofundir en la lluita contra la violència infantil millorant-ne la detecció i la prevenció, i acompanyar els joves tutelats i els menors estrangers sense referents familiars en els seus processos d'emancipació.

A més, l'actual transformació social, econòmica i tecnològica té un impacte directe en la configuració del model productiu, en les relacions laborals i les interaccions socials. Aquest context, genera oportunitats, però també suposa nous reptes que afecten, especialment, les noves generacions en edat d'emancipar-se. Cal donar resposta a situacions com l'ocupació, l'habitatge, l'educació, la salut i el lleure, amb polítiques públiques efectives i operatives que acostin les persones joves a l'assoliment del seu projecte de vida.

Aquest objectiu departamental està vinculat als objectius 3.5 i 3.7 del Pla de Govern.

Per a desenvolupar i fer possible els referits objectius el Govern de la Generalitat de Catalunya ha adoptat acords que permetran el seu impuls:

- Constitució de la Comissió d'experts per a la definició de l'estratègia de transformació de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i la millora dels serveis públics (CETRA)

  L'Acord GOV/217/2024, de 8 d'octubre, promou l'elaboració d'una estratègia de transformació i millora dels serveis públics en l'àmbit de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. Aquest acord preveu la creació de la Comissió d'Experts per a la Definició de l'Estratègia de Transformació de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i la Millora dels Serveis Públics (CETRA), concebuda com a òrgan d'estudi i assessorament en dotze àmbits prioritaris d'actuació, així com l'aprovació d'un pla de xoc amb mesures d'aplicació urgent per assolir els objectius establerts.

  La CETRA està presidida per Carles Ramió, catedràtic de ciència política i de l'administració de la Universitat Pompeu Fabra i amb una àmplia trajectòria en l'àmbit de la gestió pública i la reforma administrativa. La comissió compta amb 12 grups de treball vinculats als eixos prioritaris al voltant dels quals gira l'estratègia per reimaginar, reformar i reforçar el sector públic del Govern, i cada grup té una vocalia titular i persones expertes de l'àmbit específic. En total, sumen 68 persones.

  La comissió es reuneix mensualment per tal de presentar en un termini màxim de deu mesos un informe final de propostes. A més, hi hau un Consell de Direcció que participa en el procés de definició de propostes, format per secretaris generals dels àmbits involucrats en els processos que s'han de transformar i representants del Gabinet Jurídic i la Intervenció General de la Generalitat, entre altres. I, tal com preveu l'Acord de Govern del pla de reforma, es crearà la Comissió Interdepartamental per a la implementació de mesures de transformació de l'Administració (CIMTA), que farà un informe final per implantar les propostes de la comissió d'experts. Comptarà amb representants amb càrrec directiu de tots els Departaments de l'Administració de la Generalitat, i haurà d'emetre l'informe en un termini màxim de quatre mesos des que la comissió d'experts hagi finalitzat la feina i hagi entregat el conjunt de propostes.

  Entre les mesures més immediates de la CETRA es troba l'avaluació i transformació de 10 tràmits que ja s'ha iniciat. L'objectiu es durà a terme un procés per avaluar i millorar els 10 tràmits digitals que s'ha identificat que generen més impacte a la ciutadania avui dia i suposen més dificultats, entre els quals n'hi ha diversos relacionats amb la gestió de prestacions socials:

Tràmit	Tramitacions (2023)
Reconeixement del grau de discapacitat i prestació d'atenció social a persones amb discapacitat	92.468
Ajuts i subvencions al lloguer	39.672
Ajuts ICAEN (MOVES III i energies renovables)	43.222
Gestió de la pensió no contributiva per invalidesa o jubilació	64.852
Família nombrosa i monoparental	73.968
Accés i preinscripció a la universitat	61.551
Renda garantida de ciutadania	51.385
Homologació de títols estrangers no universitaris	10.772
Dependència	121.556
Ajuts a la mobilitat internacional de l'estudiantat	4.420

El que es pretén aconseguir amb la millora d'aquests tràmits és:

- Reduir el temps efectiu de tramitació per millorar l'eficiència i l'eficàcia en la prestació dels serveis, que supera un any en tràmits com els d'energia, homologació de títols i reconeixement de discapacitat i gairebé hi arriba en el de dependència.

- Facilitar la tramitació telemàtica, que en algun dels tràmits arriba a suposar només el 8% del total de sol·licituds totals rebudes. Actualment, només el 4% de les persones que accedeixen al tràmit en línia emplenen amb èxit en la mateixa sessió els formularis necessaris per tramitar la pensió per invalidesa; un 7% per al títol de família nombrosa; i un 10% en el cas de la prestació d'atenció social a les persones amb discapacitat.

- Incrementar l'autonomia de la ciutadania en el procés de tramitació. La renda mínima garantida, el reconeixement del grau de discapacitat, els ajuts al lloguer i l'atenció a les persones amb dependència són els que generen més dubtes entre les persones usuàries. Concretament, un 34% de les trucades al 012 es transfereixen al servei de suport a la tramitació per resoldre dubtes i acompanyar la ciutadania. Plantegen consultes, queixes i suggeriments un 39% de les persones que tramiten l'ajut als lloguers; un 37% en el cas de l'homologació dels títols estrangers no universitaris; un 28% per gestionar la pensió no contributiva per invalides; i un 28% en el cas dels ajuts a la mobilitat internacional de l'estudiant.

- Millorar el disseny dels tràmits per tal que estiguin dimensionats correctament i arribin als col·lectius per als quals s'han previst. S'aprecien dificultats d'aquest tipus en el cas d'ajuts i subvencions al lloguer.

- Millorar la satisfacció de les persones usuàries. La principal queixa de la ciutadania té a veure amb els terminis de resposta dels tràmits, especialment d'àmbits socials, com els de discapacitat o habitatge. Dels tràmits llistats, els que reben més queixes directes són els ajuts al lloguer i a energies renovables i l'accés i preinscripció a la universitat. Les OAC també han detectat insatisfacció dels usuaris respecte a les homologacions de títols, la dependència i discapacitat, les pensions no contributives i els títols de família nombrosa i monoparental.

- Constitució de la Comissió d'Experts per la Transformació i la Innovació Social (CETIS)

  El Departament de Drets Socials i Inclusió impulsa la creació del Comitè d'Experts per a la Transformació i la Innovació Social (CETIS), un espai de reflexió multidisciplinari i d'assessorament per establir les bases d'una reforma profunda del sistema de protecció social.

  L'objectiu és clar: redefinir el sistema perquè sigui un pilar sòlid de l'estat del benestar, preparat per afrontar els reptes actuals i capaç d'acompanyar la ciutadania en totes les etapes de la vida.

  El CETIS es dividirà en 7 grups de treball temàtics, formats per 4 o 5 persones expertes cadascun. Cada grup tindrà una persona representant que participarà en les reunions plenàries del comitè per garantir una bona coordinació global.

  Durant els primers 10 mesos, cada grup elaborarà un informe breu (entre 10 i 15 pàgines) que inclourà:

  - Un resum de les millors pràctiques internacionals.
  - Una valoració de la situació actual a Catalunya.
  - Propostes concretes d'accions i reformes.

  Els 7 grups se centraran en aquests temes clau:

  - Sistema de Garantia d'Ingressos i Transformació Digital del Sistema de Protecció Social.

    Objectiu: Modernitzar i integrar el sistema de prestacions socials per garantir uns ingressos mínims adequats que redueixin les taxes de pobresa, amb especial atenció a la pobresa infantil.

  - Serveis Socials i Itineraris d'Inclusió.

    Objectiu: Impulsar serveis socials més personalitzats i orientats a itineraris d'inclusió que permetin un acompanyament integral en els àmbits social, laboral i comunitari.

  - Infància i Joventut.

    Objectiu: Assegurar drets i oportunitats per a la infància i la joventut amb mesures que facilitin el seu benestar, salut mental i emancipació.

  - Envelliment i Cures.

    Objectiu: Adaptar el sistema de cures a les necessitats derivades de l'envelliment poblacional i reforçar la integració sociosanitària per garantir una atenció adequada i accessible.

- Pobresa i Sensellarisme.

  Objectiu: Reduir la pobresa extrema i el sensellarisme a través de programes que garanteixin els drets bàsics i ofereixin un acompanyament efectiu. Alhora, es volen millorar els sistemes d'avaluació per generar evidència i orientar millor les polítiques públiques.

- Discapacitat i Salut Mental.

  Objectiu: Promoure la plena inclusió social i autonomia de les persones amb discapacitat i amb problemes de salut mental, garantint serveis de suport adaptats a les seves necessitats.

- Migració i Cohesió Social.

  Objectiu: Facilitar la integració social i laboral de les persones migrades amb polítiques que assegurin l'accés a drets bàsics i promoguin la cohesió social.

▪ Programa temporal de suport per a la realització d'una anàlisi integral de les polítiques de foment i d'ajuts socials de la Generalitat de Catalunya

La present iniciativa s'emmarca dins d'aquesta estratègia institucional i es vincula específicament a l'àmbit prioritari d'actuació 2.1.12, dels instruments d'avaluació de les polítiques públiques.
Els diversos departaments de la Generalitat i les entitats del seu sector públic gestionen, a través de procediments subvencionals i d'atorgament d'ajuts, tenint especial rellevància, l'atorgament de prestacions socials, polítiques que impacten de forma directa en diferents àmbits i sectors de la nostra societat, sobretot els més desfavorits, com són:

- Àmbit de la dependència i la discapacitat, la jubilació, les famílies, els adolescents, els joves i la infància.

- Àmbit de l'habitatge per facilitar-hi l'accés, promoure la seguretat residencial i contribuir a les despeses del lloguer.

- Àmbit de les ajudes de menjador i el suport de les escoles a l'alumnat amb necessitats educatives especials o socioeconòmiques.

- Àmbit del creixement del teixit productiu i polítiques d'ocupació.

Atès que es fa necessària una anàlisi de les actuacions que es realitzen en els diferents àmbits per establir propostes de millora que facilitin la realització dels objectius establerts d'una manera efectiva, mitjançant Acord GOV/3/2025, de 7 de gener, pel qual es creà el Programa temporal de suport per a la realització d'una anàlisi integral de les polítiques de foment i d'ajuts socials de la Generalitat de Catalunya.

Els objectius del programa són els següents:

- Una proposta de racionalització dels ajuts que fan possible una política més racional, efectiva i coordinada de les polítiques de foment i d'inclusió i protecció social de les administracions públiques catalanes, mitjançant l'anàlisi de la informació de què es disposa de les diferents actuacions subvencionals i d'ajuts.

- Una proposta de tipificació, agrupació i classificació, mitjançant l'acció analítica de les dades, de les polítiques de foment i ajut social, així com la concreció dels objectes per evitar duplicitats i fer possible una distribució equitativa efectiva de la despesa pública. Aquesta anàlisi, a més, ha de permetre orientar les accions que es duguin a terme a la inclusió social i a pal·liar situacions temporals de protecció social.

- Una proposta d'indicadors en l'elaboració de la planificació estratègica d'ajuts i subvencions que permetin avaluar els resultats obtinguts.

- La formulació de mecanismes adreçats a simplificar la gestió dels procediments d'ajuts i subvencions i a reduir els costos de la gestió administrativa.

- La identificació de les dades clau dels registres administratius per poder classificar i subclassificar els ajuts i subvencions per racionalitzar les polítiques de foment de les administracions públiques catalanes i efectuar una concreció dels objectes subvencionals per evitar duplicitats.

- Establir les bases orientatives per tal que el departament de Drets Socials i Inclusió, pugui dissenyar el Sistema de Garantia d'Ingressos de Catalunya integrat pel conjunt de prestacions socials, incloses les ajudes d'urgència social, i la coordinació amb les polítiques d'inclusió social.

- Programes temporals per ampliar els equips de direcció i gestió de les prestacions socials

El Departament de Drets Socials i Inclusió aposta fermament per ampliar, reforçar, professionalitzar i especialitzar l'actual estructura organitzativa de les Direccions Generals que l'integren.

A tal efecte, s'han aprovat diversos programes temporals per a la incorporació de noves dotacions de personal que permetran garantir el correcte disseny, implementació i avaluació de les polítiques públiques en curs:

- Acord GOV/134/2023, de 13 de juny, pel qual es crea el Programa temporal de suport a la transformació organitzativa del Departament de Drets Socials.

- Acord GOV/180/2024, de 30 de juliol, pel qual es crea el Programa temporal de disseny de la gestió de l'ingrés mínim vital i de millora de la gestió de les prestacions socials.

Les línies de millora implementades fins ara, plenament alineades amb les recomanacions de la Sindicatura, es fonamenten en una governança sòlida, en la transparència (gràcies a indicadors accessibles) i en l'agilitat de resposta a la ciutadania, així com en l'adequació normativa, la racionalització i la reducció de prestacions. En aquest marc, reafirmem el nostre compromís ferm de mantenir i aprofundir el camí de millora contínua iniciat en els darrers anys.

Així, per exemple, des de l'any 2022 en endavant, els indicadors publicats per la Direcció General de Prestacions Socials reflecteixen una reducció significativa dels temps de resolució, una millora generalitzada dels temps de resposta i una millora indiscutible de la detecció de fets causants de pagaments indeguts que permeten anticipar la seva reclamació i l'acumulació d'imports elevats a la ciutadania.

En conclusió, els objectius del Pla de Govern de la XV Legislatura i el Pla Departamental, juntament amb el procés d'estabilització i normalització iniciat evidencien un impacte positiu, esperant-se millorar els resultats indicats al projecte d'informe de fiscalització en relació a allò detectat l'any 2022.

En aquest sentit, les Comissions especialitzades constituïdes pel Govern tenen per finalitat millorar l'eficàcia, economia, eficiència, pertinença, nivells de coherència, equitat i governança del sistema de prestacions, essent un mostra clara l'aposta ferma de crear el futur Sistema de Garantia d'Ingressos de Catalunya.

3. EN RELACIÓ A L'EFICÀCIA, EFICIÈNCIA I ECONOMIA DE AL GESTIÓ DEL CONJUNT DE PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU

A l'apartat resum inicial del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C es conclou que:

> *"Les conclusions d'aquesta fiscalització han posat en relleu debilitats importants que afecten negativament l'eficàcia, l'eficiència i l'economia de la gestió del conjunt de prestacions econòmiques de dret subjectiu. Essencialment, aquestes debilitats comprometen els àmbits de la planificació estratègica, l'establiment dels objectius i indicadors vinculats a la intervenció pública; l'accés a les dades; la cobertura poblacional; la coherència entre prestacions gestionades pel DDS, així com entre aquestes i les gestionades per altres administracions al territori; els temps de resolució de les sol·licituds; les accions de seguiment i control; l'accés efectiu a la prestació, i la seva variació territorial".*

Concretament, s'esmenta la presumpta manca de seguiment i control eficaços en al gestió de les prestacions i la detecció de possibles incompatibilitats, la detecció de pagaments indeguts amb potencials deutes prescrits o els sistemes de detecció de necessitats.

Aquest Departament entén que dites conclusions fan referència a l'àmbit temporal al que es circumscriu la fiscalització, és a dir, a l'exercici 2022, atès que, tal i com es posà en coneixement d'aquesta Sindicatura de Comptes, d'ençà d'aquella data fins a l'actualitat, les Direccions Generals a les que fa referència l'informe han implementat mesures contundents per a mitigar les situacions indicades.

Tot i que el projecte d'informe de fiscalització no esmenta cap d'aquest mesures, les mateixes foren àmpliament compartides i documentades amb aquesta Sindicatura de Comptes durant el període de fiscalització.

Atès que el projecte d'informe no les contempla, entenem que perquè la fiscalització es circumscriu a l'exercici 2022, seran exposades amb detall al llarg del present escrit d'al·legacions per cadascuna de les Direccions Generals.

És d'interès, doncs, d'aquest Departament, que puguin ésser valorades i, en el seu cas, incorporades en l'informe de fiscalització definitiu, atès que les mateixes constitueixen una mostra fefaent de l'impecable treball realitzat pels equips que gestionen i coordinen dites prestacions, essent especialment rellevant, les actuacions iniciades per la Direcció General de Prestacions Socials i les seves Subdireccions Generals mitjançant els plans de xoc implementats a partir de l'estiu de 2023, els quals esdevenen una mostra de planificació estratègica, avaluació, diligència deguda i compromís en la gestió, supervisió i control de les prestacions

4. EN RELACIÓ A L'ACCÉS A LES BASES DE DADES, INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ SOL·LICITADA PER LA SINDICATURA DE COMPTES

A l'apartat 2.3 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C, en el que s'analitza la metodologia emprada, s'esmenta de forma expressa la dificultat per accedir tècnicament a la informació, atès que

> *"el conjunt de les prestacions econòmiques a les persones objecte d'aquesta fiscalització es gestionen mitjançant 8 aplicacions informàtiques diferents, en mans d'un total de 4 proveïdors, de manera que a l'hora d'extreure dades primàries el DDS ha de fer peticions expresses al proveïdor corresponent (vegeu l'apartat 5.1.1). Això ha dificultat el treball de fiscalització, atès que no es van poder obtenir les dades inicialment sol·licitades, sinó que la Sindicatura va haver de reduir-les i adaptar-les. Així mateix, ha calgut fer comprovacions addicionals durant el treball de fiscalització per validar la qualitat i la integritat d'algunes de les dades.*
>
> *Després de la finalització del treball, el mes de març del 2025, la Sindicatura ha mantingut reunions amb la direcció i els responsables de l'entitat fiscalitzada per tal de comentar i contrastar els resultats de les conclusions i recomanacions preliminars".*

Nogensmenys, el personal de les diferents Direccions Generals han estat a disposició de la Sindicatura de Comptes per aportar la documentació i informació complementària requerida en tot moment, així com per a realitzar les reunions necessàries per aclarir els dubtes que han esdevingut durant el procés de fiscalització, mostrant màxima col·laboració i transparència durant tot el mateix.

En aquest sentit, es considera rellevant posar de manifest que durant el procés que ha durat la fiscalització s'han mantingut diverses reunions entre les Direccions Generals implicades i el personal d'aquesta Sindicatura de Comptes, a qui s'ha facilitat la documentació requerida en tot moment.

En els casos en què no ha estat possible facilitar la informació per motius logístics o operatius vinculats a les eines tecnològiques disponibles s'ha comunitat puntualment a aquesta Sindicatura de Comptes per cercar una alternativa viables que garantís la fiscalització en els termes requerits.

Així, en un inici, la Sindicatura de Comptes va fer entrega de dos documents que plantejaven diferents preguntes al Departament de Drets Socials i Inclusió, i o també sol·licitaven documentació i extraccions de dades.

Per donar resposta a aquestes qüestions plantejades, el Departament va fer 13 lliuraments d'informació, fitxers i documentació per correu electrònic. En tots els casos, els fitxers enviats com annex en els correus, es van copiar també al Onedrive de la Sindicatura de Comptes, on la Sindicatura va crear un espai per que hi copiéssim els fitxers que ens demanaven.

Els fitxers enviats com a annexos a les dues peticions indicades, van ser:

- Relació de les prestacions econòmiques vigents, indicant la normativa reguladora, els requisits d'accés, el nombre de beneficiaris i despesa i els sistemes d'informació amb els que es gestionen.

- Pla de Transformació Digital del Departament.

- Diagrames de fluxos dels processos de tramitació de les prestacions econòmiques objecte de la fiscalització.

- Estudis o informes realitzats sobre les prestacions econòmiques:

    - Informe d'IVALUA 2021.
    - Informe d'IVALUA 2023.
    - Programa de suport per a les persones joves tutelades i extutelades - resum executiu.
    - Anàlisi del Programa de suport per a les persones joves tutelades i extutelades.

- Extracció de dades amb la relació de les prestacions econòmiques extingides o suspeses durant l'exercici 2022, indicant el motiu d'extinció o suspensió.

- De cadascuna de les prestacions econòmiques, resum informatiu del nombre de sol·licituds rebudes, atorgades, desestimades i en tràmit durant l'exercici 2022.

En aquests 13 lliuraments es va donar resposta a les peticions que va fer la Sindicatura en els dos documents indicats al punt anterior, de petició inicial.

També hi va haver lliuraments per aclarir dubtes que la Sindicatura ens va comunicar, després d'analitzar els diferents lliuraments.

A més de les peticions d'informació indicades a la petició inicial, la Sindicatura ens va demanar, per correu de 27 de setembre de 2023, una extracció massiva de dades, de gran complexitat.

Es constata amb l'Àrea TIC la enorme complexitat de l'extracció sol·licitada, pels motius següents:

La petició implicava disposar d'un Excel amb 46 columnes a complimentar de totes les prestacions econòmiques del departament de drets socials amb la informació des del 2016 fins 2022:

El 20 de novembre de 2023 es manté una reunió amb la Sindicatura de Comptes a la que s'informa d'aquesta complexitat:

- Es constata la heterogeneïtat del contingut de la informació de les diferents bases de dades BBDD dels nostres Sistemes d'Informació.
- Cal fer una feia d'interpretació del procediment a que fa referència cada registre de les BBDD, ja que el model de gestió no es únic per les diferents gestions i sol·licituds dins de la mateixa prestació.

- En aquesta petició hi ha molts camps que s'hauran de calcular a banda.

- S'han estimat les hores de feina que es requeriria amb l'Àrea TIC, per disposar un fitxer amb informació coherent com el que es demana.

- S'ha estimat que entre la licitació del suport que requeriríem i les feines d'interpretació, de validació i ordenació de dades seria aproximament d' 1 any de feina si es vol disposar d'una informació que pugui donar resposta al que entenem que busca la Sindicatura de Comptes amb aquesta petició que seria veure el solapament i compatibilitat de prestacions per un mateix beneficiari.

- Aquesta feina que es demana, per altre banda, està dins dels projecte que té el departament amb el projecte eSocial i és el seu mòdul dSocial que esperem que també a un any vista podria proporcionar la informació demanada de forma més àgil i dedicant menys recursos.

En reunions de 28 de novembre de 2023 i 4 de desembre de 2023 entre el Departament de Drets Socials i la Sindicatura de Comptes, s'intenten buscar solucions alternatives per a poder subministrar la informació necessària, a la Sindicatura de Comptes, per tal que pugui realitzar les funcions pròpies d'aquesta fiscalització, que siguin viables a curt termini.

S'acorda substituir la petició massiva del 27 de setembre de 2023 amb el lliurament dels fitxers següents:

- Totes les nòmines de totes les prestacions objecte de la fiscalització, des del 2019 al 2022.

- Totes les extraccions amb les que hem fet el càlcul del resum informatiu del nombre de sol·licituds rebudes, atorgades, desestimades i en tràmit durant l'exercici 2022, i ampliar aquestes extraccions als exercicis 2019 a 2021.

A mitjans d'abril de 2024 va finalitzar el lliurament de totes aquestes extraccions indicades,

També s'acorda donar accés a les persones de la Sindicatura de Comptes als diferents sistemes d'informació amb els que es gestionen les prestacions econòmiques, des de la seu del Departament de Drets Socials i Inclusió.

Al gener 2024 es va donar accés, a la Sindicatura de Comptes, a les diferents aplicacions amb els que gestionem les prestacions econòmiques objecte de l'auditoria. Se'ls va habilitar una sala de reunions a l'edifici de Taulat amb dos portàtils i monitors i connexió als diferents sistemes d'informació.

Per poder fer el mostreig d'expedients de totes les prestacions que gestionem, i consultar aquest mostreig a les diferents aplicacions, es va lliurar a la Sindicatura, per a cada prestació analitzada, la següent informació:

- Llistat de les prestacions que estiguin vigents a 31 de desembre de 2022 per tal de poder fer mostreig.
- Llistat de les sol·licituds que van entrar durant l'exercici 2022.

Al febrer de 2024, la Sindicatura de Comptes va sol·licitar informació i extraccions dels deutes per pagaments indeguts prescrits entre 2020 i 2023, informació que els va ser enviada el 5 d'abril de 2024.

Finalment, el 16 d'octubre de 2024 la Sindicatura de Comptes va sol·licitar informació actualitzada a 9/2024 dels deutes per cobraments indeguts prescrits, informació que els va ser lliurada a finals de febrer de 2025.

Addicionalment, amb caràcter previ al tancament i notificació del present projecte d'informe de fiscalització, les unitat de gestió van facilitar a la Sindicatura de Comptes la informació complementària requerida per aquesta Sindicatura de Comptes per aclarir alguns dels aspectes sobre les incompatibilitats entre prestacions a què es fa referència en el document que ens ocupa.

En conclusió, a l'entendre d'aquest Departament l'afirmació continguda en el projecte d'informe de fiscalització en relació a la presumpta manca de transparència del Departament no s'ajusta a la realitat, atès que es va facilitar tota la documentació requerida amb la màxima diligència possible per a facilitar la tasca de fiscalització d'aquesta Sindicatura de Comptes.

5. EN RELACIÓ A LA COHERÈNCIA INTERNA I EXTERNA DEL CONJUNT DE PRESTACIONS ECONÒMIQUES GARANTIDES

5.1. EN RELACIÓ A LA COHERÈNCIA INTERNA

Al resum inicial de l'informe de fiscalització 11/2023-C s'indica que:

> *"- El mapa de prestacions és excessivament complex, algunes prestacions podrien fusionar-se sense que això afecti la seva intensitat protectora o la cobertura sobre la població en situació de pobresa.*

Els recursos pressupostaris destinats a la concessió de prestacions socials de caràcter econòmic són marcadament insuficients per combatre la problemàtica. El volum de recursos necessaris per donar resposta a la pobresa severa s'estima en prop del doble del volum assignat".

A l'apartat 5.1.5 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C, la Sindicatura indica, en relació a la simplificació i compactació de les prestacions:

"Pel que fa a la coherència entre les prestacions econòmiques garantides del DDS, simplificar i compactar les prestacions era un dels objectius recollits al Pla estratègic de serveis socials 2021-2024.

D'acord amb la documentació facilitada pel DDS, la promulgació de la llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania, no va incloure com a possibles beneficiàries de la renda garantida de ciutadania les persones amb ingressos provinents de pensions o prestacions, sinó que les va desplaçar cap a la Llei 13/2006, creant un complement amb requisits idèntics dels de la renda garantida de ciutadania. Alhora, va separar la població elegible en 2 grups, "activables" i "no activables", en funció de si el beneficiari es podria incorporar, o no, al mercat de treball.

Amb aquesta divisió, lluny de simplificar les prestacions existents, es van generar diverses prestacions, que a més es gestionaven des de 2 subdireccions generals diferents. A més, es va incloure el complement de pensió no contributiva en el mateix conjunt, i es va establir que aquest complement se situaria fins al llindar de la renda garantida de ciutadania, per a una única persona. Tanmateix, això a la pràctica no ha estat així, atès que el llindar que condiciona l'import d'aquest complement se situa en el 35% de la pensió no contributiva.

Alhora, hi ha 2 prestacions establertes a la Llei 13/2006 que tenen una població destinatària que actualment forma part de la renda garantida de ciutadania, per la qual cosa "entre si" podrien haver estat declarades com a prestacions a extingir. Són la prestació per a necessitats bàsiques, dirigida a persones que rebien una prestació de l'assegurança obligatòria de vellesa i invalidesa (SOVI per a la sigla en castellà) o que no complien els requisits d'anys de residència per sol·licitar una pensió no contributiva, i la prestació per a despeses de la llar, destinada a complementar els ingressos de persones vídues. Altres prestacions, com el Fons d'Assistència Social i les prestacions derivades de la Llei d'integració social dels minusvàlids, també es van extingir amb la creació de la pensió no contributiva, igual que l'ajuda per a cònjuge supervivent, que va ser substituïda per la prestació per a despeses de la llar".

Certament, l'exercici 2022 es constatà una dispersió en la regulació de les prestacions econòmiques, motiu pel qual s'iniciaren els treballs per a l'elaboració d'un nou mapa de prestacions, la redacció del qual finalitza a l'estiu de 2023. S'acompanya com a Document número 1.

Aquest document, liderat per la Direcció General de Prestacions Socials i el grup de treball de la Comissió de Govern de la Renda Garantida, és la base a partir de la qual les Comissions constituïdes pel nou Govern en desenvolupament de la XV Legislatura treballaran per a la simplificació de les prestacions socials.

Nogensmenys, en els darrers dos anys el Departament de Drets Socials i Inclusió està treballant en l'anàlisi per a fer la necessària optimització i simplificació de les prestacions socials.

Així, per exemple, des de gener de 2024 les sol·licituds de Renda Garantida de Ciutadania dels col·lectius activables i no activables es tramiten des de la Subdirecció general de la Renda Garantida de Ciutadania (fins a aquesta data les sol·licitud de Renda Garantida de Ciutadania del col·lectiu no activable eren gestionades per la Subdirecció General de Prestacions Socials).

Aquesta prestació, en el col·lectiu no activable, ja s'està tramitant des de la plataforma de Transformació Digital eSocial, i es preveu que en els propers mesos es comencin a tramitar, també, les sol·licituds de primera instància del col·lectiu activable. A partir d'aquest moment, s'unificarà tota la tramitació d'aquesta prestació en un únic sistema d'informació, com és eSocial.

Pel que fa a la racionalització i simplificació de les prestacions, als avantprojectes de llei de mesures dels pressupostos dels anys 2024 i 2025, s'ha proposat l'extinció de les prestacions de les necessitats bàsiques i de les despeses de la llar, atès que els beneficiaris d'aquestes prestacions poden tenir dret a percebre, bé una pensió no contributiva, o bé una Renda Garantida e Ciutadania. Aquestes prestacions estan regulades als articles els articles 20 i 23 de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic.

Per desgràcia no es van aprovar ambdós pressupostos i aquestes mesures varen decaure.

No obstant, el Departament de Drets Socials i Inclusió està treballant en un Decret llei de mesures urgents de simplificació i millora dels serveis socials que inclou, novament, l'extinció d'aquestes dues prestacions.

El redactat d'aquest Decret llei també incorpora un règim transitori de les persones que siguin beneficiàries d'aquestes dues prestacions, en el moment d'entrada en vigor del Decret llei i de l'extinció de les mateixes, que preveu:

- Poder iniciar d'ofici, amb audiència de les persones interessades, un procediment per tal que les persones que tenen reconeguda actualment la prestació de necessitats bàsiques o la prestació de despeses de la llar, passin a ser beneficiàries, en substitució d'aquella, de la renda garantia de ciutadania, o del complement als ajuts, les pensions i les prestacions estatals. A aquests efectes, es podrà requerir, si escau, a les persones afectades, la informació i la documentació necessàries per al reconeixement de la nova prestació, llevat que ja se'n disposi. Aquest procediment s'ha de resoldre i notificar en el termini de tres mesos des de la data de l'acord d'inici. Transcorregut aquest termini sense que s'hagi notificat la resolució, es produirà la caducitat del procediment.

- Si no es compleixen els requisits per accedir a les noves prestacions o si les noves prestacions resulten menys favorables que les prestacions extingides per aquesta llei, les persones beneficiàries podran seguir gaudint-ne sempre que es mantinguin els requisits establerts.

5.2. EN RELACIÓ A LA COHERÈNCIA EXTERNA

Al resum inicial de l'informe de fiscalització 11/2023-C s'indica que:

> *"- No s'observa una coherència adequada amb les intervencions al territori per part d'entitats locals, que concedeixen prestacions adreçades a donar resposta a situacions d'emergència.*
>
> *La introducció a Catalunya de l'ingrés mínim vital, una prestació de competència estatal, no ha suposat una reducció del nombre de titulars de la renda garantida de ciutadania, ja que són prestacions compatibles i els llindars que determinen l'accés i la quantia de la renda garantida de ciutadania són superior. Un major accés a l'ingrés mínim vital per part dels beneficiaris de al renda garantida de ciutadania representaria un estalvi per al DDS mitjançant la reducció de les quanties de la renda garantida de ciutadania".*

En relació a aquesta conclusió, en la mateixa línia del que s'ha exposat anteriorment, és possible que l'any 2022, exercici al que es circumscriu la fiscalització d'aquesta Sindicatura de Comptes, s'observés manca de coherència externa amb les prestacions d'altres entitats, com per exemple, les ajudes d'emergència social dels ens locals.

Nogensmenys, és precís indicar que les actuacions iniciades per aquest Govern amb la constitució de les Comissions especialitzades a les que s'ha fet referència anteriorment el que es pretén millorar, precisament, és aquesta coherència mitjançant la configuració d'un Sistema de Garantia d'Ingressos de Catalunya.

Addicionalment, cal posar en valor que en l'actualitat s'està duent a terme el desenvolupament del W-Social i el D-Social, com a mòduls essencials de la nova eina transversal del Departament e-Social, els quals permetran la compartició de dades amb els ens locals i l'àmbit de salut per a garantir la màxima traçabilitat, eficiència i millor atenció als usuaris.

En darrer terme, pel que fa a la consideració en relació a l'entrada en vigor de l'Ingrés Mínim Vital, es constat que, efectivament, l'any 2022 potser no era perceptible l'efecte d'aquesta nova prestació social estatal, creada l'any 2021, sobre la prestació social de la Renda Garantida de Ciutadania. Entenem que aquesta situació és normal atès el poc període de vigència de la prestació.

No obstant, a data d'avui els efectes de l'Ingrés Mínim Vital en la gestió de la Renda Garantida de Ciutadania són més que evidents. Així s'observa a les dades compartides a la darrera Comissió de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania, celebrada el passat 20 de febrer de 2025:

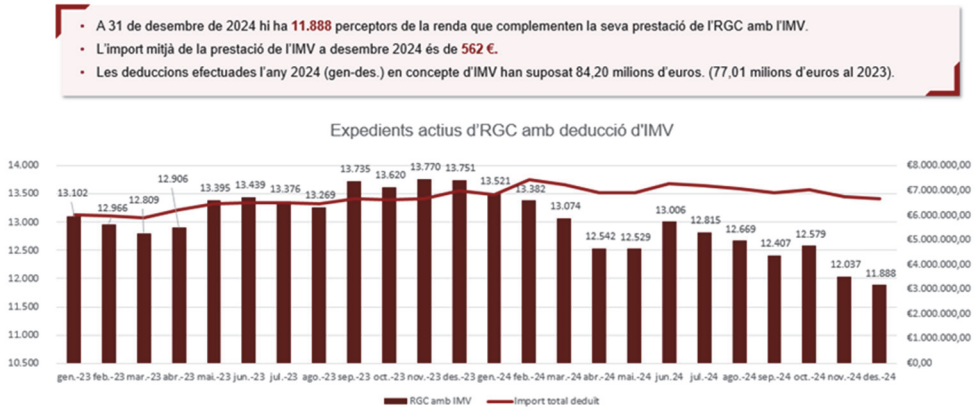

En darrer terme, cal tenir en consideració que, en aquests moments, s'està treballant en l'assumpció de la gestió íntegra de l'Ingrés Mínim Vital per part de la Generalitat de Catalunya i en la reforma de la Llei que regula prestació de la Renda Garantida de Ciutadania (en tràmit parlamentari).

Ambdues actuacions veuran la llum durant l'exercici 2025 – 2026, el que permetrà una millor coordinació i eficiència entre ambdues prestacions i optimització de recursos i la millora de la seva eficàcia, en la línia que proposa el projecte d'informe de fiscalització.

6. EN RELACIÓ AL COMPLIMENT DELS REQUISITS DE L'ESQUEMA NACIONAL DE SEGURETAT

A l'apartat 3 del projecte d'informe de fiscalització, en el que s'incorporen diverses conclusions, s'indica que:

> *"19. Hi ha una dispersió considerable dels sistemes d'informació utilitzats per gestionar les prestacions econòmiques, a més de fragmentacions en aplicacions diferents per gestionar una mateixa prestació en alguns casos. Els sistemes d'informació vinculats a les prestacions fiscalitzades no compten amb auditories de compliment de l'Esquema Nacional de Seguretat, d'acord amb el que exigeix el Reial decret 311/2022, del 3 de maig, pel qual es regula l'Esquema Nacional de Seguretat.*
>
> *Aquest escenari, que no ha anat acompanyat d'una sistematització suficient per part del DDS dels processos i responsables clau en les tasques de comprovació i seguiment de les prestacions, compromet seriosament l'entorn de control intern i el risc d'efectivitat de les tasques de control. A l'informe la Sindicatura posa de manifest les limitacions que han impossibilitat obtenir algunes de les dades requerides durant el treball, i, per altra banda, ha obligat a realitzar comprovacions complementàries per tal de garantir la qualitat de les dades objecte de la fiscalització".*

Complementàriament, a l'apartat 5.1.1 del projecte d'informe de fiscalització, en el que es respon si el Govern ha planificat el conjunt de prestacions a partir de necessitats prèviament identificades, s'estableix que:

> *"El DDS va facilitar a la Sindicatura 2 informes d'avaluació de l'Àrea TIC sobre la petició d'extracció d'informació de les prestacions econòmiques, on s'indicava que el temps necessari per disposar d'una informació per donar resposta als requeriments s'estimava en 1 any, ateses les tasques necessàries de licitació del suport tècnic requerit, d'execució de feines tècniques, i d'interpretació i de validació i ordenació de les dades.*

Pels fets descrits, la Sindicatura considera que el DDS no pot garantir el compliment dels requisits mínims d'accés directe i disponibilitat de dades a què estan obligades les administracions públiques, fixats al Reial decret 311/2022, del 3 de maig, pel qual es regula l'Esquema Nacional de Seguretat. Aquest reial decret estableix els principis bàsics i els requisits mínims necessaris per a una protecció adequada de la informació tractada i dels serveis prestats per les entitats del seu àmbit d'aplicació (tot el sector públic, en els termes en què el defineix l'article 2 de la Llei 40/2015, de l'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic).

Amb l'objectiu de millorar aquest aspecte, segons la informació facilitada pel DDS i segons el Pla de transformació digital del novembre del 2022, la plataforma eSocial esdevindrà un nucli d'optimització de la informació. La plataforma agruparà un conjunt de 12 sistemes d'informació que transformaran de manera transversal tots els àmbits del DDS i el connectaran amb els diferents agents d'intervenció social. És un projecte que, segons el Departament, ja ha començat a donar fruits, automatitzant tràmits i reduint terminis, i que implicarà revisar processos interns juntament amb el funcionament mateix del DDS".

En relació al presumpte incompliment de l'Esquema Nacional de Seguretat (en endavant "ENS"), cal posar de manifest que, segons la informació facilitada per l'Agència de Ciberseguretat de Catalunya, s'han portat a terme 4 auditories de l'ENS al Departament de Drets Socials i Inclusió dels sistemes següents, amb un percentatge molt alt de compliment:

- Sistema d'informació de Títols de Famílies Nombroses i Monoparentals (SGTFNM). Compliment: 93,3%.
- Fons de Garanties de Pensions (FGP). Compliment: 93,5%.
- Sistema d'Informació de la Dependència (DEP). Compliment: 90,4%.
- Sistema Valisa Virtual (SCV). Compliment: 95%.

Per altra banda, aquest any estan definides al Programa de Seguretat les adequacions a l'ENS de les aplicacions wSocial i tSocial.

S'acompanyen com a **Document número 2** els informes de les auditories abans mencionades.

En qualsevol cas, és important reiterar que no es va poder subministrar la base de dades que aquesta Sindicatura de Comptes va demanar, en un format i camps específics (excel de 46 camps), perquè el procés d'extracció i d'elaboració hauria trigat més d'un any (subjecte a la prèvia licitació del servei per part d'un proveïdor extern). És a dir, no va ser perquè no tinguéssim la informació totalment controlada i accessible a les nostres bases de dades, complint tota la normativa existent, sinó per què la nova base de dades que es van demanar implicava la creació de camps calculats a partir del creuament de la informació emmagatzemada als nostres sistemes d'informació (120 sistemes d'informació, cadascuna amb la seva base de dades i amb arquitectures tecnològiques diferents) que no tenien un format homogeni i aquest càlcul i reformulació addicional comportava una dificultat afegida que va impedir que es pogués subministrar en un període curt de temps, atès que comportava fer un contracte addicional amb el nostre proveïdor del servei, amb el temps i dedicació d'equip tècnic que això comporta, l'alternativa plantejada del bolcatge total a un espai propi de la sindicatura que es va plantejar com alternativa també es va considerar inviable després de diferents reunions entre els responsables tècnics. Internament el Departament

va avaluar també la proporcionalitat de la petició atès el volum i envergadura del projecte, i segons informe elaborat per la Delegada de Protecció de Dades del Departament de Drets Socials, Document número 3 aquesta petició podria no se proporcional a la finalitat dels treballs que es manifestaven es volien dur a terme. Atès que els diferents equips van acordar una solució més adequada i viable a aquesta finalitat que va ser la disponibilitat d'un espai d'accés total a les aplicacions del Departament de Drets Socials amb capitat de fer les extraccions que es consideressin oportunes no es va donar trasllat a la Sindicatura del esmentat informe.

7. EN RELACIÓ A LA CARTERA DE SERVEIS

A l'apartat 5 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C, en el que s'incorporen els resultats s'indica que:

> "*La Cartera de serveis socials vigent l'any 2022 (vegeu el quadre 1) va ser aprovada mitjançant el Decret 142/2010, de l'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de serveis socials 2010-2011, i posteriorment prorrogada amb el Decret 222/2023, del 19 de desembre, pel qual s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2023, mentre no entrin en vigor els del 2024. Tanmateix, la informació que hi consta no ha estat actualitzada, de manera que, en el cas de les prestacions econòmiques de dret subjectiu, inclou prestacions econòmiques extingides, o bé altres de vigents però que han patit modificacions, agrupacions o canvis de nom que no hi apareixen reflectits*".

En relació amb la Cartera de serveis socials, en primer lloc, cal manifestar que el Govern de la Generalitat té la voluntat de dur-ne a terme l'actualització, tal com estableix la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials. Aquesta actualització està recollida tant en el Pla de Govern de la XV Legislatura —en la mesura 3.6.4, que preveu actualitzar la Cartera de serveis socials, impulsar el III Pla Estratègic de Serveis Socials 2027-2030 i integrar les prestacions socials mitjançant la interoperabilitat de dades i la digitalització d'expedients compartits (E-social)—, com en el Pla d'Acció Departamental de Drets Socials i Inclusió, en la mesura 4.2, que fa referència a l'actualització de les prestacions de la nova Cartera de serveis socials, seguint els principis de simplificació, agilitat, flexibilitat i innovació.

Tot i que l'últim decret d'actualització de la Cartera de serveis socials és el Decret 142/2010, d'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2010-2011, i prorrogada pel Decret 478/2024, de 17 de desembre —que estableix els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2023 mentre no s'aprovin els del 2025—, amb data 30 de maig de 2024 es va iniciar el procediment de consulta pública prèvia a l'elaboració del projecte de decret pel qual s'aprova la Cartera de serveis socials de Catalunya 2025-2029.

El període de recepció d'aportacions a aquesta consulta pública va finalitzar el 30 de juny de 2024, i, atesa la quantitat de propostes rebudes, l'informe de retorn es va publicar el 10 de febrer de 2025.

Actualment, el Departament de Drets Socials i Inclusió es troba en un procés de treball intern per analitzar i valorar quins serveis de la Cartera s'han de suprimir, modificar o incorporar així com per revisar les prestacions econòmiques, amb l'objectiu d'elaborar les memòries justificatives i econòmiques necessàries per a la tramitació del nou decret.

AL·LEGACIONS DE LA DIRECCIÓ GENERAL DE PRESTACIONS SOCIALS

PRIMERA. EN RELACIÓ A LA PRESTACIÓ DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA GESTIONADA PER LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA

1. EN RELACIÓ A LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA

De la Direcció General de Prestacions Socials depenen dues Subdireccions Generals: la Subdirecció General de Gestió de Prestacions i la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

La Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania és la responsable de planificar i coordinar el desenvolupament i l'aplicació de la prestació social de la Renda Garantida de Ciutadania.

Entre les seves funcions hi ha les relatives a (i) coordinar i supervisar la gestió administrativa i econòmica de la Renda Garantida de Ciutadania, (ii) planificar el disseny de plans formatius dels professionals que gestionen la Renda Garantida de Ciutadania, (iii) promoure procediments i instruccions de seguiment de la Renda Garantida de Ciutadania, (iv) planificar mesures d'avaluació del pla d'actuació de la prestació, (v) exercir la secretaria de 78/2019, de 2 d'abril, de creació i regulació de la Comissió de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania, i (vi) exercir la coordinació de totes les unitats i els agents socials implicats en la gestió de la prestació segons el model de cogovernança.

Pel que fa a la configuració i naturalesa jurídica de la Renda Garantida de Ciutadania, aquesta és una prestació social autonòmica que neix d'una iniciativa legislativa popular per donar compliment a l'article 24.3. de l'Estatut d'autonomia de Catalunya i assegurar els mínims d'una vida digna a les persones i les unitats familiars que es troben en situació de pobresa, per promoure'n l'autonomia i la participació activa en la societat.

Dita prestació és, segons l'article 2 de la Llei 14/2017, de 20 de juliol, de la Renda Garantida de Ciutadania (en endavant, "LRGC") una prestació social de naturalesa econòmica i percepció periòdica que es configura com una prestació garantida de dret subjectiu i que té com a finalitat desenvolupar la promoció de la persona i el seu apoderament per superar les condicions que ho han portat a necessitar aquesta prestació.

El Renda Garantida de Ciutadania consta de dues prestacions:

a) Una prestació garantida, no condicionada, subjecta als requisits que estableix la LRGC.

b) Una prestació complementària d'activació i inserció (d'ara endavant PCAI), condicionada al compromís d'elaborar i seguir, un pla d'inclusió social o inserció laboral.

Addicionalment, la LRGC crea complements altres prestacions, pensions i ajuts estatals. Aquesta prestació permet complementar aquests ingressos fins arribar a la quantia de la Renda Garantida de Ciutadania vigent a cada moment.

A 31 de desembre de 2024 les principals dades de la Renda Garantida de Ciutadania són les següents:

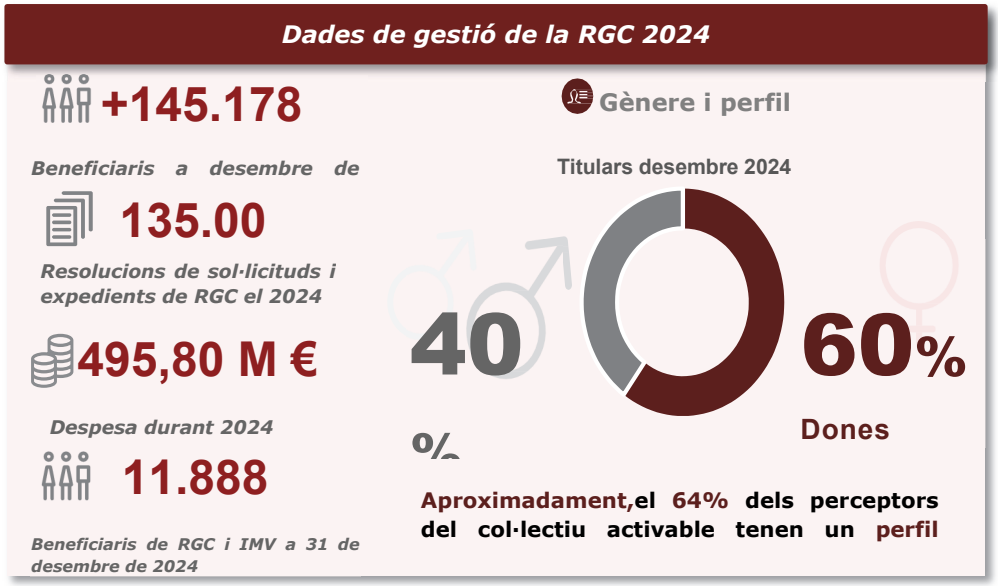

Als efectes que ens ocupen a les presents al·legacions, es precís indicar que l'any 2022 al que es circumscriu la fiscalització del projecte d'informe, la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania relativa als perfils activables estava gestionada per la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, mentre que la prestació abonada als perfils no activables es gestionava per la Subdirecció General de Gestió de Prestacions.

Atès l'exposat, a la present al·legació només s'analitzen els motius relatius a la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania dels perfils activables.

2. EN RELACIÓ A L'AVALUACIÓ DE L'EFICÀCIA DE LA PRESTACIÓ

A l'apartat 3 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C s'indica que:

> *"La política pública vinculada a les prestacions socials de caràcter econòmic presenta elements de debilitat quant a la pertinència i la coherència interna i externa. En aquest sentit, no hi ha una pertinència adequada dels objectius, atès que no es basen en una detecció prèvia de necessitats dimensionades per a totes les prestacions; algunes de les característiques de les prestacions no són coherents amb els objectius perseguits, com ara els criteris d'elegibilitat i els llindars, i pel que fa a la coherència externa, no hi ha una coordinació idònia amb altres intervencions al territori.*
>
> *No s'ha avaluat el conjunt de les prestacions econòmiques i no s'ha promogut un marc de transparència i, per tant, no es disposa de dades o eines per a una la presa de*

decisions i espais de treball i governança raonadament informats. Aquest escenari, doncs, no contribueix a assolir millores en l'eficàcia, l'eficiència i l'economia de la intervenció pública".

Aquesta afirmació no és aplicable a la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania, atès que la pròpia LRGC regula els mecanismes de la prestació, els quals estan totalment implementats a data d'avui.

Al respecte d'aquesta obligació, la Disposició Addicional Sisena de la LRGC regula l'informe genera d'avaluació preveient literalment que:

"L'Administració de la Generalitat ha d'elaborar anualment un informe general d'avaluació de l'aplicació d'aquesta llei. Aquest informe ha de permetre avaluar la taxa de cobertura de la prestació i la seva suficiència econòmica".

En compliment d'aquesta Disposició Addicional, el Departament de Drets Socials encarrega a Ivàlua l'emissió del corresponent informe d'avaluació, el qual està publicat i disponible on line al web d'Ivàlua. D'aquest informe se'n dóna compte a la Comissió de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania.

Addicionalment, cal tenir en compte les funcions que la LRGC atribueix a la Comissió Interdepartamental i a la Comissió de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania.

D'una banda, l'article 22.4 de la LRGC estableix que:

"4. La gestió de la planificació, l'avaluació i l'orientació es fa per mitjà d'una comissió interdepartamental creada pel Govern".

D'altra banda, l'article 23 de la LRGC regula la constitució i funcions atribuïdes a la Comissió de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania a qui li encarrega el seguiment de la prestació:

"1. En el termini de cinc mesos a comptar de l'entrada en vigor d'aquesta llei s'ha de crear per decret una comissió de govern de la renda garantida de ciutadania integrada, de manera paritària, per representants de l'Administració de la Generalitat i per les organitzacions sindicals i empresarials més representatives de Catalunya, entitats del tercer sector, entitats representatives del treball social i entitats representatives del món local, amb el vot de qualitat de la persona titular del departament competent en la matèria. Aquesta comissió s'ha de reunir trimestralment.

2. La comissió duu a terme funcions d'avaluació i seguiment de l'aplicació i el funcionament de la renda garantida de ciutadania. Concretament, les següents:

a) Analitzar l'evolució dels expedients, el comportament en la demanda i els efectes sobre el mercat de treball, i, específicament, la compatibilitat de la renda garantida de ciutadania amb les rendes del treball a temps parcial, per tal d'informar sobre el procés de generalització amb totes les rendes de treball derivades de contractes a temps parcial.

b) Avaluar el possible efecte crida que s'hagi produït i, si s'escau, constatar que s'ha produït un increment de com a mínim un 10% de noves sol·licituds de la renda garantida de ciutadania de persones acabades de censar a Catalunya. Si és així, informar de manera favorable perquè s'ampliï el requisit de residència prèvia fins a un total de trenta-sis mesos. En aquest cas, s'habilita el Govern perquè per reglament pugui ampliar el període de vint-i-quatre mesos de residència legal fins a trenta-sis mesos, per a tenir dret a la prestació.

c) Avaluar la taxa de cobertura de la prestació sobre el conjunt de la població i la seva suficiència econòmica.

d) Revisar, a la vista del Mapa de prestacions socials de Catalunya, el conjunt de prestacions econòmiques i de serveis existents per tal de portar a terme la necessària racionalització i simplificació de les prestacions existents, i, si s'escau, fer els informes que consideri pertinents".

Tant la Comissió Interdepartamental com la Comissió de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania estan degudament constituïts i exerceixen, en el degut temps i forma, les funcions que li han estat legalment atribuïdes, motiu pel qual, tal i com s'ha indicat anteriorment, l'afirmació continguda al projecte d'informe de fiscalització 11/20232-C no seria aplicable a la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania, la qual està plenament sotmesa a sistema d'avaluació el resultat de la qual es publica i es transmet a la Comissió de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania, en tant que màxim òrgan de govern de la prestació i símbol de la cogovernança de la mateixa entre el Departament de Drets Socials i Inclusió i els agents socials.

En darrer terme, no pot obviar-se que les dades de la prestació estan publicades i actualitzades mensualment al web del Departament als efectes de donar compliment al principi i obligació de transparència i retiment de comptes.

3. EN RELACIÓ AL PROCEDIMENT DE CONCESSIÓ DE LA PRESTACIÓ I EL COMPLIMENT DELS TERMINIS DE RESOLUCIÓ

A l'apartat 5.2.1 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C es fa esment als següents aspectes:

3.1. EN RELACIÓ A LES DIFICULTATS PER ACCEDIR A DOCUMENTACIÓ QUE EXPLICITI ELS PROCESSOS CLAU, DE CONCESSIÓ, SEGUIMENT I CONTROL

A l'informe s'indica que:

"La Sindicatura no ha pogut identificar documentació que expliciti de forma clara i sistemàtica els processos clau, de concessió, seguiment i control, juntament amb la distribució de tasques i responsabilitats al llarg dels procediments de gestió de les prestacions econòmiques".

Tal i com s'ha indicat anteriorment, d'ençà dels inicis del procés de fiscalització per part d'aquesta Sindicatura de Comptes, el personal de les Direccions Generals implicades han mantingut diverses reunions per facilitar tota la informació i documentació sol·licitada.

En aquesta sentit, la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania va facilitar tota la informació i documentació sol·licitada en relació al fluxograma i documentació sobre el procés d'atorgament de la prestació, en els termes requerits.

És important indicar que, tal i com ja es posà en coneixement d'aquesta Sindicatura de Comptes, tots els processos de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania es troben degudament pautats mitjançant el corresponent flux de procés, quadre d'assignació de responsabilitat i pautes metodològiques, operatives i de gestió.

Aquests documents han estat objecte de revisió, actualització i recent aprovació per la Comissió Tècnica de Seguiment del Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania (veure aparat 6 de les presents al·legacions**)**. S'entén, doncs, que dita afirmació no fa referència a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, la qual, precisament, sí disposa de documentació que explicita de forma clara i sistemàtica els processos clau, de concessió, seguiment i control, juntament amb la distribució de tasques i responsabilitats al llarg del procés de gestió de la prestació.

3.2. EN RELACIÓ AL PROCEDIMENT DE COMPROVACIÓ DELS REQUISITS I EL CONTROL DELS INGRESSOS DELS BENEFICIARIS

A l'informe s'indica que:

> *"La comprovació dels requisits i el control dels ingressos dels beneficiaris pot generar tràmits dilatats en el temps, la qual cosa pot alimentar el fenomen de la persona que no accedeix a la prestació tot i tenir-hi dret (non take-up). A més, pot crear un efecte contrari a la inserció laboral, com podria passar per exemple amb la renda garantida de ciutadania, ja que els beneficiaris podrien percebre dificultats per tornar a accedir a la prestació un cop finalitzat un període laboral. Aquest fet genera incertesa, entre altres coses, perquè el beneficiari pot dubtar si recuperarà la prestació en cas que aquesta s'hagi interromput durant el període de la seva inserció laboral".*

L'informe incideix en el fet que la comprovació dels requisits i el control dels ingressos dels beneficiaris pot genera tràmits dilatats en el temps i que, aquest fet, alhora, pot incidir en el non take-up de la prestació.

En relació a aquesta consideració és precís tenir en compte que l'actual disseny normatiu no facilita la gestió àgil de la prestació, en tant que, de conformitat amb allò previst a l'article 11.2.a de LRGC:

> *"2. Els titulars i, si s'escau, els beneficiaris de la prestació de la renda garantida de ciutadania tenen les obligacions següents:*
>
> *a) Comunicar a les entitats gestores que correspongui, dins el termini d'un mes des que es produeixin, els canvis de situació patrimonial, personal o familiar que, d'acord amb aquesta llei puguin modificar, suspendre o extingir la prestació econòmica. Així mateix, han de comunicar, també dins el termini d'un mes, el canvi de residència habitual".*

Aquesta obligació genera un important volum de gestió de tràmits que, tal i com s'indica al llarg del projecte d'informe de fiscalització, actualment es gestionen de for-

ma manual i individualitzada, fet que pot comportar endarreriments en la resolució de les peticions de modificació de la prestació.

En aquest sentit, cal recordar que la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania actualment es gestiona amb l'eina Curam, la qual no permet l'aplicació d'automatismes i requereix d'un elevat volum de manualitats i, per tant, d'intervenció individual dels tècnics de al Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

Nogensmenys, l'actual take-up de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania ha estat àmpliament analitzat per Ivàlua en els seus informes d'avaluació,[1] en el darrer dels quals conclou que:

> *"El take-up de la prestació és força correcte, a 2020 el take-up se situaria gairebé al 80%, per 2021 i 2022, en canvi, seria menor, al voltant del 70%. Tanmateix, hi ha marge de millora, perquè el take-up s'ha reduït entre 2020 i 2021 i 2022 i segons l'estimació a abril de 2022 aproximadament un 30% de llars elegibles per RGC no la perceben".*

3.3. EN RELACIÓ ALS TERMINIS DE RESOLUCIÓ

A l'informe s'indica que:

> *"La Sindicatura ha obtingut les sol·licituds registrades per als exercicis 2021 i 2022. La taula següent mostra el nombre de sol·licituds rebudes el 2022 per a cada prestació, el percentatge de resolució en la data d'extracció de les dades i el temps de resolució, i indica el percentatge de sol·licituds que es van resoldre en un temps superior a 3, 4 i 6 mesos. Aquests temps de resposta s'han determinat a partir de la normativa de cadascuna de les prestacions econòmiques garantides, on s'estipula, en cada cas, un temps màxim de resolució de la prestació (quadre 13)".*

Quadre 13. Sol·licituds rebudes, resoltes i temps de resolució. Exercici 2022

Prestació	Sol·licituds			Temps (dies)		> 3 mesos	> 4 mesos	> 6 mesos
	Rebudes	Resoltes	Percentatge	Mitjana	Mediana			
Renda garantida de ciutadania - activables	24.983	24.979	100,0%	100,8	96	57,7%	29,7%	2,5%

> *Els resultats que mostra el quadre posen en relleu que gairebé totes les prestacions presenten un percentatge alt de resolucions en temps superiors als 3 mesos, i en alguns casos, als 4 i als 6 mesos. En aquest sentit, cal assenyalar els elevats temps de resolució de les pensions no contributives, tant per invalidesa (7 mesos), com per jubilació (5 mesos); dels seus complements, amb un temps mitjà de resolució de 8 mesos, i de la prestació de necessitats bàsiques, amb un temps mitjà de 8 mesos per resoldre. Tan sols les prestacions d'acolliment presenten temps molt reduïts i ajustats a la normativa".*

En relació al termini de resolució de noves sol·licituds de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania, cal tenir en consideració que, segons allò previst en els apartats 1 i 2 de l'article 26 de la LRGC:

[1] Avaluació de la Renda Garantida de Ciutadania Disseny i Implementació. Actualització pel període de gener de 2020 a abril de 2022.

> *"1. L'administració pública competent ha de dictar una resolució expressa denegant o atorgant la prestació en el termini de quatre mesos a comptar de la data d'entrada de la sol·licitud al registre.*
>
> *2. Un cop transcorregut el termini a què fa referència l'apartat 1 sense que s'hagi notificat la resolució a la persona interessada, s'ha d'entendre estimada la sol·licitud".*

Per tant, l'Administració ha de resoldre les sol·licituds de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania en el termini màxim de 4 mesos des de la seva entrada per registre. En cas que no es dicti resolució expressa en dit termini, la prestació s'entén atorgada per silenci administratiu positiu.

El compliment del termini màxim legal de resolució de les sol·licituds de la prestació ha estat, i continua essent, una de les prioritats de gestió, garantint-se que aquest és inferior als 4 mesos.

Segons la informació històrica de què disposa la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, el termini de resolució de noves sol·licituds en els exercicis 2021 i 2022 no era superior a 4 mesos.

A continuació es detallen els terminis de resolució d'ambdues anualitats:

EVOLUCIÓ DE L'RGC A CATALUNYA (2021 - 2022)

Any	Total Pagament Mensual	Expedients Vigents (3)	Destinataris Exp. vigents (3)	Mitjana resolució (dies)	Sol·licituds (5)
gen-21	33.941.629,42 €	45.320	104.454	106	4.091
febr-21	35.871.753,52 €	47.065	108.018	102	5.457
març-21	36.723.807,08 €	48.614	111.279	88	5.799
abr-21	37.096.054,96 €	49.817	113.997	91	4.377
maig-21	37.730.652,31 €	51.153	116.870	85	4.144
juny-21	36.999.377,08 €	51.636	118.060	89	3.652
jul-21	34.002.029,30 €	52.164	119.011	89	3.365
ag-21	33.705.155,89 €	52.609	119.746	94	2.387
set-21	36.733.263,11 €	53.654	121.504	112	3.066
oct-21	35.289.865,07 €	54.128	122.374	114	3.289
nov-21	36.079.105,53 €	54.644	123.091	114	3.403
des-21	35.164.096,15 €	54.746	123.152	113	2.526
gen-22	35.966.418,22 €	54.909	123.324	119	2.765
febr-22	36.710.526,36 €	55.382	124.171	105	2.994
març-22	36.155.946,15 €	55.777	125.018	108	3.637
abr-22	35.649.509,21 €	55.669	123.920	114	2.538
maig-22	35.870.543,84 €	55.856	124.018	112	2.677
juny-22	36.145.706,12 €	56.258	124.820	110	1.904
jul-22	35.605.124,73 €	56.569	125.428	116	1.359
ag-22	33.969.119,43 €	56.460	125.056	103	1.008
set-22	35.821.125,23 €	55.975	123.232	123	1.326
oct-22	34.117.732,69 €	55.306	121.325	122	1.580
nov-22	32.528.545,55 €	54.403	116.391	110	1.765
des-22	33.381.001,50 €	54.047	117.506	113	1.428

Atès l'exposat, queda palès que el termini mig de resolució de les noves sol·licituds de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania no va superar els 4 mesos de termini màxim legalment previst a la l'article 26.1 de la LRGC.

4. EN RELACIÓ LAS CRITERIS D'ATORGAMENT DE LA PRESTACIÓ

En el mateix apartat 2.1 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C s'indica que:

> *"Es fa palès, doncs, que la resposta a les necessitats que motiven la sol·licitud de la prestació no és àgil ni immediata. En aquest sentit, la Sindicatura vol fer notar la contradicció que es pot generar entre una manca d'ingressos conjuntural del beneficiari de la prestació econòmica garantida i els dilatats temps de resolució de la seva concessió. En el cas de la renda garantida de ciutadania, per exemple, l'elegibilitat i el càlcul de la quantia pertinent es determinen prenent en consideració els ingressos corresponents als 2 mesos anteriors a la sol·licitud, però el temps de resolució d'aquestes sol·licituds és superior als 3 mesos".*

En relació a aqueta consideració, és precís indicar que tant els criteris per a l'elegibilitat i el càlcul de la quantia de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania (article 7.1.d) de la LRGC) com el termini màxim per a la resolució de les sol·licituds (article 26 de la LRGC) que s'apliquen per la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania són els legalment previstos a l'actual LRGC

5. EN RELACIÓ ALS CIRCUITS IMPLEMENTATS PER AL SEGUIMENT I CONTROL DE LA PRESTACIÓ

A l'informe 5.2.2 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C s'analitzen les mecanisme de control i seguiment de les prestacions. En concret, pel que fa a la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania aquesta Sindicatura de Comptes indica que:

> *"En aquest cas hi ha 3 nivells de control: les revisions biennals, en què es comprova que es mantenen els requisits que donaven accés a la prestació mitjançant extraccions massives des de l'aplicació CURAM, pel que fa als expedients pendents de resolució de pròrroga; les revisions d'expedients iniciats a instància de part, motivades per la comunicació per part del ciutadà dels canvis en la situació patrimonial, familiar, d'ingressos o del lloc de residència, i finalment les revisions d'ofici, que no tenen cap periodicitat fixada".*

5.1. APLICACIÓ DELS MECANISMES LEGALMENT PREVISTOS

Segons consta al projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C, els mecanismes de control implementats per la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania són els següents:

- Revisions biennals (article 10 i 12 de la LRGC i articles 50, 52 i 53 del RLRGC).
- Revisions d'expedients iniciades a instància de part (article 11 de la LRGC i article 16 RLRGC).
- Revisions d'ofici.

Els referits mecanismes es corresponen amb els procediments legalment previstos a la normativa aplicable per a poder dur a terme revisions dels expedients de la prestació.

5.2. APLICACIÓ D'INTEROPERABILITATS DISPONIBLES I CREUAMENTS MASSIUS

En qualsevol cas, és important indicar que la gestió, seguiment i control de la prestació mitjançant qualsevol dels procediments de revisió anteriorment indicats requereix l'aplicació de totes les interoperabilitats disponibles i la realització de creuaments de dades massives:

- En primer lloc, interoperabilitats individuals per cada expedient de la Renda Garantida de Ciutadania: s'executen durant la valoració i tramitació del procediment corresponent que pot iniciar-se a instància de la persona sol·licitant o d'ofici.

- En segon lloc, i amb incidència directa en el volum de deteccions de pagaments indeguts, l'equip TIC de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania realitza unes interoperabilitats massives, amb detall de la freqüència de l'extracció i de la possibilitat de tractament de dades per incorporació a llistat dels pagaments indeguts:

    - Agència Estatal d'Administració Tributària. C4 Certificat de rendes per a prestacions socials.
    - Cadastre. Certificat de consulta de dades cadastrals.
    - Instituto Nacional de Empleo. Certificat imports actuals.
    - Pensions Públiques INSS. Pensions_prestacions.
    - RCA Menors. Consulta d'assegurats al Registre Central d'Assegurats.
    - Registre Civil Digitalitzat (DICIREG). Dicireg_defuncio.

Addicionalment, l'equip de seguiment de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania realitza interoperabilitats massives amb la Tresoreria General de la Seguretat Social per detectar les altes laborals.

Les referides interoperabilitats i creuaments s'estan realitzant amb regularitat, amb la freqüència que determina la Instrucció interna dictada per la Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadana en data 3 de febrer de 2025, l'abast de la qual fou compartida amb aquesta Sindicatura de Comptes el passat 14 de març de 2025. S'acompanya com a Document número 4.

En la referida Instrucció es determinen les interoperabilitats disponibles i els creuaments de dades que s'han de realitzar per tal de garantir la detecció i gestió dels pagaments indeguts en el degut temps i forma, evitant la prescripció del dret de la Generalitat de Catalunya a reclamar els referits deutes i la caducitat dels expedients un cop incoats, així com la prescripció del dret al cobrament un cop liquidats els deutes.

6. EL PLA D'INTEGRITAT DE LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA: INSTRUMENT DE COMPLIANCE COM A EINA DE PREVENCIÓ I GARANTIA D'ÈTICA, INTEGRITAT I DILIGÈNCIA DEGUDA EN LA GESTIÓ DE LA PRESTACIÓ

Sense perjudici dels procediments de revisió d'expedients als que s'ha fet referència a l'apartat anterior, esdevé del tot indispensable posar de manifest que, tal i com ja es posà en coneixement d'aquesta Sindicatura de Comptes en diferent documents lliurats, la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania ha elaborat el Pla d'Integritat de la Subdirecció General mitjançant la realització d'un anàlisi proactiu, estructurat i específic dels processos interns que permetin millorar l'eficàcia i la seguretat jurídica en la presa de decisions per gestionar el risc d'irregularitat, frau o corrupció.

A resultes de l'avaluació de risc elaborada, el Pla concreta les mesures que, regides pel principi de millora continua, s'han d'implementar a través de diferents plans d'acció i millores enfocades al compliment de l'ordenament jurídic vigent, així com a les recomanacions dels òrgans consultius, la doctrina administrativa i la jurisprudència i les pròpies instruccions internes del Departament de Drets Socials.

En data 8 de maig de 2024 el Director General de Prestacions Socials ha dictat una resolució en virtut de la qual s'ha resolt:

> *"PRIMER. Aprovar el Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania i donar la publicitat segons allò previst en el propi Pla.*
>
> *SEGON. Impulsar la constitució de la Comissió Tècnica de Seguiment d'Integritat, en tant que encarregada de vetllar pel compliment del conjunt del Pla d'Integritat, així com de formular propostes o valoració d'alternatives en el cas que sigui necessari.*
>
> *TERCER. Comunicar als subjectes inclosos en l'àmbit subjectiu del Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania que aquesta Resolució i el propi Pla d'Integritat entraran en vigor a l'endemà de la seva aprovació".*

S'acompanya com a Document número 5 el Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

6.1. QUÈ VA MOTIVAR L'APROVACIÓ DEL PLA D'INTEGRITAT DE LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA?

La Renda Garantida de Ciutadania és, a dia d'avui, la prestació social més gran de la Generalitat de Catalunya, tant pel volum d'expedients, com de beneficiaris i despesa associada a aquesta. El creixement exponencial de la prestació des dels seus orígens i la imminent assumpció de l'IMV prevista per a inicis de 2026 en compliment del conveni formalitzat amb l'Estat el juliol de 2024 han estat els principals motius de l'impuls, el disseny i la implementació d'un Pa d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, com a element d'integritat dinàmic objecte de permanent i antifrau que, de manera continuada, han de guiar l'actuació administrativa de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

Ambdues prestacions, Renda Garantida de Ciutadania i IMV, comparteixen un **comú denominador**: constitueixen dos exemples de renda mínima la finalitat essencial de la qual és prevenir el risc de pobresa i exclusió social de les persones més vulnerables, configurant-se com a dret subjectiu que garanteix un nivell mínim de renda als que es trobin en situació de vulnerabilitat econòmica.

La incorporació de l'IMV i la voluntat de projectar un Sistema de Garantia d'Ingressos a Catalunya han estat els elements decisius per impulsar la implementació d'un programa de compliance a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania**, malgrat no ser obligatori amb caràcter general per a les administracions públiques**, en el marc del qual:

1. Identificar els principals **punts de millora en els processos** de tramitació de la prestació.
2. Garantir la correcta i eficient **gestió i distribució dels recursos públics** destinats a les famílies més vulnerables.
3. Blindar i promoure la **seguretat jurídica i més eficiència** dels equips humans implicats en la tramitació de les prestacions socials davant de l'imminent repte d'assumpció de la gestió de l'Ingrés Mínim Vital en un moment d'alta càrrega de treball.

L'**objectiu** és impulsar la gestió pública de la renda mínima de Catalunya basada en la **bona governança i en l'enfortiment de les estructures ètiques de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania**, a través d'un coneixement profund dels processos de gestió interns, com a baula indispensable per prevenir conductes inadequades, detectar possibles irregularitats en la gestió i garantir la presa de decisions basada en la reducció dels riscos.

6.2. IMPLEMENTACIÓ D'UN MODEL DE COMPLIANCE APLICAT A LA GESTIÓ DE PRESTACIONS SOCIALS: EXEMPLE D'INNOVACIÓ I DE DILIGÈNCIA DEGUDA

6.2.1. La integritat pública: eix vertebrador del projecte

La integritat pública constitueix l'eix vertebrador del projecte.

Dins dels 30 Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) fixats per a l'any 2030, l'Objectiu 16 exigeix que els Estats:

> *"promoguin societats pacífiques i inclusives per al desenvolupament sostenible, proporcionin accés a la justícia per a tothom i creen institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells, mitjançant la reducció dels corrents financers il·lícits, l'enfortiment de la recuperació i la devolució d'actius robats, la reducció substancial del suborn i la reducció substancial del suborn les conseqüències a tots els nivells, etc.".*

Segons l'OCDE la integritat és:

> *"l'alineació consistent i l'adhesió als valors, principis i normes ètics compartits per mantenir i prioritzar l'interès públic sobre els interessos privats al sector públic".*

La integritat no és només una qüestió moral, sinó que permet fer les economies més productives, els sectors públics més eficients, les societats i les economies més inclusives. Es tracta de restablir la confiança, no només confiar en el govern, sinó també confiar en les institucions públiques, els reguladors i els gestors públics.

Per dur a terme el desenvolupament i la implementació de polítiques d'integritat basades en el risc ens hem donat suport altres pilars fonamentals:

1. **Sistema:**tenir un sistema per reduir les oportunitats de tenir un comportament corrupte o inadequat.
2. **Cultura:**canviar la cultura per fer que la corrupció sigui inacceptable socialment.
3. **Rendició de comptes:**promoure que els empleats públics siguin responsables de les seves accions.

Per assolir les metes cal dotar-se dels instruments per a la promoció i la garantia de la integritat i l'ètica públiques, és a dir, construir un sistema d'integritat pública que contingui des dels elements més elevats o intangibles, com poden ser els valors i principis, els més operatius, com poden ser els mecanismes de seguiment o avaluació del mateix sistema d'integritat.

6.2.2. El Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania: model d'autoregulació, exemple de diligència deguda

El compliance es defineix com l'adopció i la implementació, per part d'una organització, d'un conjunt de polítiques, procediments i controls interns, dirigits a mitigar el risc d'imposició de sancions derivades d'incompliments normatius, així com els perjudicis reputacionals i altres conseqüències legals i econòmiques vinculades a aquests incompliments.

El principal objectiu del compliance és assegurar internament i externament (grups d'interès) que l'organització dissenya, dirigeix, executa, desenvolupa i millora els seus processos interns vetllant pel compliment de la normativa aplicable a les activitats.

Prevenir els incompliments normatius, mitjançant mesures organitzatives dirigides a minimitzar el risc de lesió de béns jurídics aliens, forma part del bon govern corporatiu de les organitzacions. El compliance, així entès, es converteix en una potent eina al servei de la sostenibilitat i del foment de la integritat i la cultura ètica de l'organització.

El disseny, la implantació i el desenvolupament d'un model de compliance, suposa un patent exercici de diligència deguda enfocat a la gestió i control de riscos de compliment. La gestió, el control i la supervisió de processos amb risc de compliment normatiu comporta la definició d'un marc d'actuació intern per als membres de l'organització.

Així doncs, l'exercici de la diligència deguda comença des del disseny de les polítiques i procediments interns de manera que siguin idonis per a la mitigació dels riscos de compliment que cal mitigar.

Aquest marc d'actuació el defineixen les polítiques i els procediments de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania -exercint aquesta el seu poder de direcció i control de les activitats- i el seu disseny s'adequa al marc legal vigent, així com als requisits normatius aplicables a les activitats desenvolupades.

Tot això forma part un clar model d'autoregulació que obliga a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania a planificar i dur a terme tota una sèrie d'activitats i processos que engloben des del disseny, al lideratge, a la cultura, als recursos, a les operacions, a la monitorització i auditoria dels seus processos a través de deures autoimposats (soft law) que la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania vol complir voluntàriament per ser eficaç en la gestió del risc de compliment i generar una autèntica cultura de compliance a l'organització.

6.2.3. ¿Per què la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania decideix dotar-se d'instruments d'autoregulació?

L'anomenat públic compliance o compliance del sector públic està significant el traspàs al sector públic de tota una sèrie de tècniques, eines, principis i metodologia, usats durant dècades per les empreses privades.

A través de l'autoregulació, la pròpia organització té la facultat de definir el marc d'actuació permès als membres. Per això se serveix de polítiques, procediments i controls.

Ara bé, si amb caràcter general, les entitats del sector públic no responen penalment, ¿per què dotar-se d'instruments d'autocontrol / autoregulació?

6.2.3.1. Recomanació OCDE sobre integritat pública

A Espanya, el compliance s'introdueix a través de la responsabilitat penal de la persona jurídica, l'any 2010, i posteriorment dels programes de prevenció de delictes el 2015, totes dues fites de la mà de dues reformes del Codi Penal (CP).

Al sector públic el compliance penal arriba el 2010, quan s'instaura la responsabilitat penal de les societats mercantils públiques estatals, les quals poden resultar criminalment responsables de determinats delictes comesos al seu si.

Això no obstant, a excepció de les referides societats mercantils estatals i alguna entitat institucional més (col·legis professionals, cambres de comerç, etc.), en general, el sector públic està exclòs de la responsabilitat penal de la persona jurídica ex art.

No obstant això, tot i que la implementació de programes de compliance no és obligatòria a les administracions públiques (entre elles, la Direcció General de Prestacions Socials i, per tant, la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania), seguint el criteri establert per l'OCDE, en el seu Recomanació sobre la Integritat pública de 26 de gener de 2017, el sector públic ha d'implementar sistemes d'integritat institucional, promoure una cultura d'integritat pública i exercir el lideratge necessari en aquest àmbit i, finalment, demostrar una rendició de comptes real i efectiva.

En el marc dels pilars assenyalats per l'OCDE es conceben per al sector públic previsions similars als requisits que estableix el CP per als models de prevenció de delictes, entre d'altres, a tall d'exemple, (i) la implementació d'un marc de control i gestió de riscos que salvaguardi la integritat a les entitats del sector públic, o (ii) la confecció de normes d'integritat, o com a confecció de normes d'integritat.

Resulta innegable que la recomanació de l'OCDE s'emmarca conceptualment en la idea que el sector públic de què forma part la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania també necessita alimentar-se d'instruments d'autoregulació que contribueixin al bon govern i a la bona administració.

D'aquesta manera, l'acció del sector públic, enfocada a prevenir incompliments normatius, ajudaria a garantir la integritat a la gestió pública i a millorar la rendició de comptes davant de la ciutadania. En definitiva, exercir l'exemplaritat.

6.2.3.2. L'arribada del compliance a les administracions públiques a través del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR)

En el context de la pandèmia de 2020 generada per la COVID 19 i de cara a ajudar a remuntar les pèrdues que va suposar la parada en sec de l'activitat econòmica, la Comissió Europea va crear primer, l'Instrument de Recuperació i Resiliència (Reglament (UE) 2020/2094) i, a continuació, el Mecanisme 2021/241),

Des de Brussel·les es van establir les principals mesures de control per salvaguardar el bon ús dels fons, centrant-se especialment en 4 pilars: evitar el frau, la corrupció, els conflictes d'interessos i el doble finançament. Per això, cada Estat Membre va haver d'elaborar les seves pròpies normes de control de les subvencions que, en el cas d'Espanya, es va plasmar en l'anomenat Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR), aprovat pel Consell de Ministres el 27 d'abril del 2021. Aquest Pla s'articula al voltant de deu polítiques palanques desenvolupades.

En línia jeràrquica descendent, el Govern d'Espanya va aprovar l'Ordre Ministerial HFP/1030/2021, que desenvolupa el PRTR esmentat, amb l'objectiu d'explicar el sistema de control dissenyat, així com assegurar-se que els subjectes obligats apliquin homogèniament els principis i requeriments transversals de compliment normatiu, ètica pública i legalitat. En aquesta norma es desenvolupa el denominat Pla de mesures antifrau (PMA), al procediment que ha de desenvolupar cada subjecte obligat on es disposin les mesures de control del frau, la corrupció, els conflictes d'interessos i el doble finançament.

A aquest efecte, tota entitat decisora o executora que participi en l'execució de les mesures del PRTR ha de disposar d'un Pla de Mesures Antifrau que li permeti garantir i declarar que, en el seu àmbit d'actuació respectiu, els fons corresponents s'han utilitzat de conformitat amb les normes aplicables en matèria de prevenció, detecció, correcció i persecució del frau, la corrupció.

El Pla dIntegritat de la SGRGC no està subjecte a l'Ordre Ministerial HFP/1030/2021 ni s'empara en aquesta, si bé resulta**un clar exemple de diligència deguda** al si d'una Administració Pública que, encara que no hi estigui obligada, decideix, per convenciment, aplicar mesures de control de riscos sobre els seus processos de decisió i gestió dels recursos públics, seguint la recomanació de l'OCDE sobre la Integritat pública de 26 de gener de 2017, els Objectius de Desenvolupament Sostenible (Objectiu 12) i la Objectiu 12)**pràctica innovadora fora dels cànons tradicionals de les administracions públiques.**

6.2.4. Definició de l'abast del projecte

6.2.4.1. Eixos clau

El projecte s'ha desenvolupat sobre **tres eixos clau:**

1. **Integritat pública i cultura ètica.** L'objectiu d'aquest eix és guiar i orientar les persones que treballen a la institució perquè la conducta sigui la pròpia d'un servidor públic.

2. **Gestió pública professional.** L'objectiu d'aquest eix és garantir la legalitat i l'eficiència a l'operativa de l'organització.

3. **Prevenció de les irregularitats, el frau i la corrupció.** L'objectiu d'aquest eix és reduir la probabilitat que els riscos esdevinguin casos de corrupció (treball preventiu), però també reduir la gravetat de les conseqüències si aquests casos es produeixen (treball contingent).

6.2.4.2. Pilars del nou model de gestió de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania mitjançant el Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania

Per desenvolupar el projecte, la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, amb l'aprovació de la Direcció General de Prestacions Socials, ha dut a terme la definició dels pilars del nou model de gestió de la Renda Garantida de Ciutadania a través del Pla d'Integritat:

1. **Simplificació administrativa i agilitat en la gestió:** finestra única per a la gestió de la Renda Garantida de Ciutadania i Ingrés Mínim Vital.

2. **Transformació digital i intermediació de dades**: s'estableix com a eix vertebrador la nova plataforma tecnològica eSocial, que té com a objectiu final transformar de forma transversal tots els àmbits del Departament de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya mitjançant la integració de 12 solucions corporatives (sistemes d'informació transversals).

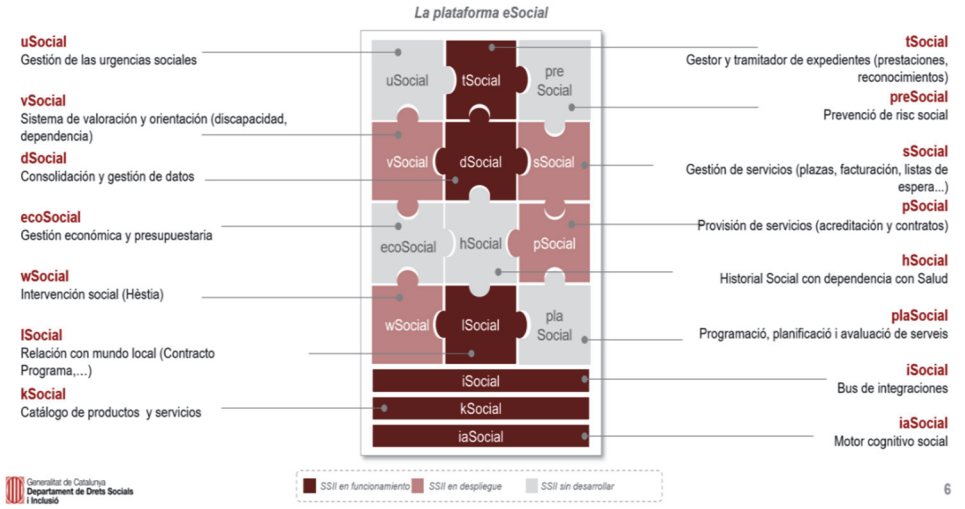

L'objectiu és que totes les prestacions socials es tramitin a través del mateix tramitador (tSocial), dissenyat estratègicament per aconseguir una gestió 100% automatitzada de les prestacions i els expedients, fet que permet reduir el temps de gestió i de resposta cap a la ciutadania.

3. Orientació a la millora contínua, eficient i sostenible: mitjans proporcionals als resultats que es vulguin assolir i d'acord amb els recursos disponibles a l'organització, de manera que s'asseguri l'estabilitat i la validesa per al mitjà termini.

4. Cooperació interadministrativa: millorar la coordinació entre Àrees Bàsiques de Serveis Socials, oficines del Servei d'Ocupació de Catalunya i el Tercer Sector per donar cobertura i assistència al màxim i reduir l'actual non take up.

5. Transparència: a través del disseny i la implementació d'indicadors que permetin rendir comptes a la ciutadania en matèria d'ètica i integritat.

6. Atenció personalitzada al ciutadà: ampliació dels punts d'atenció i la contractació de personal especialitzat en matèria de prestacions.

6.2.4.3. Àmbit subjectiu d'aplicació

El Pla d'Integritat de la SGRC és aplicable directament a:

- **Els càrrecs polítics** (Conseller, Secretari General i Director General), **directius** (SGRGC) **i de comandament** (Responsables de Servei i Seccions i Responsable de l'Òrgan Tècnic de la RGC) així com **professionals** que integren la SGRGC.
- **Membres dels òrgans col·legiats** (de caràcter tècnic i representatiu) que integren l'estructura de govern de la prestació definida a l'apartat 1.2 anterior.
- Es preveu la possibilitat que els **agents socials** (Tercer Sector, Sindicats, Patronal, etc.) que interaccionen amb la SGRGC es puguin adherir, sigui íntegrament o en accions específiques per complementar sistemes propis preexistents.

6.3. PROCÉS D'ELABORACIÓ DEL PLA D'INTEGRITAT DE LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA

El projecte presentat té un grau de complexitat elevat que parteix del fet que no existeix publicat un Pla d'Integritat de cap tipus de prestació social o organització encarregada de la seva gestió, motiu pel qual tant la definició d'objectius del pla com la identificació de les àrees de riscos objecte d'anàlisi han estat elaborades per i per a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, sense cap marc de referència previ.

6.3.1. Definició d'objectius del Pla d'Integritat de la Subdirecció General Renda Garantia de Ciutadania: pas previ a la gestió de regs corporatius

La gestió de riscos corporatius ha estat portada a terme per l'alta direcció (Direcció General de Prestacions Socials i Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania), càrrecs de comandament (Responsable de Servei, Responsable de l'Òrgan Tècnic i Responsables de Servei) i el personal de la DGPS que integra els equips de treball assignats a cada procés.

Per identificar esdeveniments potencials que puguin afectar la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania i gestionar-ne els riscos dins del risc acceptat, s'ha partit dels següents 4 objectius:

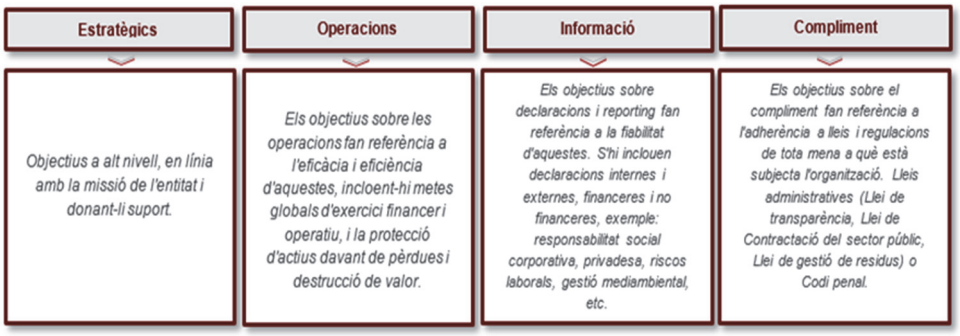

6.3.2. Identificació dels elements i escenaris de risc

El risc de compliment a qualsevol organització està circumscrit a dos elements fonamentalment: persones i processos.

Qualsevol curs de risc de compliment normatiu comença amb l'actuació duna persona humana emmarcada dins dels processos propis de la seva activitat professional. Aquesta actuació –activa o omisiva– comporta la transgressió de la normativa aplicable al procés dut a terme.

Conèixer i entendre bé els processos subjectes al risc de compliment normatiu ha estat el primer pas per poder elaborar mesures internes d'organització i control per mitigar-les.

Al sector públic, els riscos de compliment estan també relacionats amb la presa de decisions, de manera que la prevenció i el control també ha d'abastar les persones decisores, especialment en matèria de conflictes d'interès, integritat i ètica pública.

Amb caràcter general, les conductes penalment típiques o generadores de possible responsabilitat comptable solen venir precedides de la impossibilitat material de donar compliment a la legalitat administrativa o ordinària. En conseqüència, no es pot prevenir o mitigar-se el risc de compliment des d'una perspectiva exclusivament penal, administrativa o comptable, sinó que ha d'assolir i ampliar-se a altres riscos de compliment relacionats amb la normativa o legalitat general i els seus processos vinculats. Només així es podrà dur a terme una eficaç política preventiva en matèria de compliment normatiu: tractant el cicle del risc de forma integral i no fragmentària.

En aquest context, el lideratge de l'estructura de directius i càrrecs amb responsabilitat política i/o administrativa és clau i fonamental per poder generar una cultura de compliment i integritat. Liderar des de l'exemple permet que s'integrin amb consistència i eficaçment les mesures previstes per prevenir riscs de compliment.

6.3.3. Metodologia implementada per a l'elaboració dels mapes de riscos

L'objectiu del Pla d'integritat és dotar la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania d'una anàlisi proactiva, estructurada i específica dels processos interns que permeti millorar l'eficàcia i la seguretat jurídica a la presa de decisions per gestionar el risc d'irregularitat administrativa, comptable, frau o corrupció.

En base a aquest, tal com s'exposarà a continuació, el Pla proposa l'adopció de mesures proactives i proporcionades contra les irregularitats detectades, dissenyades respectant una relació satisfactòria entre cost i eficàcia, cosa que a la pràctica significa adoptar un plantejament específic i adaptat a cada situació.

A resultes de l'avaluació de risc elaborada, el Pla concreta les mesures que, regides pel principi de millora contínua, s'han d'implementar a través de diferents plans d'acció i millores enfocades al compliment de l'ordenament jurídic vigent, així com a les recomanacions dels òrgans consultius, la doctrina administrativa i la jurisprudència i les mateixes instruccions internes del Departament de Drets Socials. Aquests plans o millores estan sent implementats prioritàriament i de manera proporcional en atenció a l'impacte dels riscos detectats i als recursos disponibles.

EL CICLE ANTIFRAU

Igual que en qualsevol altre model de ***compliance***, l'avaluació de riscos de compliment s'ha dut a terme seguint l'anomenat cicle antifrau.

6.3.3.1. Fases del procés d'avaluació de regs i quantificació

Per assolir el compliment de les obligacions en matèria d'ètica i integritat, el Pla identifica els elements i els escenaris de risc per complir les obligacions ètiques i d'integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

El projecte s'ha desenvolupat aplicant un control estricte dels processos que s'utilitzen a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania mitjançant una metodologia d'avaluació de riscos que obeeix a una metodologia de càlcul.

És important indicar que hi ha una diversitat de metodologies al respecte. No hi ha ni una fórmula màgica, ni una sola manera de fer-ho, però és de vital importància seguir un procés d'anàlisi i avaluació de riscos, ja siguin penals (UNE 19601) com de compliment en general (ISO 37301) o comptable.

El que és fonamental, quan es tracta de fer-ne una matriu de riscos en matèria de compliment normatiu, és conèixer primer els requisits legals que apliquen a l'organització en qüestió, analitzar bé els seus processos, persones clau a cada àrea, etc. per poder identificar, analitzar i avaluar-los.

La metodologia de riscos implementada respon al següent esquema:

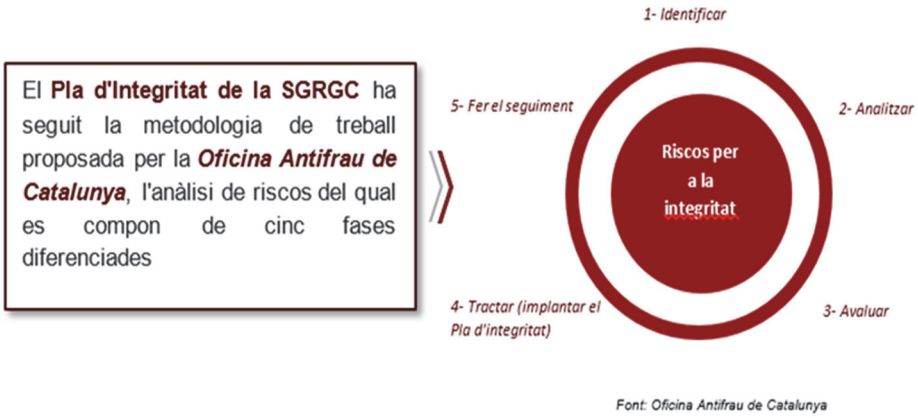

Font: Oficina Antifrau de Catalunya

6.3.3.2. Identificació dels processos susceptibles de risc

Per a l'elaboració de la matriu de riscos, en primer lloc, es van analitzar els processos que integren el procediment de reconeixement del dret a una prestació social susceptibles de risc i el seguiment posterior, identificant-se un total de 7 processos.

Un cop identificats els procediments susceptibles de risc, es va procedir a quantificar-los mitjançant dues fases.

6.3.3.3. Determinació dels riscos

- FASE 1: Determinació del risc inherent: el risc que hi ha de manera prèvia a l'activació de mecanismes de control per combatre les situacions de risc.

Es detallen les conseqüències que poden derivar-se de la materialització del risc, cosa que permet definit l'impacte que aquest pot arribar a tenir.

- FASE 2: Determinació del risc residual: és el risc "net", és a dir, el que resulta tenint en compte els controls existents per mitigar els riscos inherents prèviament avaluats

Pel que fa a la determinació del risc inherent, en funció de la multiplicació de la probabilitat i l'impacte s'ha determinat la severitat del risc, la qual es pot atenuar mitjançant la implementació de controls que l'entitat hagi implementat per gestionar-los.

Tot seguit, s'ha dissenyat el mapa de risc de cadascun dels processos anteriorment indicats.

Aquesta matriu ajuda a identificar les accions preventives que han de prioritzar la Direcció General de Prestacions Socials a raó dels riscos inherents més elevats.

Per a cada risc inherent es van determinar quins mecanismes de control es poden activar. Segons la seva naturalesa, aquests mecanismes poden ser:

1. **Preventius:** tenen per objecte eliminar el risc abans de la seva ocurrència. És a dir, actuen com a incentius negatius (o desincentius). Permeten reduir més els riscos inherents.
2. **Detectius**: tenen per objecte conèixer el risc en el moment que s'esdevenen. Són equiparables a sistemes d'alerta prèvia. El mecanisme és simultani al comportament que cal evitar.
3. **Correctius:** tenen per objecte restablir la normalitat de lactivitat una vegada que el risc sha activat i ha alterat el funcionament normal dels esdeveniments. Permeten reduir menys els riscos inherents (per exemple, auditories financeres o de compliment).

Addicionalment, s'han tingut en compte altres elements dels mecanismes de control:

- **Freqüència:**diaris o ocasionals
- **Nivell de documentació:**documentats de forma escrita o no documentats.
- **Grau d'automatització:**manuals o automàtics

6.3.3.4. Tractament del risc

Un cop avaluats els procediments susceptibles de risc, es va determinar com es tractaran els procediments, segons el resultat obtingut a la matriu de risc residual:

6.3.4. Monitorització del cicle de Deming (PDCA) o millora contínua

L'enfocament basat en el risc obliga a tenir l'anàlisi de risc sempre actualitzat i, per tant, a modificar-ho quan calgui. Un mapa de riscos desactualitzat pot posar en evidència l'existència d'un paper compliance. És per això que s'ha previst que les avaluacions de risc siguin objecte de revisió regular i planificada i, en tot cas, sempre que es produeixi qualsevol canvi en el context de l'organització, l'estructura organitzativa, etc.

El cicle de Deming (PDCA) o de millora contínua obeeix a la finalitat principal dels sistemes de gestió: la cerca de l'eficàcia. Aquest concepte és clau per a qualsevol norma ISO de sistemes de gestió i està format per quatre fases: Pla (P) Do (D) Check (C) Act (A): planificar, fer, verificar, actuar

En el cas de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, el desenvolupament de la cultura de compliment implementada abasta tot el cicle de Deming per garantir l'eficàcia del sistema.

6.3.5. Sistema de governança del Pla d'Integritat

L'aprovació del Pla d'Integritat ha comportat la definició de l'estructura de governança d'aquest a partir del patró següent:

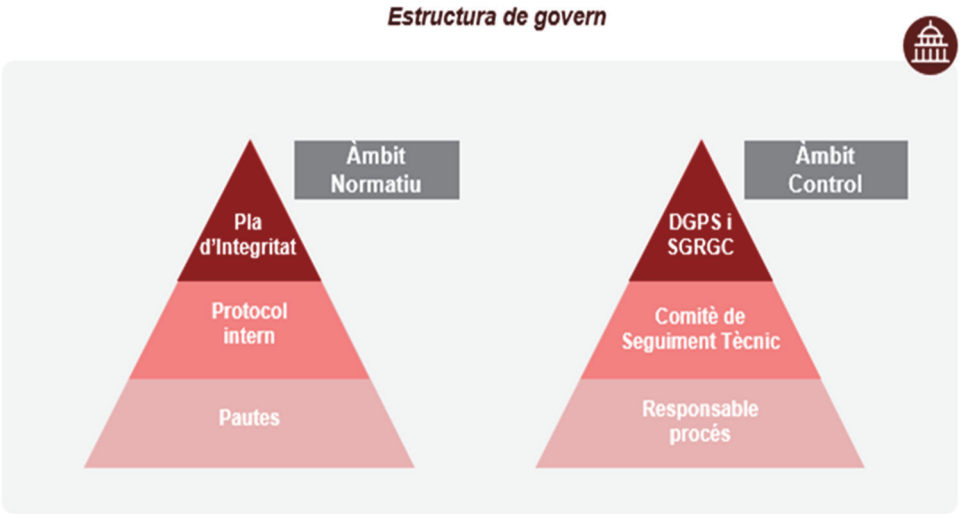

6.3.6. Comissió Tècnica de Seguiment del Pla d'Integritat

Al juny del 2024 es va constituir formalment la Comissió Tècnica de Seguiment del Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantia de Ciutadania responsable de la seva implementació i compliment. Aquesta Comissió la integren:

Des de llavors, s'han celebrat 4 reunions de la Comissió Tècnica de Seguiment el Pla d'Integritat, en el marc de les quals s'han adoptat acords clau per impulsar-ne la plena execució.

6.3.7. Nou sistema de gestió de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania a través dels processos

Des de l'entrada en vigor el Pla d'Integritat, la gestió de la prestació i el control de la mateixa es duu a terme a partir dels 7 processos prèviament definits.

Cadascun dels 7 processos en què s'ha definit la gestió de la prestació té assignat un tècnic responsable que s'encarrega de mantenir actualitzat:

La definició de processos a través d'aquests elements ha suposat un veritable abans i després en la gestió de la prestació gràcies al millor i més coneixement de les fases del procés pels agents i professionals que hi estan implicats, i la millora de la ràtio d'eficiència dels equips enfront dels volums de tràmits assignats a cada fase de tramitació.

6.3.7.1. Mapes de riscos per procés

El resultat de la metodologia aplicada és obtenir un mapa de riscos per a cadascun dels 7 processos analitzats, els quals donen cobertura al procés de reconeixement del dret a la prestació social de la Renda Garantida de Ciutadania, la seva modificació, revisió, pagament de nòmina i possibles reclamacions contra resolucions administratives o reclamacions de deute per pagaments indeguts.

Els mapes de riscos aprovats responen al següent format uniforme:

Procés 1: Accés a la prestació			Risc Inherent			Risc Residual		
Àrea del Risc	# Risc	Risc	Probabilitat (de 1 a 5)	Impacte (de 1 a 5)	Risc Inherent (màxim 25)	Probabilitat (de 1 a 5)	Impacte (de 1 a 5)	Risc Residual (màxim 25)
Planificació	1	Manca de recursos per les consultes d'interoperabilitat	5	5	25	4,335648768	4,335648768	18,79785024
	2	Manca d'una eina tecnològica que faciliti el control i el seguiment	5	4	20	3,997823687	3,19825895	12,78607539
	3	Excés de tasques als referents	5	4	20	4,162240512	3,32979241	13,85939686
	4	Manca de formació al personal	5	4	20	3,997823687	3,19825895	12,78607539

6.3.7.2. Fluxograma per procés

Cada procés té assignat un fluxograma que detalla cadascuna de les **fases** que l'integren, el **responsable** de cadascuna d'elles i el **termini màxim** legal previst per a la seva execució.

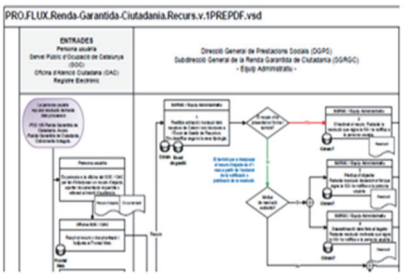

6.3.7.3. Tres tipus de pautes metodològiques per procés

Els tres tipus de pautes que s'han definit perquè guiïn els processos són:

- **Pautes metodològiques:** guies tècniques per resoldre els expedients. La seva funció és donar a conèixer els criteris interpretatius de la normativa aplicable.
- **Pautes de gestió:** la seva funció és identificar les funcions assignades als professionals que intervenen en cada procés per identificar qui fa què, com i cada quan.
- **Pautes operatives:** la seva funció és donar a conèixer com reportar les dades a les eines de seguiment i control, atès que no es disposen d'eines tecnològiques que permetin fer un control automatitzat i aquest és totalment manual, amb risc d'errors involuntaris que aquesta situació comporta (tant en el moment de detectar i reportar les dades com d'anotar-les).

6.3.7.4. Quadre de comandament i informe de seguiment mensual d'indicadors per procés

S'ha dissenyat un quadre de comandament amb un total de 275 indicadors. Aquests indicadors són reportats mensualment per la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania a la Direcció General de Prestacions Socials per al seu coneixement i seguiment de la gestió de la prestació:

6.3.7.5. Red flags (Banderes vermelles) per procés

El Pla d'Integritat recomana el desenvolupament, la implementació i l'aplicació d'una sèrie d'indicadors d'alertes o "red flags",que serviran per a la detecció posterior de sospites d'irregularitat. Aquestes han estat aprovades per la Comissió de Seguiment Tècnic del Pla d'Integritat i seran actualitzades amb periodicitat mínima anual.

Les "red flags" han estat comunicades al personal en posició de detectar els riscos associats a aquestes i se'ls ha ofert formació específica perquè els sigui més fàcil detectar els comportaments fraudulents en relació amb aquests indicadors.

A continuació es mostra un exemple de red flags del procés d'accés a la prestació:

Ocurrència	*Red Flag*	Indicador	Resposta	
			SI	NO
Incompliment de terminis				
	El temps transcorregut entre l'entrada de la sol·licitud fins la notificació de l'expedient supera els 95 dies (silenci administratiu als 4 mesos).	Temps transcorregut des de l'entrada de la sol·licitud fins la notificació.	✓	
	El temps transcorregut entre l'entrada de la pensió complementària i la notificació de l'expedient supera 60 dies (silenci administratiu als 3 mesos).	Temps transcorregut entre l'entrada de la pensió complementària i la notificació és ≥ 60 dies.	✓	
Acompliment d'objectius				
	El temps transcorregut entre l'entrada i la resolució per part del tècnic supera els 30 dies.	Temps transcorregut des de l'assignació fins a la resolució (per tècnic).		✗
	Increment del temps de resolució mitjà en més de 10 dies respecte al mes anterior.	Temps transcorregut des de l'assignació fins a la resolució (vs. Mes anterior).	✓	
	No es resol un mínim del 90% de les sol·licituds assignades per comissió.	Percentatge de resolució dels expedients assignats per comissió.	✓	
Control quantitatiu i qualitatiu				
	La mitja del nombre de tasques resoltes diàriament per tècnic/a es inferior a 6 durant dues comissions consecutives o en 4 no consecutives en 1 any.	Expedients resolts diàriament per tècnic/a.	✓	
	Es revisen l'1% dels expedients treballats durant la comissió (expedients de diferents tècnic/ques) i es detecten diferències vs. les pautes metodològiques.	Expedients de la mostra revisats amb irregularitats detectades.		✗

6.4. IMPACTE DEL PROJECTE

El projecte ha estat implementat eficaçment a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, assolint la consecució íntegra dels objectius previstos per al primer any des de la seva aprovació gràcies a la professionalització de l'estructura organitzativa i el procés de sensibilització intern dut a terme a través del procés de comunicació i formació al que es fa referència a l'apartat següent.

6.4.1. Professionalització de l'estructura organitzativa

L'elaboració del Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania ha posat de manifest que les bretxes en la seva integritat (conductes *contra legem* o simplement sense ètica) es produeixen, generalment, per faltes d'eficiència, dèficits de planificació o de comunicació al si de l'organització o bé entre institucions, etc.

La manera de gestionar els diversos subsistemes de recursos humans (selecció, promoció, direcció d'equips de treball, formació, avaluació de resultats, reconeixement, etc.) incideix directament en la professionalitat i el talent de l'equip humà d'una organització.

Per garantir la implementació del Pla d'Integritat amb èxit ha estat indispensable la professionalització de l'estructura organitzativa. La gestió professional dels processos ha permès.

6.4.2. Recursos implementats

El Pla d'Integritat ha estat dissenyat per la Direcció General de Prestacions Socials i la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, amb el suport de la Responsable del Servei de Gestió de la Prestació, la Responsable de l'Òrgan Tècnic i les dues Responsables de les Seccions administratives de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

L'equip ha comptat amb el suport d'un tècnic jurista de la Subdirecció General de la Renda Garantia de Ciutadania i 4 tècnics juristes integrats al Programa Temporal per a la transformació digital del Departament de Drets Socials i Inclusió.

Addicionalment, a l'anàlisi de cada procés s'han involucrat els responsables dels mateixos i entre un i dos tècnics de cada àmbit de treball.

6.4.3. Resultats obtinguts

Els resultats obtinguts en menys d'un any des de la seva aprovació confirmen l'elecció del Pla d'Integritat com a instrument idoni per promoure la transformació del model de gestió de la prestació social de la Renda Garantida de Ciutadania. A continuació, es detallen els principals fites obtinguts per les principals accions promogudes:

Dissenyar i comunicar la política d'ètica i integritat de la SGRGC on s'han establert els objectius vinculats al seu àmbit competencial	**Reunions d'equip** +400 en 1 any
Assignar els recursos disponibles en funció de la política esmentada: el juliol del 2024 es va aprovar un Pla Temporal de recursos humans per a la millora de les prestacions socials. La seva funció principal és millorar els processos interns i reduir els volums de tràmits acumulats per facilitar l'assumpció de l'IMV i la implementació del Pla d'Integritat de	**Incorporacions a la DGPS** 95 professionals durant 3 anys
Disposar de processos i sistemes de treball que garanteixen que l'operativa s'ajusta al marc legal i als principis i als valors públics	7 Processos implementats 4 en curs
Planificar la manera més eficaç, eficient i econòmica dassolir els objectius previstos a través de la implementació del sistema de reunions de seguiment per processos de gestió.	***Sistema de reunions*** *Setmanals, mensuals i trimestrals*
Avaluar el grau de compliment i la qualitat dels resultats, i sestableixen les millores necessàries del Pla dIntegritat. Com a mínim, anual.	***Avaluació i actualització anual***
Retre comptes a la ciutadania de forma activa i intel·ligible, en format accessible, amb l'elaboració prèvia del quadre de comandament d'indicadors de gestió.	***Dades*** *Publicació a web*

De les fites més rellevants després de l'aprovació i la implementació del Pla, s'observen les millores següents en relació amb la pitjor dada registrada des de l'inici de la prestació:

Els resultats obtinguts en menys d'un any des de la seva aprovació confirmen l'elecció del Pla d'Integritat com a instrument idoni per a promoure la transformació del model de gestió . A continuació, es detallen les **principals fites** obtingudes per les **principals accions promogudes**:

Reunions d'equip
+400 en 1 any

Dissenyar i comunicar la política d'ètica i integritat de la SGRGC.

Incorporacions a la **DGPS**
95 professionals durant 3 anys

Pla Temporal de recursos humans per a la millora de les prestacions socials.

7 Processos implementats
4 en curs

Que garanteixen que l'operativa s'ajusta al marc legal i als principis i valors públics.

Sistema de reunions
Setmanals, mensuals i trimestrals

Manera més eficaç, eficient i econòmica d'aconseguir objectius, seguiment per processos de gestió.

Avaluació i actualització anual

Grau de compliment i la qualitat dels resultats, i s'estableixen les millores necessàries.

Dades
Publicació en web

Informar la ciutadania de manera clara i accessible, basant-se en indicadors de gestió.

6.4.4. Estalvi estimat

La feblesa institucional i les irregularitats no només tenen un impacte negatiu sobre la política i la convivència, sinó que també tenen un cost econòmic que va més enllà del muntant dels fons públics apropiats indegudament, ja que deterioren elements clau del funcionament d'una economia. Les irregularitats, el frau o la corrupció i la baixa qualitat institucional desincentiven l'emprenedoria, la innovació, la competència i l'esforç.

L'estalvi estimat de la implementació del Pla d'Integritat es xifra en la quantitat de recursos econòmics que, gràcies a l'anàlisi feta a través dels mapes de risc, ha facilitat la detecció de situacions d'irregularitat i la reclamació dels imports indegudament satisfets als beneficiaris. A continuació, es detalla l'evolució d'aquest tipus d'actuació, posant-se en evidència l'impacte que ha suposat l'aprovació i l'entrada en vigor del Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania:

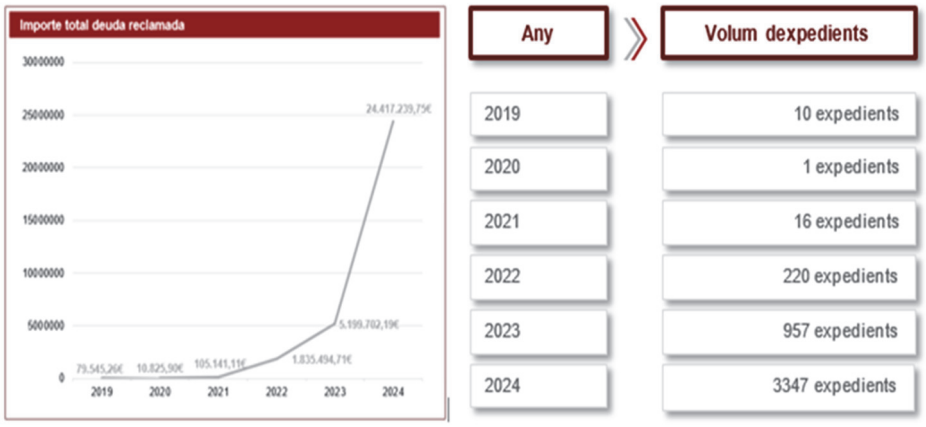

6.4.5. Mesures implementades

L'impacte del projecte té per objecte demostrar com s'ha integrat la innovació a la gestió gràcies a les mesures implementada.

6.4.5.1. Mesures de prevenció

- Constitució de la Comissió Tècnica de Seguiment del Pla d'Integritat.
- Aprovació del Reglament d'organització i funcionament de la Comissió Tècnica de Seguiment.
- Sessió informativa i formació sobre el Pla d'Integritat a la Comissió de Govern, la Comissió Interdepartamental i l'equip de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.
- Nomenament d'un responsable per procés.

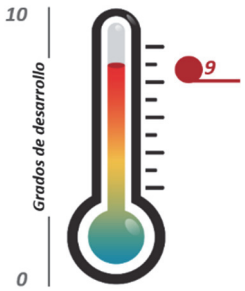

- Elaboració de mapes de risc, pautes dels processos i fluxogrames dels processos de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.
- Elaboració del protocol de conflictes d'interès de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.
- Emissió d'informes mensuals sobre l'estat de situació dels processos.
- Definició del sistema de fitxer de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.
- Implementació de reunions de seguiment d'acord amb el Pla d'Integritat.
- Selecció de personal professional i especialitzat | Designació d'un tècnic responsable dels processos de selecció interns a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.
- Designa un tècnic responsable de les denúncies de frau de la performance.
- Desenvolupament íntegre de l'estructura de govern de la Renda Garantida de Ciutadania: constitució de les meses de coordinació territorial tècniques i representatives per garantir la màxima coordinació i transparència entre tots els agents implicats en la gestió.

6.4.5.2. Mesures de detecció

- Disseny de quadre de comandament d'indicadors de gestió.
- Definició de reds flags dels processos de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

- Desenvolupament de l'evolutiu de l'eina tecnològica que permet fer acords d'inici de pagaments indeguts massius.

- Implementació de sistemes d'intermediació de dades disponibles.

6.4.5.3. Mesures de correcció i persecució

- Elaboració de pauta de procés d'implementació de mesures correctives del Pla d'Integritat.

El Pla d'Integritat de Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania és una eina única i innovadora per satisfer les necessitats de:

- **Usuari intern:** destinataris actuals i potencials de la prestació de la RGC.
- **Usuari extern:** direcció i empleats de la Subdirecció General de la RGC.
- **Òrgans de control:** intervenció delegada del Departament de Drets Socials i Inclusió de la Generalitat de Catalunya, la Síndicatura de Comptes, el Síndic de Greuges i el Defensor del Poble.

L'èxit del projecte ha estat l'elaboració del Pla d'Integritat per la pròpia Direcció General de Prestacions Socials i la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, amb la màxima implicació del propi personal, mitjançant un coneixement absolut de la metodologia emprada, fet que ha convertit el Pla d'Integritat en un veritable instrument i motor del canvi cultural cap a la gestió de la prestació social de la Renda Garantida de Ciutadania per processos.

6.5. DIFUSIÓ DEL PLA D'INTEGRITAT DE LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA

6.5.1. Aprovació del Pla

El Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania va ser aprovat pel director general de Prestacions Socials el 8 de maig de 2024, moment a partir del qual s'han endut diverses iniciatives per divulgar-les.

6.5.2. Difusió interna

6.5.2.1. Comunicació interna

L'aprovació del Pla d'Integritat va ser comunicada al director de serveis i al secretari general del Departament de Drets Socials el mateix dia de la seva aprovació.

Així mateix, el Director General de Prestacions Socials va informar sobre la seva aprovació al primer Comitè de Direcció del Departament de Drets Socials celebrat després de la seva aprovació, compartint íntegrament el Pla d'Integritat, els mapes de riscos i els seus resultats i les mesures que es proposen implementar.

Addicionalment, el mateix Director General de Prestacions Socials es va encarregar de comunicar a tots els professionals de la Subdirecció General de la Renda Garantida

de Ciutadania, en data 14 de maig de 2024, l'aprovació del Pla d'Integritat, ressenyat que és una fita important per assolir els objectius plantejats amb aquest pla:

- **Identificar** els principals riscos inherents a la gestió de la RGC.
- **Determinar** quins són els principals aspectes de millora que cal treballar.
- **Disposar** d'un instrument reputacional d'ètica i bona gestió que ens permeti comunicar la bona feina que feu diàriament i que enforteixi el valor de la RGC al nostre país.

És important indicar que el Pla d'Integritat aprovat va ser posat a disposició de l'actual equip de govern constituït en data 12 d'agost de 2024, garantint-ne la divulgació i el coneixement del contingut, l'anàlisi i la proposta de mesures implementades.

6.5.2.2. Comunicació a la Comissió Interdepartamental i a la Comissió de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania

L'aprovació del Pla d'Integritat va ser comunicada i compartida a la primera Comissió Interdepartamental de la Renda Garantida de Ciutadania celebrada en data 11 de juliol de 2204 i, en data 18 de juliol de 2024, a la primera Comissió de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania.

6.5.2.3. Formació als membres de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania

La integritat és un dels tres objectius que es recullen a la Convenció de les Nacions Unides contra la Corrupció. A l'article 7 encoratja els Estats a promoure programes d'educació i capacitació perquè els funcionaris i servidors públics puguin exercir les tasques d'una manera correcta, adequada i honorable. Tot això contribueix a enfortir un millor maneig de les institucions públiques, millorar la gestió en conjunt i assolir la confiança de la ciutadania.

Per complir aquesta comanda, són indispensables les accions de formació en matèria d'integritat. La comunicació i la formació són els vehicles que permeten que els qui treballen al sector públic coneguin i interioritzin els valors, els principis i les regles vigents com d'altres polítiques en matèria d'integritat.

El desplegament de mesures derivades de la implementació del Pla d'Integritat ha requerit un coneixement profund per part de tots els membres de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, per facilitar que aquests no tinguin en compte únicament la càrrega burocràtica vinculada a les millores i controls implementats, sinó que visualitzin, comprenguin i interioritzin el rerefons de les mesures a impulsar.

A aquest efecte, s'ha facilitat formació especialitzada als alts càrrecs, capa directiva i càrrecs de comandament, així com als responsables de cada procés perquè siguin aquests els que, dia a dia, siguin capaços d'orientar el treball al control de riscos a través d'un coneixement profund de la gestió dels processos que lideren.

A **11 mesos de vigència** del Pla d'Integritat s'han celebrat diverses sessions de formació als diferents òrgans col·legiats i equips de treball:

- **4 reunions** de la Comissió Tècnica de Seguiment del Pla d'Integritat.
- **3 sessions de formació** per a tots els professionals que integren la SGRGC.
- **2 reunions** de la Comissió Interdepartamental de la RGC.
- **5 reunions** de la Comissió de Govern de la RGC.
- **Més de 100 reunions** amb els equips de treball especialitzats de cada procés.

La formació ha tingut un alt contingut en matèria d'ètica i integritat, donant a la normativa aplicable en la matèria, incidint contínuament en la pedagogia necessària per fer veure la necessitat d'actuar correctament, no només complint la normativa vigent, sinó mostrant l'obligació que assisteix a tot servidor públic, pel sol fet de ser-ho, d'intentar assolir les més altes cotes d'integritat. punt de vista moral i conèixer els mecanismes que l'organització posa a la vostra disposició per comunicar fets que no puguin ser acceptables a l'entorn laboral o que vagin molt més enllà, com són els de frau i corrupció.

Atès l'exposat, el procés de formació es preveu com un circuit continu en el si de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, motiu pel qual el passat 3 d'abril de 2025 es celebrà una Jornada de Treball a l'Escola d'Administració Pública de Catalunya, d'assistència obligatòria per a tot el personal de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, en el marc de la qual s'analitzà àmpliament el contingut del Pla d'Integritat i s'exposà la planificació de les properes actuacions i mesures a impulsar. S'acompanya com a Document número 6 còpia del programa de la Jornada.

6.5.3. Accés a la informació i documentació del Pla d'Integritat

La informació i la documentació del Pla d'Integritat es troba accessible a tots els membres de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania a través dels canals de comunicació interns. Així mateix, la documentació aprovada es troba degudament arxivada seguint els criteris de classificació documental establerts pel mateix Departament de Drets Socials i Inclusió per garantir-ne la localització i vigència malgrat els canvis que en algun moment puguin produir-se a nivell de direcció o subdirecció general.

6.5.4. Transferibilitat del projecte

El Pla d'Integritat constitueix una clara **pràctica d'innovació única**, fet a mida de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania i impulsada conjuntament per la Direcció General de Prestacions Socials i la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania mitjançant l'anàlisi detallada de les àrees de risc existents en cadascun dels processos en què es divideix la gestió de la prestació des d'un punt de vista penal i administratiu, la possibilitat de concurrència, així com la probabilitat i impacte en l'organització.

Això no obstant, es tracta d'un projecte total i absolutament adaptable i aplicable a qualsevol Administració o entitat que actualment gestioni prestacions socials, mentre

que la seva tramitació i reconeixement segueix, en qualsevol cas, el mateix procés de tramitació. Per tant, **els processos, àmbits de risc i controls aplicats estant essent replicats** a la Subdirecció General de Gestió de Prestacions.

Així mateix, la Direcció General de Prestacions Socials ha posat en coneixement de la resta de directors generals del Departament de Drets Socials i Inclusió els resultats obtinguts de la implementació del Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, circumstància que ha comportat la implicació del Gabinet Tècnic del Departament en el disseny d'indicadors d'estratègics i de gestió que, com a prova pilot, serà replicable a la resta de Subdireccions Generals del Departament.

6.6. PROPERES ACTUACIONS

Durant el 2026 està previst dur a terme les actuacions següents:

6.7. CONCLUSIÓ

Dissenyar i promoure la implementació d'un sistema de gestió de riscos de compliment engloba molts aspectes, i l'avaluació de riscos és fonamental per a l'esdevenir del sistema.

L'alt grau de sensibilització de la Direcció General de Prestacions Socials ha facilitat que en menys un any hagi estat possible la implementació d'un programa de compliance adaptat a la realitat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, fet a mida i des de dins, lluny de ser un simple paper compliance, amb la determinant implicació i compromís de tots els àmbits de treball i equips implicats en la gestió de la Renda Garantida de Ciutadania. Amb això, tant la funció de compliance, com el sistema en si mateix, han guanyat en visibilitat, credibilitat, facilitant la millora contínua en la gestió global del sistema de prestacions socials.

Els seus resultats a curt termini no deixen cap dubte sobre la necessitat d'implementar mecanismes de compliment normatiu en les estructures de la Direcció General de Prestacions i, en concret, en l'àmbit de les prestacions socials, com a eina útil per prevenir, detectar, corregir i perseguir actuacions no ajustades al vigent ordenament jurídic que posen en risc la seguretat dels empleats públics i la credibilitat dels ciutadans.

El Pla d'Integritat ha ajudat a identificar quina part dels processos interns de gestió de les prestacions socials requereixen millores urgents per reduir temps d'espera inadequats, ineficiències del sistema o disfuncions en la valoració de les situacions individuals dels usuaris que no s'han de produir, posant el focus al potencial risc penal, administratiu i comptable d'empleats públics.

En aquest sentit, la implementació d'un programa de compliance en la gestió de prestacions socials és clau per garantir la integritat, sostenibilitat i eficiència del sistema. Amb l'adopció de polítiques, procediments i controls interns, es mitiguen riscos normatius, legals, de reputació i econòmics.

Una clara fita d'innovació social per i per a benefici de les persones més vulnerables, veritable motor del projecte que presentem, sense oblidar el rigor, la seguretat jurídica, la transparència i la simplificació administrativa.

7. EN RELACIÓ A LES INCOMPATIBILITATS DETECTADES

A l'apartat 5.2.2 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C es fa referència als possibles supòsits d'incompatibilitat entre prestacions indicant-se:

> *"Les diverses prestacions econòmiques garantides preveuen múltiples situacions i/o escenaris que en poden generar la suspensió o l'extinció, com les incompatibilitats amb altres prestacions, la percepció de rendes del treball o qualsevol modificació en els requisits del beneficiari (vegeu els annexos 6.3 i 6.4)".*

A continuació s'analitzen les diferents tipologies d'incompatibilitats que consten en dit apartat de l'informe.

Nogensmenys, en relació a les **presumptes incompatibilitats de la prestació amb les rendes del treball** és precís indicar que, en data 22 d'abril de 2024, es sol·licità formalment a aquesta Sindicatura "*poder disposar de la referència dels expedients (número d'expedient RGC i DNI) que sustenten aquesta afirmació així com dels expedients que s'indiquen en el quadre 15, quan es diu que es focalitza l'anàlisi pel 2022*", als efectes de poder preparar les presents al·legacions de la forma més acurada i certera possible.

En data 23 d'abril de 2024 es confirmà per aquesta Sindicatura que:

Mitjançant el servei de cessió de dades per a les Administracions Públiques de la TGSS, la Sindicatura ha consultat a aquesta Tresoreria informació sobre la vida laboral i les bases de cotització, d'acord amb els criteris següents:

• El creuament realitzat es va fer per DNI o NIE, no per expedient.

• Es parteix dels llistats de nòmina de la RGC (cobrament efectiu) i es creuen amb dades en relació a la vida laboral i les bases de cotització dels beneficiaris obtingut a través de la TGSS.

• Es fan dos anàlisis:

1: Període del 3/2020 fins a 12/2022, en el qual s'analitzen els períodes de coincidència entre nòmina i alta de contracte

2: Període del 1/2022 fins a 12/2022, en el qual s'analitza la coincidència (nòmina vrs altes i bases), prenent els casos identificats a gener de 2022 i observant la seva evolució fins a finals del 2022 (el quadre 15 seria l'evolutiu d'aquests 1.241 casos, durant l'any 2022).

Per tant, tot i haver-se sol·licitat disposar del llistat d'expedients consultat, el mateix no es va facilitar a la unitat de gestió per part d'aquesta Sindicatura de Comptes (com sí es feu amb les incompatibilitats entre prestacions). Per aquest motiu, a la data de formalització de les presents al·legacions, la unitat de gestió està acabant de realitzar els creuaments i comprovacions necessaris per a obtenir els resultats que permetin analitzar els casos a què fa referència el projecte d'informe de fiscalització.

Aquesta circumstància ha impedit poder respondre de forma individualitzada l'informe d'aquesta Sindicatura, si bé sí que s'incorpora els resultats de l'anàlisi preliminar realitzat per la unitat de gestió als efectes de constatar les principals discordances ja detectades entre la informació obtinguda i la que consta plasmada al projecte d'informe de fiscalització.

En qualsevol cas, aquest Departament es posa disposició d'aquesta Sindicatura de Comptes per poder ampliar l'abats de l'anàlisi realitzat en relació a aquest extrem, per al que esdevé del tot indispensable disposar del detall d'expedients a què fa referència el projecte d'informe.

7.1 INCOMPATIBILITAT ENTRE DIFERENTS PRESTACIONS

En el projecte d'informe de fiscalització es fa referència a la presumpta incompatibilitat entre diferents prestacions, tot indicant-se:

> *"La comprovació de la Sindicatura d'existència de beneficiaris de prestacions socials de caràcter econòmic incompatibles amb altres prestacions s'ha centrat en el període comprès entre el 2019 i el 2022. Els fitxers que va facilitar el DDS en resposta a aquesta sol·licitud no estaven preparats per fer-ne una explotació conjunta, atès que no compartien un format comú, camps comuns o una estructura adequada, dificultat que va ser resolta mitjançant la documentació addicional aportada per la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.*

L'anàlisi d'aquestes dades ha permès identificar pagaments indeguts corresponents a prestacions que són incompatibles entre si, o que superen els llindars d'ingressos establerts en la normativa. Alguns d'aquests pagaments s'han produït de manera repetida i sostinguda en el temps, fet que ha posat de manifest la inexistència de controls eficaços. Les casuístiques d'incompatibilitat per a les quals s'ha identificat l'existència de cobraments indeguts per part dels beneficiaris, per a un mateix titular i un mateix mes, són diverses (quadre 14)".

Quadre 14. Cobraments indeguts per incompatibilitat. Període 2019-2022

Prestació 1	Prestació 2	Titulars (a)	Mesos repetits (b)	Total prestació 1(c)	Total prestació 2 (c)
Complement de pensió no contributiva	Renda garantida de ciutadania	95	338	125.110	364.965
Complement de pensió estatal	Renda garantida de ciutadania	8	76	13.256	24.226
Cònjuge supervivent	Despeses de la llar	2	70	1.272	1.065
Complement de pensió no contributiva	Despeses de la llar	6	61	10.962	3.150
Complement pensió estatal	Necessitats bàsiques	2	43	5.402	2.957
Renda garantida de ciutadania	Renda garantida de ciutadania per a majors de 65 anys	2	40	30.589	19.682

Font: Elaboració pròpia segons la informació facilitada.

Notes:

(a) Titulars: Nombre de titulars que han cobrat les dues prestacions en 1 mateix mes.

(b) Mesos repetits: Mesos en els quals coincideix el pagament d'ambdues prestacions per al mateix beneficiari (deduint-ne el primer mes).

(c) Totals: Suma dels pagaments indeguts per l'existència d'incompatibilitat entre ambdues prestacions.

Tal i com es posà en coneixement d'aquesta Sindicatura de Comptes el passat 14 de març de 2025, pel que fa a les incompatibilitats entre perceptors de la Renda Garantida de Ciutadania i d'altres prestacions, aquestes s'originen, en bona part, per l'aplicació del principi de subsidiarietat que regeix la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania i que es recull al preàmbul i a l'article 4.2 de la LRGC.

Aquesta obligació afecta tant els titulars com els beneficiaris, i implica que, quan els destinataris poden tenir dret a una altra prestació, estan obligats a sol·licitar-la, tal com estableix l'article 11.2.b) de la mateixa Llei.

- Complement de Pensió no contributiva/Pensió no contributiva i Renda garantida (PNC/PNC i RGC)

  Pel que fa a les incompatibilitats entre perceptors de la Pensió No Contributiva (PNC) i del seu Complement (CPNC) i la Renda Garantida de Ciutadania (RGC) reportades al projecte d'informe de la Sindicatura de Comptes, cal fer menció del fet que la sol·licitud d'una nova prestació, ja sigui PNC o d'altres, quan els destinataris ja son perceptors de la prestació de l'RGC pot comportar la generació pagaments indeguts per la concurrència de les dues prestacions. Aquest fet es produeix, especialment, quan la nova prestació s'atorga amb efectes anteriors a la mensualitat de resolució.

  En el cas dels titulars de la Renda Garantida de Ciutadania, quan la Subdirecció General de Gestió de Prestacions (en endavant, SDGGP) els incorpora a la nòmina de la PNC, es comunica aquesta informació a la Subdirecció General

de la Renda Garantida (en endavant, SDGRGC), que procedeix a l'extinció de la Renda Garantida de Ciutadania. Aquest atorgament comporta l'extinció de l'expedient de renda i pot generar un pagament indegut si la nova prestació (PNC) ha estat reconeguda amb efectes anteriors a l'extinció de la Renda Garantida de Ciutadania. En aquests casos, s'inicia el procediment de recuperació dels imports percebuts indegudament durant el període de concurrència de les dues prestacions.

Pel que fa als beneficiaris de la Renda Garantida de Ciutadania que passen a percebre una PNC, com que no són titulars de la prestació, continuen integrats en la unitat perceptora de la Renda Garantida de Ciutadania. En aquests casos, el procediment consisteix a aplicar la deducció corresponent a l'import de la PNC i del seu complement (CPNC) des del moment en què la SDGGP comunica aquesta nova situació. Així mateix, es procedeix al rescabalament, dins del mateix expedient vigent, dels imports percebuts corresponents a períodes anteriors a la modificació d'ingressos.

Aquest circuït de comunicació s'ha mantingut des de l'inici de la Renda Garantida de Ciutadania, i ja s'aplicava prèviament amb la Renda Mínima d'Inserció, amb l'objectiu evitar la generació de deutes elevats a les persones beneficiàries.

- Complement de pensions, ajuts i prestacions estatals i Renda garantida (CPE i RGC) i Renda garantida activable i no activable (RGC i RGC+)

Tot i que la LRGC estableix que la renda garantida és incompatible, per als titulars, amb la percepció d'altres prestacions o ajuts públics, la Disposició addicional tercera preveu la creació d'una prestació complementària (PC), de dret subjectiu, amb la finalitat de complementar ajuts, i pensions i prestacions estatals.

Cal recordar que, pel que fa al col·lectiu activable, tant els expedients de Renda Garantida de Ciutadania com els de PC conviuen dins la mateixa aplicació informàtica, Cúram. El canvi de tipologia d'un expedient (de RGC a PC o viceversa) durant la seva vigència es realitza de manera manual.

Aquesta convivència de dues tipologies de prestació dins un mateix entorn de gestió, i el fet que la seva classificació sigui manual, pot ocasionar casos en què el canvi de situació no queda registrat correctament a l'eina. Això pot generar confusió en el tractament de les dades. Un exemple seria el d'un titular que percep una pensió d'invalidesa i, a causa d'una millora, perd aquesta pensió; en aquest cas, la seva prestació passa de ser considerada PC a Renda Garantida de Ciutadania.

En aquests supòsits, no es tracta d'una incompatibilitat entre prestacions, sinó d'un canvi en la tipologia de la prestació. Cal tenir en compte que només es classifiquen com a PC aquells titulars de Renda Garantida de Ciutadania que, alhora, són titulars d'una pensió o prestació estatal. En canvi, els beneficiaris (no titulars) que reben una pensió o prestació estatal continuen formant part d'una prestació considerada com a Renda Garantida de Ciutadania, i se'ls aplica la deducció corresponent sobre els ingressos percebuts.

D'altra banda, si considerem la possible incompatibilitat entre el CPE "no activable" i l'RGC o PC "activable", cal destacar que la comunicació mensual entre

les dues Subdireccions, amb l'intercanvi d'informació sobre els expedients inclosos a cada nòmina, evita que es produeixin incompatibilitats de manera generalitzada.

Des de l'inici de la prestació, els col·lectius "activables" i "no activables" han estat gestionats per dues Direccions diferents i amb eines de gestió i canals d'accés diferenciats. Aquesta dualitat ha pogut generar, en algun cas puntual, situacions d'incompatibilitat. És per això que es considera fonamental mantenir els mecanismes de control i coordinació establerts fins ara.

En qualsevol cas, quan es detecta una incompatibilitat entre prestacions, s'actua d'acord amb la normativa vigent: s'extingeix una de les prestacions afectades i s'inicia el procediment de reclamació del deute corresponent.

- Prestació de joves ex-tutelats

La prestació per a joves ex-tutelats no és compatible amb la Renda Garantida de Ciutadania. En els casos en què la prestació per a joves ex-tutelats ha estat aprovada amb posterioritat a la concessió de la Renda Garantida de Ciutadania, o quan s'ha detectat una situació d'incompatibilitat, s'ha procedit a l'extinció de la Renda Garantida de Ciutadania i a l'inici del procediment de reclamació per prestació indeguda.

Actualment, l'accés a les dades entre ambdues prestacions no és interoperable. Tot i que es poden realitzar consultes individuals mitjançant l'aplicació Sini@, la revisió sistemàtica de possibles duplicitats requereix la petició de les dades de pagament a la unitat gestora responsable de la prestació per a joves ex-tutelats.

S'acompanya com a Document número 7 un quadre resum en el que s'analitzen tots els casos de presumptes incompatibilitats de la Renda Garantida de Ciutadania amb d'altres prestacions a què fa referència el projecte d'informe de fiscalització. Aquest excel resum s'ha realitzat partint del detall de casos que aquesta Sindicatura de Comptes va facilitar a les Subdireccions Generals de la Direcció General de Prestacions Socials en data 13 de març de 2025

7.2. INCOMPATIBILITAT AMB LA PERCEPCIÓ DE RENDES DEL TREBALL

Addicionalment, en el mateix apartat 5.2.2 del projecte d'informe s'analitzen les presumptes incompatibilitats de la Renda Garantida de Ciutadania amb la percepció de rendes del treball:

"Algunes de les prestacions garantides principals són incompatibles amb les rendes del treball, totalment o parcialment, en funció dels llindars establerts a la normativa corresponent.

La Sindicatura ha fet una consulta a la Tresoreria General de la Seguretat Social per tal d'obtenir dades en relació amb la vida laboral i les bases de cotització dels beneficiaris de les prestacions garantides i comprovar el compliment d'aquests extrems. S'han analitzat 2 grups de beneficiaris de prestacions socials de caràcter econòmic: els perceptors

de la renda garantida de ciutadania (atesa la seva rellevància especial quant a volum de titulars i beneficiaris en el conjunt de les prestacions d'aquesta naturalesa liquidades pel DDS) i els perceptors de prestacions per a persones joves extutelades (atès el dilatat temps de resolució de les concessions)".

7.2.1. Consideracions

En relació aquesta asseveració és precís formular les següents consideracions:

- Consideracions generals. Contractes de jornada completa

  El RLRGC, en el seu article 53, estableix el rescabalament dels períodes en que hi ha convivència del contracte amb la prestació. També marca, a l'article 54, que la suspensió de l'expedient per contractes a jornada completa no es pot fer fins passats els 60 dies de contractació continuada.

  Aquesta continuïtat s'ha d'entendre com el contracte mantingut en una mateixa empresa i amb les mateixes condicions. Transcorregut aquest termini ja és pot suspendre l'expedient i el titular pot percebre la PCAI durant 6 mesos a comptar des de l'inici de la contractació.

  Tant l'article 53 com el 54 recullen el rescabalament del temps en que s'ha mantingut la prestació i el contracte que s'ha de fer un cop l'expedient torna a ser vigent. En el supòsit que no es pugui fer el rescabalament d'aquest període quan l'expedient torna a ser vigent s'inicia el procediment de prestació indeguda.

  El procediment de rescabalament i suspensió ha esta manual i individualitzat fins que s'ha disposat del tractament massiu de les dades. Tot i el tractament massiu de les suspensions actuals encara es manté una bona part de la gestió de manera no automàtica. La nova funcionalitat, activa des del 2024, permet fer el tractament de les suspensions i de les deduccions de contractes a temps parcial de manera massiva i mensual, evitant l'increment de mesos pagats indegudament, minorant els períodes a rescabalar i el volum de tràmits a gestionar per l'equip tècnic.

  En la revisió dels expedients, i d'acord amb l'article 53.2 del RLRGC, en els casos en què, per aplicació de l'article 54.1.a), la prestació no s'hagi suspès malgrat la formalització d'un contracte de treball temporal a jornada completa, s'ha de procedir a la deducció prorratejada de l'import corresponent a la renda garantida. Aquesta deducció es fa en fraccions mensuals a partir del moment en què s'acumulen 60 dies cotitzats. La normativa, per tant, preveu el reintegrament dels imports percebuts durant aquest període de manera fraccionada dins del mateix expedient, i no cal iniciar un procediment de reclamació de deute extern a l'expedient.

- Consideracions generals. Contractació parcial

  Els contractes de treball a temps parcial són compatibles amb la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania en determinats casos: llars monoparentals, famílies nombroses i famílies que incloguin una persona aturada de llarga durada major de 55 anys. Per a la resta de llars, d'acord amb el que estableix la Disposició Transitòria Quarta de la LRGC, punt 2.c, el treball a temps parcial

només és compatible amb la RGC durant un període màxim de sis mesos, sempre que no se superi el llindar d'ingressos d'elegibilitat establert en la normativa aplicable. Cal afegir que el RLRGC, en el seu article 5.6.c, preveu la possibilitat de prorrogar aquesta compatibilitat fins a un màxim d'un any, prèvia emissió d'un informe favorable per part de l'òrgan tècnic.

Pel que fa al tractament del contractes a temps parcial, tal com recull el RLRGC al seu article 5.3, en els contractes a temps parcial es tenen en compte únicament els dies de cotització efectiva i en el cas que siguin discontinus, s'han de computar per mesos naturals amb caràcter acumulatiu. Cal tenir aquest còmput en compte a l'hora de valorar el temps d'incompatibilitat.

Pel que fa a la detecció d'incompatibilitats per contracte que ha recollit la Sindicatura i sense tenir el detall de la diferent casuística de contractes ni la relació dels expedients avaluats, cal posar en consideració que:

(1) Aquesta Sindicatura de Comptes manifesta que ha considerat com un únic període de contractació totes les altes a jornada completa que presenten períodes encavalcats o successius. No obstant això, d'aquesta successió de dos contractes no es pot inferir, necessàriament, la continuïtat d'un únic contracte. La normativa és clara en establir que, per tal de procedir a la suspensió de la prestació, cal "l'obtenció *d'un treball* temporal a jornada completa sempre que superi els 60 dies de manera continuada". Així doncs, s'ha d'entendre per "un treball temporal" un únic contracte amb la mateixa empresa i sota les mateixes condicions, i no pas la suma de diversos contractes encadenats.

(2) En els contractes a temps parcial s'han de tenir en compte únicament els dies de cotització efectiva. En el cas que siguin discontinus, s'han de computar per mesos naturals amb caràcter acumulatiu.

(3) En els casos de contractes d'inserció laboral a temps parcial en una empresa subjecta a un programa d'inserció, la compatibilitat es revisa com a mínim anualment, fins al màxim de temps establert per a aquest tipus de contractes.

7.2.2. Discrepàncies en la interpretació de les dades que consten al projecte d'informe de fiscalització

Addicionalment a l'exposat anteriorment, és precís fer palesa la detecció d'algunes discrepàncies en les dades que consten al projecte d'informe de fiscalització:

- Pel que fa a la simultaneïtat de contractes amb la percepció de la prestació, la Sindicatura informa que, en 1.958 casos, aquesta situació s'ha mantingut durant més de quatre mesos consecutius.

  Si en aquesta anàlisi s'han tingut en compte contractes encavalcats o encadenats, no es pot inferir automàticament que el retard en la suspensió de la prestació sigui atribuïble únicament a un endarreriment en el tractament de les dades per part de la unitat de gestió. Aquest retard pot estar condicionat tant per la interpretació

divergent del concepte de "continuïtat del contracte" com pels períodes de tancament de nòmina.

Cal tenir present que els 60 dies de contracte continuat no sempre coincideixen amb els períodes de tancament de nòmina. Per exemple, la nòmina corresponent al mes d'agost es confecciona durant el mes de juliol, en compliment dels requeriments de la intervenció econòmica, i no és fins a la primera quinzena de setembre que es duu a terme un nou tancament de nòmina.

- L'informe inclou un quadre dels contractes a jornada completa del període compres entre el març del 2020 i el desembre del 2022, el gràfic indica, d'una banda, el nombre de titulars que han tingut contractes a jornada completa amb posterioritat al primer pagament de la prestació (àrea vermella), i, de l'altra, el nombre de titulars que els han tingut en els mateixos mesos en què han cobrat prestació (àrea verda). La diferència entre ambdues àrees correspondria a titulars que han deixat de percebre la prestació (gràfic 9).

Gràfic 9. Beneficiaris de la renda garantida de ciutadania amb contractes a jornada completa. Període 2020-2022

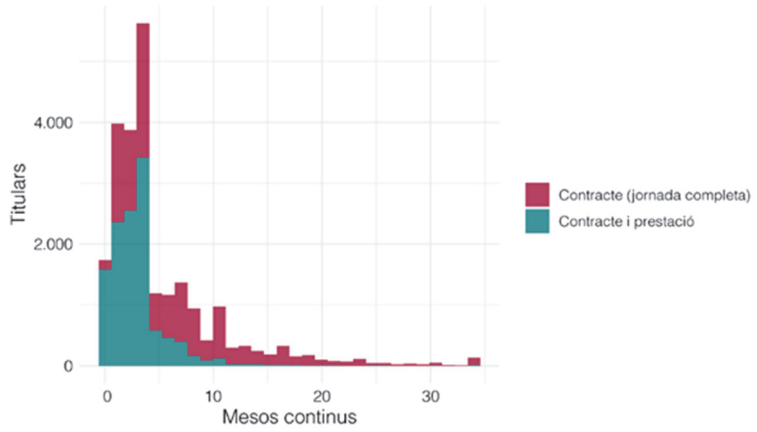

D'aquest anàlisi, i centrant-se en l'any 2022, aquest Sindicatura de Comptes conclou que:

(1) Al gener del 2022 hi havia 1.241 persones amb un contracte a jornada completa que van cobrar també la prestació de renda garantida de ciutadania.
(2) Al març, 674 persones continuaven en aquesta situació laboral i de les quals 405 seguien cobrant la prestació (el 60,09%).
(3) Al desembre 74 persones mantenien una relació laboral a jornada completa i 57 d'elles, també la prestació (el 77,03%) (quadre 15).

També s'inclou un quadre amb l'evolució de beneficiaris de la prestació i la seva situació laboral:

Quadre 15. Evolució dels beneficiaris de la renda garantida de ciutadania i situació laboral. Exercici 2022

	Gener	Març	Maig	Juliol	Desembre
Mantenen continuadament contracte a temps complet	1.241	674	455	210	74
Mantenen la prestació	1.241	405	181	122	57
Percentatge	100%	60,09%	39,78%	58,10%	77,03%

Font: Elaboració pròpia.

- En relació amb les discrepàncies exposades anteriorment, i atès que no ha estat possible contrastar les dades per manca d'accés als expedients analitzats ni al detall dels tipus de contractes que recull dels quadres 9 i 15, cal afegir les següents consideracions:

  (1) Els 60 dies requerits per a la suspensió de la prestació a causa d'un contracte laboral continuat **no equivalen a dos mesos naturals.** Aquest període s'ha de comptabilitzar des de la data d'inici del contracte, tenint en consideració els calendaris de tancament de nòmina. Aquest desfasament pot fer que, entre la data d'alta laboral i la suspensió efectiva de la prestació, transcorri un termini superior als 60 dies naturals.

  (2) En tot cas, i d'acord amb el que estableix la Llei, els imports percebuts en excés durant aquest període es rescabalen automàticament en el moment en què es reprèn la prestació després de la finalització del contracte.

  (3) Si la represa de la prestació no arriba a produir-se i, per tant, no és possible aplicar el rescabalament dins de l'expedient vigent, s'inicia el procediment corresponent per a la reclamació de pagament indegut.

  (4) En absència d'una eina gestió automatitzada per la suspensió i modificació dels expedients amb contracte, es prioritzava tramitació a instància de part i es feia el tractament de les IOP de control de contractes de manera individual. Aquesta gestió manual retardava la resposta i fa que la gestió pogués superar els 60 dies, tal com recull la Sindicatura.

  (5) Tanmateix, les interoperabilitats (IOP) disponibles a la PICA presenten retards i dificultats en la càrrega dels fitxers, fet que, en alguns casos, ha impedit la seva disponibilitat en el temps i forma oportuns.

- No podem estar d'acord amb l'afirmació que davant les incompatibilitats detectades no s'hagin desenvolupat accions correctives adequades.

  Des de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania s'ha promogut la millora de les eines necessàries per millorar l'eficàcia de la gestió de la prestació:

  (1) L'any 2018 es van preparar els primers "robots" de consulta sobre l'antiga base de dades de la TGSS, a partir dels quals es generaven llistats d'altes laborals que els tècnics de seguiment treballaven de manera individualitzada.

(2) Al setembre de 2022 es va implantar una millora funcional que permet extreure mensualment la situació d'alta laboral de tots els destinataris a través de l'eina de gestió Cúram. No obstant això, la gestió i revisió d'aquests llistats de control també es continuava fent de manera manual i individual.

(3) Posteriorment, la millora dels resultats interoperables de PICA i la implantació de noves funcionalitats a Cúram —que permeten la càrrega i tractament massiu de fitxers— ha possibilitat que des de l'any 2024 es puguin carregar llistats d'expedients amb incompatibilitats (per contracte o per ingressos) i gestionar-ne la suspensió o modificació de manera massiva. Aquesta gestió, tanmateix, no és totalment automàtica, ja que requereix un tractament previ de les dades per eliminar contractes que no impliquen la suspensió de la prestació, com per exemple els contractes de formació.

Totes aquestes actuacions s'han impulsat amb l'objectiu d'agilitzar la gestió administrativa i minimitzar la generació de pagaments indeguts a la ciutadania, malgrat que les eines d'interoperabilitat encara presenten incidències i errors ocasionals.

- Tampoc podem compartir que la identificació de 538 beneficiaris de la Renda Garantida de Ciutadania l'any 2022 amb altes laborals en centres de treball ubicats fora de Catalunya impliqui necessàriament la pèrdua del requisit de residència continuada a Catalunya.

  Les altes registrades fora de Catalunya constitueixen un factor de revisió prioritari dins les altes laborals i sempre han estat objecte d'una revisió detallada i individualitzada, ja que la ubicació de la seu de l'empresa no coincideix sempre amb el lloc efectiu de prestació dels serveis. Actualment, aquesta revisió s'integra dins els llistats mensuals de detecció d'incompatibilitats de contractes.

  Per tant, per poder aplicar l'extinció de la prestació per pèrdua del requisit de residència, cal una certesa elevada que el lloc de treball està realment situat fora de Catalunya i que el beneficiari ha modificat efectivament la seva residència i tenir en compte les següents consideracions respecte el codi postal que retorna la PICA en les consultes de vida laboral per que pot correspondre a diverses situacions:

  (1) Empreses grans o multinacionals: Habitualment informen del codi postal de la seva seu central, que pot no coincidir amb el lloc de treball real.

  (2) Empreses mitjanes: Sovint proporcionen el codi postal de la seva seu i, en cas de gestió externa, el de la gestoria corresponent.

  (3) Empreses petites: En general, el codi postal de la seu coincideix amb el lloc de treball, excepte en casos d'activitats comercials itinerants.

  (4) Empreses de zones limítrofes: És freqüent que contractin residents de Catalunya que, tot i treballar físicament fora de la comunitat, mantenen la residència habitual a Catalunya, complint així amb el requisit de continuïtat de residència.

  No tenir en compte aquests condicionants pot ocasionar suspensions no ajustades a dret.

- Per últim considerem que dels volums d'incompatibilitats reportats per aquesta Sindicatura de Comptes cal reajustar aquelles situacions en què els contractes:

  (1) No siguin computables a efectes de la prestació: Contractes de formació, pràctiques laboral, altes CIRE, convenis especials amb la Seguretat Social, altes per cuidador no professional, incapacitats temporals.

  (2) Siguin de membres que ja no formen part de la unitat familiar. És habitual que les unitats familiars modifiquin la seva composició, comunicant baixes de membres tot i que continuïn mantenint el contracte laboral. Aquest contracte no s'haurà de computar com un ingrés de la unitat familiar. L'alt volum de tràmits a instància de part registrats al 2022 va endarrerir la modificació dels membres de les unitats familiars.

  (3) Contractes fixes discontinus o dels règims especials. En aquests casos cal tenir en compte els dies de cotització efectiva, això és les jornades reals treballades a l'hora de fer el càlcul mensual.

  (4) Contractes a jornada completa que tenen reducció de jornada per cura de menor o persona dependent. En aquests casos no procedeix la suspensió o denegació sinó la deducció dels ingressos laborals.

Nogensmenys, és important indicar que, tot i que aquesta Sindicatura no ha facilitat el llista concret d'expedients a què fa referència el projecte d'informe de fiscalització, des de la unitat de gestió s'ha realitzat el mateix creuament seguint les indicacions que aquesta Sindicatura va facilitar el passat 23 d'abril de 2025, el qual consistia en la comprovació dels titulars de la prestació que a data 1 de gener de 2022 constaven d'alta laboral i els que mantenien aquesta alta i la percepció de la prestació a 31 de desembre de 2022. La gestió d'aquests fitxers ha estat complicada, doncs, com hem informat els errors de les consultes a PICA són força freqüents i en aquestes setmanes han estat habituals retornant múltiples "errors" en les càrregues.

A diferència de les dades reportades per aquesta Sindicatura de Comptes, des de la unitat de gestió s'han detectat 1054 titulars ens situació d'alta per contracte a temps complert a 1 de gener de 2022, les diferències amb les dades reportades per la Sindicatura es deuen a que en el tractament d'aquests contractes, i com ja hem esposat, s'han d'eliminar els contractes de pràctiques, les vacances, els subsidis, contractes que es mantenen oberts des del 1973 o els fixes discontinus entre d'altres casuístiques.

Revisats aquests mateixos contractes a data 31 de desembre de 2022 es detecten 34 casos que es mantenen oberts, dels quals:

- 13 titulars que al 2022 estaven d'alta amb contracte a temps parcial, i per tant no pertocava suspensió. Amb posterioritat el contracte s'ha transformat en contracte a temps complet.
- 16 expedients que es van extingir per diferents motius i està iniciat el procés de revisió del deute.
- 2 expedients, s'ha iniciat revisió d'ofici.
- 3 titulars, que segons consulta TGSS del 2022 no constaven d'alta.

8. EN RELACIÓ ALS PAGAMENTS INDEGUTS

A l'aparat 5.2.3 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C en el que s'exposen els fets que, a consideració d'aquesta Sindicatura de Comptes expliquen l'existència de pagaments indeguts i quins mecanismes s'han implementat per tal de garantir la transparència, el rescabalament i un marc adequat de supervisió, s'analitzen de forma conjunta les prestacions econòmiques de dret subjectiu, fent extensius els referits motius generadors de pagaments indeguts a totes les prestacions, tant a la Renda Garantida de Ciutadania com a les restants.

A l'inici del referit apartat s'indica que:

> *"Com s'ha observat en l'anàlisi de l'apartat 5.2.2, la manca de controls efectius i d'avaluació de la seva eficàcia per part del DDS ha comportat la possible existència d'un volum creixent de pagaments indeguts ordenats pel DDS des de l'any 2019".*

Després d'un anàlisi de la prestació econòmica per a persones joves extutelades, el projecte d'informe de fiscalització formula tot un seguit d'observacions en relació al conjunt de les prestacions econòmiques de dret subjectiu entre les que es troba la Renda Garantida de Ciutadania, si bé cal tenir en compte que algunes de les consideracions que es formulen amb caràcter general per a totes les prestacions no són d'aplicació a dita prestació pels motius que tot seguit s'exposaran.

Pel que fa a la Renda Garantida de Ciutadania, el projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C incorpora les següents asseveracions:

- En relació als deutes declarats prescrits d'ofici

  A l'apartat 5.2.3 del projecte d'informe de fiscalització s'indica que:

  > *"Atesa l'antiguitat dels imports dels pagaments indeguts i no reclamats, alguns ja han prescrit. De la informació facilitada pel DDS per al període 2016-2024, dins el conjunt de les prestacions econòmiques liquidades s'ha constatat una estimació d'almenys 7,17 M€ per pagaments indeguts i no reclamats prescrits (quadre 19)".*

En concret, es detalla:

Quadre 19. Volum de pagaments indeguts, reclamats i prescrits. Període 2016-2024

Prestació	Expedients pagaments indeguts	Pagaments indeguts	Pagaments indeguts reclamats	Import prescrit totalment o parcialment
Renda garantida de ciutadania	4.551	36.154.016	31.647.949	2.760.717

Font: Informació facilitada pel DDS.

Nota: * D'aquestes prestacions només s'informa fins a l'exercici 2022.

- En relació a l'exhaustivitat de l'import dels deutes prescrits i altres deutes potencialment prescrits

  Pel que fa a la quantificació dels deutes declarats prescrits d'ofici, a l'apartat 5.2.3 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C s'afirma que:

"És rellevant assenyalar que l'estimació per als imports prescrits, referida a l'1 de juliol del 2024, no és exhaustiva.

En primer lloc, no inclou els pagaments indeguts detectats corresponents a titulars difunts. Quan es va acabar d'elaborar aquest informe, l'import total del deute acumulat per aquests titulars era de 0,80 M€, principalment vinculat a prestacions econòmiques de dependència.

Pel que fa a la prestació de la renda garantida de ciutadania, la quantificació de l'import de prescripció també és revisable a l'alça, atès que l'import prescrit estimat només inclou la revisió de 4.551 expedients, però no inclou possibles imports prescrits corresponents a 32.647 expedients més que restaven pendents d'analitzar. D'acord amb el que ha manifestat el DDS, per a aquests expedients no s'ha fet cap actuació de reclamació, atès que l'entrada en vigor del Decret llei 11/2024, del 17 de desembre, ha motivat l'inici d'una anàlisi per tal de determinar els casos susceptibles d'acollir-se a la no exigibilitat.

Així mateix, està pendent de determinar si concorre el presumpte fet causant per a un total de 324 expedients més, corresponents a prestacions de renda garantia de ciutadania, per un import total d'1,75 M€, per als quals no s'ha dictat la resolució administrativa corresponent en la data d'aquest informe de fiscalització. Malgrat això, la Sindicatura estima que la gran majoria d'aquests expedients són possibles prescripcions, perquè tindrien una antiguitat superior als 4 anys, amb origen entre els anys 2017 i 2020, i no consten actuacions interruptores (quadre 20)".

Quadre 20. Renda garantida de ciutadania. Pagaments indeguts prescrits pendents de resolució ferma. Període 2017-2020

Any del fet causant	Expedients pagaments indeguts	Pagaments indeguts	Pagaments indeguts reclamats	Import prescrit totalment o parcialment
2017	129	2.778.463	1.734.317	1.044.147
2018	51	1.099.638	767.257	332.380
2019	116	2.058.275	1.719.582	338.693
2020	28	318.987	288.857	30.130
Total	**324**	**6.255.364**	**4.510.014**	**1.745.350**

Font: DDS.

- En relació al període de revisió dels expedients de Renda Garantida de Ciutadania

A l'apartat 5.2.3. del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C exposa, segons opinió d'aquesta Sindicatura de Comptes, quin ha estat l'abast del Pla de xoc de la Renda Garantida de Ciutadania i quin és el període que abasta les revisions d'expedients realitzada:

"Durant el treball de fiscalització, el DDS ha comunicat a la Sindicatura que el mes de setembre del 2023 va iniciar la implementació d'un pla de xoc amb l'objectiu de revisar de manera individualitzada els expedients de la renda garantida de ciutadania susceptibles d'incloure pagaments indeguts, partint de fets causants posteriors al mes de setembre del 2019, per tal d'evitar-ne la possible prescripció. En el marc d'aquest pla de xoc, el DDS ha implementat diverses interoperabilitats i creuaments.

Per tant, l'import prescrit derivat de les actuacions de revisió del pla de xoc no és exhaustiu pel fet que no inclou liquidacions de prestacions de renda garan-

> *tida de ciutadania anteriors a l'any 2019. D'altra banda, les darreres declaracions de prescripció són les dictades mitjançant les resolucions del director general de prestacions socials del 15 de març, el 22 de maig i l'1 de juliol del 2024, data a partir de la qual l'import prescrit no ha estat actualitzat (figura 6)".*

En aquest mateix sentit, a l'apartat de Conclusions del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C (apartat 3), concretament quan s'analitzen els fets que expliquen l'existència de pagaments indeguts, al punt 25 s'afirma que:

> *"25. (...) les liquidacions anteriors a setembre del 2019 no han estat objecte de la revisió impulsada pel pla de xoc del DDS, mentre que les liquidacions posteriors a juliol del 2024 estan en fase de revisió per qualificar-les com a exigibles o no exigibles. (...)".*

Tal i com s'exposarà en els següents apartats, les afirmacions contingudes en el projecte d'informe de fiscalització no són certes ni ajustades a la realitat del treball realitzat, atès que, tal i com ja es s'informà a aquesta Sindicatura de Comptes, no és cert que no s'hagin revisat els expedients anteriors a l'any 2019 ni que, per altra banda, no s'hagin realitzat actuacions de reclamació amb posterioritat al juliol de 2024.

- En relació a les presumptes infraccions del Decret Legislatiu 3/2022, de 24 de desembre, pel qual s'aprova la Llei de finances públiques

Ateses les asseveracions anteriors, el projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C determina que:

> *"La Sindicatura considera que els fets descrits constitueixen presumptament una infracció de l'article 84, lletres b i d, del text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, atès que des de la Direcció General de Prestacions Socials del DDS s'han produït pagaments indeguts per als quals no s'ha comprovat que concorren els requisits per a la liquidació de les obligacions i els pagaments.*
>
> *Així mateix, els fets descrits constitueixen presumptament una infracció de l'article 84, lletra a, de la mateixa normativa ("incórrer en abastament"), atès que s'han deixat de liquidar els drets a cobrar derivats d'aquests pagaments indeguts, que han prescrit. En aquest sentit, la infracció de la normativa de finances públiques de la Generalitat de Catalunya ha comportat que, des de l'any 2016, hi hagi expedients de prestacions socials de caràcter econòmic amb pagaments indeguts, posteriorment no reclamats i prescrits, que han produït un menyscabament efectiu a la Hisenda de la Generalitat.*
>
> *Tots els fets descrits en aquest apartat podrien donar lloc a fets perseguibles administrativament i judicialment. Aquesta afirmació es fa respecte a la possible existència d'indicis de responsabilitats; l'apreciació final únicament poden fer-la la jurisdicció i els òrgans competents per determinar-la".*

- En relació a l'abast del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C i les actuacions incoades pel Tribunal de Comptes

Finalment, el projecte d'informe de fiscalització conclou que:

> *"A la Sindicatura li consta que el Tribunal de Comptes, mitjançant una interlocutòria del 25 de febrer del 2022, va decretar l'arxiu d'unes diligències preli-*

minars obertes en relació amb 2 resolucions del secretari general del Departament d'Economia i Hisenda (per delegació), per les quals finalitzen i s'arxiven dues actuacions instruïdes per crèdits de la Generalitat prescrits en relació amb deutes provinents de quantitats percebudes indegudament per beneficiaris de prestacions.

En relació amb la resolució esmentada del Tribunal de Comptes, cal posar de manifest que l'abast d'aquest informe de fiscalització és més ampli que el que ha estat objecte dels procediments portats a terme pel Departament d'Economia i Hisenda".

- En relació a la presumpta manca de transparència, regularitat i bon govern en garantia dels finançadors públics

  En darrer terme, a l'apartat de Conclusions del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C (apartat 3), concretament quan s'analitzen els fets que expliquen l'existència de pagaments indeguts, al punt 26 es conclou que:

  "26. Els fets descrits evidencien que no s'ha promogut un marc de transparència, regularitat i bon govern en garantia dels finançadors públics i, en últim terme, de l'interès general. Per aquest motiu, la Sindicatura considera que els pagaments indeguts detectats no responen només a errors administratius, sinó a problemes estructurals de transparència i governança".

Les afirmacions contingudes al llarg del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C vinculades als pagaments indeguts dels expedients de la Renda Garantida de Ciutadania, així les actuacions realitzades per a la seva detecció, gestió, seguiment i control no es corresponen amb la realitat ni tenen en compte les mesures de mitigació implementades mitjançant el Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania àmpliament exposades a l'apartat 6 anterior.

És per això que en els següents apartats s'exposen:

- Els antecedents necessaris per a conèixer l'origen de l'elevat volum dels pagaments indeguts i la detecció i determinació d'imports declarats prescrits d'ofici.
- Les mesures implementades en el marc del Pla de xoc.
- Els motius pels quals les afirmacions contingudes al projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C no són ajustades a la realitat.
- Els motius pels quals no concorren les presumptes infraccions de l'ordenament jurídic a les que fa referència el projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C.

8.1. ANTECEDENTS NECESSARIS

Amb caràcter previ a l'exposició dels motius pels quals el Departament de Drets Socials i Inclusió considera que les conclusions del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C en relació als pagaments indeguts de la Renda Garantida de Ciutadania no

són ajustades a la realitat, es considera del tot indispensable fer succinta referència als antecedents necessaris per a comprendre l'estat de situació actual i quines han estat les mesures implementades.

8.1.1. Detecció d'expedients amb prescripció la juliol de 2023

En data 19 de gener de 2023 l'anterior Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania posà de manifest l'alt volum d'expedient de pagaments indeguts (3.581) i que existia un alt risc de prescripció. Per aquest motiu es demana el reforç de l'equip dedicat a fer aquesta gestió.

Segons la informació facilitada per la pròpia Subdirectora General en l'informe emès en data 19 de gener de 2023 (s'acompanya com a **Document número 8),** en aquell moment aquest equip estava coordinat per una Cap de Secció, 1 B18 dedicat al 100%, 1 A21 dedicat al 50%, 2 B18 dedicats al 20% i un A21 amb dedicació del 10% del seu temps (2 FTE's = recursos equivalents a temps complert). Es fa la sol·licitud de 2 A21 i un B18 per entomar aquest risc. El Departament de Drets Socials aprovà un reforç al març de 2021 en la línia del sol·licitat per part de la Subdirecció.

> 3 de juliol de 2023 es produeix el relleu en la Subdirecció General. Un dels temes prioritaris en l'anàlisi de l'estat de situació, tant per part de la Subdirectora com pel Director General, és el dels pagaments indeguts, essent aquest el primer àmbit que s'aborda per l'actual equip directiu.
>
> En data 21 de juliol de 2023, durant una reunió de seguiment amb un dels referents de l'equip de Renda Garantida de Ciutadania, es detectà que el quadre de seguiment en el que s'estaven reportant els expedients en els que, en algun moment, s'havia detectat un presumpte cobrament indegut, s'havia desconfigurat i, per tant, les dades que l'integraven no es corresponien amb la realitat de cada expedient.

En el quadre de seguiment, en format, Excel, hi constaven 9.344 registres.

En un inici, segons la informació verbal facilitada per l'equip responsable del control del referit quadre de seguiment, semblava que la darrera versió fidedigne del document datava del mes de novembre de 2022.

Nogensmenys, realitzades les primeres comprovacions a partir de la informació que l'equip estava reportant a partir del dia 25 de juliol de 2023, la Subdirecció General constatà que el dret de rescabalament en alguns expedients amb deute pendent de reclamar havia prescrit amb data anterior al novembre de 2022, fet que feu sospitar que no es podia tenir coneixement precís del moment a partir del qual les dades reportades en el quadre no es corresponien amb la realitat jurídica dels expedients.

Atès l'exposat, podem constatar que a finals de juliol de 2023:

(i) No es disposava d'un document de control fidedigne en relació al nombre d'expedients de la Renda Garantida de Ciutadania en relació als quals s'havia d'incoar un expedient de rescabalament.

(ii) No es coneixien les dates reals en què prescrivia el dret de l'Administració a rescabalar els imports deguts pels interessats en el marc dels referits expedients.

(iii) No es coneixien el total d'expedients el deute generat en el marc dels quals hauria prescrit el dret a la seva determinació i, per tant, no podia ésser objecte de reclamació.

(iv) No es coneixia l'import del deute total o potencialment prescrit.

Segons la informació facilitada a l'actual Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania i al Director General de Prestacions per part de l'equip de la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania que fins a la data de la detecció de l'error en l'Excel s'encarregava del seu control i seguiment, l'elevat volum d'expedients de cobrament indegut pendent d'incoar i de revisions biennals pendents de realitzar era degut a diverses causes:

- L'elevat volum de tràmits acumulats i sol·licituds durant la pandèmia de la Covid-19, en què l'equip va quedar desbordat i es concentrà amb les dificultats pròpia del moment en les tasques vinculades al reconeixement i modificació de la prestació

- La manca de recursos de personals a la Subdirecció General per fer front al gran volum de tasques a realitzar, agreujat l'any 2021 per la reestructuració interna dels Departaments de la Generalitat de Catalunya arrel de la constitució del nou Govern.

  En aquell moment, la Subdirecció General de Renda Garantida va passar d'estar adscrita al Departament d'Empresa i Treball al Departament de Drets Socials, aquest fet comportà, addicionalment, que part del personal de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania fos adscrit a la Subdirecció General de Treball en la Diversitat i el Tercer Sector, el que es traduí en una reducció dels recursos disponibles per la gestió de la Renda Garantida de Ciutadania que no ha pogut ser compensada fins a l'any 2023.

- L'elevada rotació del personal i la dificultat per cobrir les places vacants. Durant el 2023 va haver moments on hi havia 26 places pendents de cobrir a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

- La manca d'eines tecnològiques adequades que permetessin la gestió de l'alt volum d'expedients acumulats i la detecció automàtica de causes que comporten un cobrament indegut o el seu inici automàtic, així com el seu correcte seguiment actualització amb seguretat (i no mitjançant un quadre d'Excel).

Les causes anteriors haurien impossibilitat, segons criteri del personal consultat, per a dur a terme una correcte detecció i seguiment dels supòsits de cobrament indegut i la seva incoació en el mateix moment de la seva detecció

8.1.2. Estat de situació a l'agost de 2023

Als efectes de valorar l'estat de situació, a inicis d'agost de 2023 s'inicià un primer anàlisi, aproximatiu, del volum de tràmits i gestions pendents de realitzar a la Subdirecció General de Renda Garantida, el qual s'ha de posar en relació amb l'estructura organitzativa i nombre d'efectius de personal i les eines tecnològiques i de traçabilitat de què es disposava en aquella data.

A data 2 d'agost de 2023 la situació era la següent:

8.1.2.1. Volum de pagaments indeguts pendents

A l'agost de 2023 existien, aproximadament, 11.000 expedients de pagament indegut pendent d'incoar (aquest volum d'expedients estava reportat en dos quadres de seguiment: el quadre de 9.000 registres en el que es detectà l'error i un quadre en el que constaven reportats expedients extingits a partir de juny de 2019).

8.1.2.2. Volum de revisions biennals pendents

Segons la informació verbal facilitada per l'equip a la Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania i al Director General de Prestacions durant l'estiu de 2023, en aquell moment les revisions biennals no s'estaven fent de forma regular degut a la impossibilitat material d'assumir-les atesa la manca de personal (tal i com s'indicarà posteriorment, hi havia 26 vacants pendents de cobrir), la qual havia estat posada en manifest en reiterades ocasions, segons s'informa a l'actual equip directiu, als efectes de poder disposar dels efectius necessaris per a complir amb les obligacions legalment establertes.

La manca de mitjans personals per a fer front a l'elevat volum de revisions biennals, així com la manca d'una eina tecnològica que permeti la realització de revisions biennals i el tractament de les dades resultants de la mateixa de forma automatitzada comportà la impossibilitat material de donar compliment a la obligació regulada a l'article 12.2 de la LRGC, en el alguns casos, en el degut temps i forma, en virtut del qual l'òrgan competent per a la gestió de la renda garantida ha de fer una revisió biennal, com a mínim, del compliment dels requisits per part dels beneficiaris de la prestació, sens perjudici de la supervisió permanent i de les revisions que es considerin oportunes.

No obstant l'anterior, és important indicar que els expedients han estat en constant revisió, bé a instància de l'interessat mitjançant la presentació de documentació o comunicació de noves circumstàncies que tenien un impacte en l'import de la prestació, o bé d'ofici quan l'Administració ha tingut coneixement de dites circumstàncies. N'és un exemple, la revisió de dades cadastrals, l'actualització del cobrament d'altres prestacions (com l'IMV i les PNC), etc.

8.1.2.3. Estructura organitzativa i de personal

8.1.2.3.1. Estructura de què es disposava a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania a l'agost de 2023: antecedents en relació al volum de personal que històricament ha integrat la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania

A continuació es detallen els antecedents de fet transmesos que la Cap del Servei de Gestió de la Renda Garantida de Ciutadania i la Cap de l'Òrgan Tècnic han traslladat a l'actual Direcció General de Prestacions Socials i a l'actual Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania.

Segons consta a l'informe previ emès per la Sindicatura de Comptes en relació a la fiscalització a posteriori de la prestació de l'exercici 2018 (referència 11/2019-C), existien un total de 700 expedients en els que s'havia detectat un potencial cobrament indegut.

A l'agost del 2021, amb el canvi de govern a la Generalitat de Catalunya, es produeix l'escissió de la Subdirecció General. Aquella escissió comporta la marxa de la llavors Subdirectora General i de 12 persones més entre tècnics, tècnics administratius i administratius que s'incorporen al equip de la Subdirectora sortint. Com s'ha comentat anteriorment, aquestes baixes no van ser cobertes en aquell moment.

La situació de personal de la unitat de gestió és, segons es transmet, absolutament crítica.

Amb la posada en marxa de la prestació estatal de l'IMV a l'estiu de 2020, es generen una gran quantitat de pagaments indeguts, no estant a l'abast de la Generalitat de Catalunya la implementació de mesures de prevenció, en tant que la competència del seu reconeixement i la normativa que ho regula és estatal i no està prevista la coordinació i comunicació automatitzada de l'atorgament de la prestació.

És important indicar que la implementació de la prestació es realitza sense una coordinació prèvia amb les Comunitats Autònomes que permetés la compensació d'imports amb les rendes mínimes autonòmiques als efectes d'evitar pagaments indeguts, i el retard en les aprovacions per part de l'INSS, es genera el pagament d'uns efectes econòmics que comencen a provocar nous pagaments indeguts. El mateix passa amb l'atorgament de les PNC als expedients que abans havien estat titulars de la Renda Garantida de Ciutadania.

Segons la informació que es traslladà a l'actual Director General de Prestacions Socials, al novembre de 2021 la Subdirecció General reorganitza l'equip especialitzat en pagaments indeguts. En aquell moment es destinaren persones d'altres equips de la Subdirecció General a la incoació d'expedients de pagament indegut.

L'esforç de la unitat i la ràpida resposta de l'equip de pagaments indeguts posat en funcionament al novembre de 2021 comportà l'arxiu de la Diligència Preliminar B13/2022 (Expedient núm. ENJ2022/000035) incoada, al maig de 2022, per la Fiscalia del Tribunal de Comptes en relació a alguns expedients de cobrament indegut. S'acompanya com a **Document número 9** l'arxiu de les actuacions

A partir d'aquell moment es creà un equip per atendre la situació sobrevinguda.

Segons consta a l'informe emès, en data 19 de gener de 2023, per la llavors Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania que s'acompanya com a Document número 8, des d'aleshores i fins a la data d'agost de 2023, l'equip de pagaments indeguts s'amplià i es configurà amb els següents professionals:

DEDICACIÓ	PROFESSIONAL	RESPONSABILITAT
A temps complert	C13 que passà a B18: referent de pagaments indeguts	Revisava els acords d'inici en Word que havien confeccionat els companys de seguiment i notificava les resolucions manualment. Controlava la recepció de les al·legacions i les peticions de fraccionaments.
A temps parcial	A24 – Cap de Secció de Prestacions	Coordinava els subequips i resolia dubtes: primera part (acord inici), segona part (liquidació), tercera part (recurs alçada, Gidecat i executiva).
	A21 – Tècnic referent de l'equip de seguiment	Feia l'assignació dels pagaments indeguts potencials per evitar prescripcions a partir d'uns Excels on consten els pagaments indeguts a treballar ordenats per data de fet causant. Feia la pauta de valoració dels CI.
	A21 jurista de l'equip de recursos	Redactava en word les resolucions de liquidació, controlava el risc de caducitat i la part final del procediment.
	A21 jurista i tècnic referent de pagaments indeguts i RCA	Tramitava expedients de cobrament indegut dels titulars difunts. Tasques gidecat i executiva, coordinació amb intervenció i gestió econòmica.
	2 professionals de l'equip de seguiment	De forma rotativa aprenien i executaven la redacció dels acords d'inici en word d'expedients de pagament indegut.

El circuit de treball vigent en aquella data respon al següent procés:

Detall del procediment de detecció, anàlisi i tramitació de cobraments indeguts

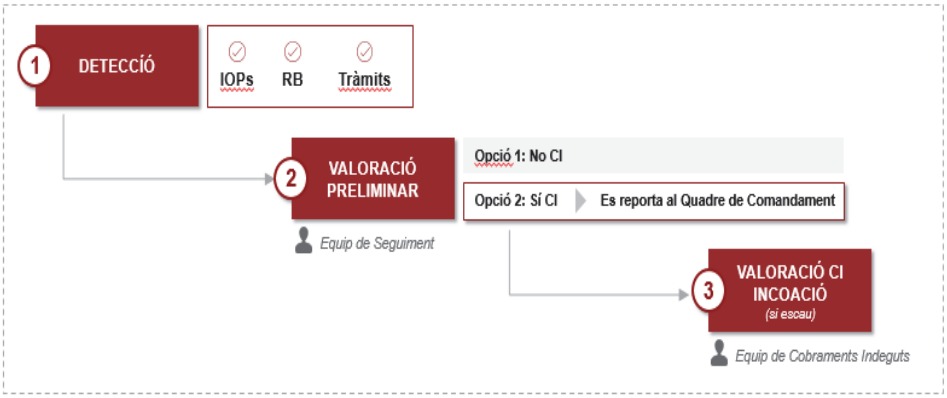

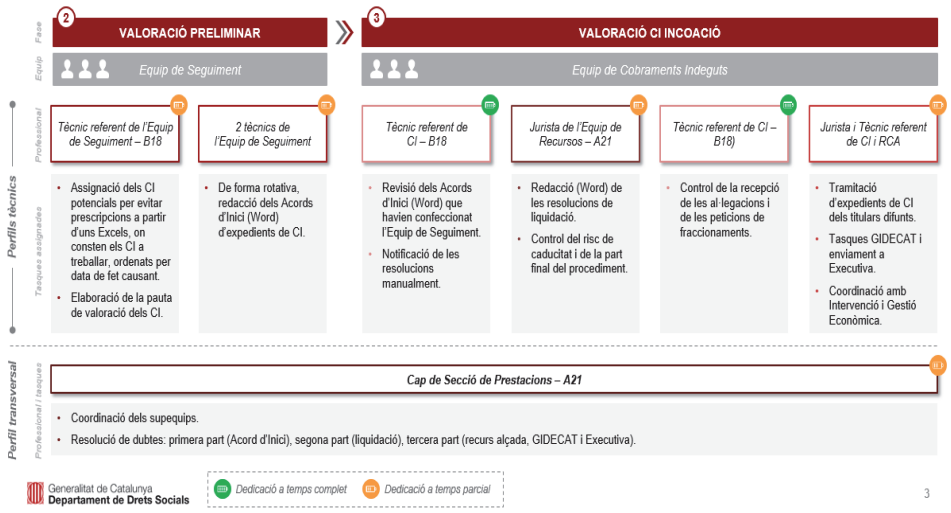

Segons la informació verbal facilitada a l'actual equip directiu, en aquell moment es feien reunions setmanals de seguiment i s'utilitzaven 2 Excels com a eina de seguiment i control, emprant un metodologia totalment manual, gens automatitzada.

Atesa la manualitat del procediment, amb la metodologia del Word era impossible donar sortida a tot el volum d'expedients i es demana a l'ATIC i al proveïdor del Curam la inclusió del procediment dels pagaments indeguts al Curam. Segons la informació facilitada, es trigà un any en tenir-ho a producció i no fou fins al 7 d'agost de 2023 que es va poder començar a aplicar la funció de tramitar els acords d'inici dels expedients de pagament indegut des de Curam.

En data 9 de setembre de 2022, atesa la situació crítica de la unitat de gestió, la Subdirecció General emeté un informe i l'elevà a la Direcció General del moment demanant dotació de personal i dimensionament real de les necessitats detectades. Es demanen efectius per afrontar bosses pendents d'expedients de tot tipus de tràmits, si bé els efectius no foren facilitats. S'acompanya com a Document número 10 còpia de l'informe emès (si s'arribà a signar, no es disposa de la còpia signada).

A l'octubre de 2022, amb la reorganització del Govern de la Generalitat de Catalunya, es nomenà un nou Conseller, Secretaria General i Director General de Prestacions Socials. Així, al novembre de 2022 s'incorporà el Sr. Valentí Arroyo, nou Director General que inicia una avaluació dels recursos humans disponibles en cadascuna de les funcions que té atribuïdes.

Fruit de dita petició, sol·licità a la Subdirecció General l'estimació de recursos necessaris per a garantir el correcte desenvolupament de les funcions de la Direcció General i a la pròpia Subdirecció General.

En resposta a dita petició, en data 19 gener de 2023, la Subdirectora General elevà un nou informe amb l'estat de situació de la Subdirecció i els recursos de personal que estima necessaris (s'acompanya com a Document número 8). Segons consta identificat en dit informe, en aquell moment es tenia constància d'una total de 3.581 pagaments indeguts pendents de tramitar, si bé no s'havia detectat cap supòsit de prescripció en períodes anteriors.

Segons dit informe, l'equip de pagaments indeguts es va posar en marxa a finals del 2021, ja que anteriorment només es disposava d'un professional a la Subdirecció General que els gestionava en un 25% de la seva jornada *"per la qual cosa teníem quantitats pendents de reclamació des de l'any 2017"*.

> Als efectes que ens ocupen, és important destacar que, ja en aquella data, es posà de manifest la necessitat d'ampliar l'equip i millorar l'eina tecnològica de què es disposava, i es disposa encara en l'actualitat, per a gestionar la prestació.

El Departament de Drets Socials va dotar a la Subdirecció General amb els mitjans de personal sol·licitats.

Posteriorment, al maig de 2023, es publicà la plaça de la Òrgan Tècnic de la Renda Garantida de Ciutadania, la qual es trobava vacant des de l'octubre de 2021. Dita plaça es cobrí al juny del 2023 i se li encomanà la dedicació i gestió dels pagaments indeguts.

Al juliol – agost de 2023, a la Subdirecció General de la Renda Garantida hi havia un total de **26 places vacants pendent de cobrir:**

PLACES PUBLICADES			
Unitat Orgànica	Nivell	Anterior ocupant	
Barcelona	8 C13		Pendent procés selecció
Girona	1 A21		Publicada a ATRI 14 març 2023

PLACES PENDENTS DE GESTIÓ I PUBLICACIÓ			
Unitat Orgànica	Nivell	Anterior ocupant	
Barcelona	2 A21		URGENT
Barcelona	1 B20		URGENT Pendent resposta possible canvi nomenament o reforç
Barcelona	2 B18		
Barcelona	1 B18		URGENT
Barcelona	3 C13		
Barcelona	1 D14		
Barcelona	1 A 21		
Lleida	1 A21		Pendent estiu 2022
Lleida	1 C13		

Lleida	1 D12		
Tarragona	2 B18		Pendents des de l'agost 2022
Tarragona	1 A21		

Atès el nombre de vacants existent, l'estructura organitzativa de la Subdirecció General en aquella data era la següent:

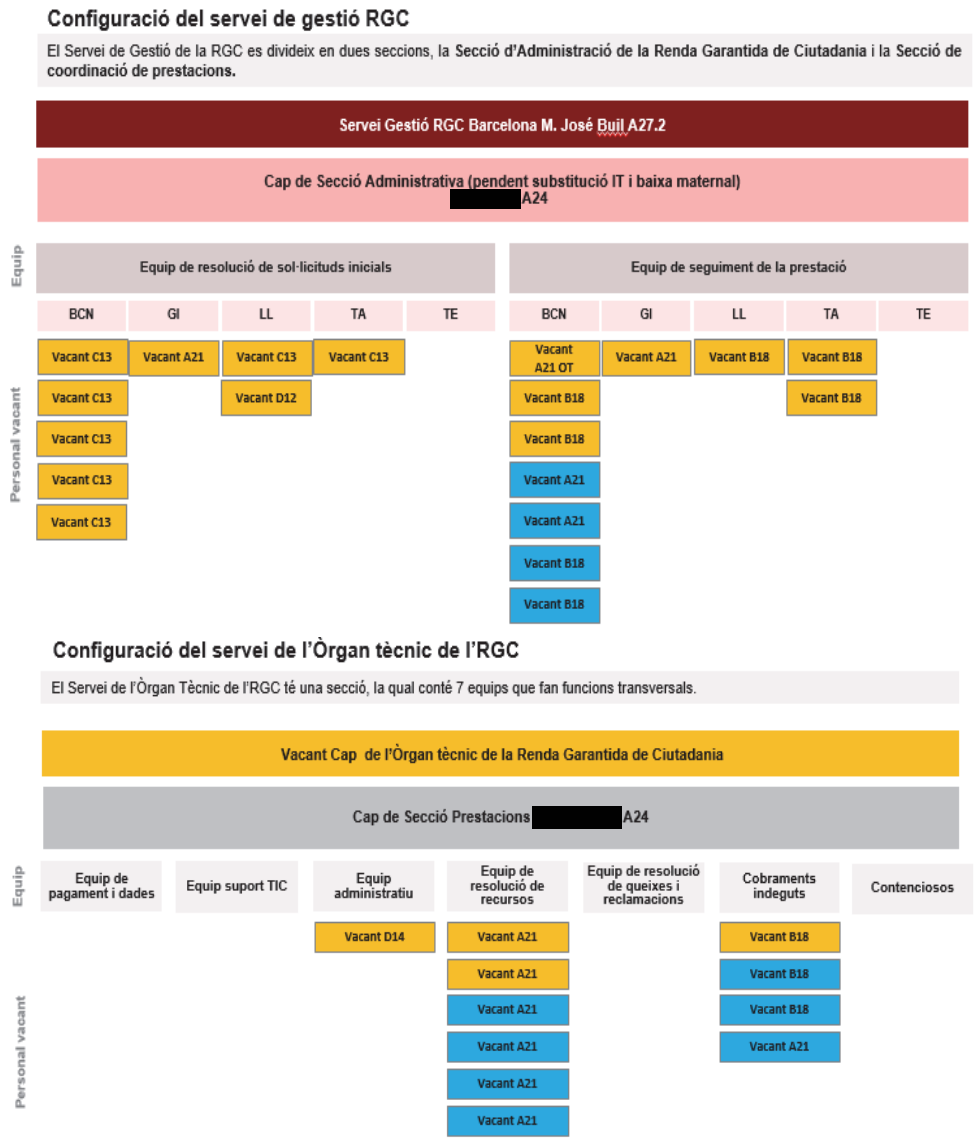

L'elevat nombre de vacants detectades evidencia un elevat nivell de rotació deguda a l'alt grau d'interinitat i que els llocs de treball de la Subdirecció General de la Renda Garantida resulten menys atractius que altres posicions dins de la mateixa Administració. Aquesta situació impedeix la consolidació d'equips estables, ineficiències en l'aprenentatge i procés de formació i dificultats notables en la gestió.

La cobertura àgil d'aquestes places ha estat una de les prioritats de la Direcció General.

8.1.2.3.2. Estructura organitzativa i de personal a partir de l'agost de 2023: actuacions realitzades en matèria de personal per a fer front a la situació sobrevinguda

El 3 de juliol de 2023 la Sra. Sílvia Subirana de la Cruz fou nomenada nova Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania.

En data 21 de juliol de 2023, durant una reunió amb el referent de l'equip de seguiment de la prestació, es posà de manifest l'existència de pagaments indeguts pendents que tenen una pròxima data de prescripció i s'acordà quantificar de forma fiable els expedients en els que caldrà iniciar el procediment de cobrament indegut de forma urgent.

En aquell moment es detectà un error en el quadre de comandament dels pagaments indeguts.

La incidència es produeix per errors acumulats en l'edició del llistat per part de tot l'equip, que impedia dur un control correcte de les dates de prescripció ja que, a partir d'una determinada data, moltes de les dates reportades (anterior a 2020) havien quedat ocultes. Aquest control incorrecte ha impedit assolir l'objectiu de no tenir res prescrit.

S'acompanya com a **Document número 11** un informe emès, en data 21 de maig de 2024, per la Cap de Servei gestió de la Renda Garantida de Ciutadania en el que es detallen les actuacions realitzades en el moment en què es detectà la desconfiguració del quadre de seguiment.

Als efectes que ens ocupen, és oportú posar de manifest que fins a aquell moment no es tingué coneixement ni es disposà de cap documentació o informació que alertés sobre l'existència de deutes totalment o parcialment prescrits.

No fou fins a la detecció del deteriorament de l'Excel de seguiment que feia servir l'equip que, en data 21 de juliol de 2023, es donà a conèixer de la situació que es constata al projecte d'informe de fiscalització, moment a partir del qual s'han implementat totes les mesures de detecció, prevenció i correcció al seu abast per a controlar el volum d'expedients de cobrament indegut pendent tramitar, així com per a reiniciar les revisions biennals en compliment d'allò previst a la normativa vigent.

Atesa la situació descrita, la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania formalitzà una petició de personal de reforç per a poder atendre les actuacions a realitzar en els terme que s'indicaran posteriorment.

Dita petició donà lloc a les següents convocatòries de persona:

- DSO605/23: 22 Llicenciats en Dret A21.
- DSO606/23: 19 A218.
- DSO607/23: 4 Llicenciats en ciències socials A21.

Addicionalment, el Departament de Drets Socials va realitzar un esforç per a cobrir les 26 places vacants que hi havia al juliol – agost de 2023.

L'estat de situació a maig de 2024 era la següent:

PLAÇA	Juny 2023	Juliol 2023	Setembre 2023	Febrer 2024	Maig 2024
1 A26 Cap de l'Òrgan Tècnic	Vacant	Vacant	Coberta [redacted]		
1 B18 gestió	Vacant	Vacant	Tancat procés [redacted]		
1 A21 Referent jurista	Vacant	Vacant	Tancat procés [redacted]		
1 A21 Tècnic jurista	Vacant	Vacant	Tancat procés [redacted]		
1 A21 "orientador OT"	Nova creació	Nova creació	Agost RRHH informa que no disposarem d'aquesta plaça		
1 A21 Dades Anabel			Vacant	Coberta	
1 A21 Nòmina				Coberta	
5 C13	Vacants	Vacants	Iniciat procés	Cobertes	
3 B18 ([redacted])			Vacants	Iniciat procés	Cobertes
1 D14 ([redacted])	Vacant	Vacant	Vacant	Vacant	Vacant
3 B18 ([redacted])				Iniciat procés	Cobertes
1 A24 Cap de Secció Prestacions			Vacant, iniciat procés selecció	Coberta	
1 D12 ([redacted])				Pendent cobertura	Coberta
2 B18 ([redacted])					Vacants iniciat procés cobertura
2 C13 ([redacted])					Vacants iniciat procés cobertura
Totals Vacants BCN	11	11	11	8	5

Nogensmenys, és important indicar que, malgrat l'esforç realitzat per part del Departament de Drets Socials mitjançant la cobertura de les places vacants i la incorporació dels professionals seleccionats en el marc de les tres convocatòries de personal promogudes durant el mes d'agost de 2023 i el programa temporal incorporat passat l'estiu de 2024, com a reforç de l'equip que estava portant a terme les tasques relacionades amb els pagaments indeguts i les revisions biennals, la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania continua acumulant un elevat volum i demora en la gestió de sol·licituds, tràmits, recursos, expedients de pagament indegut i revisions biennals.

Cal tenir en consideració que, tot i la incorporació de reforços a l'equip, els professionals seleccionats es van incorporar durant el mes de novembre de 2023 i gener 2024 i, prèviament a l'inici de les seves tasques, van realitzar un procés de formació intern en el moment de la seva incorporació durant 4 setmanes (s'acompanya com a Document número 12 el detall del calendari del programa de formació) als efectes de garantir el coneixement de la prestació i la correcte resolució dels expedients en curs.

És a dir, el període de formació inicial comportà que el primer mes des de la data de la seva incorporació no poguessin realitzar tasques operatives en el marc dels expedients.

És per això que, tot i la seva incorporació durant el mes de novembre de 2023 i gener de 2024, no fou fins a principis de l'any 2024 que van poder reforçar de forma efectiva les tasques vinculades a la incoació o resolució dels expedients de pagament indegut o la realització de noves revisions biennals.

En conclusió, tot i la posada en marxa del reforç de l'equip amb la incorporació de nous professionals, durant els mesos d'agost de 2023 fins al gener de 2024, es va decidir que part de l'equip de Seguiment depenent del Servei de Gestió de la Renda Garantida de Ciutadania es dediqués a donar suport a l'equip de pagaments indeguts, fet que va comportar un esforç addicional i, en ocasions, desproporcionat al personal de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, alhora que ha repercutit en l'acumulació de tràmits i altres gestions pendents de gestionar.

En aquest sentit, és indispensable tenir en compte que la preparació d'un expedient de pagament indegut es realitza a través de l'eina Curam, la qual, tal i com s'exposarà a continuació, no permet la tramitació d'un expedient seguint el procediment legalment establert de forma automatitzada, fet que impossibilita la tramitació d'un expedient amb agilitat i seguretat.

D'acord amb l'exposat al llarg del present informe, des de la Direcció General de Prestacions Socials i la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania s'han destinat tots els recursos disponibles per a controlar la situació detectada al juliol de 2023, intentant garantir la continuïtat de les funcions atribuïdes tant al Servei de Gestió de la Renda Garantida de Ciutadania com a l'Òrgan Tècnic de la Renda Garantida de Ciutadania, realitzant-se totes les actuacions al seu abast, atès el nombre de mitjans humans i tècnics disponibles en cada moment, per a identificar tots els supòsits de pagament indegut i incoar de la forma més diligent possible els corresponents expedients per a rescabalar el deute i evitar l'increment d'expedients en què concorrin supòsits de prescripció total o parcial del dret a determinar imports ingressats indegudament, així com per a reprendre de forma immediata les revisions biennals quan s'ha disposat dels mitjans de personals necessaris.

En relació amb l'exposat, es fa palès que, segons traslladen els membres de l'equip de la Renda Garantida de Ciutadania actual i que formaven part de l'equip en el moment de la creació de la prestació, la manca de recursos personals i de sistemes d'informació adequats que permetin treballar l'elevat nombre d'expedients que gestiona la Subdirecció General ha estat sostinguda en el temps; alhora que durant aquests anys han esdevingut diverses circumstàncies sòcio-econòmiques i sanitàries excepcionals que poden haver impactat en els volums i dinàmiques internes de treball (pandèmia de la Covid-19, crisis econòmica, reestructuració de departaments amb pèrdua de personal clau, procés d'estabilització del personal de la Generalitat, etc.).

Evidencia l'anterior conclusió el fet que al juliol – agost de 2023:

- Hi havia 26 places d'estructura vacants, tot i haver-se sol·licitat la seva cobertura, el que representa un 24,29 % dels recursos assignats a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.
- El lloc de treball de Responsable de l'Òrgan Tècnic estava vacant.
- L'equip de pagaments estaven integrat un professional de categoria C13 a temps complert i sis professionals a temps parcial per a gestionar, ja en aquelles dates, més de 9.000 expedients de cobrament indegut.

8.1.2.4. Eines tecnològiques i interoperabilitats de què es disposava a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania a l'agost de 2023

8.1.2.4.1. Les mancances de l'eina Curam

Tal i com s'ha indicat amb anterioritat, la prestació de la Renda Garantia de Ciutadania es gestiona mitjançant l'eina Curam, la qual no facilita la tramitació ni el seguiment dels expedients, i que fa materialment impossible una detecció activa de pagaments dels pagaments indeguts atès que:

(i) No té integrades totes les interoperabilitats i, sovint, el resultat de les mateixes retornat per la PICA dóna errors que han d'ésser objecte d'un tractament individualitzat i de forma manual, novament, amb recursos de personal que no es pot dedicar a realitzar altres taques.

(ii) No permet la realització de resolucions massives, entre d'altres, de suspensions, propostes d'extinció, extinció, pagaments indeguts, etc.

(iii) No permet la detecció automàtica dels supòsits de pagaments indeguts. Aquests es detecten pels professionals de l'equip de seguiment que ho anoten a l'expedient i reporten la informació a l'Excel de seguiment i control, novament de forma manual, fet que incrementa la possibilitat d'errors o oblits involuntaris.

(iv) No calcula de forma automatitzada els imports objecte de reclamació, fet que comporta que els càlculs s'hagin de realitzar de forma manual i individualitzada per part de cada tècnic, el que incrementa notablement el risc d'errors humans o materials o oblits involuntaris difícilment detectables atès l'elevat volum d'expedients a gestionar.

A aquest fet cal afegir que, fins a finals de març de 2024, els tècnics juristes incorporats com a reforç a l'equip de pagaments indeguts no van disposar de TCAT-P per a emetre i signar informes en els que acreditar i motivar els imports del deute objecte de reclamació i, en alguns casos, de prescripció.

(v) No es disposen d'eines que permetin el seu seguiment automatitzat i mitjançant sistemes d'alertes per evitar possibles prescripcions i/o caducitats dels expedients un cop incoats.

(vi) No permet ni el dipòsit ni la notificació electrònica. Aquesta ha realitzar-se de forma manual i individualitzada pel tècnic que treballa l'expedient.

(vii) La prova de les notificacions practicades o intents de notificació del proveïdor de serveis no s'incorporen o ho fan amb molt de retard, el que comporta que s'hagin de destinar recursos de personal (tres persones) per a fer un control individualitzat dels expedients, introduint les dades de forma manual en un Excel.

En conclusió, ens trobem davant d'una eina precària i funcionalment no ajustada als requeriments del procediment administratiu que impedeix la detecció, tramitació, seguiment i control dels expedients de cobrament indegut amb l'agilitat i professionalitat requerida.

Qualsevol part del procediment requereix d'intervenció manual del professionals de l'equip, el que, alhora, comporta l'existència d'errors humans involuntaris i la necessitat d'incrementar el control per membres del propi equip que deixen de realitzar altres tasques que permetrien reduir els volums de tràmits i gestions pendents.

La gestió dels expedients es completa, a data d'avui, amb Excels rudimentaris que són creats, actualitzats i controlats per professionals a la mateixa Subdirecció General, sense suport de cap proveïdor extern que garanteixi la seva operativa i manteniment, posant-se en evident risc la gestió de la prestació, com s'ha evidenciat amb la situació que ens ocupa en el present escrit d'al·legacions.

La situació descrita comportà que, segons transmet l'equip, atesa la manca de mitjans humans i tecnològics disponibles, no fos possible detectar la totalitat de potencials pagaments indeguts en un termini que hagués permès la seva reclamació en el degut temps i forma, així com tampoc l'explotació de les dades obtingudes de creuaments massius i interoperabilitats disponibles que, tal i com s'ha indicat, han de tractar-se, encara avui, de forma individual i manual.

Actualment s'ha sol·licitat i s'està treballant en la migració de la gestió de la Renda Garantida de Ciutadania al sistema informàtic T-Social on ja s'estan gestionant actualment altres prestacions de la Direcció General i que funcionalment respon més adequadament a la gestió que es requereix.

8.1.2.4.3. Evolutius de l'eina Curam sol·licitats per a pal·liar les mancances anteriorment indicades

Als efectes de pal·liar les mancances de l'eina Curam i facilitar la detecció, tramitació, seguiment i control dels expedients de cobrament indegut, es van sol·licitar diversos evolutius de l'eina al proveïdor de serveis ViewNext encarregat del seu manteniment:

EVOLUTIU SOL·LICITAT	Finalitzat	En curs	Acceptat	Pendent acceptació
R14.2.0 2a part pagaments indeguts à	Desplegat a PRO el passat 21/3: permet fer a curam acords inici i liquidacions d'expedients vigents			
R14.3.0 Suspensió cautelar	Desplegat a PRO el passat 21/3			
Notificacions electròniques (eNotum)				X

Manteniment de dades de revisió biennal (històric) à valoració enviada a ATIC				X
R15.1, R15.2 Pagaments indeguts – Dades prescripció i import a reclamar		X		
R15.8 Nova resolució de condonació	Desplegat a PRO el 27/3			
R15.3, R15.4 Segell + ecopia			X	
R15.6 Dades a dSocial	Darrera pujada de correccions el 27/3			
Continuar amb la millora de les funcionalitats de càrrega massiva d'evidències: a hores d'ara esta vinculat únicament als ingressos per prestacions d'INSS i SEPE. R15.7 Ampliar dades a la consulta de l'històric de resolucions Es sol·licita ampliar les noves altres d'ingressos massives a tot tipus d'ingressos i no sols a les prestacions de l'INSS.	Desplegat a PRO el 27/3			X
Millorar les funcionalitats que permetin generar resolucions de manera massiva. Actualment ho està fent l'empresa proveïdora i cal contemplar la suspensió o tancament de la PCAI per exemple.				x

Com es pot observar, l'eina Curam no disposa de funcionalitats essencials, el que impedeix la correcta gestió dels expedients i requereixen d'una intervenció totalment manual, pràcticament artesanal, per part dels professionals.

Aquesta situació incrementa els riscos de la tramitació administrativa, la detecció dels supòsits de potencials pagaments indeguts i impedeix la tramitació dels expedients en el degut temps i forma, alhora que requereix d'un esforç desproporcionat i ineficient dels càrrecs de comandament per a intentar controlar les situacions crítiques esdevingudes de les mancances de l'eina anteriorment descrites.

8.2. ACTUACIONS REALITZADES A PARTIR DEL SETEMBRE – AGOST DE 2023 FINS A L'ACTUALITAT: IMPLEMENTACIÓ D'UN PLA DE XOC PER A LA DETECCIÓ, GESTIÓ I SEGUIMENT DELS PAGAMENTS INDEGUTS

Atesa la situació detectada, la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania, en coordinació amb la Direcció General de Prestacions, acordà la implementació d'un pla de xoc sota les següents premisses:

(i) Objectiu del pla de xoc: evitar la prescripció del dret de rescabalament en els expedients en què s'hagi detectat un potencial pagament indegut i encara no hagi prescrit el dret de la Generalitat de Catalunya a la determinació del deute .

(ii) Revisar íntegrament tots els expedients en el que consta una anotació a Curam sobre un possible pagament indegut.

(iii) Determinar el nombre d'expedients amb un deute potencial, el dret de rescabalament dels quals ja hauria prescrit, totalment o parcialment.

(iv) Prioritzar els expedients amb data de prescripció més propera, tenint en compte totes les fonts d'informació i registres de què es disposava en el moment de la detecció.

---

2. De conformitat amb allò previst a l'article 100.4 del Decret Legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya (modificat per la Llei 3/2023, de 16 de març, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic per al 2023):
"4. El termini de prescripció del dret de la Generalitat a la revocació i, si escau, al rescabalament dels fons rebuts pels beneficiaris de subvencions és de quatre anys i es computa, segons el cas:

a) Des del moment en què va vèncer el termini per a presentar la justificació per part del beneficiari.

b) Des del moment de la concessió de la subvenció, en els casos que s'hagi concedit en consideració a la concurrència d'una determinada situació en el perceptor que no requereix altra justificació que l'acreditació per qualsevol mitjà admissible en dret de la situació esmentada prèviament a la concessió.

c) Des del moment en què venç el termini en què s'hagin de complir o mantenir, per part del beneficiari, determinades condicions o obligacions establertes".

A partir de l'entrada en vigor de dita modificació normativa, el termini de prescripció és de 4 anys, sens perjudici que, amb anterioritat, la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania havia aplicat un període de prescripció de 5 anys.

(v) Evitar la caducitat dels expedients de pagament indegut que s'incoïn.

(vi) Reiniciar les revisions biennals amb regularitat segons allò previst a la normativa vigent.

(vii) Elaborar el Pla d'integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania tal i com s'indicarà a continuació.

(viii) Dissenyar la cadena de comandament responsable de cada tipologia d'expedient.

(ix) Implementar un quadre de comandament amb indicadors de seguiment vinculats a la gestió interna de la Subdirecció General per blocs temàtics de gestió.

En el marc del Pla de xoc de la Renda Garantida de Ciutadania s'han realitzat les següents actuacions:

8.2. Mecanismes implementats per a la detecció, gestió i seguiment dels pagaments indeguts a la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania

8.2.1.1. Aprovació del Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania

Tal i com s'ha indicat anteriorment, la Subdirecció General de la Renda Garantida durant a partir de setembre de 2023 va impulsar l'elaboració del Pla d'Integritat que, a data d'avui, s'ha convertit en la pedra angular del procés de gestió de la prestació.

En data 8 de maig de 2024 el Director General de Prestacions Socials va aprovar el Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania i va ordenar (i) donar-ne la publicitat segons allò previst en el propi Pla, (ii) impulsar la constitució de la Comissió Tècnica de Seguiment d'Integritat, en tant que encarregada de vetllar pel compliment del conjunt del Pla d'Integritat, així com de formular propostes o valoració d'alternatives en el cas que sigui necessari, i (iii) comunicar als subjectes inclosos en l'àmbit subjectiu del Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania que aquesta Resolució i el propi Pla d'Integritat entraran en vigor a l'endemà de la seva aprovació.

S'acompanya com a Document número 5 el Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

8.2.1.2. Instruccions als equips de la Direcció General de Prestacions Socials i, en particular, a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania

8.2.1.2.1. Ordre de servei del Director General de Prestacions Socials de 18 de març de 2024

En data 18 de març de 2024 el Director General de Prestacions Socials va dictar una Ordre de servei en relació a l'exigibilitat, a les persones beneficiària de les prestacions

socials que gestiona la Direcció General de Prestacions Socials, dels ingressos percebuts indegudament (s'acompanya com a **Document número 13)**.

8.2.1.2.2. Instrucció interna de la Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania de 18 de març de 2024

En data 17 de maig de 2024 la Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania va dictar una instrucció interna en compliment de l'Ordre de Servei del Director General de Prestacions Socials, de data 18 de març de 2024 (s'acompanya com a **Document número 14)**.

Constitueix l'àmbit objectiu d'aplicació de la dita instrucció interna el contingut l'Ordre de Servei del Director General de Prestacions Socials, de data 18 de març de 2024, en virtut de la qual s'identifiquen:

(i) Mesures per a la detecció, seguiment i control dels expedients en què es produeix un pagament indegut.

(ii) Altres mesures per a promoure l'eficiència, seguiment i control de la gestió de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania.

L'abast d'aquesta instrucció interna és tot el personal que forma part de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania. Per tant, correspon a les persones a què es dirigeix la present instrucció interna, adoptar les mesures necessàries per a fer arribar el seu contingut a tot el personal i garantir la seva correcta aplicació.

L'àmbit d'actuació concret de la instrucció interna que ens ocupa es circumscriu als càrrecs de comandament de la Subdirecció General de la Renda Garantida Ciutadania:

a) Cap del Servei de Gestió de la Renda Garantida de Ciutadania.

b) Responsable de l'Òrgan Tècnic.

c) Cap de Secció de Prestacions de la Renda Garantida de Ciutadania.

d) Cap de Secció d'Administració.

Dita instrucció interna incorpora un Annex amb el detall de les mesures a impulsar, a qui correspon implementar-les i el termini d'execució.

8.2.1.2.3. Indicacions de l'Òrgan Tècnic de data 20 de maig de 2024

En compliment de dita instrucció interna, en data 20 de maig de 2024 la Cap de l'Òrgan Tècnic, amb el vistiplau de la Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania, emeté unes indicacions operatives a l'equip especialitzat en pagaments indeguts (s'acompanya com a **Document número 15)** dirigides a:

(i) Cap de Secció de Prestacions Socials.

(ii) Referent de l'equip de pagaments indeguts.

(iii) Tots els membres de l'equip especialitzat en pagaments indeguts.

(iv) Tots els membres de l'equip TIC de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

(v) Tècnic referent de reclamacions d'impagament de deute i recursos contenciosos - administratius.

(vi) Personal administratiu que dóna suport a l'equip especialitzat en pagaments indeguts.

8.2.1.2.4. Instrucció interna de la Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania en relació al procediment de detecció, gestió, seguiment i control dels expedients amb quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de la Renda Garantida de Ciutadania mitjançant l'aplicació d'interoperabilitats i creuaments de dades

En data 3 de febrer de 2025 la Subdirectora General seguiment i control dels expedients amb quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de la Renda Garantida de Ciutadania mitjançant l'aplicació d'interoperabilitats i creuaments de dades. S'acompanya com a Document número 4.

Constitueix l'àmbit objectiu d'aplicació de la present instrucció interna l'ampliació del contingut de la instrucció interna dictada, en data 17 de maig de 2024, per la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania en compliment de l'Ordre de Servei del Director General de Prestacions Socials, de data 18 de març de 2024, en relació a l'exigibilitat, a les persones beneficiàries de les prestacions que gestiona la Direcció General de Prestacions Socials, dels ingressos percebuts indegudament, als efectes de:

(iii) Determinar les interoperabilitats disponibles i els creuaments de dades que s'han de realitzar per tal de garantir la detecció i gestió dels pagaments indeguts en el degut temps i forma, evitant la prescripció del dret de la Generalitat de Catalunya a reclamar els referits deutes i la caducitat dels expedients un cop incoats, així com la prescripció del dret al cobrament un cop liquidats els deutes.

(iv) Acordar la vigència de les mesures per a la detecció, seguiment i control dels expedients en què es produeix un pagament indegut aprovades mitjançant instrucció interna de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania en data 17 de maig de 2024.

L'abast d'aquesta instrucció interna és tot el personal que forma part de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania i, en particular, el personal assignat a l'equip TIC de la Subdirecció General.

Correspon a les persones a què es dirigeix la present instrucció interna, adoptar les mesures necessàries per a fer arribar el seu contingut a tot el personal i garantir la seva correcta aplicació.

L'àmbit d'actuació concret de la instrucció interna que ens ocupa es circumscriu als càrrecs de comandament de la Subdirecció General de la Renda Garantida Ciutadania:

e) Cap del Servei de Gestió de la Renda Garantida de Ciutadania.

f) Responsable de l'Òrgan Tècnic.

g) Cap de Secció de Prestacions de la Renda Garantida de Ciutadania.

h) Cap de Secció d'Administració.

En aplicació d'allò disposat a la normativa aplicable i a l'Ordre de Servei del Director General de Prestacions Socials, de data 18 de març de 2024, continuen vigents les mesures per a la detecció, seguiment i control dels expedients en què es produeix un pagament indegut, així com les mesures que siguin necessàries per a promoure l'eficiència, seguiment i control de la gestió de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania, aprovades mitjançant la instrucció interna de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania en data 17 de maig de 2024.

Correspon als càrrecs de comandament de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania als que s'ha fet referència anteriorment adoptar les mesures organitzatives dels equips que siguin necessàries per a garantir el compliment del seu contingut.

Concretament, la Instrucció determina que cal garantir la correcta detecció dels expedients en què s'ha produït o es pot produir un pagament indegut als beneficiaris de les respectives prestacions, així com aquells en què, havent-se reclamat el deute, aquest no és satisfet per part del beneficiari i, en cas d'impagament, de la derivació dels expedients a l'òrgan competent per a la tramitació de la reclamació del deute per via de constrenyiment.

L'Ordre de la Direcció General, les instruccions de la Subdirecció General i indicacions dictades reflecteixen les noves dinàmiques de treball impulsades per l'actual Direcció General de Prestacions Socials, la nova Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania i els càrrecs de comandament que la composen, i determina de forma precisa els rols, funcions i responsabilitats dels membres de l'equip als efectes de detectar, seguir i controlar els expedients en què es produeix un potencial cobrament indegut, intentant reduir el volum de prescripció detectat fins a la data.

8.2.1.3. Impuls d'actuacions d'anàlisi de la situació i mesures per a detectar tots els expedients amb potencial pagament indegut

8.2.1.3.1. Seguiment diari, setmanal i mensual. Comunicació amb Assessoria Jurídica i anteriors càrrecs de direcció de la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania

Per a garantir el correcte seguiment de l'evolució del nombre d'expedients de cobrament indegut, l'import que es reclama i els imports que no puguin ésser objecte de reclamació per via executiva perquè hagi prescrit el dret de l'Administració al seu rescabalament, s'acordà:

(i) Enviar un correu resum de seguiment diari als membres de l'equip de pagaments indeguts encarregats de la coordinació.

(ii) Report setmanal al Director General de Prestacions Socials, o quan les circumstàncies ho aconsellessin.

(iii) Report setmanal, o quan les circumstàncies ho aconsellessin, al Comitè de Direcció per part del Director General de Prestacions Socials.

(iv) Reunió setmanal de l'equip de pagaments indeguts amb el Director General de Prestacions.

(v) Report mensual, o quan les circumstàncies ho aconsellessin, al Secretari General i a la Direcció de Serveis del Departament de Drets Socials per part del Director General de Prestacions Socials.

Actualment, el seguiment de l'evolució dels expedients de pagament indegut es realitza mitjançant els informes de seguiment mensual que s'emeten en compliment del Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, al que ens referim a continuació. En dit informe s'incorporen els indicadors estratègics i de gestió de cada procés de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, inclòs el procés de detecció, gestió, seguiment i control dels pagaments indeguts.

El referit informe és elevat mensualment amb el Director General de Prestacions Socials per a la seva valoració i adopció de mesures que, en el seu cas, corresponguin.

Addicionalment, prèviament a l'adopció de decisions estratègiques vinculades a la gestió dels expedients de cobrament indegut, s'han realitzat diferents consultes jurídiques a l'Assessoria Jurídica del Departament de Drets Socials i Inclusió per garantir la correcció jurídica de totes les decisions preses.

Així mateix, la situació detectada s'ha posat en coneixement dels / de les Subdirectores Generals de la Renda Garantida de Ciutadania als efectes de contrastar la informació i conèixer si disposaven d'informació addicional o complementària a la detectada i reportada per l'equip. Durant les reunions mantingudes, no es rebé cap informació o documentació addicional respecte de la situació detectada, si bé en totes elles van manifestar el seu desconeixement sobre l'existència de quantitats en situació de prescripció.

8.2.1.3.2. Revisió íntegre de tots els expedients registrats en el quadre de seguiment (9000 registres)

A inicis del mes d'agost de 2023 s'acordà revisar íntegrament tots els expedients que havien estat reportats als quadres de seguiment, en els que hauria de constar una anotació a Curam sobre un possible pagament indegut.

Atesa la criticitat de la situació detectada i l'elevat risc de prescripció en un elevat nombre d'expedient, s'acordà planificar la distribució d'aquests entre tots els professionals que tenien les competències i coneixements per a poder revisar-los durant el mes d'agost.

A la data de formalització de les presents al·legacions, s'han revisat tots els expedients reportats al quadre d'Excel de comandament, de forma individualitzada, per comprovar el número d'expedients total que es trobaven en aquesta situació i el deute prescrit que no podrà ésser objecte de reclamació.

La revisió de tots els expedients reportats a l'Excel es finalitzà el 12 de desembre de 2023. Posteriorment, en data 11 de gener de 2024 es verificà el contingut definitiu de dita revisió.

Per a realitzar dita tasca inicialment es destinà part de l'equip de seguiment de la Renda Garantida de Ciutadania. Posteriorment, l'equip s'amplià amb personal incorporat a la Subdirecció General mitjançant programes temporals de reforç al que ens referirem a continuació.

8.2.1.3.3. Nous quadres de comandament, la seva revisió i actualització permanent: realització de creuaments de comprovació

Als efectes de garantir el control i seguiment dels expedients reportats en el quadre de seguiment, s'encarregà a l'equip TIC de la Subdirecció General la creació d'un quadre de comandament amb cel·les blocades per evitar que es tornés a desconfigurar fruit del tractament manual de les dades per part de diversos professionals.

Addicionalment, és important destacar que, a l'iniciar-se el Pla de xoc es constatà, en el quadre de seguiment originari no s'estaven reportant la de deutes potencials, atesa la dificultat per a la seva detecció i/o el seu tractament.[3]

En aquest sentit, cal tenir en consideració que les interoperabilitats de què es disposen actualment no han estat sempre operatives i, en qualsevol cas, un cop aplicada la interoperabilitat, els resultats obtinguts han d'ésser objecte d'anàlisis individualitzat perquè sovint es reben dades errònies que han d'ésser contrastades abans d'acordar-se l'extinció de l'expedient.

Atès l'exposat, s'acordà incorporar en el nou quadre de comandament la totalitat d'expedients en què es detecta un potencial cobrament indegut durant les revisions biennals o la realització de tràmits de modificació dels expedients, així com del resultat de les interoperabilitats massives de què disposa la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania.

El nou quadre de comandament està operatiu i en ple funcionament. El mateix ha estat objecte de millora i perfeccionament de forma permanent.

3 Aquest és el cas dels expedients en què es reconeixia un IMV, una PNC o aquells en els què s'estava compensant el deute en un expedient vigent que en algun moment es suspenia o extingia deixant part del deute impagat.

Nogensmenys, la preparació d'un expedient de cobrament indegut es realitza a través de l'eina Curam, la qual no permet la detecció automàtica dels supòsits ni l'automatització dels imports objecte de reclamació, fet que comporta que els càlculs per a la seva determinació s'hagin de realitzar de forma manual i individualitzada per part de cada tècnic, el que incrementa notablement el risc d'errors humans o materials o oblits involuntaris difícil detectables atès l'elevat volum d'expedients a gestionar. Així mateix, no es disposen d'eines que permetin el seu seguiment automatitzat i mitjançant sistemes d'alertes per evitar possibles prescripcions i/o caducitats dels expedients un cop incoats

És per això que l'equip de pagaments indeguts va realitzar una revisió exhaustiva dels expedients reportats en el quadre de comandament en els que s'havien detectat incongruències en les dades reportades.

Aquesta supervisió va ésser realitzada pel referent de l'equip de pagaments indeguts i el Cap de Secció de Prestacions de la Renda Garantida de Ciutadania amb el suport de les persones que integren l'equip TIC de la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania.

Els creuaments de comprovació realitzats formen part de la metodologia de doble factor implementada en la nova dinàmica de treball i gestió d'equips per tal de garantir el control de la qualitat en la tramitació administrativa i reduir el nombre de potencials errors en la mateixa.

8.2.1.3.4. Aplicació d'interoperabilitats

En data 16 d'octubre de 2023 la responsable de l'Òrgan Tècnic informa a la Subdirecció General de Renda Garantida de les interoperabilitats de què disposa aquesta Subdirecció, si bé es constata que no totes s'estaven podent realitzar amb regularitat.

A partir de la informació rebuda, s'acordà aplicar la totalitat d'interoperabilitats massives de què es disposa, als efectes de detectar la totalitat de possibles expedients en què es materialitza un pagament indegut.

En data 1 de febrer de 2024 l'Òrgan Tècnic emet un informe en relació a les interoperabilitats aplicables als expedients de pagament indegut (s'acompanya com Document número 16).

Segons consta en el referit informe, en aquella data ja s'estaven aplicant les següents interoperabilitats:

- En primer lloc, **interoperabilitats individuals** per cada expedient de la Renda Garantida de Ciutadania: s'executen durant la valoració i tramitació del procediment corresponent que pot iniciar-se a instància de la persona sol·licitant o d'ofici. En l'informe es detalla el llistat d'interoperabilitats per emissor, de les que

disposa l'equip de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania en les cerques individuals per cada expedient de la prestació.

- En segon lloc, i amb incidència directa en el volum de deteccions de pagaments indeguts, l'equip TIC de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, realitza unes **interoperabilitats massives**, amb detall de la freqüència de l'extracció i de la possibilitat de tractament de dades per incorporació a llistat dels pagaments indeguts:

  - Agència Estatal d'Administració Tributària. C4 Certificat de rendes per a prestacions socials.
  - Cadastre. Certificat de consulta de dades cadastrals.
  - Instituto Nacional de Empleo. Certificat imports actuals.
  - Pensions Públiques INSS. Pensions_prestacions.
  - RCA Menors. Consulta d'assegurats al Registre Central d'Assegurats.
  - Registre Civil Digitalitzat (DICIREG). Dicireg_defuncio.

  Addicionalment, l'equip de seguiment de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania realitza interoperabilitats massives amb la Tresoreria General de la Seguretat Social per detectar les altes laborals.

Nogensmenys, tal i com s'ha exposat anteriorment, en data 3 de febrer de 2025 la Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania dictà una Instrucció interna en relació al procediment de detecció, gestió, seguiment i control dels expedients amb quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de la Renda Garantida de Ciutadania mitjançant l'aplicació d'interoperabilitats i creuaments de dades. Dita instrucció incorpora un quadre annex que detalla les interoperabilitats i creuaments que es realitzen actualment, la periodicitat i responsable de la seva execució, el resultat dels quals es certifica i desa per tenir-ne deguda constància i garantir-ne la seva traçabilitat. S'acompanya com a Document número 4.

A mode exemplificatiu, a continuació s'exposen les actuacions que realitza l'equip TIC de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania vinculades a l'extracció periòdica de dades que permeten la detecció d'expedients en què concorrin possibles supòsits d'incompatibilitat amb la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania, entre d'altres, en relació a:

- Padró.
- Pensions no contributives (PNC).
- Contractes de treball a temps complert (CTC).
- Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE).
- Prestació Complementària d'activació i inserció (PCAI).
- Majors de 65 anys que poden sol·licitar PNC o IMV.
- Defuncions.
- Pagaments indeguts ferms en expedients vigents.

- Padró

  L'article 7.1.b) de la LRGC estableix com a requisit per accedir a la prestació de la renda garantida amb la condició de titular l'estar empadronat a un municipi de Catalunya. En aquest mateix sentit, l'article 14.1.a) recull l'extinció del dret a rebre la prestació com a conseqüència de la pèrdua de qualsevol dels requisits establerts a l'article 7 de la mateixa Llei. Addicionalment, al mateix article, en el seu punt 1.g), s'estableix l'extinció com a conseqüència del trasllat de la residència habitual a un municipi de fora del territori de Catalunya.

  Des de la Unitat gestió es disposa de la possibilitat d'accedir a la revisió del requisit de padró des de la pròpia aplicació informàtica de gestió de la prestació, ja sigui en el moment d'entrada de la sol·licitud o un cop al mes durant la vigència de l'expedient. El resultat d'aquesta extracció de dades de revisió del manteniment del requisit d'empadronament es deriva a l'equip de seguiment per fer la valoració i, si correspon, fer la proposta d'extinció, donant així l'opció al ciutadà que al·legui el que consideri adient en relació amb aquest incompliment.

  Un cop realitzada l'extinció, si es valora de manera preliminar l'existència d'un possible cobrament indegut es reporta al quadre de comandament per a la valoració de l'equip de pagaments indeguts.

- Pensions no contributives (PNC)

  Tal com estableix l'article 4.2 de la LRGC, la renda garantida de ciutadania és subsidiària de tots els ajuts, els subsidis, les prestacions o les pensions de qualsevol administració a què puguin tenir dret els titulars o beneficiaris de la prestació, i la renda garantida de ciutadania constitueix la darrera xarxa de protecció social.

  L'article 4.5 de la mateixa Llei, estableix que els perceptors d'ajuts i prestacions estatals d'atur i per a l'ocupació i els perceptors de pensions contributives i no contributives de la seguretat social no tenen dret a la prestació econòmica de la renda garantida de ciutadania, sens perjudici del que regula la disposició addicional tercera sobre els supòsits de complementarietat, es a dir que no tenen dret a la renda garantida com a titulars però si poden rebre el seu complement.

  El reconeixement de les pensions no contributives i del seu complement és competència de la Subdirecció de Gestió de Prestacions i és aquesta Subdirecció la que mensualment comunica a la unitat de gestió de la Renda Garantida de Ciutadania les noves altes en nòmina per tal d' elaborar la proposta d'extinció dels titulars de renda garantida que tenen aprovada una PNC.

  Un cop realitzada l'extinció, si es valora de manera preliminar l'existència d'un possible cobrament indegut es reporta al quadre de comandament per a la valoració de l'equip de pagaments indeguts.

- Ingrés Mínim Vital (IMV)

  Tal com estableix l'article 4.2 de la LRGC, la renda garantida de ciutadania és subsidiària de tots els ajuts, els subsidis, les prestacions o les pensions de qualsevol administració a què puguin tenir dret els titulars o beneficiaris de la prestació, i la renda garantida de ciutadania constitueix la darrera xarxa de protecció social.

L'article 4.5 de la mateixa Llei estableix que els perceptors d'ajuts i prestacions estatals d'atur i per a l'ocupació i els perceptors de pensions contributives i no contributives de la seguretat social no tenen dret a la prestació econòmica de la Renda Garantida de Ciutadania, sens perjudici del que regula la disposició addicional tercera sobre els supòsits de complementarietat, és a dir, que no tenen dret a la prestació com a titulars, però sí poden rebre el seu complement.

El reconeixement de l'IMV és competència de l'Institut Nacional de Seguretat Social.

Des de l'INSS es faciliten les noves aprovacions, les denegacions i les modificacions d'import de manera setmanal.

La unitat de gestió fa un tractament massiu d'aquesta informació de manera mensual de totes les prestacions d'alta i de les modificacions d'import de l'IMV.

Les suspensions de la prestació de la renda garantida de ciutadania per superar el topall d'ingressos amb la nova prestació de l'IMV es gestionava de manera manual fins el març del 2024, moment en què s'ha pogut fer càrrega de suspensions cautelars massives des de la pròpia aplicació de gestió.

Si durant la càrrega massiva dels nous imports de l'IMV es valora de manera preliminar l'existència d'un possible pagament indegut es reporta al quadre de comandament per a la valoració de l'equip de pagaments indeguts.

En aquest punt cal indicar que el reconeixement de l'IMV és una de les fonts principals de generació de pagaments indeguts. És per això que, durant el procés de negociació del conveni amb l'Estat per a formalitzar el traspàs de la gestió de l'IMV per part de la Generalitat de Catalunya, s'insistí en la necessitat de permetre la compensació entre l'Estat i la Comunitat Autònoma dels imports dels pagaments indeguts de la Renda Garantida de Ciutadania que es produeixin a conseqüència del reconeixement de l'IMV en la mateixa unitat familiar.

Les negociacions dutes a terme per l'anterior equip de Govern comportà la modificació de la Disposició Addicional novena de la Llei 19/2021, de 20 de desembre, per la que s'estableix l'Ingrés Mínim Vital, mitjançant l'aprovació del Reial Decret-llei 8/2023, de 27 de desembre, en l'article 81.2 del qual es preveu l'actual regulació que permetrà l'aplicació efectiva del mecanisme de compensació previst en dita disposició als reintegraments derivats de la percepció indeguda dels imports de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania.

La implementació d'aquest mecanisme de compensació evitarà la generació de nous pagaments indeguts, els quals seran compensats entre ambdues Administracions.

Val a dir que amb les converses mantingudes en relació al conveni de traspàs de la gestió de l'IMV ha posat de manifest que el mecanisme de compensació regulat en dita Disposició Addicional novena de la Llei 19/2021 no ha estat implementada ni desenvolupada normativament en cap Comunitat Autònoma. Aquest ha estat un dels principals punts de negociació amb l'Estat per la seva importància i impacte en la gestió de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania.

- Contractes de treball a temps complert (CTC)

  L'article 54.a) del RLRGC recull que la percepció de la renda garantida de ciutadania es suspèn per l'obtenció d'un treball temporal a jornada completa sempre que superi els 60 dies de manera continuada.

  Per a realitzar el seguiment d'aquesta incompatibilitat es realitzen dues accions: (i) d'una banda, una revisió d'ofici amb la consulta per interoperabilitat amb la Tresoreria General de la Seguretat Social, que comporta el seguiment mensual i acumulat de les contractacions per gestionar les suspensions dels expedients un cop es superin els 60 dies de manera continuada, i (ii) d'altra banda, es realitza la revisió a instància de part per les comunicacions de contractes que el perceptor de la prestació comunica directament.

  Si de la gestió de l'expedient no es poden rescabalar els imports percebuts tal com recull l'article 53.2 i es valora de manera preliminar l'existència d'un possible pagament indegut es reporta al quadre de comandament per a la valoració de l'equip de pagaments indeguts.

- Servei Públic d'Ocupació Estatal (SEPE)

  Tal com estableix l'article 4.2 de la LRGC, la renda garantida de ciutadania és subsidiària de tots els ajuts, els subsidis, les prestacions o les pensions de qualsevol administració a què puguin tenir dret els titulars o beneficiaris de la prestació, i la Renda Garantida de Ciutadania constitueix la darrera xarxa de protecció social.

  L'article 4.5 de la mateixa Llei estableix que els perceptors d'ajuts i prestacions estatals d'atur i per a l'ocupació i els perceptors de pensions contributives i no contributives de la seguretat social no tenen dret a la prestació econòmica de la renda garantida de ciutadania, sens perjudici del que regula la disposició addicional tercera sobre els supòsits de complementarietat.

  Per a realitzar el seguiment d'aquesta incompatibilitat és realitzen dues accions: (i) d'una banda una revisió d'ofici amb la consulta mensual per interoperabilitat amb el SEPE, i (ii) d'altra banda, es realitza la revisió a instància de part per les comunicacions de modificacions d'ingressos que el perceptor de la prestació comunica directament a la unitat gestora.

  Si de la gestió de la prestació es valora de manera preliminar l'existència d'un possible cobrament indegut es reporta al quadre de comandament per a la valoració de l'equip de pagaments indeguts.

- Prestació Complementaria d'activació e inserció (PCAI)

  Els beneficiaris de la prestació complementària d'activació i inserció tenen, com determina l'article 11.3.a), l'obligació de signar el compromís de seguir, i quan sigui ofert, acordar, subscriure i complir, el pla individual d'inserció laboral o d'inclusió social.

  No existeix interoperabilitat que ens permeti fer un tractament massiu d'aquest incompliment, les peticions de suspensió de la PCAI per incompliment del seguiment del Pla d'inserció o inclusió es gestionen des de les propostes de suspensió que els orientadors i treballadors fan arribar a la unitat de gestió de la Renda Garantida de Ciutadania.

Mensualment s'assignen a l'equip de seguiment les tasques que comporten aquesta gestió per a la valoració, si no es pot rescabalar la percepció indeguda en l'expedient vigent i es valora de manera preliminar l'existència d'un possible cobrament indegut es reporta al quadre de comandament per a la valoració de l'equip de pagaments indeguts.

- Majors de 65 anys que poden sol·licitar PNC o IMV

La prestació de la renda garantida no contempla un llindar superior d'edat però l'article 4.2 de la LRGC és subsidiària de tots els ajuts, els subsidis, les prestacions o les pensions de qualsevol administració a què puguin tenir dret els titulars o beneficiaris de la prestació, i la renda garantida de ciutadania constitueix la darrera xarxa de protecció social.

Aquesta subsidiarietat, i el fet que una de les obligacions que recull l'article 11.b) sigui la de sol·licitar, sens perjudici del que estableix l'article 4, qualsevol altra prestació econòmica, contributiva o no contributiva, a què tinguin dret durant la percepció de la prestació econòmica de la Renda Garantida de Ciutadania.

Les tres prestacions tenen requisits diferents el que provoca que l'equip de seguiment en el moment de revisar els expedients valori, si el titular o el beneficiari pot ser perceptor de l'IMV o de la PNC i li requereixi la seva sol·licitud.

Es preveu que en el mes de juny de 2024 es disposarà de nou d'un circuit d'atenció d'aquest col·lectiu.

La unitat de gestió, en coordinació amb el SOC, les OASF i les OAC, està treballant en un nou pla de reassignació de les persones de més de 65 anys per tal que es derivin des del SOC a les OASF i OAC i rebin l'assessorament i acompanyament per tal de sol·licitar l'IMV o la PNC si en poden tenir dret. Amb aquest nou pla cada mes es detectaran els perceptors amb més de 65 anys d'edat o més del 65% de grau de discapacitat per tal de derivar-los a les OASF i OAC.

- Defuncions

L'article 14.1.e) estableix com a causa d'extinció de la prestació la mort de la persona titular. Mensualment es consulta per interoperabilitat amb CatSalut les defuncions dels titulars i beneficiaris de la prestació i es contrasta amb les dades del registre civil.

L'equip de seguiment fa la revisió de l'expedient per a traspassar-ne la titularitat a un altre membre de la unitat familiar, si compleix els requisits establerts a la llei, i, en qualsevol cas, s'han de prendre les mesures adequades a fi que la resta dels components no quedin desprotegits.

En el cas de les unitats familiars d'un sol membre es resol l'extinció de l'expedient si es valora de manera preliminar l'existència d'un possible pagament indegut es reporta al quadre de comandament per a la valoració de l'equip de pagaments indeguts.

- Pagaments indeguts ferms en expedients tancats

D'acord amb l'article 7.2.c) de la LRGC les persones que han percebut dins els darrers cinc anys qualsevol prestació pública declarada indeguda per resolució administrativa ferma, per causes que els són atribuïbles no tenen dret a la renda garantida. També

estableix que per a poder tornar a sol·licitar la renda garantida de ciutadania en aquesta circumstància ha d'haver transcorregut, com a mínim, un any des de la presentació de la sol·licitud denegada.

La revisió d'aquest incompliment és valora en el moment de l'accés a la prestació on el tècnic fa la revisió individualment de tots els expedients vinculats amb un pagament indegut ferm anterior.

Atès que no existeix actualment cap extracció de dades que reporti aquesta informació, l'equip de gestió la prestació està treballant en el tractament d'aquestes dades per poder fer un seguiment més automatitzat.

8.2.1.3.5. Pla de xoc per a la represa de les revisions biennals

Tal i com s'ha indicat anteriorment, segons la informació verbal facilitada pels membres de l'equip de la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania, a l'agost de 2023 es detecta que en algun moment temporal no s'han pogut realitzar les revisions biennals de forma regular, atesa la insuficiència de mitjans humans.

Aquesta situació ha comportat un endarreriment en el compliment de les obligacions previstes a l'article 12 de la LRGC:

> *"2. L'òrgan competent per a la gestió de la renda garantida ha de fer una revisió biennal, com a mínim, del compliment dels requisits per part dels beneficiaris de la prestació, sens perjudici de la supervisió permanent i de les revisions que es considerin oportunes".*

En aquest mateix sentit es pronuncien els articles 50.2 i 52 del Decret 55/2020, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 14/2017, de 20 de juliol (en endavant, "RLRGC"), segons els quals:

> *"50. 2. La prestació es concedeix per un període de dos anys, renovable, successivament, mitjançant una resolució de pròrroga amb caràcter biennal, mentre subsisteixin les causes i es continuïn complint les condicions i les obligacions que preveuen la Llei en matèria de renda garantida de ciutadania i aquest Decret, sens perjudici del que estableix l'apartat 3 d'aquest article, per a la prestació complementària d'activació i inserció".*
>
> *"52. L'òrgan de gestió ha de fer una revisió biennal, com a mínim, del compliment dels requisits per part de les persones beneficiàries de la prestació, sens perjudici de la supervisió permanent i de les revisions que es considerin oportunes".*

En el moment que la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania i la Direcció General de Prestacions Socials van ser coneixedores d'aquest fet, es van posar tots els mitjans per corregir aquesta situació i en el mes de desembre de 2023 es van reprendre les revisions biennals amb regularitat, dedicant part de l'equip professional incorporat mitjançant les convocatòries publicades a l'agost de 2023 per acumulació de tasques i part de l'equip d'accés i seguiment de la Subdirecció General a la realització d'aquesta tasca.

Cal tenir en consideració que a l'hora de fer el registre i seguiment de les revisions, s'han identificat un conjunt de dificultats per a realitzar les revisions biennals i actualitzar la

informació relativa a les mateixes de forma història i acumulativa. Per aquest motiu, s'han desenvolupat una sèrie d'actuacions per millorar la traçabilitat de les revisions.

A continuació es detallen les dificultats detectades i les actuacions de millora plantejades:

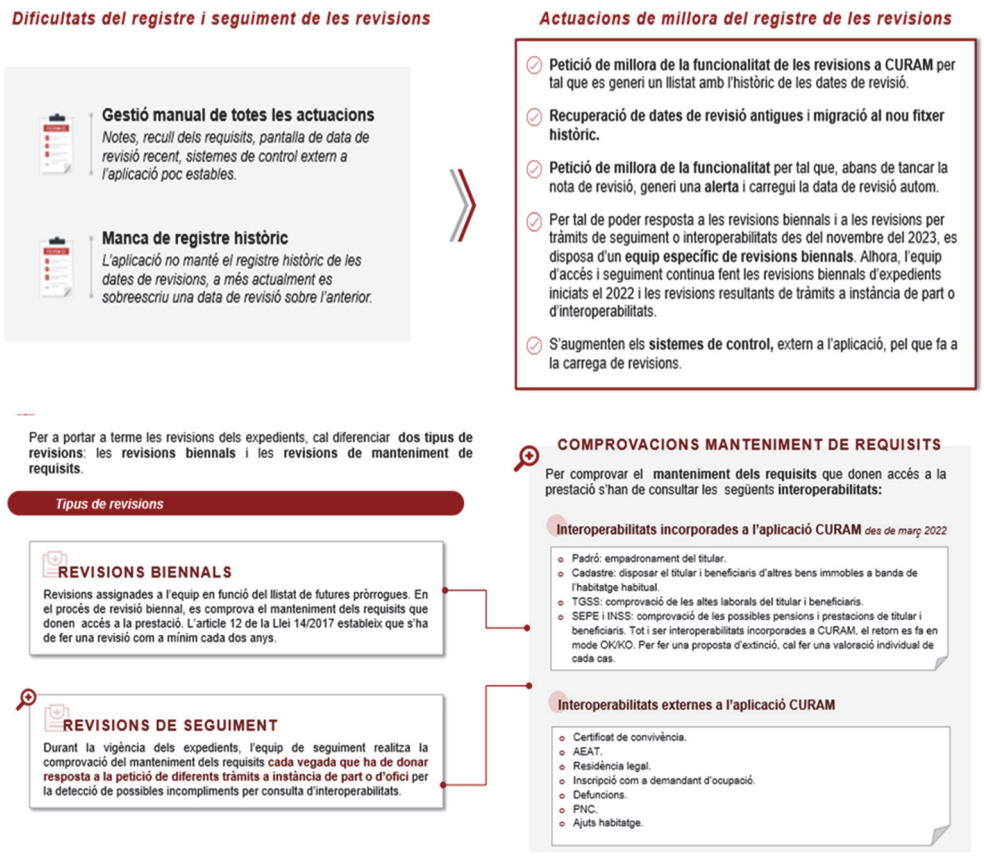

És important indicar que la represa de les revisions biennals ha comportat un increment d'expedients en el que es detecten nous supòsits de cobrament indegut, en alguns dels quals ja hauria prescrit, totalment o parcialment, el dret a determinar l'import del deute a retornar.

8.2.1.3.6. Incorporació de major dotació de personal

(1) Convocatòria del procés de selecció de de personal (acumulació de tasques)

Durant el mes d'agost de 2023 es varen publicar tres convocatòries de selecció de personal:

- DSO605/23: 22 Llicenciats en Dret A21.
- DSO606/23: 19 A218.
- DSO607/23: 4 Llicenciats en ciències socials A21.

Els processos de selecció realitzats en cadascuna de les tres convocatòries comportà la incorporació dels següents professionals a l'equip de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania:

- 11 Llicenciats en Dret A21.
- 4 Llicenciats en ciències socials A21.
- 19 A2 18.

Amb la incorporació d'aquests professionals, l'estructura professional de la Subdirecció General de la Renda Garantida és la següent:

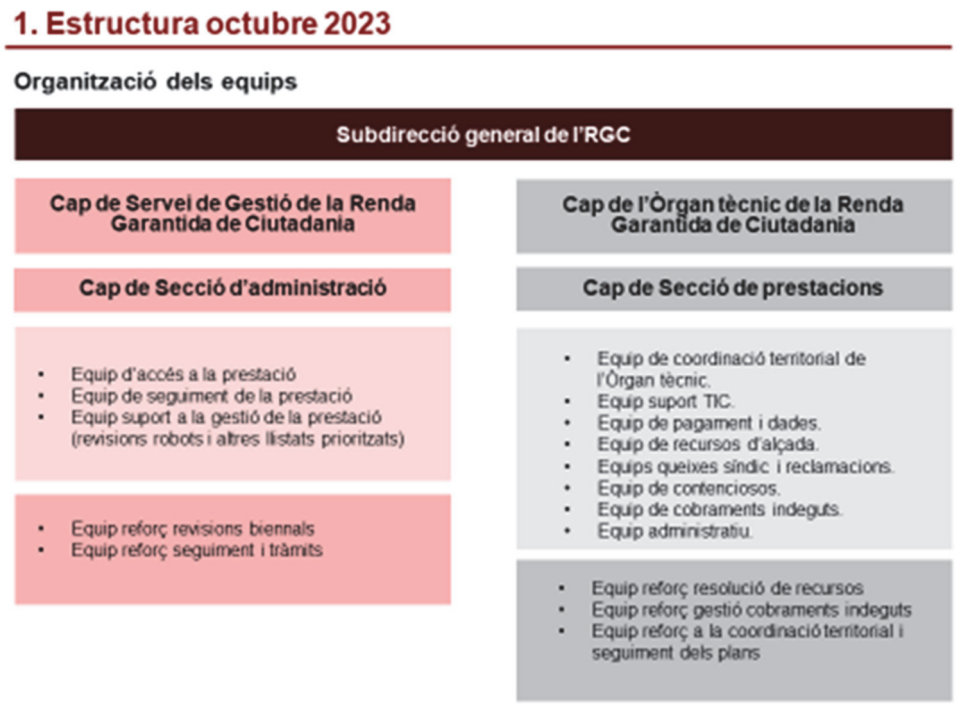

2. Estructura organitzativa equips

Configuració del servei de gestió RGC

El Servei de Gestió de la RGC té una secció, un referent de suport i coordinació i 3 àrees de gestió: **la d'accés, la de seguiment i la de Suport a la gestió de la prestació.**

4. Estructura organitzativa equips Barcelona

Configuració del servei de l'Òrgan tècnic de l'RGC

El Servei de l'Òrgan Tècnic de la RGC té una secció i 9 equips que fan funcions transversals.

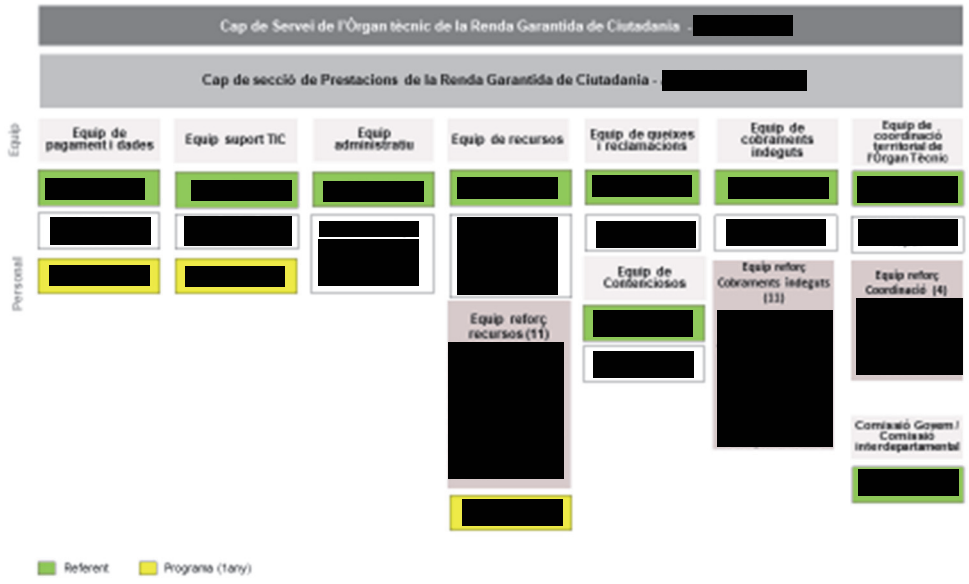

La incorporació d'aquests professionals va permetre la creació d'un equip professional especialitzat en pagaments indeguts i, com s'indicarà posteriorment, un altre dedicat a reprendre les revisions biennals, en el marc de les quals també es detecten supòsits de pagament indegut, previ procés de formació intern en el moment de la seva incorporació durant 4 setmanes (s'acompanya com a **Document número 12** el detall del calendari del programa de formació) als efectes de garantir el coneixement de la prestació i la correcte resolució dels expedients en curs.

Nogensmenys, atès el dimensionament actual i l'elevat volum d'expedients de pagament indegut que es generen mensualment, es continua constatant una manca clara de mitjans a la Subdirecció General de Renda Garantida que potencia l'elevat risc d'acumulació i endarreriment en la gestió.

Cal tenir en consideració que, segons l'experiència d'aquets mesos amb l'equip actual, es confirma que cada tècnic jurista pot treballar un màxim de 2 expedients complerts diaris. En cadascun d'ells assumeixen tasques diverses com la coordinació i seguiment de l'expedient, informes jurídics abans de qualsevol resolució, report de les dades en els Excels de seguiment, disposició de la notificació electrònica, seguiment de les dates de notificació, així com accés a GIDECAT. Dites tasques es compaginen, habitualment, amb al gestió de les urgències i incidències diàries que resulten de la detecció de casos en què es detecta risc de prescripció provinent de supòsits detectats per l'equip de seguiment durant les revisions biennals o l'aplicació d'interoperabilitats i creuaments d'incongruències en les dades reportades donada la manualitat del procediment i precarietat de l'eina informàtica amb què es gestionen els expedients.

(2) Sol·licitud de personal de reforç addicional

Gestió de tràmits pendents

El disseny i implementació del pla de xoc d'estabilització dels pagaments indeguts des del mes d'agost de 2023 va comportar un notable increment del volum de tràmits pendents de gestionar atès que, durant 6 mesos es destinà una mitja de 8 professionals de l'equip de seguiment a l'anàlisi d'expedients i incoació de nous expedients de cobrament indegut atès l'elevat risc de prescripció detectat en aquests expedients.

Aquest endarreriment podia comportar:

(i) Endarreriment en el reconeixement de drets i/o obligacions dels titulars derivats de la modificació de circumstàncies de les unitats familiars.

(ii) Possibles expedients pendents de suspensió i que, alhora, poden generar pagaments indeguts.

Per atendre el volum de tràmits referit, la Subdirecció General de Renda Garantia de Ciutadania va sol·licitar un pla de reforç de 12 A2 que es destinarien a estabilitzar els volums de tràmits i gestions pendents a la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania.

Recursos d'alçada

La Subdirecció General de Renda Garantia de Ciutadania va sol·licitar un pla de reforç de 15 A21 juristes recursos i poder aprofitar les 2 vacants que no han estat cobertes de les 22 publicades a l'agost de 2023.

Els referits reforços no es van arribar a incorporar, atès que finalment el Departament de drets Socials va aprovar el Programa Temporal, de tres anys de vigència -veure apartat (4) següent-,

(3) Suport de classificació documental extern

Durant l'any 2025 està previst, d'acord les planificacions reportades per la Àrea TIC del Departaments de Drets Socials, l'entrada en producció de l'e-Social per la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania.

L'entrada en funcionament de la nova eina per gestionar les prestacions del Departament de Drets Socials (t-Social) requereix reduir el nombre de tràmits pendents de gestionar per garantir l'èxit de la migració dels expedients.

En aquest context, durant el 2024 es posà en marxa un equip de suport addicional, amb personal extern, per a realitzar tasques de:

- Classificació documental de tràmits pendents.
- Emissió d'informe jurídic i preparació dels documents que han d'integrar l'expedient de cobrament indegut provinent d'altes d'IMV i PNC, per evitar incrementar la bossa d'expedients de tramitar.

Aquest equip de suport inicià el procés de formació en data 5 de febrer de 2024 i finalitzà les seves tasques a l'abril de 2024.

(4) Aprovació d'un programa temporal de millora de les prestacions socials gestionades pel Departament de Drets Socials

El Departament de Drets Socials ha vingut impulsant actuacions per a fer possible l'assoliment dels objectius estratègics de transformació que inspiren el model d'administració digital, els quals, necessàriament, han d'estar inscrits en una estratègia de llarg termini a través del Pla de Transformació Digital (PTD) de l'actual Departament de Drets Socials i Inclusió.

Aquesta estratègia es conceptualitza en 10 línies estratègiques, entre les que s'inclou (i) un nou model d'atenció ciutadana i visió 360ª del ciutadà, (ii) capacitació digital i govern de la data, (iii) impuls de canvis normatius, (iv) millora de la gestió interna i col·laboració administrativa,, (v) transformació digital.

La configuració del referit Pla determina que la transformació digital va molt més enllà de l'ús de les eines tecnològiques i ha d'abastar, d'una manera holística, tota la producció de servei públic a través dels quatre àmbits claus d'actuació: (i) les persones, (ii) els processos, (iii) les dades, i (iv) la tecnologia.

Així doncs, el PTD impacta en tota l'organització, esdevenint un motor de transformació integral de les estructures organitzatives, dels processos i, fins i tot, de la cultura organitzativa i de treball.

En aquest nou context va néixer la necessitat d'impulsar, simultàniament, un Pla per a la millora de les prestacions socials que gestiona del Departament de Dret Socials i Inclusió a través de la Direcció General de Prestacions Socials a través de cinc eixos:

(i) Reduir el volum de tràmits d'obligat compliment acumulats als efectes de facilitar la migració dels expedients a la nova eina de gestió de prestacions: e-Social[4] i, alhora, millorar els terminis de resolució de les prestacions i dels recursos que, en el seu cas, s'interposin contra les mateixes.

(ii) Establir processos de millora de la qualitat de les resolucions.

(iii) Desenvolupar un Pla d'Integritat de la Subdirecció General de Renda Garantida i de la Subdirecció General de Gestió de Prestacions.

(iv) Desenvolupament del model de gestió de la Renda Garantida de Ciutadania a través de la constitució de les Taules Tècniques i les Taules Representatives.

(v) Preparar l'assumpció de la gestió de l'Ingrés Mínim Vital, mitjanant el desenvolupament del model de gestió, la definició de processos i la preparació de l'estructura organitzativa.

En el marc d'aquest nou Programa Temporal, a partir del mes d'octubre de 2024 s'ha anat incorporat a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania el següent personal:

Àmbit	A/B 26	A/B23	A21	B18	C13
CI i Revisions Bianuals RGC					
Revisió expedients RGC i seguiment pagaments indeguts		6	35	19	5
IMV					
Preparació i desplegament del model de gestió IMV (Oficina Tècnica de negoci)	1		6	4	
Preparació i desplegament del model de gestió IMV (Oficina Tècnica TIC)			4	3	

Amb la incorporació del personal del Programa Temporal, l'estructura organitzativa de la Subdirecció General de la Renda Garantida està integrada per un total de 100 treballadors d'estructura i 60 treballadors de programa temporal. A aquest personal cal afegir 19 professionals que formen part de l'equip encarregat d'impulsar l'assumpció del IMV a Catalunya:

4. La plataforma eSocial té com a objectiu principal l'agrupació d'un conjunt de sistemes d'informació que transformaran de forma transversal tots els àmbits del Departament. Assumirà, progressivament, les funcionalitats de les aplicacions existents en el Departament aportant màxima homogeneïtzació i eficiència i promourà una transformació més enllà de l'àmbit tecnològic.

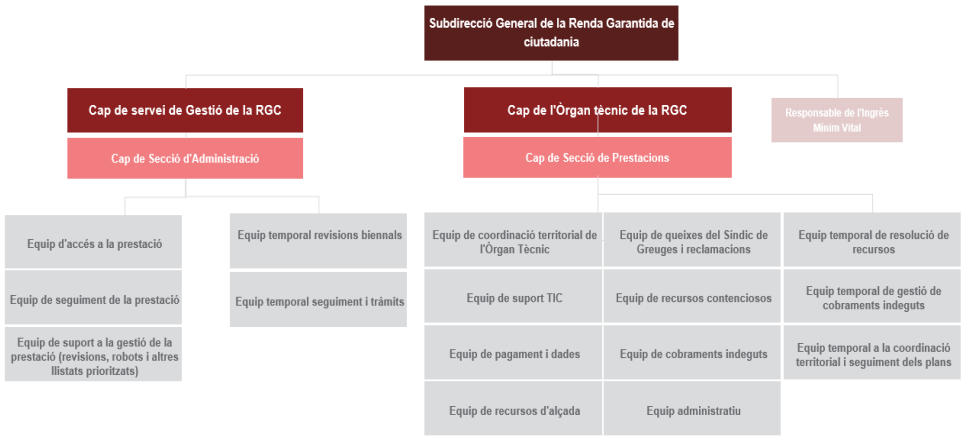

(5) Sol·licitud de cobertura de places vacants d'estructura

En data 11 d'abril de 2025 la Subdirectora General de la Renda Garantida e Ciutadania comunica al Director General de Prestacions que, d'acord amb la situació descrita al llarg de les presents al·legacions, tot i els esforços que ha fet el Departament per a estabilitzar la plantilla de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, es continuem acumulant un important volum de tràmits, recursos i pagaments indeguts pendents de gestionar (el detall el trobaràs en l'informe de seguiment adjunt, actualitzat amb les dades de febrer).

Aquesta situació es deu a la manca de personal estructural a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania i al fet que la prestació es gestiona amb una eina que no permet els automatismes i requereix d'un elevat grau de manualitats i intervencions individualitzades en els expedients.

L'elevat volum de gestió endarrerit comporta:

- Acumulació de tràmits: generació de major nombre de pagaments indeguts i endarreriment en la resposta al ciutadà.

- Pagaments indeguts: continua la dificultat d'abordar amb agilitat els expedients perquè cal revisar els expedients que han d'ésser objecte de condonació en aplicació del Decret llei 11/2024, de 17 desembre, al que ens referirem posteriorment.

- Recursos d'alçada: endarreriment notable en la resposta als recursos d'alçada interposats pels ciutadans.

Per a fer front a l'exposat, es sol·licita que es valori per part dels responsables del DSI:

- Cobrir les places vacants a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania: consten 42 places d'estructura pendents de cobrir.

- Al febrer de 2025 constaven les següents places pendents de cobertura (a les que cal afegir les places amb una IT de llarga durada, etc):

Grup Nivell	U.O.	Nom darrer ocupant i/o codi	En Procés Cobertura	Observacions
A1 22	BCN		NO	
A1 21	BCN		NO	
A1 21	BCN		NO	
A1 21	BCN		SI	DSO 498-24
A1 21	BCN		SI	DSO 498-24
A1 20.1	BCN		NO	
A2 20 treball social	BCN		NO	
A2 18 treball social	BCN		NO	En revisió per part de la unitat la DLT per sol·licitar modificació nivell.
A2 18 treball social	BCN		NO	En revisió per part de la unitat la DLT per sol·licitar modificació nivell.
A2 18	BCN		NO	
A2 18	BCN		NO	
A2 18	BCN		NO	
A2 18	BCN		NO	
A2 18	BCN		NO	
A2 18	BCN		NO	
A2 18	BCN		NO	
A2 18	BCN		NO	
A2 18	BCN		SI	DSO499-24
A2 18	BCN		SI	DSO499-24
A2 18	BCN		SI	DSO499-24
A2 18	BCN		SI	DSO499-24
A2 18	GIR		NO	Pendent valoració trasllat plaça a BCN
C13	BCN		NO	Pendent CS
C13	BCN		NO	
C13	BCN		NO	
C13	BCN		NO	
C13	BCN		NO	
C13	BCN		NO	
C13	BCN		NO	
C13	BCN		NO	
C13	BCN		NO	
C13	BCN		NO	
C13	BCN		NO	
C13	BCN		NO	Reclamada a SSTT Girona? Atorgada per Funció pública a BCN 1/07/2024

- Incorporar nous professionals a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania per garantir el solapament del coneixement que actualment tenen els professionals de la Subdirecció General i que es veuran obligats a abandonar el seu lloc de treball un cop sigui efectiu el concurs de trasllats. Si no es garanteix aquest solapament temporal serà difícil garantir la gestió de la prestació en el degut temps i forma, atès que s'haurà de formar als nous equips i serà materialment impossible sostenir l'actual ritme de treball.

- Estabilitzar persones claus a la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania que en breu poden veure's obligats a abandonar el seu lloc de treball per finalització del seu programa temporal.

Addicionalment a l'exposat, cal tenir en consideració que en els propers mesos està previst:

- L'entrada de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania a l'eina T-social però, a data d'avui, aquesta no és totalment automàtica i continuarà requerint d'un elevat volum de manualitats i treballs al marge de l'eina que comportarà la necessària intervenció de l'equip.

- L'obertura de la tramitació de la prestació en format autoservei, el que sens dubte comportarà un increment de sol·licituds que s'hauran de resoldre garantint el termini màxim legalment previst (4 mesos) per evitar incórrer en silenci positiu.

- L'anterior comportarà la necessitat de formar a tot l'equip en la nova eina i gestionar el procés d'adaptació al canvi.

Atès l'exposat, el Departament de Drets Socials i Inclusió està treballant en la cobertura de places d'estructura i en el reforç sol·licitat per la Subdirecció General als efectes de mitigar els riscos alertats.

8.2.1.3.7. Implementació de millores en la tramitació del procediment administratiu

(1) Definició del circuït per a la detecció, tractament, incoació i seguiment dels expedients de cobrament indegut

S'ha realitzat un esforç per a definir el circuït per a la detecció, tractament, incoació i seguiment dels expedients de cobrament indegut, el qual queda reflectit en el diagrama que s'aporta a continuació:

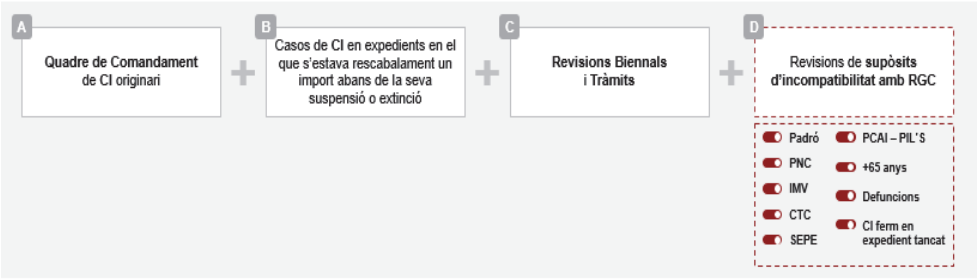

Detall del procediment de detecció, anàlisi i tramitació de cobraments indeguts

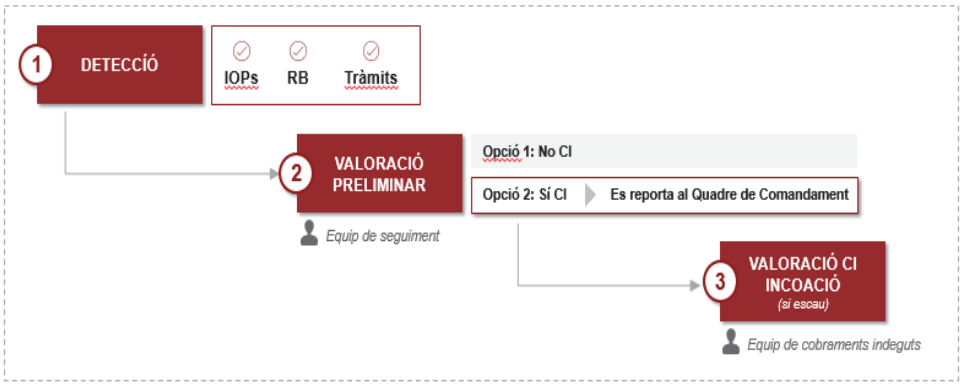

(2) Millora de la tramitació del procediment administratiu: nomenament de l'instructor i incorporar informe jurídic

A la data d'agost de 2023, en el procediment actual no s'emetia cap informe tècnic i/o jurídic ni es nomena instructor.

Als efectes d'adaptar la tramitació dels expedients de cobrament indegut a la normativa aplicable en matèria de procediment administratiu comú, es va sol·licitar una TCAT-P per a tots els tècnics que intervenen en els expedients de cobrament indegut als efectes que puguin emetre un informe jurídic de valoració de cada expedient, amb els càlculs de l'import a retornar i la incorporació de les consideracions jurídiques que en cada cas corresponguin.

Des de finals de març de 2024, en els expedients de cobrament indegut s'emet un informe jurídic previ a la incoació de l'expedient i un altre prèviament a la seva resolució. Addicionalment, en l'acord d'incoació de l'expedient es nomena un instructor que assumeixi les funcions definides a la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, de procediment administratiu comú de les administracions públiques (en endavant, "Llei 39/2015") i a la Llei 26/2010, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

És important tenir en consideració que, atès que fins a finals de març de 2024 no s'emetien informes jurídics acreditatius del càlcul dels imports a reclamar o aquells que es consideren prescrits, la única informació de què es disposa és de les anotacions introduïdes a l'eina Curam per part dels professionals que treballaven els expedients i les dades reportades en els Excels de seguiment i control.

Nogensmenys, donat que en l'actualitat tots els professionals de la Subdirecció General ja disposen de TCAT-P per emetre i signar informes, tots els càlculs reportats en els Excels de seguiment i control de tots els expedients mitjançant els quals es confirmen els imports reportats o, en cas d'existir alguna divergència o incongruència en els mateixos, estan documentats als efectes oportuns.

Els informes que s'emeten consten incorporats en les respectius expedients de l'eina Curam.

(3) Implementació de les notificacions electròniques

A la data d'agost de 2023, totes les notificacions de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania es realitzen en paper.

Als efectes de garantir el compliment de la normativa aplicable en matèria de procediment administratiu i garantir la màxima eficiència en la tramitació administrativa, s'ha impulsat la introducció de la notificació electrònica.

Nogensmenys, l'eina Curam no permet la notificació electrònica automàtica i, per aquest motiu, atès que és preveu que en els propers mesos estigui operatiu l'e-Social que sí permetrà la notificació electrònica, de moment únicament es realitza el dipòsit de les notificacions a la carpeta ciutadana de cada usuari, sense perjudici que continuar valorant com poder realitzar les notificacions electròniques sense haver de fer un desenvolupament de Curam (que estaria enllestit pràcticament alhora que l'e-Social) i evitant un sobreesforç de l'equip.

8.2.1.3.8. Altres actuacions de diligència deguda

(1) Ampliació del termini de fraccionament

La Disposició Addicional Segona del Decret Legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya (en endavant, "TRLFPC"), regula el règim de retorn de pagaments indeguts en l'àmbit de les prestacions del sistema públic de serveis socials i de pagament de deutes derivats de la participació dels usuaris en el finançament de les prestacions de serveis socials.

En concret, segons allò a dita Disposició Addicional:

> *"1. Les persones físiques que tinguin la condició de beneficiàries de les prestacions del sistema públic de serveis socials, inclosa la renda garantida de ciutadania, que estiguin obligades a retornar cobraments indeguts per aquest concepte i les que estiguin obligades al copagament poden retornar les quantitats percebudes indegudament, o les impagades, sense cap tipus de recàrrec ni meritació d'interessos, ni en el reintegrament del deute principal ni en el fraccionament. En el cas que el retorn sigui mitjançant fraccionament, s'haurà de fer en un termini màxim de quaranta-vuit mesos, sense que hi pugui haver meritació d'interessos ni cap tipus de recàrrec, excepte en cas d'incompliment del pagament de tres terminis consecutius, supòsit en què les quantitats que restin pendents de pagament meriten interessos".*
>
> *2. Els deutes derivats de la participació dels usuaris en el finançament de les prestacions de serveis socials no gratuïtes resten subjectes al règim de pagament que determina l'apartat 1.*
>
> *El que estableix aquesta disposició no és aplicable si l'obligació de retorn deriva de falsedat en les dades aportades relatives als ingressos dels beneficiaris o de la mala fe de la persona obligada al retorn.*

4. La unitat competent per a l'autorització del fraccionament i l'ajornament d'ingressos de l'Administració de la Generalitat pot autoritzar, de manera excepcional, terminis superiors als que preveu l'apartat 1, amb les mateixes condicions.

5. Les formes de retorn dels cobraments indeguts i de copagament s'han d'ajustar a la normativa vigent en matèria de recaptació de deutes de dret públic, inclosa la compensació de deutes".

Segons allò previst a l'apartat 1 de la referida Disposició Addicional, el termini màxim en què les persones que tinguin o hagin tingut la condició de beneficiàries de les prestacions del sistema públic de serveis socials, inclosa la Renda Garantida de Ciutadania, podran retornar quantitats percebudes indegudament o les impagades —sense cap tipus de recàrrec ni meritació d'interessos, ni en el reintegrament del deute principal ni en el fraccionament—, és de 48 mesos.

Nogensmenys, l'aparat 4 de la mateixa Disposició Addicional preveu que, de manera excepcional, la unitat competent per a l'autorització del fraccionament i l'ajornament d'ingressos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya pot autoritzar terminis superiors, amb les mateixes condicions.

En data 25 de març de 2024 el Director General de Política Financera, Assegurances i Tresor de la Generalitat de Catalunya va emetre la següent autorització:

> *"**AUTORITZO** excepcionalment la superació del termini de 48 mesos per al pagament fraccionat de deutes derivats del cobrament indegut de la Renda Garantida de Ciutadania, en tots aquells expedients que ho requereixin per aplicació del límit màxim del 30% dels ingressos a la quota mensual a pagar, que es trobin inclosos en l'Annex 1 esmentat, i es constati que la reclamació del deute s'hagi iniciat un cop transcorreguts 6 mesos des de la data en què l'Administració hagi tingut coneixement dels fets que motiven el retorn".*

Des de la data de 25 de març de 2024 s'han tramitat amb el Servei de Pressupostos i Avaluació Econòmica 732 fraccionaments de fins a 48 mesos i 4 expedients que demanaven fraccionar més enllà dels 48 mesos.

(2) Millora de la comunicació i atenció a la ciutadania: Pla pilot

Als efectes de mitigar l'impacte que la comunicació de pagaments indeguts pot tenir en el beneficiaris de la Renda Garantida de Ciutadania, vetllar per un correcte acompanyament de les persones en aquest procés i garantir a la vegada el retorn de les quantitats reclamades mitjançant els expedients de cobrament indegut, s'ha implementat un pla pilot d'atenció personalitzada a usuaris de Renda Garantida de Ciutadania consistent en:

- Atenció presencial a la seu del Departament i elaboració d'un document de FAQ's freqüents que es troba publicat al web del Departament de Drets Socials des del mes d'octubre de 2023.

- Revisió i adaptació de l'ofici i resolucions que es dirigeixen als ciutadans a un llenguatge clar.

- Reunions presencials amb els representants de les Àrees Bàsiques de Serveis Socials i el SOC a les demarcacions del territori.

Els resultats obtinguts han estat els següents:

Cobraments indeguts RGC
FAQ'S Atenció ciutadana

Octubre 2023

DADES

- **CQS DE COBRAMENTS INDEGUTS:**
  - 101 consultes entrades
  - 89 contestades
  - 12 pendents
  - TEMPS DE RESPOSTA: 7,37 dies
- **ATENCIONS TELEFÒNIQUES PER CI:** 5
- **ATENCIONS PRESENCIALS PER CI:** 2 (taulat)

Actuacions realitzades per millora l'atenció als usuaris d'RGC

Durant els mesos de **gener** i **febrer** es realitzaran 14 **sessions presencials** en diferents seus territorials amb les **ABSS** i **SOC**.

Reunions planificades amb: ABSS SOC

(3) <u>Desenvolupament de l'estructura de Govern de la Renda Garantida de Ciutadania</u>

A la data d'emissió del present informe s'ha dut a terme el desplegament íntegra de l'estructura de govern de la Renda Garantida de Ciutadania:

Nivell	Comitè	Freqüència	Funcions
Quart	Comissió de Govern	Trimestral	• **Avaluació** i **seguiment** de l'aplicació i el funcionament de la renda garantida de ciutadania. • Analitzar **l'evolució** dels **expedients**, el comportament en la demanda i els efectes sobre el mercat de treball. • Avaluar el possible **efecte crida** que s'hagi produït. • Avaluar la **taxa** de **cobertura** de la **prestació.**
Tercer	Comissió Interdepartamental	Trimestral (prèvia a la Comissió de Govern)	• Gestió de la **planificació, l'avaluació i l'orientació** de la prestació en l'àmbit de les competències dels diferents departaments de la Generalitat.
Segon	Coordinació Territorial de Caràcter Tècnic	Cada 6 mesos mínim	• Coordinació tècnica en l'àmbit territorial, amb l'objectiu de **resoldre incidències** i de **compartir bones pràctiques**. • **Elevar propostes de millora** de caràcter tècnic a la Comissió de Govern i aplicar les directrius d'aquest òrgan a cada territori.
	Taules de Coordinació Territorial de Caràcter Representatiu	A concretar segons necessitats	• **Seguiment** i **avaluació** de **l'aplicació** i **funcionament** de la renda garantida de ciutadania en l'àmbit territorial. • Elevar **propostes** de **millora** a la Comissió de Govern. • Avaluar la **taxa de cobertura** de la prestació. • Rebre **informació** del **funcionament.**
Primer	Intervenció Tècnica de Caràcter Bàsic	Diària	• Actuacions que permetin fer **l'avaluació**, el **seguiment** i el **traspàs** d'una unitat a una altra, en funció de la situació en què es trobin les persones destinatàries de la renda garantida de ciutadania. • Facilitar el **seguiment** i la **supervisió** dels expedients, permetre el **traspàs d'expedients** entre els serveis implicats, **compartir** la **informació** sobre totes les actuacions de suport, **mantenir actualitzada** la **informació** i els canvis en relació amb la situació personal i econòmica.

D'acord amb l'estructura de govern regulada a la normativa reguladora de la prestació:

(i) En data 10 de novembre de 2023 es constituí la Comissió Interdepartamental i en l'any 2024 ja s'han celebrat dues reunions.

(ii) S'han constituït les Taules de Coordinació Territorial de Caràcter Tècnic, havent-se celebrat reunions semestrals en cadascuna d'elles.

	Taules	Oficines de Treball	Serveis Socials	Dates 1T 2025	Dates 2024
Ciutat de Barcelona	T1	OT Dante i OT Guineueta	Horta-Guinardó i Nou Barris	22/04/2025	06/02/2024
	T2	OT Poblenou, OT Sant Andreu i OT Verneda	Sant Martí i Sant Andreu i recursos persones sense llar	07/04/2025	14/02/2024
	T3	OT Aragó, OT Mallorca, OT Lesseps, OT Sepúlveda i OT Gòtic	Sarrià/Sant Gervasi i Gràcia, Les Corts, Sants Montjuïc, Eixample i Ciutat Vella	01/04/2025	12/02/2024
Barcelona Sud	T4	OT Viladecans, OT Gavà	Viladecans, Gavà, Castelldefels, CC Baix Llobregat*: Begues i Sant Climent de Llobregat	26/02/2025	19/02/2024
	T5	OT L'Hospitalet de Llobregat (Cobalto i La Farga), OT Cornellà de Llobregat	L'Hospitalet de Llobregat i Cornellà de Llobregat	11/03/2025	21/02/2024
	T6	OT El Prat de Llobregat, OT Sant Boi de Llobregat	El Prat de Llobregat i Sant Boi de Llobregat	06/03/2025	27/02/2024
	T7	OT Esplugues, OT Sant Feliu	Esplugues de Llobregat, Sant Feliu de Llobregat, Molins de Rei, Sant Joan d'Espí i CC Baix Llobregat*: Cervelló, Corbera de Llobregat, La Palma de Cervelló, El Papiol, Vallirana i Sant Just Desvern	30/04/2025	28/02/2024
	T8	OT Martorell, OT Sant Vicenç dels Horts	Martorell, Sant Vicenç dels Horts, Olesa de Montserrat, Sant Andreu de la Barca, Esparreguera i CC Baix Llobregat*: Abrera, Castellví de Rosanes, Collbató, Sant Esteve de Sesrovires, Pallejà, Santa Coloma de Cervelló i Torrelles i Consell Comarcal del Vallès Occidental*: Castellbisbal	10/03/2025	16/01/2024
	T9	OT Vilafranca del Penedès i OT Vilanova i la Geltrú	CC Alt Penedès, Vilafranca del Penedès, Vilanova i la Geltrú i CC Garraf, Sitges i Sant Pere de Ribes	12/03/2025	23/01/2024
Barcelona Nord	T10	OT Barberà del Vallès, OT Cerdanyola del Vallès i OT Ripollet	Barberà del Vallès, Badia del Vallès, Cerdanyola, Ripollet i Montcada i Reixac	17/03/2025	25/01/2024
	T11	OT Rubí i OT Sant Cugat del Vallès	Rubí i Sant Cugat del Vallès	19/03/2025	30/01/2024
	T12	OT Sabadell (Sardà i Centre) i OT Terrassa	Terrassa, Sabadell, Castellar del Vallès, Sta. Perpètua de la Mogoda, Sant Quirze del Vallès i Consell Comarcal del Vallès Occidental: Gallifa, Matadepera, Palau Solità i Plegamans, Polinyà, Rellinars, Sant Llorenç Savall, Vacarisses, Ullastrell, Sentmenat i Viladecavalls	19/03/2025	01/02/2024
	T13	OT Mataró, OT Alt Maresme i OT Premià	Mataró, Premià de Mar, El Masnou, Pineda de Mar, Vilassar de Mar i CC Maresme	24/03/2025	06/02/2024
	T14	OT Granollers (Les Franqueses i Perifèria) i OT Mollet del Vallès	CC Vallès Oriental, Granollers, Mollet del Vallès i Les Franqueses	17/03/2025	08/02/2024
	T15	OT Sant Adrià del Besós, OT Santa Coloma de Gramenet i OT Badalona (Casagemes i Aribau)	Sant Adrià del Besós i Santa Coloma de Gramenet i Badalona	02/04/2025	13/02/2024

	Taules	Oficines de Treball	Serveis Socials	Dates 1T 2025	Dates 2024
Catalunya Central	T16	OT Anoia, OT Bages i OT Solsona	CC Anoia, Igualada, Manresa, CC Bages, CC Solsonès i CC Moianès	07/04/2025	16/05/2024
	T17	OT Berga i OT Osona	CC Berguedà, Vic, Consorci Osona, M. La Plana i Manlleu	22/04/2025	30/04/2024
Girona	T18	OT Ripoll, OT Olot, OT Girona, OT Salt	CC Ripollès, CC Cerdanya, Consorci de la Garrotxa, Girona, Consorci Gironès-Salt, CC Pla de l'Estany	26/03/2025	15/05/2024
	T19	OT Figueres, OT La Bisbal d'Empordà, Palamós, OT Blanes	Figueres, CC Alt Empordà, Blanes, Lloret de Mar, CC de la Selva, Palafrugell, CC del Baix Empordà, Sant Feliu de Guíxols, Llagostera, Roses i L'Escala.	02/04/2025	16/05/2024
Tarragona	T20	OT Valls, OT Tarragona-Campclar, OT Tarragona-Centre i OT El Vendrell	Valls, CC Conca de Barberà, CC Alt Camp, CC Tarragonès, Tarragona, Calafell, Vendrell, CC Baix Penedès, Salou i Vila-seca.	31/03/2025	06/05/2024
	T21	OT Reus i OT Cambrils	Cambrils, Reus, CC Baix Camp, CC Priorat*: Cornudella del Montsant, Morera del Montsant, Poboleda, Porrera i Ulldemolins.	24/03/2025	21/05/2024
Terres de l'Ebre	T22	OT Mora d'Ebre, Tortosa i Amposta	CC Terra Alta, CC Ribera d'Ebre, Tortosa, CC Baix Ebre, Amposta, CC Montsià i CC Priorat*: la resta	31/03/2025	22/04/2024
Lleida	T23	OT Lleida, OT Tàrrega, OT Balaguer	Lleida, CC Segrià, CC Garrigues, CC Pla d'Urgell, CC Segarra, CC Noguera, CC de l'Urgell	26/03/2025	17/04/2024
	T24	OT Tremp, OT La Seu, OT Vielha	CC Alta Ribagorça, CG Aran, CC Pallars Jussà, CC Pallars Sobirà, CC Alt Urgell	09/04/2025	18/04/2024
Catalunya Central	T16	OT Anoia, OT Bages i OT Solsona	CC Anoia, Igualada, Manresa, CC Bages, CC Solsonès i CC Moianès	07/04/2025	16/05/2024

(iii) En la Comissió de Govern celebrada en data 19 d'abril de 2024 s'acordà la constitució de les següents Taules de Coordinació Representatives:

El desenvolupament de l'estructura de govern de la Renda Garantida de Ciutadania ha comportat un **punt d'inflexió en la gestió de la prestació**, en tant que s'estan implementant tots els mecanismes legalment previstos per a millorar la coordinació entre els diferents agents implicats i es facilita la detecció d'aspectes a millorar i la proposta d'actuacions sobre el territori en funció de les necessitats individuals de cadascun d'aquests, per exemple, (i) mitjançant la realització de sessions de formació i/o informatives sobre els requisits d'obligat compliment per part dels usuaris de la prestació per a evitar pagaments indeguts, (ii) la formació del personal del SOC i de les ABSS per detectar situacions en els expedients dels usuaris de la prestació que poden comportar la seva suspensió i/o extinció originant un cobrament indegut, etc.

8.3 ANÀLISI DELS MOTIUS PELS QUALS LES AFIRMACIONS CONTINGUDES AL PROJECTE D'INFORME DE FISCALITZACIÓ 11/2023-C NO SÓN AJUSTADES A LA REALITAT

De conformitat amb l'exposat a l'inici del present apartat (8) relatiu als pagaments indeguts detectats en els expedients de la Renda Garantida de Ciutadania, el Departament de Drets Socials considera indispensable formular les al·legacions que tot seguit s'incorporen als efectes de demostrar que algunes de les afirmacions contingudes al projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C no són ajustades a la realitat i/o no es corresponen amb la informació de què es disposa a data d'avui.

8.3.1. En relació als deutes declarats prescrits d'ofici

Segons s'ha indicat anteriorment, en el projecte d'informe de fiscalització s'indica que:

> *"Atesa l'antiguitat dels imports dels pagaments indeguts i no reclamats, alguns ja han prescrit. De la informació facilitada pel DDS per al període 2016-2024, dins el conjunt de les prestacions econòmiques liquidades s'ha constatat una estimació d'almenys 7,17 M€ per pagaments indeguts i no reclamats prescrits (quadre 19)".*

En concret, es detalla:

Quadre 19. Volum de pagaments indeguts, reclamats i prescrits. Període 2016-2024

Prestació	Expedients pagaments indeguts	Pagaments indeguts	Pagaments indeguts reclamats	Import prescrit totalment o parcialment
Renda garantida de ciutadania	4.551	36.154.016	31.647.949	2.760.717

Font: Informació facilitada pel DDS.

Nota: * D'aquestes prestacions només s'informa fins a l'exercici 2022.

Pel que fa a la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania, es confirma que, efectivament, l'import de deute declarat prescrit d'ofici mitjançant resolució del Director General de Prestacions Socials ascendeix a 2.760.717 euros.

8.3.1.1. Marc normatiu i determinació del procediment seguit per a declarar d'ofici la prescripció de deutes

El procediment seguit per la Direcció General de Prestacions Socials per a declarar d'ofici deutes prescrits ha estat el determinat en els informes jurídics sol·licitats a l'Assessoria Jurídica del Departament de Drets Socials i al Gabinet Jurídic de la Generalitat següents:

- Informe jurídic emès, en data 19 de febrer de 2024, per l'Advocat en Cap del Departament de Drets Socials sobre l'exigibilitat, a les persones beneficiàries de l'RGC, dels ingressos percebuts indegudament. S'acompanya com a Document número 17.
- Informe jurídic emès, en data 10 de maig de 2024, pel Gabinet Jurídic de la Generalitat de Catalunya sobre el règim jurídic de la prescripció de l'obligació de reintegrar a l'Administració de la Generalitat les quantitats percebudes indegudament pels titulars o beneficiaris de la Renda Garantida de Ciutadania. S'acompanya com a Document número 18.
- Informe jurídic emès, en data 25 de març de 2025, per l'Advocat en Cap del Departament de Drets Socials i Inclusió sobre la no exigibilitat dels deutes derivats de pagaments indeguts derivats de la Renda Garantida de Ciutadania. S'acompanya com a Document número 19.

8.3.1.2. Actuacions realitzades en relació als expedients en els que s'ha detectat un deute prescrit o amb potencialitat de prescripció

La determinació de l'import de deute declarat prescrit d'ofici provés de les següents actuacions realitzades en relació als expedients en els que s'ha detectat un deute prescrit o amb potencialitat de prescripció.

8.3.1.2.1. Primera resolució de la Direcció General de Prestacions Socials: 15 de març de 2024

Com s'ha indicat anteriorment, en data 19 de febrer de 2024 l'Advocat en Cap del Departament de Drets Socials emeté un informe jurídic sobre l'exigibilitat, a les persones beneficiàries de la Renda Garantida de Ciutadania, dels ingressos percebuts indegudament.

Per tal de donar compliment al procediment indicat a l'informe jurídic de data 19 de febrer de 2024, la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania sol·licità a la Cap de l'Òrgan Tècnic l'emissió d'un informe en relació a la prescripció del dret a determinar les quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de Renda Garantida de Ciutadania i que, per tant, no poden ésser objecte d'exigibilitat mitjançant un procediment de reintegrament de prestacions indegudes de la prestació.

La responsable de l'Òrgan Tècnic va emetre l'informe de data 15 de març de 2024 en el que es reportaren:

(i) 39 expedients amb un import de deute totalment prescrit de 280.719,31 €.

(ii) 576 expedients amb un deute potencial parcialment prescrit amb un import total de 3.338.152,62 €.

DATA INFORME	TOTALMENT PRESCRIT		POTENCIAL COBRAMENT INDEGUT	
	Nº exped.	Import €	Nª exped.	Import €
15 de març de 2024	39	280.719,31 €	576	3.338.152,62 €

En base a l'informe emès en data 15 de març de 2024, i el posteriorment emès en la mateixa data per la Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania amb el detall de les actuacions realitzades per a fer front a la situació detectada, el mateix dia 15 de març de 2024 el Director General de Prestacions Socials va dictar una resolució per a declarar d'ofici la prescripció de deutes provinents de quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de Renda Garantida de Ciutadania (s'acompanya com a Document número 20).

Mitjançant dita resolució, el Director General de Prestacions resolgué:

(i) Declarar d'ofici la prescripció dels deutes relatius a imports indegudament percebuts per part dels beneficiaris dels expedients de la prestació de Renda Garantida de Ciutadania que s'identifiquen a l'Annex 1 de la resolució, segons allò disposat a l'article 15 del Decret Legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, en relació amb l'article 59 del Decret 55/2020, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 14/2017, de 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania i es modifica el Decret 123/2007, de 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic.

(ii) Fer un seguiment dels expedients de cobrament indegut en tràmit identificats a l'Annex 2 de dita resolució, en els que s'ha detectat un possible deute prescrit per tal que, un cop adquireixin fermesa administrativa les respectives resolucions de liquidació del deute reclamat, es procedeixi a emetre un nou informe setmanal amb els expedients en relació als quals és procedent dictar una resolució motivada per a declarar d'ofici la prescripció del deute.

(iii) Comunicar la present resolució a la persona titular de la Secretaria General del Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya per tal que procedeixi a dictar la resolució formal de baixa dels drets de crèdit i sol·licitar que es doni de baixa de la compatibilitat els assentaments corresponents a la generació del crèdit que prèviament s'hagi donat d'alta, de conformitat amb allò previst a Ordre VEH/6/2019, de 15 de gener, de compatibilitat de la Generalitat de Catalunya.

(iv) Notificar aquesta resolució a les persones interessades, en la forma establerta en els articles 40 a 44 de la Llei 39/2015.

8.3.1.2.2. Segona resolució de la Direcció General de Prestacions Socials: 22 de maig de 2024

Amb posterioritat, en data 10 de maig de 2024, fou emès l'informe jurídic per part del Gabinet Jurídic de la Generalitat de Catalunya, en el que es recomanava incorporar la motivació relativa a cada expedient en la resolució del Director General o en els informes que donaren lloc a la mateixa.

Per aquest motiu, atès allò disposat en l'informe emès pel Gabinet Jurídic de la Generalitat de Catalunya, des de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania s'ordenà als juristes de l'equip de pagaments indeguts l'emissió d'informes jurídics en cadascun dels expedients en què s'havia reportat un deute prescrit entre l'agost de 2023 i el març de 2024 (data en què es començaren a emetre informes jurídics amb regularitat en els expedients), identificant, si es coneix, la data de detecció del deute, la del fet causant i els càlculs que han conduït a la determinació del deute.

Cal tenir en consideració que, tal i com s'ha indicat al llarg de les presents al·legacions, fins a finals de març de 2024, els tècnics juristes incorporats com a reforç a l'equip de pagaments indeguts no van disposar de TCAT-P per a emetre i signar informes en els que acreditar i motivar els imports del deute objecte de reclamació i, en alguns casos, de prescripció.

És per això que, fins a dita data, només es disposava de la informació reportada en l'Excel de seguiment i control, però no en tots els casos es disposava dels càlculs realitzats per a obtenir l'import del deute.

Un cop realitzat el pertinent informe jurídic individualitzat en cadascun dels 39 expedients objecte de la resolució del Director General de Prestacions Socials de data 15 de març de 2024, segons l'informe emès en data 21 de maig de 2024 pel Cap de Secció de Prestacions Socials, es van detectar variacions en l'import de deute prescrit inicialment reportat en relació a dits expedients.

Segons els informes jurídics emesos en cadascun dels 39 expedients, l'import total el deute prescrit és el següent:

DATA INFORME	TOTALMENT PRESCRIT SENSE INFORME JURÍDIC		TOTALMENT PRESCRIT SEGONS 39 INFORMES JURÍDICS	
	Nº exped.	Import €	Nª exped.	Import €
21 de març de 2024	39	280.719,31 €	39	305.393,87€

En base a dit informe, en data 21 de maig de 2024, la Cap de l'Òrgan Tècnic va emetre un nou informe proposta al Director General de Prestacions Socials, per tal de posar en el seu coneixement els càlculs informats pels juristes de l'equip de cobrament indegut, als efectes legals i procedimentals oportuns.

En atenció a l'exposat, en data 22 de maig de 2024 el Director General de Prestacions Socials va dictar una nova resolució als efectes de declarar d'ofici la prescripció i per donar trasllat a la persona titular de la Secretaria General del Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya per tal que procedeixi a dictar la resolució formal de baixa dels drets de crèdit i sol·licitar que es doni de baixa de la comptabilitat

els assentaments corresponents a la generació del crèdit que prèviament s'hagi donat d'alta (s'acompanya com a Document número 21).

Tal i com s'indica en el referit informe – proposta de trasllat:

"Tal i com es concreta en els informes emesos per la responsable de l'Òrgan Tècnic de la Renda Garantida de Ciutadania, cal tenir en consideració que l'import exacte del deute prescrit només es pot conèixer:

(i) En el cas que estigui totalment prescrit i, per tant, no es pugui reclamar, o

(ii) Un cop tramitat íntegrament l'expedient de cobrament indegut, quan la resolució de liquidació del deute és ferma en via administrativa.

És per això que la resolució dictada, en data 15 de març de 2024, pel Director General de Prestacions Socials per a declarar d'ofici la prescripció del dret a determinar les quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de Renda Garantida de Ciutadania fan referència als expedients amb deutes totalment prescrits (Annex 1) o aquells en què cal realitzar un seguiment dels nous expedients amb un import indegudament percebut per part dels seus beneficiari que no pot ésser objecte d'exigibilitat en la seva totalitat per part de la Generalitat de Catalunya perquè ha prescrit parcialment el dret a la seva determinació però encara no es coneix amb precisió dit import perquè no ha adquirit fermesa administrativa (Annex 2).

Als efectes de conèixer el nombre d'expedients en què s'han detectat potencials cobraments indeguts, en data 21 de maig de 2024 la Cap de l'Òrgan Tècnic ha emès un nou informe en el que es reporten (s'acompanya dit informe com a Annex [19]):

(i) 10 nou expedients amb un import total prescrit: 37.147,73 €.

(ii) 676 expedients amb un deute potencial parcialment prescrit que encara no és ferm en via administrativa: 3.918.193,59 €.

DATA INFORME	TOTALMENT PRESCRIT		POTENCIAL COBRAMENT INDEGUT	
	Nº exped.	Import €	Nª exped.	Import €
15 de març de 2024	39	280.719,31 €	576	3.338.152,62 €
21 de maig de 2024	10	37.147,73 €	100	580.040,97 €
TOTAL A LA DATA D'EMISSIÓ DEL PRESENT INFORME	49	317.867,04 €	676	3.918.193,59 €

En atenció a l'exposat, està previst que el Director General de Prestacions Socials vagi dictant resolucions periòdicament a mida que les resolucions de liquidació de deute dictades en el marc dels expedients incoats per a reclamar cobraments indeguts vagin adquirint fermesa administrativa i es pugui determinar, amb precisió l'import del deute prescrit, el qual haurà estat calculat pels juristes de l'equip especialitzat en cobraments indeguts de la Subdirecció General de la Renda Garantida seguint els criteris establerts en els informes jurídics que s'acompanyen com a Annex [15] i [16]".

Addicionalment:

"(...) la correcta i detecció de tots els potencials cobraments indeguts i la seva gestió en el degut temps i forma es veu dificultada, encara en l'actualitat, i persistirà, degut a:

(i) La manca d'automatització del procés, tant de detecció com de seguiment i gestió íntegra de l'expedient, inclosa la notificació de les resolucions i la reclamació del deute impagat per part d'alguns dels usuaris.

(i) Necessitat de continuar millorar l'eina Curam fins a la data en què es disposi de la nova eina t-social, degudament implantada i en funcionament i en què tots els expedients de la prestació estiguin migrats i amb totes les funcionalitats operatives. En aquest sentit, esdevé del tot indispensable que la nova eina doni resposta urgent a les incidències i necessitats posades de manifest en el present informe, les quals han estat reportades de forma reiterada i sistemàtica en les diverses reunions quinzenals amb l'Àrea TIC del Departament de Dret Socials i en els respectius Comitès Operatius.

(ii) Necessitat de migrar la totalitat dels expedients de la prestació al nou sistema t-social, procés que requerirà d'un sobreesforç de les dotacions actuals de personal i l'esmena i correcció d'errors que es puguin produir fins a definir correctament les regles de negoci de la nova eina, fet que repercutirà, de forma ineludible, com ha succeït amb d'altres prestacions que ja treballen amb aquesta eina (PNC), en el volum de tasques que s'hauran de continua realitzant manualment.

(iii) Dotació completa i estable del personal reforç de l'equip de cobraments indeguts que haurà de vincular-se a la Subdirecció General, en el seu cas, amb el nou programa temporal pendent d'aprovació, previ procés de formació i adaptació a la nova metodologia de treball impulsada per l'actual Subdirecció General plasmada en les ordres, instruccions i indicacions dictades o que es puguin dictar en un futur.

Atès l'exposat, és materialment impossible garantir que no continuïn aflorant cobraments indeguts no detectats amb anterioritat, resultat de l'aplicació de les interoperabilitats vigents, la realització de creuaments mensuals per part de l'equip TIC de la Subdirecció General i la intensificació de la realització de revisions dels expedient i de les revisions biennals.

És per això que, a mida que es vagin analitzant els supòsits de potencials cobraments indeguts reportats, és possible que es detectin nou casos de prescripció que hauran d'ésser objecte de noves resolucions per a declarar d'ofici la seva prescripció, com les que ens ocupen. En aquests casos, es seguirà el procediment detallat en els informes jurídics que s'acompanyen com a Annex número [15] i [16], havent de donar-se nous trasllats a la Secretaria General d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya per tal que procedeixi a dictar la resolució formal de baixa dels drets de crèdit i sol·licitar que es doni de baixa de la comptabilitat els assentaments corresponents a la generació del crèdit que prèviament s'hagi donat d'alta".

8.3.1.2.3. Tercera resolució de la Direcció General de Prestacions Socials: 1 de juliol de 2024

En data 7 de juny de 2024 el Gabinet Jurídic de la Generalitat de Catalunya emet un informe sobre el període de percepció de quantitat indegudes en concepte de renda garantida de ciutadania que pot ser objecte d'un procediment de reintegrament, en el que conclou que els criteri seguit per a determinar l'import objecte de reclamació és ajustat a Dret i a la jurisprudència del Tribunal Suprem, concloent que:

> *"D'acord amb la interpretació establerta pel Tribunal Suprem, considerem que el criteri que segueix el Departament de Drets Socials de reclamar només el reintegrament de les quantitats percebudes indegudament en concepte de RGC corresponents als quatre anys anteriors a la data en què es notifica a l'interessat la incoació del procediment de reintegrament és ajustat a Dret".*

En data 1 de juliol de 2024 el Cap de Secció de Prestacions de la Renda Garantida de Ciutadania va emetre un nou informe en el que es determina que, un cop emesos els informes jurídics individualitzats en cadascun dels expedients de conformitat amb la motivació tecnicoeconòmica i jurídica que consta en els mateixos, s'ha constat que en un total de 428 expedients ha prescrit totalment o parcialment el dret de l'Administració a determinar i liquidar el deute i, per tant, aquest no pot ésser objecte de reclamació:

DATA INFORME	TOTALMENT PRESCRIT		PARCIALMENT PRESCRIT	
	Nº exped.	Import €	Nª exped.	Import €
1 de juliol de 2024	9	33.275,24 €	400	2.279.261,83 €
	19	142.786,11 €		
TOTAL	28	176.061,35 €	400	2.279.261,83 €

En la mateixa data d'1 de juliol de 2024 la responsable de l'Òrgan Tècnic de la Renda Garantida de Ciutadania emet un nou informe en el que, de conformitat amb allò exposat en l'informe emès pel Cap de Secció de Prestacions de la Renda Garantida de Ciutadania, s'identifiquen els expedients en els que s'ha constatat la prescripció, total o parcial, del dret de determinar el deute provinent del pagament indegut de la prestació, motiu pel qual es proposa sotmetre a consideració del Director General de Prestacions Socials declarar d'ofici la prescripció del deute en aquells expedients en què hagi transcorregut (i) totalment el termini de prescripció, o (ii) parcialment el termini de prescripció i la resolució de liquidació del deute dictada pel Director General de Prestacions Socials ja sigui ferma en via administrativa.

Atès l'exposat en els Fets anteriors, en data 1 de juliol de 2024, el Director General de Prestacions Socials va dictar una nova resolució que acordà declarar d'ofici la prescripció dels deutes relatius a imports indegudament percebuts per part dels beneficiaris dels expedients de la prestació de Renda Garantida de Ciutadania que identificats en l'Annex de dita resolució de conformitat amb la motivació juridicoeconòmica i tècnica que consta en cadascuna dels informes emesos i incorporats als respectius expedients, segons allò disposat a l'article 15 del Decret Legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, en relació amb l'article 59 del Decret 55/2020, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 14/2017, de 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania i es modifica el Decret 123/2007, de 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable

a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. S'acompanya com a Document número 22.

En conclusió de l'exposat, tal i com es comunicà a aquesta Sindicatura de Comptes el passat 14 de març de 2025, pel que fa a l'estat de les prescripcions del dret a determinar i reclamar deutes, a data 27 de febrer de 2025, **l'import declarat prescit d'ofici** mitjançant les resolucions dictades pel Director General de Prestacions Socials ascendeix a un total de: **2.760.717,05 €** (afecten a un total 467 expedients).
Cal tenir en consideració que l'entrada en vigor del Decret llei 11/2024, de 17 de desembre, requereix analitzar si els pagaments indeguts no satisfets compleixen els requisits establerts a la disposició addicional primera del mateix, supòsit en el qual, seguint les indicacions de l'informe jurídic emès, en data 25 de març de 2025, per l'Advocat en Cap del Departament de Drets Socials i Inclusió sobre la no exigibilitat dels deutes derivats de pagaments indeguts derivats de la Renda Garantida de Ciutadania, tenen la **consideració de no exigibles per a la hisenda de la Generalitat de Catalunya**.

Aquests crèdits ja han estat fiscalitzats i, un cop creats, s'han donat de baixa del sistema comptable Gidecat.

Per acreditar aquest fet, es remeté a aquesta Sindicatura de Comptes el certificat emès per la Subdirecció General de Planificació i Gestió Pressupostària del Departament de Drets Socials i Inclusió en el que es detallen els crèdits i import total prescrit que consta a Gidecat. S'acompanya com a Document número 23 un certificat emès per la Subdirecció General de Planificació i Gestió Pressupostària que així ho acredita.

A efectes d'aclarir en quin moment haurien començat a prescriure els deutes, a continuació es reprodueix el quadre resum que es va remetre a aquesta Sindicatura de Comptes el passat 14 de març de 2025:

Exercici		Resolució juliol		Resolució maig		Suma imports
		Expedients	Import	Expedients	Import	
2021		185	1.513.370,75 €	22	203.274,19 €	1.716.644,94 €
2022		116	720.133,57 €	11	63.320,94 €	783.454,51 €
2023	(gener - juliol)	114	189.560,59 €	3	3.463,91 €	193.024,50 €
2023	**INICI PLA DE XOC** (setembre - desembre)	8	27.937,12 €	3	35.334,83 €	63.271,95 €
2024		5	4.321,15 €	0	0,00 €	4.321,15 €
Total		428	2.455.323,18 €	39	305.393,87 €	2.760.717,05 €

Com es pot observar, l'inici del Pla de xoc suposa un **punt d'inflexió** evident en la gestió de la prestació, l'impuls i el control dels expedients de pagament indegut, reduint-se de forma dràstica el volum de deutes de pagaments indeguts de la Renda Garantida de Ciutadania prescrits.

8.3.2. En relació a l'exhaustivitat de l'import dels deutes prescrits i altres deutes potencialment prescrits

Pel que fa a la quantificació dels deutes declarats prescrits d'ofici, el projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C afirma que l'estimació per als imports prescrits, referida a l'1 de juliol del 2024, no és exhaustiva atès que, a l'entendre d'aquesta Sindicatura de Comptes:

- No inclou els pagaments indeguts detectats corresponents a titulars difunts. Quan es va acabar d'elaborar aquest informe, l'import total del deute acumulat per aquests titulars era de 0,80 M€, principalment vinculat a prestacions econòmiques de dependència.

- La quantificació de l'import de prescripció també és revisable a l'alça, atès que l'import prescrit estimat només inclou la revisió de 4.551 expedients, però no inclou possibles imports prescrits corresponents a 32.647 expedients més que restaven pendents d'analitzar.

  En relació a aquests expedients, al projecte d'informe de fiscalització s'afirma, erròniament, que per a aquests expedients no s'ha fet cap actuació de reclamació, atès que l'entrada en vigor del Decret llei 11/2024, del 17 de desembre, ha motivat l'inici d'una anàlisi per tal de determinar els casos susceptibles d'acollir-se a la no exigibilitat.

- Està pendent de determinar si concorre el presumpte fet causant per a un total de 324 expedients més per un import total d'1,75 M€. En relació a aquests expedients, *"la Sindicatura estima que la gran majoria d'aquests expedients són possibles prescripcions, perquè tindrien una antiguitat superior als 4 anys, amb origen entre els anys 2017 i 2020, i no consten actuacions interruptores (quadre 20)".*

Quadre 20. Renda garantida de ciutadania. Pagaments indeguts prescrits pendents de resolució ferma. Període 2017-2020

Any del fet causant	Expedients pagaments indeguts	Pagaments indeguts	Pagaments indeguts reclamats	Import prescrit totalment o parcialment
2017	129	2.778.463	1.734.317	1.044.147
2018	51	1.099.638	767.257	332.380
2019	116	2.058.275	1.719.582	338.693
2020	28	318.987	288.857	30.130
Total	**324**	**6.255.364**	**4.510.014**	**1.745.350**

Font: DDS.

Les afirmacions contingudes al projecte d'informe de fiscalització anteriorment referides no són ajustades a la realitat i no reflecteixen la informació que el Departament de Drets Socials va facilitar a aquesta Sindicatura de Comptes en el degut temps i forma quan així es va requerir.

En aquest sentit, cal tenir en consideració el següent:

- En relació als pagaments indeguts detectats corresponents a titulars difunts

  En el cas de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania la informació facilitada a aquesta Sindicatura de Comptes inclou la totalitat de de pagaments indeguts i, en el seu cas, prescrits, detectats.

  Per tant, els 0,80 M€ de deute relatiu a pagaments indeguts detectats corresponents a titulars difunts no és atribuïble ni totalment ni parcialment a la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania.

- En relació a l'impacte de l'entrada en vigor del Decret llei 11/2024, de 17 de desembre en relació a 32.647 expedients en els que s'ha detectat un potencial pagament indegut i 324 expedients amb un deute potencial arrodonit de 1,74 M€

  En data 17 de desembre de 2024 el Govern va aprovar el Decret llei 11/2024, de 17 de desembre, de necessitats financeres del sector públic en pròrroga pressupostària, d'increment de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya i de mesures en l'àmbit de les prestacions socials (publicat en el DOGC de 19 de desembre de 2024).

  El referit Decret llei, en la seva Disposició Addicional Primera, regula la mesura excepcional consistent en la condonació dels deutes generats per pagaments indeguts de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania, preveient literalment el següent:

  > *"Disposició addicional primera*
  > *Règim excepcional dels crèdits de la hisenda pública de la Generalitat de Catalunya derivats de la gestió de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania*
  >
  > *Excepcionalment, tenen la consideració de no exigibles per la hisenda pública de la Generalitat de Catalunya els crèdits no satisfets per quantitats superiors a la prevista a l'article 3 d'aquest Decret llei derivades de l'obligació prevista a l'apartat sisè de l'article 14 de la Llei 14/2017, del 20 de juliol, de la renda garantida de ciutadania i a l'apartat tercer de l'article 9 de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, en concepte de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania o del complement econòmic a la prestació de l'Ingrés Mínim Vital fins l'entrada en vigor d'aquest Decret llei, de les persones que en el moment de l'entrada en vigor d'aquest Decret llei siguin beneficiàries de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania, de l'Ingrés Mínim Vital o de pensions no contributives per trobar-se en una situació de vulnerabilitat o que hagin comptat durant l'any 2023 amb uns ingressos inferiors a dues vegades el salari mínim interprofessional anual.*
  >
  > *El que preveu el paràgraf anterior no és aplicable en aquells supòsits en què la persona interessada ha facilitat informació falsa o manifestament errònia per a poder gaudir de la prestació".*

  La regulació continguda a la Disposició Addicional Primera del referit Decret llei regula la mesura excepcional consistent en la condonació dels deutes generats per pagaments indeguts de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania.

Poden beneficiar-se de la referida mesura les persones que en el moment de l'entrada en vigor del Decret llei siguin titulars de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania, de l'Ingrés Mínim Vital o de pensions no contributives, sempre i quan compleixin els requisits regulats a la Disposició Addicional Primera del Decret llei 11/2024, de 17 de desembre:

- Trobar-se en una situació de vulnerabilitat per ser beneficiari de la prestació de la RGC, IMM o PNC.

- Haver comptat durant l'any 2023 amb uns ingressos inferiors a dues vegades el salari mínim interprofessional anual vigent a la data en què es farà efectiva la condonació.

En qualsevol cas, aquesta mesura no serà aplicable en aquells supòsits en què la persona interessada hagi facilitat informació falsa o manifestament errònia per a poder gaudir de la prestació.

Els decrets llei són disposicions legislatives provisionals, aprovades pel Govern, que tenen una vigència de trenta dies hàbils. Dins d'aquest termini, el Parlament els pot validar, amb la qual cosa mantenen la vigència, o els pot derogar. Si el termini fineix sense que el Parlament els hagi validat, resten derogats.

El Diari Oficial de la Generalitat Núm. 9342-3.2.2025 publica la Resolució 65/XV del Parlament de Catalunya, de validació del Decret llei 11/2024, de necessitats financeres del sector públic en pròrroga pressupostària, d'increment de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya i de mesures en l'àmbit de les prestacions socials, debatuda i aprovada pel Ple del Parlament de Catalunya en la sessió tinguda el 29 de gener de 2025.

Atès l'exposat, amb l'entrada en vigor d'aquesta mesura, la Direcció General de Prestacions Socials ha iniciat les comprovacions del compliment dels requisits exigits per la Disposició Addicional Primera del Decret llei 11/2024, de 17 de desembre, per tal de valorar si correspon aplicar la condonació del deute o, en cas contrari, si és procedent incoar o continuar amb la tramitació del corresponent expedient de pagament indegut seguint el procediment que legalment correspongui en cada cas en funció de l'estat en què es trobi l'expedient afectat i tenint en compte la nova regulació de l'article 3 del mateix Decret llei.

Aquest anàlisi s'està realitzant en relació a la següent tipologia de casuístiques:

ESTAT DELS EXPEDIENTS	VOLUM
Expedients amb un pagament indegut als quals se'ls hi aplica la condonació	32.647
Expedients amb deute que s'estava deduint d'un expedient vigent als quals se'ls hi aplica la condonació	9.322
Acords d'inici emesos, pendents de resolució de liquidació al gener 2025 als quals se'ls hi aplica la condonació	1.064
Expedients amb resolució de liquidació emesa, pendents de pagament en periode voluntari	42
Expedients amb resolució de liquidació emesa, pendents de pagament de forma fraccionada	1.002
Expedients amb resolució de liquidació emesa, pendents de pagament derivats a via executiva	636
Expedients amb carta de pagament vençuda	1.355
Expedients pendents de notificació	1.265

Tal i com aquest Departament informà el passat 28 de febrer de 2025, el total de **4.300 expedients en fase de pagament es troben suspesos cautelarment** per tal de poder revisar-los individualment i determinar si procedeix, o no, la seva exigibilitat.

Segons la informació certificada en data 3 de febrer de 2025 per la Subdirecció General de Planificació i Gestió Pressupostària del Departament de Drets Socials i Inclusió, el volum i imports dels expedient a revisar per confirmar si el crèdit pot declarar-se no exigible o si ha de continuar la reclamació és el següent:

Expedients segons fase de pagament en què es troben	Volum d'expedients	Import total del deute	Import satisfet	Import pendent de satisfer i que, per tant, pot ésser susceptible de declarar-se no exigible segons DA1ª Decret llei 11/2024
Expedients pendents de notificar	1.265	10.577.998,50 €	0,00 €	10.577.998,50 €
Expedients en període voluntari de pagament	42	446.258,48 €	0,00 €	446.258,48 €
Expedients fraccionats	1.002	5.311.458,15 €	495.577,05 €	4.815.881,10 €
Expedients amb carta de pagament vençuda	1.355	10.055.124,90 €	0,00 €	10.055.124,90 €
Expedients en via executiva	636	4.403.151,79 €	307.303,55 €	4.095.848,24 €
TOTAL	**4.300**	**30.793.991,82 €**	**802.880,60 €**	**29.991.111,22 €**

És important indicar, però, que el tractament que es donarà al deute un cop revisat individualitzadament cada expedient seguirà allò establert a l'informe jurídic emès, en data 25 de març de 2025, per l'Advocat en Cap del Departament de Drets Socials i Inclusió sobre la no exigibilitat dels deutes derivats de pagaments indeguts derivats de la Renda Garantida de Ciutadania que s'acompanya com a Document número 19.

Aquests criteris han estat, endemés, compartits i consensuats amb la Intervenció Delegada del Departament de Drets Socials i Inclusió, la Subdirecció General de Planificació i Gestió Pressupostària del Departament de Drets Socials i Inclusió, la Direcció de Serveis del Departament de Drets Socials i Inclusió.

Segons consta en dit informe:

> *"responent a la consulta plantejada, des d'un punt de vista jurídic, en els casos en què puguin concórrer les dues causes d'extinció (condonació ex D.A. 1a del Decret llei 11/2024 i prescripció) no resulta necessari declarar la concurrència d'ambdues causes sinó que resulta suficient, tal com s'apunta a la consulta, declarar la concurrència de la causa de no exigibilitat prevista a la Disposició Addicional del Decret llei 11/2024, atès que es tracta de dues causes extintives del deute que actuen de manera autònoma".*

I conclou:

> *"Des d'un punt de vista jurídic, en els casos en què concorri el supòsit de no exigibilitat previst a la Disposició Addicional primera del Decret llei 11/2024 i en què pugui concórrer també un supòsit de prescripció total o parcial del deute, no resulta necessari declarar la*

concurrència d'ambdues causes per a l'extinció del deute sinó que resulta suficient, tal com s'apunta a la consulta, declarar la concurrència de la causa de no exigibilitat prevista a la disposició addicional primera del Decret llei 11/2024".

D'acord amb l'exposat, en aplicació d'allò previst a la Disposició Addicional Primera del Decret llei 11/2024, de 17 de desembre, tal i com conclou l'informe jurídic anteriorment referenciat, en el casos en què es comprovi que es compleixen els requisits legalment previstos per aplicar la condonació el crèdit no satisfet ha d'ésser declarat com a no exigible.

Aquesta conclusió afecta tant als 32.647 expedients com als 324 expedients als que fa referència el projecte d'informe de fiscalització, en tant que, atesa l'entrada en vigor del referit Decret llei i que, seguint el criteri jurídic del Departament de Drets Socials i Inclusió, "*resulta suficient, tal com s'apunta a la consulta, declarar la concurrència de la causa de no exigibilitat prevista a la disposició addicional primera del Decret llei 11/2024",* no s'han dictat noves resolucions declarant d'ofici la prescripció de crèdits, en tant que, el que correspon es declarar, quan correspongui, si són o no exigibles.

Aquest fet, però, no comporta, com afirma la Sindicatura de Comptes en el projecte d'informe de fiscalització, que l'estimació d'imports prescrits facilitada no sigui exhaustiva. Ans al contrari, precisament, el procés de revisió individual dels expedients establert garanteix la quantificació precisa dels imports determinats en informes, també individuals, que consten en cadascun dels expedients.

En darrer terme, no és cert i, per tant, no pot admetre's l'afirmació continguda al projecte d'informe de fiscalització que indica que *"d'acord amb el que ha manifestat el DDS, per a aquests expedients no s'ha fet cap actuació de reclamació, atès que l'entrada en vigor del Decret llei 11/2024, del 17 de desembre, ha motivat l'inici d'una anàlisi per tal de determinar els casos susceptibles d'acollir-se a la no exigibilitat".*

En relació a aquesta afirmació, és important indicar que el Departament de Drets Socials i Inclusió en cap cas va manifestar que no s'estiguessin realitzant reclamacions en relació al volum d'expedients objecte de revisió als que s'ha fet referència. Ans al contrari, novament, el que es traslladà a aquesta Sindicatura de Comptes és que els expedients que no es puguin acollir a la Disposició Addicional Primera del Decret llei 11/2024 en els que es detectin imports potencialment prescrits, s'aplicarà el procediment determinat en els informes emesos per l'Assessoria jurídica del DSOI en data 19 de febrer de 2024 i el Gabinet Jurídic de la Generalitat en dates 10 de maig de 2024 i 7 de juny de 2024.

En conclusió, és d'interès del Departament de Drets Socials i Inclusió que es tingui en compte l'exposat anteriorment en aplicació de la Disposició Addicional Primera del Decret llei 11/2024, de 17 de desembre, segons el criteri jurídic exposat a l'informe emès, en data 25 de març de 2025, per l'Advocat en Cap del Departament de Drets Socials i Inclusió sobre la no exigibilitat dels deutes derivats de pagaments indeguts derivats de la Renda Garantida de Ciutadania.

8.3.3. En relació al període de revisió dels expedients de Renda Garantida de Ciutadania

El projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C exposa, segons opinió d'aquesta Sindicatura de Comptes, quin ha estat l'abast del Pla de xoc de la Renda Garantida de Ciutadania i quin és el període que abasta les revisions d'expedients realitzada, atribuint al Departament de Drets Socials i Inclusió unes afirmacions que no es corresponen amb la realitat.

En concret, s'indica que l'import prescrit derivat de les actuacions de revisió del pla de xoc no és exhaustiu pel fet que:

- No inclou liquidacions de prestacions de renda garantida de ciutadania anteriors a l'any 2019.

- Les darreres declaracions de prescripció són les dictades mitjançant les resolucions del director general de prestacions socials del 15 de març, el 22 de maig i l'1 de juliol del 2024, data a partir de la qual l'import prescrit no ha estat actualitzat (figura 6)".

  Dita afirmació va acompanyada del següent gràfic que, a l'entendre d'aquest Departament, no reflecteix en cap cas la informació facilitada a aquesta Sindicatura de Comptes en les diverses reunions mantingudes i la documentació remesa per acreditar les actuacions iniciades d'ofici per la pròpia Direcció General de Prestacions Socials i la Subdirecció General de la Renda Garantida per a garantir la correcta detecció, gestió, seguiment i control dels pagaments indeguts de la prestació.

Figura 6. Actuacions del DDS en el marc del pla de xoc per a la detecció de pagaments indeguts

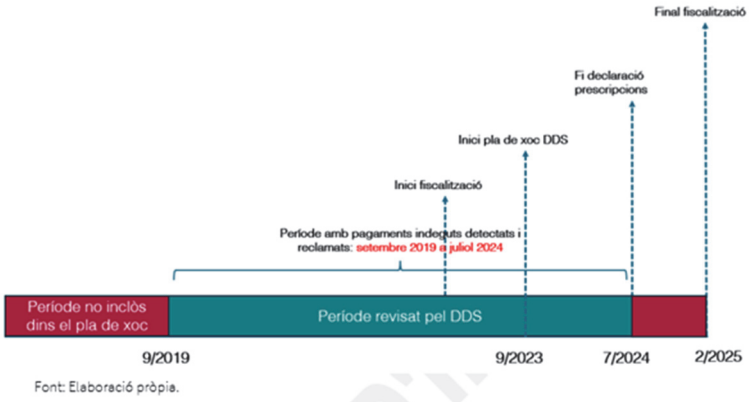

Font: Elaboració pròpia.

En aquest sentit, tal i com s'informà a aquesta Sindicatura de Comptes el passat dia 14 de març de 2025, no és cert que no s'hagin revisat els expedients del període anterior a setembre de 2019 ni que, per altra banda, amb posterioritat al juliol de 2025 no s'hagin continuat realitzant revisions de potencials pagaments indeguts i la reclamació dels mateixos si correspon.

Per aquest motiu, atès que entenem que aquesta interpretació no és ajustada a la realitat, s'aportà a aquesta Sindicatura la següent informació (a la que no es fa cap esment ni referència al projecte d'informe de fiscalització):

- **Volum de reclamacions incoades des de l'inici del pla de xoc,** en el que es mostra l'evolució creixent, contínua i sostinguda mensualment:

2023 (fins agost)	845
set-23	204
oct-23	416
nov-23	408
des-23	178
gen-24	311
febr-24	312
març-24	142
abr-24	211
maig-24	189
juny-24	175
jul-24	404
ag-24	231
set-24	125
oct-24	404
nov-24	331
des-24	299
TOTAL	5185

- **Evolució de les reclamacions (acords d'inici emesos):** les dades reportades i que es reprodueixen a continuació mostren l'evolució del nombre de resolucions de liquidació dictades i cartes de pagament emeses anualment, així com l'import reclamat (aquesta informació ja es facilitar en data 28 de febrer de 2025):

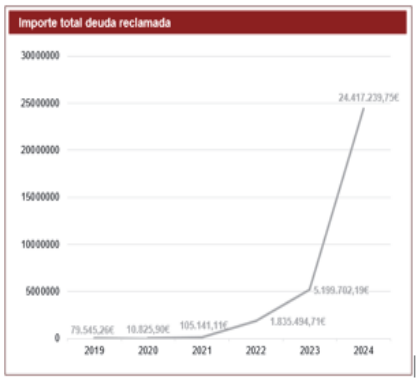

Any	Volum dexpedients
2019	10 expedients
2020	1 expedients
2021	16 expedients
2022	220 expedients
2023	957 expedients
2024	3347 expedients

Atès l'exposat, mitjançant correu de data 14 de març de 2025 s'informà a aquesta Sindicatura de Comptes que:

- Des de l'inici del pla de xoc s'han revisat de forma individualitzada tots els casos que constaven identificats en els documents de control per l'anterior equip de direcció, si bé a l'iniciar la revisió es van detectar casos amb fets causants anteriors a l'any 2019 que també han estat objecte de revisió individual per a determinar la possible reclamació o resolució de prescripció.

- Amb l'inici del pla de xoc s'implementen totes les interoperabilitats i creuaments disponibles per a poder detectar els casos de potencial pagament indegut produïts en els darrers 4 anys objecte de potencial reclamació.

  L'aplicació d'interoperabilitats i creuaments es va centrar en aquest període temporal perquè era el que corresponia reclamar a l'actual equip de treball, però és important posar de manifest que en tots els casos en què, un cop revisat l'expedient, s'ha detectat un deute no reclamat anterior a aquest període també s'ha revisat i registrat (d'aquí el volum de prescripció detectat).

- Entenem que els períodes anteriors a 2019 van ésser objecte de revisió per les persones responsable de la Direcció General de Prestacions Socials en aquell període, motiu pel qual abans de l'inici del pla de xoc ja s'havien realitzat expedients de reclamació de pagaments indeguts, tal i com la pròpia Sindicatura de Comptes va poder constatar en l'anterior informe emès en relació a l'activitat de la prestació a l'exercici 2018 (referència 11/2019-C), en el que aquesta pròpia Sindicatura incorporà el següent quadre resum que evidencia que, efectivament, els períodes anteriors a 2019 ja havien estat revisats i, inclús, fiscalitzats per aquesta mateixa Sindicatura de Comptes:

Quadre 24. Situació a 31 de març del 2020 dels reintegraments de pagaments indeguts de sol·licituds entrades del 15 de setembre de 2017 a 15 de novembre de 2019

Procediments de reintegrament	Deutors que han retornat la totalitat del deute	Deutors que han retornat part del deute	Deutors que no han retornat res del deute	Total
De deutors d'expedients del complement de pensions estatal amb una prestació vigent	396	82	-	478
De deutors d'expedients del complement de la PNC amb una prestació vigent	14	-	-	14
Total deutors que continuen percebent el complement de la pensió estatal	**410**	**82**	**-**	**492**
De deutors d'expedients del complement de pensions estatal sense prestació vigent	5	5	12	22
De deutors d'expedients del complement de la PNC sense prestació vigent	78	42	66	186
Total deutors que ja no perceben el complement de la pensió estatal	**83**	**47**	**78**	**208**
Total procediments de reintegrament	**493**	**129**	**79**	**700**

Imports: Nombre de deutors
Font: Dades facilitades per la DGPS

Cal tenir en compte que la prestació neix al setembre de 2017 i, des d'aquell moment el volum d'alta d'expedients ha anat increment any a any, passant de 26.311 al desembre de 2017 fins als 44.500 al desembre de 2024.

L'increment d'expedients justifica l'increment de pagaments indeguts que s'ha anat produint durant el període de vida de la prestació, juntament amb l'entrada en vigor de la prestació no contributiva estatal de l'IMV al juny de 2020, essent aquest el principal fet causant de pagaments indeguts que fins a la data es continuen gestionant manualment, atès que l'eina informàtica no detecta automàticament els casos ni calcula automàticament l'import del deute.

- Des de l'inici del pla de xoc no s'han aturat les revisions dels expedients ni les reclamacions de deute per evitar noves prescripcions. A data d'avui, l'assignació d'expedients a revisar es realitza per ordre d'antiguitat en funció de la data del fet causant del potencial deute segons el registre de casos identificats.

En conclusió, les afirmacions contingudes en el projecte d'informe de fiscalització no són certes ni ajustades a la realitat del treball realitzat, atès que, tal i com ja es s'informà a aquesta Sindicatura de Comptes, no és cert que no s'hagin revisat els expedients anteriors a l'any 2019 ni que, per altra banda, no s'hagin realitzat actuacions de reclamació amb posterioritat al juliol de 2024.

8.3.4. En relació a l'abast del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C i les actuacions incoades pel Tribunal de Comptes

En el projecte d'informe de fiscalització es conclou que aquesta Sindicatura li consta que *"el Tribunal de Comptes, mitjançant una interlocutòria del 25 de febrer del 2022, va decretar l'arxiu d'unes diligències preliminars obertes en relació amb 2 resolucions del secretari general del Departament d'Economia i Hisenda (per delegació), per les quals finalitzen i s'arxiven dues actuacions instruïdes per crèdits de la Generalitat prescrits en relació amb deutes provinents de quantitats percebudes indegudament per beneficiaris de prestacions".*

Nogensmenys, el projecte d'informe de fiscalització conclou que *"l'abast d'aquest informe de fiscalització és més ampli que el que ha estat objecte dels procediments portats a terme pel Departament d'Economia i Hisenda".*

Tal i com es posà en coneixement d'aquesta Sindicatura de Comptes, les resolucions del Director General de dates 22 de maig i 1 de juliol de 2024 en virtut de les quals es declarà d'ofici la prescripció de crèdits provinents de pagaments indeguts de la Renda Garantida de Ciutadania donà lloc a la incoació de l'expedient de responsabilitat comptable 3/2024.

En relació a aquest advertiment, es precís posar de relleu quin era l'abast de l'expedient de responsabilitat comptable de referència per comprendre que, tal i com s'exposarà tot seguit, els fets que presumptament serien constituïts d'una potencial infracció de l'ordenament jurídic segons aquesta Sindicatura de Comptes, ja han estat objecte d'anàlisi jurídic sota el prisma de la responsabilitat comptable i/o d'altres que se'n puguin derivar, havent-se acordat el seu arxiu per l'òrgan competent de la Generalitat de Catalunya i pel propi Tribunal de Comptes.

En aquest sentit, segons consta a l'informe de "valoració dels fets exposats en la Resolució del director general de Prestacions Socials, de 22 de maig de 2024, per la qual es declara d'ofici la prescripció de deutes provinents de quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de Renda Garantida de Ciutadania, als efectes de les eventuals responsabilitats que se'n puguin derivar d'acord amb la normativa aplicable" emès en data 10 de juliol de 2024 per l'Assessoria Jurídica del Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya determinà que:

> *"1. Atès que indiciàriament els fets descrits en la Resolució del director general de Prestacions Socials, de 22 de maig de 2024, per la qual es declara d'ofici la prescripció de deutes provinents de quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de Renda Garantida de Ciutadania, poden ser constitutius de les infraccions que tipifica l'article 84 del Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya, cal procedir, d'acord amb el que estableix l'article 85.1 de l'esmentada disposició, a la incoació de*

l'expedient administratiu de responsabilitat comptable corresponent, sens perjudici de les competències del Tribunal de Comptes i dels òrgans jurisdiccionals penals".

En atenció a l'exposat en dit informe, en data 11 de juliol de 2024, fou dictada la Resolució per la qual s'inicia el procediment de responsabilitat comptable RC 3/2024, relatiu als crèdits de l'Administració de la Generalitat de Catalunya declarats prescrits per les resolucions del director general de Prestacions Socials, de 22 de maig i d'1 de juliol de 2024, per les quals es declara d'ofici la prescripció de deutes provinents de quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de renda garantida de ciutadania.

En els antecedents la referida resolució s'indica, amb cita literal a allò informat per la pròpia Direcció General de Prestacions Socials en la documentació remesa juntament amb les resolucions dictades, que:

"(...) està previst que el Director General de Prestacions Socials vagi dictant resolucions periòdicament a mida que les resolucions de liquidació de deute dictades en el marc dels expedients incoats per a reclamar cobraments indeguts vagin adquirint fermesa administrativa i es pugui determinar, amb precisió l'import del deute prescrit, el qual haurà estat calculat pels juristes de l'equip especialitzat en cobraments indeguts de la Subdirecció General de la Renda Garantida seguint els criteris establerts en els informes jurídics que s'acompanyen com a Annex [15] i [16]".

Addicionalment:

"(...) la correcta i detecció de tots els potencials cobraments indeguts i la seva gestió en el degut temps i forma es veu dificultada, encara en l'actualitat, i persistirà, degut a:

(i) La manca d'automatització del procés, tant de detecció com de seguiment i gestió íntegra de l'expedient, inclosa la notificació de les resolucions i la reclamació del deute impagat per part d'alguns dels usuaris.

(i) Necessitat de continuar millorar l'eina Curam fins a la data en què es disposi de la nova eina t-social, degudament implantada i en funcionament i en què tots els expedients de la prestació estiguin migrats i amb totes les funcionalitats operatives. En aquest sentit, esdevé del tot indispensable que la nova eina doni resposta urgent a les incidències i necessitats posades de manifest en el present informe, les quals han estat reportades de forma reiterada i sistemàtica en les diverses reunions quinzenals amb l'Àrea TIC del Departament de Dret Socials i en els respectius Comitès Operatius.

(ii) Necessitat de migrar la totalitat dels expedients de la prestació al nou sistema t-social, procés que requerirà d'un sobreesforç de les dotacions actuals de personal i l'esmena i correcció d'errors que es puguin produir fins a definir correctament les regles de negoci de la nova eina, fet que repercutirà, de forma ineludible, com ha succeït amb d'altres prestacions que ja treballen amb aquesta eina (PNC), en el volum de tasques que s'hauran de continua realitzant manualment.

(iii) Dotació completa i estable del personal reforç de l'equip de cobraments indeguts que haurà de vincular-se a la Subdirecció General, en el seu cas, amb el nou programa temporal pendent d'aprovació, previ procés de formació i adaptació a la nova metodologia de treball impulsada per l'actual Subdirecció General plasmada en les ordres, instruccions i indicacions dictades o que es puguin dictar en un futur.

Atès l'exposat, és materialment impossible garantir que no continuïn aflorant cobraments indeguts no detectats amb anterioritat, resultat de l'aplicació de les interoperabilitats vigents, la realització de creuaments mensuals per part de l'equip TIC de la Subdirecció

General i la intensificació de la realització de revisions dels expedient i de les revisions biennals.

És per això que, a mida que es vagin analitzant els supòsits de potencials cobraments indeguts reportats, és possible que es detectin nou casos de prescripció que hauran d'ésser objecte de noves resolucions per a declarar d'ofici la seva prescripció, com les que ens ocupen. En aquests casos, es seguirà el procediment detallat en els informes jurídics que s'acompanyen com a Annex número [15] i [16], havent de donar-se nous trasllats a la Secretaria General d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya per tal que procedeixi a dictar la resolució formal de baixa dels drets de crèdit i sol·licitar que es doni de baixa de la comptabilitat els assentaments corresponents a la generació del crèdit que prèviament s'hagi donat d'alta".

Com es pot observar, l'Òrgan Tècnic i la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania i la Direcció General de Prestacions Socials ja advertiren abastament en els seus informes – proposta de trasllat de les resolucions de prescripció al Departament d'Economia i Hisenda que, en base als mateixos fets i circumstàncies, era probable que es detectessin altres expedients amb potencials pagaments indeguts i, d'entre aquests, amb possibles prescripcions.

Nogensmenys, el cert és que, l'entrada en vigor del Decret llei 11/2024, de 17 de desembre, ha suposat un canvi del marc normatiu i, per tant, un canvi de paradigma en la gestió dels expedients de pagament indegut, atès que, tal i com s'ha exposat anteriorment, de conformitat amb el criteri jurídic de l'Assessoria Jurídica del Departament de Drets Socials i Inclusió manifestada en el seu informe de data 25 de març de 2025, és procedent analitzar si concorren els requisits de no exigibilitat regulats a la seva Disposició Addicional Primera.

Finalment, un cop instruït el corresponent expedient, en data 6 d'agost de 2024, fou dictada la Resolució per la qual es resol finalitzar i arxivar les actuacions corresponents al procediment de responsabilitat comptable RC 3/2024, relatiu als crèdits de l'Administració de la Generalitat de Catalunya declarats prescrits per les resolucions del director general de Prestacions Socials, de 22 de maig i d'1 de juliol de 2024, per les quals es declara d'ofici la prescripció de deutes provinents de quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de renda garantida de ciutadania. S'acompanya com a Document número 24.

Sense ànim de reproduir el contingut de dita resolució, sí es considera indispensable transcriure la conclusió que consta a la mateixa, en la que literalment s'indica que:

"l'actuació de les persones interessades va ser diligent i adequada en la mesura que van posar en coneixement dels seus superiors les mancances de personal i de recursos de les seves respectives unitats, i que les prescripcions van ser conseqüència d'una sèrie de factors estructurals (infradotació de recursos) i puntuals (pandèmia) aliens totalment a la seva esfera de responsabilitat. En conseqüència, de la instrucció del procediment no se'n desprèn una actuació culpable o dolosa de les persones interessades, ni la comissió de les infraccions de l'article 84 TRLFPC, sinó una inadequada planificació i dotació històrica de recursos per part de l'organització que impossibilitava la gestió adequada dels expedients als efectes de reclamar els pagaments indeguts i evitar les prescripcions corresponents. Així mateix, de la instrucció del procediment se'n desprèn també que la prioritat marcada pels responsables superiors era resoldre les sol·licituds de prestacions abans que es produís la seva estimació per silenci, per la qual cosa els esforços es con-

centraven prioritàriament en aquest objectiu, de tal forma que les revisions i eventuals reclamacions d'ingressos indeguts quedaven en un segon terme.

D'altra banda, les declaracions de les persones interessades coincideixen en el reconeixement a la feina i implicació del personal adscrit, que compensava la mancança general de recursos amb més hores i dedicació.

Finalment, cal valorar positivament que, tal com exposa l'informe-proposta esmentat anteriorment, des de l'any 2023 el Departament de Drets Socials ha adoptat i implementat una sèrie de mesures preventives i correctores per tal de gestionar adequadament els eventuals reintegraments i, en definitiva, per tal de defensar els crèdits de l'Administració de la Generalitat i evitar així més prescripcions".

Per l'exposat, el Secretari General d'Economia i Hisenda resolgué determinar el perjudici causat a l'Administració i finalitzar el procediment de responsabilitat comptable i arxivar les actuacions, havent acordat, prèviament, declarar als interessats no responsables comptables dels perjudicis econòmics determinats a la pròpia resolució:

De dita resolució es donà trasllat al Tribunal de Comptes. En exercici de les seves competències, la Secció d'Enjudiciament del Tribunal de Comptes acordà la incoació de Diligències Preliminars núm. B112/2024 (Expedient núm. 2024/000192), si bé, en data 24 de febrer de 2024, dicta Interlocutòria que acorda:

"ÚNICO.- Decretar el archivo de las Diligencias Preliminares n.º B112/2024, de acuerdo con lo dispuesto en el artículo 46.2 de la Ley 7/1988, de 5 de abril, del Funcionamiento del Tribunal de Cuentas".

Tal i com consta en el Fonament de Dret Tercer de dita Interlocutòria:

"TERCERO.- Una vez examinadas las alegaciones realizadas y la totalidad de la documentación aportada a las presentes actuaciones, debe concluirse que, de conformidad con lo dispuesto por el artículo 46.2 de la LFTCu, procede decretar el archivo de las presentes diligencias preliminares por cuanto los hechos a que se refieren no constituyen manifiestamente un supuesto de responsabilidad contable.

A juicio de esta Consejera de Cuentas, los hechos relativos a la prescripción de los créditos de la Administración de la Generalitat de Cataluña, a los que se refiere la documentación remitida a la Sección de Enjuiciamiento del Tribunal de Cuentas que se recoge en el antecedente primero de la presente resolución, han sido suficientemente investigados por el Instructor designado en los expedientes administrativos de responsabilidad contable nº 3/2024 y 4/2024, que han finalizado mediante resoluciones suficientemente motivadas en las que, si bien se ha cuantificado y declarado la existencia de un perjuicio causado a los fondos públicos de la Generalitat de Cataluña, sin embargo, respecto de la actuación de los gestores de los fondos públicos implicados en los hechos investigados, se ha resuelto que no cabía imputarles responsabilidad contable.

Además de lo anterior, debe añadirse que las resoluciones que han puesto fin a los citados procedimientos administrativas de responsabilidad contable no han sido impugnadas ante este Tribunal mediante el recurso previsto en los artículos 41.2 de la LOTCu; 54.1.a) de la LFTCu; 180.2, último párrafo, de la Ley 47/2003, de 26 de noviembre, General Presupuestaria; y 12 del Real Decreto 700/1988, de 1 de julio".

En conclusió, tant el Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya com el propi Tribunal de Comptes s'han pronunciat, mitjançant resolucions fermes, sobre la presumpta responsabilitat comptable derivada de les resolucions dictades pel Director General de Prestacions Socials declarant d'ofici la prescripció de crèdits provinents de pagaments indeguts de la Renda Garantida de Ciutadania; **resolucions en les que, com s'ha indicat anteriorment, ja s'anunciava que, fruit dels mateixos fets, causes i circumstàncies, era previsible que es continuessin produint nous pagaments indeguts.**

Per l'exposat, tot i que el projecte d'informe de fiscalització objecte de les presents al·legacions indica que el seu abast és més ampli que el que ha estat objecte dels procediments portats a terme pel Departament d'Economia i Hisenda, cal tenir en consideració **que els antecedents de fet que motiven els pagaments indeguts són els mateixos que donaren lloc a les resolucions de prescripció ja analitzades pel mateix Departament d'Economia i Hisenda i pel Tribunal de Comptes**, en relació als quals, com s'ha indicat, es conclogué que no existia cap tipus de responsabilitat comptable dels gestors públics.

En conclusió, per més que es pretengui ampliar l'abast de la fiscalització a períodes posteriors als ja analitzats pels òrgans competents, els fets que generen l'elevat volum de pagaments indeguts i els potencials deutes prescrits que es podrien haver continuat detectant si no s'hagués aprovat el Decret llei 11/2024, de 17 de desembre, són exactament els mateixos que donaren lloc a les resolucions de prescripció anteriors.

Per tant, **ha d'entendre's que tant el Departament d'Economia i Hisenda com el propi Tribunal de Comptes ja s'han pronunciat en supòsits exactament iguals als que ens ocupen, sense que sigui procedent reobrir nous expedients de responsabilitat comptable ni de cap altre tipus per a què es pronunciïn sobre els mateixos fets els quals han estat àmpliament analitzats, valorats i verificats, no només pel Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya, sinó pel propi Tribunal de Comptes.**

8.3.5. En relació a la presumpta manca de transparència, regularitat i bon govern en garantia dels finançadors públics. Anàlisi dels veritables motius que expliquen l'existència de pagaments indeguts a la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania

En darrer terme, a l'apartat de Conclusions del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C (apartat 3), concretament quan s'analitzen els fets que expliquen l'existència de pagaments indeguts, al punt 26 es conclou que *"els fets descrits evidencien que no s'ha promogut un marc de transparència, regularitat i bon govern en garantia dels finançadors públics i, en últim terme, de l'interès general. Per aquest motiu, la Sindicatura considera que els pagaments indeguts detectats no responen només a errors administratius, sinó a problemes estructurals de transparència i governança".*

La incorporació de la conclusió anterior la projecte d'informe de fiscalització denota que aquesta Sindicatura de Comptes no ha pres en consideració la documentació facilitada per la Direcció General de Prestacions Socials en resposta als diferents requeriments rebuts, ni les explicacions i informació aportada per acreditar les actuacions iniciades per a prevenir, detectar i gestionar els riscos inherents i resultants de la gestió de la prestació, la màxima expressió de les quals es veu reflectida en l'aprovació del Pla d'Integritat de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania.

En aquest sentit, esdevé d'especial importància posar de manifest que la revisió d'expedients i regularització de deutes detectats de forma massiva no es duu a terme a conseqüència de l'actuació d'aquesta Sindicatura de Comptes, sinó a la professionalitat de l'equip de la Direcció General de Prestacions Socials i de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania que, a partir de juliol de 2023, van dedicar tots els seus esforços a dissenyar l'estratègia per a estabilitzar l'elevat volum de pagaments indeguts que es generen a la prestació.
I és que, tal i com ja es posà en coneixement d'aquesta Sindicatura de Comptes, els motius que expliquen **l'existència de pagaments indeguts a la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania no es deuen a la concurrència d'errors administratius**, de transparència o de governança, sinó a l'actual disseny normatiu de la prestació, la manca història d'estructura de personal i la gestió mitjançant eines obsoletes i poc desenvolupades tecnològicament que dificulten la correcta detecció, gestió i seguiment dels pagaments indeguts.

En resposta a l'anàlisi efectuat per aquesta Sindicatura de Comptes a l'apartat 5.2.3 del projecte d'informe de fiscalització, a continuació es detallen les causes que van dificultar la correcta detecció, seguiment i controls dels potencials pagaments indeguts amb anterioritat al juliol de 2023, així com les causes de les dificultats en la detecció, seguiment i control actual de potencials pagaments indeguts en l'actualitat.

8.3.5.1. Causes que han dificultat de la correcta detecció, seguiment i control dels potencials pagaments indeguts

Segons la informació facilitada a la Subdirectora General de la Renda Garantida de Ciutadania i al Director General de Prestacions per part de l'equip de la Subdirecció General de Renda Garantida de Ciutadania que fins a la data de la detecció de l'error en l'Excel s'encarregava del seu control i seguiment, l'elevat volum d'expedients de pagament indegut pendent d'incoar i de revisions biennals pendents de realitzar era degut a les següents causes:

(i) La situació de pandèmia de la Covid 19 que va provocar una acumulació de revisions i tasques pendents de realitzar atesa la impossibilitat de treballar presencial durant més d'un any, acompanyada de reestructuracions departamentals.

L'elevat volum de tràmits acumulats i sol·licituds durant la pandèmia de la Covid-19, en què l'equip va quedar desbordat i es concentrà amb les dificultats pròpia del moment en les tasques vinculades al reconeixement i modificació de la prestació

(ii) La manca de recursos de personals a la Subdirecció General per fer front al gran volum de tasques a realitzar, agreujat l'any 2021 per la reestructuració interna dels Departaments de la Generalitat de Catalunya arrel de la constitució del nou Govern perquè no es va compensar adequadament als efectes de la reestructuració interna.

(iii) L'elevada rotació del personal i la dificultat per cobrir les places vacants identificades al llarg del present informe ha impedit la consolidació de coneixement, mètode i implementació de procediments. A títol d'exemple, l'any 2022 hi va

haver moments en què mancaven cobrir el 25% de places de l'estructura de la Subdirecció General, motiu pel qual durant l'any 2023 la Direcció General de Prestacions Socials hagué de posar el focus en la cobertura d'aquestes places, addicionalment a incorporar personal de reforç, per a estabilitzar l'estructura i poder implementar mesures per evitar els expedients amb pagaments indeguts amb prescripció.

(iv) La manca d'eines tecnològiques adequades que permetessin la gestió de l'alt volum d'expedients acumulats i la detecció automàtica de causes que comporten un cobrament indegut o el seu inici automàtic, així com el seu correcte seguiment actualització amb seguretat (i no mitjançant un quadre d'Excel).

(viii) Les mancances manifestes del sistema d'informació Curam de gestió de la Renda Garantida de Ciutadania que impossibiliten l'extracció automàtica de dades per poder fer creuaments i seguiments de processos. És un sistema d'informació que recull informació, però no la tracta. És quelcom similar a "un bloc de notes".

No calcula de forma automatitzada els imports objecte de reclamació, fet que comporta que els càlculs s'hagin de realitzar de forma manual i individualitzada per part de cada tècnic, el que incrementa notablement el risc d'errors humans o materials o oblits involuntaris difícilment detectables atès l'elevat volum d'expedients a gestionar.

No es disposa d'eines que permetin el seu seguiment automatitzat i mitjançant sistemes d'alertes per evitar possibles prescripcions i/o caducitats dels expedients un cop incoats.

No permet ni el dipòsit ni la notificació electrònica. Aquesta ha realitzar-se de forma manual i individualitzada pel tècnic que treballa l'expedient.

(v) La no disponibilitat de totes les interoperabilitats a PICA de dades internes i amb altres administracions relatives als pagaments indeguts, així com les dificultats de tractar les dades obtingudes d'aquestes interoperabilitats per la ja esmentada recursos de personal.

Les causes anteriors, i el fet que en cap moment anterior al juliol de 2023 s'hagués alertat que s'estava donant la prescripció de cobrament indegut, van impossibilitar materialment en el passat, segons criteri del personal consultat, dur a terme una correcte detecció i seguiment dels supòsits de cobrament indegut i la seva incoació en el mateix moment de la seva detecció, arribant a produir-se la prescripció de les quantitats que ocupen a les resolucions que es traslladen.

8.3.5.2. Causes de les dificultats en la detecció, seguiment i control actual de potencials pagaments indeguts en l'actualitat

En darrer terme, és important posar de manifest que la detecció de tots els potencials pagaments indeguts i la seva correcta gestió en el degut temps i forma es veu dificultada, encara en l'actualitat, degut a:

(ii) La manca d'automatització del procés, tant de detecció com de seguiment i gestió íntegra de l'expedient, inclosa la notificació de les resolucions i la reclamació del deute impagat per part d'alguns dels usuaris.

(iv) Necessitat de continuar millorar l'eina Curam fins a la data en què es disposi de la nova eina T-social, degudament implantada i en funcionament i en què tots els expedients de la prestació estiguin migrats i amb totes les funcionalitats operatives. En aquest sentit, esdevé del tot indispensable que la nova eina doni resposta urgent a les incidències i necessitats posades de manifest al llarg de les presents al·legacions, les quals han estat reportades de forma reiterada i sistemàtica en les diverses reunions quinzenals amb l'Àrea TIC del Departament de Dret Socials i Inclusió en els respectius Comitès Operatius.

(v) Necessitat de migrar la totalitat dels expedients de la prestació al nou sistema T-social, procés que requerirà d'un sobreesforç de les dotacions actuals de personal i l'esmena i correcció d'errors que es puguin produir fins a definir correctament les regles de negoci de la nova eina, fet que repercutirà, de forma ineludible, com ha succeït amb d'altres prestacions que ja treballen amb aquesta eina (PNC), en el volum de tasques que s'hauran de continua realitzant manualment.

(vi) Dotació completa i estable del personal reforç de l'equip de pagaments indeguts que haurà de vincular-se a la Subdirecció General, previ procés de formació i adaptació a la nova metodologia de treball impulsada per l'actual Subdirecció General plasmada en les ordres, instruccions i indicacions dictades o que es puguin dictar en un futur.

Atès l'exposat, és materialment impossible garantir que no continuïn aflorant pagaments indeguts no detectats amb anterioritat, resultat de l'aplicació de les interoperabilitats vigents, la realització de creuaments mensuals per part de l'equip TIC de la Subdirecció General i la intensificació de la realització de revisions dels expedient i de les revisions biennals.

És per això que, a mida que es van analitzant els supòsits de potencials pagaments indeguts reportats, s'analitza si concorren els supòsits legalment previstos per a la seva exigència o bé per a declarar-se la no exigibilitat del crèdit de conformitat amb allò previst al Decret llei 11/2024, de 17 de desembre, de necessitats financeres del sector públic en pròrroga pressupostària, d'increment de l'indicador de renda de suficiència de Catalunya i de mesures en l'àmbit de les prestacions socials, al que es fa referència a en els apartats anteriors.

En darrer terme, en el cas que es detectin nou casos de prescripció de crèdits que no compleixen els requisits del referit Decret llei 11/2024, de 27 de desembre, per a ésser declarats no exigibles, seran objecte de noves resolucions per a declarar d'ofici la seva prescripció. En aquests casos, es seguirà el procediment detallat en els informes jurídics que s'acompanyen com a Document número 17 a 19, havent de donar-se nous trasllats a la Secretaria General d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya per tal que procedeixi a dictar la resolució formal de baixa dels drets de crèdit i sol·licitar que es doni de baixa de la comptabilitat els assentaments corresponents a la generació del crèdit que prèviament s'hagi donat d'alta.

En conclusió, els pagaments indeguts no s'han produït per manca de transparència, regularitat i bon govern en garantia dels finançadors públics.

SEGONA. EN RELACIÓ A LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES GARANTIDES GESTIONADES PER LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE GESTIÓ DE PRESTACIONS

1. EN RELACIÓ A LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE GESTIÓ DE PRESTACIONS

La Direcció General de Prestacions Socials és l'òrgan encarregat de la gestió i el pagament de bona part de les prestacions socials de caràcter econòmic recollides al Decret 142/2010, d'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2010-2011.

La Subdirecció General de Gestió de Prestacions, adscrita a la Direcció General de Prestacions Socials, va executar al 2024 vora 1.502 milions d'euros en prestacions socials destinades a persones en situació de vulnerabilitat econòmica que no arriben a certs llindars d'ingressos o que tenen algun grau de Dependència, o ambdós aspectes alhora, dels quals 494.296.602,59 euros es corresponen al pressupost estatal per al pagament de les pensions no contributives, complement de lloguer, FAS i LISMI. La mitjana mensual de persones beneficiàries al 2024 va ser de 308.808 persones. També té la competència en el reconeixement dels títols de família nombrosa i monoparental amb un volum de 159.209 i 75.560 títols vigents, respectivament, a 31/12/2024.

En relació a les prestacions de Dependència, la Subdirecció General de Gestió de Prestacions s'encarrega del pagament d'aquestes prestacions a partir de l'entrada de l'ordre de pagament al seu sistema informàtic, però en cap cas té la competència en el reconeixement del dret a aquestes prestacions, ni en el càlcul del seu import, ni en les revisions posteriors que es puguin fer de les mateixes.

A la imatge següent s'indica l'import executat i mitjana mensual de beneficiaris durant l'exercici 2024:

Prestació	Mitjana mensual beneficiaris 2024	Import total 2024	
Pensions no contributives	66.750	491.654.672,11 €	pressupost estatal
Complement de lloguer- PNC	3.761	1.974.500,00 €	pressupost estatal
LISMI	337	663.365,48 €	pressupost estatal
Pensions assistencials- FAS	2	4.065,00 €	pressupost estatal
Prestacions Llei 13/2006	62.867	109.017.175,38 €	
RGC > 65 anys	279	2.485.749,46 €	
Cònjuge Supervivent	5.892	2.476.744,39 €	
Prestacions econòmiques de Dependència	138.953	627.031.498,64 €	
Prestacions de servei de Dependència	17.837	253.980.303,10 €	

Prestacions de dret de concurrència (PUA, Viure en Família...)	3.518	6.897.673,10 €
Prestació per naixement, adopció, tutela o acolliment	8.505	6.055.200,00 €
Fons de Garantia de Pensions i Prestacions	107	266.688,62 €
Títols de Família Nombrosa *	159.209	0,00 €
Títols de Família Monoparental *	75.560	0,00 €
TOTAL 2024	**543.577**	**1.502.507.635,28 €**

* La xifra es correspon amb el nombre de títols de família vigents a 31/12/2024

2. EN RELACIÓ AL PROCEDIMENT DE CONCESSIÓ DE LA PRESTACIÓ I EL COMPLIMENT DELS TERMINIS DE RESOLUCIÓ

A l'apartat 5.2.1 del projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C es fa esment als següents aspectes:

2.1. DIFICULTATS PER ACCEDIR A DOCUMENTACIÓ QUE EXPLICITI ELS PROCESSOS CLAU, DE CONCESSIÓ, SEGUIMENT I CONTROL

A l'informe s'indica que:

> *"La Sindicatura no ha pogut identificar documentació que expliciti de forma clara i sistemàtica els processos clau, de concessió, seguiment i control, juntament amb la distribució de tasques i responsabilitats al llarg dels procediments de gestió de les prestacions econòmiques".*

Durant tot el període del procés de fiscalització per part d'aquesta Sindicatura de Comptes, el personal de les Direccions Generals implicades han mantingut diverses reunions amb la Sindicatura, on s'ha facilitat la informació i documentació sol·licitada.

Pel que fa a la tramitació de les pensions no contributives, es disposa de les normes i instruccions actualitzades per l'IMSERSO, atès que aquestes pensions tenen normativa estatal.

Pel que fa a la resta de prestacions gestionades per la Subdirecció general de Gestió de Prestacions, es disposa d'instruccions validades per l'Assessoria Jurídica del Departament.

També es disposa de diagrames de flux que representen els diferents processos de reconeixement i seguiment de les diferents prestacions.

2.2. EN RELACIÓ ALS TERMINIS DE RESOLUCIÓ

A l'informe s'indica que:

> *"La Sindicatura ha obtingut les sol·licituds registrades per als exercicis 2021 i 2022. La taula següent mostra el nombre de sol·licituds rebudes el 2022 per a cada prestació, el percentatge de resolució en la data d'extracció de les dades i el temps de resolució, i*

indica el percentatge de sol·licituds que es van resoldre en un temps superior a 3, 4 i 6 mesos. Aquests temps de resposta s'han determinat a partir de la normativa de cadascuna de les prestacions econòmiques garantides, on s'estipula, en cada cas, un temps màxim de resolució de la prestació (quadre 13)".

Els resultats que mostra el quadre posen en relleu que gairebé totes les prestacions presenten un percentatge alt de resolucions en temps superiors als 3 mesos, i en alguns casos, als 4 i als 6 mesos. En aquest sentit, cal assenyalar els elevats temps de resolució de les pensions no contributives, tant per invalidesa (7 mesos), com per jubilació (5 mesos); dels seus complements, amb un temps mitjà de resolució de 8 mesos, i de la prestació de necessitats bàsiques, amb un temps mitjà de 8 mesos per resoldre. Tan sols les prestacions d'acolliment presenten temps molt reduïts i ajustats a la normativa".

Prestació	Sol·licituds			Temps (dies)		> 3 mesos	> 4 mesos	> 6 mesos
	Rebudes	Resoltes	Percentatge	Mitjana	Mediana			
Complement pensió no contributiva	9.186	7.240	78,8%	241,2	196	84,4%	72,7%	54,2%
Pensió no contributiva - Invalidesa	6.452	6.234	96,6%	215,1	212	87,9%	81,2%	64,9%
Pensió no contributiva - Jubilació	5.619	4.164	74,1%	160,3	103	55,0%	45,5%	35,8%
Complement pensió estatal	711	675	94,9%	53,3	28	15,4%	9,9%	5,3%
Renda garantida de ciutadania - no activables	415	405	97,6%	72,9	30	24,4%	19,8%	13,6%
Necessitats bàsiques	374	300	80,2%	247,4	234	72,7%	67,3%	56,7%
Fons de Garantia de Pensions i Prestacions	124	109	87,9%	189,7	232	72,5%	66,1%	58,7%
Despeses de la llar	51	49	96,1%	90,8	64	30,6%	24,5%	8,2%

La Subdirecció ha fet un gran esforç de millora en la tramitació d'aquestes prestacions, a la que s'ha d'afegir les millores i els automatismes introduïts per la plataforma de Transformació Digital eSocial.

Actualment les següents prestacions s'estan gestionant mitjançant la plataforma eSocial:

- Pensió no contributiva de jubilació.
- Complement de PNC de jubilació.
- Necessitats Bàsiques.
- Despeses de la Llar.
- Prestació de naixement, adopció, tutela o acolliment.

Es mostra a continuació la millora en els terminis de resolució de les pensions no contributives, al llarg dels darrers anys:

Temps de resolució PNC Jubilació

Any sol·licitud	Sol·licituds rebudes	Sol·licituds resoltes	Mitjana de dies de resolució de les sol·licituds resoltes
2021	5.013	5.012	434
2022	5.576	5.572	252
2023	6.631	6.630	123
2024	7.726	6.317	54
2025	2.544	980	18

Temps de resolució PNC Invalidesa

Any sol·licitud	Sol·licituds rebudes	Sol·licituds resoltes	Mitjana de dies de resolució de les sol·licituds resoltes
2021	3.119	3.119	184
2022	3.227	3.227	226
2023	2.949	2.908	210
2024	3.171	2.340	124
2025	949	140	41

Evolució del percentatge de sol·licituds resoltes respecte el total de les sol·licituds rebudes

Data	PNC de Jubilació	PNC d'Invalidesa
des. 2021	20%	49%
des. 2022	48%	71%
des. 2023	82%	83%
des. 2024	91%	89%
març. 2025	89%	87%

Data d'actualització: 01.04.2025

Un dels requisits per a tenir dret a la PNC d'Invalidesa és tenir una discapacitat igual o superior al 65 %. En els casos en que la persona sol·licitant no està valorada de discapacitat, cal fer aquesta valoració prèvia a la tramitació de la sol·licitud. Aquesta valoració la fan els SEVAD o equips de valoració de la discapacitat. Els endarreriments en aquesta valoració provoquen endarreriments en la tramitació d'aquestes sol·licituds.

Pel que fa al Fons de Garantia de Pensions i Prestacions, el termini legal establert per a la resolució és de 6 mesos. Tot i que és cert que, en alguns expedients, superem el termini per resoldre, és degut al fet que ens esperem a que la persona sol·licitant ens aporti la resolució del Fons de Garantia que atorga l'Estat espanyol, atès que és un document imprescindible per a resoldre el nostre expedient. Normalment la sol·licitud de ambdues prestacions es fa a la vegada, però nosaltres no podem resoldre fins que no tenim la resolució estatal. Aquest fet provoca demora en algunes sol·licituds ja que el no volem és denegar la sol·licitud per la falta d'aquest document.

Pel que fa a la prestació de naixement, adopció, tutela o acolliment, la millora també ha estat molt considerable, gràcies a l'esforç de l'equip i als automatismes del sistema d'informació eSocial. El termini legalment establert de resolució de les sol·licituds de primera instància, és de 6 mesos.

Data d'actualització: 18.03.2025

Any	Sol·licituds rebudes	Sol·licituds resoltes	Mitjana en dies de resolució
2020	3.258	3.258	609
2021	12.950	12.950	407
2022	13.028	13.028	194
2023	13.215	13.198	115
2024	13.071	11.484	50
2025	1.226	336	6
TOTAL	**56.748**	**54.254**	

Per a la resta de prestacions que es gestionen per eSocial, la mitjana en dies de resolució de les sol·licituds de primera instància rebudes al 2025, és la següent, a 01.04.2025:

- Complement de PNC de jubilació: 59 dies.
- Necessitats bàsiques: 32 dies.
- Despeses de la Llar: 25 dies.

D'acord amb la normativa actual, el termini de resolució de les sol·licituds de primera instància està fixat en:

- Pensions no contributives: 90 dies.
- Prestacions Llei 13/2006: 3 mesos:

  - Complement de PNC
  - Complement de Pensions Estatals
  - Necessitats Bàsiques
  - Despeses de la Llar

La prestació complementària de la PNC es resol un cop s'ha resol la sol·licitud de pensió no contributiva i això pot provocar endarreriments en la seva resolució.

3. EN RELACIÓ ALS CIRCUITS IMPLEMENTATS PER AL SEGUIMENT I CONTROL DE LA PRESTACIÓ ATORGADA

A l'informe de la Sindicatura s'indica:

> Per al seguiment d'aquestes prestacions el DDS va comunicar a la Sindicatura 2 nivells de control. En primer lloc, les revisions d'ofici anuals per part de la Subdirecció General de Gestió de Prestacions, que comprova que el dret a la prestació és vigent mitjançant, fonamentalment, la revisió dels ingressos del beneficiari. L'any 2013 es va implementar un sistema d'alertes per detectar expedients susceptibles d'iniciar un procediment de revisió d'ofici amb l'objectiu d'evitar pagaments indeguts i possible frau en el cobrament

d'ajuts, del qual en queden excloses les prestacions econòmiques de dependència. En segon lloc, els creuaments massius mensuals, que es realitzen per a totes les prestacions, sense excepcions, detectar fets que podrien interrompre o extingir el dret a la percepció, com defuncions, incompatibilitats amb altres prestacions o el compliment efectiu de determinats requisits, com el de residència.

En realitat hi ha 3 nivells de control per a fer el seguiment i control de les prestacions atorgades:

(1) Revisions massives anuals

Després de reconegut el dret a la prestació, la Subdirecció General de Gestió de Prestacions realitza revisions amb periodicitat anual amb l'objectiu de comprovar que el dret continua sent vigent, per tal de no generar pagaments indeguts, o que aquests siguin mínims, i evitar possibles fraus en el cobrament d'ajuts.

En aquestes actuacions d'ofici anuals es revisen, bàsicament, els ingressos personals de la persona beneficiària i de les persones que formen part de la seva unitat de convivència.

Per tal de dur a terme aquesta tasca de comprovació de la vigència del dret dels expedients competència de la Subdirecció, l'any 2013, es va implementar un sistema d'alertes per detectar expedients susceptibles d'iniciar un procediment de revisió d'ofici amb l'objectiu d'evitar pagaments indeguts i possible frau en el cobrament d'ajuts.

El sistema extreu les dades de l'aplicació corresponent i les prepara per lots que creua amb la Plataforma d'Integració i Col·laboració Administrativa (PICA). Els principals creuaments són amb AEAT, Registre de Prestacions Socials Públiques per identificar pensions i imports, Cadastre, Padró, informació de la TGSS relacionada amb l'activitat laboral, etc.

Una vegada descarregats els resultats, aquests es treballen per estudiar el seu impacte en el dret reconegut.

Les revisions anuals dels expedients es fan sobre les prestacions que tramita i gestiona la Subdirecció General de Gestió de Prestacions. Queden excloses d'aquesta revisió anual, les prestacions econòmiques de la Dependència.

(2) Creuaments massius mensuals

Amb caràcter mensual i abans de la confecció definitiva de la nòmina, es fan tot un seguit de creuaments utilitzant eines d'interoperabilitat que permeten detectar:

- Defuncions de la persona beneficiària.
- Incompatibilitats. Per exemple incompatibilitats amb pensions de l'INSS, incompatibilitats per activitat laboral, per ingrés en centre residencial, incompatibilitats entre prestacions econòmiques entre sí o entre prestacions econòmiques i de servei en les prestacions de Dependència.
- Padró, per a comprovar que la persona beneficiària continua empadronada a Catalunya.

Aquests creuaments es duen a terme amb totes les prestacions incloent les econòmiques de Dependència.

- Revisions iniciades a instància de part, on els beneficiaris ens comuniquen els canvis en la situació patrimonial, familiar, d'ingressos o del lloc de residència.

Aquestes revisions a instància de part es duen a terme amb les prestacions que tramita i gestiona la Subdirecció General de Gestió de Prestacions. Queden excloses d'aquesta revisió anual, les prestacions econòmiques de la Dependència, atès que la seva revisió no és competència d'aquesta Subdirecció.

4. EN RELACIÓ A LES INCOMPATIBILITATS DETECTADES ENTRE DIFERENTS PRESTACIONS

A l'apartat 5.2.2. de l'informe, corresponent *Quins circuits s'han implementat per al seguiment i control de les prestacions atorgades i com se n'avalua l'eficàcia? i* en concret, pel que fa al punt a) sobre *Incompatibilitat entre diferents prestacions*, la Sindicatura de Comptes presenta els Cobraments indeguts per incompatibilitat. Període 2019-2022 (Quadre 14) que es reprodueix a continuació:

Prestació 1	Prestació 2	Titulars (a)	Mesos repetits (b)	Total prestació 1(c)	Total prestació 2 (c)
Complement de pensió no contributiva	Renda garantida de ciutadania	95	338	125.110	364.965
Complement de pensió estatal	Renda garantida de ciutadania	8	76	13.256	24.226
Cònjuge supervivent	Despeses de la llar	2	70	1.272	1.065
Complement de pensió no contributiva	Despeses de la llar	6	61	10.962	3.150
Complement pensió estatal	Necessitats bàsiques	2	43	5.402	2.957
Renda garantida de ciutadania	Renda garantida de ciutadania per a majors de 65 anys	2	40	30.589	19.682

En general el criteri emprat per a decidir quin dels dos expedientes incompatibles s'ha d'extingir i quin no, és la data del reconeixement de la prestació. En aquest sentit s'ha d'extingir l'expedient que s'ha atorgat posteriorment.

S'acompanya com a **Document número 27** un fitxer Excel que conté el detall de tots els expedients afectats per aquestes incompatibilitats, on s'indiquen les actuacions que s'han dut a terme en cadascun d'ells.

5. EN RELACIÓ ALS PAGAMENTS INDEGUTS

A l'apartat 5.2.3. de l'informe, corresponent a Quins fets expliquen l'existència de pagaments indeguts i quins mecanismes s'han implementat per tal de garantir la transparència, el rescabalament i un marc adequat de supervisió? en concret, pel que fa al punt del Conjunt de les prestacions econòmiques de dret subjectiu, la Sindicatura de Comptes presenta el volum de pagaments indeguts, reclamats i prescrits. Període 2016-2024 (Quadre 19):

Prestació	Expedients pagaments indeguts	Pagaments indeguts	Pagaments indeguts reclamats	Import prescrit totalment o parcialment
Pensió no contributiva	15.281	43.783.204	43.783.204	14.026
Complement pensió no contributiva	8.867	13.976.170	13.880.520	283.770
Prestació per les necessitats bàsiques	408	1.195.479	1.195.459	73.921
Complement pensions estatals	311	727.929	727.929	6.741
Prestació per despeses de la llar	1.455	390.830	389.020	21.185
Renda garantida de ciutadania	4.551	36.154.016	31.647.949	2.760.717
Prestacions de dependència	196.556	70.601.796	63.608.545	4.011.119
Renda garantida de ciutadania per a majors de 65 anys	93	347.345	347.345	0
Cònjuge supervivent	252	13.078	13.078	0
Prestació econòmica per a persones joves extutelades*	112	250.599	250.599	0
Prestació econòmica per a menors d'edat en situació de risc*	50	86.905	86.905	0
Prestació econòmica per acolliment en família extensa o per guarda provisional en família aliena d'un menor d'edat tutelat sota la guarda protectora de la Generalitat Catalunya*	54	37.365	37.365	0
Total	227.990	167.564.716	155.967.919	7.171.479

Pel que fa a les prestacions de l'àmbit de la Subdirecció general de Gestió de Prestacions, marcades en groc al quadre anterior, indiquem que la major part del deute per pagaments indeguts que ha prescrit en el període 2020 a 2024 està inclòs a l'expedient

de responsabilitat comptable número 4/2024, engegat pel Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat de Catalunya.

Els crèdits de l'Administració de la Generalitat de Catalunya declarats prescrits per les resolucions del director general de Prestacions Socials, de 3 de juny i de 4 de juliol de 2024, per les quals es declara d'ofici la prescripció de deutes provinents de quantitats percebudes indegudament per part de beneficiaris de les prestacions derivades de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, i de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, han estat objecte del procediment de responsabilitat comptable número RC 4/2024, incoat per Resolució del Secretari General del Departament d'Economia i Hisenda, per delegació, en data 11 de juliol de 2024.

Mitjançant Resolució del Secretari General del Departament d'Economia i Hisenda, per delegació, de 6 d'agost de 2024, es resol (s'acompanya com a Document número 25):

1) Determinar el perjudici causat a l'Administració de la Generalitat per la prescripció dels crèdits relacionats a les resolucions del director general de Prestacions Socials, de 3 de juny de i 4 de juliol de 2024, que es quantifica en 4.028.253,07 euros, desglossat en els termes següents:

   a. 1.808.698,15 euros, en el marc de la Resolució del director general de Prestacions Socials, de 3 de juny de 2024.
   b. 2.219.554,92 euros, en el marc de la Resolució del director general de Prestacions Socials, de 4 de juliol de 2024.

2) Declarar que la senyora Maria Carme Marí Marí, Subdirectora General de Gestió de Prestacions, el senyor Joan Ramon Ruiz Nogueras, Director General de Protecció Social des de gener 2016 a 25/11/2019 i Director General de Prestacions Socials del 26/11/2019 a 15/06/2021 i el senyor Jordi Miquel Sendra Vellvé, Director General de Prestacions Socials del 21/06/2021 a 01/11/2022, no són responsables comptables del perjudici determinat en l'apartat anterior.

3) Finalitzar el procediment de responsabilitat comptable RC 4/2024 i arxivar les actuacions corresponents.

Finalment, el Tribunal de Comptes, mitjançant la Interlocutòria de 24 de febrer de 2025 (s'acompanya com a Document número 26), acorda l'arxiu de les Diligències Preliminars B112/2024, incoades en relació amb els fets objecte de dues Resolucions del secretari general del Departament d'Economia i Hisenda de 6 d'agost de 2024, que posaren fi als procediments de responsabilitat comptable números 3/2024 i 4/2024.

La Interlocutòria del Tribunal de Comptes considera que els fets no constitueixen manifestament un supòsit de responsabilitat comptable, atès que ja foren suficientment investigats per l'instructor en els expedients administratius de responsabilitat comptable 3/2024 i 4/2024, els quals finalitzaren mitjançant resolucions suficientment motivades que concloïen que no existia responsabilitat dels gestors implicats i que no han estat impugnades.

El resum d'aquests deutes prescrits objecte d'aquest expedient de responsabilitat comptable, és el següent:

	Expedients	Import deute	Import reclamat	Import cobrat	Import prescrit	Import enviat a constrenyiment	Import difunts	% difunts
Complement PNC	714	317.765,63	222.115,50	33.995,59	283.770,04	0	81.161,65	28,60%
Necessitats Bàsiques	65	118.334,35	118.314,73	44.413,76	73.920,59	0	11.534,54	15,60%
Complement pensions estatals	9	6.740,92	6.740,92	0	6.740,92	0	436,25	6,47%
Despeses de la Llar	412	21.257,73	19.448,09	72,33	21.185,40	0	7.314,69	34,53%
TOTAL	1.200	464.098,63	366.619,24	78.481,68	385.616,95	0,00	100.447,13	26,05%
Prestacions de Dependència	5.916	5.167.802,02	2.047.376,21	527.375,72	3.642.636,12	53.598,93	2.424.533,29	66,56%
TOTAL prestacions	7.116	5.631.900,65	2.413.995,45	605.857,40	4.028.253,07	53.598,93	2.524.980,42	62,68%

La Sindicatura de Comptes indica que, en relació amb la resolució esmentada del Tribunal de Comptes, l'abast del seu informe de fiscalització és més ampli que el que ha estat objecte dels procediments de responsabilitat comptable portats a terme pel Departament d'Economia i Hisenda.

5.1. ALTRES DEUTES PRESCRITS: PAGAMENTS INDEGUTS DE PRESTACIONS DE DEPENDÈNCIA PRESCRITS AL 2024

El deute per pagaments indeguts prescrit que forma part de l'expedient de responsabilitat comptable número 4/2024 i la Interlocutòria del Tribunal de Comptes, és aquell format pels deutes per pagaments indeguts generats entre 2016 i 2019 que han prescrit entre 2020 i 2023, corresponents a les prestacions següents:

- Prestació complementària de pensions no contributives.
- Prestació per al manteniment de les necessitats bàsiques.
- Prestació per al manteniment de les despeses de la llar.
- Complement de pensions estatals, no activables.
- Prestacions econòmiques de Dependència.

La resta de pagaments indeguts prescrits a que fa referència aquesta Sindicatura és la relativa als deutes creats entre 2020 i 2024 que han prescrit al 2024. El resum d'aquests deutes és el següent:

	IMPORT TOTAL DEL DEUTE		DEUTES PRESCRIT		IMPORT COBRAT		DEUTES A VIES DE CONSTRENYIMENT	
	Nombre de deutes 2020-2024	2020-2024	Nombre de deutes 2020-2024	2020-2024 (prescrit 2024-28)	Nombre de deutes 2020-2024	2020-2024	Nombre de deutes 2020-2024	2020-2024
Dependència	190.640	45.014.401,21	260	368.482,63	124.229	22.702.939,20	3.141	2.074.687,10
PNC	15.281	32.638.225,64	0	0,00	9.751	12.550.247,54	3.561	11.339.251,06
Complement PNC	8.153	10.294.649,60	0	0,00	2.709	1.806.294,29	989	1.163.762,35
Despeses de la Llar	1.043	214.749,48	0	0,00	578	80.991,33	51	8.068,54
Complement pensions estatals no activables	302	472.073,13	0	0,00	57	55.757,82	23	35.526,27
Necessitats bàsiques	343	808.651,22	0	0,00	133	191.235,62	13	74.804,21
RGC >65 anys	93	347.345,48	0	0,00	19	37.283,00	4	19.307,61
Cònjuge Supervivent	252	13.078,12	0	0,00	215	10.532,12	0	0,00
TOTAL	216.107	89.803.173,88	260	368.482,63	137.691	37.435.280,92	7.782	14.715.407,14

Es pot observar com els únics deutes per pagaments indeguts prescrits al 2024 són de prestacions econòmiques de Dependència. També, que el nombre més elevat de reclamacions per pagaments indeguts, és de prestacions econòmiques de Dependència.

El detall i situació d'aquests deutes prescrits al 2024 de prestacions econòmiques de Dependència, és el següent:

	NO DIFUNTS		DIFUNTS		TOTAL	
TIPOLOGIA	Expedients	Import total	Expedients	Import total	Expedients	Import total
No s'ha pogut fer seguiment	47	25.856,88	173	97.881,00	220	123.737,88
NO RECLAMATS	30	19.177,44	49	20.213,66	79	39.391,10
RECLAMATS	17	6.679,44	124	77.667,34	141	84.346,78
PIA prescrits	36	212.956,78	4	31.787,97	40	244.744,75
NO RECLAMATS	36	212.956,78	4	31.787,97	40	244.744,75
TOTAL GENERAL	83	238.813,66	177	129.668,97	260	368.482,63

- Del total prescrit (368.482,63 euros), un 66,42% (244.744,75 euros) son deutes procedents de resolucions PIA (Pla Individual d'Atenció) que modifiquen l'import de la prestació a la baixa o que extingeixen la prestació, amb uns efectes anteriors a 4 anys de la data de la resolució PIA. És a dir, son deutes que ja estaven prescrits en el moment de fer aquesta resolució PIA, que han entrat prescrits a l'aplicació informàtica de pagament d'aquestes prestacions de Dependència (ARP) i, per tant, no s'han pogut reclamar mai.

- Del total prescrit (368.482,63 euros), un 33,58% (123.737,88 euros) son deutes que no han entrat prescrits al sistema informàtic de pagament ARP, dels que:

  - un 79,10% sobre el total prescrit corresponen a persones difuntes (97.881,00 euros).
  - un 7,02% sobre el total prescrit correspon a deute prescrit per altres motius (25.856,88 euros).

Pel que fa als deutes prescrits, les resolucions de revisió, el càlcul dels imports percebuts indegudament, les notificacions de les resolucions de reclamació dels deutes i la informació de l'import rescabalat, es troben en cadascun dels expedients objecte d'aquestes al·legacions.

Aquesta documentació així com l'accés a tota la informació que consta als expedients, s'han posat a disposició de la Sindicatura de Comptes durant tot el període de la fiscalització.

5.2. ALTRES DEUTES PRESCRITS: PAGAMENTS INDEGUTS DE PENSIONS NO CONTRIBUTIVES

El deute per pagaments indeguts prescrit que forma part de l'expedient de responsabilitat comptable número 4/2024 i la Interlocutòria del Tribunal de Comptes, és aquell format pels deutes per pagaments indeguts generats entre 2016 i 2019 que han prescrit entre 2020 i 2023. En aquests deutes no estan inclosos els pagaments indeguts prescrits de les Pensions no Contributives – PNC, atès que aquestes pensions les abona l'Estat espanyol i, per tant, no formen part del pressupost ni del sistema comptable de la Generalitat de Catalunya.

Aquests deutes prescrits de les Pensions no Contributives – PNC, es varen incloure inicialment en un fitxer Excel que es va enviar a la Sindicatura de Comptes, erròniament, amb la resta de prestacions amb imports prescrits que sí que abona la Generalitat de Catalunya amb el seu pressupost.

Posteriorment, es va detectar que la major part dels deutes prescrits de PNC no ho eren realment, però d'aquest fet no es va informar a la Sindicatura de Comptes, per error involuntari, perquè es va pensar que no serien objecte de la fiscalització, en tractar-se de prestacions que no abona la Generalitat de Catalunya i, per tant, no formen part del seu pressupost ni del seu sistema comptable.

S'han tornat a revisar aquests expedients. S'acompanya com a Document número 28, un quadre resum amb la seva situació actualitzada dels deutes de PNC a què fa referència el projecte d'informe de fiscalització.

Un cop revisats aquests expedients i aquests deutes, l'import prescrit de pagaments indeguts de les pensions no contributives, corresponents a deutes generats entre 2016 i 2019, que haurien prescrit entre 2020 i 2023, afectaria a 3 expedients per un import final de 2.469,74 euros i no a 12 expedients per un import de 14.026,07 euros.

Els motius d'aquestes prescripcions son els mateixos que la resta dels deutes generats entre 2016 i 2019, prescrits entre 2020 i 2023. Aquests motius s'expliquen a bastament als informes proposta de la Subdirectora General de Gestió de Prestacions, de 3 de juny i 4 de juliol de 2024, que formen part de l'expedient de responsabilitat comptable 4/2024 i de la Interlocutòria de 24 de febrer de 2025, per la que El Tribunal de Comptes acorda l'arxiu de les Diligències Preliminars B112/2024.

5.3. DEUTES JACENTS

A l'apartat 5.2.3. de l'informe, corresponent a *Quins fets expliquen l'existència de pagaments indeguts i quins mecanismes s'han implementat per tal de garantir la transparència, el rescabalament i un marc adequat de supervisió?* en concret, pel que fa al punt del *Conjunt de les prestacions econòmiques de dret subjectiu,* l'informe de la Sindicatura de Comptes diu:

"És rellevant assenyalar que l'estimació per als imports prescrits, referida a l'1 de juliol del 2024, no és exhaustiva.

En primer lloc, no inclou els pagaments indeguts detectats corresponents a titulars difunts. Quan es va acabar d'elaborar aquest informe, l'import total del deute acumulat per aquests titulars era de 0,80 M€, principalment vinculat a prestacions econòmiques de dependència".

És a dir, dona a entendre que aquests 0,80 M€ també estan prescrits.

El detall d'aquests deutes jacents és el següent:

	Beneficiaris deute jacent	Import deute jacent
Complement PNC	131	88.587,86
Despeses de la llar	23	0,00
Complement estatal no activables	0	0,00
Necessitats bàsiques	2	2.535,88
RGC > 65 anys, no activables	0	0,00
Cònjuge supervivent	0	0,00
Prestacions de dependència	1.855	710.836,33
TOTAL	**2.011**	**801.960,07**

En el punt anterior (a.) es detallen quins expedients i imports prescrits al 2024 corresponen a persones difuntes de les que no s'han trobat hereus (deutes jacents). Aquí no estan inclosos aquests 0,80 M€ perquè no estaven prescrits

Indiquem que, a data d'aquestes al·legacions, l'import que ha prescrit d'aquests 0,80 M€ és el corresponent a expedients de prestacions econòmiques de Dependència. Per tant, dels 710.836,33 € de deutes jacents de prestacions de dependència, han prescrit 19.267,78 euros relatius a 241 expedients.

La resta encara està vigent, a l'espera que s'implementi el protocol d'actuacions en relació als deutes jacents, que s'està treballant actualment amb la Intervenció Delegada i el Departament d'Economia i Hisenda.

5.4. MOTIUS DE LES PRESCRIPCIONS DEL 2024 DELS PAGAMENTS INDEGUTS DE LES PRESTACIONS DE DEPENDÈNCIA

Els motius de les prescripcions dels deutes generats entre 2016 i 2019, prescrits entre 2020 i 2023, s'expliquen a bastament als informes proposta de la Subdirectora General de Gestió de Prestacions, de 3 de juny i 4 de juliol de 2024, que formen part de l'expedient de responsabilitat comptable 4/2024 i de la Interlocutòria de 24 de febrer de 2025, per la que El Tribunal de Comptes acorda l'arxiu de les Diligències Preliminars B112/2024.

Pel que fa als deutes prescrits al 2024, tots ells corresponents a prestacions econòmiques de Dependència, i un cop analitzats els expedients, es comprova que els motius que han ocasionat la seva prescripció son pràcticament els mateixos que van

causar la prescripció dels deutes generats entre 2016 i 2019 que varen prescriure entre 2020 i 2023.

Aquests motius es resumeixen a continuació, atès que estan molt detallats a la documentació que acompanya l'expedient de responsabilitat comptable 4/2024:

Primer.- Els deutes prescrits al 2024 son en la seva totalitat de prestacions econòmiques de Dependència.

En relació a aquestes prestacions, la Subdirecció General de Gestió de Prestacions, adscrita a la Direcció General de Prestacions Socials, únicament s'encarrega del pagament d'aquestes prestacions a partir de l'entrada de l'ordre de pagament al seu sistema informàtic, però en cap cas té la competència en el reconeixement del dret a les prestacions econòmiques, ni en el càlcul del seu import, ni en les revisions posteriors que es puguin fer d'aquestes prestacions econòmiques. Qui té la responsabilitat del reconeixement del dret de les prestacions econòmiques i del càlcul del seu import i les revisions posteriors és la Direcció General de l'Autonomia Personal i la Discapacitat.

En el marc de la dependència, des de la Direcció General de l'Autonomia Personal i la Discapacitat (DGAPiD) es gestiona la part administrativa del procés de la dependència. Intervenen els consorcis de salut que fan la valoració del grau i les àrees bàsiques de serveis socials (ABSS), gestionades pel món local (Ajuntaments de més de 20.000 habitants i Consells Comarcals), que fan la resolució del programa individual d'atenció (PIA) el qual atorga una prestació o servei. Amb caràcter previ cal fer el càlcul de la capacitat econòmica de la persona depenent i aquest el realitza la DGAPiD a través d'una empresa contractada a l'efecte (enguany es licitarà un nou contracte per al 2026 i 2027). Des de la Subdirecció General de Gestió de Prestacions s'executa el pagament de les prestacions de dependència i la reclamació dels pagaments indeguts.

Des del Departament de Drets Socials i Inclusió s'ha liderat la iniciativa a nivell nacional, i s'ha proposat al Govern que en la modificació de la Llei 39/2006 s'incorpori la possibilitat de que entre el dia següent a la data de defunció i al final de mes que no s'hagi de reclamar el deute, cosa que minimitzaria els pagaments indeguts i les quantitats. Aquesta fórmula l'aplica la Seguretat Social, que abona la totalitat de la prestació o pensió corresponent al mes de la defunció, independentment del dia en què aquesta s'hagi produït. Així ho regula la Llei General de la Seguretat Social pel que fa a l'ingrés mínim vital i per a les pensions no contributives per invalidesa i jubilació.

Segon.- No s'ha produït cap prescripció al 2024 pel que fa a la resta de prestacions que gestiona la Subdirecció General de Gestió de Prestacions.

Tercer.- Malgrat no tenir la competència en el reconeixement del dret, ni en el càlcul del seu import, ni en les revisions posteriors que es puguin fer de les prestacions econòmiques de Dependència, la Subdirecció General de Gestió de Prestacions té implementats procediments per a la revisió, amb periodicitat mensual, d'aquests expedients, just abans de l'elaboració de la nòmina, per poder detectar defuncions o possibles incompatibilitats d'aquestes prestacions entre sí o en relació a les prestacions de servei de Dependència, amb l'objectiu de minimitzar el nombre de pagaments indeguts en aquestes prestacions.

Quart.- Aquesta Subdirecció, competent en el pagament d'aquestes prestacions, ha fet tot el possible per detectar i reclamar aquests deutes abans de la seva prescripció, per diligència i responsabilitat.

Cinquè.- Els motius pels quals no ha estat evitar la prescripció de les quantitats reportades en aquestes al·legacions, són:

1) El 66,42% del total de deutes prescrits no s'ha pogut reclamar per part de la Subdirecció General de Gestió de Prestacions perquè no tenia coneixement dels mateixos amb l'antelació suficient per a poder reclamar-los abans de la seva prescripció.

En aquest sentit, cal tenir en consideració, com s'ha indicat anteriorment, que la gestió d'aquestes prestacions de dependència recau totalment en la Direcció General d'Autonomia Personal i Discapacitat (i no en la Direcció General de Prestacions Socials**), encarregant-se únicament la Subdirecció General de Gestió de Prestacions del seu pagament i reclamació en el degut temps i forma tan aviat com se li comunica la seva existència.** És evident, doncs, que fins que la Direcció General d'Autonomia Personal i Discapacitat no dóna trasllat de l'existència del deute a la Direcció General de Prestacions Socials, amb independència de què el deute estigui o no prescrit, aquesta no pot iniciar les reclamacions del mateix.

2) Un 26,56% del total dels deutes prescrits responen a la situació de la defunció de la persona beneficiària, i a la dificultat de localitzar als drethavents de les persones difuntes.

   Cal destacar la dificultat d'aquesta gestió i la no especialització de la Direcció General de Prestacions Socials, ni del Departament de Drets Socials en aquests tipus de cobraments.

   S'està treballant en col·laboració amb el Departament d'Economia i Hisenda i amb la Intervenció Delegada del Departament de Drets Socials i Inclusió, per establir un procediment més eficient en aquesta gestió.

   Pel que fa a l'import restant prescrit, 25.856,88 euros, que es correspon amb un 7,02% del total dels deutes prescrits, els motius de la seva prescripció son:

3) Tenir uns sistemes d'informació amb els que es gestionen les prestacions objecte d'aquest informe, totalment obsolet. Es tracta d'un sistema basat en tecnologia AS400 de 1.996.

4) Que fins que no s'implementi la passarel·la d'interconnexió entre les aplicacions amb les que es gestionen els pagaments de les prestacions i el sistema de gestió de deutes corporatiu del Departament d'Economia i Hisenda – GIDECAT-, el procediment de reclamació, seguiment i control d'aquests deutes és manual.

   S'estan fent proves a PRE d'aquesta passarel·la i es preveu començar a fer enviaments de deutes a GIDECAT a mitjans del proper mes de maig.

5) Pel gran impacte de la crisi sanitària per la COVID, en la que la DGPS va haver d'assumir competències extraordinàries en la gestió dels ajuts per pal·liar els efectes de la crisi sanitària:

   a) Arran de la crisi sanitària i per pal·liar els seus efectes sobre les persones que es van veure obligades a deixar de treballar i, per tant, de tenir ingressos, es van crear 4 ajuts extraordinàries al 2020 i 2 ajuts més al 2021.

      Aquests nous ajuts es van gestionar des de la Subdirecció General de Gestió de Prestacions sense poder realitzar cap increment de recursos ni de personal i utilitzant un sistema d'informació – TAIS – totalment nou i desconegut per part de les persones encarregades de tramitat aquests ajuts extraordinaris.

      La volumetria associada a aquestes prestacions extraordinàries va ser de 141.283 persones beneficiàries i la despesa addicional de 50.940.093,87 €.

   b) Paral·lelament i per pal·liar els efectes de la pandèmia de la COVID sobre les entitats proveïdores de serveis residencials i diürns per a les persones amb dependència, es van implementar unes mesures regulades al Decret llei 29/2020, de 28 de juliol, orientades al pagament de les places buides i reservades per a possibles infeccions del virus del COVID, i al pagament dels sobre costos originats pel fet d'haver d'adquirir material com EPI i mascaretes i haver d'incrementar els recursos humans al servei de les persones ingressades en aquests centres.

      El pagament d'aquestes mesures també va recaure sobre la Subdirecció que ho va haver de gestionar amb els mateixos recursos humans i tècnics que ja tenia, i de forma manual.

      Aquests pagaments van finalitzar al febrer de 2022. El total abonat va ser d'uns 227 M€.

   c) La feina sobrevinguda arran de la crisi sanitària, i l'acumulació de sol·licituds i revisions que van quedar pendents durant la pandèmia, ateses les dificultats que hi va haver amb motiu de la crisi sanitària, van ocasionar que el personal estigués totalment estressat i desbordat durant els anys 2020, 2021 i part del 2022.

6) Per la pèrdua de talent per la marxa de 2 persones de la Subdirecció, entre novembre de 2020 i gener de 2021, amb molta experiència i coneixements en relació al pagament de les prestacions i a les reclamacions de deutes i el seu seguiment i control.

   Una d'aquestes persones era la Cap de Secció de Nòmines i aquest lloc no s'ha pogut cobrir fins el mes de maig de 2024, atesa la impossibilitat de poder-la cobrir abans ja que les persones candidates renunciaven a la sol·licitud un cop eren informades de les tasques i responsabilitats inherents al lloc de treball.

   L'altra persona tenia coneixements informàtics a més de l'experiència en el pagament de les prestacions de Dependència, i va implementar sistemes auto-

màtics de revisió i identificació de persones difuntes i incompatibilitat de prestacions. Aquesta baixa va ser també molt sensible atès que els processos son molt manuals en aquestes prestacions, com ja s'ha indicat.

Aquest fet s'ha agreujat amb l'elevada rotació del personal i la dificultat per cobrir les places vacants.

7) Per la sobrecàrrega de tasques i l'estrès del personal per l'assumpció de la tramitació dels ajuts extraordinaris durant la pandèmia

Com a conseqüència de la crisi sanitària de la Covid des del mes de març del 2020 fins al febrer del 2022, es va haver de fer front a pagaments extres de residències i centres de dia, ajuts especials per els costos addicionals generats ens els serveis d'autonomia personal i dependència, així com la gestió de diversos ajuts extraordinaris a diversos sectors afectats per la pandèmia, mencionats anteriorment.

Pel que fa als ajuts extraordinaris, posteriorment s'han hagut de tramitar les verificacions, a posteriori, per a comprovar el compliment dels requisits per a tenir dret a les prestacions extraordinàries, d'acord amb les bases establertes en les diferents convocatòries d'aquestes prestacions extraordinàries, que indicaven que els sol·licitants de les prestacions havien d'acreditar el compliment dels requisits en la fase de sol·licitud, mitjançant una declaració responsable, compliment de requisits que posteriorment hauria de ser verificat mitjançant una tècnica de mostreig.

En total s'ha revisat una mostra de 2.230 expedients de les diferents prestacions, i s'han hagut de reclamar 319 pagaments indeguts.

8) Per l'impacte del procés d'estabilització del personal interí que ha provocat la marxa d'algunes persones de la Subdirecció amb la conseqüent pèrdua de talent. Després de les dues primeres fases d'aquest procés encara queden moltes persones sense haver-se estabilitzat a la Subdirecció i els seus llocs es veuran afectats pel proper concurs general de mèrits i capacitats i pels propers concursos oposició que es volen dur a terme en breu. Aquests processos poden afectar a més del 40% de la plantilla de la Subdirecció.

9) La complexitat del circuit per poder ser persones beneficiàries de les prestacions de Dependència.

Aquest circuit provoca una demora en el reconeixement de les prestacions de Dependència, atès que una part important de la tramitació recau en les àrees bàsiques de serveis socials.

També hi ha una demora quan es produeixen modificacions a la baixa de l'import de la prestació o extincions, que son les revisions que ocasionen pagaments indeguts.

Aquesta demora provoca diferències temporals elevades entre les resolucions modificatives o extintives i la seva data d'efectes, que consumeixen bona part o

la totalitat dels 4 anys reglamentaris per a la reclamació dels pagaments indeguts que s'hagin pogut ocasionar.

Aquesta demora en les revisions dels expedients, juntament amb el volum elevat de reclamacions mensuals de pagaments indeguts en aquestes prestacions de Dependència –unes 1.000 reclamacions mensuals de mitjana- i al fet que tant la creació del deute com la reclamació i el seguiment d'aquests pagaments es fan de forma manual, provoquen una gestió i control molt complicada dels mateixos fet que no permet garantir que en alguns casos no es produeixin prescripcions de certs imports.

10) Per la manca de sistemes d'informació interconnectats i amb capacitat d'implementar automatismes de control.

Aquesta dispersió en la gestió de la Dependència ha generat una descentralització administrativa amb una infraestructura separada de sistemes d'informació, que dificulta la seva interconnexió i la capacitat d'implementar automatismes entre els mateixos.

Sisè.- Malgrat els inconvenients indicats, gràcies als procediments de revisió i reclamació de deutes per cobraments indeguts establerts, a 31 de desembre de 2024 la Subdirecció ha pogut rescabalar totalment o enviar a vies de constrenyiment un 58,07 % dels deutes per pagaments indeguts de les prestacions econòmiques de l'àmbit de la Subdirecció, corresponents als deutes generats entre 2020 i 2024.

Per altra banda, el total prescrit al 2024 (368.482,63 euros) *suposa el 0,025% del total executat* per la *Subdirecció al 2024* (1.502.507.635,28 euros) i un *0,037% del total pagat per la Subdirecció al 2024* (1.008.211.032,69 euros), si es té en compte que una part de les prestacions que gestiona la Subdirecció son abonades per l'Estat Espanyol.

5.5. MESURES I PLANS DE MILLORA IMPULSATS PER LA DIRECCIÓ GENERAL DE PRESTACIONS SOCIALS I LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE GESTIÓ DE PRESTACIONS

Per tal de millorar els processos i evitar prescripcions, es van engegar al 2024 una sèrie d'actuacions de millora:

5.5.1. Encàrrec a l'Àrea de Tecnologies de la Informació i Comunicacions del Departament de Drets Socials, de millores i noves funcionalitats dels sistemes d'informació amb els que es gestionen i paguen les prestacions de l'àmbit de la Subdirecció, per millorar la capacitat de detectar i reclamar deutes

Als efectes de poder detectar de forma àgil els potencials cobraments indeguts de les diferents prestacions i garantir la seva reclamació en el degut temps i forma s'han

sol·licitat a l'Àrea TIC del Departament de Drets Socials les següents millores i noves funcionalitats en els sistemes d'informació:

1) Identificació de la data d'efectes per al càlcul del deute

Permetre que la reclamació de pagaments indeguts de les prestacions de Dependència es pugui fer a partir de la data d'efectes (data del fet causant) que ha ocasionat el deute, i no des de la data en la que els sistemes d'informació han tingut coneixement del fet (data de creació del deute).

Aquesta nova funcionalitat és necessària en les prestacions de Dependència, atesa la complexitat del circuit de gestió de la Dependència que, com ja s'ha dit, provoca una demora entre el reconeixement d'aquestes prestacions i la data d'efectes d'aquest reconeixement, així com entre la data de revisió de les mateixes i la data d'efectes d'aquestes revisions.

Aquesta demora provoca que la diferència temporal entre la data del fet causant i la data de creació del deute sigui molt elevada, en ocasions i, encara que el deute es reclami de forma immediata, s'hagin pogut produir ja imports prescrits que no es poden reclamar.

Aquesta millora ha de permetre prioritzar la reclamació dels pagaments indeguts de les prestacions de Dependència a partir de la data del fet causant i no de la data de creació del deute, tal i com succeeix actualment, i evitar prescripcions d'imports produïts abans de la reclamació del deute.

Aquesta funcionalitat està operativa des del mes de juny de 2024 i es pot aplicar als deutes generats a partir de l'1 de juny de 2024, però no sobre els anteriors, com son els que han prescrit al 2024.

2) Modificar l'aplicació que gestiona el pagament de les prestacions de Dependència

Modificar l'aplicació que gestiona el pagament de les prestacions de Dependència, ARP, i permetre que en les prestacions econòmiques vinculades al Servei del Sistema d'Atenció Domiciliària de Dependència, es puguin informar dos comptes bancaris diferents on fer els pagaments:

- El compte bancari de l'entitat prestadora del servei, i
- El compte bancari de la persona usuària.

Per defecte les persones que tenen reconeguda una prestació de Dependència, tenen informat el seu compte bancari a l'aplicació de gestió de la Dependència, SIDEP i aquest es bolca a ARP.

Per altra banda, les prestacions vinculades al servei es poden abonar en qualsevol dels dos comptes. Actualment, si el pagament es fa a l'entitat proveïdora, s'ha de modificar la informació del compte que hi ha a l'aplicació ARP (que inicialment té el compte de l'usuari) i posar en el seu lloc el compte de l'entitat prestadora del servei.

El problema és que si es fa alguna modificació de la prestació a l'aplicació de gestió de la Dependència, SIDEP, que afecti al pagament de la prestació, quan aquesta modificació es bolca a ARP modifica el compte i torna a posar el compte de l'usuari,

fet que provoca pagaments indeguts als usuaris que s'haurien d'haver abonat a l'entitat proveïdora del servei.

Poder informar dels dos comptes a ARP evitarà la creació i reclamació de deutes als usuaris que són evitables.

Es preveu que aquesta millora entri en producció en les properes setmanes. Per tant, no s'ha pogut aplicar als expedients prescrits al 2024.

3) Implementació de la passarel·la entre l'aplicació de gestió dels pagaments de Dependència – ARP- i el sistema de tractaments dels deutes del Departament d'Economia i Hisenda – GIDECAT-

Com s'ha indicat, aquest sistema de gestió de deutes corporatiu consisteix en la interconnexió entre els sistemes d'informació amb els que es gestionen les prestacions i els sistemes de cobrament del Departament d'Economia i Hisenda, que facilita i automatitza el seguiment i control dels cobraments totals o fraccionats dels deutes, així com la posterior remissió a la via de constrenyiment, quan s'escau.

La interconnexió de l'aplicació de gestió dels pagaments de Dependència – ARP- i el sistema de tractaments dels deutes del Departament d'Economia i Hisenda – GIDECAT, permetrà millorar la capacitat de detectar, reclamar i fer el seguiment del pagament dels deutes de les prestacions de Dependència.

Recordem que actualment la reclamació dels deutes per pagaments indeguts i el seu seguiment es fan de manera totalment manual.

A data d'aquestes al·legacions s'estan fent proves a PRE d'aquesta funcionalitat i fent les correccions que es van detectant. Es preveu que entri en producció al llarg del proper mes de maig.

Per tant, la tramitació dels deutes prescrits s'ha dut a terme de forma totalment manual, atès que aquesta millora no estava implementada al 2024.

5.5.2. Programa temporal de disseny de la gestió de l'Ingrés Mínim Vital i de millora de la gestió de les prestacions socials

El Govern de la Generalitat de Catalunya va aprovar a finals de juliol del 2024 el Programa temporal de disseny de la gestió de l'Ingrés Mínim Vital i de millora de la gestió de les prestacions socials.

Pel que fa a la Subdirecció General de Gestió de Prestacions, el referit Programa Temporal preveu l'ampliació de la plantilla de la Subdirecció amb la incorporació de:

- 10 persones amb categoria de Tècnic Superior.
- 5 persones amb categoria de Tècnic de Gestió.
- 2 persones amb categoria Administrativa.

Les tasques assignades a les persones d'aquest programa temporal, són les següents:

a) Posar al dia la revisió anual de prop de 27.000 expedients de pensions no contributives – PNC- de Jubilació, complement de PNC de jubilació, prestacions per atendre les necessitats bàsiques i prestacions per atendre les despeses de la llar, dels expedients que s'estan tramitant per eSocial (plataforma tecnològica que forma part del Pla de Transformació Digital del Departament). D'aquestes revisions s'obtenen pagaments indeguts que s'han de reclamar abans de la seva prescripció i fer el seguiment del seu cobrament.

b) Donar suport a les reclamacions de deute el seguiment de les quals s'està fent de forma totalment manual.

c) Donar suport a la migració a GIDECAT dels deutes fraccionats reclamats de Dependència, de les que actualment s'està fent el seguiment de forma manual.

d) Donar suport en la implantació de les millores informàtiques engegades per evitar la generació de deutes i per millorar la detecció, reclamació i seguiment dels pagaments indeguts, per evitar la seva prescripció.

Aquestes persones s'han incorporat a la Subdirecció General de Gestió de Prestacions el mes de desembre de 2024 i les tasques assignades les estan fent al 2025, però no al 2024.

5.5.3. Pla d'Integritat de la Subdirecció General de Gestió de Prestacions

La Subdirecció de Gestió de Prestacions està treballant en l'elaboració del Pla d'Integritat de la Subdirecció, que persegueixen:

- Desenvolupar i promoure una cultura d'integritat en l'exercici de les funcions públiques per part de tots els responsables i empleats del Departament, articulant de forma efectiva una infraestructura ètica.

- Adaptació dels instruments existents i adopció dels que resultin necessaris per a la implantació dels objectius d'integritat i bon govern.

La Subdirecció General de Gestió de Prestacions està compromesa amb el desenvolupament d'iniciatives i actuacions que consolidin el compromís d'integritat en la gestió corporativa i millorin la confiança de les persones en les institucions.

En aquest sentit, està treballant per a la implantació d'un Pla d'Integritat a la Subdirecció, és a dir, en la definició dels riscos dels processos d'accés, concessió, seguiment, pagament i gestió de les dades de les prestacions del seu àmbit, i en la implantació de mesures de control per a mitigar aquests riscos..

Aquest Pla d'Integritat pretén potenciar la bona governança i el reforç de les infraestructures ètiques corporatives, amb l'objectiu rotund de prevenir irregularitats i les conductes que puguin resultar inadequades per blindar la confiança en el govern i l'actuació pública de la Subdirecció i la Direcció General i del conjunt del Departament de Drets Socials de la Generalitat de Catalunya.

5.5.4. Ordre de serveis i instruccions internes per millorar els processos

La Direcció General de Prestacions Socials ha emès una ordre de serveis en data 18 de març de 2024 i la Subdirecció General de Gestió de Prestacions unes instruccions internes en data 23 de maig de 2024, per millorar els processos i evitar la prescripció en relació amb l'exigibilitat dels ingressos percebuts indegudament per les persones beneficiàries de les prestacions econòmiques del seu àmbit (s'acompanya com a Document número 29).

TERCERA. CONCLUSIONS: L'ACTUACIÓ DE LA DIRECCIÓ GENERAL DE PRESTACIONS SOCIALS I DE LES SEVES SUBDIRECCIONS GENERALS CONSTITUEIX UNA PROVA FEFAENT DE QUÈ NO CONCORREN ELS ELEMENTS FÀCTICS, JURÍDICS I ECONÒMICS NECESSARIS PER A IMPUTAR UNA PRESUMPTE RESPONSABILITAT COMPTABLE

El projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C determina que, en opinió d'aquesta Sindicatura de Comptes, els fets descrits constitueixen presumptament una infracció dels següents preceptes de l'ordenament jurídic:

- Article 84, lletres b i d, del TRLFPC, segons el qual:

  "Constitueixen accions i omissions de les quals resulta l'obligació d'indemnitzar la Hisenda de la Generalitat:

  b) Administrar els drets econòmics de la Hisenda de la Generalitat incomplint les disposicions reguladores del seu gestió, liquidació, inspecció i recaptació i ingrés en el Tresor.

  d) Provocar pagaments indeguts mitjançant la liquidació d'obligacions o l'expedició de documents en virtut de funcions encomanades".

- Article 84, lletra a, del TRLFPC ("incórrer en abastament"), segons el qual:

  "Constitueixen accions i omissions de les quals resulta l'obligació d'indemnitzar la Hisenda de la Generalitat:

  a) Incórrer en abastament o malversació afectant l'haver de la Generalitat".

  En concret, s'afirma que *"s'han deixat de liquidar els drets a cobrar derivats d'aquests pagaments indeguts, que han prescrit. En aquest sentit, la infracció de la normativa de finances públiques de la Generalitat de Catalunya ha comportat que, des de l'any 2016, hi hagi expedients de prestacions socials de caràcter econòmic amb pagaments indeguts, posteriorment no reclamats i prescrits, que han produït un menyscabament efectiu a la Hisenda de la Generalitat".*

Sens perjudici que, com s'ha indicat anteriorment, tant el Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat com el propi Tribunal de Comptes ja s'han pronunciat al respecte dels fets que presumptament haurien pogut generar la responsabilitat comptable o de qualsevol altre tipus que insinua aquesta Sindicatura, a continuació s'exposen els motius pels quals no concorren els elements fàctics i jurídics necessaris per a què s'hagi meritat dita responsabilitat.

1. EN RELACIÓ ALS REQUISITS DE LA RESPONSABILITAT COMPTABLE

1.1. NATURALESA JURÍDICA DE LA RESPONSABILITAT COMPTABLE

La responsabilitat comptable es distingeix d'altres formes de responsabilitat, com la penal o la disciplinària, en el fet que no té caràcter sancionador o punitiu: només suposa que el responsable estarà obligat a indemnitzar pels danys i perjudicis que hagi causat als fons públics (art. 38.1 LOTCo).

Inicialment, es va considerar una subespècie de la responsabilitat civil contemplada a l'article 1902 del Codi Civil, aplicada a la gestió dels fons públics (Sentències de la Sala de Justícia del Tribunal de Comptes, d'ara endavant SJTCo, de 28 de gener i 15 d'abril de 1994), posteriorment fou identificada amb la responsabilitat patrimonial (SJTCo de 5 de maig de 1994), i finalment se l'ha definida com una responsabilitat reparadora, patrimonial, personal i autònoma (SJTCo de 12 i 13 de febrer de 1995).

Tal i com s'indicarà a continuació, com a causes d'exempció de responsabilitat, es preveuen l'obediència deguda (tot i que aquí caldrà tenir en compte el que disposa l'article 54.3 de de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic) i l'incompliment per altres persones de les seves obligacions específiques, sempre que, en ambdós supòsits, existeixi advertiment per escrit (art. 39 LOTCo).

1.2. REQUISITS DE LA RESPONSABILITAT COMPTABLE

Per a què existeixi responsabilitat comptable, han de concórrer els següents requisits (articles 38, primer paràgraf, de la LOTCo, i 49.1 de la LFTCo; entre moltes, SJTCo de 18 d'abril de 1986, 9 de setembre de 1987, 30 de juny de 1992, 29 de desembre de 2004,13 de març de 2005, 26 de març de 2005, 18 de novembre de 2010 o 1 de març de 2011, Sentència 8/2021, de 21 d'octubre, del Departament Primer d'Enjudiciament):

1) Acció o omissió atribuïble als qui recaptin, intervinguin, administrin, custodiïn, manegin o utilitzin cabals o efectes públics.

2) Que l'esmentada acció o omissió es desprengui dels comptes que hagin de rendir els gestors de cabals públics, i suposi una vulneració de la normativa pressupostària i comptable reguladora del sector públic de què es tracti (art. 49.1 LFTCo).

3) Que s'hagi produït un menyscapte o perjudici efectiu, individualitzat i avaluable econòmicament en determinats cabals públics.

   Un dels requisits imprescindibles per a l'existència de responsabilitat comptable és precisament l'existència d'un perjudici efectiu, individualitzat i avaluable econòmicament en els cabals públics, com es desprèn de l'article 59.1, segon paràgraf, de la LFTCu.

   En aquest sentit, la jurisprudència comptable manté el criteri constant de la necessària realitat o efectivitat del mal o perjudici, de manera que aquest ha de ser actual i no merament potencial, és a dir, que no es fonamenti en meres especulacions sobre perjudicis contingents o dubtosos (SSJTCo 13/2022, de 29 de setembre; 9/2021, de 27 d'octubre; i 3/2011, d'1 de març).

En conseqüència, el fet que s'acrediti l'inici efectiu d'actuacions administratives o judicials dirigides a recuperar els fons públics indegudament abonats, per tal d'evitar la producció d'un dany efectiu als cabals públics, és un element que el Tribunal de Comptes té molt present a l'hora d'apreciar la inexistència d'il·lícit comptable. N'és un exemple el fet que el propi Tribunal de Comptes en la primera fase més inicial de diligències preliminars/actuacions prèvies, acordi l'arxiu del procediment (d'acord amb les Interlocutòries de la Sala de Justícia de 31 de març de 2008, 5 de juliol de 2004, 7 de maig de 2001, 5 d'octubre de 2010, 22 de setembre de 2005, 9 de febrer de 2007 o 27 d'octubre de 2021, entre altres, hi cap l'arxiu d'un procediment quan els fets no reuneixin les característiques que permetin, en una valoració inicial, apreciar l'existència d'un presumpte abast de fons o cabals públics).

En aquest sentit, es pot esmentar la Sentencia nº 3/2019, de 13 de setembre, que conclou que no existeix dany efectiu i, per tant, tampoc responsabilitat comptable. Concretament, la Sentència afirma que:

> "*La responsabilidad contable se configura como una subespecie de la responsabilidad civil de naturaleza reparadora, de forma tal que la obligación que resulta de la responsabilidad contable tiene por objeto único y exclusivo la reparación de los daños y perjuicios efectivamente irrogados al erario público, y requiere, por tanto, que el daño sea efectivo, lo que significa que éste ha de ser real y no meramente potencial o posible, descartando especulaciones acerca de perjuicios contingentes o dudosos, por todas Sentencia de la Sala de Justicia de este Tribunal de Cuentas n° 29/2017 de 26 de septiembre. En este sentido, esta juzgadora entiende que dicha cantidad, aun cuando debería haber sido en su momento detraída de las retribuciones de los trabajadores del CENIT,* ***no puede considerarse alcance a efectos de responsabilidad contable en los términos expuestos, al tratarse de un perjuicio potencial y contingente cuantificado en un importe que está a día de hoy en proceso de devolución****, no solo en la Generalitat de Catalunya, sino en el resto de Comunidades Autónomas y en la Administración del Estado, habiéndose llevado a cabo a día de hoy en la mayor parte del sector público. Es decir, se trata de un importe que no cumple los requisitos fijados en el artículo 59.1 de la Ley 7/1988, de 5 de abril, de Funcionamiento del Tribunal de Cuentas*."

Aquest requisit suposa l'exclusió de responsabilitat comptable en tots aquells actes que, tot i ser contraris a l'ordenament jurídic, no han generat un perjudici efectiu a la hisenda pública (STJCo 32/2004, de 29 de desembre, o Interlocutòria de la Sala de Justícia 34/2021, de 27 d'octubre); per exemple, pagaments per serveis necessaris i efectivament prestats a l'Administració, que si no fossin retribuïts generarien un enriquiment injust per aquesta (STJCo 21/2005, de 14 de novembre, o 44/2007, de 20 de juliol).

En definitiva, la tramitació irregular de procediments administratius o pressupostaris no suposa, per si sola, responsabilitat comptable; només la genera si a més dona lloc a danys i perjudicis patrimonials concrets en l'erari públic (STJCo 10/2005, de 14 de juliol, i 11/2000, de 3 de juliol).

Com afirma la Sentència 6/2023, de 29 de juny, del Departament Tercer d'Enjudiciament:

> "*la responsabilidad contable es una responsabilidad por daños. En consecuencia, siendo imprescindible el incumplimiento por parte del gestor de las obligaciones que le competen, no se deriva directamente del hecho mismo de dicho incumplimiento, sino de*

la probada existencia y realidad de los daños individualizados, que son los que generan el deber de resarcimiento".

Aquest és el requisit més important als efectes d'aquest informe, per la qual cosa s'hi farà referència específica més endavant.

4) Que existeixi una relació de causalitat entre l'acció i omissió dels gestors de cabals públics i el dany produït.

El Tribunal acudeix aquí a les diverses teories existents: causalitat adequada (SJTCo de 17 de desembre de 1998), causalitat eficient (SJTCo 16/1999, de 30 de setembre) i, especialment, la teoria de la imputació objectiva, d'acord amb la qual una persona és responsable per fets que es trobin dins de l'àmbit de la seva competència, de manera que, per exemple, la delegació de facultats per part dels administradors d'una societat no els eximeix de responsabilitat per l'actuació dels que exercitin aquestes facultats per delegació, atès que aquesta delegació fou un acte voluntari, ni imposat ni degut (SJTCo 2/2009, de 18 de febrer).

5) Que existeixi dol, culpa o negligència greu per part dels gestors de cabals públics (element subjectiu de la responsabilitat comptable).

La jurisprudència del Tribunal de Comptes ha tingut moltes ocasions de pronunciar-se sobre les al·legacions, per part de les persones presumptes responsables comptables, de falta de dol, culpa o negligència greu en la seva actuació, atès que han hagut de fer front a situacions de greu mancança de mitjans personals i materials, que ha afectat la gestió dels serveis i ha acabat generant, sense possibilitat per part seva d'evitar-ho, un perjudici en els cabals públics.

En aquest sentit, l'article 40 LOTCo preveu, com a causa d'exempció de la responsabilitat, la impossibilitat del responsable de complir amb les seves obligacions amb els mitjans materials i personals de què disposava, i com a causa d'atenuació, el fet que el compliment de les obligacions hagués suposat un esforç desproporcionat.

Nogensmenys, atès que no existeix una normativa específica que delimiti l'abast de la negligència en relació a la responsabilitat comptable cal realitzar un anàlisi individualitzat, cas per cas. Així ho ha manifestat en reiterades ocasions el propi Tribunal de Comptes, entre d'altres, a la seva SJTCo 3/2008, de 31 de març, en la conclou que:

"ante la ausencia de una normativa específica que regule la naturaleza y alcance de la negligencia en relación con la responsabilidad contable, la ponderación de la diligencia exigible al gestor de fondos públicos ha de hacerse caso por caso".

Pel que fa al nivell de diligència exigida als gestors públics, sintetitza tota aquesta doctrina la SJTCo de 6 de febrer de 2008, segons la qual:

"*esta Sala de Justicia ha venido elaborando en aplicación del artículo 49.1 de la Ley 7/1988, de 5 de abril, una amplia doctrina sobre la diligencia exigible a un gestor de fondos públicos que no resulta compatible con las alegaciones de los recurrentes que se acaban de exponer. En primer lugar (Sentencias, entre otras, 16/04 de 29 de julio y 9/03, de 23 de julio) porque con carácter general debe afirmarse que al gestor de caudales públicos debe exigírsele, por la relevancia de su función que afecta al Patrimonio de la*

> *Comunidad, una especial diligencia en el ejercicio de sus funciones. En segundo término, y esto resulta de directa aplicación al caso enjuiciado, porque la detección de deficiencias organizativas en una oficina pública exige para que pueda considerarse que se actúa con la diligencia debida: a) Extremar especialmente las precauciones y, en consecuencia, reforzar la diligencia aplicable a la gestión concreta de que se trate (Sentencias 10/04, de 5 de abril y 2/03, de 26 de febrero). b) Comunicar a los órganos competentes las deficiencias organizativas detectadas (Sentencia 1/1999, de 12 de enero). c) Desplegar medidas para paliar los daños derivados de la deficiente organización (Sentencia 10/02, de 18 de diciembre)… En el presente caso no consta que se haya desarrollado ninguna de las conductas descritas por lo que debe entenderse que concurre negligencia grave y que estamos ante responsabilidades contables…".*

D'acord amb la citada jurisprudència, als gestors de fons públics els és exigible un molt especial nivell de diligència quan s'observen deficiències organitzatives o manca de mitjans, de manera que aquests han de:

- Extremar especialment les precaucions i, en conseqüència, reforçar la diligència aplicable a la gestió concreta de què es tracti (Sentència 2/2003, de 26 de febrer).
- Comunicar als òrgans competents les deficiències organitzatives detectades (Sentència 1/1999, de 12 de gener).
- Desplegar mesures per a pal·liar els danys derivats de la deficient organització (Sentència 10/2002, de 18 de desembre).

Respecte al **dol,** afirma la Sentència 6/2023, de 29 de juny, del Departament Tercer d'Enjudiciament, que:

> *"El Tribunal Supremo (Sentencia 500/2018, de 19 de septiembre, de la Sala de lo Civil), ha establecido que es suficiente que el deudor infrinja su deber jurídico de forma voluntaria, esto es, conscientemente de que con su comportamiento realiza un acto antijurídico, para que deban entenderse dolosamente queridos los resultados sin necesidad de que fueran intencionadamente perseguidos, pero que resultan consecuencia necesaria del acto realizado".*

Respecte a la **culpa o negligència greu**, precisa la SJTCo 2/2024, de 6 de febrer, que:

> *"la doctrina de esta Sala de Justicia respecto a la apreciación de negligencia grave en el ámbito de la responsabilidad contable -entre otras la sentencia de la Sala de Justicia n.º 4/2015 de 2 julio- exige un juicio de previsibilidad del resultado ante la conducta analizada, esto es, que «el demandado no haya desplegado en su actuación la debida diligencia, entendiendo que ésta obliga a adoptar las medidas correspondientes para evitar el resultado dañoso, previo un juicio de previsibilidad del mismo, de forma que es negligente quien no prevé debiendo hacerlo, lo que le lleva a no evitar, o previendo no ha tomado las medidas necesarias y ordenadas para evitar el evento».*

Per a poder afirmar l'existència de responsabilitat comptable **han de concórrer tots aquests *requisits sense excepció*** *(SJTCu de 8 de maig de 2012[3])*

2. MANCA DE CONCURRÈNCIA DELS ELEMENTS TÍPICS NECESSARIS PER APRECIAR RESPONSABILITAT COMPTABLE O DE QUALSEVOL ALTRE TIPUS A LA DIRECCIÓ GENERAL DE PRESTACIONS SOCIALS I A LES SEVES SUBDIRECCIONS GENERALS

2.1. EN LA GESTIÓ DE LA DIRECCIÓ GENERAL DE PRESTACIONS SOCIALS I LES SEVES SUBDIRECCIONS GENERALS NO S'APRECIEN ELS ELEMENTS TÍPICS NECESSARIS PER A QUÈ CONCORRI LA RESPONSABILITAT COMPTABLE O DE QUALSEVOL ALTRE TIPUS DELS SEUS GESTORS

Al llarg del present escrit d'al·legacions s'han exposat els motius que veritablement han generat els pagaments indeguts a la gestió de les prestacions gestionades per la Direcció General de Prestacions Socials i les mesures que s'han implementat per garantir la correcta detecció, gestió, seguiment i control dels expedients, en el degut temps i forma, per evitar prescripcions de crèdits de la Hisenda de la Generalitat de Catalunya.

Atesa l'extensió de l'anàlisi ja realitzat no es reproduiran, en aquest apartat, el resum de les actuacions realitzades i les mesures implementades pels responsables dels diferents àmbits de gestió (ens remetem a les al·legacions Primera i Segona del present escrit), si bé és precís concloure que les mateixes demostren àmpliament que no concorren els elements típics necessaris de la responsabilitat comptable.

En aquest sentit, cal tenir especialment en consideració que:

- La Direcció General de Prestacions Socials i les seves Subdireccions Generals, els seus gestors públics i equips han demostrat una especial diligència en el compliment de les seves obligacions, sense que en cap cas es pugui atribuir una deixadesa en el seguiment i sigil·li de les mateixes.

  En aquest sentit, han aplicat tots els seus esforços i mitjans, en alguns casos, de forma inclús desproporcionada atesa les característiques de les eines tecnològiques i les seves limitacions, així com la manca de personal estructural de forma sostinguda en el temps, a detectar els expedients amb pagaments indeguts i reclamar-los amb la màxima agilitat.

  En el cas de la Subdirecció General de la Renda Garantida de Ciutadania, la declaració de prescripció sempre ha anat precedida d'un informe individualitzat que quantifica el deute en cada expedient i conclou si, efectivament, el deute és o no reclamable atès els fets acreditats en l'expedient i el moment de la seva detecció i reclamació. Per tant, prèviament a la declaració de prescripció s'han realitzat totes les actuacions procedimentals i administratives de comprovació legalment previstes per a incoar el corresponent procediment de reintegrament de la prestació indeguda, analitzant-se si efectivament concorren o no les circumstàncies excepcionals regulades a l'article 7 i 13 de la LRGC i, en cas negatiu, si s'ha produït o no la prescripció i el seu abast.

  No existeix cap dubte, doncs, de què han exercit les seves funcions amb la diligència exigida a un ordenat empresari o representant legal, assimilable a la d'un bon pare de família a la que es refereix l'article 1104 del Codi Civil, tal i com exigeix la jurisprudència del Tribunal de Comptes.

Sempre que ha estat possible, s'han iniciat de forma efectiva les actuacions administratives o judicials dirigides a recuperar els fons públics indegudament abonats, per tal d'evitar la producció d'un dany efectiu als cabals públics, encara que fos parcialment per a recuperar la part del deute no prescrit.

En conclusió, com ha quedat palès al llarg del present escrit, davant les deficiències organitzatives i la falta de personal, s'ha constatat una diligència reforçada dels gestors als efectes d'evitar lesions danyoses o perjudicials a l'erari públic, aplicant tot tipus de mesures, algunes de les quals, com l'aprovació del Pla d'Integritat, no són obligatòries a les Administracions Públiques i esdevenen una pràctica innovadora i exemplar.

En darrer terme, s'ha mantingut totalment informat als òrgans competents sobre les deficiències organitzatives detectades, fet que ha permès desplegar mesures per a pal·liar els danys derivats de la deficient organització.

- Atès l'exposat en el punt anterior, no s'aprecia relació de causalitat entre la possible acció i omissió dels gestors públics i el potencial dany produït.

- Els casos en què s'han detectat pagaments indeguts prescrits no es deuen a una acció o omissió directament i únicament atribuïble als gestors públic ni a la potencial falta de coneixements tècnics, sinó a la falta de mitjans que garanteixin la correcta detecció i tractament, així com a les circumstàncies conjunturals que han coincidit en el temps, com per exemple, la pandèmia de la Covid-19 i el col·lapse que aquesta va suposar als equips del Departament.

- Si bé és cert que els crèdits exigibles prescrits poden causar dany a l'erari públic, cal tenir en consideració el perfil social i vulnerables dels deutors, el qual dificulta i arribar a impedir que, tot i la reclamació de les quantitats en el deguts temps i forma, aquestes siguin efectivament retornades.

  Així, només cal posar en relació quin és percentatge de l'import reclamat ha estat efectivament retornat pels ciutadans per constatar que és totalment i absolutament desproporcionat esmerçar esforços en determinar imports prescrits que mai podran ésser reclamats i retornats pels ciutadans, no només per haver transcorregut el termini màxim de 4 anys per a la seva determinació i persecució, sinó per la impossibilitat material i manifesta d'aquest tipus d'usuaris a afrontar la devolució d'aquestes quantitats.

  En aquest sentit, tal i com s'exposa a continuació, el benefici obtingut de la reclamació de dites quantitats no compensa la despesa generada per a la seva reclamació, i, per tant, no existeix un menyscapte efectiu en els cabals públics (que és un dels requisits essencials pel sorgiment de la responsabilitat comptable).

  Si s'analitza aquesta informació per les diferents prestacions gestionades per la Direcció General de Prestacions Socials s'observa que:

  (1) Renda Garantida de Ciutadania

  En el quadre següent, es posa en relació el deute total reclamat en relació a l'efectivament retornat entre els exercicis 2019 a 2024. S'inclouen tots els expedients amb pagament indegut reclamat (4551:

alguns han estat totalment retornats) i no únicament els que actualment es troben pendents totalment o parcialment (4300 expedients):

Any alta expedients	Núm. Exp.	Import total deute	Import satisfet	Import pendent de satisfer
2019	10	79.545,26	47.082,21	32.463,05
2020	1	10.825,90	0,00	10.825,90
2021	16	105.141,11	77.608,81	27.532,30
2022	220	1.835.494,71	338.401,88	1.497.092,83
2023	957	5.199.702,19	508.014,44	4.691.687,75
2024	3.347	24.417.239,75	685.730,36	23.731.509,39
TOTAL	4.551	31.647.948,92	1.656.837,70	29.991.111,22

Com es pot observar, de l'import total reclamat només s'ha recuperat un 5,23 % del deute total reclamat entre 2019 i 2024.

D'altra banda, si posem l'import del deute de 2.760.717,05 € declarat prescrit d'ofici en relació amb la despesa total de la nòmina de la prestació de la RGC satisfet entre els exercicis 2017 a 2024, es constata que l'import de prescripció només representa un 0,11% del total de nòmina abonada.

Exercici		Resolució juliol		Resolució maig		Suma imports	Total nòmina setembre 2017 - desembre 2024	%
		Expedients	Import	Expedients	Import			
2021		185	1.513.370,75 €	22	203.274,19 €	1.716.644,94 €		
2022		116	720.133,57 €	11	63.320,94 €	783.454,51 €		
2023	(gener - juliol)	114	189.560,59 €	3	3.463,91 €	193.024,50 €		
2023	INICI PLA DE XOC (setembre - desembre)	8	27.937,12 €	3	35.334,83 €	63.271,95 €	2.572.937.777,48 €	0,11
2024		5	4.321,15 €	0	0,00 €	4.321,15 €		
Total		428	2.455.323,18 €	39	305.393,87 €	2.760.717,05 €		

(2) Restants prestacions de dret subjectiu

	IMPORT TOTAL DEL DEUTE		DEUTES PRESCRIT		IMPORT COBRAT		DEUTES A VIES DE CONSTRENYIMENT	
	Nombre de deutes 2020-2024	2020-2024	Nombre de deutes 2020-2024	2020-2024 (prescrit 2024-28)	Nombre de deutes 2020-2024	2020-2024	Nombre de deutes 2020-2024	2020-2024
Dependència	190.640	45.014.401,21	260	368.482,63	124.229	22.702.939,20	3.141	2.074.687,10
PNC	15.281	32.638.225,64	0	0,00	9.751	12.550.247,54	3.561	11.339.251,06
Complement PNC	8.153	10.294.649,60	0	0,00	2.709	1.806.294,29	989	1.163.762,35
Despeses de la Llar	1.043	214.749,48	0	0,00	578	80.991,33	51	8.068,54
Complement pensions estatals no activables	302	472.073,13	0	0,00	57	55.757,82	23	35.526,27
Necessitats bàsiques	343	808.651,22	0	0,00	133	191.235,62	13	74.804,21
RGC >65 anys	93	347.345,48	0	0,00	19	37.283,00	4	19.307,61
Cònjuge Supervivent	252	13.078,12	0	0,00	215	10.532,12	0	0,00
TOTAL	216.107	89.803.173,88	260	368.482,63	137.691	37.435.280,92	7.782	14.715.407,14

És evident que la concurrència de l'elevat nombre de persones deutores que, atesa la seva situació, resulten insolvents i no poden fer front a la devolució del pagament indegut no pot comportar, en cap cas, que les declaracions generals de prescripció del deute acabin reflectint, com imputable a gestors públics concrets, un perjudici als cabals públics que, en realitat, no els hi és atribuïble.

- En relació a l'exposat en el punt anterior, pel que fa a la Renda Garantida de Ciutadania, cal tenir present que l'entrada en vigor del Decret llei 11/2024, de

17 de desembre, suposa un punt d'inflexió en la consideració dels deutes de pagament indegut com a no exigibles quan es compleixen els requisits de la seva Disposició Addicional primera. Aquesta circumstància esdevé cabdal atès que, si el deute no és exigible normativament, el potencial dany a l'erari públic per la no reclamació (perquè, com s'ha indicat, no es pot reclamar als ciutadans la seva devolució) no existeix ni, per tant, pot ésser imputable ni considerar que concorren els supòsits de la responsabilitat comptable ni de qualsevol altre tipus en els gestors públics.

- En darrer terme, tenint en consideració l'exposat en els punts anteriors, no s'aprecia ni dol, ni culpa ni negligència atribuïble als gestors.

2.2. ELS EXPEDIENTS ADMINISTRATIUS DE RESPONSABILITAT COMPTABLE INCOATS PER LA SECRETARIA GENERAL D'ECONOMIA I HISENDA DE LA GENERALITAT I EL PROPI TRIBUNAL DE COMPTES JA S'HAN PRONUNCIAT EN RELACIÓ A LA POTENCIAL RESPONSABILITAT COMPTABLE VINCULADA A LA GESTIÓ DE LES PRESTACIONS GESTIONADES PER LA DIRECCIÓ GENERAL DE PRESTACIONS SOCIALS

Addicionalment al compliment dels requisits anteriorment esmentats, és important reiterar que la possible responsabilitat comptable dels gestors públics derivada de la gestió i expedients de pagaments indeguts de les prestacions de la Direcció General de Prestacions ja han estat objecte d'anàlisi i valoració per part del Departament d'Economia i Hisenda de la Generalitat i pel propi Tribunal de Comptes a resultes dels expedients de responsabilitat comptables 3/2024 i 4/2024 incoats per la pròpia Generalitat de Catalunya.

De conformitat amb la disposició transitòria primera del TRLFPC, s'ha aplicat el Reial decret 700/1988, d'1 de juliol, sobre expedients administratius de responsabilitat comptable derivats de les infraccions previstes en el títol VII de la Llei general pressupostària (en endavant "Reial decret 700/1988, d'1 de juliol").

En els procediments referenciats s'han respectat els aspectes competencials i procedimentals d'acord amb el que preveu el TRLFPC, la Llei 39/2015, d'1 d'octubre i el Reial decret 700/1988, d'1 de juliol i s'han analitzat exhaustivament els requisits exigits, concloent-se que no concorre responsabilitat comptable per raons diverses, les quals poden ser igualment projectades sobre altres expedients amb característiques similars:

- Insuficiència històrica de mitjans, tant humans com materials, per tal de poder assumir un volum tan elevat de tràmits com els necessaris en l'àmbit de la gestió de prestacions.

- Escenari de desbordament respecte a la revisió i eventual tramitació del reintegrament de prestacions indegudes.

- Insuficiència pressupostària, derivada de la situació econòmica general.

- Mancança d'eines informàtiques i tecnològiques adequades, per la qual cosa la tramitació era en gran part manual i amb eines informàtiques obsoletes.

En segon lloc, tal i com s'ha indicat, és essencial remarcar que aquests expedients han estat objecte de revisió per part del Tribunal de Comptes, que, en la seva condició de màxim òrgan fiscalitzador dels comptes públics de l'Estat i titular de la jurisdicció comptable, ha determinat expressament la inexistència d'indicis de responsabilitat comptable.

Així, en tant que el Tribunal de Comptes valida la finalització dels procediments en els termes establerts, va assumir com a correctes tant les conclusions com la tramitació duta a terme per la Conselleria d'Economia i Hisenda de la Generalitat. En aquest marc, les conclusions de la Sindicatura de Comptes i del Tribunal de Comptes haurien de ser coincidents i extensibles als possibles fet nous que es produeixen derivats de les mateixes circumstàncies ja valorades i resoltes pels màxims òrgans fiscalitzadors.

2.3. EN RELACIÓ ALS EFECTES DEL DECRET LLEI 11/2024, DE 17 DE DESEMBRE EN RELACIÓ ALS EXPEDIENTS DE LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA AMB DEUTES DE PAGAMENTS INDEGUTS

Pel que fa als pagaments indeguts de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania no pot obviar-se els efectes de l'aprovació del Decret llei 11/2024, de 17 de desembre, el qual regula en el seu article 3 i a la seva Disposició Addicional Primera en quins supòsits els crèdits s'han de considerar no exigibles per a la Hisenda Pública de la Generalitat de Catalunya.

D'acord amb dita regulació, en el cas que el deute esdevingui no exigible no és necessari invocar la prescripció, atès que, tal i com s'exposa a l'informe jurídic que s'acompanya com a Document número 19, ambdues constitueixen una causa d'extinció del mateix.

Així doncs, en la mesura que dita norma estableix la no exigibilitat d'aquestes quantitats a persones afectades —que, a més, formen part de col·lectius vulnerables— no és procedent invocar la prescripció. En cap cas pot considerar-se prescriptible un dret de l'Administració que, legalment, no és exigible i que, per tant, ja no és reclamable.

Addicionalment, no pot obviar-se que la proposta de revisar individualment cadascun dels expedients amb la finalitat de determinar si ha concorregut o no la prescripció comportaria una despesa de recursos econòmics i personals ineficaç, que contravindria el principi d'eficiència que ha de presidir l'actuació de l'Administració Pública, especialment tenint en compte que aquesta revisió conclouria, en qualsevol cas, amb la declaració d'inexigibilitat de les quantitats percebudes.

Finalment, des del punt de vista de la responsabilitat comptable, no pot apreciar-se responsabilitat per part del personal de l'Administració, atès que no es dona el requisit fonamental de l'existència d'un perjudici econòmic per als cabals públics, ja que les quantitats percebudes no són, legalment, exigibles en aplicació del Decret llei 11/2024, de 17 de desembre. És a dir, en la mesura que els deutes no són exigibles i, per tant, la no reclamació dels mateixos no produeix un dany a l'erari públic, no es dona el requisit de perjudici econòmic que exigeix la normativa i jurisprudència vigent per a considerar que existeix responsabilitat comptable o de qualsevol altre tipus.

En conclusió, és d'interès del Departament de Drets Socials i Inclusió que es tinguin en consideració les al·legacions formulades d'antuvi, les quals comporten no es pugui considerar que els fets descrits al projecte d'informe de fiscalització suposen la presumpta infracció dels citats preceptes o de qualsevol altra tipus, en el benentès que, tal i com ha estat àmpliament constatat al llarg del present escrit, l'actual equip de gestors públics de la Direcció General de Prestacions Socials en general, i de les seves Subdireccions Generals en particular:

- Han gestionat els drets econòmics de la Hisenda de la Generalitat garantint l'íntegre i total compliment de les disposicions regulades de la seva gestió, liquidació, inspecció i recaptació i ingrés en el Tresor, implementant totes les mesures de diligència deguda al seu abast per evitar nous pagaments indeguts i la seva potencial prescripció, analitzant el riscos inherents i residuals a la gestió i exercint una curosa comunicació a l'equip polític i directiu del Departament sobre la situació detectada al juliol de 2023.

- Han gestionat els drets econòmics de la Hisenda de la Generalitat amb el màxim sigil·li, sense que en cap cas els hi pugui ésser atribuïble un supòsits d'abastament o malversació en perjudici de la Generalitat de Catalunya, especialment tenint en compte que, com ha estat provat anteriorment, no és cert que no s'hagin revista expedients anteriors a l'any 2019.

En el cas de la prestació de la Renda Garantida de Ciutadania, l'entrada en vigor del Decret llei 11/2024 ha comportat l'eliminació del possible dany a la hisenda pública de la Generalitat de Catalunya en tant que els crèdits no satisfets que compleixen els requisits de la seva Disposició Addicional Primera tenen la consideració de no exigible. Per tant, ens trobem davant de crèdits que en no ésser exigibles, la seva manca de reclamació no genera dany a l'erari públic ni, per tant, comporta cap tipus de responsabilitat, ni comptable ni de qualsevol altre tipus, dels seus gestors

AL·LEGACIONS DE LA DIRECCIÓ GENERAL DE L'AUTONOMIA PERSONAL I DE LA DISCAPACITAT

QUARTA. EN RELACIÓ A LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES GARANTIDES GESTIONADES PER LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE GESTIÓ DE PRESTACIONS

1. CONSIDERACIONS GENERALS EN RELACIÓ AL PROCEDIMENT DE RECONEIXEMENT DE LES PRESTACIONS DE DEPENDÈNCIA

Tal i com s'ha indicat anteriorment, el 66,42% del total de deutes prescrits no s'ha pogut reclamar perquè ja van entrar prescrits al sistema d'informació amb el que es fan els pagaments d'aquestes prestacions econòmiques de Dependència.

Des de l'agost de 2024, amb l'arribada del nou equip de govern, es va dur a terme una anàlisi exhaustiva del procés de valoració de la dependència i de la posterior resolució del Programa Individual d'Atenció (PIA), que determina la prestació o servei corresponent. Aquesta revisió va posar de manifest les dificultats derivades de l'augment progressiu del volum de sol·licituds, gestionades amb els mateixos recursos humans des de fa anys, d'augment dels temps d'espera i de resolució, i moltes mancances del sistema informàtic, principalment.

Davant aquesta situació, el 9 de desembre de 2024, l'Honorable Consellera de Drets Socials i Inclusió va presentar a l'opinió pública un pla de xoc per millorar la gestió de la dependència i la discapacitat, amb l'objectiu final de reduir els temps d'espera i de resolució. Aquest pla es va presentar al Govern l'endemà, 10 de desembre de 2024.

El pla de xoc està alineat amb el Pla d'Acció del Departament de Drets Socials i amb el marc del Pla de Govern de la XV legislatura. Inclou mesures per simplificar i digitalitzar els processos, així com per millorar i ampliar les plantilles de professionals, amb l'objectiu de reduir els terminis.

- La redefinició del model de càlcul de la capacitat econòmica (CAPECON) de la persona dependent i la posterior automatització d'aquest càlcul. En la redefinició del model de càlcul treballem per establir una fórmula més simple que comportarà un estudi previ i una posterior modificació de l'Ordre que el regula. També estem treballant per automatitzar el càlcul que actualment es fa de manera manual. Segons aquest càlcul la persona rep més o menys quantitat de prestacions o copaga més o menys el servei que se li atorga en el marc de la dependència. Aquesta mesura ha de permetre agilitzar l'actual càlcul i amb l'automatització fer revisions periòdiques d'ofici dels 286.662 expedients de prestacions de dependència, la qual cosa comportarà més detecció de pagaments indeguts però amb imports més petits i menys risc de prescripció. Aquesta mesura es preveu que estigui totalment implantada, el juny de 2026, i permetrà fer revisió periòdiques d'ofici. Mentrestant ampliarem el nombre de personal per fer el càlcul de les capacitats econòmiques de les persones dependents i, per tant reduir el termini de tramitació, cosa que comportarà reduir el risc de pagaments indeguts. En el nou contracte de servei que està en licitació pels anys 2026 i 2027 s'han inclòs la revisió de 21.000 expedients d'ofici anualment.

- Automatització de les baixades de grau. Cal dir que la revisió de la prestació en casos de baixada de grau (per exemple de grau III a grau II) hauria de tenir efectes des de la mateixa revisió. S'està treballant per a l'automatització de les baixades de grau en l'aplicatiu de la dependència, la qual estarà implementada a juliol de 2025. Actualment, la revisió de la prestació en les baixades de grau es fa des de la data de revisió de grau, cosa que genera augment dels imports dels pagaments indeguts, com de les quantitats prescrites.

- Millorar la fitxa del contracte programa que permet la contractació de personal a les ABSS per realitzar entre d'altres, el PIA. S'està valorant aquesta opció, però paral·lelament s'implantaran reunions periòdiques a escala superior al tècnic amb les ABSS per dissenyar accions d'impacte per reduir els temps de tramitació del PIA (inicials i de revisió). En aquest àmbit també es contractarà personal per a la Direcció General de l'Autonomia Personal i la Discapacitat per agilitzar el procés de PIA, tant les inicials com sobretot les revisions Dels 40 expedients que ha prescrit la reclamació dels pagaments indeguts s'ha detectat que alguns ja venen caducats des de les ABSS que tarden més de 4 anys des de la resolució de la revisió grau a la resolució del nou PIA.

- Des del passat 24 d'abril de 2025 que està implementada la calculadora intel·ligent que permet reduir el temps d'espera i simplifica el càlcul de costos i copagaments associats als PIA.

- Implementar el projecte vSocial a les ABSS. Aquesta mesura permetrà reduir els terminis des que el procés entra en les ABSS fins que s'emet la resolució, bàsicament en la seva valoració. Estarà finalitzada el juny de 2026.

- Introducció automàtica del PIA al sistema de la dependència (SIDEP). Actualment, els PIA s'introdueixen de manera manual al SIDEP la qual cosa provoca un endarreriment en la gestió i actualització d'aquests. La seva automatització permetrà reduir els terminis, la qual cosa revertirà positivament en reduir el temps per detectar pagaments indeguts. Aquesta mesura estarà finalitzada el juny de 2026.

- En l'etapa de l'entrada de la sol·licitud de dependència fins a la resolució de grau també s'estan implementant actuacions que revertiran en la disminució del temps d'espera com aprovació del Decret Llei de Valoracions, implementació del simulador de la dependència, impulsar el projecte vSocial als SEVAD, generació i enviament de BVDs als SEVAD, bolcat de dades detall de BVDs, etc. També n'hi ha en l'àmbit d'augmentar els recursos humans per fer valoracions i agilitzar processos.

Cal també fer esment de l'estratègia de transformació digital en l'àmbit de la Dependència i la Discapacitat, on s'han establert dues línies de treball que agrupen diverses iniciatives i mesures orientades a impulsar la millora i la transformació digital dels serveis prestats que són:

- El pla de xoc esmentat anteriorment.

- Reprioritzar el desplegament dels projectes TIC i establir un Pla de transformació digital de la Dependència i Discapacitat (2025-2026).

2. MESURES I PLANS DE MILLORA IMPULSATS PER LA DIRECCIÓ GENERAL DE L'AUTONOMIA PERSONAL I LA DISCAPACITAT

La Direcció General de l'Autonomia i la Discapacitat gestiona el procés de la dependència i és qui té la responsabilitat del reconeixement del dret de les prestacions econòmiques i del càlcul del seu import i les revisions posteriors. D'acord amb la *Llei 39/2006, de 14 de desembre de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència* entra la data d'entrada de la sol·licitud i la de la resolució de reconeixement de la prestació de dependència no haurien de passar més de 6 mesos. La realitat ens ha portat a més que doblar aquest termini. Com a indicadors d'activitat l'any 2024 es van resoldre 128.989 expedients de valoració de grau i 167.406 expedients PIA. No obstant això, van quedar pendents 52.696 valoracions de grau i 55.827 PIA pendents. Es van rebre 72.942 sol·licituds inicials, 65.671 sol·licituds de revisió i 2.873 recursos de la valoració, en total 141.486 sol·licituds.

Actualment, el Departament de Drets Socials i Inclusió està immers en un important procés de transformació digital que permetrà realitzar actualitzacions de capacitats econòmiques de les persones que reben de manera periòdica prestacions o serveis, tant si són de dependència com si es tracta d'altra tipologia, i posteriorment, en els casos en que es detectin canvis substancials en les capacitats econòmiques de les persones, poder fer la corresponent revisió dels seus expedients de manera automatitzada.

La Direcció General d'Autonomia Personal i la Discapacitat està treballant en mesures per reduir el termini de tramitació dels acords PIA (també de la valoració de grau) i reduir el risc de pagaments indeguts.

Aquestes mesures es basen en:

- Agilitzar el càlcul de la capacitat econòmica de les persones dependents mitjançant l'ús d'eines d'interoperabilitat. Aquesta mesura estarà implementada a juny de 2026.

- Ampliar l'equip de suport extern que treballa el càlcul de les capacitats econòmiques. Aquesta mesura s'està treballant actualment per tenir-ho implementat abans de final d'any

- Coordinar reunió amb les Àrees Bàsiques de Serveis Socials – ABSS - que estan per sobre de la mitjana del temps d'espera i dissenyar accions d'impacte per reduir el temps de tramitació. Aquesta mesura s'implementarà abans de l'estiu.

- Definir indicadors de resultat a la Fitxa de Contracte Programa 2026 de les diferents ABSS per informar i rendir comptes del temps mig d'espera de cada ABSS, i si s'escau introduir sistema de penalitzacions. Aquesta mesura estarà operativa a partir de l'1 de gener de 2026.

- Continuar amb el procés de transformació digital que permetrà realitzar actualitzacions de capacitats econòmiques de les persones que reben de manera periòdica prestacions o serveis, i posteriorment, en els casos en que es detectin canvis substancials en les capacitats econòmiques de les persones, poder fer la corresponent revisió dels seus expedients de manera automatitzada. Aquesta mesura estarà implementada a juny de 2026

- Automatització de les baixades de grau. Cal dir que la revisió de la prestació en casos de baixada de grau (per exemple de grau III a grau II) hauria de tenir efectes des de la mateixa revisió. Actualment, la revisió de la prestació en les baixades de grau es fa des de la data de revisió de grau, cosa que genera augment dels imports dels pagaments indeguts, com de les quantitats prescrites. S'està treballant per a l'automatització de les baixades de grau en l'aplicatiu de la dependència, la qual estarà implementada a juliol de 2025.

- Impulsar el projecte vSocial a les ABSS. Es tracta que totes les ABSS disposin de la mateixa eina valoradora per poder fer els PIA's. Aquesta mesura estarà implementada a juny de 2026.

- Introducció automàtica de PIA's al sistema de la dependència (SIDEP). A dia d'avui es fa de manera manual cosa que alenteix el procés. Aquesta mesura estarà implementada el juny de 2026.

- Augmentar els recursos humans de la Direcció General d'Autonomia Personal i la Discapacitat per tal de donar un impuls a les millores esmentades. Es preveu que vagi a acord de govern el 20 de maig de 2025.

- Aprovació un decret llei de valoracions per facilitar els processos i reduir els terminis. Es preveu que estigui aprovat a octubre de 2025.

- S'ha instat a nivell estatal a modificar la Llei de la dependència perquè en cas de defunció no s'hagi de reclamar el pagament indegut del mes en curs que resta des de la data de defunció.

- La Comissió d'Experts per a la Transformació de l'Administració de la Generalitat (CETRA), formada per un grup de 68 experts en administració pública, governança i digitalització ha prioritzat 10 tràmits de la Generalitat, entre els quals està el de la dependència (també el de la discapacitat) per tal de reduir el temps efectiu de tramitació per millorar l'eficiència i l'eficàcia en la prestació dels serveis; facilitar la tramitació telemàtica; incrementar l'autonomia de la ciutadania en el procés de tramitació; millorar el disseny del tràmits; i millorar la satisfacció de les persones usuàries (durant el 2024 es van rebre 6.900 consultes, queixes i suggeriments (CQS) sobre la dependència, un 15,4% del total de CQS rebudes pel Departament de Drets Socials i Inclusió). Des del Departament de Drets Socials i Inclusió ja es porten mesos treballant amb el CETRA per fer les millores realitat.

Les diferents mesures revertiran en disminuir els temps de tramitació, en actualitzar periòdicament les capacitats econòmiques i en reduir a la mínima expressió les prescripcions de pagaments indeguts. Cal dir també que pel que fa als acords PIA, aquest inclouen la llegenda que "La persona beneficiària haurà de comunicar a aquest òrgan gestor qualsevol canvi en les condicions inicials que varen motivar la concessió de la/les prestació/ions a que fa referència aquesta resolució", no obstant això, no és motiu suficient per a què això passi.

A continuació es reprodueix el fluxograma del procediment de dependència, així com la seva evolució amb l'aplicació del pla de millor de la dependència i l'aplicació dels sistemes d'informació vinculats.

Annex 1 – Dependència Reconeixement de grau

Fases del procés

Detall del procés

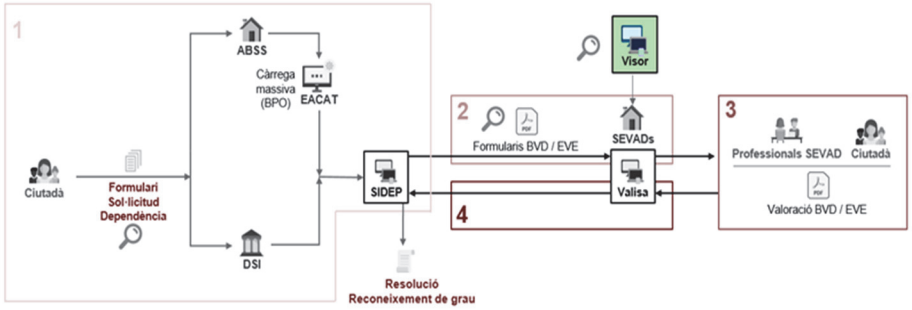

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials i Inclusió

Annex 1 – Dependència Reconeixement de grau

Fases del procés

Detall del procés

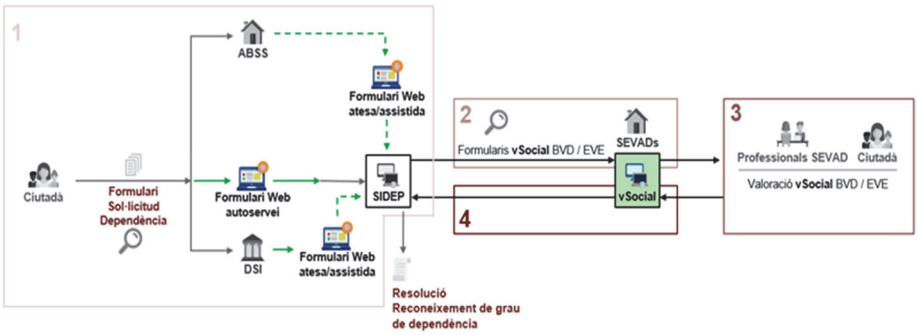

Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials i Inclusió

Annex 2 – Dependència Programa Individualitzat d'Atenció (PIA)

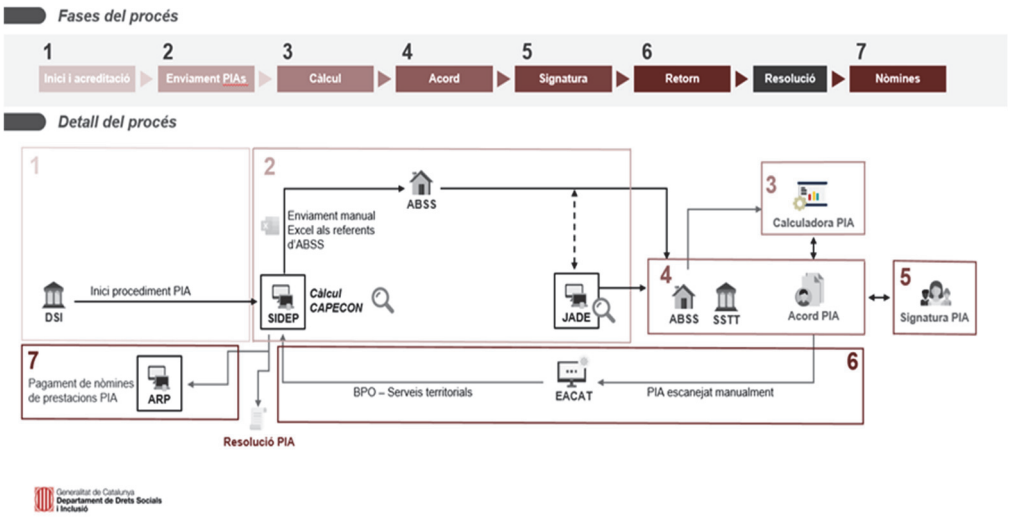

Annex 2 – Dependència Programa Individualitzat d'Atenció (PIA)

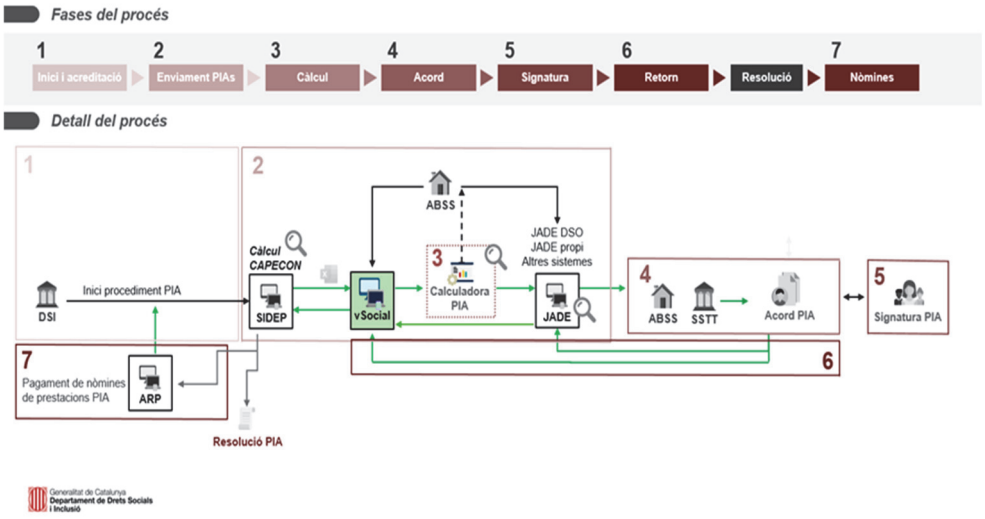

I, en virtut d'allò exposat,

SOL·LICITA

Que es tinguin per formulades, en el degut temps i forma, les presents al·legacions i per aportada la documentació que les acompanya, s'admetin als efectes legals i procedimentals oportuns i, en la seva virtut, s'acordi:

(i) Tenir per formulades les manifestacions contingudes en relació a les actuacions vinculades al Pla de Govern de la XV Legislatura i al Pla Departamental, així com en relació a les restants consideracions reflectides en el present escrit.

(ii) Reproduir el contingut de les presents al·legacions a l'informe de fiscalització definitiu i/o, en tot cas, detallar les mesures preventives i millores en la gestió implementades pel Departament de Drets Socials i Inclusió que es detallen en el present escrit d'al·legacions.

(iii) Estimar les al·legacions formulades per la Direcció General de Prestacions Socials i les seves Subdireccions Generals i, en base a les mateixes, considerar que no concorren els elements típics de responsabilitat comptable o de qualsevol altre tipus a què fa referència el projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C pel presumpte incompliment de les lletres a), b) i d) de l'article 84 del TRLFPC en relació al seu àmbit competencial.

(iv) Estimar les al·legacions formulades per la Direcció General d'Autonomia Personal i la Discapacitat i la seva Subdirecció General i, en base a les mateixes, considerar que no concorren els elements típics de responsabilitat comptable o de qualsevol altre tipus a què fa referència el projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C pel presumpte incompliment de les lletres a), b) i d) de l'article 84 del TRLFPC en relació al seu àmbit competencial.

Barcelona, a la data de signatura electrònica.

Sra. Mònica Martínez Bravo
Honorable Consellera de Drets Socials i Inclusió

Assumpte 11/2023-C Departament de Dret Socials: prestacions econòmiques de dret subjectiu, exercici 2022 (Part 2)

A LA SINDICATURA DE COMPTES

SRA. MÒNICA MARTINEZ BRAVO, HONORABLE CONSELLERA DEL DEPARTAMENT DE DRETS SOCIALS I INCLUSIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA, compareix davant la Sindicatura de Comptes i, com millor procedeixi en Dret, atentament

EXPOSA

I. Que, en data 10 d'abril de 2025, es va notificar el projecte d'informe de fiscalització núm. 11/2023-C, corresponent a Departament de Drets Socials: prestacions econòmiques de dret subjectiu, exercici 2022, per emetre al·legacions a la consellera Hble. Sra. Mònica Martínez Bravo, i s'atorgà un termini de deu dies hàbils a comptar des de l'endemà de la recepció de la notificació per a formular al·legacions.

II. Que, en data 23 d'abril de 2025, es sol·licità una ampliació del termini per a formular al·legacions al projecte d'informe de fiscalització núm. 11/2023-C.

III. Que, mitjançant el present escrit es formulen, en el degut temps i forma, les següents

AL·LEGACIONS

AL·LEGACIONS DE LA DIRECCIÓ GENERAL D'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA: PRESTACIONS ECONÒMIQUES PER A JOVES TUTELATS I EXTUTELATS

CINQUENA. EN RELACIÓ A LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES GARANTIDES GESTIONADES PER LA SUBDIRECCIÓ GENERAL DE GESTIÓ DE PRESTACIONS. PRESTACIÓ EXTUTELATS DE LA DGAIA

1. INTRODUCCIÓ

La Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència constata els problemes de supervisió i seguiment dels requisits que han de complir els beneficiaris de les prestacions per a persones extutelades (prestació econòmica i prestacions d'habitatge, principalment) senyalats per l'informe de la Sindicatura de Comptes en el període analitzat (2019-2022).

La situació descrita és el resultat d'un conjunt de factors i circumstàncies en què conflueixen, tal i com indiquen les dades que s'exposen a continuació, i entre d'altres:

- L'increment del nombre de persones beneficiàries, en bona part atribuïble a la massiva arribada de joves migrats sols que fan la transició a la vida adulta des de la tutela pública en un període de temps molt curt.

- La dificultat per absorbir i assumir el flux creixent de persones a atendre, totes elles vulnerables, i en que escau integrar els objectius socioeducatius d'integració social i laboral, amb la gestió economicoadministrativa i el seguiment d'unes prestacions que s'abonen mensualment, tenint en compte que hi predomina un perfil de professional educatiu, no de gestor i tramitador administratiu.

- El desequilibri generat en poc temps entre el volum de població beneficiària i els recursos disponibles per atendre-la, que no s'han pogut sincronitzar correctament, pels escenaris coneguts d'insuficiència pressupostària derivats de la situació econòmica general.

- La inadequació del marc normatiu per respondre als constants canvis en la situació sociolaboral de les persones beneficiàries de les prestacions, titulars en molts casos de contractes temporals de durada molt breu, que han obligat a constants processos d'extinció i represa de prestacions, prèvia petició de contractes i nòmines als beneficiaris.

- Les dificultats per obtenir dades fiables de comprovació o seguiment del compliment per la mancança o inadequació d'eines tecnològiques, bé per dispersió de les dades en diferents aplicatius (com Sini@ prestacions o Sini@ expedient assistencials, per esmentar un cas), bé per la no disponibilitat d'algunes de les eines ara emprades per la Sindicatura de Comptes, com les bases de cotització de les persones beneficiàries, i que, en absència de nòmines i contractes dels beneficiaris, poden ser útils per una primera comprovació del compliment del requisit del límit d'ingressos i adoptar les corresponents mesures correctores.

- I, en darrer terme, i no menys important, el gran volum i rellevància social de les altres funcions que ha de complir mentrestant la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, entre elles, la tutela, i la cura de milers d'infants i adolescents desemparats; la provisió de recursos familiars, institucionals i econòmics ordinaris i d'emergència per acollir-los i atendre les seves necessitats bàsiques; l'atenció específica dels joves migrats sols, també anomenats menors estrangers no acompanyats, a la massiva arribada dels quals es fa referència en apartats posteriors; o el desplegament de programes especialitzats d'atenció per necessitats socials de gran rellevància, com la cura i protecció de víctimes de violència sexual (Barnahus) o l'atenció i la mediació en casos de menors de 14 anys (inimputables) que han comés infraccions penals.

Conscient d'aquestes dificultats, no obstant, la DGAIA ja va començar a desplegar a partir del període 2020-2022, un conjunt d'actuacions orientades a simplificar la gestió, facilitar el suport i la supervisió i reduir l'impacte que podrien tenir sobre la situació vulnerable de les persones beneficiàries les demores en les revisió de les prestacions, i quan era el cas, la corresponent extinció i reintegrament de les quantitats percebudes indegudament, entre elles:

- En matèria de gestió, la creació i dotació del Servei de Valoració i Seguiment de les Persones Joves Tutelades (SEVAP), per assumir el suport educatiu i els seguiment

administratiu del gran volum de noves persones beneficiàries. L'objecte d'aquest servei és facilitar el compliment dels compromisos assumits per les persones joves extutelades en relació amb els recursos de suport personal, formatius i laborals necessaris oferts.

- En matèria de simplificació normativa, les modificacions de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, introduïdes per les lleis d'acompanyament pressupostari (Llei 2/2021, de 29 de desembre i Llei 3/2023, de 16 de març), substituint, per exemple, el requisit previ d'elaboració del programa d'inserció, per un compromís previ de facilitar la seva elaboració i o complir-lo; permetre la sol·licitud durant els darrers mesos de la minoria d'edat (durant la tutela pública); o introduint la suspensió de la prestació, en lloc de l'extinció, tot i que, com es dirà més endavant, amb un redactat que ha dificultat molt la seva aplicació.

  També en matèria de simplificació i millora, i amb la idea de donar un enfocament unificat a la gestió de totes les prestacions per a joves extutelats, l'aprovació de Directriu general d'actuació 7/2020 per la qual es regula el contingut i el procediment d'accés i manteniment als programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal de les persones joves extutelades per la Generalitat de Catalunya en situació de risc.

- En relació a les eines informàtiques, per facilitar la gestió administrativa, el desplegament d'una eina de gestió específica de prestacions econòmiques al Sistema d'Informació a la Infància i Adolescència (Sini@), on també estan integrats els Expedients Assistencials (EA) que recullen tota la informació social i educativa de les persones joves extutelades.

No obstant, les mesures que s'han anat adoptant, tot i que han ajudat en gran mesura a abordar les necessitats detectades, no han estat suficients per reequilibrar la ràtio entre els recursos disponibles i el gran allau de població beneficiària, particularment en la supervisió del compliment dels requisits.

En algun cas, les mesures introduïdes, com la suspensió automàtica (immediata) de prestacions (i la seva represa posterior) en cas de contractacions laborals temporals (afegida en el seu moment per evitar en aquests casos, molt freqüents, les successives extincions i noves sol·licituds de les persones beneficiàries, una vegada finalitzava la relació laboral que havia motivat l'extinció) no ha estat fàcil implementar-les per una característica inevitable de totes els processos d'integració laboral de persones joves, la contínua successió de contractes breus, per dies, o de temporada o substitucions, en sectors com l'hostaleria, la construcció o l'agricultura.

En altres casos, l'externalització del seguiment dels joves extutelats beneficiaris de les prestacions econòmiques (SEVAP), necessària per augmentar el suport professional i educatiu que necessiten els joves extutelats en aquesta etapa de la seva vida, s'ha trobat amb els mateixos problemes estructurals ja detectats i senyalats en apartats precedents.

Igualment, i en relació a aquesta darrera consideració, la necessitat de disposar d'equips externs qualificats, i l'oferta limitada d'entitats prestadores mínimament expertes ha donat lloc a una intersecció entre diferents serveis (prestació econòmica, servei d'habitatge i inserció laboral), sobre la possible incompatibilitat entre els quals, senya-

lada en l'informe de la Sindicatura de Comptes, convé fer un estudi i acordar les limitacions que corresponguin.

Per aquest motiu, la DGAIA planteja donar un nou impuls que garanteixi alhora l'objectiu principal (donar suport a una població vulnerable que, a més, ha estat prèviament tutelada per la pròpia Generalitat, i facilitar el seu camí cap a una integració laboral plena) i que aquest es dugui a terme amb la deguda supervisió i seguiment, dintre d'un marc organitzatiu, pressupostari, i normatiu adequat.

Entre les mesures d'aquest Pla d'Actuació i Millora, algunes de les quals ja s'estan implementant, es troben:

- Simplificar el marc normatiu (principalment, la Llei 13/2006, de 27 de juliol), eliminant requisits innecessaris o de difícil compliment.

- Adequar la prestació a la realitat socioeducativa i laboral de les persones beneficiàries.

- Integrar la prestació en l'àmbit que li és més propi (la renda garantida).

- Suprimir el copagament de la prestació d'habitatge (alhora que se n'estableix la incompatibilitat amb la prestació econòmica), tenint molt present les diferents etapes de transició a la vida adulta des de la tutela pública durant la minoria d'edat privada; la futura Llei de Renda Garantida de Ciutadania que tramita el Parlament i, si és el cas, un Decret Llei per abordar les necessitats més urgents, anirien en aquesta línia.

- Ampliar les eines informàtiques de comprovació i control de dades, afegint, entre d'altres, l'accés a les bases de dades de la Seguretat Social per comprovar, no tan sols l'existència de relacions laborals (el que ja era i és possible amb la consulta de la vida laboral), sinó també a les bases de cotització de les persones beneficiàries, que permeten obtenir dades indiciàries molt sòlides per comprovar si se supera el llindar d'ingressos laborals compatibles amb la prestació econòmica (1,5 x Índex de Renda de Suficiència de Catalunya o IRSC) o si s'entra dintre de la forquilla que obliga al copagament de les prestacions d'habitatge.

- En el mateix sentit, avançar cap a la unificació i simplificació de totes les aplicacions de gestió en una sola eina que integri totes les prestacions i tots els aspectes de les mateixes (gestió administrativa, integració laboral...) i permeti la interoperabilitat que ja garanteix la legislació vigent.

- Dotar de reforços temporals les unitats de gestió de les prestacions i crear una unitat específica de gestors/es administratius (tècnics/ques i administratius/ves) qualificats per abordar l'acumulació d'expedients, procedir a la revisió de tots els expedients actuals i passats sobre els quals s'han senyalat possibles incompliments i impulsar els procediments de suspensió, extinció i reintegrament que corresponguin.

- Vistes les incidències de supervisió detectades en el seguiment de prestacions, i les interrelacions identificades entre les entitats i empreses prestadores de serveis i finançades amb recursos públics en l'àmbit que ens afecta (prestacions per a

persones joves extutelades i programes d'inserció laboral), ja està en marxa una auditoria externa per valorar amb rigor el servei que es presta i proposar, si és el cas, millores de funcionament i un règim més ben delimitat d'incompatibilitats, fent servir les eines existents per determinar els riscos per la integritat i delimitar els conflictes d'interès, entre elles, les recomanades per l'Oficina Antifrau de Catalunya.

- Demanar a les entitats que gestionen els Servei de Valoració i Seguiment de les Persones Joves Tutelades (SEVAP) una auditoria econòmica externa dels anys assenyalats en aquest informe.

- Per últim i no menys importat, impulsar un conjunt de canvis organitzatius en la pròpia Direcció que facilitin totes aquestes actuacions.

2. LA DIRECCIÓ GENERAL D'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I ADOLESCÈNCIA (DGAIA)

En aquest apartat es vol posar de manifest la complexitat de la tasca que desenvolupa la DGAIA, la qual cosa cal tenir present a l'hora de valorar les dificultats, manca d'estructura i recursos humans que implica la seva gestió.

La DGAIA és l'organisme que promou el benestar de la infància i l'adolescència en alt risc de vulnerabilitat social amb l'objectiu de contribuir al seu desenvolupament personal. També exerceix la protecció i tutela dels infants i adolescents que es troben en situació de desemparament.

L'actual estructura de la DGAIA, amb la complexitat de la temàtica que atén, fa difícil en aquests moments poder donar una resposta acurada a les problemàtiques que s'estan donant en la societat actual.

En primer lloc, cal tenir present la pluralitat de matèries que entren dintre de les competències de la DGAIA i les seves funcions que d'acord amb l'article 143.1 del Decret 289/2016, de 30 d'agost, de reestructuració del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies són les següents:

a) Planificar, promoure i impulsar la programació general dels serveis i recursos en matèria de protecció i l'elaboració de les directrius en l'àmbit de competències del desemparament, particularment els serveis especialitzats d'atenció a la infància i l'adolescència.

b) Promoure els drets dels infants i els adolescents que es trobin a Catalunya, especialment el seu dret de participació com a ciutadans actius i la promoció del seu benestar.

c) Promoure i elaborar plans de col·laboració i protocols que garanteixin l'ordenació de les actuacions de detecció, prevenció, assistència, recuperació i, si escau, la reinserció dels infants i adolescents víctimes de maltractaments, i que assegurin una actuació integral d'acord amb les previsions de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

d) Promoure i prestar els serveis públics especialitzats d'atenció del maltractament a infants i adolescents d'acord amb les previsions del títol IV de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

e) Promoure i planificar la prevenció i l'atenció dels infants i els adolescents en situació de risc, així com el finançament dels serveis corresponents que preveu la Cartera de serveis socials en els termes i d'acord amb el que preveuen la mateixa Cartera, la legislació de serveis socials i la Llei 14/2010, del 27 de maig.

f) Protegir i assumir la tutela dels infants i els adolescents desemparats, disposar i executar les mesures d'atenció necessàries per a cada un d'ells i gestionar els serveis que calguin per a la seva efectivitat.

g) Assumir la guarda dels infants i els adolescents en els supòsits que estableixen les lleis.

h) Tramitar i resoldre o derivar els expedients informatius, de desemparament, tutela, guarda i mesures assistencials que li corresponguin.

i) Derivar les possibles situacions de risc de les quals tingui coneixement als òrgans competents.

j) Adoptar les mesures cautelars que siguin necessàries de conformitat amb el que disposa la Llei 14/2010, de 27 de maig.

k) Gestionar el patrimoni dels infants i adolescents tutelats.

l) Definir i establir les directrius i els procediments generals d'actuació dels serveis especialitzats d'atenció a la infància i l'adolescència.

m) Dirigir els serveis residencials de protecció propis i la proposta, provisió, seguiment i supervisió tècnica dels serveis i establiments contractats que presten serveis en matèria de protecció a la infància i l'adolescència.

n) Prestar les mesures assistencials i el suport a l'emancipació o a la majoria d'edat necessaris per a l'autonomia personal dels joves extutelats, garantint la igualtat d'oportunitats.

o) Ordenar i gestionar el Sistema d'informació i gestió de la infància i l'adolescència que preveu la Llei 14/2010, de 27 de maig.

p) Regular el sistema comú de valoració de les situacions de risc i desemparament dels infants i adolescents i la seva actualització i modificació d'acord amb les previsions de la Llei 14/2010, de 27 de maig.

q) Promoure les actuacions per implementar les recomanacions de l'Observatori dels Drets de la Infància i canalitzar les propostes i informes que s'elaborin.

r) Incoar i resoldre els procediments sancionadors derivats de l'aplicació de la Llei 14/2010, de 27 de maig.

s) Qualsevol altra funció de naturalesa anàloga que li encomanin.

Per altra banda, d'acord amb el punt 2 de l'esmentat article 143, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència en depenen els òrgans següents:

a) La Subdirecció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.
b) L'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats.

2.1. MANCA D'ESTRUCTURA I DIMENSIONAMENT ADEQUAT PER LA GESTIÓ DEL PRESSUPOST ASSIGNAT

La DGAIA té un pressupost que ha anat creixent exponencialment en els darrers 9 anys. En l'any 2016, es va fixar la estructura i organització de la DGAIA. A data d'avui aquest estructura es manté vigent, mentre que el pressupost aprovat i consignat a la Direcció General ha passat de 214.716.565,16 euros a 406.510.760,41 euros. Per tant s'ha incrementat aproximadament en un 90%. Aquest augment del pressupost no ha vingut acompanyat d'una estructura adient ni amb un dimensionament de la plantilla de la DGAIA necessari per assumir i assolir els objectius de la Direcció General i de l'eficient i eficaç gestió dels recursos.

ANUALITAT	PRESSUPOST INICIAL	PRESSUPOST DEFINITIU
2016	201.498.421,91	214.716.565,16
2017	221.946.438,52	237.304.744,33
2018	221.946.438,52	297.633.433,15
2019	221.946.438,52	331.521.814,31
2020	289.687.464,79	361.730.867,30
2021	289.687.464,79	313.110.484,87
2022	341.428.916,56	344.575.473,67
2023	388.552.349,80	406.406.610,70

Classificació depesa	Detall Despesa	Pressupost definitiu	Percentatge
Capítol 2	Concertació social	229.933.716,37	56,58
	Gestió delegada	25.084.771,40	6,17
	Altres serveis	21.216.359,60	5,22
Capítol 3	Interessos de demora	300.000,00	0,07
Capítol 4	Contracte programa	51.216.028,23	12,60
	COSPE	5.831.553,38	1,43
	prestacions	39.586.141,39	9,74
	Transferència ICAA i CSSBCN	18.961.721,58	4,67
	Fons finalistes no executats	8.987.364,37	2,21
Capítol 6	Inversions	5.287.454,38	1,30
Capítol 8	Aportacions de capital	1.500,00	0,00
TOTAL		**406.406.610,70**	**100,00**

Durant l'any 2024 el pressupost definitiu ha estat de 451.322.859,60€, la qual cosa suposa un increment del 110% respecte el 2016 (214.716.565,16€) que no ha tingut reflex en l'adequació de l'estructura i dimensionament dels recursos humans.

L'estructura funcional del pressupost s'estructura en dos programes pressupostaris dins de les polítiques públiques de protecció social; el d'inclusió social i lluita contra la pobresa (programa 317) i el d'atenció a la infància i l'adolescència (programa 318).

El Servei de Gestió Administrativa (SGA) és l'òrgan referent en temes de pressupost de tota la Direcció General. Malgrat aquest increment exponencial, l'estructura i organigrama actual del SGA és encara la que es va fixar en el Decret 289/2016, de 30 d'agost, de reestructuració del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

Concretament, no es contempla cap unitat funcional, secció o servei, degudament dimensionat, destinat exclusivament a la gestió de les prestacions socials de caràcter econòmic malgrat el seu volum i increment exponencial de les seves tasques.

Per valorar adequadament la necessitat d'una unitat gestora degudament dimensionada que tingui amb caràcter exclusiu la gestió de les prestacions socials de caràcter econòmic a continuació exposem el volum de prestacions socials econòmiques que s'ha gestionat durant l'any 2024.

- Al llarg del 2024 s'han destinat **42.004.205,76€** per atendre necessitats de joves tutelats i extutelats en procés d'emancipació, d'infants i adolescents en situació de risc i d'infants i adolescents tutelats per l'administració acollits en família extensa o per guarda provisional en família aliena d'una persona menor d'edat o sota la guarda protectora de la Generalitat de Catalunya.

- Un total de 2.774 joves tutelats i extutelats han estat beneficiaris de **prestacions econòmiques per a joves extutelats. Aquestes prestacions han suposat un cost total de 22.856.311,76 €.**

- D'altra banda, s'han atorgat 2.641 prestacions per a infants i adolescents tutelats per l'administració de la Generalitat de Catalunya acollits en família extensa que han suposat 14.925.099,00 €.Aquesta prestació té per objectiu atendre les despeses de manteniment dels infants i adolescents tutelats per la Generalitat en mesura d'acolliment en família extensa.

Figura 1. Tipologia prestacions econòmiques

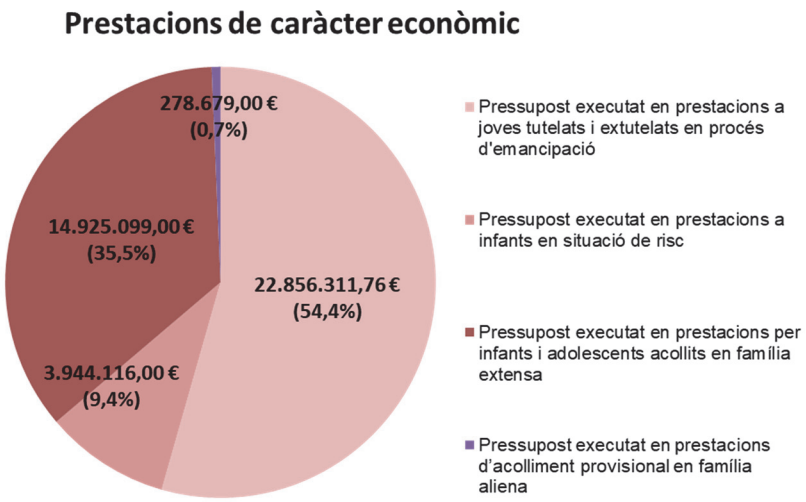

2.2. SOBRECÀRREGA DE LA RESTA D'UNITATS ORGÀNIQUES I FUNCIONALS DE LA DGAIA

Ateses les funcions interrelacionades entre les diferents unitats i serveis de la DGAIA en aquest apartat es vol reflectir l'increment, no acompanyat de l'adequada estructuració i dimensionament, en tots els àmbits que, inevitablement, impacten en la gestió econòmica general i, específicament, en l'àmbit de les prestacions socials de caràcter econòmic.

En aquest sentit, els infants i adolescents en mesura protectora atesos a 31 de desembre de 2024 han estat 8.977.

Infants i adolescents en mesura protectora. 2024		N	%
Acolliment en centre residencial		5.239	58,3 %
Acolliment en família	Acolliment en família aliena	932	10,4 %
	Acolliment preadoptiu	337	3,8 %
	Acolliment en família extensa	2.414	26,9 %
Altres mesures[1]		55	0,6 %
Total		**8.977**	**100,0 %**

No obstant, el volum total d'expedients de protecció (informatius, risc, desemparament, tutela, guarda, assistencials gestionats per la DGAIA ha tingut un increment constant des de l'any 2016. Si ens fixem amb el volum total d'expedients gestionats podem observar que el nombre d'expedients gestionats ha passat de 31.804 gestionats l'any 2016 a 45.745 expedients a l'octubre del 2024. **Això suposa un augment del 55% del nombre d'expedients gestionats** (Figura XX).

Figura 2. Evolució del nombre d'expedients gestionats anualment per la DGAIA. 2016-2024.

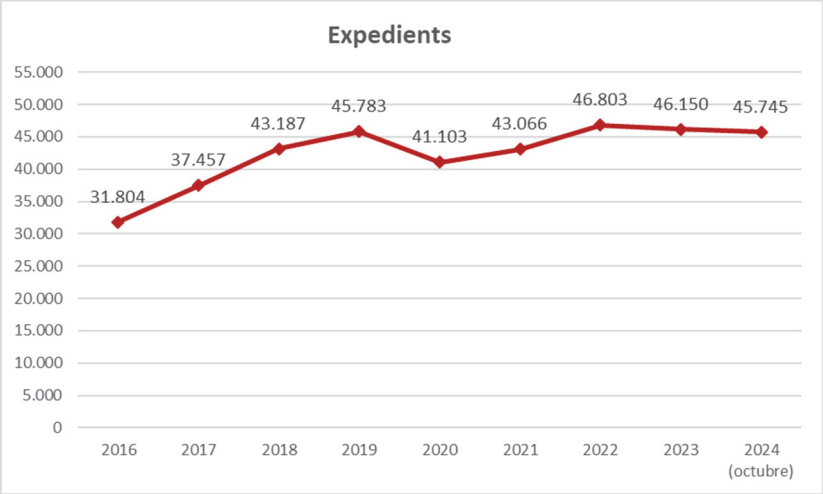

Font: Sini@

1. Inclou mesures provisionals i infants no presents en els centres residencials. Poden estar en hospitals, justícia juvenil, etc.

Figura 3. Nombre d'expedients totals gestionats pels diferents serveis territorials de la DGAIA.

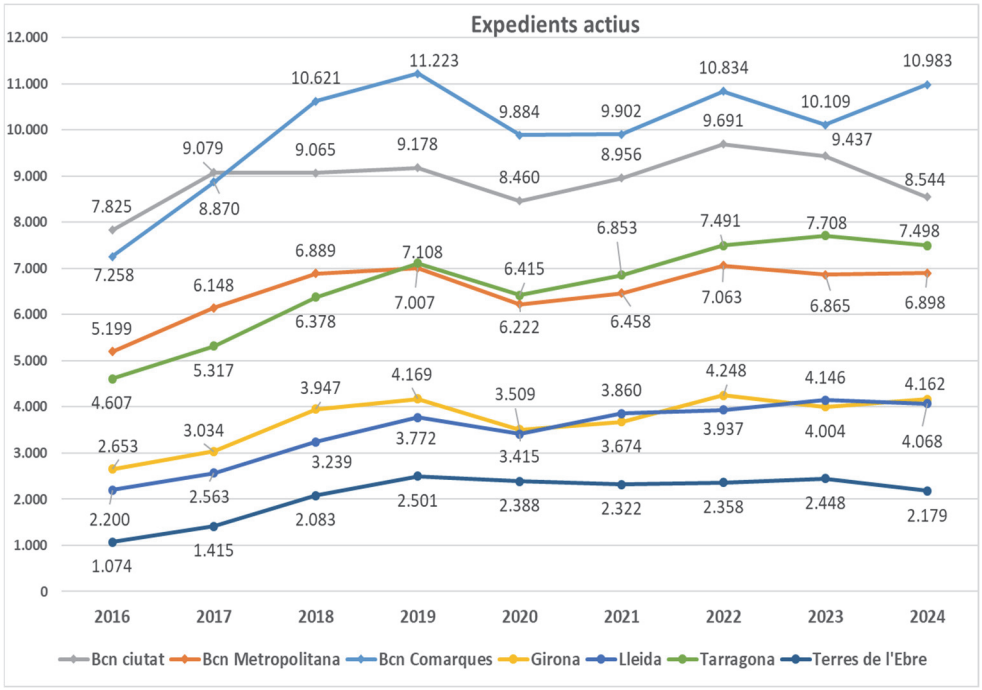

Font: Sini@

En la mateixa línia el nombre de resolucions de protecció dictades per la DGAIA han augmentat molt durant aquest període. Si ens fixem en el volum total de resolucions gestionades pel serveis territorials, podem observar que el nombre de resolucions ha passat de 10.092 gestionades l'any 2016 a 18.451 gestionades fins a octubre de l'any 2024. Això suposa **un augment del 82% del nombre de resolucions dictades** durant el període estudiat (Figura XX).

Figura 4. Nombre de resolucions de protecció dictades anualment per la DGAIA. 2016-2024

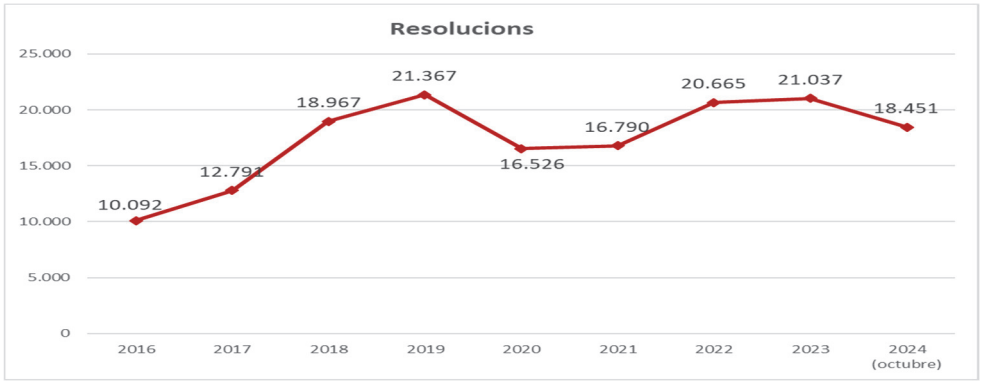

Font: Sini@

Figura 5. Nombre de resolucions de protecció dictades anualment pels serveis territorials de la DGAIA. 2016-2024.

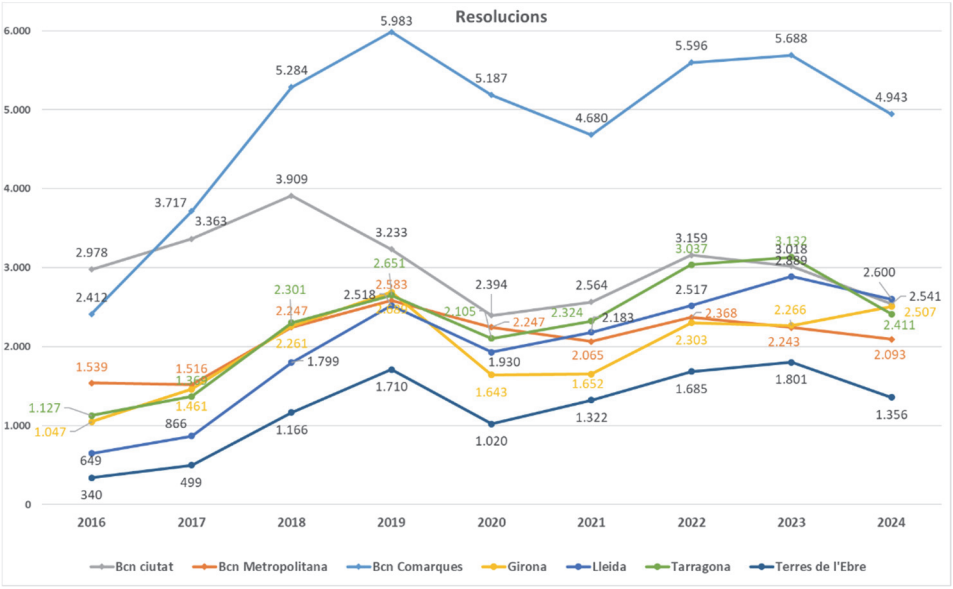

En la mateixa línia, el nombre de documents gestionats per la DGAIA han augmentat molt durant aquest període estudiat. Si ens fixem amb el volum total de documentació gestionada pels serveis territorials, podem observar que s'ha passat de 250.095 documents l'any 2016 a 485.925 documents gestionats fins a l'octubre de l'any 2024. Això suposa **un augment del 95% del nombre de documentació gestionada** durant el període estudiat.

Figura 6. Nombre de documentació relacionada amb expedients de protecció gestionada anualment per la DGAIA. 2016-2024.

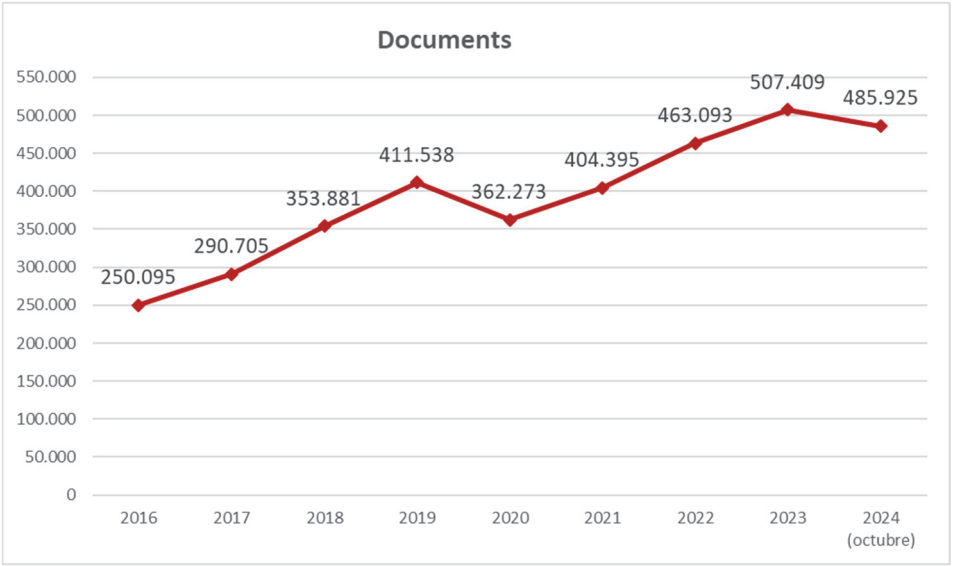

Font: Sini@

Figura 7. Nombre de documentació relacionada amb expedients de protecció gestionada anualment pels SSTT de la DGAIA. 2016-2024.

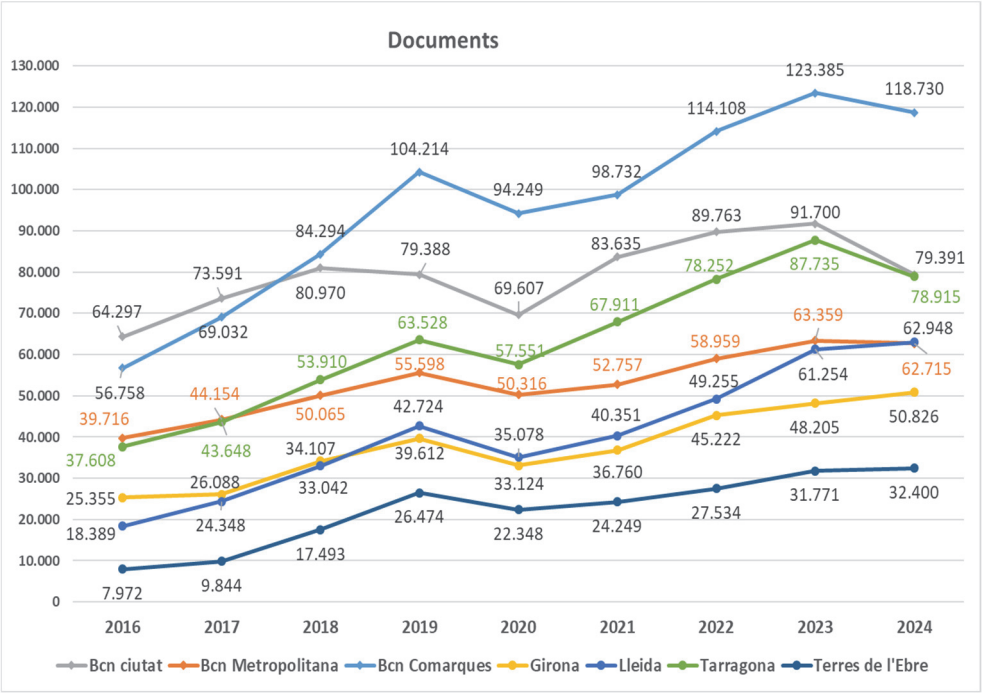

Aquests increments de volum en la documentació molt difícil d'assumir amb el personal existent, i hem de tenir present que les decisions que es prenen per parts dels professionals són transcendentals per la vida d'un infant/adolescent i les seves famílies, a més de sumar-hi la càrrega de les situacions de la gestió dels Joves Migrats Sols (es gestionen 58.314 expedients). Hem de tenir present la fugida de professionals de la DGAIA atès que els nivells de responsabilitat i dels propis professionals estan infravalorats fent que molts professionals marxin a altres Departaments, així com també l'actual estructura és inadequada.

Cal tenir present també, que aquesta **gestió implica gestió, seguiment, avaluació i control dels recursos residencials de la xarxa de protecció** que també han tingut el seu increment:

Tipus, nombre de recursos i places disponibles. 2024	Centres	Places
Centres d'acolliment	25	691
Centres de primera acollida i atenció integral	44	755
Centres residencials d'acció educativa (CRAE)	123	2.097
Servei de protecció d'emergència	18	501
Centres residencials d'educació intensiva (CREI)	7	161
Cases d'infants *	15	120
Pisos assistits per a joves de 16 a 18 anys	36	300
Centres Terapèutics**	17	262
Total	**285**	**4.887**

Font: Sini@

(*) Places residencials.

(**) Inclou Centres residencials de persones amb discapacitat física i/o psíquica, Centres residencials assistits de drogodependència, Centres terapèutics i Recurs específic maternal

Cost del recursos*. 2024	Despesa
Centres d'Acolliment	48.937.957,71 €
Centres de primera acollida i atenció integral	37.233.996,98 €
Servei de protecció d'emergència	26.534.347,56 €
Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE)	106.976.270,32 €
Centres Residencials d'Educació Intensiva (CREI)	11.514.858,11 €
Cases d'infants	7.137.775,93 €
Pisos assistits per a joves de 16 a 18 anys	13.801.465,82 €
Centres Terapèutics	5.922.254,95 €
Dispositiu d'atenció immediata (DAI)	2.223.736,21 €
Total	**225.147.050,99 €**

(*) El cost de Capítol I per als centres propis no estan inclosos.

A la qual cosa cal afegir el **seguiment i suport tècnic dels diferents equips especialitzats en infància i adolescència desplegats en tot el territori.**

Tipus, nombre d'equips i de professionals. 2024	Equips	Professionals
Equip tècnic de Centres d'Acolliment (ETCA)	11	40
Equip d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA)	57	525,1
Equip de valoració del maltractament infantil (EVAMI)	6	38
Programes de Servei d'Integració en Famílies Extenses (SIFE)	43	89
Total	**117**	**692,1**

Cost dels equips de professionals*. 2024	Despesa
Equip d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA)	26.463.436,65 €
Equip de valoració del maltractament infantil (EVAMI)**	1.661.013,73 €
Programes de Servei d'Integració en Famílies Extenses (SIFE)***	4.469.805,13 €
Total	**32.594.255,51 €**

(*) El cost dels equips de professionals ETCA està inclòs en la despesa del recurs Centres d'acolliment

(**) Despesa dels SS.TT. Girona, Tarragona i Barcelona ciutat (CssBcn). En la resta de sstt, la despesa
d'EVAMI està inclosa en la de Centres d'acolliment.

(***) Infants i adolescents en situació de desemparament i amb mesura d'acolliment familiar.
El SIFE, juntament amb l'EAIA, realitza la valoració, mediació i suport a la mesura d'acolliment en família extensa en aquells casos que l'EAIA consideri l'acolliment en família extensa la mesura més adequada.

En aquest sentit, els Equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA), a 31 de desembre de 2024 estaven atenent a 17.446 infants i adolescents (22.595 atesos durant l'any).

Aquest servei es presta des dels equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA), distribuïts territorialment, i es dedica a la valoració, actuació i atenció d'infants en risc de desemparament o en situació de desemparament, així com el seguiment i el tractament de les seves famílies. Durant el 2024 s'ha donat continuïtat als tres programes d'atenció especialitzada següents: "Suport a les famílies extenses", "Tractament d'abusos sexuals infantils" i "Suport a les famílies biològiques".

Cal afegir també la **coordinació institucional en l'atenció a la infància i l'adolescència i en la intervenció davant les situacions de risc**. Nogensmenys, el 2024 s'han subven-

cionat 270 centres oberts, 331 programes preventius d'atenció social i educativa davant situacions de risc i 49 centres socioeducatius diürns.

Tipus i nombre de recursos per atendre situacions de risc. 2024	Nombre
Centres Oberts subvencionats per a infants i adolescents en situació de vulnerabilitat social (Servei d'atenció diürna)	270
Programes preventius subvencionats d'atenció social i educativa davant situacions de risc	331
Centres socioeducatius diürns	49

Cost dels recursos. 2024	Despesa
Centres Oberts subvencionats per a infants i adolescents en situació de vulnerabilitat social (Servei d'atenció diürna)*	29.855.280,8€
Programes preventius subvencionats d'atenció social i educativa davant situacions de risc*	
Centres socioeducatiu diürns	1.612.207,68 €
Total	**31.467.488,48 €**

A tot el dit anteriorment, cal afegir el **programa de prevenció del maltractament infantil i els programes d'atenció especialitzada.**

El programa de prevenció del maltractament infantil es desenvolupa a partir de tres eixos: el telèfon Infància Respon 116 111, la Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil (UDEPMI) i les subvencions a programes de lluita contra el maltractament infantil.

Infància Respon 116 111 és un servei públic d'atenció telefònica, gratuït i permanent, que funciona 24h al dia i 365 dies de l'any, amb l'objectiu d' informar, assessorar i orientar en relació a qualsevol tipus de demanda que afecti la infància i l'adolescència. Deriva a la Unitat de Detecció i Prevenció de Maltractament Infantil (UDEPMI) de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència les situacions de maltractament o risc de patir-ne.

El nombre de trucades ateses per aquest telèfon durant l'any 2024 ha estat de 11.011.

La Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil (UDEPMI), creada per Acord de Govern 121/2007, de 16 d'octubre, té com a missió la prestació del servei d'atenció immediata a infants i adolescents de manera unificada per a tot Catalunya, mitjançant la connexió i vinculació directa amb el telèfon de trucada gratuïta Infància Respon 116 111.

D'aquesta manera, a partir de les trucades rebudes, però també de les comunicacions, denúncies i sol·licituds d'informació en relació amb possibles maltractaments infantils, s'han iniciat 3.554 expedients de protecció per part de l'UDEPMI, 82 expedients arran de notificacions de particulars i 3.472 expedients arran de notificacions de professionals.

Origen de les comunicacions i/o trucades	Nombre d'expedients
Cossos policials	2.675
EAIA	10
EVAMI	6
Salut (Caps i Hospitals)	506
Serveis Socials	29
Fiscalia	48

Jutjats	20
Escoles	86
Entitats	91
Particulars	82
Altres	1
Total	**3.554**

Cal afegir també el desplegament de les **unitats integrades d'atenció a infants i adolescents víctimes de violència sexual (BARNAHUS).**

El model BARNAHUS és un espai interdisciplinari en què es pretén evitar que l'infant/adolescent hagi de reviure l'abús sexual a causa de les múltiples declaracions en una investigació per abús sexual.

Aquest model preveu que totes les persones involucrades en una investigació per abús sexual treballin en una unitat centralitzada. D'aquesta manera, l'infant/adolescent només ha de declarar un cop, evitant així la revictimització.

El projecte Barnahus a Catalunya s'inicià l'any 2020 a Tarragona i ha ampliat la seva presència durant l'any 2024 amb la inauguració de 12 noves Barnahus a Tortosa, Lleida, la Seu d'Urgell, Manresa, Girona, Tarragona, Vilanova i la Geltrú, Terrassa, Granollers, Mataró, Badalona, Barcelona (2 unitats) i el Prat de Llobregat, completant d'aquesta manera el desplegament de la xarxa amb 14 serveis a tot el territori.

El programa BARNAHUS ha ates a 2.897 infants i adolescents durant el 2024.

Tipus programa d'atenció especialitzada i població atesa. 2024	Nombre
Infants i adolescents atesos en els Equips d'atenció a la infància i l'adolescència (EAIA)*	17.446
Infants atesos en el programa de suport a famílies extenses*	2.120
Infants i adolescents atesos en el programa de tractament d'abusos sexuals infantils	101
Infants i adolescents atesos en el programa pilot BARNAHUS de tractament d'abusos sexuals infantils	2.897

O el **programa Educant amb Responsabilitat.** El programa Educant amb Responsabilitat, que atén aquells infants i adolescents menors de 14 anys que han estat denunciats per alguna infracció penal, ha rebut 1.357 denúncies que corresponen a 1.333 infants i adolescents.

Del total d'infants i adolescents denunciats aquest any (1.333) i en referència a la persona denunciada, el 65,7% corresponien a nois i el 34,3% a noies. Pel que fa a l'edat i l'origen, 699 (55,4%) eren adolescents de 13 anys i 939 (70,4%) eren nascuts a l'estat espanyol.

A tot això, sense ànim exhaustiu, cal afegir: tramitació de directrius, normativa i convenis, formació, accés a informació pública, expedients informatius, disciplinaris, sancionadors, responsabilitat civil, patrimonial, recursos d'alçada, gestió del patrimoni dels infants i adolescents tutelats, les orfandats, estades temporals o gestions de les demandes externes d'informació (Parlament, Síndic de greuges, Oficina Antifrau, etc.).

A mode d'exemple podem recollir:

- Responsabilitat civil: aquests expedients són parts separades d'un procediment penal relacionat amb infants i adolescents tutelats, en què se sol·licita una indemnització econòmica per la falta comesa. La DGAIA és requerida per respondre en nom dels menors (Total Expedients de Responsabilitat civil: 184).
- Patrimoni dels infants/adolescents tutelats: Expedients oberts durant l'any 2024: 121. Expedients tancats/arxivats durant l'any 2024: 113.

- O la tasca relacionada amb la Sindicatura de Greuges: Entrades al 2024: 150 expedients iniciats per la Sindicatura durant el període mencionat: 29 d'aquestes corresponen a Actuacions d'Ofici. Tancaments al 2024: 152 expedients tancats durant el 2024. DEFENSOR DEL PUEBLO: 6 expedients rebuts i gestionats. CONSULTES, QUEIXES I SUGGERIMENTS (CQS): Entrades al 2024: 373 consultes. Tancades del 2024: 363 consultes.

Per últim, i especialment pel que fa a l'objecte de la present fiscalització cal esmentar els **programes d'emancipació a la vida adulta.**

L'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (ASJTET) és la unitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA) que ofereix als joves entre 16 i 21 anys atesos per la DGAIA, o que han estat, suport tècnic i educatiu en els àmbits d'habitatge, inserció laboral, suport psicològic i suport econòmic i jurídic, amb l'objectiu que assoleixin una plena inserció social i laboral en una situació d'autonomia i emancipació. També té l'encàrrec de facilitar l'accés al seu expedient administratiu a les persones extutelades, quan ho sol·licitin, així com la gestió del Servei de recerca d'orígens biològics.

L'objectiu es col·laborar en el procés maduratiu del jove mitjançant un Programa de suport a l'emancipació i a l'autonomia, basat en l'acompanyament, la motivació, l'assessorament, l'orientació i formació amb una intervenció individualitzada.

Aquest Programa de suport a l'emancipació consta del seguiment personalitzat d'un jove per part d'un professional referent i durant un període determinat de temps. Tota la intervenció es recull en el Pla de Treball Individual (PTI) que marcarà un camí cap a la progressiva integració social i laboral, la seva independència i autonomia, entesa aquesta última com la capacitat del jove per desenvolupar la seva vida quotidiana sense la necessitat de la intervenció dels serveis especialitzats.

Pretenem que el jove afronti el seu futur com a persona adulta amb suficients garanties i reduir al màxim el nivell de risc de no assolir una plena integració social, d'acord al que preveu la Llei 14/2010, de 27 de maig, de drets i oportunitats en la infància i l'adolescència (LDOIA)

Tipus de Servei d'emancipació a la vida adulta i població atesa per sexe. 2024	Nois	Noies	Total
Servei d'habitatge assistit	994	276	1.194
Ajuts econòmics	1.332	884	2.752
Total joves atesos en els diferents Serveis*	**2.326**	**1.160**	**3.946**

Font: DGAIA. ASJTET

(*) Nota: Un noi/a pot ser atès en un o més programes alhora.

(*) El joves atesos en el Programa de suport econòmic s'han recollit en el capítol referent a les prestacions

Despesa* dels Programes d'emancipació a la vida adulta. 2024	Despesa
Programa d'habitatge	16.397.975,14 €
Residència/pis de joves vinculats a programes d'Inserció laboral	37.660.940,43 €
Programa d'inserció laboral i acompanyament jurídic	-
Seguiment educatiu dels joves amb prestacions econòmiques	1.113.832,92 €
Servei de suport i atenció integral a joves FEPA	-
Total	**55.172.748,49 €**

Font: DGAIA. Gestió administrativa i Consorci de Serveis Socials de Barcelona
(*)La despesa del Programa de suport econòmic s'ha recollit en l'apartat referent a les prestacions

Conjuntament a tot l'anterior, i com a eina base i sistema d'informació de tot el sistema de protecció, es treballa amb el **Sistema d'informació i gestió en infància i adolescència (Sini@)** i la seva continua millora.

El SINI@, malgrat la seva antiguitat, és l'aplicació informàtica que integra totes les dades relatives a les actuacions i mesures d'intervenció respecte als infants o adolescents i que serveix d'eina per a la tramitació, la comunicació i la informació dels ens públics i les administracions amb competència en la matèria.

Des de la DGAIA conjuntament amb l'Àrea TIC del Departament es fa un esforç continu perquè, malgrat les seves limitacions, permeti el funcionament de tots els serveis que es presten. Concretament, durant l'any 2024, les principals actuacions que s'han dut a terme són:

- S'ha integrat totalment la gestió de la documentació de SINI@ amb el servei de plantilles de la PSGD i Word (enlloc d'Ediweb i Content Manager, com fins ara), mòdul 2 d'adaptació a la Llei 39/2015.

- S'ha canviat l'autenticació que es realitzava a SINI@, fent ús del Mòdul Comú de Loginació, per a adaptar-nos al mòdul de seguretat GICAR i s'ha configurat l'accés a SINI@ mitjançant GICAR i/o certificat digital reconegut pel Consorci AOC, mòdul 10 d'adaptació a la Llei 39/2015.

- S'han activat i publicat a la web de la Generalitat de Catalunya els formularis electrònics de la prestació d'habitatge i econòmica per a les persones joves extutelades, mòdul 7 (Recepció dels documents electrònics de Gencat tràmits), mòdul 4 (Interoperabilitat amb serveis de PICA) i mòdul 8 (Integració amb l'Àrea privada) d'adaptació a la Llei 39/2015.

- A més, s'han implementat sis noves versions de recurrent, amb la resolució d'un total d'11 millores que optimitzen la gestió dels expedients i el rendiment del sistema.

- També s'han millorat les funcionalitats per a gestionar els procediments de la Unitat Integrada d'atenció a infants i adolescents víctimes d'abusos sexuals, Barnahus, a SINI@.

- Així mateix, s'han implementat millores tècniques i de seguretat de SINI@. S'han actualitzat les versions del servidors d'aplicacions i servidors webs ja que eren molt antigues i es quedaven fora de suport. S'han fet les adaptacions de SINI@

necessàries perquè pugui suportar les ultimes versions dels productes de fabricant, llibreries i components que estiguin obsolets.

- S'han impartit 3 sessions de formació, de tres hores cadascuna adreçades i adaptades, segons necessitats, a les noves professionals incorporades a la UDEPMI, a centres i a equips especialitzats (EAIA i ETCA) dels diferents territoris, per aprofundir en el coneixement de SINI@ com a eina d'informació, gestió i comunicació entre professionals.

- SINI@ disposa, actualment, de 4.829 usuaris de DGAIA actius. Durant el 2024 s'han fet 4776 gestions de manteniment d'aquests usuaris: altes, baixes i/o modificacions de perfil.

- SINI@ disposa, actualment, de 60.174 expedients vigents. S'han atès i resolt, via telefònica, correu electrònic, Teams o REMEDY, 7191 consultes i suports sobre el funcionament i configuració del sistema i/o sobre incidències en la gestió d'aquests expedients i de la seva documentació.

- S'han fet 356 tasques de manteniment en la base de dades que gestiona les fitxes de les persones (Sistema d'informació SINI@ - GENI): documents identificatius, informació de les persones, adreces, correcció de vincles, etc.

- També s'han elaborat vídeos, manuals i material de suport de totes les funcionalitats de SINI@ que es dipositen en l'espai creat a la Intranet i en un equip de Teams per a poder-los compartir amb les persones usuàries, tant internes com externes.

- Així mateix, s'ha participat en les diferents reunions mensuals dels grups de treball d'elaboració del w-social i en les reunions de coordinació i interoperabilitat amb els diferents departaments i organismes, principalment salut i educació.

3. ESTRUCTURA ORGANITZATIVA I RECURSOS HUMANS

L'informe de la Sindicatura recull un apartat sobre els recursos humans del DDS. El volum total de personal adscrit al DDS l'any 2022 va ser de 4.370 treballadors, més del 77% dels quals eren dones. El 52,13% d'aquest personal mantenia una vinculació funcionarial (2.278); el 47,41%, una vinculació laboral (2.072), i el 0,46% restant era personal eventual i alts càrrecs (20). Les direccions vinculades a la gestió de les prestacions econòmiques, entre altres competències, acumulaven un volum de 2.290 treballadors, el 52,40% del personal adscrit al DDS l'any 2022.

Segons recull l'informe de la Sindicatura, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència comptava l'any 2022 amb una plantilla a priori molt extensa de treballadores i treballadors (571 efectius).

Unitat orgànica	Dones	%	Homes	%	Total	%
Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència	391	68,5	180	31,5	571	13,1

Com es pot observar a la figura 8, aquests efectius es distribueixen en un organigrama molt extens però que en la majoria de casos no està integrat per estructures orgàniques sinó per àrees funcionals que no disposen de reconeixement retributius específics o de recursos assignats.

Figura 8: organigrama actual DGAIA

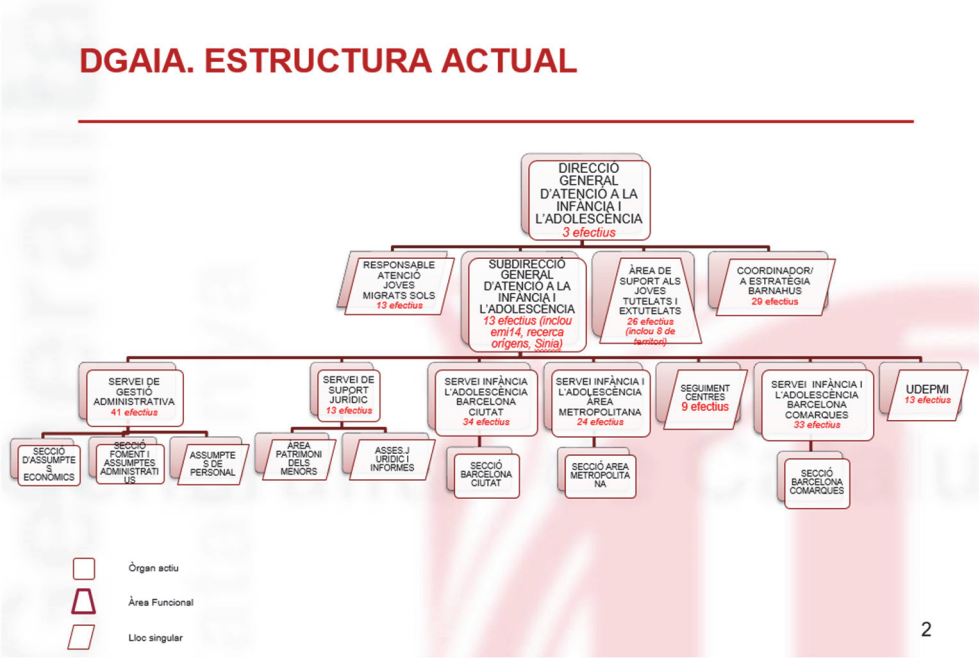

En relació amb la tramitació de les prestacions econòmiques dependents de la DGAIA

La Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència tramita les prestacions derivades de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic següents:

- Prestació per a joves extutelats, regulat per l'article 19 de la Llei 13/2006.
- Prestació per l'acolliment de menors d'edat tutelats per la Generalitat, regulat per l'article 22 de la Llei 13/2006.
- Prestació per a menors d'edat en situació de risc, regulat per l'article 22 bis de la Llei 13/2006.

La volumetria d'aquestes prestacions durant el 2024 va ser la següent:

PRESTACIONS SOCIALS DE CARÀCTER ECONÒMIC	PRESTACIONS AMB CONTINUITAT	ALTES EXPEDIENTS	MODIFICACIONS EXPEDIENTS	BAIXES EXPEDIENTS	IMPORT NÒMINA
Acolliment família extensa	2.195	557	329	427	14.925.099,00
Guarda provisional/guarda protectora	26	14	5	52	278.679,00
Menors en situació de risc	693	680	109	730	3.944.116,00
Extutelat	1.901	925	250	446	20.896.991,33
Extutelat 6m/12m	62	202	56	152	1.959.320,57
TOTAL	4.498	2378	749	1807	42.004.205,90

En la gestió d'aquestes prestacions intervenen les unitats següents:

- En el cas de les prestacions per l'acolliment de menors d'edat tutelats que es troben en acolliment familiar en família extensa, o bé en la situació de mesura cautelar de guarda provisional en família extensa o aliena o bé en situació de guarda protectora mitjançant l'acolliment per una persona o una família regulat per l'article 22 de la llei 13/2006, el Servei de Gestió Administrativa tramita tot el cicle de la prestació, és a dir des de l'arribada de la sol·licitud es revisen els requisits que donen dret a la percepció de la prestació, es realitzen els requeriments per aportació o esmena de documentació, s'elaboren les resolucions de concessió o de denegació de la prestació, s'incorporen en la cartera per al seu pagament mensual, cada mes es comprova que no s'hagi informat un canvi de mesura respecte el menor que afecti a la prestació i que pugui donar lloc a la seva extinció, i la tramitació d'expedients de reintegrament si s'escau.

- En el cas de les prestacions per a menors d'edat en situació de risc, regulat per l'article 22 bis de la Llei 13/2006, el Servei de Gestió Administrativa tramita també tot el cicle de la prestació, des del seu inici fins al final, de la mateixa manera que es fa per les prestacions per l'acolliment de menors tutelats incorporant en la cartera per al seu pagament mensual

- En el cas de les prestacions per a joves extutelats, regulats en l'article 19 de la Llei 13/2006, aquesta gestió és hibrida.

Per una banda, l'Àrea de Suport al jove tutelat i extuletat (ASJTET), és responsable de la tramitació i resolució de la sol·licitud, la revisió dels requisits que donen dret a rebre o mantenir la prestació econòmica, els requeriments de la documentació als joves, les citacions als joves per elaborar el Pla de Treball Individual i les seves corresponents revisions semestrals, comunicar al SGA les propostes de reducció o d'increment de l'import de la prestació, suspensió o extinció de la prestació i la detecció de situacions irregulars que han generat pagaments indeguts, així com les pròrrogues de formació, les avaluacions favorables o desfavorables, i altres casuístiques que afectin a l'import de la prestació mensual.

Per altra banda, el Servei de Gestió Administrativa, se'n ocuparà de donar d'alta al GECAT els nous beneficiaris i incorporar a cartera els seus pagaments mensuals a través de l'aplicació sini@ prestacions, realitzar les actuacions pertinents (reduccions, increments, suspensions, extincions, reactivacions) per tal de modificar els imports de les mensualitats d'acord amb la proposta de l'ASJTET. El Servei de Gestió Administrativa redacta i notifica les resolucions i els canvis de situació de la prestació dels beneficiaris i en fa seguiment per si cal la publicació posterior al DOGC. Així mateix s'ocupa d'esbrinar els motius de retrocessions dels pagaments, per si cal fer requeriment de nou full de dades bancàries i de reactivar-los quan les dades bancàries estiguin esmenades. El Servei de Gestió Administrativa també iniciarà els expedients de reintegrament d'acord amb les propostes de l'ASJTET.

Per la realització d'aquestes tasques el Servei de Gestió Administrativa compta amb el següent personal propi:

ANY	EFECTIUS	TASQUES ENCOMANADES
2020	1 tècnic mig a dedicació parcial	Incorporar a cartera els pagaments mensuals de la prestació i realitzar les actuacions pertinents (reduccions, increments, suspensions, extincions, reactivacions) per tal de modificar els imports de les mensualitats d'acord amb la proposta de l'ASJTET.
	1 tècnic mig a dedicació parcial	Tramitar els expedients de reintegrament
2021	1 tècnic mig a dedicació parcial	Incorporar a cartera els pagaments mensuals de la prestació i realitzar les actuacions pertinents (reduccions, increments, suspensions, extincions, reactivacions) per tal de modificar els imports de les mensualitats d'acord amb la proposta de l'ASJTET.
	1 tècnic mig jornada complerta	-Comprovar que estigui penjat a sini@ tota la documentació vinculada a les modificacions proposades de l'ASJTET -Traspassar la informació provinent de l'ASJTET a l'excel de seguiment del SGA per modificar les mensualitats de la prestació a sin@ -Generar i editar les resolucions vinculades a la prestació (concessió, pròrrogues, suspensió, extinció, reducció, increment) i enviar a l'ASJTET per la seva signatura -Donar d'alta al gecat les persones beneficiaries de la prestació per a jove extutelat -Notificar i fer seguiment de les notificacions i pujant a sini@ la documentació vinculada -Preparació de la publicació al BOE I DOGC. Pujar la documentació a sini@ -Comunicar a l'ASJTET les retrocessions produides en cada mensualitat - Informar mensualment a l'ASJTET l'estat de la nòmina un cop tancada
	1 tècnic mig a dedicació parcial	Tramitar els expedients de reintegrament
2022	1 tècnic mig a dedicació parcial	Incorporar a cartera els pagaments mensuals de la prestació i realitzar les actuacions pertinents (reduccions, increments, suspensions, extincions, reactivacions) per tal de modificar els imports de les mensualitats d'acord amb la proposta de l'ASJTET.
	1 tècnic mig jornada complerta	-Comprovar que estigui penjada a sini@ tota la documentació vinculada a les modificacions proposades de l'ASJTET -Traspassar la informació provinent de l'ASJTET a l'excel de seguiment del SGA per modificar les mensualitats de la prestació a sin@ -Generar i editar les resolucions vinculades a la prestació (concessió, pròrrogues, suspensió, extinció, reducció, increment) i enviar a l'ASJTET per la seva signatura -Donar d'alta al gecat les persones beneficiaries de la prestació per a jove extutelat

		-Notificar i fer seguiment de les notificacions i pujant a sini@ la documentació vinculada -Preparació de la publicació al BOE I DOGC. Pujar la documentació a sini@ -Comunicar a l'ASJTET les retrocessions produïdes en cada mensualitat - Informar mensualment a l'ASJTET l'estat de la nòmina un cop tancada
	1 tècnic mig a dedicació parcial	Tramitar els expedients de reintegrament
2023	1 tècnic mig a dedicació parcial	Incorporar a cartera els pagaments mensuals de la prestació i realitzar les actuacions pertinents (reduccions, increments, suspensions, extincions, reactivacions) per tal de modificar els imports de les mensualitats d'acord amb la proposta de l'ASJTET.
	1 tècnic mig jornada complerta	-Comprovar que estigui penjada a sini@ tota la documentació vinculada a les modificacions proposades de l'ASJTET -Traspassar la informació provinent de l'ASJTET a l'excel de seguiment del SGA per modificar les mensualitats de la prestació a sin@ -Generar i editar les resolucions vinculades a la prestació (concessió, pròrrogues, suspensió, extinció, reducció, increment) i enviar a l'ASJTET per la seva signatura -Comunicar a l'ASJTET les retrocessions produïdes en cada mensualitat - Informar mensualment a l'ASJTET l'estat de la nòmina un cop tancada
	1 tècnic mig a dedicació parcial	Tramitar els expedients de reintegrament
	1 auxiliar administratiu	-Donar d'alta al gecat les persones beneficiaries de la prestació per a jove extutelat -Notificar i fer seguiment de les notificacions i pujant a sini@ la documentació vinculada -Preparació de la publicació al BOE I DOGC. Pujar la documentació a sini@ -Tasques de suport al personal tècnic
2024	1 tècnic mig a dedicació parcial	Incorporar a cartera els pagaments mensuals de la prestació i realitzar les actuacions pertinents (reduccions, increments, suspensions, extincions, reactivacions) per tal de modificar els imports de les mensualitats d'acord amb la proposta de l'ASJTET.
	1 tècnic mig jornada complerta	-Comprovar que estigui penjada a sini@ tota la documentació vinculada a les modificacions proposades de l'ASJTET -Traspassar la informació provinent de l'ASJTET a l'excel de seguiment del SGA per modificar les mensualitats de la prestació a sin@ -Generar i editar les resolucions vinculades a la prestació (concessió, pròrrogues, suspensió, extinció, reducció, increment) i enviar a l'ASJTET per la seva signatura

		-Comunicar a l'ASJTET les retrocessions produïdes en cada mensualitat - Informar mensualment a l'ASJTET l'estat de la nòmina un cop tancada
	1 tècnic mig a dedicació parcial	Tramitar els expedients de reintegrament
	1 auxiliar administratiu	-Donar d'alta al gecat les persones beneficiaries de la prestació per a jove extutelat -Notificar i fer seguiment de les notificacions i pujant a sini@ la documentació vinculada -Preparació de la publicació al BOE I DOGC. Pujar la documentació a sini@ -Tasques de suport al personal tècnic

Cal tenir en compte, però que ni l'ASJTET ni el Servei de Gestió Administrativa tenen encomanades únicament funcions o tasques relacionades amb les prestacions econòmiques, i per tant han de redistribuir el personal adscrits en cadascun dels serveis de manera que quedin cobertes totes les funcions que se'ls atribueix.

Seguidament es descriuen les funcions que li correspon a cadascuna d'aquestes unitats:

Pel que fa **a l'Àrea de Suport al Jove tutelat i extutelat (ASJTET)** és la unitat de la Direcció General d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència (DGAIA) que ofereix als joves entre 16 i 21 atesos per la DGAIA, o que ho han estat, suport tècnic i educatiu en els àmbits d'habitatge, inserció laboral, suport psicològic i suport econòmic i jurídic, amb l'objectiu que assoleixin una plena inserció social i laboral en una situació d'autonomia i emancipació.

ASJTET és una Unitat formada per perfils professionals educadors socials, psicòlegs i personal administratiu. Tal i com s'ha dit anteriorment és una Unitat de perfil tècnic que històricament es dedicava a fer l'acompanyament dels joves, valorar i realitzar els PTI'S. Amb l'increment de la gestió de joves , sol·licituds, exigència administrativa i complexitat en la gestió, bàsicament de les prestacions econòmiques ens hem transformat en una Unitat gestora sense estar preparada per l'encàrrec, en aquests moments, abril de 2025

PROVÍNCIA DE BARCELONA	FUNCIONS
1 Responsable	Coordinació equip
5 tècnics educadors social	Programes d'habitatge
1 tècnica psicòloga	Gestió de places habitatge, concessions habitatge. Programa subvencions CONVO. Derivació casos a pisos i recursos habitatge
3 tècnics educador social	Prestacions econòmiques
1 tècnica superior psicòloga	Prestacions econòmiques
2 administratives	Prestacions econòmiques

1 tècnic jurista	Gestió de propostes de suspensió, extinció habitatge, al·legacions habitatge, coordinació documentació joves. Programa subvencions CONVO
1 administrativa	Annexos factures, bústia de l'ASJTET , obertura de sol·licituds Sínia assistencial, atenció telefònica. Suport a la UNITAT.
2 administratives	Descarrega assentaments. Documentació de sortida :resolucions/ notificacions
1 administrativa	Obertura expedients sínia Assistencial i sortida de documentació: citacions, requeriments, esmenes de les sol·licituds
PROVÍNCIA DE LLEIDA	
3 tècnics educadors social	Habitatge
TARRAGONA	
3 tècnic educadors social	Habitatge
GIRONA	
2 tècnics educador social	Habitatge

Aquesta és la configuració actual, a tenir present que en aquests moments existeixen dues places sense cobrir des de fa gaire bé 10 mesos, el que ha implicat reestructuracions de funcions dins de la Unitat per atendre l'encàrrec.

Donat el volum de les prestacions i la seva complexitat s'han invertit esforços humans per poder donar cobertura a les exigències de la tramitació de la prestació. L'ASJTET abans del 2018 només donava suport en alguns aspectes de la prestació com era incorporar algun tipus de documentació atenent a la seva finalitat que era tècnica.

En aquests moments es considera i es defineix com una Unitat gestora sense tenir els perfils professionals adequats i les eines per poder-lo fer. Així en relació a la prestació econòmica s'han augmentat els recursos humans des del 2018. Abans del 2018 només hi havia un tècnic que s'encarregava de pujar documentació i a partir de 2019 es van adaptant les persones a les diverses necessitats que van apareixen, així tenim que la gestió de la prestació econòmica té la següent evolució:

2019	2020	2021
•1 educador social •1 administrativa	•1 educador social •1 administrativa	•2 educadors socials •1 administrativa

En el mes de juny de 2020 es produeix la baixa per defunció del tècnic educador social i la tècnica administrativa es queda sola en un context de pandèmia COVID.

A finals 2020 s'incorporen 2 educadors socials. El primer dels educadors per gestionar les concessions, suspensions, extincions, pròrrogues, increments. Al setembre s'incorpora un altre tècnic, educador social per gestionar denegacions de les quals hi ha un endarreriment des del 2018. Fer esment que la incorporació no significa necessària-

ment una gestió efectiva des del primer moment doncs es necessita un temps d'adaptació i formació per gestionar de manera solvent i eficaç.

En aquests moments l'encàrrec que té l'ASJTET en relació a les denegacions és centra en la recepció dels informes dels referents, la valoració de criteris per denegar i l'elaboració de l'informe de proposta. La notificació, edictes, Resolució , notificació i edictes de la resolució es portava a terme per Gestió Administrativa.

En els anys 2019-2020-2021 A nivell educatiu, el seguiment es porta a terme:

- referents ASJTET / referents pisos.
- Sant Pere Claver: porta les prestacions de llarga durada de la província de Barcelona.

  Les prestacions curtes de la província de Barcelona estaven centralitzades en un tècnic educador social:

2022	2023	2024
•2 educador socials •1 administrativa	•3 educador socials •1 administrativa	•3 educadors socials •1 administrativa

L'any 2022 , a nivell educatiu:

- Referents ASJTET/ referents pisos.
- Sant Pere Claver.
- UTE Mercè Fontanilles. A partir de la signatura de la UTE Mercè Fontanilles Resilis (juliol 2022) i un cop fet el traspàs de tots els expedients (primer trimestre de 2023).

L'any 2023 hi ha un canvi de dos persones en l'equip que gestionen les prestacions econòmiques (1 tècnic educador i l'administrativa) d'acord amb el procés d'estabilització que provisionalment, i fins al concurs de trasllat, resten de manera provisional. Aquest fet no és trivial i suposa un temps d'adaptació, de formació i reorganització.

Donat la complexitat i el volum en la gestió s'incorpora un nou efectiu dins d'una reestructuració de funcions dins de l'ASJTET i en detriment d'altres tasques dins de la Unitat i també hi ha una incorporació de dos reforços administratius per 9 mesos per tal de posar al dia les denegacions

A nivell educatiu l'any 2023-2024:
- Referents ASJTET/ referents pisos.
- UTE Merçe- Fontanillas.

2025
•3 educacors socials •1 tecnic psicòleg •2 administratives

A l'any 2025 s'incorpora un nou efectiu dins d'una reestructuració dins de l'ASJTET i en detriment d'altres tasques relacionades amb el servei habitatge. També s'incorpora una administrativa per donar suport a les tasques relacionades amb les denegacions donat que la gestió de les mateixes han augmentat de manera considerable i amb un 1 tècnic educador no era suficient.

A nivell educatiu:

- Referents ASJTET/ referents pisos.
- UTE Mercè Fontanilles.

Tot aquest argumentari evidència la dificultat de considerar a l'ASJTET com a una unitat gestora ja que com hem detallat aquesta àrea ha assumit tasques i encàrrecs que no corresponien ni al nombre i a les competències els efectius existents.

Els perfils professionals disten de ser els adequats per atendre les noves complexitats i les necessitats existents. En relació a la prestació econòmica, els perfils professionals s'han intentat adaptar però no tenen els coneixements adequats en el procediment administratiu ni un perfil de gestió que els capaciti per portar endavant el repte de gestionar la prestació econòmica. Són educadors socials, per la qual cosa han hagut i fan un gran esforç per entendre i gestionar una prestació que té una gran complexitat.

També cal tenir en consideració que la prestació extutelat té una important complexitat derivada del fet que incorpora i exigeix el seguiment educatiu del beneficiari la qual cosa provoca que es confonguin els encàrrecs i les funcions ja que els equips que han de fer el seguiment del jove es converteixen en gestors de compliment de requisits per cobrar o continuar percebent la prestació

L'objectiu de l'ASJTET es col·laborar en el procés maduratiu del jove mitjançant un programa de suport a l'emancipació i a l'autonomia, basat en l'acompanyament, la motivació, l'assessorament, l'orientació i formació amb una intervenció individualitzada.
Aquest Programa de suport a l'emancipació consta del seguiment personalitzat d'un jove per part d'un professional referent i durant un període determinat de temps. Tota la intervenció es recull en el Pla de Treball Individual (PTI) que marcarà un camí cap a la progressiva integració social i laboral, la seva independència i autonomia, entesa aquesta última com la capacitat del jove per desenvolupar la seva vida quotidiana sense la necessitat de la intervenció dels serveis especialitzats.

Pretenem que del jove afronti el seu futur com a persona adulta amb suficients garanties i reduir al màxim el nivell de risc de no assolir una plena integració social, d'acord al que preveu la Llei 14/2010, de 27 de maig, de drets i oportunitats en la infància i l'adolescència (LDOIA).

S'entén l'emancipació en parlar de joves extutelats. Des de la Federació d'entitats amb projectes i pisos assistits (FEPA) es defineix com la transició d'una situació de protecció a una situació d'autonomia, moment en el que entren en joc el desplegament de les diferents competències assolides i es posen de manifest les dificultats i les mancances personals. Es tracta d'un camí únic i personal en què factors com la família, l'origen, els recursos disponibles i les pròpies capacitats hi juguen un paper decisiu. És alhora un procés dinàmic, que evoluciona al llarg de la vida de la persona i que pot millorar mitjançant un pla d'acció o pla de Treball.

Les mesures de suport als joves a partir dels 18 anys són necessàries per tal que els joves puguin passar d'una situació de protecció a una situació de plena autonomia. Els joves sense suport familiar requereixen d'un acompanyament per tal que el seu projecte d'emancipació sigui un èxit i perquè assoleixin una situació de maduresa que els permeti viure plenament la vida adulta i independent.

Amb els diferents canvis normatius de la prestació econòmica, l'ASJTET, que és una unitat bàsicament tècnica ha hagut d'assumir un rol com a gestor administratiu per al qual no està preparada. A més la normativa en relació a la prestació econòmica és molt genèrica i els beneficiaris presenten casuístiques i particularitats que no estan normativitzades. Per tot això l'encàrrec de l'ASJET ha evolucionat cap a una gestió més de caire administratiu i ha perdut el sentit tècnic.

Figura 9: nombre de joves atesos anualment per l'ASTEJ :

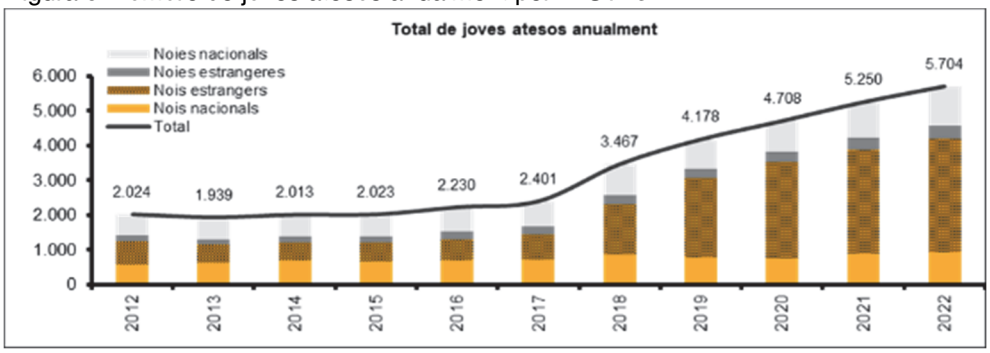

Figura 10: nombre de sol·licituds rebudes anualment per l'ASTEJ :

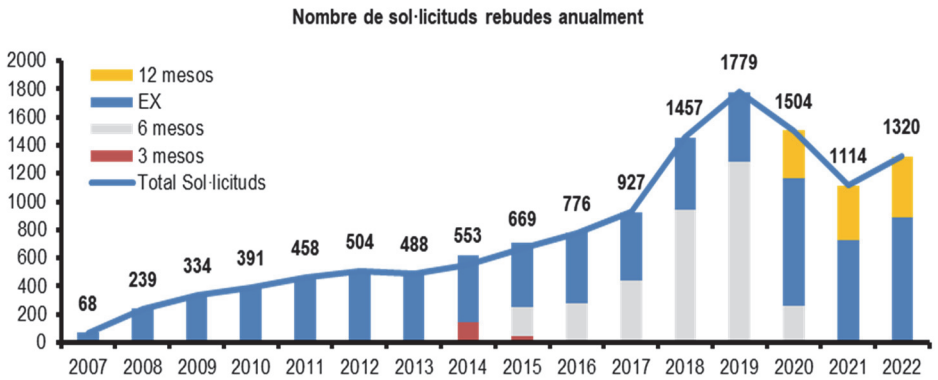

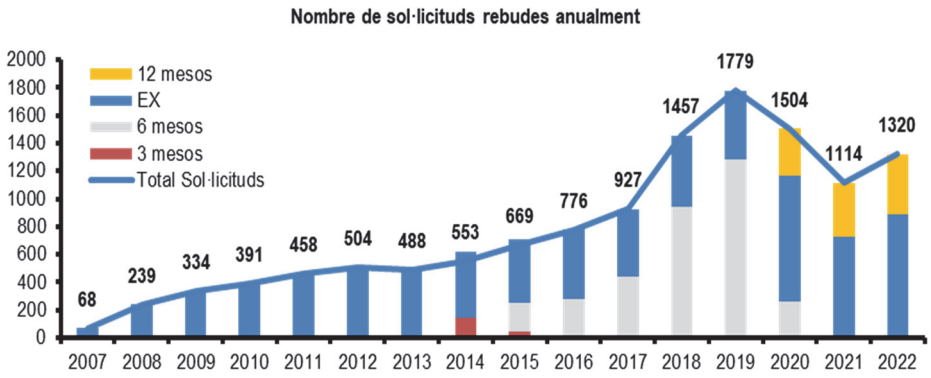

A les figures anteriors es pot observar un increment de joves atesos i de sol·licituds rebudes que no ha anat acompanyat d'un increment en efectius personals i eines de gestió.

Cal tenir en compte que l'ASJTET té altres funcions i encàrrecs a més de la gestió de les prestacions econòmiques:

- Dissenyar i coordinar l'execució dels programes d'orientació i integració socials dels joves tutelats i extutelats i d'inserció sociolaboral i d'habitatge a partir dels 16 anys.
- Coordinar el seguiment dels joves tutelats i extutelats que estan en pisos assistits.
- Dissenyar i executar les mesures de transició a la vida adulta i d'autonomia personal per a adolescents tutelats.
- Coordinar les mesures assistencials per a majors d'edat i emancipats i fer-ne el seguiment.
- Donar suport tècnic a les entitats col·laboradores d'aquesta Àrea, coordinar-les i supervisar-les.
- Fixar i avaluar els criteris educatius i funcionals dels recursos d'habitatge propis i contractats, així com avaluar els criteris d'eficàcia dels pisos i programes i proposar les modificacions que calguin.
- Assegurar el seguiment socioeducatiu dels joves extutelats.
- Promoure l'execució de les actuacions i els programes necessaris per garantir la igualtat d'oportunitats dels joves tutelats i extutelats.
- Resoldre les peticions d'accés a l'expedient que preveu l'article 117.3 de la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència.

L'ASJTET gestiona en aquests moments 1006 places d'habitatge : Pisos >18 anys, Residències inserció i SAEJ distribuïdes territorialment de la següent manera:

Figura 11: nombre d'habitatges gestionats per l'ASTEJ

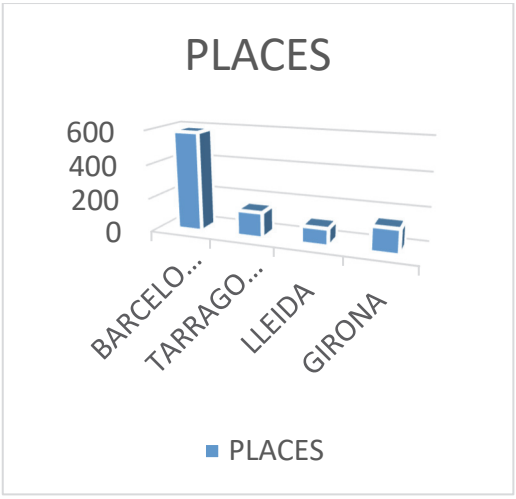

La gestió en relació a les places habitatge suposa:

- Tramitar i resoldre, d'acord amb les seves competències, les sol·licituds de prestació i, quan escau, les revisions i extincions.
- Derivació als pisos dels perfils de joves a valorar per part del pis.
- Validació de les propostes dels habitatges: PTIS, informes de suspensió, extinció.
- Manteniment i actualització de l'expedient del jove amb els sistemes d'informació Sini@, aplicatiu ASJTET.
- Atendre les incidències que presentin les persones joves majors d'edat ex-tutelades en el desenvolupament de la vida quotidiana i actuar d'acord amb la normativa vigent.
- Atendre les demandes de les persones joves majors d'edat ex-tutelades i ajudar-les a trobar maneres de resoldre-les dins l'organització dels pisos.
- Vetllar que es facin les gestions pertinents, seguiment i control dels recursos externs realitzats per les persones joves majors d'edat ex-tutelats/des, si es dona aquesta possibilitat.
- Coordinar les accions pròpies amb les dels altres professionals de l'Àrea.
- Participar en les reunions d'equip i anàlisi de casos.
- Seguiment d'accions subjectes a subvenció.
- Seguiment dels recursos d'habitatge.
- Qualsevol altre encàrrec que li pugui ser efectuat en l'exercici de les seves funcions.

En relació a les convocatòries de subvenció IRPF , COSPE i CONVO de subvenció el volum de projectes valorats des del 2018 han estat:

CONVOCATÒRIA	VALORATS	ATORGATS
COSPE17 ANUALITAT 2017	57	43
COSPE17 ANUALITAT 2018	57	43
COSPE19 ANUALITAT 2019	105	38
COSPE19 ANUALITAT 2020	105	38
COSPE21	66	39
COSPE22	58	41
COSPE23	61	40
CONVO24	75	48
IRPF18	23	13
IRPF19	26	16
IRPF20	22	15
IRPF21	22	11
IRPF22	22	9

En relació a la volumetria de documentació d'entrada i de sortida a l'any 2024:

Documentació d'entrada

- Assentaments sol·licituds (codi Joves):
  Presencial als registres: 1.776.
  Per tramitació Genèrica: 783.
- Assentaments documentació (codi 15327):
  Presencial als registres: 1.218.
  Genèriques: 2.498.

S'ha de remarcar que cada assentament pot contenir més d'un document.

Documentació de sortida

- Citacions habitatge : 366 citacions.
- Citacions PE: 355 citacions.
- Citacions per ambdues prestacions : (normativa corresponent a abans de 18 de març de 2023): 135.
- Cartes a joves (demandant informació, queixes...) i a Institucions (per temes documentals): 226.
- Requeriments de documentació: laboral, SEPAS, o esmenes de sol·licitud: 1250.

Figura 12: volum de documentació de sortia gestionada per l'ASTEJ

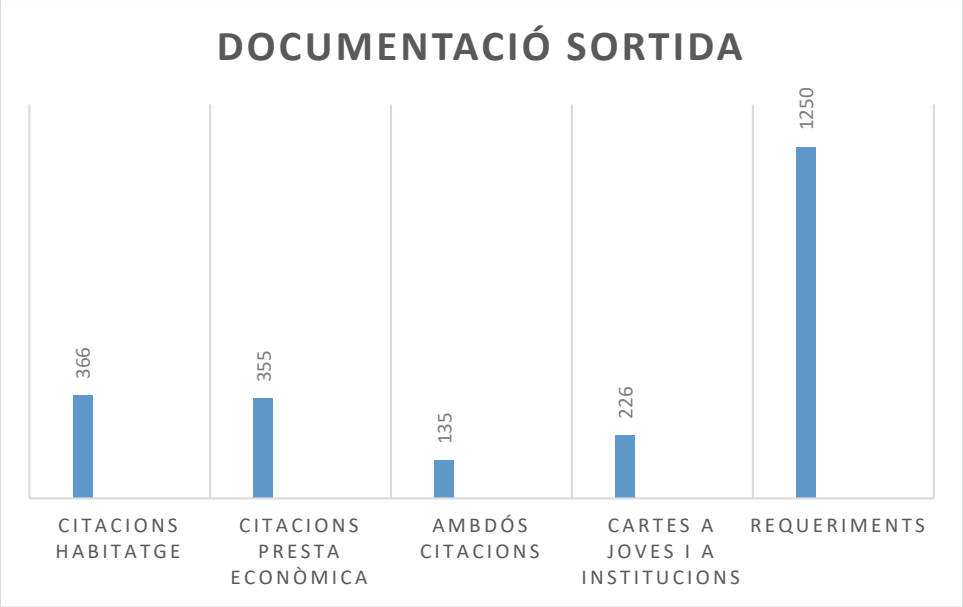

Un altre dels projectes gestionats per l'ASTEJ és el Projecte CALEAMI (acrònim en anglès de «Care Leavers Moving into Adulthood», «Transició a la vida adulta dels joves tutelats») és fruit de la col·laboració entre la Federació d'Entitats amb Projectes i Pisos Assistits (FEPA), el Grup de Recerca en Infància i Adolescència en Risc Social de la Universitat Autònoma de Barcelona (IARS) i la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA). Aquest projecte, de base participativa i col·laborativa, té un doble objectiu. Per una banda, analitzar la preparació i la transició a la vida adulta dels joves tutelats a Catalunya al llarg del temps; i de l'altra, avaluar l'impacte diferencial dels serveis de suport a la transició en el desenvolupament de les trajectòries d'emancipació d'aquests joves.

Per a desenvolupar l'estudi, s'ha adoptat un disseny longitudinal amb una mostra de panel pura. Aquest enfocament permet realitzar un seguiment del mateix grup de joves, en diferents moments: als 17, 21, 23 i 26 anys. Aquesta investigació representa una iniciativa pionera en l'àmbit de la infància en risc al nostre país, ja que constitueix el primer estudi que s'aborda des d'una perspectiva evolutiva. La majoria d'estudis que s'han fet fins ara amb població tutelada se centren en les circumstàncies immediates dels joves mentre estan en protecció i en el moment d'iniciar la transició.

El projecte CALEAMI permet oferir una visió a llarg termini dels efectes i les repercussions dels serveis de suport a la transició en la configuració de les trajectòries dels joves tutelats. S'espera que d'aquestes evidències ajudin a repensar i redefinir les intervencions socioeducatives així com les polítiques, els serveis i recursos de suport a la transició per ajustar-los a les necessitats dels joves i garantir un major benestar i més oportunitats d'èxit durant la transició.

El Servei de Gestió Administrativa

Organització i estructura

El Servei de Gestió Administrativa està integrada per 41 persones i 2 Seccions, amb la distribució següents:

- ✓ 1 Cap del Servei.
- ✓ 3 persones per la gestió d'assumptes de personal de la DGAIA.
- ✓ 26 persones adscrites a la Secció d'Assumptes Econòmics.
- ✓ 10 persones adscrites a la Secció de Programes de Foment i Assumptes Administratius.
- ✓ 1 persona amb funcions de suport a la cap del Servei.

Figura 13: detall organigrama del Servei de Gestió Administrativa

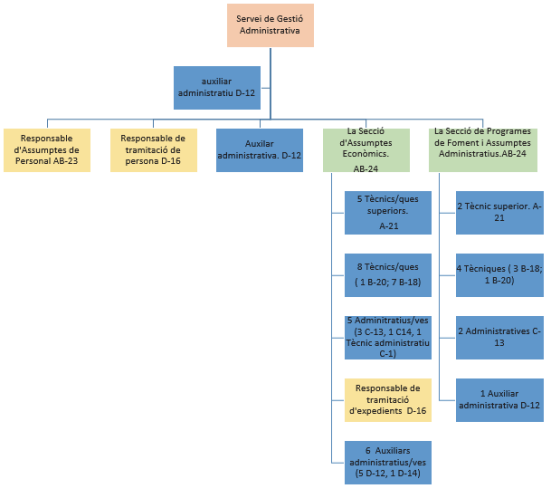

Dins del mateix servei es diferencien 2 grans àmbits funcionals:

a) Gestió dels assumptes de personal de la DGAIA.
b) Gestió d'assumptes de caràcter econòmic: 4 àrees.

- Gestió del pressupost.
- Gestió de la contractació de serveis, l'acreditació i provisió de Serveis Socials.
- Prestacions socials de caràcter econòmic.
- Programes de foment; Subvencions per entitats i contracte programa amb els ens locals.

a) Dins de l'àmbit de la gestió dels assumptes de personal de la DGAIA es realitzen, entre d'altres les tasques següents

- Mantenir la plantilla orgànica.
  - Planificació cobertura llocs de treball (publicació vacants, reforços, substitucions, reconversió, comunicació de convocatòria de mobilitat). 200 publicacions en el 2024.
  - Gestió de la borsa de treball laboral.
  - Seguiment de les sol·licituds de comissions de serveis i d'encàrrec de funcions.
  - Autoritzar i tramitar la petició de jubilacions anticipades o endarreriment de les mateixes.

- Vetllar pel compliment de la normativa. Difusió de la normativa, circulars i instruccions.
- Col·laboració implementació de mesures de prevenció i vigilància salut laboral.
- Col·laboració en la negociació sindical.
- Respon a consultes efectuades treballadors DGAIA i atén a les queixes i suggeriments i trasllada als òrgans competents.
- Registre d'inhabilitacions.
- Donar d'alta a la PICA pels diferents productes d'interoperabilitat a les persones adscrites a la Direcció General dins l'àmbit territorial de Barcelona.

Cal tenir en compte que la plantilla actual de la Direcció General és d'aproximadament 600 persones:

	Personal laboral	Personal funcionari	Total
Serveis centrals	20	235	255
Centres de menors	55	281	336
TOTAL	75	516	591

b) Dins de l'àmbit de la gestió d'assumptes de caràcter econòmic hi ha 4 àrees diferenciades

- Gestió del pressupost.

  Actualment el pressupost de la DGAIA es de 447.215.547,82 euros i compta amb 19 centres gestors i dos subprogrames pressupostaris. Cal tenir en compte que en el 2006, moment en el qual es va fer el Decret d'estructura del Departament que encara és vigent, el pressupost de la DGAIA era de 214.716.656,16 euros, i per tant s'ha incrementat en més d'un 100%.

  El Servei de Gestió Administrativa és la responsable de preparar l'avantprojecte del pressupost de la DGAIA. Elabora la preparació d'escenaris econòmics i realitza el seguiment de l'execució, detectant les possibles desviacions que es puguin produir per redreçar la situació econòmica i redistribuint el pressupost.

- Gestió de la contractació de serveis, l'acreditació i provisió de places i serveis de la xarxa d'Atenció Pública de Serveis Socials de l'àmbit de la infància. Dins d'aquest apartat les tasques principals són:

  - La contractació de serveis i places es fa d'acord amb 2 règims jurídics:

    - Llei de Contractes. Es liciten, adjudiquen i prorroguen els serveis que no estan recollits en la Cartera de Servei. Cal diferenciar:

      - ✓ Contractació major. Plecs, criteris valoració, estudi de costos, valoració ofertes, proposta d'adjudicació i proposta de modificacions. Actualment 68 expedients.

      - ✓ Contractació menor . Expedients econòmics.

    - Decret 69/2020 de 14 de juliol, d'acreditació, concert social i gestió delegada en la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública. Provisió de serveis recollits a

la cartera de serveis. (serveis residencials, telèfon infància, EVAMI). Actualment tenim vigents 597 expedients.

- La tramitació de la facturació generada per la contractació i la provisió dels serveis un volum de 700 factures mensuals a tramitar.
- Participació en el procés d'acreditació d'entitats proveïdores.
- Altres:
  - Establir circuits i instruccions.
  - Tramitació dietes personal.
  - Tramitació de reserva de bitllets d'avió i tren i allotjament personal DGAIA.
  - Preparació cartes de pagament fotocòpies.
  - Petició material oficina per al DGAIA i pels centres propis.

- La gestió de les prestacions socials de caràcter econòmic.

  A l'inici d'aquest punt 3 s'ha explicat les funcions que li correspon al SGA per cadascuna de les prestacions socials de caràcter econòmic dependents de la DGAIA.

- Programes de foment: Subvencions per entitats i contracte programa amb els ens locals.

  En aquest apartat cal destacar per una banda el finançament a entitats mitjançant convocatòries de subvencions per portar a terme projectes de caràcter social i per altra banda el finançament dels ens locals mitjançant el contracte programa.

  Pel que fa a les convocatòries de subvencions, actualment des del Servei de Gestió Administrativa estan obertes 3 convocatòries de subvencions de les quals destaquem les dades més rellevants a nivell de volumetria:

  1. La convocatòria única de subvencions pluriennal 2025-2026.
     - ✓ 9 línies convocades.
     - ✓ Número de sol·licituds presentades: 297.
     - ✓ Import convocatòria: 11.980.000,00 euros (2025-2026).

  2. La convocatòria en el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència, finançat per la Unió Europea mitjançant el programa Next Generation EU i destinada a la modernització i la transformació ecològica i digital de les infraestructures residencials per a infants i adolescents tutelats i extutelats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència.

     - ✓ Número de sol·licituds presentades: 29 aproximadament.
     - ✓ Número de sol·licituds atorgades: 16 aproximadament.
     - ✓ Import atorgat: 966.359,04 €.

  3. La convocatòria de la línia 3.13.7. Activitats i projectes experimentals. Projectes experimentals per a l'abordatge integral de la pobresa infantil des dels barris (Pla pilot derivat de l'Estratègia de lluita contra la pobresa infantil a Catalunya).

     - ✓ Número de sol·licituds presentades: 24 aproximadament.

- ✓ Número de sol·licituds atorgades: 19 aproximadament.
- ✓ Import atorgat: 3.459.222,68 € euros (2024-2025).

Pel que fa al finançament dels ens locals dins del marc del contracte programa, el Servei de Gestió Administrativa realitza les tasques següents:

- Recull les directrius de la Direcció General en relació amb les condicions de prestació, així com els criteris de distribució i imports pel finançament de les àrees bàsiques socials dels ens locals i ho trasllada a l'equip d'Implantació Territorial de Projectes de Foment de la Inversió i es coordina amb els Serveis Territorials per obtenir una proposta única per dur a terme els serveis següents:

  - ✓ Els serveis d'intervenció socioeducativa.
  - ✓ Servei social especialitzat d'atenció a la infància i l'adolescència en situació o risc de desemparament així com les seves famílies.

- Revisió de la documentació justificativa tant a nivell econòmic com a nivell tècnic i de generar tots els documents comptables per cadascuna de les àrees bàsiques socials segons les diferents fases d'execució de despesa.

La volumetria del finançament d'aquests 2 serveis inclosos al Contracte Programa es la següent:

SERVEIS	ENS LOCALS	IMPORT 2022	IMPORT 2023	IMPORT 2024	IMPORT 2025
Serveis d'intervenció socioeducativa	109	18.591.582,12	20.251.155,73	25.582.880,51	27.195.189,86
SEAIA	40	29.278.162,49	30.885.472,64	30.933.241,78	30.933.241,81

El motiu pel qual s'han detallat totes les tasques que es porten a terme des del SGA, es per demostrar que no tot el personal adscrit al Servei es destina a la gestió de les prestacions econòmiques, ja que cal assignar recursos humans suficients per poder complir amb totes les funcions atribuïdes.

A mode orientatiu el gràfic següent mostra el pes econòmic per cadascuna de les tasques principals exposades en aquest apartat.

Figura 14: distribució pressupost gestionat pel SGA. 2024

4. ELS RECURSOS MATERIALS: SISTEMES D'INFORMACIÓ

Un dels elements imprescindibles per poder gestionar un programa de prestacions econòmiques és poder comptar amb un programari informàtic adequat que faciliti la gestió dels expedients i el control de tot el procés. Durant tot el període analitzat, la DGAIA no ha comptat amb un sistema d'informació que fes fàcil la gestió de la concessió de la prestació econòmica, ja que s'ha utilitzat un aplicatiu ja existent, el SINI@ en el qual es recullen tots els expedients del menors atesos per aquesta direcció, al qual se li va afegit un apartat per a la gestió de les prestacions.

El SINI@ és un aplicatiu creat l'any 2007, amb més de 18 anys d'antiguitat, amb un conjunt de limitacions sobre tot d'interoperatibilitat amb la plataforma PICA, que no permet obtenir o accedir a d'altres consultes del tot necessàries per la concessió de les prestacions i determinar la quantia de la mateixa, com les retribucions mensuals dels joves derivades de les rendes del treball. La comprovació dels requisits i el manteniment dels mateixos no depèn únicament de les consultes que es puguin fer d'ofici des de l'Administració sinó que depèn de la documentació aportada pels joves. En aquest sentit, contínuament s'han de requerir els fulls salarials que permeten calcular si els correspon la quantitat íntegra de la prestació, o bé una reducció o la suspensió o bé la seva extinció. Un cop revisats els criteris per la concessió, la determinació de la quantia dels imports de la prestació , en funció de la capacitat econòmica del jove és manual.

La decisió d'allargar la prestació fins als 23 anys també va comportar problemes en relació a l'aplicatiu SINI@ per què quan els joves quan arribaven als 21 l'aplicatiu donava per extingits aquests expedients amb les problemàtiques que això suposava. Un altre problema ha estat l'actualització i millora de l'aplicatiu i la gestió d'evolutius: els canvis derivats de la Llei de pressupostos de 2023 no van estar implementats fins a principis de l'any 2025.

Els canvis eren:

- Inhabilitar la pestanya d'avaluació i l'estat PENDENT AVALUAR.
- Modificar el càlcul data fi efectes econòmics als 23 anys.
- Canvi del motiu de denegació Complir 21 anys a Complir 23 anys.
- Canvi del motiu d'extinció Complir 21 anys a Complir 23 anys.

Aquest evolutiu que va trigar quasi bé un any va provocar endarreriments i queixes en usuaris a nivell personal i mitjançant requeriments del Síndic de Greuges.

Figura 15: prestacions econòmiques gestionades amb el SINI@

Aplicació informàtica	Prestació
Sistema d'Informació d'Infància i Adolescència (Sini@)	• Prestació per a persones joves extutelades. • Prestació per acolliment en família extensa de menors d'edat tutelats o sota guarda protectora de la Generalitat. • Prestació per acolliment en família aliena de menors d'edat tutelats per la Generalitat. • Prestació per a menors d'edat en situació de risc.

També és importat destacar que l'ASJTET no va disposar d'accés en l'aplicatiu SINI@ fins a principis de 2021. La gestió de la prestació econòmica es fa des de l'aplicatiu SINI@ però l'expedient del jove es treballa des d'un aplicatiu propi que no té connexió, ni interoperabilitat amb la base de dades SINI@. Aquest aplicatiu es denomina SIASJET. L'any 2021 i arran de la directriu 7/2020 de 28 de desembre es posa en marxa l'entrada de l'ASJTET a Sínia. Aquesta entrada suposa obrir manualment més de 800 expedients de joves a la part de l'aplicatiu de l'expedient del jove. Tot i aquests esforços l'aplicatiu no està preparat per les necessitats que té la unitat, el que dificulta l'extracció de llistats en base a la formació que fan (ESO, Batxillerat, Universitat, formacions del SOC...), la informació sobre els copagaments, els creuaments de joves que es troben a pisos, o vincular copagaments i prestació econòmica, entre d'altres .

No obstant, partir del maig de 2024 s'han mantingut diferents reunions amb els responsables del DDS que gestionen l'aplicatiu departamental T- social per traspassar la gestió de la prestació econòmica. La previsió actual és que a partir de l'any 2026 es puguin transferir les Prestacions econòmiques al tramitador del departament; que ja tramiten prestacions com la PNC, de necessitats bàsiques, etc.

5. MARC NORMATIU

Les prestacions per a persones joves extutelades, que inclouen prestacions econòmiques i de servei, es regeixen per un marc normatiu divers i complex, en què es defineixen objecte i continguts, funcions drets i deures, requisits i processos de gestió de les prestacions, i que, abans d'entrar en detall, es poden agrupar en:

- Legislació d'infància i adolescència, en què sobresurt la Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, l'article 152 preveu els programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal de les persones joves extutelades i en situació de risc per a promoure la igualtat d'oportunitats.

- Legislació de serveis socials, en què les lleis i els decrets reguladors, principalment, la Llei de Serveis Socials (Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials), la Llei i el Decret de prestacions Socials de Caràcter Econòmic (Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic Decret 123/2007, de 29 de maig) i la Cartera de Serveis Socials (Decret 151/2008, de 29 de juliol, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2008-2009) creen i defineixen, segons els caos, les característiques de les prestacions.

- Legislació de contractació publica i de concert social, principalment, la Llei bàsica de Contractes (Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic), el Decret i l'Ordre de concert social de Catalunya (Decret 69/2020, de 14 de juliol, d'acreditació, concert social i gestió delegada en la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública i Ordre TSF/218/2020, de 16 de desembre, per a la provisió dels serveis de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública) que fixa els processos i els requisits de gestió externa de les prestacions de la Cartera de Serveis Socials i els serveis no inclosos en aquesta.

- Legislació de procediment administratiu, que inclou les normes bàsiques de tramitació administrativa i garanties pels ciutadans, i en que cal incloure les lleis bàsiques de règim jurídic i procediment, principalment, Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques, Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic i Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

- Legislació de finances públiques, que fixa el marc regulatori dels drets i obligacions de la Hisenda de la Generalitat, i les responsabilitats que s'hi deriven, àmbit en que es troben les prestacions, el personal propi i els imports dels concerts i els contractes vigents, marc que es concreta principalment al Decret legislatiu 3/2002, de 24 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.

- Altra legislació que també incideix en alguns dels aspectes de la gestió, o en una part de la població afectada, com la legislació d'estrangeria (Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social i Reial decret 1155/2024, de 19 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social) o els Decrets d'organització i règim competencial dels departaments de la Generalitat.

Sense necessitat d'entrar en aquest apartat en el detall de normes generals suficientment conegudes i aplicables en tots els processos de les Administracions Públiques de Catalunya (com el procediment administratiu o les finances públiques), ens centrarem principalment en definir els marc i els impactes normatius més concrets que fonamenten, però també, afecten i condicionen la gestió de les prestacions (és a dir, infància i adolescència i estrangeria, que preveuen l'atenció als joves extutelats i

joves migrats sols, i serveis socials, que crea i defineix les prestacions que protegeixen aquesta població vulnerable).

La Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència és la norma de referència en l'atenció del col·lectiu de joves extutelats perquè, malgrat no ser menors d'edat, i no trobar-se en l'àmbit principal de la norma, la seva situació de necessitat i vulnerabilitat deriva precisament de la seva condició d'infants o adolescents desemparats durant la seva minoria d'edat, és a dir, maltractats, abandonats o desatesos i separats del seu nucli familiar d'origen.

La Generalitat té una obligació qualificada d'atenció de tots els infants i els adolescents que han estat sota la seva tutela, particularment si manquen de recursos i mitjans d'integració social, el que succeeix en la major part dels casos, especialment en el grup de joves migrats sols.

Des de l'any 1994 es va fer palesa la necessitat i preocupació dels poders públics per donar continuïtat al suport iniciat amb aquells adolescents sota la tutela de l'Administració Pública, en arribar a la majoria d'edat. Amb la idea d'oferir un suport global i un assessorament per impulsar i acompanyar la seva emancipació, i dins l'exercici de les competències que li eren pròpies en el marc legal existent, el Govern de la Generalitat de Catalunya, va adoptar l'Acord de 28 de setembre de 1994 del Govern de la Generalitat de Catalunya, d'aprovació del Pla de coordinació de mesures interdepartamentals adreçades als joves extutelats per l'Administració de la Generalitat.

El Decret 185/2003, d'1 d'agost, de creació de la Comissió del segon Pla de coordinació de mesures interdepartamentals adreçades a les persones joves tutelades per l'Administració de la Generalitat en arribar a la majoria d'edat, va impulsar els programes i els projectes adreçats a aquestes persones joves.

La Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, va crear la prestació de dret subjectiu per a persones joves extutelades, per atendre les seves situacions de necessitat. Posteriorment, s'han produït modificacions substancials; per la Llei 2/2014, de 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic, la Llei 3/2015, d'11 de març, de mesures fiscals, financeres i administratives, dirigides a ampliar els supòsits per a la percepció de la prestació, desplegada pel Decret 123/2007, de 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió d'aquesta prestació, la Llei 5/2017, del 28 de març, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic i de creació i regulació dels impostos sobre grans establiments comercials, sobre estades en establiments turístics, sobre elements radio tòxics, sobre begudes ensucrades envasades i sobre emissions de diòxid de carboni i finalment, la Llei 4/2019, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 13/2006, de prestacions socials de caràcter econòmic.

La Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, incorpora per primera vegada i esdevenint pionera a l'Estat espanyol, els programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal, ampliant l'àmbit d'aplicació més enllà de la minoria d'edat.

En el seu Preàmbul, s'afirma que "sovint és fonamental no tallar en sec la intervenció protectora pel sol fet que l'adolescent legalment ha deixat d'ésser-ho en arribar a la majoria d'edat" i es reconeix que "una de les mesures pendents en tots aquests anys

ha estat la dificultat perquè la protecció prestada fins llavors tingui una continuïtat adaptada a la nova realitat derivada de la majoria d'edat". Així, s'estableix que la persona fins llavors tutelada per l'entitat pública es pugui acollir voluntàriament a un conjunt de mesures assistencials que l'acompanyaran, més enllà de la seva majoria d'edat, en el procés cap a la plena integració a la vida adulta i de les que en pugui ser beneficiària.

El capítol IV del títol V de la Llei 14/2010, de 27 de maig, estableix, a l'article 152, els programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal de les persones joves extutelades i en situació de risc per a promoure la igualtat d'oportunitats. L'article 152.1 estableix que l'organisme competent ha de facilitar l'orientació, la formació i el suport necessaris a les persones joves extutelades que en arribar a la majoria d'edat, l'emancipació o l'habilitació d'edat ho sol·liciten, sempre que compleixin els requisits establerts pels programes d'autonomia personal.

L'article 152.2 disposa que els programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal tenen com a objectiu oferir a aquestes persones joves els recursos de suport personal, d'habitatge, formatius i laborals necessaris per tal d'assessorar-les i acompanyar-les en l'exercici de la plena ciutadania en condicions d'igualtat, amb responsabilitat i amb el màxim grau d'integració en la societat on viuen.

L'article 152.3 estableix que els programes d'autonomia personal han d'incloure metodologies d'inserció fonamentades en l'anàlisi de gènere per tal d'assegurar l'adquisició de competències professionals que permetin millorar l'ocupabilitat de les persones joves extutelades.

Els programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal de les persones joves extutelades s'insereixen per tant en la Llei 14/2010, de 27 de maig, però també en la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de Serveis Socials, per la qual cosa són d'aplicació els seus principis rectors i les disposicions contingudes en aquesta llei pel que fa al dret d'accés als serveis socials i a les prestacions del sistema públic de serveis socials.

Allò que fa referencia als Joves Menors Sols:

A nivell internacional la Convenció dels drets de l'infant de 20 de novembre de 1989, ratificada per l'Estat Espanyol, és el principal instrument internacional jurídicament vinculant de protecció de menors d'edat. Especialment rellevant perquè ha de servir de d'orientació en la seva interpretació, és l'OBSERVACIÓ GENERAL Nº 6 (2005), del Comitè dels drets del nen sobre el Tracte dels menors no acompanyats i separats de la seva família fora del seu país d'origen. D'acord amb el Comitè dels drets del nen, s'entén per menors d'edat no acompanyats als menors de 18 anys que estan separats dels ambdós progenitors i altres parents i no estan sota la cura d'un adult al qui per llei o costum li estigui atribuïda aqueta responsabilitat.

A nivell europeu destaquem la Resolució del Consell 97/C 221/03, de 26 de juny 1997, relativa als menors no acompanyats nacionals de països tercers després recollida en les directives del Consell de la Unió Europea 2001/55/CE, 2003/9/CE i 2003/86/CE9, que té per objectiu establir directrius als estats membres de la Unió per al tractament dels menors no acompanyats pel que fa a la seva acollida, estada i retorn i sobre la realització dels tràmits aplicables. També podem ressaltar la Resolució del Parlament Europeo, de 12 de setembre de 2013, sobre la situació dels menors no acompanyats en la UE (2012/2263(INI)) on, entre d'altres qüestions, es recorda que la protecció dels

menors no acompanyats ha de ser un principi rector dels estats membres, que s'ha de respectar el principi essencial de l'interès superior de l'infant i que aquest ha de prevaldre sobre qualsevol altra consideració en tots els actes adoptats en aquest àmbit per les autoritats públiques. Destaca també la necessitat dels estats membres de donar una resposta coherent a la protecció dels menors no acompanyats dins el ple respecte dels seus drets fonamentals i recorda que no es pot negar a cap nen o nena l'accés al territori de la Unió Europea.

A nivell estatal la regulació essencial es troba recollida en l'article 35 punts 3 i 4 de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social que estableix el següent:

> *"3. En els supòsits en què els cossos i forces de seguretat de l'Estat localitzin un estranger indocumentat la minoria d'edat del qual no es pugui establir amb seguretat, els serveis competents de protecció de menors li han de donar l'atenció immediata que necessiti, d'acord amb el que estableix la legislació de protecció jurídica del menor, i s'ha de posar el fet en coneixement immediat del Ministeri Fiscal, que ha de disposar la determinació de l'edat, per a la qual cosa han de col·laborar les institucions sanitàries oportunes que, amb caràcter prioritari, han de realitzar les proves necessàries.*
> *4. Determinada l'edat, si es tracta d'un menor, el Ministeri Fiscal l'ha de posar a disposició dels serveis competents de protecció de menors de la comunitat autònoma en què es trobi."*

Aquesta regulació orgànica es va desenvolupar mitjançant el Reial decret 557/2011, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la reforma mitjançant la Llei orgànica 2/2009, en el qual, en els seus articles 189 i 190, s'estableix el següent:

> *"Article 189. Definició*
>
> *El que preveu el present capítol és aplicable a l'estranger menor de divuit anys que arribi a territori espanyol sense venir acompanyat d'un adult responsable d'ell, ja sigui legalment o d'acord amb el costum, i s'aprecïi risc de desprotecció del menor, mentre l'adult responsable no s'hagi fet càrrec efectivament del menor, així com a qualsevol menor estranger que una vegada a Espanya es trobi en aquesta situació.*
>
> *El contingut d'aquest capítol s'ha d'interpretar sense perjudici de la possibilitat que el menor estranger no acompanyat pugui complir els requisits que estableixen els articles 59 i 59 bis de la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, o la normativa espanyola en matèria de protecció internacional".*
>
> *"Article 190. Determinació de l'edat*
>
> *1. Quan els cossos i forces de seguretat localitzin un estranger no acompanyat la minoria d'edat del qual sigui indubtable per raó de la seva documentació o de la seva aparença física, ha de ser posat a disposició dels serveis de protecció de menors competents, fet que s'ha de posar en coneixement del Ministeri Fiscal. Les dades d'identificació del menor s'han d'inscriure en el Registre de menors estrangers no acompanyats.*
>
> *En cas que la minoria d'edat d'un estranger indocumentat no es pugui establir amb seguretat, les forces i cossos de seguretat de l'Estat, quan tinguin coneixement d'aquesta circumstància o localitzin "el suposat menor a Espanya, han d'informar els serveis autonòmics de protecció de menors perquè, si s'escau, li prestin l'atenció immediata que necessiti d'acord amb el que estableix la legislació de protecció jurídica del menor.*

Amb caràcter immediat, s'ha de posar el fet en coneixement del Ministeri Fiscal, que ha de disposar, en el termini més breu possible, la determinació de l'edat, per a la qual cosa han de col·laborar les institucions sanitàries oportunes, que, amb caràcter prioritari i urgent, han d'efectuar les proves necessàries.

Igualment, s'ha de donar coneixement de la localització del menor o possible menor al delegat o subdelegat del Govern competent per raó del territori on es trobi aquest.

2. La Secretaria d'Estat d'Immigració i Emigració ha d'impulsar l'adopció d'un Protocol marc de menors estrangers no acompanyats destinat a coordinar la intervenció de totes les institucions i administracions afectades, des de la localització del menor o suposat menor fins a la seva identificació, determinació de l'edat, posada a disposició del servei públic de protecció de menors i documentació.

3. Si durant el procediment de determinació de l'edat el menor necessita atenció immediata, les forces i cossos de seguretat de l'Estat l'han de sol·licitar als serveis autonòmics competents en matèria de protecció de menors.

4. En el decret del Ministeri Fiscal que fixi l'edat del menor estranger s'ha de decidir la seva posada a disposició dels serveis competents de protecció de menors i s'ha de fer saber al delegat o subdelegat del Govern competent.

En cas que la determinació de l'edat es realitzi sobre la base de l'establiment d'una forquilla d'anys, s'ha de considerar que l'estranger és menor si l'edat més baixa de la forquilla és inferior als divuit anys.

El decret del Ministeri Fiscal en què es fixi l'edat del menor estranger s'ha d'inscriure en el Registre de menors no acompanyats de conformitat amb el que preveu l'article 215 d'aquest Reglament.

5. Després que el menor hagi estat posat a la seva disposició, el servei de protecció de menors l'ha d'informar, de manera fefaent i en un idioma comprensible per a ell, del contingut bàsic del dret a la protecció internacional i del procediment previst per a la seva sol·licitud, així com de la normativa vigent en matèria de protecció de menors. D'aquesta actuació, n'ha de quedar constància escrita."

Aquesta normativa estatal s'ha de completar amb el Protocol Marc sobre determinades actuacions en relació amb els Menors Estrangers No Acompanyats publicat per Resolució de 13 d'octubre de 2014, de la Subsecretaria de la Presidència (BOE núm. 251 de 16 d'octubre de 2014).

A més, cal destacar el Reial Decret 903/2021, de 19 d'octubre, pel qual es modifica el Reglament d'Estrangeria (Reial Decret 557/2011, de 20 d'abril), on, entre d'altres aspectes, es redueix el termini per iniciar el procediment relatiu a l'autorització de residència, que serà document habilitant per treballar a partir dels 16 anys sense necessitat d'una autorització de treball específica, s'incrementa la vigència de les autoritzacions concedides a menors estrangers no acompanyats i la de les seves eventuals renovacions i es permet que quan els joves migrats sols arriben a la majoria d'edat tinguin l'autorització de residència que els permeti treballar, element clau per a la seva possible emancipació i inclusió a la societat d'acollida.

Pel que fa a la normativa catalana, l'article 166.3.a de l'Estatut de Catalunya estableix la competència exclusiva en matèria de protecció de menors, que inclou, en tot cas, la regulació del règim de la protecció i de les institucions públiques de protecció i tutela dels menors desemparats, en situació de risc i dels menors infractors, respectant en

aquest darrer cas la legislació penal. Es dedueix d'aquest article la competència que correspon a l'Administració de la Generalitat de Catalunya per atendre i protegir a les persones menors d'edat estrangeres no acompanyades que arriben al nostre territori.

D'acord amb aquesta competència es va dictar la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència que estableix en el seu article 43 pel que fa als menors d'edat estrangers no acompanyats el següent:

> *"Article 43. Suport a la integració social dels infants i adolescents immigrats*
>
> *1. Les administracions públiques han de fomentar, mitjançant serveis i programes d'acollida, la integració social dels infants o els adolescents immigrats.*
>
> *2. L'Administració de la Generalitat, mitjançant el departament competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents, ha de prestar el servei de primera acollida amb relació als infants i adolescents immigrats sense referents familiars, d'acord amb el que disposa la legislació vigent.*
>
> *3. Els infants i els adolescents estrangers que són a Catalunya tenen els drets que reconeix aquesta llei i, especialment, tenen dret a ésser escoltats i a rebre informació de manera entenedora sobre qualsevol actuació que porti a terme l'Administració amb relació a llur persona".*

Aquesta mateixa norma desenvolupa també, en els seus articles 104 i següents, els procediments i mesures de protecció que s'han de dur a terme per la protecció dels menors d'edat desemparats, entre els quals es troben els menors d'edat estrangers no acompanyats.

Concretament, l'article 110.2 de la Llei 14/2010 estableix el següent:

> *"Quan els infants i els adolescents immigrats no acompanyats no puguin acreditar documentalment la minoria d'edat o es tingui dubtes sobre la veracitat de la documentació aportada, el departament competent en matèria de protecció dels infants i els adolescents els ha d'oferir l'atenció immediata que necessitin mentre es fan les gestions i els tràmits establerts per la legislació sobre estrangeria per a determinar-ne l'edat".*

En termes de recursos econòmics, aquest text normatiu estableix el principi de prioritat pressupostària pel compliment d'aquestes obligacions:

> *"Article 15. Prioritat pressupostària*
>
> *1. Els poders públics, en l'àmbit de llurs competències, han de donar prioritat en llurs pressupostos a les activitats d'atenció, formació, promoció, reinserció, protecció, integració, lleure i prevenció dels infants i els adolescents.*
>
> *2. Els poders públics han d'adoptar amb caràcter urgent les mesures necessàries per a evitar que el contingut essencial dels drets dels infants i els adolescents resti afectat per la manca de recursos adaptats a llurs necessitats.*
>
> *3. Les prestacions de serveis i econòmiques necessàries per a complir les mesures de protecció dels infants o els adolescents en situació de risc o desemparament tenen el caràcter de prestacions garantides als efectes establerts per la Llei 12/2007, de l'11 d'octubre, de serveis socials".*

D'altra banda, cal destacar també la Llei 10/2010 d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya que, en la seva Disposició Addicional Segona, estableix:

> *"Convalidació del servei de primera acollida*
>
> *Els centres educatius, els serveis d'execució penal, inclosos els d'adults i els de justícia juvenil, i els centres d'acollida de menors desemparats assumeixen les necessitats inicials d'informació i formació de caràcter bàsic dels estrangers immigrats i dels retornats mitjançant les accions educatives i formatives que estableixen les lleis sectorials respectives".*

Analitzat el marc normatiu regulador sobre l'atenció i protecció dels infants i adolescents migrats sols i la distribució competencial entre les diferents administracions institucionals i territorials, repassem ara quins són els òrgans competents a Catalunya per dur a terme les funcions d'aquest marc regulador.

L'article 3.8.2 del Decret 133/2024, d'11 d'agost, de creació, denominació i determinació de l'àmbit de competència dels departaments en què s'organitza el Govern i l'Administració de la Generalitat de Catalunya, estableix que li correspon al Departament de Drets Socials i Inclusió, entre d'altres, les polítiques de cicle de vida, inclosa la política de joventut, de la gent gran, l'edatisme, les polítiques de famílies, la infància i l'adolescència. El Decret 289/2016, de 30 d'agost, de reestructuració del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies atribueix a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (en endavant, DGAIA), les competències i les funcions en matèria d'atenció a la infància i l'adolescència, sota la dependència de la Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut.

Entre les funcions atribuïdes a la DGAIA per l'article 143.1 de l'esmentat Decret, en destaquem les següents:

a) Protegir i assumir la tutela dels infants i els adolescents desemparats, disposar i executar les mesures d'atenció necessàries per a cada un d'ells i gestionar els serveis que calguin per a la seva efectivitat.
b) Assumir la guarda dels infants i els adolescents en els supòsits que estableixen les lleis.
c) Promoure els drets dels infants i els adolescents que es trobin a Catalunya, especialment el seu dret de participació com a ciutadans actius i la promoció del seu benestar.
d) Promoure i planificar la prevenció i l'atenció dels infants i els adolescents en situació de risc.
e) Dirigir els serveis residencials de protecció propis i la proposta, provisió, seguiment i supervisió tècnica dels serveis i establiments contractats que presten serveis en matèria de protecció a la infància i l'adolescència.

La DGAIA ha dictat la Directriu general d'actuació 6/2020 per la qual es regula la gestió de l'expedient de desemparament dels infants i els adolescents immigrats no acompanyats, que té per objecte definir els requisits documentals bàsics i els procediments de gestió de l'expedient de desemparament dels infants i adolescents migrats no acompanyats (https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/01departament/04legislacio/directives_instruccions_circulars/infancia_adolescencia/directrius/DGA-gestio-exp-MENA-Versio-signada.pdf)

Finalment, destacar en aquest apartat i malgrat no sigui normativa en sentit estricte, l'aprovació l'any 2019 de l'Estratègia catalana per a l'acollida i la inclusió dels joves migrats sols, de caràcter interdepartamental (amb la presència, a més del Departament de Drets Socials, dels Departaments d'Educació, Salut, Interior i Justícia) i que compta amb la participació també del món local i de les entitats del tercer sector social.

Aquesta Estratègia té la missió de crear les eines i condicions per acollir i incloure en la societat, i apoderar els infants i joves migrats sols, perquè puguin decidir en llibertat el seu projecte vital, des d'una perspectiva comunitària, amb la voluntat de contribuir a la construcció d'una societat inclusiva que valora la diversitat i que promou la interacció i de generar un sentit de pertinença que permeti l'exercici de la plena ciutadania dels infants i joves migrats sols.

L'Estratègia està conformada per cinc línies estratègiques a partir de les quals es deriven les accions concretes a executar:

- Una estratègia pensada en els drets dels infants i joves. Atenció immediata i acollida dins del sistema de protecció.
- El repte d'aconseguir drets de ciutadania. Emancipació i acompanyament a majors de 18 anys.
- La clau de volta: foment de la governança compartida. Coordinació, participació i treball en xarxa.
- La millora del sistema d'atenció social com a punt de partida. Planificació, innovació, eficiència i sostenibilitat.
- Els i les joves migrades soles: una oportunitat de país. Sensibilització i canvi de mirada en positiu.

Entre els impactes normatius més destacats que han afectat la gestió de les prestacions objecte de l'informe de la Sindicatura de Comptes escau remarcar els introduïts els anys 2022 i 2023.

En el primer cas, any 2022 on:

1. En data 29 de desembre de 2021 s'aprova la Llei 2/2021, del 29 de desembre, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic. L'article 70 d'aquesta llei modifica la Llei 13/2006, de prestacions socials de caràcter econòmic.
2. Aquestes modificacions afecten a les prestacions que gestiona la DGAIA: prestació per a joves extutelats, prestació per l'acolliment de menors d'edat tutelats per la Generalitat i prestació per a menors d'edat en situació de risc.
3. La Llei 2/2021, del 29 de desembre, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic, va entrar en vigor el dia 1 de gener de 2022.

Nou termini de presentació de la sol·licitud. Es pot presentar fins a sis mesos abans d'assolir la majoria d'edat, però els efectes econòmics es produeixen des del mes en que s'assoleix la majoria d'edat.

S'elimina el requisit de viure d'una manera autònoma i fora del nucli familiar. D'aquesta manera, es dona opció perquè els i les joves que encara no resideixen de manera autònoma i fora del nucli familiar puguin començar a percebre la prestació i puguin iniciar el seu procés d'autonomia personal i emancipació.

Quan una persona jove extutelada dugui a terme una activitat laboral indefinida que superi els límits retributius establerts, serà causa d'extinció, i quan dugui a terme una activitat laboral temporal que superi els límits retributius establerts, serà causa de suspensió.

Relativa a deixar de residir o de viure o de trobar-se a Catalunya, no és aplicable a la prestació per a joves extutelats per motius de mobilitat acadèmica.

Aquests canvis normatius han evidenciat dos models de gestió: els de les sol·licituds d'abans de la modificació normativa i els de les sol·licituds de després de la modificació normativa . El no tenir la concessió de les prestacions al dia ha provocat dos models de gestió diferents segons la data de sol·licitud que no ha ajudat en la gestió de la prestació.

Seguidament, i sense temps d'adaptació al canvi del 2022 es produeix a l'any 2023 un altre canvi normatiu que en comptes d'alleugerar la gestió, la complica, així tenim La Llei 2/2023, del 16 de març, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2023 i la Llei 3/2023, del 16 de març, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic, publicades al DOGC 8877 de 17/03/2023, introdueixen canvis en determinats preceptes de la Llei 13/2006, de prestacions econòmiques:

- Substitució del PTI signat pel compromís de seguir el PTI que establirà l'òrgan competent (no cal tenir el PTI signat): En les sol·licituds presentades des de l'entrada en vigor de la Llei de mesures es podrà tramitar la sol·licitud independentment de tenir el PTI signat.

- Eliminació de l'avaluació individualitzada sobre llur evolució quan fan els 21 anys: en les sol·licituds presentades des de l'entrada en vigor de la Llei de mesures no caldrà fer l'avaluació quan fan els 21 anys. En el cas de joves que han fet els 21 anys a partir del 18 de març del 2023 no caldrà fer l'avaluació.

A partir del moment en que es produeix el canvi normatiu, el compromís de seguiment del PTI, complementat per la seva elaboració, signatura, seguiment i actualització posteriors, són suficients per agilitzar el procediment de tramitació de la prestació fins als 23 anys, sense afectar a l'objecte, els requisits i les garanties del procediment corresponent. Tot i que són mesures per afavorir la gestió de la prestació, en el primer supòsit, i d'afavorir als joves en el segon supòsit , donant-los més cobertura econòmica i acompanyament; es mostren dificultats importants doncs ens hem d'adaptar a un nou model de gestió, sense haver-nos posat al dia de les modificacions de l'any 2022. Tenim la gestió d'abans del 18 de març de 2023 i la gestió de les sol·licituds posteriors al 18 de març 2023.

Cal tenir en compte que en l'any 2022 la concessió de la prestació econòmica estava condicionada a l'elaboració i signatura prèvia del pla de treball individual entre el jove i l'Administració en el qual s'establien els objectius a assolir.

Això implicava que un cop es rebia la sol·licitud de la prestació, s'havia de citar al jove i treballar prèviament amb ell per identificar quins objectius es marcaven, l'itinerari d'emancipació i un cop reconeguts aquests objectius es tramitava la prestació econòmica. Per tant, aquesta circumstància afectava al termini de resolució de la prestació.

Com exemple pràctic d'algun d'aquests impactes, el compromís i no l'elaboració de PTI, tot i que pretén agilitzar la gestió de la prestació s'ha demostrat d'alta complexitat. L'Administració davant de la manca de documentació que ha d'aportar el jove o la documentació incomplerta o amb errors s'ha vist desbordada per un número molt elevat de requeriments als joves . Així l'any 2024 de tota la documentació de sortida tenim:

- Citacions: 856.
- Cartes a joves (demandant informació, queixes...) i a Institucions (per temes documentals): 226.
- Requeriments de documentació : laboral, SEPAS, o esmenes de sol·licitud: 1250.

6. AL.LEGACIONS CONCRETES ALS RESULTATS DE LA FISCALITZACIÓ DE LA SINDICATURA DE COMPTES

6.1. EN RELACIÓ AMB L'APARTAT 5.1. *"EL CONJUNT DE PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU DONA RESPOSTA A NECESSITATS PRÈVIAMENT IDENTIFICADES?"*

6.1.1. Apartat 5.1.2. *"La definició de la població elegible es correspon amb les necessitats socials existents?"*

La Sindicatura de Comptes fa les següents observacions:

> *El DDS no disposa d'una estimació de la població elegible per a cadascuna de les prestacions, entesa com el conjunt de persones que compleixen les condicions d'elegibilitat d'aquests recursos. No obstant això, en el cas de la renda garantida de ciutadania i les prestacions de la Llei 14/2017 (complements de pensions estatals i complements de pensions no contributives), disposa d'una avaluació segons la qual aquestes prestacions presenten una cobertura força limitada de la població en situació de pobresa severa.*

Respecte d'aquesta conclusió a la qual arriba la Sindicatura de Comptes derivada del seu anàlisi, fem les següents manifestacions i al·legacions.

Actualment, la DGAIA està atenent al voltant de 15.000 infants, adolescents i joves (inclosos també el que són majors d'edat), dels quals més de 6.800 són joves migrats sols i, d'aquests darrers, el 64% són majors d'edat.

Aquestes dades contrasten amb la situació de la DGAIA de fa 8 anys en què el volum total d'infants, adolescents i joves atesos se situava al voltant dels 8.600. Com es pot comprovar, en 8 anys, l'augment de casos atesos per la DGAIA se situa en el 74%.

Si ens focalitzem específicament en els joves majors d'edat, que seria la població diana a la qual s'adreça la prestació social de caràcter econòmic per a joves extutelats, aquest augment és encara molt més espectacular. La DGAIA ha passat d'atendre 1.486 joves majors d'edat el gener de 2016 a atendre 5.539 joves majors d'edat a l'octubre de 2024. Per tant, en 8 anys pràcticament s'ha quadruplicat el nombre de majors atesos per la DGAIA (3,7 vegades).

Pel que fa als infants i adolescents menors d'edat, malgrat l'augment no és tan acusat com entre els majors d'edat, s'ha passat d'atendre 7.127 infants i adolescents el gener de 2016 a atendre'n 9.467 el gener de 2024. Això suposa un augment del 32% en 8 anys.

En la figura 15 es mostra gràficament l'evolució i l'increment en l'atenció a infants, adolescents i joves atesos per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència en els darrers anys.

Figura 15. Evolució dels infants, adolescents i joves atesos per la DGAIA. Gener de 2016 a gener de 2024 (s'han calculat els casos atesos a gener de cada 2 anys: 2016, 2018, 2022 i 2024).

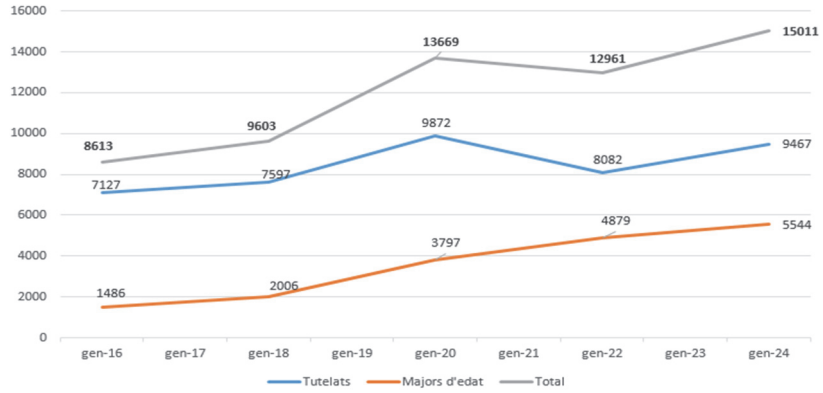

Si ens focalitzem en l'arribada de joves migrats no acompanyats que arriben a Catalunya, aquesta ha patit diferents situacions al llarg dels darrers quinze anys.

Així, podem afirmar que fins l'any 2015 aquest fenomen s'havia mantingut certament estable, amb poc més de 300 arribades d'infants i joves anuals al territori català, procedents de diferents territoris. Durant l'any 2016, però de forma més clara l'any 2017 i especialment destacable l'any 2018 l'entrada d'aquests joves a Catalunya va créixer de manera molt significativa, assolint unes xifres d'arribades superiors als 3.500 joves l'any 2018, en concret van ser 3.709 noves entrades.

En els dos anys immediatament posteriors aquesta situació es va rebaixar (per diferents circumstàncies però destacadament l'any 2020 va ser conseqüència de l'episodi provocat per la pandèmia de la covid-19, que impedia els desplaçaments) però a partir de l'any 2022 torna a augmentar i ja l'any 2023 i especialment en els seus darrers mesos, aquest creixement de noves arribades ha estat molt important. De fet, l'any 2023, amb més de 2.300 noves arribades, serà el segon any de la història amb més entrades de joves migrats sols a Catalunya, tan sols per sota de l'any 2018.

En la Figura 16 es pot observar l'evolució en l'arribada de joves migrats sols dels darrers anys.

Figura 16. Evolució anual de les arribades de joves migrants sols menors d'edat a Catalunya. 2009 – 2024.

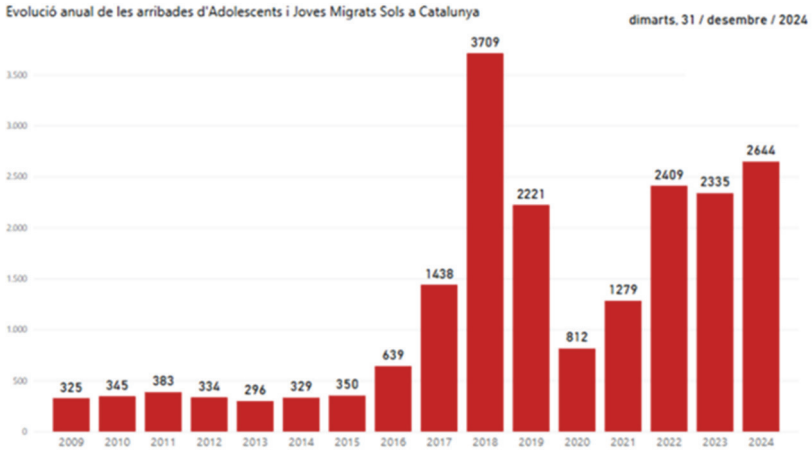

La majoria d'aquests joves migrants sols (un 77%) tenien entre 16 i 17 anys en el moment de la seva arribada a Catalunya; la qual cosa, atesa la seva especial vulnerabilitat en no disposar de suport econòmic, social ni familiar en el nostre país, implica un increment exponencial en el nombre de prestacions econòmiques i/o habitatge per a joves extutelats, i una major complexitat de la tramitació per la falta, en molts casos, d'arrelament, documentació, comptes bancaris, etc.

Això ha suposat el desbordament de la capacitat d'atenció de l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat. Nogensmenys, actualment el 67% de los JMS atesos per la DGAIA són majors de 18 anys (Figura 17) que varen arribar a la majoria d'edat dins del sistema de protecció la qual cosa ha tensionat fins al límit els professionals i la seva capacitat per gestionar els suports econòmics, laborals, d'inserció social i laboral i d'habitatge.

Figura 17. Adolescents i joves migrats sols amb expedient obert a la DGAIA. 1 de gener de 2025

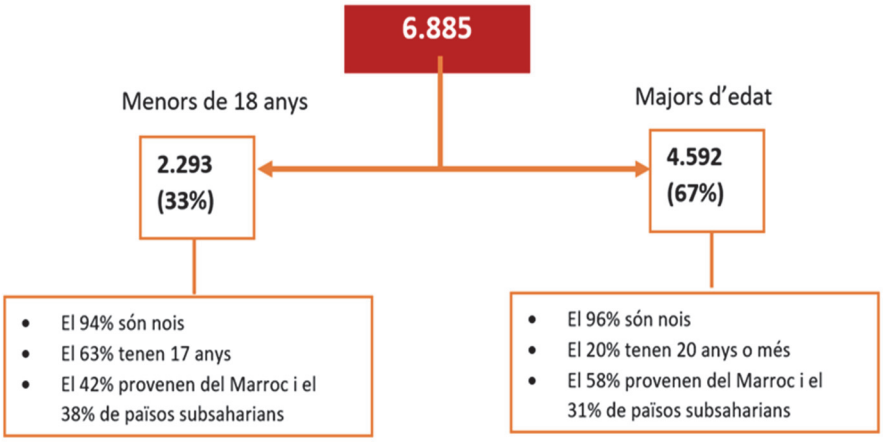

Joves migrats sols atesos anualment per la DGAIA (casos acumulats anuals)

Fins ara hem observat les noves arribades i els casos atesos en un moment concret del temps.

La tercera dada rellevant d'aquest fenomen en relació amb les càrregues de treball que suposa aquesta gestió a la DGAIA són les dades dels casos atesos acumulats durant un any, que calcula tots els casos de joves migrats sols que la DGAIA ha atès almenys un dia durant l'any.

Fent aquest càlcul s'observa la tendència a l'alça dels joves atesos. Aquest fet s'explica perquè la DGAIA ofereix una continuïtat assistencial als joves migrats sols que arriben i això fa que cada vegada assumeixi més atencions (els casos que ja atén de l'any anterior més les noves arribades anuals).

Així, l'any 2023 la DGAIA va atendre al cap de l'any pràcticament 8.000 joves migrats sols, essent un record històric.

Figura 18. Casos de JMS atesos per la DGAIA acumulats durant l'any. 2013-2024 (setembre)

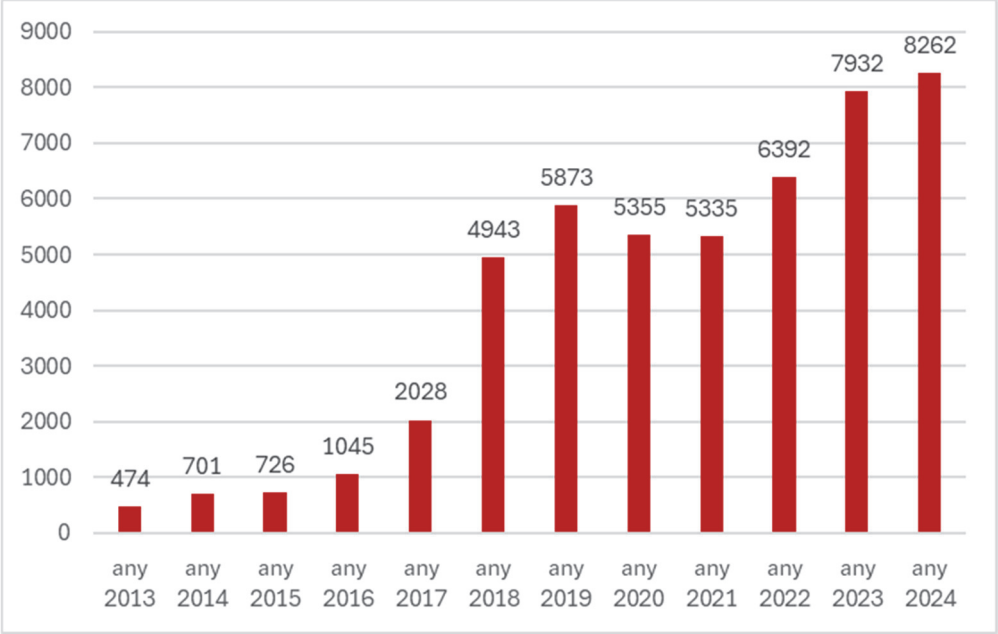

Font: Sini@

Feta l'exposició sobre el volum d'infants, adolescents i joves als quals presta atenció i servei la DGAIA, ens centrarem concretament en la prestació objecte de fiscalització i en la identificació i determinació de col·lectiu al qual s'adreça.

La prestació social de caràcter econòmica per a joves extutelats és una prestació social autonòmica que neix amb la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic la qual, conjuntament amb la resta de prestacions que preveu aquesta Llei, tenen la finalitat de donar el suport adequat a totes les persones que ho necessiten, atendre'n les necessitats bàsiques i afavorir-ne la inserció social i laboral. Aquesta llei esdevé un dels instruments de lluita contra la pobresa a Catalunya, amb l'objectiu de fer realitat el compromís per a la igualtat d'oportunitats de les persones i la cohesió social i per assegurar els mínims d'una vida digna a les

persones que es troben en situació de pobresa, per promoure'n l'autonomia i la participació activa en la societat.

Aquesta prestació és, segons l'article 19 de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, una prestació social de naturalesa econòmica i percepció periòdica que es configura com una prestació garantida de dret subjectiu i que té per objecte els joves extutelats per la Generalitat, amb la finalitat de contribuir, temporalment i fins als 21 anys, que un cop acabada la institució de la tutela puguin viure d'una manera autònoma i es puguin integrar gradualment en la vida laboral i social, sempre que acreditin que no disposen de recursos econòmics.

Des de l'any 2006 i fins el 2025, i com veurem més endavant, la regulació d'aquesta prestació ha estat objecte de diferents modificacions, per ampliar la seva cobertura, ajustar millor el règim d'incompatibilitats amb la vida laboral i les rendes del treball o per avançar la seva tramitació per evitar que des de la majoria d'edat del jove extutelat fins al cobrament efectiu de la prestació es produís un període sense aquest suport econòmic, entre d'altres motius, sempre tenint en compte el perfil de la població a la qual es destina la prestació i la necessitat d'intervenció pública i els objectius i fites que es pretenen assolir.

Les principals dades de la prestació econòmica per a joves extutelats en el període 2020-2025, relatives al nombre de persones beneficiàries i pressupost destinat, es presenta en el següent quadre:

Prestació joves extutelats	Nombre de beneficiaris	Despesa econòmica executada
Any 2020	1672	8.639.177,18€
Any 2021	2008	13.497.575,72€
Any 2022	2136	15.168.146,46€
Any 2023	2382	18.609.872,83€
Any 2024	2774	22.856.311,90€
Any 2025 (fins abril)	2329	7.776.953,73€

Pel que fa a la planificació i coneixement sobre la població a la qual s'adreça aquesta prestació, podem constatar que la DGAIA sí que disposa d'una estimació de la població elegible per a la prestació econòmica del jove extutelat, entesa com el conjunt de persones que potencialment compleixen les condicions d'elegibilitat d'aquests recursos. La població a la qual va dirigida aquesta prestació està ben identificada, doncs són tots aquells joves que, per una o altra circumstància, en el moment de fer els 18 anys es troben sota la tutela de l'administració de la Generalitat de Catalunya. Per aquest col·lectiu l'administració considera que, en arribar als 18 anys, el jove pot tenir dret a una prestació de caràcter econòmic, temporal, com a mesura de suport en el seu procés d'emancipació i de transició a la vida adulta.

La Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència disposa, com es pot comprovar, de la informació necessària per estimar, de manera força exacta, el nombre de joves que estan sota el sistema de protecció i que durant l'any en curs compliran els 18 anys i, per tant, poden ser susceptibles d'accedir a aquesta prestació econòmica, com també al servei d'habitatge o a d'altres programes de caràcter més transversals

que s'ofereixen des de l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (suport psicològic, inserció laboral, assessorament jurídic).

Així, per exemple i respecte al període 2025, disposem de la informació dels joves que actualment estan sota el sistema de protecció i que mensualment assoliran la majoria d'edat i, per tant, seran susceptibles de percebre la prestació econòmica.

En la figura 19 es detallen el nombre de joves que van assolir els 18 anys, de forma mensual, del període 2023-2025.

Figura 19. Nombre de joves atesos per la DGAIA que durant els anys 2023 a 2025 van assolir o assoliran la majoria d'edat.

Mes en què el jove assoleix la majoria d'edat	2025	2024	2023
18 anys al gener	228	163	167
18 anys al febrer	154	131	111
18 anys al març	175	136	113
18 anys a l'abril	175	144	124
18 anys al maig	192	146	120
18 anys al juny	180	126	105
18 anys al juliol	185	161	127
18 anys a l'agost	173	162	137
18 anys al setembre	154	144	130
18 anys a l'octubre	187	173	150
18 anys al novembre	190	182	140
18 anys al desembre	191	216	199
Total general	2.184	1.884	1.623

No obstant això, és cert que existeix un element més complex de planificar i que impedeix disposar d'una manera més clara i certa sobre el nombre potencial de joves beneficiaris de la prestació econòmica per a joves extutelats i és el fet que també tenen dret a sol·licitar la prestació els joves que compleixen tots els requisits generals establerts a l'article 19 de la Llei 13/2006, 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, excepte el d'haver estat tutelats durant un període d'un any com a mínim. Per aquestes persones s'estableix que tenen dret a la prestació temporal limitada a una durada de dotze mesos.

Com ja s'ha comentat, els fenòmens migratoris que estan esdevenint en aquests darrers anys i d'una forma molt clara i intensa des del 2018, amb l'arribada a Catalunya d'un nombre molt important de joves migrats menors d'edat no acompanyats, obliga a l'administració a decretar-ne el seu desemparament i, per tant, a incorporar-se al sistema de protecció de l'Administració de la Generalitat de Catalunya la qual en passarà a tenir la seva tutela. Aquests joves, molts d'ells propers a la majoria d'edat, tindran

dret si compleixen els requisits previstos legalment a sol·licitar la prestació econòmica, que els podrà ser concedida per 12 mesos o més enllà, en funció del temps en què hauran estat efectivament tutelats.

És en aquest supòsit en què pot resultar més complex planificar quin serà el nombre potencial de població afectada per aquesta prestació, atès que els fluxos migratoris, com les fronteres o la política d'immigració i estrangeria, des d'aquest punt de vista, no és competència de la Generalitat de Catalunya. Per això es fa difícil, més enllà d'estimacions per experiències anuals acumulades i comportaments cíclics, saber el nombre de persones que poden acabar sent beneficiaris de la prestació econòmica per a joves extutelats i el pressupost que el Departament hi hauria de destinar. No obstant això, atès que es tracta d'una prestació garantida de caràcter subjectiu, els crèdits per a fer-hi front són ampliables.

Identificada la població a la qual s'adreça aquesta prestació, podem afirmar també que el seu disseny és coherent amb l'objectiu que persegueix tal i com recull la directriu 7/2020 i que ha estat objecte d'avaluació.

Des de l'any 1994 es va fer palesa la necessitat i preocupació dels poders públics per a donar continuïtat al suport iniciat amb aquells adolescents sota la tutela de l'Administració Pública, en arribar la majoria d'edat. Amb la idea d'oferir un suport global i un assessorament per impulsar i acompanyar la seva emancipació, i dins l'exercici de les competències que li eren pròpies en el marc legal existent, el Govern de la Generalitat de Catalunya, va adoptar l'Acord de 28 de setembre de 1994, d'aprovació del Pla de coordinació de mesures interdepartamentals adreçades als joves extutelats per l'Administració de la Generalitat.

El Decret 185/2003, d'1 d'agost, de creació de la Comissió del segon Pla de coordinació de mesures interdepartamentals adreçades a les persones joves tutelades per l'Administració de la Generalitat en arribar a la majoria d'edat, va impulsar els programes i els projectes adreçats a aquestes persones joves.

La Llei 13/2006, del 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, va crear la prestació de dret subjectiu per a persones joves extutelades, per atendre les seves situacions de necessitat. Posteriorment, s'han produït modificacions substancials; per la Llei 2/2014, de 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic, la Llei 3/2015, d'11 de març, de mesures fiscals, financeres i administratives, dirigides a ampliar els supòsits per a la percepció de la prestació, desplegada pel Decret 123/2007, de 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió d'aquesta prestació, la Llei 5/2017, del 28 de març, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic i de creació i regulació dels impostos sobre grans establiments comercials, sobre estades en establiments turístics, sobre elements radio tòxics, sobre begudes ensucrades envasades i sobre emissions de diòxid de carboni i finalment, la Llei 4/2019, del 24 de juliol, de modificació de la Llei 13/2006, de prestacions socials de caràcter econòmic.

La Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, incorpora per primera vegada i esdevenint pionera a l'Estat espanyol, els programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal, ampliant l'àmbit d'aplicació més enllà de la minoria d'edat. En el seu Preàmbul, s'afirma que "sovint és fonamental no tallar en sec la intervenció protectora pel sol fet que l'adolescent legalment ha deixat

d'ésser-ho en arribar a la majoria d'edat" i es reconeix que "una de les mesures pendents en tots aquests anys ha estat la dificultat perquè la protecció prestada fins llavors tingui una continuïtat adaptada a la nova realitat derivada de la majoria d'edat". Així, s'estableix que la persona fins llavors tutelada per l'entitat pública es pugui acollir voluntàriament a un conjunt de mesures assistencials que l'acompanyaran, més enllà de la seva majoria d'edat, en el procés cap a la plena integració a la vida adulta i de les que en pugui ser beneficiària.

El capítol IV del títol V de la Llei 14/2010, de 27 de maig, estableix, a l'article 152, els programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal de les persones joves extutelades i en situació de risc per a promoure la igualtat d'oportunitats. L'article 152.1 estableix que l'organisme competent ha de facilitar l'orientació, la formació i el suport necessaris a les persones joves extutelades que en arribar a la majoria d'edat, l'emancipació o l'habilitació d'edat ho sol·liciten, sempre que compleixin els requisits establerts pels programes d'autonomia personal.

L'article 152.2 disposa que els programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal tenen com a objectiu oferir a aquestes persones joves els recursos de suport personal, d'habitatge, formatius i laborals necessaris per tal d'assessorar-les i acompanyar-les en l'exercici de la plena ciutadania en condicions d'igualtat, amb responsabilitat i amb el màxim grau d'integració en la societat on viuen.

L'article 152.3 estableix que els programes d'autonomia personal han d'incloure metodologies d'inserció fonamentades en l'anàlisi de gènere per tal d'assegurar l'adquisició de competències professionals que permetin millorar l'ocupabilitat de les persones joves extutelades.

Els programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal de les persones joves extutelades s'insereixen per tant en la Llei 14/2010, de 27 de maig, però també en la Llei 12/2007, d'11 d'octubre, de Serveis Socials, per la qual cosa són d'aplicació els seus principis rectors i les disposicions contingudes en aquesta llei pel que fa al dret d'accés als serveis socials i a les prestacions del sistema públic de serveis socials.

Finalment, destacar que l'any 2020 es va realitzar una Avaluació del programa de suport a les persones tutelades i extutelades elaborat pel Laboratori AQR-Lab de la Fundació Bosch i Gimpera (Universitat de Barcelona) i sota la coordinació de l'Àrea d'Avaluació i Anàlisi de Polítiques de l'Observatori Català de la de Joventut i en el marc del Fons de Promoció per a l'Avaluació de Polítiques Públiques (PROAVA) del Departament d'Economia i Hisenda.

6.2. EN RELACIÓ AMB L'APARTAT 5.2. "LA GESTIÓ, EL SEGUIMENT I EL CONTROL DE LES PRESTACIONS ECONÒMIQUES DE DRET SUBJECTIU RESPONEN ALS PRINCIPIS D'EFICIÈNCIA, EFICÀCIA I ECONOMIA?"

6.2.1. Apartat 5.2.1. "El procediment de concessió de les prestacions econòmiques respecta els terminis que preveu la normativa?"

La Sindicatura de Comptes fa les següents observacions:

La Sindicatura no ha pogut identificar documentació que expliciti de forma clara i sistemàtica els processos clau, de concessió, seguiment i control, juntament amb la distribució de tasques i responsabilitats al llarg dels procediments de gestió de les prestacions econòmiques

En aquest sentit, destacar en primer lloc que els processos clau, de concessió, seguiment i control, juntament amb la distribució de tasques i responsabilitats al llarg dels procediments de gestió de les prestacions econòmiques disposen d'un marc normatiu i regulatori públic, definit i suficient, que inclou, a més de les prescripcions tècniques del contractes vinculats, les normes jurídiques i les directrius i instruccions següents:

1. Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic. Crea la prestació per a persones joves extutelades i n'estableix les bases generals i específiques de gestió i tramitació.

2. Decret 123/2007, de 29 de maig, pel qual es determina el règim aplicable a la sol·licitud i concessió de les prestacions socials de caràcter econòmic de dret subjectiu, i es concreten els requisits per al reconeixement del dret a les prestacions creades, en desplegament de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic (articles 18 a 20). Estableix les normes bàsiques de gestió i tramitació de la prestació per a persones joves extutelades.

3. Decret 289/2016, de 30 d'agost, de reestructuració del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies[(articles 145.1.i), 146.j) i 155.j)]. Delimita les responsabilitats en la gestió de les prestacions econòmiques per a joves extutelats.

4. Decret 69/2020, de 14 de juliol, d'acreditació, concert social i gestió delegada en la xarxa de serveis socials d'Atenció Pública. Estableix el règim jurídic de la concertació social i gestió delegada dels diferents serveis de la cartera de serveis socials.

5. Ordre TSF/218/2020, de 16 de desembre, per a la provisió dels serveis de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública (Annexos, 14, 16). Defineix les obligacions i les responsabilitats de les entitats concertades en matèria d'habitatges per a persones joves extutelades, i els processos a seguir en cada cas.

6. Directriu general d'actuació 7/2020 per la qual es regula el contingut i el procediment d'accés i manteniment als programes de suport a l'emancipació i a l'autonomia personal de les persones joves extutelades per la Generalitat de Catalunya en situació de risc. Defineix i concreta els criteris comuns de gestió i tramitació de totes les prestacions de persones extutelades, incloent les prestacions econòmiques.

7. Instrucció 6/2020, de 4 de juny, de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, sobre els criteris per a la tramitació de les prestacions per a persones joves extutelades arran de la seva modificació per Llei 4/2019, del 24 de juliol.. Defineix les especialitats de tramitació derivades de la modificació del règim jurídic de les prestacions.

A més a més, i en segon lloc, fer notar que l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat disposa d'un diagrama de fluxos i de diferent documentació interna per establir criteris

i processos clau i per homogeneïtzar i cohesionar la concessió de les prestacions i el seu seguiment.

En les diferents converses i intercanvis d'informació amb la Sindicatura de Comptes es va trametre el diagrama de fluxos en què es poden identificar les diferents actuacions possibles en el procés de tramitació de la prestació econòmica i les unitats que hi intervenen. Incorporem a aquest escrit d'al·legacions el nou diagrama de fluxos, com Document número 30, recentment actualitzat.

En la concessió i seguiment de la prestació econòmica hi ha dos unitats directives de la DGAIA que intervenen a més dels referents educatius que són les persones que fan el seguiment de l'ajut i que juntament amb el jove l'acompanyen en tot el procés; aquests referents educatius també intervenen recollint la informació de seguiment educativa, social i laboral necessària per tal de d'elaborar els informes que posteriorment l'òrgan administratiu competent tindrà en compte per adoptar les resolucions que corresponguin .

Quan el jove signa el seu Pla de Treball Individual (PTI) disposa de la informació referent als motius de denegació, suspensió, extinció de la prestació econòmica.

Les coordinacions entre els diferents agents és clau per tal de facilitar el seguiment:

- Reunions cada 3 setmanes entre l'equip de seguiment de les prestacions i referents de pisos i l' equip de prestacions per aclarir circuits, dubtes, criteris.

- Coordinació entre la coordinadora de l'equip del Servei de valoració i seguiment dels joves que perceben la prestació econòmica (SEVAP) i la Responsable de l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (ASJTET) quan és necessari.

- Els informes que exposen les dades de seguiment necessàries perquè els òrgans administratius competents (ASJTET i Servei de Gestió Administrativa) tramitin i resolguin els procediments administratius que corresponguin.

- Totes els informes SEVAP i referents dels pisos es recullen en quadres de seguiment quinzenals per part de l'ASJTET, que un cop revisats, es traslladen al Servei de Gestió Administrativa als efectes de la tramitació econòmica administrativa que correspongui.

- Coordinacions amb el Servei de Suport Jurídic de la DGAIA per aclarir dubtes i criteris.

- Memòria Anual dels Equips SEVAP de la UTE Mercè Fontanilles-Resilis.

- Reunió anual amb la UTE Mercè Fontanilles-Resilis (SEVAP) per fer el seguiment del contracte.

La comprovació dels requisits i el control dels ingressos dels beneficiaris pot generar tràmits dilatats en el temps, la qual cosa pot alimentar el fenomen de la persona que no accedeix a la prestació tot i tenir-hi dret (non take-up). A més, pot crear un efecte contrari a la inserció laboral, com podria passar per exemple amb la renda garantida de ciutadania, ja que els beneficiaris podrien percebre dificultats per tornar a accedir a la prestació un cop finalitzat un període laboral. Aquest fet genera incertesa, entre altres coses, perquè el beneficiari pot dubtar si recuperarà la prestació en cas que aquesta s'hagi interromput durant el període de la seva inserció laboral.

Pel que fa a la prestació econòmica per a joves extutelats, el fet que en determinades sol·licituds el termini de resolució sigui superior al legalment establert, tres mesos, no genera l'efecte *non take-up* al qual fa referència la Sindicatura de Comptes. Tots els joves que en arribar a la majoria d'edat estan sota la tutela de l'Administració de la Generalitat de Catalunya segueixen tenint un acompanyament i suport entre d'altres temes, també per poder sol·licitar a accedir, si compleixen els requisits, a la prestació econòmica o a d'altres programes d'emancipació oferts des de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats.

Sobre l'observació d'un eventual efecte contrari a la inserció laboral, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, va instar la modificació de la Llei 13/2006 afegint un nou apartat 10 a l'article 19, possibilitat la suspensió automàtica de la prestació quan es dugués a terme una activitat laboral remunerada temporal amb una retribució igual o superior a una vegada i mitja l'IRSC. Aquesta prestació es reactivarà un cop finalitzi l'activitat laboral esmentada. Per tant, es va preveure ja que no fos motiu d'extinció i, per tant, haver de fer nova sol·licitud, el fet de treballar de forma temporal, evitant d'aquesta manera el possible efecte desincentivador a la inserció laboral.

La Sindicatura ha obtingut les sol·licituds registrades per als exercicis 2021 i 2022. La prestació per a persones joves extutelades presenta uns temps de resolució molt elevats, amb una mitjana de 10,8 mesos; tanmateix, cal matisar que, d'acord amb les fonts consultades de la DGAIA, la sol·licitud es pot produir abans que el beneficiari tingui la majoria d'edat i tingui dret a la prestació. El primer mes de cobrament de la prestació les persones beneficiàries reben el pagament dels mesos transcorreguts entre l'inici del dret de cobrament i la resolució de la prestació; aquesta és una mesura més rellevant que no pas el temps de resolució. Prenent aquest indicador com a referència, la Sindicatura estima que els beneficiaris han començat a cobrar la prestació entre el febrer del 2019 i el desembre del 2022 han rebut el primer mes de mitjança 5,42 pagaments junts (5 de mediana), fet que evidencia un temps de resolució elevat.

Sobre aquesta observació, cal tenir en compte, en primer lloc, que durant el període 2019-2021, els joves podien presentar la sol·licitud de prestació fins a 3 mesos anteriors al compliment dels 18 anys, que posteriorment el gener de 2022 amb l'entrada en vigor de la Llei 2/2021, del 29 de desembre, de mesures fiscals, financeres, administratives i del sector públic per al 2022, que modifica la Llei 13/2006, es va ampliar fins

a 6 mesos d'antelació. Aquest seria una de les causes per les quals semblaria que el termini de resolució sigui molt més superior al que estableix la normativa, perquè durant el temps anterior al compliment dels 18 anys dels joves no es poden realitzar la revisió del compliment de tots els requisits que donaria lloc a la concessió o denegació de la prestació. En aquest sentit, la mateixa Sindicatura de Comptes fa esment que, la mitjana de 10,8 mesos que conclou és el temps mitjà de resolució de la prestació econòmica dels joves extutelats, ha de ser matisat pel fet que el beneficiari pugui presentar la sol·licitud uns mesos abans d'assolir la majoria d'edat.

En segon lloc, cal tenir en compte que la concessió de la prestació econòmica estava condicionada a l'elaboració i signatura prèvia del PTI entre el jove i l'Administració en el qual s'establien els objectius a assolir.

Això implicava que un cop es rebia la sol·licitud de la prestació, s'havia de citar el jove i treballar prèviament amb ell per identificar quins objectius es marcaven, l'itinerari d'emancipació i un cop reconeguts aquests objectius es continuava tramitant la prestació econòmica. Per tant, aquesta circumstància afectava al termini de resolució de la prestació. El PTI s'havia d'estructurar, com a mínim, en els àmbits relatius a l'habitatge, formació i treball, jurídic, gestió econòmica, salut, familiar i comunitari i havia de fixar els objectius, les activitats previstes, el període d'execució i els criteris i indicadors d'avaluació d'assoliment, periòdics o finals. Això implica que, per a cada àmbit, s'havia de treballar i consensuar amb el jove quines eren les fites a assolir i els compromisos adquirits. Aquest procés no és immediat i tampoc àgil, ateses les circumstàncies personals de cada jove.

En tercer lloc, el sistema informàtic no fa fàcil la gestió de la concessió de la prestació econòmica, per les limitacions que presenta la mateixa aplicació Sini@, que és Sistema d'Informació de la Infància i l'Adolescència previst a la Llei 14/2010, i que, per una banda, ha de contenir tot l'expedient del jove al llarg de tota la seva estada al sistema de protecció d'infància i, per l'altra, és l'eina que dona suport a la gestió de les diferents prestacions, tant les de servei (habitatge) com l'econòmica (prestació econòmica per a joves extutelats). En aquesta aplicació no s'hi contenien totes les funcionalitats necessàries requerides d'acord amb el procediment administratiu inclòs a la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques. Així, a títol d'exemple, l'any 2022 encara no estava en funcionament el formulari electrònic de sol·licitud d'aquestes prestacions (no es va posar en marxa fins al 2024) i això implicava haver d'introduir manualment totes les dades del jove a l'aplicació, tampoc es podien fer notificacions electròniques des de l'aplicació Sini@ i, per tant, s'havien de fer fora del sistema i per la doble via, en paper i electrònicament, atès que es tracta d'un dels supòsits, ser persona física, que la llei preveu realitzar en suport paper si així ho decideix la persona interessada.

A destacar també les limitacions a l'accés de determinades dades tot i l'existència de la plataforma d'interoperativitat PICA, que no permet obtenir o accedir a consultes del tot necessàries per la concessió de les prestacions i per a la determinació de la seva quantia, com ara les retribucions mensuals dels joves derivades de les rendes del treball. La comprovació dels requisits i el manteniment dels mateixos no depèn únicament de les consultes que es puguin fer d'ofici des de l'Administració sinó que depèn de la

documentació aportada pels joves. En aquest sentit, contínuament s'han de requerir els fulls salarials que permeten calcular si els correspon la quantitat íntegra de la prestació, o bé una reducció, suspensió o la seva extinció. Un cop revisats els criteris per la concessió, la determinació de la quantia dels imports de la prestació, en funció de la capacitat econòmica del jove, es realitza de forma manual.

Un altre factor a considerar i que constata les dificultats de supervisió i seguiment dels requisits que han de complir els beneficiaris de les prestacions per a persones extutelades quan, a més, conflueixen amb tots els anteriors, és la inadequació del marc normatiu per especialment en allò relatiu a una possible activitat laboral de jove que fa molt complex respondre als constants canvis en la situació sociolaboral de les persones beneficiàries de les prestacions, titulars en molts casos de contractes temporals de durada molt breu, que han obligat a constants processos d'extinció i represa de prestacions, prèvia petició de contractes i nòmines als beneficiaris.

En aquest sentit i com s'ha indicat ja anteriorment, la prestació social de caràcter econòmic per a joves extutelats, regulada en l'article 19 de la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, ha estat objecte de diferents modificacions normatives, per diferents motius: ampliar l'edat límit per a ser-ne perceptor, que va passar dels 21 als 23 anys; establir un procés de suspensió automàtica per aquells joves perceptors de la prestació que obtinguessin rendes del treball superiors a 1'5 vegades l'IRSC obtingudes per una activitat laboral de caràcter temporal; suprimir el requisit d'haver de viure de forma autònoma; avançar el període de sol·licitud de la prestació a sis mesos abans d'arribar als 18 anys, tot això tenint en compte el perfil de la població a la qual es destina la prestació i els objectius i fites que es pretenen assolir.

En el següent quadre, es mostra la redacció actual i, per tant, vigent, de l'article 19 de l'esmentada llei, i també es poden observar les diferents modificacions legislatives que ha sofert en els darrers anys:

Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic
Article 19. Prestació per a joves extutelats (vigent).

1. Es crea una prestació de dret subjectiu, de caràcter temporal, per atendre situacions de necessitat dels joves que han estat tutelats per l'organisme públic competent en matèria de protecció de menors de la Generalitat. Aquesta prestació és aplicable als joves extutelats des dels divuit anys i fins que compleixin vint-i-tres.

2. *(Derogat)* Quan els joves extutelats compleixen vint-i-un anys, abans de prorrogar - los la prestació, l'òrgan públic competent de la Generalitat deu realitzar una avaluació individualitzada sobre la seva evolució en els tres anys anteriors per garantir el compliment dels objectius establerts pel programa d' inserció que segueixen i de la resta de requisits necessaris per tenir dret a la prestació, fixats per l' apartat 3. *DEROGAT PER LLEI 3/2023, DE 16 DE MARÇ (VIGENT 18/3/2023*).

2 bis. *(Derogat)* Els joves que compleixen tots els requisits establerts per l' apartat 1 i 2, excepte haver- hi estat tutelats durant un període de tres anys com a mínim, tenen dret a la prestació temporal limitada a una durada de sis mesos. Els joves extutelats que, complint els altres requisits, hagin deixat de ser tutelats l'any immediatament anterior a l'abast de la majoria d' edat, si s'ha constatat la seva situació de vulnerabilitat i exclusió social com a resultat del retorn al nucli d'origen, poden, excepcionalment, accedir als programes d' autonomia personal i, per tant, tenir dret a la prestació per a joves extutelats, amb les limitacions que siguin procedents. *DEROGAT PER LLEI 5/2017, DE 28 DE MARÇ (VIGENT 31/3/2017)*

3. Tenen dret a ser beneficiaris de la prestació regulada per aquest article els joves que compleixen, de forma acumulativa, els requisits següents:
a) Trobar-se sota tutela de l'organisme competent en matèria de protecció a la infància en el moment de fer divuit anys. *MODIFICAT PER LLEI 3/2023, DE 16 DE MARÇ, VIGENT 18/3/ 2023 (Redacció anterior: a) Trobar-se sota tutela de l'organisme competent en matèria de protecció a la infància).*
b) Haver estat sota la tutela a què fa referència la lletra durant un any com a mínim.
c) Comprometre's a seguir el programa d'inserció establert per l'òrgan competent i vinculat a uns objectius específics *MODIFICAT PER LLEI 3/2023, DE 16 DE MARÇ (VIGENT VIGENT 18/3/2023 (Redacció anterior: c) Seguir el programa d'inserció establert per l' òrgan competent i vinculat a uns objectius específics).*
d) *(Derogat)* Viure de manera autònoma i fora del nucli familiar. *DEROGAT LLEI 2/2021 DE 29 DE DESEMBRE (VIGENT 1-1-2022)*
e) No disposar d'uns ingressos iguals o superiors a una vegada i mitja l'indicador de renda de suficiència. *(CANVI NUMERACIÓ LLEI 2/2021 DE 29 DE DESEMBRE, VIGENT 1-1-2022)*
4. Els programes d'inserció han de ser actualitzats anualment i incloure els recursos específics necessaris per assegurar un projecte d'emancipació dels joves extutelats , la valoració professionalitzada del seu seguiment per part dels joves i la comunicació a l'Administració competent de qualsevol canvi en els requisits de la prestació.
5. Els joves extutelats beneficiaris de la prestació regulada per aquest article que segueixin programes de formació reglada postobligatòria poden sol·licitar una pròrroga

de la prestació econòmica i continuar sent beneficiaris del programa d'autonomia personal que tinguin establert fins que hagin finalitzat els estudis acadèmics en curs, i en tot cas, com a màxim, fins als vint-i-tres anys, inclosos. MODIFICAT PER LLEI 5/2017, DE 28 DE MARÇ, VIGENT 31/3/2017 (Redacció anterior: 4 bis. Els joves extutelats beneficiaris de la prestació regulada per aquest article que segueixin programes de formació reglada postobligatòria poden sol·licitar una pròrroga de la prestació econòmica i continuar sent beneficiaris del programa d' autonomia personal que tinguin establert fins que hi hagi acabat els estudis acadèmics en curs, i en tot cas, com a màxim, fins als 23 anys, inclosa aquesta edat).

6. Els joves que compleixen tots els requisits establerts pels apartats 1 i 3, excepte haver estat tutelats durant un període d'un any com a mínim, tenen dret a la prestació temporal limitada a una durada de dotze mesos. Els joves extutelats que, complint els altres requisits, hagin deixat de ser tutelats l'any immediatament anterior a l'abast de la majoria d'edat, si se n'ha constatat la situació de vulnerabilitat i exclusió social com a resultat del retorn al nucli d'origen, poden, excepcionalment, accedir als programes d'autonomia personal i, per tant, tenir dret a la prestació per a joves extutelats.

7. La quantia de la prestació per a joves extutelats és l'equivalent a l'indicador de renda de suficiència i es percep en pagaments mensuals.

8. La prestació per a joves extutelats es pot incrementar amb altres prestacions econòmiques o complementar-se amb prestacions de serveis de l'Administració de la Generalitat que tinguin per finalitat la formació, la integració social i la plena inserció dels joves al mercat de treball.

9. Són causes d'extinció de la prestació per a joves extutelats , a més de les establertes amb caràcter general, les següents:

a) Dur a terme una activitat laboral remunerada amb una retribució igual o superior a una vegada i mitja l'indicador de renda de suficiència, llevat que aquesta activitat laboral es dugui a terme de manera temporal.
b) Incomplir el compromís de seguir el programa d'inserció, abandonar-lo o no seguir les seves pautes. MODIFICAT PER LLEI 3/2023, DE 16 DE MARÇ VIGENT 18/3/2023 (Redacció anterior: b) Abandonar el programa d' inserció o no seguir- ne pautes).
c) Complir vint-i-tres anys.

10. És causa de suspensió automàtica de la prestació per a joves extutelats, a més de les establertes amb caràcter general, dur a terme una activitat laboral remunerada temporal amb una retribució igual o superior a una vegada i mitja l'indicador de renda de suficiència. La prestació es reactivarà una vegada finalitzi aquesta activitat laboral. La causa de suspensió automàtica establerta per l'article 9.2.a, relativa a deixar de residir o viure o trobar-se a Catalunya, no és aplicable a la prestació per a joves extutelats per motius de mobilitat acadèmica. (AFEGIT PER LLEI 2/2021 DE 29 DE DESEMBRE, VIGENT 1-1-2022).

Com es pot observar, en el període 2017 a 2023, els canvis normatius han ocasionat un element afegit de complexitat en la gestió d'aquesta prestació, per haver de conviure durant un període transitori amb l'aplicació de diferents règims. D'una forma molt clara, el fet que la prestació s'hagi de suspendre quan el jove perceptor de la prestació dugui a terme una activitat laboral remunerada temporal amb una retribució igual o superior a una vegada i mitja l'indicador de renda de suficiència i que es pugui reactivar un cop finalitzi aquesta activitat, és de difícil supervisió i control. La voluntat, amb aquesta proposta, era que el jove no veiés extingida la prestació pel fet de treballar de forma temporal i que, per tant, hagués de tornar a sol·licitar la prestació un cop finalitzés la relació laboral fet que podria arribar a ser un element desincentivador en la recerca de feina però és ben cert també que aquesta qüestió és de molt difícil gestió i supervisió atès que implica que cada mes, tenint en compte que la prestació és de percepció mensual, s'hauria de conèixer la situació laboral de tots els joves perceptors de la prestació econòmica per a joves extutelats i no només saber si es troba o no treballant sinó que també s'ha de disposar de la informació sobre les retribucions derivades d'aquesta relació laboral per determinar si cal suspendre o no la prestació. De la mateixa manera, s'hauria de poder saber de forma mensual quants joves amb la prestació suspesa han deixat de treballar per poder-la reactivar. La dificultat per comprovar i supervisar mensualment la situació laboral i econòmica dels joves perceptors de la prestació econòmica per saber si se n'han de mantenir com a beneficiaris, si se li ha de suspendre, extingir o reactivar, i la dificultat també per determinar la quantia de l'import de la prestació que li correspondria al jove tenint en compte les rendes derivades de l'activitat laboral de cada mes que pot donar lloc a la reducció, suspensió o extinció de la prestació, és enorme.

Finalment, cal tenir en compte que per les característiques dels joves als quals es destina aquesta prestació és molt habitual que de la mateixa sol·licitud, s'hagin de fer més d'un requeriment de documentació o aclariments de la mateixa, fet que incrementa el temps de resolució. Igualment, també és habitual que un mateix jove presenti més d'una sol·licitud, la qual cosa suposa també terminis més llargs en la seva resolució.

Com a mostra de tot això, esmentar que l'any 2024 es van realitzar un total de 2.332 sortides de documentació pel motius següents:

- 856 citacions de joves.
- 226 cartes a joves (demandant informació, queixes, etc.) i a diferents institucions (per temes documentals).
- 1250 requeriments de documentació: sobre la vida laboral, full de domiciliació bancària (SEPAS), o per esmenes de la sol·licitud.

6.2.2. *Apartat 5.2.2. "Quins circuits s'han implementat per al seguiment i control de les prestacions atorgades i com se n'avalua l'eficàcia?"*

Amb caràcter general assenyalar, com ja esmenta la Sindicatura de Comptes, que la prestació econòmica per a joves extutelats se sotmet a dos nivells de control, d'acord amb la normativa vigent: les revisions d'expedients iniciades a instància de part i les revisions d'ofici, que com veurem i analitzarem a continuació, no estan exemptes de dificultat, tant pel seu volum (per la variabilitat en la situació personal i laboral de jove) com per les limitacions en l'accés a la informació necessària per garantir el manteniment mensual de la prestació per a cada jove i també per garantir també que les reclamacions, si escau, de pagaments indeguts es realitzi de forma àgil i en temps.

Sistemes d'informació. Els sistemes d'informació relacionats amb les aplicacions de gestió presenten limitacions a l'hora d'identificar, extreure i tractar la informació, fet que obliga a portar un registre auxiliar mitjançant fulls de càlcul complementaris, amb els riscos que això comporta.

Com s'ha exposat en diferents apartats d'aquest escrit d'al·legacions, és cert que els sistemes d'informació i l'aplicació de gestió per a la tramitació de la prestació econòmica pels joves extutelats no facilita l'agilitat a l'hora de resoldre les sol·licituds ni tampoc propicia un sistema de revisió fàcil i segur en relació al compliment dels requisits per part dels beneficiaris de la prestació. Això ocasiona que s'hagin de realitzar consultes per diferents aplicacions i que s'acabin realitzin sistemes de control i seguiment paral·lels i complementaris, la qual cosa suposa una limitació rellevant per a la gestió.

Incompliments per incompatibilitats. Incompatibilitat amb la percepció de rendes de treball. La normativa que regula la prestació social de caràcter econòmic per a persones joves extutelades estableix un llindar d'ingressos per accedir a la prestació íntegra. Per tal de comprovar la concurrència d'aquestes incompatibilitats, la Sindicatura ha consultat a la Tresoreria General de la Seguretat Social els informes de situació laboral i de bases de cotització dels beneficiaris d'aquesta prestació per al període comprès entre el setembre del 2019 i el desembre del 2022. L'anàlisi efectuada ha posat en relleu que, entre aquests anys, 3.759 beneficiaris van percebre la prestació econòmica per a persones joves extutelades. D'aquests, 1.034 van percebre una base de cotització superior al llindar d'elegibilitat (996 €), almenys en 1 mes (un 28,9% dels casos). Ajustant la base d'aquests ingressos a un 90% i un 85% per tal d'incorporar l'efecte de les deduccions fiscals i socials, el nombre de perceptors que superaven aquest llindar es redueix a 934 i 748 persones, respectivament. Totes aquestes situacions serien, doncs, incompliments potencials dels requisits d'incompatibilitat establerts per la normativa que no donarien dret a percebre la prestació íntegra, o que n'extingirien el dret, i, de nou, evidencien que el DDS no ha implementat accions correctives.

En conseqüència, el volum de les situacions d'incompatibilitat i, per tant, de possibles pagaments indeguts ordenats creix amb el pas del temps: el setembre del 2019 els beneficiaris que incomplien els requisits per a la percepció íntegra de la prestació establerts a la normativa representaven el 4,64% dels beneficiaris mensuals, mentre que el desembre del 2022 n'eren el 15,37%, amb un pic de casos el juliol del 2022 (17,43%). A aquests casos, cal afegir-hi aquells en què la suma dels ingressos procedents de rendes del treball i la prestació social de caràcter econòmic supera el llindar d'ingressos. Agrupant les dues situacions descrites, el setembre del 2019 el volum total de situacions d'incompatibilitat no corregides afecta 156 beneficiaris de la prestació (el 18,10% mensual), mentre que el desembre del 2022 ja n'eren més del doble, 360 beneficiaris.

Tenint en compte aquests fets, la Sindicatura ha fet una estimació dels presumptes pagaments indeguts acumulats entre el setembre del 2019 i el desembre del 2022 per a la prestació econòmica per a persones joves extutelades. L'import d'aquesta estimació és de 4,70 M€, l'11,80% del total dels pagaments que es van fer en el període. D'aquest import, la suma de pagaments que tindrien una antiguitat superior a 4 anys és de 804.384 €.

La Sindicatura fa una estimació de presumptes pagaments indeguts acumulats entre el setembre del 2019 i desembre del 2022, en base a una consulta a la Tresoreria General de la Seguretat Social d'informes de vides laborals i bases de cotitzacions dels beneficiaris de la prestació per a joves extutelats.

Sobre aquesta consulta realitza determinats ajustos, que ha considerat raonables, però, que no s'expliciten, aplicant un interval entre el 85 i el 90%. En base això estima el nombre de perceptors que potencialment haurien superat el llindar d'ingressos i que per tant haurien cobrat indegudament.

En base aquesta estimació, que al nostre parer, està subjecte a un marge d'error, no especificat, obté una xifra de 4,7M de presumptes pagaments indeguts dels quals 804.384 euros tindrien una antiguitat superior a 4 anys.

En primer lloc, no es disposa ni de la identificació nominal dels expedients a partir dels quals s'extreu aquesta estadística, ni de les dades que ha fet servir la Sindicatura de Comptes (bases de cotització) per concloure que s'han superat el llindar d'ingressos previstos a la Llei i, per tant, és impossible comprovar de forma individual i tampoc en conjunt la situació real sobre els possibles pagaments indeguts i la xifra global, com bé expressa la Sindicatura de Comptes en el seu informe, es tracta d'estimacions que no permeten concloure de forma fefaent la concurrència d'incompatibilitats i pagaments indeguts fins a la xifra continguda en l'informe.

Es poden produir situacions de pagaments indeguts acotat en un temps determinat, degut a la complexitat del sistema de prestacions, el disseny i les funcionalitats limitades de l'aplicació Sini@ que sustenta la gestió d'aquestes prestacions obliga a realitzar a gestions i comprovacions de forma manual i a utilitzar fulls excels pel control i seguiment d'aquesta gestió i la variabilitat de les situacions canviants derivades especialment de les situacions laborals dels joves que perceben aquesta prestació (contractes de curta durada, substitucions...) No obstant això, un cop es detecta situacions que comporten la reclamació d'ingressos indeguts s'inicien els expedient de reintegrament corresponents.

Destacar que la normativa d'incompatibilitat pot resultar ambigua en casos de rendes laborals intermitents o mínimes, i que això genera marges d'interpretació per part dels gestors. Davant d'aquest fet, tenint en compte que és una prestació de dret subjectiu i que la prioritat és la de garantir la protecció social immediata a un col·lectiu especialment vulnerable, s'aplica el principi de precaució evitant denegacions massives que podrien vulnerar drets fonamentals.

Per altra banda, de l'estimació que ha fet la Sindicatura, tampoc consta si l'Administració ha realitzat actuacions per reclamar aquests pagaments indeguts. En aquest sentit, la DGAIA va facilitar el llistat de expedients de reintegrament del període 2021-2022, on es poden comprovar les accions realitzades.

En relació amb l'observació sobre el volum total de situacions d'incompatibilitat que passa de 156 beneficiaris al setembre del 2019 a 360 el desembre del 2022, cal tenir en compte el creixement exponencial del nombre de beneficiaris d'aquesta prestació durant aquest període.

Finalment, la Sindicatura identifica 138 beneficiaris donats d'alta laboralment en un codi de compte de cotització que indica que l'activitat laboral s'exerceix fora de Catalunya. Si es consideren només els casos en què aquesta simultaneïtat s'observa durant més de 2 mesos, això afectaria 53 perceptors.

En resposta a aquesta afirmació, en primer lloc s'haurien d'identificar els expedients concrets als quals es fa referència per poder revisar i fer les comprovacions pertinents.

En segon lloc, fer constar que tenir una activitat laboral uns dies fora de Catalunya no significa necessàriament viure fora de Catalunya. Com exemple, podríem esmentar el cas dels temporers, els quals poden realitzar l'activitat en zones limítrofes de Catalunya només per la temporada de recollida de la fruita que els permeti el desplaçament del lloc de treball al domicili que tenen permanent a Catalunya, mantenint el padró.

Seguiment de les condicions i requisits d'accés a la prestació econòmica per a persones joves extutelades.

El mes de juliol del 2022 el DDS va adjudicar a la UTE formada per la Fundació Mercè Fontanilles i la Fundació Resilis el servei de valoració i seguiment de les persones joves extutelades de la DGAIA, dependents de l'Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats, que poden ser beneficiàries de prestacions econòmiques derivades de la Llei 13/2006. Aquesta adjudicació cobreix l'àmbit de tot el territori de Catalunya per un període que abraça fins al 31 de desembre, prorrogable fins a 4 anys més, i el valor estimat del contracte és de 5,58 M€. En el marc d'aquest servei contractat, les fundacions que formen la UTE són responsables del seguiment dels plans individuals de treball d'aquestes persones joves, i tenen programes d'inserció laboral i serveis d'habitatge temporal per a persones joves.

La Sindicatura ha seleccionat una mostra de 38 expedients i el resultat de la seva revisió posa de manifest diversos escenaris en la gestió dels serveis de suport i seguiment que han incomplert els requisits dels plecs de condicions tècniques que regien la contractació del servei.

La Sindicatura manifesta en el seu informe, fruit de la revisió d'una mostra d'expedients del 2024, que es podrien haver incomplert els requisits dels plecs de condicions tècniques que regien la contractació del servei de seguiment i valoració dels joves beneficiaris de les prestacions econòmiques adjudicats a la UTE formada per la Fundació Mercè Fontanilles i la Fundació Resilis, signada en el setembre de 2022.

És cert que al setembre del 2022 es va signar el contracte administratiu entre el DDS i la UTE formada per la Fundació Mercè Fontanilles i la Fundació Resilis, per a la prestació del Servei de Valoració i Seguiment dels joves extutelats perceptors de la prestació econòmica. Fins aquell moment, existia també aquest servei, circumscrit a la demarcació de Barcelona, a càrrec de l'entitat Sant Pere Claver.

Un cop signat el contracte es comencen les coordinacions amb la nova entitat adjudicatària i s'organitza la tramesa d'expedients de Sant Pere Claver a la UTE Mercè Fontanilles-Fundació Resilis. Aquest traspàs es va articular respectant la llei de protecció de dades. Finalment i amb el suport del Servei de Suport jurídic de la DGAIA, se signa

el document de traspàs de l'arxiu actiu (expedients oberts), llistats i Excels en els quals consten dades personals obtingudes com a conseqüència de la prestació del servei.

En relació amb la resta d'expedients del territori -Lleida, Tarragona i Girona-, el traspàs es va fer tenint en compte en quin moment es trobava el seguiment de cada jove: estudi per iniciar, al principi del seguiment, en seguiment o en finalització del procés i també segons el vincle amb el referent. Tenint en compte els diferents moments, es va procedir a derivar totes les altes noves, els expedients en seguiment majoritàriament també es van anar traspassant, i els que estaven en el punt final es van fer les propostes des de l'equip que ja tenia la referència per evitar greuges en l'atenció.

En resum, el traspàs va necessitar els mesos de novembre i desembre de 2022 i del primer trimestre de 2023. Considerant que el seguiment tècnic implica vincles entre referent i jove, calia fer-ho amb qualitat (presentació nous referents, traspàs informació, etc.).

La UTE disposa de 25 professionals distribuïts en els 6 lots que van ser motiu de la licitació:

- Barcelona ciutat: 5 educadors socials i /o treballadors socials.
- Barcelona Àrea Metropolitana: 4 educadors socials i/o treballadors socials.
- Barcelona Comarques: 7 educadors socials i /o treballadors socials.
- Girona: 3 educadors socials i /o treballadors socials.
- Tarragona i Terres de l'Ebre: 5 educadors socials i /o treballadors socials.
- Lleida: 2 educadors socials i /o treballadors socials.

Les seves funcions eren les següents:

1. Dissenyar i desenvolupar el projecte personal de la persona jove, i reflectir- lo en un pla de treball individual (PTI) que ofereixi les eines, els recursos i el suport personal, econòmic i emocional necessari per desenvolupar les seves competències i dur a terme amb èxit el procés d'emancipació i d'inserció social.
2. Assegurar la viabilitat del PTI amb coordinació amb la resta de recursos i professionals que poden intervenir en l'execució del PTI i cercant la màxima coherència i eficàcia del treball en els diferents àmbits, especialment els referents a la formació, l'accés al món del treball, a l'exercici de la ciutadania i a l'arrelament en el territori.
3. Mediar entre la persona jove i el seu context, de manera que afavoreixi el contacte amb el seu entorn social, sense que substitueixi el/la jove en el seu paper de protagonista.
4. Desenvolupar l'acció tutorial de la persona jove, realitzant el seu seguiment i/o acompanyant-la en el seu procés progressiu d'independència i avaluar l'assoliment dels objectius marcats, tant per part del jove com per part del propi Servei i dels diferents recursos utilitzats –inclosa la seva pròpia actuació-, per tal de reorientar regularment el PTI i els objectius d'inserció. Mantenir una entrevista de seguiment amb cada jove com a mínim 1 cop al mes.
5. Elaborar informes.

El desplegament del programa va necessitar moltes hores de coordinació per tal de comprendre i aplicar els criteris normatius, el model del PTI, les adaptacions als canvis normatius, i la cohesió i la unificació de criteris.

La coordinació amb el SEVAP ha estat present des del primer moment atesa la complexitat i la casuística canviant de les circumstàncies dels joves (laborals, de domicili, estudis...), com ja s'ha detallat en altres apartats d'aquest informe.

La Sindicatura manifesta en el seu informe que, a partir de la revisió dels plans individuals de treball disponibles al sistema d'informació, observa que hi ha casos en què s'hi s'esmenten experiències dels beneficiaris en el mercat de treball de manera poc precisa i sense cap referència als ingressos percebuts o al llindar normatiu. En altres casos s'esmenta que tenen un contracte de treball, sense que en cap cas s'hagi instat a revisar el compliment dels requisits que donen dret a rebre la prestació o s'hagi proposat extingir la prestació. Alguns plans no esmenten que el beneficiari estigui treballant, tot i que la informació facilitada per la Tresoreria General de la Seguretat Social prova que en aquell període comptava amb bases de cotització per rendes del treball i superava el llindar d'elegibilitat.

La revisió de la Sindicatura ha estat a partir de la part de Síni@ que gestiona les prestacions. Els requeriments de contracte i nòmines es fa des de l'expedient assistencial del jove. Per tant, com es desconeix quins són els expedients als quals es fa referència no s'ha pogut comprovar si efectivament s'han realitzat els requeriments oportuns.

Des de DGAIA no es revisen els ingressos derivats de les rendes del treball a partir de les bases de cotitzacions, sinó que es fa a partir dels contractes i les nòmines i la vida laboral de cada jove, per determinar la quantia exacta que li tocaria percebre en concepte de prestació econòmica, o si s'hauria de suspendre o extingir-la si fos el cas.

Per altra banda, el que tinguin rendes no vol dir que la prestació estigui afectada doncs dependrà de si supera o no el llindar d' ingressos previst a la normativa.

Atès que no s'han identificat els expedients afectats, tampoc s'ha pogut comprovar si s'han iniciat procediments de reintegrament.

La Sindicatura, a més afegeix que dels 38 beneficiaris fiscalitzats, 7 continuaven percebent la prestació el mes d'octubre del 2024, mentre que els 31 expedients restants havien estat extingits en dates posteriors als fets identificats per la Sindicatura, al·legant altres motius o fets ocorreguts amb posterioritat.

Com s'ha reiterat durant l'informe, el fet de no identificar els expedients, és impossible contrastar la informació manifestada per la Sindicatura i poder fer les al·legacions de forma més concreta i individualitzada per a cada expedient.

Cal tenir present que els motius d'extinció poden ser multicausals.

Finalment, i pel que fa a la identificació que fa la Sindicatura del cas concret l'empresa Eina Activa Empresa d'Inserció, SL, vinculada a la Fundació Resilis, cal senyalar en primer lloc que no s'identifica cap causa legal d'incompatibilitat entre els serveis que prestaven cadascuna d'elles, ni cap motiu per excloure una entitat en el procés de licitació, ni senyalen els conflictes d'interessos concrets ni els riscos d'incompatibilitat. A més, tot seguit de la seva afirmació, la mateixa Sindicatura puntualitza que les relacions laborals que es van produir de joves beneficiaris de la prestació econòmica per part d'aquesta empresa, es van donar en el període comprès entre el maig del 2019 i el desembre de 2021, abans que es constituís la UTE esmentada, que no es va forma-

litzar fins el 2022, amb l'objectiu d'executar la prestació del servei de valoració i seguiment dels joves extutelats, adjudicat pel Departament.

6.2.3. Apartat 5.2.3. *"Quins fets expliquen l'existència de pagaments indeguts i quins mecanismes s'han implementat per tal de garantir la transparència, el rescabalament i un marc adequat de supervisió?*

La Sindicatura de Comptes fa les següents observacions:

La Sindicatura considera que hi ha una situació de risc de conflicte d'interès en la presa de decisions per part dels responsables de les entitats col·laboradores.

La Sindicatura considera que hi ha una situació de risc de conflicte d'interès a la presa de decisions per part dels responsables de les entitats que gestionen els pisos i que també son responsables del seguiment dels joves que reben les prestacions econòmiques.

Es basa en aquesta afirmació perquè aquestes entitats tenen per objecte activitats i serveis socials que ofereixen recursos de suport personal, formatiu i laboral a les persones beneficiaries de la prestació econòmica, pels quals reben finançament públic.

Aquest risc no es concreta ni identifica en una actuació concreta ni en un dany real pels ciutadans o l'Administració Pública.

Es troben a faltar els motius pels quals la Sindicatura valora l'existència d'aquest conflicte, atès que l'accés per cadascuna de les prestacions i els requisits de la prestació dels serveis que gestionen aquestes entitats (sigui el servei SEVAP o el servei de gestió de pisos assistits per a joves), està delimitat i establert en cadascun dels instruments jurídics que els regulen (plec de prescripcions tècniques que regulen els contractes, l'Ordre TSF 218/2020, de 16 de desembre, per la provisió dels serveis de la xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública, el Decret 69/2020, de 14 de juliol, d'acreditació, concert social i gestió delegada en la xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública, la Llei 13/2006, de 27 de juliol, de prestacions socials de caràcter econòmic, entre d'altres).

No existeix cap normativa que prevegi un règim d'incompatibilitats en el sentit que una entitat proveïdora de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública no pugui prestar qualsevol dels serveis previstos a la Cartera de Serveis Socials, sigui de l'àmbit de la infància i l'adolescència, de la gent gran o de persones amb discapacitat, per citar tres col·lectius diferents destinataris de les prestacions de serveis, econòmiques i tecnològiques contingudes al Decret 142/2010, d'11 d'octubre, pel qual s'aprova la Cartera de Serveis Socials. Els requeriments bàsics i generals bàsics per poder gestionar i prestar qualsevol servei de la cartera de serveis social són els d'obtenir la corresponent acreditació per a la tipologia del servei que es vol prestar i estar degudament inscrit en el Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials (RESES) del Departament de Drets Socials i Inclusió. De la mateixa manera, tampoc s'estableix cap impediment per tal que una entitat proveïdora d'un servei social no pugui prestar qualsevol altre servei que el Departament pugui licitar, sota el paraigües de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es transposen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer de 2014.

Aquest seria el supòsit analitzat en l'informe de fiscalització de la Sindicatura de Comptes, en parlar de dues fundacions que gestionen el servei de pisos assistits per a joves de més de 18 anys previst a la cartera de serveis socials, amb la figura del concert social i d'acord amb les previsions del Decret 69/2020, de 14 de juliol, d'acreditació, concert social i gestió delegada en la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública i de l'Ordre TSF/218/2020, de 16 de desembre, per a la provisió dels serveis de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública, i Servei de Valoració i Seguiment dels joves extutelats (SEVAP) mitjançant contracte administratiu, i licitat pel sistema de concurs públic en procediment obert i d'acord amb allò contingut a la llei de contractes del sector públic ja esmentada.

D'altra banda, tant pel que fa als costos dels serveis i als preus i tarifes que s'abonen per la gestió dels pisos on viuen aquests joves i pel SEVAP, estan fixats per les diferents disposicions normatives que es publiquen en el Diari Oficial de Catalunya.

Respecte el copagament, vinculat a la prestació d'habitatge, que es pugui establir en cada cas, d'acord amb la situació econòmica del jove, recordar que l'entitat en té delegada la seva recaptació, que després es dedueix en la factura mensual que emet a l'Administració. Es tracta doncs, pel que fa a aquesta situació, d'un mer gestor.

La Sindicatura esmenta que d'acord amb les fonts de la mateixa Àrea de Suport als Joves Tutelats i Extutelats consultades, quan es detecta que un usuari té ingressos que superen el llindar s'activa el requeriment de copagament, però no es revisa el període anterior a la detecció ni es fan modificacions per compensar o rescabalar els copagaments no exigits en períodes anteriors.

Al respecte, la norma legal és clara i, tal i com es detalla seguidament, el jove ha d'abonar el copagament legalment establerts en totes les mensualitats en que els seus ingressos laborals han superat els llindars previstos, i, quan es detecta que ho ha fet en períodes anteriors, les quantitats pendents es regularitzen una vegada es revisa semestralment el seu PTI.

Tal com s'ha exposat en els anteriors punts, la Sindicatura no identifica els expedients a partir dels quals fa aquesta afirmació, i per tant no es pot comprovar ni contrarestar l'argumentari anterior.

Tanmateix, en resposta a aquesta afirmació indicar que el jove comença a copagar a partir del mes que cobra, i si el jove cobra endarreriments en la prestació, en aquella mensualitat se li aplica l'import màxim de copagament, i per tant queda regularitzat. L'entitat que te delegada la recaptació en concepte del copagament del jove informa mitjançant el PTI si li correspon copagar i la quantia del copagament segons els ingressos que te en aquell moment. Aquesta informació s'obté a partir del seguiment del jove per part dels educadors referents dels pisos.

Ara bé, atès que la revisió del PTI es realitza com a mínim cada 6 mesos, pot succeir que la informació que consta en relació al copagament que li correspon al jove no estigui actualitzada tot i que es reflecteix correctament en la factura mensual que presenta l'entitat.

Les situacions d'incompatibilitat constatades i l'incompliment de les condicions necessàries per mantenir el dret a percebre la prestació posen de manifest que el DDS no ha implementat o avaluat amb rigor els instruments adequats, ni ha dut a terme la supervisió necessària, per fomentar la responsabilització i els controls interns de les entitats que col·laboren en la gestió dels recursos socials. Tampoc no ha exigit una transparència efectiva i regularitat de les activitats que duen a terme les entitats que ofereixen aquests programes de suport, en garantia dels seus finançadors (públics i privats).

El nivell de control i supervisió que exerceix la DGAIA sobre les entitats que gestionen serveis de la cartera de serveis socials és aquell que preveu la normativa sectorial d'aplicació dels serveis socials: que les entitats estiguin degudament acreditades, que disposin de tota la documentació i personal necessari per prestar el servei, que tinguin la pòlissa d'assegurança adequada, que disposin de la solvència tècnica i econòmica suficient per prestar el servei (fet que es comprova en el moment de l'acreditació de l'entitat, condició imprescindible per poder arribar a gestionar qualsevol servei social).

D'altra banda, i com s'ha explicat en l'apartat 5.2.1 es preveuen també mecanismes de supervisió existents tant pel que fa a la gestió de les prestacions com els serveis que presten les entitats en relació amb el seguiment que fan als joves beneficiaris de la prestació, amb reunions periòdiques de seguiment, presentació de memòria anual, visites d'inspecció, etc.

El mes de novembre del 2022 el Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030 va publicar les bases i va convocar les subvencions per als ajuts a la modernització de les entitats del tercer sector, finançades a càrrec del Fons Europeu de Recuperació, Transformació i Resiliència. Posteriorment, el mes de juliol del mateix any el DDS va obrir la convocatòria de subvencions provinents de fons europeus en l'àmbit de l'atenció social, per import de 153 M€.

La concreció de la línia estratègica 5.1 inclosa en la convocatòria, destinada a la "modernització i transformació ecològica i digital de les infraestructures residencials per a infants i adolescents tutelats i extutelats", va suposar la concessió de subvencions dirigides a entitats d'atenció a la infància i l'adolescència acreditades i interessades a dur a terme obres i adquirir equipament i maquinari per a la modernització i transformació ecològica i digital dels centres residencials que atenen infants i adolescents tutelats i extutelats, amb l'objectiu de ser sostenibles, accessibles i adaptats a les noves tecnologies. Per aquest motiu, la supervisió i tutela dels fons públics assignats encara era més necessària.

Pel que fa aquesta observació i respecte de la convocatòria de subvencions RESOLUCIÓ DSO/2055/2022, de 28 de juny, per la qual s'obre la convocatòria de subvencions del Departament de Drets Socials en el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència, finançat per la Unió Europea, Next Generation EU, en règim de concurrència pública competitiva, corresponents a les línies 1 a la 5 (ref. BDNS 636586) que va publicar el DDS amb càrrec als fons Europeus de Recuperació, Transformació i Resiliència, cal destacar que la línia 5.1, anava precisament destinada a actuacions d'inversió per a la transformació ecològica i digital dels centres i recursos residencials per a infants i joves tutelats i extutelats, seguint els requeriments del Ministeri de Drets Socials

i Agenda 2030. En aquest sentit, els sistemes de supervisió, tutela, mecanismes de prevenció del frau i conflicte d'interessos estan establerts en la normativa específica per a les actuacions finançades amb fons Next Generation, que són d'un nivell d'exigència que es podria considerar superior a qualsevol altra convocatòria de subvencions.

Les bases d'aquesta convocatòria estaven regulades en l'ORDRE DSO/109/2022, de 13 de maig, per la qual s'aproven les bases que han de regir les convocatòries de subvencions del Departament de Drets Socials en el marc del Pla de recuperació, transformació i resiliència, finançat per la Unió Europea mitjançant el programa Next Generation EU, i on es feia constar com a règim jurídic aplicable, a més de la normativa general sobre l'àmbit de les subvencions, el Reglament (UE) 2020/2094 del Consell, de 14 de desembre del 2020, pel qual s'estableix un instrument de recuperació de la Unió Europea per donar suport a la recuperació després de la crisi de la COVID-19, el Reglament (UE) 2021/241 del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de febrer de 2021, pel qual s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència; l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de recuperació, transformació i resiliència, i l'Ordre HFP/1031/2021, de 29 de setembre, per la qual s'estableix el procediment i format de la informació a proporcionar per les entitats del sector públic estatal, autonòmic i local per al seguiment del compliment de fites i objectius i d'execució pressupostària i comptable de les mesures dels components del Pla de recuperació, transformació i resiliència.

Aquesta normativa preveu el reforç de mecanismes per a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos. Així, per exemple, es requereix que s'aprovi un pla antifrau i també l'avaluació de risc de frau, la complementació de la Declaració d'absència de conflicte d'interès (DACI) i la disponibilitat d'un procediment per abordar conflictes d'interès.

En aquest sentit i respecte de la línia 5.1 de subvencions "Modernització i transformació ecològica i digital de les infraestructures residencials per a infants i adolescents tutelats i extutelats per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència", les actuacions de la DGAIA va ser les de comprovar que les entitats que es van presentar complien els requisits de les bases i la valoració dels projectes presentats. Amb motiu d'aquesta intervenció, els treballadors públics que tenen assignades funcions en matèria de foment a la DGAIA van signar les corresponents declaracions d'absència de conflicte d'interès (DACI).

La Sindicatura considera que, atesa la antiguitat dels imports dels pagaments indeguts i no reclamats, alguns ja han prescrit.
La Sindicatura considera que els fets descrits constitueixin presumptament una infracció de l'article 84, lletres a, b i d, del text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya.

Respecte d'aquesta qüestió cal assenyalar que l'informe de la Sindicatura no ha facilitat les dades necessàries dels expedients revisats per poder comprovar allò que es manifesta en l'informe. Com ella mateix manifesta "és rellevant assenyalar que l'estimació per als imports prescrits, referida a 1 de juliol de 2024, no és exhaustiva".

Per tant, hi ha aquí dos elements rellevants a tenir en compte. El primer és que les conclusions a les quals arriba la Sindicatura de Comptes són estimacions i que, com

a tal, és probable que pateixen d'uns marges d'error que, per la qüestió que estem tractant, són especialment importants. I l'altra qüestió a tenir en compte és que, a més, aquestes estimacions no són exhaustives, per tant, entenem que no són concretes, reals i constatades individualment per a cada expedient en situació potencial de pagament indeguts prescrits.

En definitiva, estem davant d'estimacions estadístiques i diferents conjectures sense concretar els expedients implicats o motivar els fets senyalats. No han identificat els expedients detectats amb incompatibilitats ni la metodologia emprada per la seva identificació. No s'han detallat els criteris específics d'elegibilitat ni el procediment de control aplicat.

7. CONCLUSIONS I MESURES CORRECTORES A INTRODUIR

Les al·legacions exposades a l'apartat anterior posen de manifest les mateixes circumstàncies que també han estat assenyalades en apartats precedents sobre les prestacions gestionades per la Direcció General de Prestacions Socials, concretament:

a) Insuficiència històrica de mitjans, tant humans com materials, per tal de poder assumir un volum tan elevat de tràmits com els necessaris en l'àmbit de la gestió de prestacions.
b) Escenari de desbordament respecte a la revisió i eventual tramitació del reintegrament de prestacions indegudes.
c) Insuficiència pressupostària en capítol I, en relació als recursos necessaris, derivada de la situació econòmica general.
d) Mancança d'eines informàtiques i tecnològiques adequades, per la qual cosa la tramitació era en gran part manual i amb eines informàtiques obsoletes.

Per aquest motiu, els òrgans administratius responsables i el personal adscrit a la gestió i la tramitació de la prestació econòmica per a joves extutelades i les altres prestacions que hi són destinades, haurien actuat, dintre del context i les circumstàncies assenyalades, amb la diligència deguda per garantir no tan sols la gestió i tramitació de les prestacions segons criteris d'eficàcia i eficiència, sinó, també, per assegurar el compliment de les finalitats de les prestacions, donar cobertura a joves que han estat sota tutela de la mateixa Generalitat i que es troben en situació molt vulnerable i en un context socioeconòmic molt advers.

En conseqüència, ateses les al·legacions exposades, i constatat l'esforç realitzat pels professionals en les circumstàncies adverses ja descrites, les conclusions de la Sindicatura no reunirien en cap cas els requisits establerts per la legislació i la jurisprudència per apreciar l'existència de responsabilitat comptable en les unitats afectades, i que, tal i com s'ha indicat més amunt, serien:

1. Acció o omissió atribuïble als qui recaptin, intervinguin, administrin, custodiïn, manegin o utilitzin cabals o efectes públics.

2. Que l'esmentada acció o omissió es desprengui dels comptes que hagin de rendir els gestors de cabals públics, i suposi una vulneració de la normativa pressupostària i comptable reguladora del sector públic de què es tracti (art. 49.1 LFTCo).

3. Que s'hagi produït un menyscapte o perjudici efectiu, individualitzat i avaluable econòmicament en determinats cabals públic
4. Que existeixi una relació de causalitat entre l'acció i omissió dels gestors de cabals públics i el dany produït
5. Que existeixi dol, culpa o negligència greu per part dels gestors de cabals públics (element subjectiu de la responsabilitat comptable).

Tot i això és evident que al llarg d'aquest escrit d'al·legacions ha quedat palès i demostrat que cal dur a terme un conjunt d'accions correctives amb caràcter urgent per corregir les deficiències abans esmentades que s'estan incorporant per poder presentar en un termini màxim de dos mesos d'un Pla d'Integritat de la DGAIA.

Aquest pla d'integritat tindrà com a objectiu desenvolupar i promoure una cultura d'integritat en l'exercici de les funcions públiques per part de tots els responsables i empleats de la Direcció Genera, articulant de forma efectiva una infraestructura ètica. Aquest pla implica una actuació pública que potenciï la bona governança i el reforç de les infraestructures ètiques corporatives amb l'objectiu de prevenir les conductes que puguin resultar inadequades per blindar la confiança en el govern i l'actuació publica de la DGAIA, així com, en l'exercici de les funcions que li són pròpies, col·laborar i aportar eines per potenciar també la confiança de la ciutadania en la gestió de la DGAIA i del conjunt d'entitats col·laboradores.

Aquest Pla d'Integritat se centrarà en tres processos claus que en els darrers anys han rebut un major nombre d'observacions i requeriments per institucions com la Sindica de Greuges i la Sindicatura de Comptes:

- El procés de gestió i control de les prestacions econòmiques gestionades per la DGAIA
- Els processos de desemparament i tutela de menors d'edat
- La gestió de serveis i recursos assistencials per part d'entitats externes

La finalitat és garantir els principis ètics en la gestió d'aquests tres àmbits, prevenint possibles corrupcions i les conductes públiques inadequades i en conseqüència, consolidant la confiança en la nostra institució.

Per tant l'àmbit subjectiu d'aquest pla d'integritat inclourà:

- Tots els càrrecs de comandament (tant de designació política com tècnica) i professionals que integren la DGAIA.
- Tots els equips propis i externes que intervenen en processos de desemparament i tutela (professionals de la UDEPMI, dels EVAMIS, dels EAIA).
- Tots els professionals de les entitats que gestionen els diferents serveis concertats de la DGAIA (CREIS, CRAE, Centres d'Acollida, etc.).

En el que fa referència a la prestació econòmica objecte del present informe, el Pla d'Integritat inclourà les següents actuacions:

- Avançar en la integració de la prestació en l'àmbit que li és més propi (la renda garantida) i en tant que això no sigui possible, impulsar de manera provisional una simplificació del marc normatiu (principalment, la Llei 13/2006, de 27 de juliol), eliminant requisits innecessaris o de difícil compliment.

- Suprimir el copagament de la prestació d'habitatge.

- Realitzar amb la màxima celeritat possible la revisió de tots els expedients de prestacions actius en els darrers 4 anys per evitar que el possible nombre de casos de cobraments indeguts quedi prescrit. Aquest procés implicarà la localització de les persones interessades, notificació d'acords o edictes, requeriments de nòmines i obertura de processos d'al·legacions.

- Disminuir el termini de tramitació de les prestacions de manera que els beneficiaris la puguin rebre en el moment de complir la majoria d'edat (si l'han sol·licitat amb anterioritat).

- Impulsar un sistema de revisió constant dels expedients vigents amb la finalitat de reduir els terminis de detecció de pagaments indeguts.

En el que fa referència als sistemes d'informació:

- Incorporar aquesta prestació a l'aplicació TSOCIAL per facilitar la comprovació i control de dades, afegint, entre d'altres, l'accés a les bases de dades de la Seguretat Social per comprovar, no tan sols l'existència de relacions laborals sinó també a les bases de cotització de les persones beneficiàries, que permeten obtenir dades indiciàries molt sòlides per comprovar si se supera el llindar d'ingressos laborals compatibles amb la prestació econòmica (1,5 x Índex de Renda de Suficiència de Catalunya o IRSC) o si s'entra dintre de la forquilla que obliga al copagament de les prestacions d'habitatge.

- Facilitar la interoperatibilitat entre sistemes per facilitar les tasques administratives de consultes d'expedients entre diferents sistemes (hisenda, seguretat social, padró, etc.).

En el que fa referència als aspectes organitzatius i de recursos humans:

- Dotar de reforços temporals les unitats de gestió de les prestacions amb la creació d'una unitat específica de gestors/es administratius/ves (tècnics/ques i administratius/ves) qualificats per abordar l'acumulació d'expedients i procedir a la revisió de tots els expedients actius en els darrers 4 anys.

- Reestructurar l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat (ASJTET) reorientant la seva actuació cap als processos d'inserció i orientació laboral dels joves extutelats.

- Centralitzar el recursos d'habitatges que ofereix la DGAIA per a diferents segments de joves en una única unitat gestora, amb criteris de control, seguiment i costs unificats.

En el que fa referència a les entitats prestadores de serveis:

- Finalitzar l'auditoria externa que ja està en marxa per valorar amb rigor el servei que es presta i proposar, si és el cas, millores de funcionament i un règim més ben delimitat d'incompatibilitats, fent servir les eines existents per determinar els riscos per la integritat i delimitar els conflictes d'interès, entre elles, les recomanades per l'Oficina Antifrau de Catalunya.

- Impulsar un nou servei que faciliti el seguiment de persones joves tutelades i extutelades amb una funció orientada a la inserció i orientació laboral.

- Incorporar en les licitacions criteris que afavoreixin adjudicacions a diferents licitadors i establiment de criteris d'incompatibilitat entre serveis prestats per garantir la transparència i la bona governança.

- Finalitzar el contracte de prestació dels Serveis de Valoració i Seguiment de les Persones Joves Tutelades (SEVAP) a 31 de desembre de 2025 i valorar la seva pròrroga pel temps estrictament necessari per disposar del nou servei.

- Requerir a les entitats que gestionen els Servei de Valoració i Seguiment de les Persones Joves Tutelades (SEVAP) una auditoria econòmica externa dels anys assenyalats en aquest informe.

Per últim i no menys importat, impulsar un conjunt de canvis organitzatius en la pròpia Direcció que facilitin totes aquestes actuacions.

I, en virtut d'allò exposat,

SOL·LICITA

Que es tinguin per formulades, en el degut temps i forma, les presents al·legacions i per aportada la documentació que les acompanya, s'admetin als efectes legals i procedimentals oportuns i, en la seva virtut, s'acordi

(i) Reproduir el contingut de les presents al·legacions a l'informe de fiscalització definitiu i/o, en tot cas, detallar les mesures preventives i millores en la gestió implementades pel Departament de Drets Socials i Inclusió que es detallen en el present escrit d'al·legacions.

(ii) Estimar les al·legacions formulades per la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència i la seva Subdirecció General i, en base a les mateixes, considerar que no concorren els elements típics de responsabilitat comptable o de qualsevol altre tipus a què fa referència el projecte d'informe de fiscalització 11/2023-C pel presumpte incompliment de les lletres a), b) i d) de l'article 84 del TRLFPC en relació al seu àmbit competencial.

Barcelona, a la data de signatura electrònica.

Sra. Mònica Martínez Bravo
Honorable Consellera de Drets Socials i Inclusió

7.2. TRACTAMENT DE LES AL·LEGACIONS

Les al·legacions formulades han estat analitzades i valorades per la Sindicatura de Comptes.

Com a conseqüència de les al·legacions presentades s'han modificat o introduït aclariments en el text dels apartats 5.2.1 i 5.2.2 de l'informe. Aquests canvis han motivat també un aclariment al text de la Recomanació 16 de l'informe.

La resta del text del projecte d'informe no s'ha alterat perquè s'entén que les al·legacions trameses són explicacions que confirmen la situació descrita, perquè es fonamenten en documentació addicional aportada que no acredita ni modifica les observacions de l'informe, o bé perquè no tenen suport jurídic i exposen fets que no motiven la manca de compliment de la normativa d'aplicació.

Així mateix, es posa de manifest que, d'acord amb el principi de minimització de dades personals establert a l'article 5.1.*c* del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell, del 27 d'abril del 2016, relatiu a la protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades, i pel qual es deroga la Directiva 95/46/CE (Reglament general de protecció de dades), s'han eliminat els noms de les persones físiques dels quadres següents del punt 8.1.2.3: al subapartat 8.1.2.3.1, Quadre de places vacants pendents de cobrir; al subapartat 8.1.2.3.2, Quadre de l'estat de situació a maig del 2024. Del punt 8.2.1.3: al subapartat 8.2.1.3.6, al quadre del punt 1, Estructura organitzativa d'equips, i al del punt 5, Incorporació de major dotació de personal.

APROVACIÓ DE L'INFORME

Certifico que a Barcelona, el 20 de maig del 2025, reunit el Ple de la Sindicatura de Comptes, presidit pel síndic major, Miquel Salazar Canalda, amb l'assistència dels síndics Anna Tarrach Colls, Llum Rodríguez Rodríguez, Maria Àngels Cabasés Piqué, Ferran Roquer i Padrosa i Josep Viñas i Xifra, i de la secretària general de la Sindicatura, Marta Junquera Bernal, actuant com a ponent la síndica Maria Àngels Cabasés Piqué, amb deliberació prèvia s'acorda aprovar l'informe de fiscalització 6/2025, relatiu al Departament de Drets Socials: prestacions econòmiques de dret subjectiu, exercici 2022.

I, perquè així consti i tingui els efectes que corresponguin, signo aquesta certificació, amb el vistiplau del síndic major.

Marta Junquera Bernal - DNI 46618081W (SIG)
2025.06.04 08:44:04 +02'00'

La secretària general

Vist i plau,

46319247F MIQUEL SALAZAR (R: S5800001I)
2025.06.04 08:55:22 +02'00'

El síndic major